

Комисия за разкриване на документите
и за обявяване на принадлежност на български граждани
към Държавна сигурност
и разузнавателните служби на Българската народна армия
(КРДОПБГДСРСБНА)

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ И КОЛЕКТИВИЗАЦИЯТА (1944-1959)

**НИВОТО НА КЛАСИФИКАЦИЯ
СЕ ПРЕМАХВА!**
КРДОПБГДСРСБНА
Дата.....20.....8
Правно основание: & 17 от ПЗР на ЗДРДОПБГДСРСБНА
Длъжност: секретар на КРДОПБГДСРСБНА

The Committee for Disclosing the Documents
and Announcing Affiliation of Bulgarian Citizens
to the State Security and the Intelligence Services
of the Bulgarian National Armed Forces
(CDDAABCSSIBNAF)

State Security Revival Process
and Collectivisation
(1944-1959)

Documentary Volume

Комисия за разкриване на документите
и за обявяване на принадлежност на български граждани
към Държавна сигурност
и разузнавателните служби на Българската народна армия
(КРДОПБГДСРСБНА)

Държавна сигурност –

И КОЛЕКТИВИЗАЦИЯТА
(1944–1959)

Документален сборник

София, 2015

© Комисия за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия, 2015 г.

ISBN 978-954-2986-62-1

СЪДЪРЖАНИЕ

I. Въведение	6
II. Списък на документите с анотация (<i>на български и на английски</i>).....	20
III. Факсимилета на документите	63
IV. Справочен апарат:	
1. Списък на срещаните съкращения	527
2. Списък на използваните фондове и архивни единици	530

CONTENTS

I. Introduction	14
II. List of documents with annotations (<i>in Bulgarian and English</i>)	43
III. Facsimiles of documents	63
IV. Reference aids:	
1. Frequently used abbreviations	527
2. List of archival fonds and units.....	530

ВЪВЕДЕНИЕ

Темата за колективизацията и социалистическите преобразования в селското стопанство отдавна е обект на интерес от страна на изследователите. В историческата наука тя е разработена подробно и задълбочено.¹ С публикуването на голям брой документи, съхранявани в Централизирания архив на Комисията, се дава възможност за допълнителен прочит на широко известните факти, този път пречупени през призмата на ролята и прякото участие на Държавна сигурност в процеса по откъсване на българския селянин от неговата земя и превръщането му от неин собственик реално само в неин работник. Този процес не протича гладко. Документите на ДС разкриват редица негови страни, свързани с неблагоприятията и с насилствените способности, прилагани по време на масовизацията на ТКЗС. Засегнат е и въпросът за национализацията на едрия земеделски инвентар, налагането на мерки против изколването на добитъка от селяни, станали членове на ТКЗС. Отражено е недоволството на част от стопаните, техни вражески изказвания и прояви, както и антикооперативните им нагласи. В някои от документите се споменава, че селяните, които не желаят да влязат в ТКЗС, напускат населените си места и се укриват в покрайнините на селата. В откритите архивни материали по темата обаче пряко не се говори за наличието на горянски групи², което се обяснява с факта, че отчитането на горянската съпротива в ДС е вървяло по линия на т. нар. политически бандитизъм. Отчетена е борбата на Държавна сигурност против „вражеските” прояви в народното стопанство: установяването, регистрирането, разработването и разгромяването на кулаците, които са определени като най-големите врагове на кооперирането на земята. Изнесени са данни за агентурно-оперативната работа, агентурното обслужване на ТКЗС, ДЗС и МТС.

През 1949 г. със Заповед № 101-С на министъра на вътрешните работи на Народна република България в Дирекция държавна сигурност (ДДС) от началото на годината се създава специален Икономически отдел (отдел IV). Задачата му е да води борба против съзнателните, извършвани по политически подбуди вредителства, саботажи и диверсии в производството, строителството, транспорта и селското стопанство. Съществуващият до този момент Стопански отдел при Дирекция на народната милиция се закрива и преустроява в Стопанско отделение при Криминалния отдел на Дирекция на народната милиция, което функционира успоредно с отдел IV при ДДС. В заповедта се определят още функциите и задачите на Икономическия отдел и Стопанското отделение (*вж. Док. № 4 от сборника*). През същата година в отделение „В” при отдел I на ДС се създава група XX – селячество и ТКЗС.³ Именно в рапорт

¹ По-важни изследвания по темата са: Груев, Михаил. Преорани слогове. Колективизация и социална промяна в Българския Северозапад. 40-те – 50-те години на XX век. С., 2009; Марчева, Илияна. Социалистическият експеримент в селското стопанство в България (1944-1989 г.). – В: Изследвания по история на социализма в България 1944-1989. С., 2010, т. 2; Мигев, Владимир. Колективизацията на българското село (1948-1958 г.). С., 1995.

² Вж. Архивите говорят, т. 16 – Горяните 1944-1949 г. Сборник документи, т. 1. С., 2001; Архивите говорят, т. 64 – Горяните 1949-1956 г. Сборник документи, т. 2. С., 2010.

³ АКРДОПБДСРСБНА – Историческа справка на ф. 13 – бивше управление III за борба с контрареволуцията.

от началника на отделение „В”, във връзка с обслужването на селячеството и ТКЗС в страната, се прави констатацията, че всеки сектор има свое схващане за работата по линията. Според него е налице неяснота по въпроса – как да се разбира и отчита работата по линия на селячеството. При това положение групата, работеща в центъра, не може да даде цялостна представа за конкретната форма на „вражеската” дейност и как да се води класовата борба в селото (*вж. Док. № 12 от сборника*).

Освен неразбиране във всички окръзи на страната се отчита слаба и незадоволителна работа по отношение на селячеството. Агентурата, работеща по тази линия, изпълнява задачи от общ характер, а не се насочва към разкриване на враговете в селото. Тя в повечето случаи е крайно недостатъчна и не е в състояние да осведомява за всичко, случващо се в селото, което вълнува службата. Неразбирането на окръжните служби при ДДС как да отчитат и ръководят работата по линия на селячеството се дължи и на факта, че задачата още не е била изяснена централно (*вж. Док. № 16 от сборника*).

В доклад за политическото състояние по линия „Селячество” в страната се определят трите социални групи на село: бедни, средни и кулаци. В него се посочва, че за бедни селяни могат да се смятат онези земеделски стопани, които притежават до 30 дка земя и на които тя не достига за изхранване на семействата им. Средни са онези, които притежават от 70 до 100 дка земя, не използват чужд труд и се занимават само и изключително със земеделие. За кулаци пък се определят онези земеделски стопани, които притежават също от 70 до 100 дка земя, но упражняват допълнителни дейности като търговия, кръчмарство, занаятчийство и др. В същата категория попадат и онези, които притежават над 100 дка и експлоатират чужд труд. Констатира се, че кулакът в икономическо отношение вече не е това, което е бил преди 9 септември 1944 г. Прави се извод, че до окончателното му ликвидиране чрез ограничаване, а впоследствие и чрез разкулачване, той нямало да остане това, което бил до настоящия момент (*вж. Док. № 17 от сборника*).

Във връзка с работата на ДС по ТКЗС може да се каже, че реалното отделяне по тази линия като самостоятелна става в края на януари 1950 г. (*вж. Док. № 15 от сборника*). Една от най-важните задачи при изпълнението на първия петгодишен стопански план в страната е успешното прибиране на реколтата и събиране на държавните доставки⁴. В тази връзка са и заповедите, инструкциите и окръжните на МВР. Показателна е Заповед №1483-П на министъра на вътрешните работи на НР България от 30 май 1950 г. за осигуряване реда и сигурността при прибиране, съхранение и опазване на реколтата и обезопасяване на държавните доставки. Чрез нея се предвижда мобилизация на целия оперативен състав на МВР; предотвратяване на престъпните намерения; изработване на инструкции и контрол върху изпълнението им; изготвяне на планове за работа (*вж. Док. № 19 от сборника*). Заповедта е съпътствана от инструкция на помощник-министъра на вътрешните работи за мерките по линия на ДДС във връзка с прибирането на реколтата и осигуряването на държавните доставки. За целта се мобилизира целият оперативен състав на ДС за работа с агентурата и обектите, взети на агентурни разработки; предвижда се тясно сътрудничество с комитетите на партията (*вж. Док. № 20 от сборника*).

Активизирането на т. нар. вражески елементи и нередностите във връзка с прибирането на реколтата и издължаването на държавните доставки се констатира в

⁴ Това е вид нарядна система за задължително изкупуване от страна на държавата на различни селскостопански стоки и продукти, но на много по-ниски цени от реалната пазарна стойност. В повечето случаи се явяват като непосилни за селските стопани, защото се базират от декар обработваема площ, независимо от характера на земеделското стопанство.

доклад, в който се съобщава за опасност от проваляне прибирането на реколтата. В него се посочват допуснатите нередности като: разхищения и лошокачествени ремонти на машините, слабо внимание на агентурно-оперативната работа на службите по места (*вж. Док. № 25 от сборника*). При събирането на държавните доставки и в желанието си за срочно изпълнение на плана местните административни органи стигат до груби извращения в кампанията по прибиране на памука в Благоевградски окръг. Съобщава се за употребата на груби методи на някои административни и партийни органи, които водят до недоволство сред населението и поражат недоверие към народната власт. Споменава се още, че от страх от репресии селяните изваждали памук от дюшеци, юргани и възглавници, за да изпълнят определените им наряди (*вж. Док. № 38 от сборника*).

През май 1951 г. излиза нова инструкция за мерките на ДС във връзка с кампанията по прибирането на реколтата и държавните зърнодоставки. Тя е свързана с разкриване коварните замисли на класовия враг и с пресичане на неговите опити да попречи на нормалното прибиране на реколтата. В инструкцията се предвижда: активно разкриване и вземане на агентурна разработка на вражеските контингенти в селата, ТКЗС, МТС, ДЗС и други обекти като министерствата; укрепване и мобилизиране на агентурния апарат; вербуване на нова качествена агентура. Изисква се да се обърне специално внимание на жените, които се проявяват антиправителствено и са антикооперативно настроени. Предупреждава се, че трябва да се провежда правилна политическа и класова линия, за да не се допускат необосновани арести и нарушения на законността (*вж. Док. № 57 от сборника*).

Независимо от тези предупреждения тенденцията за оказване на натиск и едва ли не тормоз над населението от страна на местни партийни и ръководни фактори в ТКЗС при събирането на държавните доставки се запазва и през следващите години. В специално съобщение за извращенията по прибиране на държавните доставки в гр. Кнежа се вижда, че ръководителите на ТКЗС, в желанието си да съберат държавните доставки, прилагат неправомерни мерки, с които притискат частните стопани. Онези от тях, които не са можели да се издължат, са били събличани голи и вкарвани в мазето на канцеларията или заставяни да закупят необходимото количество пшеница за издължаване (*вж. Док. № 88 от сборника*). Допускат се извращения и по събирането на държавните доставки в Толбухинска⁵ околия. В някои села частни стопани са били викани по късните часове на денонощието, за да бъдат разпитвани, защо не са си издължили доставките на боб. Споменава се за специална група, която ходела по домовете на частните стопани и събирала всякакъв вид зърнени храни, които били за сметка на боба. Отделни стопани са били принуждавани да продават добитъка си и с получените пари да закупуват боб за отчета на държавната доставка (*вж. Док. № 94 от сборника*).

На втората национална конференция на ТКЗС (април 1950 г.) е приет „примерен устав“ за ТКЗС. В него се изтъква особената важност на принципа на доброволността при изграждане на кооперативните стопанства и се отчита, че той ще даде тласък на работата по масовизирането им. В справка за вражеските прояви, във връзка с осъществяването на този процес и за предприетите мерки срещу подбудителите, се констатира, че от една страна, масовизирането и укрепването на стопанствата било съпроводено със засилване дейността на кулашко-реакционните елементи, а от друга, имало нарушаване принципа на доброволността при изграждането на стопанствата, което се изразявало в масови произволни арести по усмотрение на местните,

⁵ Днешен град Добрич – носи това име в периода 1949 – 1990 г.

околийските административни и партийни органи; въвличане на селските стопани в ТКЗС със заплашване и насилие. В ръководствата на кооперациите били допуснати да се вмъкнат кулашки и други вражески елементи, които отвътре разлагали неукрепналите стопанства (*вж. Док. № 23 от сборника*).

В не един документ на ДС, свързан с масовизирането на ТКЗС, се докладва за допуснати груби нарушения на партийната и правителствената политика. Например за Кулска околия се отбелязва, че влиянието и престижът на партията в нейните села са сериозно разклатени. Налице била масова съпротива от страна на населението срещу обществените инициативи на партията и най-вече срещу образуването на кооперативни стопанства. Като причина за това се отчита слабата политическа и разяснителна работа на партийните организации и най-вече на губите извращения във връзка с изграждането на ТКЗС. На много места работата чрез убеждаване се замествала с административния метод. Дава се крайно отрицателна оценка на Околийския комитет в Кула, който се подвеждал от инструкторите и пълномощниците, които или го лъжели, или не му съобщавали истината (*вж. Док. № 40 от сборника*). И действително, в района на Кулска околия стават едни от най-големите произшествия във връзка с изграждането на ТКЗС. Свидетелство за това е доклад за допуснатите извращения и безобразия при изграждането на ТКЗС в с. Раброво, Кулско, от март 1951 г., в който се отчита много грубото и брутално поведение на хората от комисиите за агитация за присъединяване към ТКЗС. Споменава се, че отказалите да подпишат заявление за членство в кооператива са заставяни да вадят по 10 куб. метра камъни. А в съседно село, при акцията по масовизацията на ТКЗС, се прибегвало, от страна на отговорника от ОК на БКП и с участието на бирника, до принудителни административни методи за плащане на данъци при отказ от подписване на декларация за членство в кооператива (*вж. Док. № 42 от сборника*).

Подобно потъпкване на законността при масовизацията на ТКЗС, упражнявано от партийни и стопански функционери, имало и в с. Славотин, Михайловградско. В документа е описан случай за нанесен побой над лица, които не желали да подпишат декларации за членство в ТКЗС (*вж. Док. № 43 от сборника*).

В справка за причините, които пораждаят вълненията в някои села на Врачанска околия, пише, че е налице дребнобуржоазна психика и частнособственически интерес в селското население. Огромно влияние оказвали гладът и материалният недоимък, които създавали чувство на страх и водели до обезверяване към властта. Като централна причина се посочва активната „вражеска дейност“, провеждана от създадени нелегални организации, изградени на конспиративна основа. Освен това работата на ДС и на НМ се оказвала сравнително слаба, защото трудно се добивала информация и нерешително се вземали мерки (*вж. Док. № 53 от сборника*). Напрежението взема връх и в други населени места. Там то е съпроводено с масово разграбване на животните от стопанствата. Много показателно в това отношение е специалното съобщение за въоръжената съпротива и сблъсъка на органите на МВР с кооператори, които искат да вземат своите животни от ТКЗС в с. Николаево, Плевенски окръг. Информира се дори за произведени изстрели. Стигнало се до схватка, при която имало ранени представители на милицията, партиен деец и убит човек от тълпата – николапетковист (*вж. Док. № 50 от сборника*).

Недоволството от положението си в ТКЗС или по-скоро с това да работят в стопанството води до масово подаване от страна на членовете на заявления за напускане. На места кооператорите излизат от стопанствата, без дори да подават заявления, отивайки на работа в ДЗС, промишлеността, мините и др. Недоволството идвало, от

една страна, от премахването на рентата, както и от това, че по-голямата част от кооператорите се намирили в лошо финансово състояние (*вж. Док. № 96 от сборника*).

Вълнения и недоволство сред новоприети членове на ТКЗС има и по-късно. Не са един или два случаите, при които се отбелязва желанието на населението да си връща добитъка обратно като едновременно с това селяните подават и заявления за излизане от кооператива. Така например в специално съобщение от април 1956 г. се докладва за вълнения сред турското население в някои околии. Акцентира се, че в повечето от случаите разграбванията се извършвали от жени туркини. Вълненията били предимно в новообразуваните ТКЗС и особено там, където новоприетите членове надвишавали числото на старите (*вж. Док. № 113 от сборника*).

За нежеланието на селяни от някои райони на Провадийска околия да стават членове на ТКЗС четем в справка, която информира как по места частни стопани напуснали домовете си и отивали в планината или в други околии, като с дни и дори седмици не се връщали при семействата си. Подхранвали се слухове, че тези, които не искат да стават членове на ТКЗС, били откарвани с камиони нанякъде, докато не се съгласят, а други били водени на р. Дунав и били заплашвани, че ще бъдат хвърляни в реката (*вж. Док. № 121 от сборника*).

През ноември 1950 г. се създава отдел III на ДС. Той се формира на базата на Служба „С“, която дотогава обслужва всички учреждения, ръководещи селското и горското стопанство в страната и е към отдел IV на ДС (*вж. Док. № 32 от сборника*). В Заповед № 3557 на министъра на вътрешните работи на НР България от 6 юни 1951 г. се определят задачите на този отдел III по борбата с вражеските елементи в селското стопанство. На началника на отдела, на окръжните и околийските управления на МВР се нарежда да предприемат незабавни мерки за коренно подобряване на агентурно-оперативната работа по линия на селското стопанство, на агентурно-оперативното обслужване на министерствата на земеделието, държавните доставки и техните периферни органи, а така също и на дейността по отношение на ТКЗС, ДЗС, МТС, селскостопанските учебни заведения и научноизследователските институти. Предвижда се в най-кратки срокове да се създаде работоспособна агентура в обслужваните обекти, която да е от ръководните работници и интелигенция. Изисква се още коренно подобряване на работата по разследванията на диверсионно-вредителските актове и засилване на политическото възпитание на оперативните работници (*вж. Док. № 59 от сборника*).

Какво обаче се случва, след като излиза тази заповед? В доклад за нейното изпълнение се отчита, че окръжните началници не са се отнесли достатъчно сериозно към задачите на ДС в селското стопанство; не са привели в известност всички вражески елементи и не са ги взели на активна разработка. Броят и качеството на агентурата не били достатъчни за обслужването на обектите. Констатира се и наличието на редица други недостатъци (*вж. Док. № 63 от сборника*).

В следващата Заповед № 33 на министъра на вътрешните работи на НР България от 16 февруари 1952 г. се прави извод, че III отдел на ДС, отделенията и окръжните управления не са в състояние да поемат поставените пред тях важни отговорности. Това налага поставянето на конкретни задачи за засилване на агентурно-оперативната работа. Заповядва се да бъдат взети мерки по изпълнение разпоредбите на Заповед № 3557 от 6 юни 1951 г., а именно – придобиването във всяко ТКЗС, МТС и ДЗС достатъчно на брой и по качество агентура; реализация на водените агентурни разработки; издирването и приваждането в известност на всички вражески елементи; недопускането на диверсии в обектите. Обръщане на най-сериозно внимание за

опазване на социалистическата собственост, разхищенията, кражбите и всички безобразия, вършени от лица в ТКЗС, МТС и ДЗС. Виновните трябвало да се разследват и да се предават на съд (*вж. Док. № 72 от сборника*).

Важна по своя характер е и Заповед № 80 от 12 април 1952 г. на министъра на вътрешните работи на НР България. В нея се предвижда установяване и вземане на оперативен отчет на кулаците. Заповядва се органите на ДС да престанат да подценяват кулачеството, което оказвало активна съпротива на мероприятията на Партията и Правителството. Нареща се негласно да се установят всички кулаци, като за всеки един от тях се изготви справка. Тези, за които се получавали данни, че провеждат вражеска дейност, трябвало да бъдат взети на активна разработка, а спрямо другите се наредва да бъдат открити агентурни и наблюдателни дела. Предвижда се придобиване на необходимото количество агентура от техните среди. Обръща се внимание, че установяването и вземането на оперативен отчет трябва да се провеждат по нелегален път (*вж. Док. № 75 от сборника*).

Така например в доклада за извършената работа по изпълнение на Заповед №80/12 април 1952 г. при отдел ДС – Враца от април 1953 г. се съдържат указания за преизследване на справките за кулаците и за изключване от наблюдение на онези от тях, които неправилно били определени като такива. Отчита се, че една част се водят на разработка по линия на николапетковисти, с каквато и агентура се обслужват. Това свидетелства за слабата работа по кулаците. За нейното подобрене се натоварват оперативни работници, които да отговарят и по двете линии, с което се смята, че ще се постигнат по-добри резултати (*вж. Док. № 89 от сборника*). В друг доклад за състоянието на агентурно-оперативната работа по линия на селското стопанство от юни 1952 г. пък се анализират издадените заповеди и се отчитат незадоволителните резултати от дейността на органите на МВР. Подчертава се, че изоставането на органите на ДС е такова, че в редица случаи ролята му се свежда само до регистратор на събитията, но регистратор с голямо закъснение (*вж. Док. № 192 от DVD*).

В направен анализ на данните за състоянието на агентурно-информационния апарат по линия на селското стопанство четем следните констатации: не са приведени в известност вражеските елементи във всички обекти, подлежащи на обслужване, а тези, които са известни, не са взети на оперативен отчет. Наличната агентура не се използва целеустремено, в по-голямата си част е вербувана на патриотична основа и е неправилно разположена с оглед пълното обезпечаване; ръководството, което оперативните работници осъществяват на агентурата в процеса на работа, е слабо; заплануваните срещи често се провалят, а донесенията са общи и нямат оперативна стойност. Видно е, че отдел III и третите отделения по окръзите не са успели да обезпечат създаването на агентурно-оперативен апарат, който да е в състояние да разкрива замислите и намеренията на врага в селското стопанство, за да могат органите на МВР да обезвредят каквато и да било вражеска съпротива. Основната причина за тази слабост се крие в това, че бившето ръководство на МВР и по специално на ДС, е изоставило работата против вражеските сили в селското стопанство. Този сектор сериозно е подценен и от страна на окръжните началници на МВР и на ДС по места, и от страна на ръководството на отдела, който системно не проверявал изпълнението на заповедите. Изпълнението на плановете също не било на нужната висота (*вж. Док. № 62 от сборника*).

В друг доклад от април 1956 г. за състоянието на контингента кулаци в страната и как същият се разработва от органите на МВР се отчита, че в основни линии кулаците са установени съгласно дадените указания. Условно те са разделени на бивши

и настоящи. От така установените 8551 бивши и настоящи кулаци на вражески позиции са около 10%. Посочва се, че една малка част от всички установени са минали на отечественофронтовски позиции. Друга част обаче, влезли в ТКЗС, се опитвали оттам да провеждат вражеска дейност, оставайки принципни противници на кооперирането. Основната форма на антинародна дейност, проявявана от кулаците, била „вражеската агитация и пропаганда” против ТКЗС, против държавните доставки и за предстояща война, с което се целяло намаляване на вярата на трудещите се в народната власт, разлагането на ТКЗС и др. (*вж. Док. № 111 от сборника*).

В инструкция за агентурно-оперативното обслужване на МТС от юни 1952 г. се предвижда наблюдението над обектите да се обезпечава предимно от специално назначени опитни оперативни работници на ДС. С цел зашифроване на същите те трябвало да се назначават на щат на политуправлението на Министерството на земеделието. Оперативните работници системно трябвало да се провеждат политически информации, кръжоци и др. Определя се и главната задача пред тях – обезпечаване на държавната безопасност, разкриване и пресичане на подривната дейност, работа с агентурата (*вж. Док. № 77 от сборника*).

Към декември 1955 г. в страната има вече изградени 2730 ТКЗС, обединяващи 53,9% от селските стопани и над 61% от обработваемата земя. Независимо от това, в много ТКЗС се констатират сериозни слабости като: лоша организационна работа, допуснати груби грешки и извращения на решенията на Партията и Правителството, разхищения, кражби, недържавническо отношение към имуществото на кооперациите, огромни загуби. Отчита се, че контрареволуционните елементи и кулаците използват всичко това, за да водят активна борба за компрометиране мероприятията по укрепване на ТКЗС и построяването на социализма на село. Въз основа на информация, с която разполага МВР, се прави извод, че новото в линията на врага на село е да действа много по-скрито, като провежда подривни действия единично или организирано на малки групи, а също така често прибегва до остри форми – терор, пожари и др. Овен това усилията са насочени за изкарване от строя на селскостопанската техника чрез вредителство по машините, некачествен ремонт и др. Така например за 1954 г. установените и нанесените щети, свързани със селското стопанство, са за над 5 400 000 лв., а присвоенията и кражбите от длъжностни лица съставляват 55% от стопанските престъпления, докато през 1953 г. те били 48%. В много кооперативни стопанства полученото е незадоволително малко. Запазва се тенденцията, при която от допусканите слабости и ниското заплащане на трудовен една част от кооператорите напускат стопанствата и отиват на работа в държавните предприятия, където получавали редовно паричните си възнаграждения. Стига се дотам стопанствата да остават без работна ръка (*вж. Док. № 106 от сборника*).

Един от последните документи (март 1958 г.), включен в книжното тяло на сборника, дава обобщаваща справка за процеса на кооперирането в страната. Към тази дата у нас е имало вече изградени повече от 3300 ТКЗС, в които е включена 92% от обработваемата земя и 93% от всички домакинства. Освен това съществуват 49 ДЗС с 31 филиала и над 2 млн. дка земя, които се обслужват от 202 МТС, 8 ремонтни заводи, 15 бази за автотракторни и резервни части. В същия документ четем, че една от постоянните форми на вражеска дейност в селското стопанство са диверсионните актове с цел изваждане от строя на селскостопанските машини, унищожаване на добитъка, сградите и имуществото на ТКЗС или на отделни активисти в селото. Поредно се отправя критика, че разкриването на тези актове е слабо, като основната причина за това е, че органите на ДС не били в състояние да правят необходимото.

В повечето случаи разследването се възлагало на неопитни оперативни работници, с голямо закъснение, без да се спазват основните принципи при извършването на тази дейност. Отчита се, че работата в окръзите по агентурното наблюдение над кулаците продължавало да си остава незадоволителна. В нито един доклад не се посочва къде са концентрирани, колко от тях са в ТКЗС, МТС, ДЗС и др. (*вж. Док. № 123 от сборника*).

Към края на 1958 г. като цяло се наблюдава завършване на процеса по окрупняването на земята. В страната съществуват 722 ТКЗС, но по указания на ЦК на БКП от февруари 1959 г. онези кооперативи, които имали повече от 80 000 дка, са били разкрупнени на по-малки. След този акт ТКЗС стават 947. Всичко това е съпроводено от активна вражеска дейност, а в някои райони, населени с мюсюлманско население, се забелязват настроения за преселване, дори и за изселване. Мнозина селяни се опасяват, че с окрупняването на земята се целяло да се създадат колхози по съветски образец (*вж. Док. № 127 от сборника*).

Независимо от направените констатации, към края на 1958 г., е налице процес на уталожване на съпротивата и примиряване с наложеното положение. Документите на ДС по отношение положението в селата стават все по-фрагментарни и в повечето случаи имат характера на информационни сводки за получената реколта, отчислените средства, влиянието на природните фактори върху добивите и т.н.

* * *

Броят на включените в сборника документи е 130. Те са подредени хронологически, като подборът е направен от над 350 архивни единици. Списъкът на документите следва оригиналните им заглавия. Към всяко заглавие има кратка анотация и описание на исковите данни на документа. Когато няма дата върху документа, поставената в квадратни скоби датировка е съобразена със съседните документи или с други източници, отнасящи се до разглежданото историческо събитие. В изпълнение изискванията на Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия в документите, в които се съдържа информация за трети лица, тя е заличена. Публикуваните в сборника документи са от служебния архив на Министерството на вътрешните работи – фонд 1 – Секретариат на МВР, фонд 13 – документи на бившето III управление – ДС за борба с вътрешната контрареволуция и документи от областните дирекции на МВР.

Научно-справочният апарат на изданието включва: Списък на срещаните съкращения и Списък на използваните фондове и архивни единици.

В дигиталния разширен вариант на сборника “Държавна сигурност и колективизацията 1944-1959 г.” са представени общо 328 документа.

КРДОПБГДСРСБНА

INTRODUCTION

Collectivisation and socialist transformation of agriculture has long been a central topic of historical research, examined at length and in comprehensive detail¹. The latest batch of records from the Centralised Archives of the Committee sheds new light on old reality from the direct perspective of State Security actors in processes meant to sever the age-old bond between land and farmers on a forced transition from owning to working the land. But it was not a smooth attempt. A further look into the archives tells everyday stories of people who had to endure the tribulation and violence of collectivisation. A broad range of topics are addressed including: nationalisation of agro-technical equipment, counter-measures to slaughtering of livestock, farmers' discontent, and verbal and active hostility towards the changes. Records speak of peasants fleeing and going into hiding to avoid forced membership in co-op farms. Texts on the subject make no direct mention of Goryans however², as their acts in the sector are referred to as political banditism and reported as such. Records keep track of concentrated efforts against the "enemy" in the farming sector. Detection, identification, investigation and elimination of kulaks, declared biggest enemies of co-operatives, are a priority. The State Security apparatus is meanwhile in full operation across the spectrum of agriculture: collectives, state farms and MTS.

At the turn of 1949, a special department is set up at the State Security Directorate (SSD) by Order No. 101-C of the Bulgarian Minister of Interior. The new formation, known as Economic Department or Department IV, is an active instrument against deliberate, politically motivated acts of sabotage and diversion in the production, construction, transportation and farming sectors. In the course of reforms, the former Agricultural Department at the People's Militia Directorate is transformed into an Agricultural Division under the Criminal Department of the PMD as a parallel structure to SSD's Department IV. The order further defines the functions and goals of both the new department and the new division (*see document No. 4 herein*). In the same year, a new Group XX³ (active on matters related to peasantry and collectives) is created at Division "C" of SS Department I. It is the head of the division who reports his observations of the farming segment and conclusions of the absence of coherent or harmonised approach to operations in the field. Guidance on understanding the concept of work and reporting on matters in the rural sector is, according to him, a necessity. In the absence of a universal methodology, the group cannot properly assess forms of "hostility" and fight the class enemy in the countryside (*see document No. 12 herein*).

General failure to understand the underlying concept of peasantry is a contributing factor to poor and unsatisfactory work performance. Agents engage in across-the-board action, but fall short in terms of their specific duties to expose hostile elements in the country-

¹ Major research on the topic: Gruev, Mihail. Reploughed Boundaries. Collectivisation and social change in Bulgarian Northwest in the 1940s and 1950s, S., 2009; Marcheua, Iliyana. The socialist experiment in Bulgarian agriculture (1944-1989) In: Studies of the history of Socialism in Bulgaria 1944-1989, S., 2010, vol. 2; Mitev, Vladimir. Collectivisation in Bulgarian villages (1948-1958), S., 1995

² See, The archives speak, vol. 16 – The Goryans 1944-1949. A collection of documents, vol. 1, S., 2001; The archives speak, vol. 64 – The Goryans 1949-1956. A collection of documents, vol. 2, S., 2010;

³ CDDAABCSSISBNAF – Historical reference on fond 13 – former Third Directorate for Combating Counter-revolution

side. Understaffed and overworked, agents cannot keep an eye and report on all matters of interest for the secret services. Many instructions but no clear agenda or leadership furthers confusion down the line in district SSD services (*see document No. 16 herein*).

A national report on the political situation of the “peasantry” lists three social categories of peasants: poor, middle and kulaks. Farmers, who own up to 30 daa of land but are not able to earn enough to provide for their families, fall into the first group. Owners of 70 to 100 daa of land, who do not use hired labour and have farming as their principal occupation, fit in the middle category. Finally, kulaks are independent owners of 70 to 100 daa of land, who have additional occupations as inn proprietors, craftsmen, etc., as well as owners of more than 100 daa, who hire farm hands. It is noted that kulaks no longer have the economic leverage they had prior to 9 September 1944. The final conclusion is that kulak class will be gradually eliminated first by restrictions, then through dispossession (*see document No. 17 herein*).

Collectives become an individual strand of work for the security services in the end of January 1950 (*see document No. 15 herein*). Successful harvesting campaigns and state deliveries top the list of priorities in the first national five-year economic plan. This is well indicated by the content of the orders, instructions, and circular letters of the Interior Ministry, such as Order No. 1483-II of the Bulgarian Minister of Interior of 30 May 1950 on ensuring the order and safety during harvesting, storing, preserving the crops, and safeguarding state deliveries⁴. The document provides for mobilisation of the entire operational staff, prevention of criminal behaviour, elaboration and implementation control of instructions, development of work plans (*see document No. 19 herein*). A related instruction by the Deputy Minister of Interior defines the measures to be taken by SSD structures to ensure safe harvesting and secure state deliveries: mobilisation of the operative staff to collaborate with agents and monitor targets of investigation; enhanced partnerships with party committees (*see document No. 20 herein*).

As transformations in agriculture continue, “enemy elements” are on the move, and violations in the sector jeopardise the harvesting campaign and the entire system of state deliveries. Later reports testify of wasted resources, low quality repairs of farm equipment, and disregard for agent-operational duties on a local level (*see document No. 25 herein*). Gross abuse and unlawful methods are the standard administrative procedures for collecting quotas and meeting schedules in the district of Blagoevgrad during the cotton campaign. Party and management bodies go to illegal extremes to the discontent of people, thus generating mistrust and harming the credibility of people’s power. Terrified of repression, farmers remove cotton from their quilts, mattresses and pillows to meet their quotas (*see document No. 38 herein*).

New instructions are released in May 1951 to handle harvesting campaigns and state deliveries. To foil the devious plans of the class enemy and thwart its attempts to compromise the campaign, the following measures are encouraged: active detection and investigation of enemy contingents in the countryside, co-op farms, MTS, state farms and ministerial offices; strengthening and mobilisation of the agent apparatus; recruitment of new and better trained agents. Women displaying anti-government and anti-co-op sentiments are the focus of special attention. It is strongly advised to conduct arrests in compliance with proper political and class standards to avoid breach of legality (*see document No. 57 herein*).

⁴ A quota system set for the state to buy up farm products at prices way below their actual market value. Farmers seldom meet their quotas, as amounts are calculated on the basis of a decare of cultivated area, regardless of the nature of the holding.

Notwithstanding guidelines, coercion bordering on torture is the preferred method of collection of state deliveries by local party and management figures over the following years. For heads of collectives in the town of Knezha, for example, threats and harassment are the way to go to fulfill the plan. Those failing to meet state delivery quotas would be stripped naked and kept locked up in the office basement, or forced to buy wheat to supply their share (*see document No. 88 herein*). It is a similar case in the area of Tolbouhin⁵. Reference is made to cases in the region where private farmers are called in for late night questioning to explain unmet bean quotas. A special group is reported to frequent private homes collecting cereals and grain to compensate for bean. Some locals are forced to sell their livestock and buy beans to meet their quotas of supply to the state (*see document No. 94 herein*).

April 1950 sees the adoption of “indicative rules of operation” of collective farms during the second national conference. Voluntary participation is front and centre of discussions and universally considered a driving force of massovisation. Later reports however speak of other practices and developments. On the one hand, collectivisation and farm consolidation triggers a hostile response of reactionary peoples such as kulaks, which must be countered, and on the other hand, non-observance of the principle of voluntary participation results in threats, violence and mass random arrests at the discretion of local, district and party structures. In the process, kulak and other enemy elements make their way to positions of power in the sector and work from the inside to the detriment of new and still fragile collectives (*see document No. 23 herein*).

Reports are constantly updated with new information on glaring violations of both party and government policies on collectives. Koula is referred to as one of the regions where the influence of the party is compromised and its image seriously damaged. Collectives and party initiatives in general face massive public opposition. Among the contributing factors, inadequate explanation of political concepts and shocking violations in the collective sector, play a large role. Administrative methods take over verbal communication and persuasion. The district committee faces harsh criticism for buying into the stories of local instructors and commissioners, who engage in constant lies or cover up the truth (*see document No. 40 herein*). It is in the Koula region that some of the major incidents happen. According to a report dated March 1951, members of propaganda commissions on joining co-ops in the village of Rabrovo engage in violent and inhumane practices. Those who refuse to sign consent are forced to extract 10 cubic metres of stones each. In a nearby village, massovisation is enforced through administrative measures, i.e. refusals to join result in forced and immediate collection of taxes (*see document No. 42 herein*).

The situation is identical in the village of Slavotin, Mihaylovgrad region, where local functionaries resort to physical abuse of villagers who decline membership (*see document No. 43 herein*).

Assessment reports point to the presence of petty bourgeois thinking and private interests as the source of discontent among farmers in the Vratsa region. This, the financial straits, and food shortage give rise to fear and crush faith in the government. Active “enemy efforts” of underground groups are nonetheless considered the main cause for enmity. To make matters worse, both SS and militia forces prove ineffective in their methods and timid in their actions (*see document No. 53 herein*). Tensions escalate across the country. Livestock is being taken in farm raids. Special memos speak of an armed confrontation

⁵ Known by that name in 1949-1990; now the town of Dobrich.

in the village of Nikolaevo, Pleven region, between militia forces and farmers who want to have their cattle back and leave the system. Shots are reported, militiamen and a party functionary are wounded, and a member of the opposition (Nikola Petkov follower) is killed (*see document No. 50 herein*).

Frustrated with their roles in collectives, many farmers want out. Some quit without a notice and head to state farms, the mining and other industries. Decisions to cut rent incomes and the poor finances of co-op members are among the contributing factors (*see document No. 96 herein*).

Voices of discontent continue to rise among new members. These are not isolated cases. Day after day, new requests come in by farmers wanting to have their livestock back and leave collectives. Reports in April 1956 mention tensions in some Muslim populated areas, where women take active part in farm raids. Newly formed collectives and co-op farms with more new members than old are hotspots for conflicts and confrontations (*see document No. 113 herein*).

Refusing to join co-operatives, local farmers in Provadia are reported to leave their homes and families, and spend long days and weeks in the mountains or nearby villages. Rumours spread that those who oppose are taken by vans and kept locked up until they change their mind, while others are taken to the Danube and threatened with drowning (*see document No. 121 herein*).

November 1950 sees the birth of a new Department III of the SS for combating hostile acts in the farming sector. The new structure is set up on the basis of the former Unit "S" under Department IV-SS, previously operating country wide in the field of forestry and agriculture (*see document No. 32 herein*). The objectives of this new task force are defined in Order No. 3557 of the Minister of Interior of 6 June 1951. Urgent measures are required from the head of department and persons in charge of district and regional MoI offices for radical improvement of performance in the ministries of agriculture and state deliveries, and in secondary bodies, and for better results in the field of agriculture, collectives, state farms, MTS, agricultural schools and scientific research institutes. A decision is made to develop, where necessary and in the shortest terms possible, an efficient network of agents made up of top operatives and intellectuals. Fundamental changes are recommended to respond to the threat of subversion and sabotage, and improve the quality of political education in operative circles (*see document No. 59 herein*).

The effects of this order are contrary to expectations: negligence and careless treatment of responsibilities by district officials; failure to identify, open and keep dossiers on all enemy elements; few and ineffective agents; and countless other flaws (*see document No. 63 herein*).

In a following Order No. 33 of the Minister of Interior of 16 February 1952 the conclusion is reached that Department III-SS, divisions and district directorates fail to execute crucial assignments. Specific measures are defined to consolidate performance, including strict application of the provisions of Order No. 3557/06.06.1951, i.e. recruitment of sufficient numbers of well-trained agents in co-op farms, MTS and state farms; effective completion of cases; search and identification of all enemy elements; prevention of diversion. Special attention is given to ways of preserving socialist property, preventing misuse of assets, theft and reprehensible acts in co-op farms, MTS and state farms. Instructions are given to investigate and prosecute the guilty parties (*see document No. 72 herein*).

Order No. 80/12.04.1952 of the Minister of Interior is another key document governing the operation of the secret apparatus in regards to kulaks. With the latter actively

opposing party and government strategies, instructions are given to stop underestimating and take them seriously, locate and prepare background checks on them all, place those involved in hostile acts under active investigation, open agent and surveillance dossiers on the rest, recruit agents from their circles. Locating, opening dossiers and reporting on kulaks are advised to take place in undercover fashion (*see document No. 75 herein*).

The kulak element is further discussed in the performance report on the implementation of Order No. 80/12.04.1952 at the SS department in Vratsa, dated April 1953. It is strongly advised to review lists of kulaks and strike those off that do not meet the description. Some of them being investigated by officers specialising in matters related to Nikola Petkov and his followers is considered indication of poor methods of work. Special recruits are therefore assigned to operate in both lines for better results (*see document No. 89 herein*). Another report, dated June 1952, evaluates Interior Ministry performance in the farming sector, and ends in a disappointing conclusion. The security apparatus is struggling to keep up with events as they unfold. It has become an observer who records the results, but is always too late for the action (*see document No. 192 on the DVD*).

In a data analysis of agent performance in the farming sector the following findings and conclusions are discussed: incapacity to identify unknown and maintain dossiers on known hostile elements across the scale; employment of agents without clear purpose and poor strategic positioning of some for incomplete results; reliance on loyalty rather than training; slack supervision on agents; arranged meetings often failing to take place or supplying irrelevant information. Unsuccessful attempts of Department III and Division III staff at building a competent national intelligence network ruin Interior Ministry chances to regulate the farming sector. Professional negligence of former MoI and SS management on safety matters in agriculture is reported as the main reason. The segment is badly ignored by local and central executives of the Interior Ministry and Department III – SS, who do not follow up on order implementation and plan accomplishment (*see document No. 62 herein*).

Another review of kulaks and Interior Ministry's performance in this area is released in April 1956, reporting good detection and identification results, as per instructions. Known members of the kulak class, estimated at about 8551, are provisionally categorised into former and current kulaks. Ten per cent are reported to side with the enemy, few have joined the Fatherland Front, and others have infiltrated collectives and engage in hostile acts. Their anti-stance on co-operatives and state deliveries is manifested through propaganda and calls to war, with the goal to undermine the authority of the system, destroy trust in the people's power, put an end to collective farms, etc. (*see document No. 111 herein*).

In a work instruction on agent operations in the MTS segment, dated June 1952, provisions are made to appoint experienced SS operatives in charge of surveillance. For purposes of secrecy, same should be on the pay roll at the political department of the Ministry of Agriculture. Operatives are required to hold regular political information campaigns, schedule study groups, etc. The main goals are set: guarantee state security, detect and cut subversion, communicate with agents and monitor the conduct of operatives at the MTS (*see document No. 77 herein*).

By December 1955, there are 2730 collectives formed, comprising 53,9 per cent of farmers and over 61 per cent of cultivated land, but there are serious flaws nevertheless: poor management, gross violations and abuse of party and government policies, wasted resources, theft, irresponsible treatment of property, massive losses. Counter-revolutionaries and kulaks make the most of it to discredit the process of collectivisation and building socialism in the province. New intelligence data suggests that the enemy in the countryside

has turned to more covert subversion (singly or in small organised groups) with frequent violent outbursts of terror, arson, etc. Hostile acts are on the rise to sabotage harvesting by damaging machines and equipment, providing poor quality repairs, etc. 1954 reports estimate damages of over BGN 5 400 000 in the agriculture sector. Meanwhile, embezzlement and theft by public officials makes for 55 per cent of economic crimes, compared to 48 per cent in the year before. Wages across the co-operatives sector remain inadequately low. Farmers migrating from collectives to state establishments, in search of better conditions and regular pay, reflect an underlying trend in the economy. Co-ops are facing a perilous shortage of farm hands (*see document No. 106 herein*).

One of the last documents printed herein, dated March 1958, gives a brief summary of collectivisation processes in the country. By this time, 92 per cent of the cultivated land and 93 per cent of households are part of over 3300 collectives. Additional 49 state farms with 31 subdivisions across two million decares of land are being serviced by 202 MTS, eight repair factories, and fifteen tractor repair and maintenance stations. According to the same document, diversion and sabotage of farming equipment, animal slaughter, destruction of collective or personal buildings and property remains the foremost strategy of fighting changes in the system. A frequent criticism of security structures is that they are underperforming and hardly solving any cases. Inexperienced operatives, belated investigations, non-compliance with valid principles and methods are standard practices. Surveillance and reporting on members of the kulak class is not improving on a district level. Not a single report is released to indicate their location patterns and exact numbers in collectives, MTS, state farms, etc. (*see document No. 123 herein*).

There are 722 collectives in the country as the consolidation campaign is in its closing phase by the end of 1958. In February 1959 however, collectives of over 80 000 daa are broken into smaller holdings by party orders, thus reaching a total of 947. Both processes are met with active hostility, resettlement or emigration intentions, especially in Muslim populated areas. Fears are that consolidation may bring about the emergence of Soviet type kolkhozy (*see document No. 127 herein*).

By the end of 1958, resistance is gradually transformed into acceptance of the new reality. This is reflected in later reports turning into fragmentary information memos on harvesting numbers, volume of reserves, the effect of weather patterns on the crops, etc.

* * *

This phototype edition contains a selection of 130 documents from over 350 archival units, arranged in chronological order based on original document titles. Also included are brief annotations and call numbers of records. Where missing, dates and places are estimated and put in square brackets, based on similar records or other references to said historical event. Third party information is anonymised in compliance with the requirements of the Law on the Access to and Disclosure of Documents and Announcing Affiliation of Bulgarian Citizens to the State Security and the Intelligence Services of the Bulgarian National Armed Forces. Records herein originate from the official archives of the Ministry of Interior (fond 1 – Secretary's Office, fond 13 – former Third Directorate-SS for Combating Internal Counter-Revolution, and MoI district directorates).

Reference aids include frequent abbreviations and relevant fonds and archival units.

The extended digital edition of *State Security and Collectivisation 1944-1959* features a selected set of 328 documents.

СПИСЪК НА ДОКУМЕНТИТЕ С АНОТАЦИЯ

1. Учредителен протокол, с. Студено Буче, 2 август 1945 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1а, а. е. 46 (Мх), л. 9-9 гръб
Учредява се отдел за кооперативно стопанисване на земята при кредитната кооперация в селото, която е приела откриването му на извънредно заседание. Избрани са Стопански и Контролен съвет.
2. Заповед № 397-П на министъра на вътрешните работи на Народна република България, София, 8 юли 1948 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а. е. 2, л. 83-88
За прибирането и опазването на реколтата се нарежда организирането на добра охрана на харманите на ТКЗС; пристъпване незабавно към създаване на информационна мрежа в ТКЗС, а където тя съществува, да се разширява; предвижда се съвместна работа с противопожарната служба.
3. Заповед № 98-С на заместник-директора на Държавна сигурност, София, 23 февруари 1949 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 820, л. 7-11
Във връзка с настъпващата пролетно-сеитбена кампания се отбелязва, че при провеждането на петгодишния стопански план се предприемат умишлени вредителски акции. Дава се нареждане органите на отдел I и IV при ДС незабавно да мобилизират силите си за своевременно разкриване и предотвратяване на всички опити от страна на врага за вредителство, диверсия, саботиране и спъване чрез разложителна работа изпълнението на кампанията.
4. Заповед № 101-С на министъра на вътрешните работи на НР България, София, 18 март 1949 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 820, л. 14-16
За създаване на отдел IV, който да води борба срещу организираната подривна дейност на врага в областта на стопанския живот и строителството, извършвани по политически подбуди. Определят се задачите му и отношенията с другите служби в МВР.
5. Положението на ТКЗС в страната, [София], 1 април 1949 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 553, л. 1-3
Сведения от различни сектори на ДС в страната за състоянието на ТКЗС и отделни прояви за напускане на кооператива, описват се проблемите в образуваните стопанства, като най-често те са противопоставяне между комунисти и вражески настроени лица.
6. Рапорт от оперативен работник във 2-ра охранителна група, 2-ро отделение при отдел V, ДС, София, 14 април 1949 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 554, л. 1-2
Описва посещението на Т. Черноколев в с. Горно Гращино¹, Кюстендилско, при което е възникнало напрежение от страна на местни жители, които не са съгласни с ТКЗС, издигайки различни лозунги против кооперацията.

¹ Става въпрос за село Горна Гращица.

7. Заявление до Министерство на земеделието с копие до председателя на ТКЗС с. Чучулигово от група селяни (членове) на ТКЗС в с. Чучулигово, Петричко, с. Чучулигово, 18 юни 1949 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 559, л. 5-6
От името на група членове се заявява несъгласие с избора на ръководни длъжности в ТКЗС и се отправя молба за уреждане на въпроса, като в противен случай те ще поискат своето освобождаване от членство в кооперацията и ще искат връщане на земята им.
8. Доклад от оперативен работник до началник сектор ДС – Горна Джумая, Петрич, 1 юли 1949 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 559, л. 2-4
Описва обследването, което е направено в ТКЗС с. Чучулигово по повод случая с желанието на 30 души от същото село да бъдат освободени от кооперацията. Разяснявайки в детайли ситуацията, се прави предложение за запазване на целостта на ТКЗС в района, като подстрекателите бъдат въдворени в ТВО.
9. Писмо от началник отдел I – ДДС до сектор ДС – Горна Джумая, София, 21 юли 1949 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 559, л. 7
Иска се документиране на вражеската, антинародна и разложителна дейност на част от членовете на ТКЗС в с. Чучулигово, Петричко, и предаването им на прокурор, а на други, които фигурират в заявлението, да се проведе широка, убедителна и разяснителна работа за запазване целостта на стопанството.
10. До началника на отдел Първи – ДС – София, Горна Джумая, 27 август 1949 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 559, л. 11
Съобщава се, че от проведеното бързо следствие във връзка с инцидента в с. Чучулигово, Петричко, се установява, че задържаните лица са добри и честни стопани. Предлага се тези, които са направили пълни признания и обещания да работят в ТКЗС, да се освободят, като се откажат от заявленията си за излизане от същото; да се подмени старият Стопански съвет.
11. Доклад за състоянието на ТКЗС с. Луковица, Ломско, по повод напускането на някои членове на същото, Враца, 10 октомври 1949 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 101, л. 21-22
Изброени са нередности, вършени от Стопанския съвет на ТКЗС, а също така и от административните органи, които действат отрицателно върху колебаещите се и в значителна степен улесняват намеренията на врага по отношение на кооператива.
12. Рапорт от началник група в отделение „В”, София, 15 ноември 1949 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 552, л. 16-17
Отчита се, че всеки сектор има свое разбиране за работата по линия на селячеството. Отбелязва се, че цялата група не може да даде представа за конкретна форма на вражеска дейност и как да се води класовата борба в селото. Отчитайки недостатъците, се подчертава, че е необходимо: подробно разяснение на работата по линия на селячеството и ТКЗС.
13. Писмо до груповите началници и завеждащите ДС в окръга, Пловдив, 13 февруари 1950 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 7, оп. 1, а. е. 13 (Пз), л. 15
Във връзка с предстоящата национална конференция по приемането на първия устав на ТКЗС и на която ще присъстват представители от всички ТКЗС в страната се нарежда на службите да вземат мерки за установяване

на това какви лица се избират за делегати, като при неподходящ избор да се уведомява незабавно Околийският комитет на БКП.

14. Писмо до груповите началници и завеждащите ДС в окръга, Пловдив, 17 март 1950 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 7, оп. 1, а. е. 13 (Пз), л. 30

Предвид на това, че в последно време вражески елементи в селото се ориентират и насочват своята дейност към ТКЗС, след направените обследвания се установява, че до този момент не е работено за създаване на агентурно-информационен апарат по линия на ТКЗС. За своевременното разкриване на всички замисли на „вражеските елементи“ службите на ДС по места се препоръчва да започнат вербуването на ценна агентура от техните среди, както и на кулаците, промъкнали се в ТКЗС.

15. Справка за историческото развитие, политическото и агентурно-оперативното състояние на обекта ТКЗС от 3-та група, отделение, „А“, отдел I при ДДС, София, 25 март 1950 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 227, л. 10-16

Сведение за изграждането на кооперативите в страната за периода до края на 1949 г. Изброени са всички нормативи, по които се изгражда и работи ТКЗС, дава отчет за вражеските прояви срещу ТКЗС и се правят препоръки.

16. Справка за състоянието на работата и допуснатите слабости, грешки и неразбирания от окръжните управления на ДС в страната, София, 1 април 1950 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 733, л. 2-7

Навсякъде се отчита слабата и незадоволителна работа по линия на селячество; агентурата в повечето случаи е крайно недостатъчна и не е в състояние да осведомява за всичко, случващо се в селото, което вълнува службата. Констатира се, че неразбирането на окръжните служби при ДДС как да отчитат и ръководят работата по линия на селячество се дължи на факта, че тя още не е изяснена централно.

17. Доклад за политическото състояние по линия „селячество“ в страната, София, 17 май 1950 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 732, л. 2-5

Определят се трите категории селяни – бедни, средни и кулаци; дава се информация за вражеската пропаганда и борбата срещу ТКЗС.

18. Специално съобщение относно груби извращения при масовизацията на ТКЗС в Чирпанска и Старозагорска околии, Б. м., [след 20 май 1950 г.]

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1648, л. 2-3

Сведение за нанесени побои над стопани с цел принудително влизане в ТКЗС, отчита се, че тези действия създават страх в хората, които са принудени да нощуват извън домовете си или в други населени места.

19. Заповед №1483-II на министъра на вътрешните работи на НР България, София, 30 май 1950 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1255, л. 6-6 гръб

За осигуряване реда и сигурността при прибиране, съхранение и опазване на реколтата и обезопасяване на държавните доставки се съставя оперативното бюро от: заместник-директора на ДДС, заместник-директора на ДНМ и началник-отдел ППЗ. Предвижда се мобилизация на целия оперативен състав; предотвратяване на престъпни намерения; изработване на инструкции и контрол върху изпълнението им; изготвяне на планове за работа.

20. Инструкция относно мерките по линия на ДДС във връзка с прибирането на реколтата и осигуряването на държавните доставки, [София, след 30 май 1950 г.]

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1255, л. 1-5

Определя задачата на Държавна сигурност, изразяваща се в противопоставяне на врага да проведе замислените вражески действия; мобилизация на оперативния състав на ДС, работа с агентурата и обектите, взети на агентурни разработки; предвижда се тясно сътрудничество с комитетите на партията.

21. Радиограма до всички окръзи на ДС, София, 18 юни 1950 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1602, л. 34

Във връзка с национализацията на едрия земеделски инвентар се иска изпращане на специално съобщение за това какви нередности са допуснати от собствениците при предаване на машините; в какво състояние са и какви извращения са допуснати от страна на правителствените комисии.

22. Специално съобщение относно национализацията на едрия земеделски инвентар, Горна Джумая, 20 юни 1950 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 247, л. 3

Информира се, че от частните стопани е национализиран земеделски инвентар и извращения не са допуснати.

23. Справка относно вражеските прояви във връзка с масовизацията на ТКЗС и взетите мерки против подбудителите за времето от националната конференция на ТКЗС до 15 май т.г., София, 3 юли 1950 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 227, л. 20-27

Отчита се, че са допуснати редица извращения като например: нарушаване на принципа на доброволността при изграждането на ТКЗС и допускане на кулашки и други вражески елементи да влязат в кооперациите и да заемат ръководни длъжности. Тези извращения се изразяват в масови и произволни арести от страна на местните, околийските административни и партийни органи без достатъчно диференциран подход и опит за въвличане на селските стопани в ТКЗС със заплахи и насилие, за което са дадени примери.

24. Радиограма до Дирекция Държавна сигурност, Дирекция на Народната милиция, Отдел Противопожарна защита, Окръжните началници на МВР и Столичното управление на МВР, София, 8 юли 1950 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1255, л. 18

Във връзка с прибирането на реколтата и държавните доставки се започва: наново организиране на проверки с цел обезпечаване на противопожарни и охранителни мерки; повишаване бдителността около временните и постоянни складове; вземане на агентурно-оперативни мероприятия срещу вражеските елементи и по-често даване на информация от страна на окръжните началници.

25. Доклад относно активизирането на вражеските елементи и нередности във връзка с прибирането на реколтата и издължаването на държавните доставки, София, 4 август 1950 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 227, л. 84-89

Правят се следните констатации: вражеска дейност се активизира за проваляне прибирането на реколтата; изброени са нередности, разхищения и лошо-качествени ремонти на машините; по отношение на агентурно-оперативната работа на службите по места се обръща малко внимание.

26. Радиограма [2715] до окръжните началници на МВР в страната, София, [преди 15 август 1950 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 236, л. 1-2
Поради крайно неудовлетворителното изпълнение на Заповед 1483/30 май 1950 г. и инструкцията за прибирането на реколтата и осигуряването на държавните доставки се констатира, че органите на ДС не водят целеустремена и активна работа по разкриване дейността на врага. С това те не указват необходимата помощ на партията и правителството за успешното изпълнение на плана за държавните доставки. Позовавайки се на това, се нарежда да се вземат веднага всички необходими мерки.
27. Сводка относно проведените агентурно-оперативни мероприятия във връзка с радиограма 2715 и вражеската дейност по окръзи, Б. м., [след 15 август 1950 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 236, л. 17-21
Във връзка с нареждането на министъра на вътрешните работи в радиограмата се докладва за изпълнението на поставените задачи в окръжните управления на страната.
28. Сведения за извършените задържания във връзка с изпълнение плана за държавните доставки на зърнени храни, София, 11 септември 1950 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 8, а. е. 199, л. 10-12
Среща на съпротива от страна на кулашки и други „вражески елементи“ принуждава органите на властта да извършват арести.
29. Телефонograma до окръжния началник МВР – Видин, Кула, 20 октомври 1950 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 7, оп. 1, а. е. 315 (Вд), л. 26
Докладва се за съставянето на актове на около 50 души от околията за неизпълнение на есенната дълбока оран и посеви. Същите ще бъдат предадени на прокурора.
30. Телефонograma до окръжния началник на МВР – Видин, Кула, 22 октомври 1950 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 7, оп. 1, а. е. 315 (Вд), л. 21
Информира се за задържани лица, които не са изпълнили държавните доставки и посевния план.
31. Писмо до околийския началник на МВР – Кула, Видин, 23 октомври 1950 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 7, оп. 1, а. е. 315 (Вд), л. 27
Във връзка със задържаните лица в околията трябва да се направи следното: подбор на 15-20 души (най-злостни), на които да се оформят актове и да се предадат на съд; подобрите да са от различни села. С останалите задържани да се говори поотделно и тези, които обещаят да изпълнят плана, да подпишат декларация и да се освободят. Тези, които откажат – да се държат 3-4 дни, докато по места партията организира плана по отношение на техните семейства.
32. Предложение до ПБ на ЦК на БКП за създаването при ДДС на Селскостопански отдел, София, 2 ноември 1950 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 303, л. 6-7
Предвид на това, че структурата на служба „С“ се явява остаряла и затруднява работата на ДС по линия на селското стопанство, се предлага да се извади от отдел IV и да се организира в самостоятелен Селскостопански отдел.

33. **Справка до Председателя на Министерски съвет Вълко Червенков относно повдигнати въпроси в заседанието на Министерски съвет от 1 ноември 1950 г., София, 10 ноември 1950 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1647, л. 26-28

Вътрешният министър отговаря на повдигнатите въпроси във връзка с извършени проверки от страна на ДС. Докладва се за изключени земеделски стопани, които не са внесли определените количества семена; такива, които не са внесли инвентар в стопанствата, и други, които са кулаци и реакционни елементи. В доклад се засягат и големите загуби на електроенергия, неизпълнение на плана за изкупуване на яйцата.

34. **Радиограма до Окръжните началници на МВР, София, 14 декември 1950 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1602, л. 90-91

Във връзка с постъпилите сведения за масово изколване на едрия и дребния добитък, което е определено като вражеска дейност, насочена против социалистическото преустройство на селското стопанство, се предвижда вземането на необходимите мерки за пресичане на това явление; даване на конкретни указания на околийските началници на МВР; изпращане на бригади в застрашените райони за разкриване на престъпленията. Активизиране на агентурно-информационния апарат и предвиждане на арести.

35. **Годишен отчетен доклад на отделение „селячество”, София, 25 декември 1950 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 623, л. 8-12

Информация за запланиваните агентурно-оперативни мероприятия, за допуснатите грешки и постигнатите успехи в работата.

36. **Справка относно постановлението на МС и ЦК на БКП от 3 май 1950 г. във връзка с „плана” на Министерство на земеделието по масовизацията на ТКЗС за 1951 г., София, 16 януари 1951 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 333, л. 29

Във връзка с изграждането на нови ТКЗС Министерството на земеделието изготвя план, в който на всяка околия е поставило задача да изградят определен брой нови ТКЗС и да приемат определен брой членове. Решението за масовизирането на кооперативното движение е без разрешение на МС и ЦК на БКП, което е оценено като извращение на партийната и правителствена политика за спазване на принципа на абсолютна доброволност. Постановява се отмяна на писмото с плана и се забранява на Министерството на земеделието да дава нареждания и указания, свързани с кооперативното движение.

37. **Справка относно нанесени щети на скотовъдството в страната, вследствие масовото изколване на едър и дребен добитък, София, 21 януари 1951 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 330, л. 14-16

Информира се за масово изколване на добитък в страната, поради разпространявани слухове след Министерско постановление за опазване и отглеждане на добитъка, изколването почти спира. ДС и НМ вземат мерки, като инструктират наличната агентура.

38. **Справка относно груби извращения в кампанията по прибиране на държавните доставки на памук в Благоевградски окръг, София, 7 февруари 1951 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 330, л. 21-22

Съобщава за груби извращения в кампанията по прибиране на памука от реколта 1950 г. Методите на някои административни и партийни органи са довели

до недоволство сред населението и недоверие към народната власт. Споменава се, че от страх от репресии селяните изваждали памук от дюшеци, юргани и възглавници за изпълнение на нарядите.

39. **Справка относно наличните ТКЗС, МТС и ДЗС в страната, София, 7 февруари 1951 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 333, л. 23-24

Предоставя данни за броя на ТКЗС, ДЗС и МТС в началото на 1951 г.

40. **Доклад относно грубите извращения на партийната и правителствена политика в Кулска околия, София, 8 март 1951 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2148, л. 1-9

Отбелязва се, че влиянието и престижът на партията в селата от Кулска околия са сериозно разклатени, което се дължи на слабата политическа и разяснителна работа на партийните организации и най-вече на губите извращения във връзка с изграждането на ТКЗС. Отчита се, че се оказва масова съпротива от населението срещу обществените инициативи на партията, най-вече срещу образуването на кооперативни стопанства. Работата чрез убеждение се замества с административния метод. Дава се крайно отрицателна оценка на околийския комитет, който се подвежда от инструкторите и пълномощниците, които или го лъжат, или не му съобщават истината.

41. **Специално съобщение относно вражеската агитация за напускане на ТКЗС и разграбване на добитъка в някои окръзи на страната, София, 10 март 1951 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2043, л. 8-10

По данни на отдел III ДС вражеската агитация за напускане на ТКЗС и разграбването на добитъка продължава; изброени са факти от Плевенски, Врачански и Търновски окръг.

42. **Доклад за допуснатите извращения и безобразия при изграждането на ТКЗС в с. Рабово, Кулско, Видин, 10 март 1951 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 334, л. 11-12

Отчита се много грубото и брутално държание на хората от комисииите за агитация за присъединяване към ТКЗС. Споменава се, че отказалите да подпишат заявление за членство в кооператива са заставяни да вадят по 10 куб. метра камъни. В съседно село при акцията по масовизацията на ТКЗС се прибегва до административни методи, където при отказ от подписване на декларация, отговорникът от ОК, с участието на бирника, заставя селяните да си плащат данъка. При един случай на отказ от явяване местният милиционер отива в дома му и се опитва да арестува жените, които успяват да избягат.

43. **Специално съобщение относно направените извращения на законността от страна на партийни членове в с. Славотин, Михайловградско при масовизацията на ТКЗС, Враца, 16 март 1951 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2042, л. 3-4

Описан е случай на нанасяне на побой над лица, които не желаят да подпишат декларации за членство в ТКЗС, извършен от партийни и стопански функционери в селото.

44. **Специално съобщение относно състоянието по разграбването на добитъка в Пловдивски и Врачански окръзи, София, 25 март 1951 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2043, л. 18-20

Отчита се, че раздвижването и настроението сред членовете на ТКЗС за вземане на добитъка от стопанствата продължава. Информира се, че от стра-

на на МВР са взети мерки за откриване на подбудителите, като на място са изпратени началници от МВР и ДС; води се широка разяснителна работа от партийни агитатори. Отбелязва се, „че врагът в тези действия изкарва жените на преден план за разграбване на добитъка”.

45. **Справка относно допуснати извращения при масовизацията на ТКЗС, София, 28 март 1951 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 330, л. 28-30

Информира се за случаите в Кулска и Асеновградска околия, където в първата има данни за това, че хора са в неизвестност, като се предполага, че са преминали границата с Югославия. За Асеновградска околия се отчитат многото подадени заявления за напускане на ТКЗС, а като мотив се изтъква насилственото влизане в кооператива. Хората са заплашвани с изселване.

46. **Доклад за оперативната обстановка във Видинска околия, Б. м., 29 март 1951 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1779, л. 17-20

Отбелязва се раздвижване на вражеските елементи срещу мероприятията на народната власт, провеждани на село. Съпротивата срещу ТКЗС често се изразява в митинги, на места организирани изцяло от жени. В с. Винарово, Видинско, отговорникът на ОК на БКП, в желанието си да принуди хората да станат членове на ТКЗС, задържал 10-12 души, които съблякъл голи и пръскал с вода. На други места нанасяли побой на селяните, отказали да се включат в ТКЗС. Пускали се слухове, че ще бъдат избити. Споменава се за блудство с жени, които злословят срещу народната власт. Всички тези случаи подтиквават населението да преминава границата с Югославия. Отчита се, че бдителността не е на нужната висота, защото масовите бягства изненадват службата. За слабата оперативна работа и грешките, които са допуснати досега, има вина и в служебното ръководство.

47. **Специално съобщение относно случая с делегацията от жени от с. Делейна, Видинско, станала на 2 април 1951 г., Видин, 3 април 1951 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2145, л. 3

Организирана делегация се отправя към граничната зона с искане войниците да им помогнат да освободят земята си от ТКЗС, като след намесата на политическия комисар въпросът се отлага. На следващия ден групата отново се отправя пред граничната застава и заявява, че ще премине границата с Югославия.

48. **Информация за изучаването на постановлението на ЦК на БКП, София, 3 април 1951 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1783, л. 18-19

Отчита се, че задълбоченото изучаване на партийните документи е от голяма полза за работниците от ДС. Допуснатите извращения говорят за слабата работа и притъпена бдителност от органите на ДС, дължащи се на недостатъчна партийно-политическа подготовка и разбиране на партийната политика по въпроса за изграждането на ТКЗС и борбата с кулачеството.

49. **Доклад за политическата и оперативна обстановка в Кулска околия, София, 7 април 1951 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2149, л. 1-7

Работата на ДС – Кула се определя като слаба, с оглед на това се съставя оперативно бюро за подобряване на работния процес. От отчета на това бюро се вижда, че след проведената следствена работа подлежат на съдебно наказане

ние хора, участвали в разграбване на инвентар и добитък, както и подаване на заявления за напускане на ТКЗС.

50. Специално съобщение относно въоръжена съпротива при разграбване на добитъка от ТКЗС, София, 9 април 1951 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2043, л. 32

Данни за въоръжен сблъсък на органите на МВР с кооператори, които искат да вземат своите животни от ТКЗС в с. Николаево, Плевенски окръг. Информира се, че има произведени изстрели. Стига се до схватка, в която са ранени представители на милицията, партиен деец и убит човек от тълпата – николапетковист.

51. Доклад до Постоянното присъствие на БЗНС от негов инструктор, София, 11 април 1951 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 417, л. 8-12

Свързан е с командировка в гр. Кула със задача оказване помощ на ОК на БКП по възстановяване на инвентара и добитък в някои ТКЗС-та, разграбени от кооператори. Като причини за напускане на стопанството се изтъква фактът, че голяма част от членовете са влизали принудително, като на места някои са задържани по 24 часа. Разяснителната работа, проведена на места за възстановяване на стопанството, не дава резултати. Само малцина връщат инвентара си, което налага това да се извърши административно. Информира за задържани и осъдени лица.

52. Справка относно броя на задържаните лица във връзка с вълненията в ТКЗС и реализирани разработки на николапетковисти и лица, имащи отношение към селското стопанство, София, 17 април 1951 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 330, л. 98-102

Информира за броя на задържаните от различни окръзи, групирани по партиен признак. По време на следствието са направени признания за провеждана вражеска агитация и дейност, насочена против селското стопанство, от което се вижда, че тези действия са организирани от нелегални организации или по самоинициатива на подбудителите. Общото между всички е, че са привърженици на разтурения БЗНС – Никола Петков.

53. Справка за причините, които породиха вълненията в някои села на Врачанска околия, изразени в подаване на заявления за отказване от ТКЗС, Враца, 21 април 1951 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 340 (Вр), л. 1

Констатира се съществуването на дребнобуржоазна психика и частнособственически интерес в селското население. Огромно влияние оказва и материалният недоимък, създаващ чувство на страх от глад. Това води до обезверяване към властта. Въпреки това като централна причина се посочва активната вражеска дейност, провеждана от създадени нелегални организации, които са изградени на конспиративна основа. Освен това работата на ДС и НМ се оказва сравнително слаба, защото трудно се добива информация и вземането на мерки е нерешително.

54. Справка относно навлезли вражески и други нездрави елементи в ръководствата на някои ТКЗС из страната, София, 24 април 1951 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 330, л. 147-149

Дадени са примери от различни окръзи на страната за това, че ръководствата на ТКЗС са завзети от хора, включително и членове на БКП, които вършат подривна дейност, в резултат на което стопанствата страдат от недоста-

тъщи, членовете на кооперациите се поддават на агитация за напускане или разграбване на добитъка.

55. **Справка относно изявяване желание от новоприетите кооператори, засели като частници, да жънат частно и други прояви в ТКЗС, София, 21 май 1951 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 332, л. 23-25

Дадени са примери за това как новоприети членове на ТКЗС искат да приберат засятото от тях като частници.

56. **Доклад относно състоянието на агентурно-оперативната работа по линия на селското стопанство, София, 22 май 1951 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 325, л. 31-37

Наред с постигнатите резултати в преустройството на селското стопанство при изграждането на ТКЗС се отчита, че на много места в страната са допуснати сериозни слабости и грешки, които не са на принципа на доброволността при кооперирането. Изброени са конкретни случаи. Отчита се, че при изграждането на кооперациите са допуснати в тях да влязат голям брой кулашки елементи и бивши николапетковисти. На много места е налице лоша агентурно-оперативна работа по линия селското стопанство, а на други е подценена и съвсем изоставена.

57. **Инструкция относно мерките на ДС във връзка с кампанията по прибирането на реколтата и държавните зърнодоставки, София, 31 май 1951 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 306, л. 2-7

За разкриване на коварните замисли на класовия враг и пресичане на неговите опити да попречи на нормалното прибиране на реколтата се предвижда: активно разкриване и вземане на агентурна разработка вражеските контингенти в селата, ТКЗС, МТС, ДЗС и други обекти като министерствата. Укрепване и мобилизиране на агентурния апарат; вербуване на нова качествена агентура – специално внимание да се обърне на жените, които се проявяват антиправителствено и са антикооперативно настроени. При арестите да се провежда правилна политическа и класова линия, за да не се допускат необосновани арести и нарушения на законността.

58. **Предложение за свикването на инструктивно съвещание с началниците на окръжните отдели на ДС и началниците на отделения – ДС от окръзите по линия на III отдел ДС, София, 2 юни 1951 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 306, л. 8

Предлага се свикването на съвещанието да е свързано с доклад за състоянието на агентурно-оперативната работа на ДС по селското стопанство, разглеждане на заповедта на министъра за задачите пред отдел III и разглеждане на инструкцията за предстоящите задачи.

59. **Заповед № 3557 за задачите на отдел III по борбата с вражеските елементи в селското стопанство, София, 6 юни 1951 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 305, л. 1-6

Заповяда се вземането на незабавни мерки за коренно подобряване на агентурно-оперативната работа по линия на селското стопанство.

60. **Справка за политическото положение в навечерието на прибиране на реколтата, София, 13 юни 1951 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 326, л. 1-8

Отчита се, че от мероприятията по линия на партията и органите на МВР към края на март 1951 г. в страната има 2709 ТКЗС с 55% от домакинствата и 47,8% от работната земя. При вълненията няма разтурени ТКЗС, но има подадени почти 34 000 заявления за напускане, арестуваните от органите на ДС са 1121 лица, от които осъдени 366. След проведено следствие се заключава, че враговете провеждат организирана дейност за разграбване на ТКЗС, много често тя се свързва със съществуването на нелегални николапетковистки групи. Появата на болестите по животните се определя като „внесена“ от диверсанти. От наличните сигнали се стига до извода, че ако органите на ДС не вземат навреме необходимите мерки във връзка с прибирането на реколтата и държавните зърнодоставки, врагът ще спъне развитието на страната по пътя към социализма.

- 61. Информация относно разпространението на болестта „шап“ в Благоевградски и Хасковски окръзи и взетите мерки от страна на ДС, София, 6 юли 1951 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 332, л. 49-50

Установява се, че на места болестта е пренесена от животни, преминали границата с Турция. Предвид започващия празник Байрам, се очаква да се раздвижи турското население и това да стане причина за разпространение на болестта. С предложение на Министерството на земеделието е предвидено спиране предвижването по време на празника в карантинните райони. Има подозрения за умишлено разпространение на болестта.

- 62. Доклад за агентурно-оперативната работа в страната, София, 12 юли 1951 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 334, л. 54-67

Във връзка с вълненията в кооперативните стопанства в страната се набелязват мерки за отстраняване на грешките. Информира се за вражеска дейност срещу народното стопанство; представят се данни за агентурните разработки и информационния апарат по линия на III отдел.

- 63. Доклад относно изпълнението на заповед №3557/6 юни 1951 г., за задачите на III отдел по борбата с вражеските елементи в селското стопанство, София, 3 август 1951 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 307, л. 2-9

На специално проведена служебна конференция се отчита, че окръжните началници не са се отнесли достатъчно сериозно към задачите на ДС в борбата с „вражеските елементи“ в селското стопанство; не са приведени в известност „всички вражески“ елементи и не са взети на активна разработка. Броят и качеството на агентурата не са достатъчни за обслужването на обектите; има и редица други недостатъци.²

- 64. Справка относно разграбването на добитъка от ТКЗС – с. Маноле, Пловдивско, станало на 19 март и предотвратяване опита за разграбване в с. Скутаре, Пловдив, 30 август 1951 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2043, л. 43-46

² В резолюция министърът пише: „Да се вземат необходимите организационни мерки и да се упражнява постоянен контрол по изпълнение на заповедта по III-ти отдел. Опитите на врага да смушава отново трудещите се селяни и да пречи за укрепването на ТКЗС трябва из корен да се унищожи чрез подобряване и разширяването на агентурния апарат. Ежедневните и разширяващи се сведения на подаване заявления за напускане ТКЗС, масовите пожари по харманите, чупенето на селскостопански машини и честото разпространяване на вражески листовки и слухове трябва да мобилизират апарата на III-ти отдел на решителна ежедневна и непримирима борба за разкриване и унищожаване на врага“.

Информация за разграбването на добитък в с. Маноле, което води до задържане на инициаторите, а след консултация с ОК на БКП е дадено нареждане те да бъдат освободени. Повторението на случката от следващия ден провокира органите на МВР да изпратят на място униформени милиционери и оперативни работници за разкриване на инициаторите, като след реализация на агентурни разработки и от показания на следствени лица се стига до издаване на смъртни присъди и затвор. Имайки опита от с. Маноле, МВР, с помощта на милицията, ОР и партийните инструктори, предотвратяват подобен инцидент в друго село, като се отбелязва, че има арестуван един човек, „очертаващ се като най-злостен“, и така не позволява на врага да реализира своите намерения.

65. Работата на ДС в борбата срещу класовия враг на село, Б. м., [август 1951 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 3, а. е. 3, л. 8-11

Според документа тактиката на враговете на село в битката им срещу ТКЗС може да се характеризира така: първо, до изграждането и укрепването на стопанствата те водят борба против влизането на всеки един член в него; а след като мнозинството от стопаните са членове, то вражеските елементи влизат в ТКЗС и водят борбата отвътре. Отбелязва се, че под влияние на организирана вражеска кулашка агитация по време на масовизирането на кооперациите една част от стопаните изколват своя добитък или го продават, а на други места съзнателно унищожаван в стопанствата. Прави се заключение, че всички злини от страна на враговете са с цел да разстройват ТКЗС, са осуетени от бдителността на партията и органите на МВР.

66. Писмо до министъра на вътрешните работи и секретаря на окръжния комитет на БКП, София, 29 септември 1951 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2143, л. 1

Известява за подобряване на агентурно-оперативната работа в ТКЗС. Изразява се мнение, че за по-добрата работа е необходимо прогонването от ръководна дейност на вражеските елементи.

67. Доклад от окръжния началник МВР – София относно състоянието на ТКЗС в района на Софийски окръг към 30 август 1951 г., София, 29 септември 1951 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2143, л. 2-7

В доклада се констатира, че през 1950 г. с проведената масовизация на ТКЗС не е спазен принципът на доброволността, като на много места агитаторите не са убедителни, а си служат със заплахи, което води до „замърсяване“ на кооперативите с вражески елементи. След публикуването на постановлението на ЦК на БКП за извращенията на партийната и правителствена политика се отчитат множество заявления за напускане на ТКЗС, като след усилена разяснителна работа от страна на партията много от подадените заявления са изтеглени. Друг фактор, действащ разколебаващо, са допуснатите грешки и слабости от страна на управителните съвети на ТКЗС.

68. Справка за вълненията в с. Дерманци, Луковитско на 4 април 1951 г. и причините за тях, [София], 3 декември 1951 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 334, л. 68-75

След проведена демонстрация от жени в селото с искане за освобождаване от ТКЗС на следващия ден като по даден сигнал са нападнати всички обори и е разграбен добитъкът, дело, осъществено предимно от жените. Отчита се, че не са изяснени причините и кои са главните подстрекатели на вълненията, но се отбелязва, че има задържани, част от които са в затвора и в ТВО. След извършените

арести се констатира, че са спрени откритите вражески появи, но продължава скритата съпротива. От проведеното следствие, за което се казва, че е водено лошо, не се установява наличието на никаква организация. За изясняване на действителните подбудители на вълненията се набелязват мероприятия.

69. **Справка относно слабости в работата на отделение III-то в окръг ДС – Бургас, София, 26 декември 1951 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 326, л. 32

Констатира се, че в дейността на отделението по линия „Селско стопанство“ все още не се работи с нужната сериозност и загриженост.

70. **Справка относно слабости в работата на отделение III-то в Окръжното управление на МВР – София, София, 27 декември 1951 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 326, л. 38-39

Отчита се, че агентурно-оперативната работа по линия на селското стопанство в Софийски окръг е в много лошо състояние, главно поради подценяването от страна на окръжното и околийските ръководства.

71. **Справка относно линията на вражеската дейност в „селско стопанство“ през 1951 г., София, 29 януари 1952 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 326, л. 9-12

Отчита се, че в резултат на вражеска подмолна дейност в ТКЗС, с допуснатите извращения на правителствената и партийна политика на село, в редица райони на страната през пролетта на 1951 г. стават големи вълнения в стопанствата като разграбване на добитъка и масовото подаване на заявления за напускане на ТКЗС, придружени на места с открити антинародни демонстрации. Информира се, че част от задържаните лица във връзка с вълненията признават за съществуването на нелегални николапетковистки организации, които организирани и по план провеждат разложителна дейност в ТКЗС.

72. **Заповед № 33 на министъра на вътрешните работи на Народна република България, София, 16 февруари 1952 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а. е. 9, л. 163-166

Колегията на МВР констатира, че III отдел на ДС, отделенията и окръжните управления, не съумяват да изпълнят някои важни задачи. Посочват се конкретни мерки за засилване на агентурно-оперативната работа. Заповядва се да се засили работата по изпълнението разпоредбите на Заповед № 3557 от 6 юни 1951 г. Придобиването във всяко ТКЗС, МТС и ДЗС на достатъчно по брой и качество агентура; реализация на водените агентурни разработки; издирване и привеждане в известност на всички вражески елементи; недопускане на диверсии в обектите. Обръща се най-сериозно внимание за опазване на социалистическата собственост, разхищенията, кражбите и всички безобразия, вършени от лица в ТКЗС, МТС и ДЗС. Нареща се да се разследват виновните и да се предават на съд.

73. **Окръжно до началниците на ОУ на МВР, София, 19 март 1952 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а. е. 9, л. 259-260

За пресичане на диверсионната дейност по линия на селското стопанство се предвижда, наред с агентурата на ДС по-широко да се използва и тази на органите на милицията.

74. **Доклад относно изпълнението на Заповед № 3557/6 юни 1951 г. и Заповед № 33/16 февруари 1952 г. за работата по линия на отдел I-ви на V-то управление на ДС, София, 10 април 1952 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 307, л. 27-35

Отчита се дейността по установяване на вражеските контингенти в центъра и окръзите; създаване на нова агентура; работата по наличната такава и по оперативния отчет; указаната помощ на окръзите. Правят се изводи, че оперативният състав е мобилизирал силите си за изпълнението на заповедите, но все още не са приведени в известност всички „вражески елементи“; третите отделения в окръзите не работят достатъчно активно, а отделът се ограничава само в централните обекти.

75. Заповед № 80 на министъра на вътрешните работи на НР България, София, 12 април 1952 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а. е. 9, л. 337-338

Заповядва се органите на ДС да скъсат с подценяването на кулачеството, което оказва активна съпротива на мероприятията на Партията и Правителството. Негласно да се установят всички кулаци, като за всеки се изготви справка. Тези, за които бъдат получени данни, че провеждат вражеска дейност, да се вземат на активна разработка, а на другите да се открият агентурни и наблюдателни дела; придобиване на необходимото количество агентура от техните среди. Обръща се внимание, че установяването и вземането на оперативен отчет трябва да се провеждат по нелегален път.

76. Писмо до началник отделение III-то за извършената работа по Заповед № 80/ 29 май 1952 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 52 (Кн), л. 17

Информира се, че след получаване на заповедта тя е разучена от целия оперативен състав. Запланувани са мероприятията. Установени са лица от контингента, за които не са водени досега разработки и няма налична агентура.

77. Инstrukция за агентурно-оперативното обслужване на МТС, София, 5 юни 1952 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 66, оп. 1, а. е. 36, л. 1-7

Предвижда, че агентурно-оперативното обслужване на МТС се обезпечава предимно от специално назначени опитни ОР на ДС, които работят в обслужваните обекти. С цел зашифровка същите са на щат на политуправлението на Министерството на земеделието. Предвижда се оперативният работник системно да провежда политически информации, кръжоци и др. Определя се главната задача – обезпечаване на държавната безопасност, разкриване и пресичане на подривната дейност, работата с агентурата и характера на поведението на оперативните работници в МТС. Определят се правата и задълженията на оперативните работници.

78. Заповед № 130 на министъра на вътрешните работи на НР България, София, 19 юни 1952 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 514, л. 1-4 (и гърбовете)

Свързана е с вземането на мерки от страна на МВР във връзка с кампанията по прибирането на реколтата и изкупуването на държавните зърнодоставки през 1952 г. Заповядва се на началниците на III, IV и VI управление на ДС, на директора на НМ и на началника на ППЗ, както и на окръжните и околийски началници на МВР, да мобилизират целия оперативен състав за пресичане вражеските опити за проваляне на мероприятията. Да се набележат активни мероприятия по разработките, да се поставят под агентурно наблюдение всички лица от контингента. Заподозрените в извършване на диверсии незабавно да се задържат и разследват. Предвижда се агентурата, работеща по линия на

ДС и НМ, да се инструктира и насочи към вражеските елементи с конкретни задачи; съгласуваност в работата на ДС, НМ и ППЗ.

79. Справка относно проведеното на 12 юни 1952 г. служебно заседание със заместник началниците на окръжни управления на МВР, София, 21 юни 1952 г. **АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 8, а. е. 209, л. 1-3**

Отчита се, че работата на ДС по линия на селското стопанство не отговаря на предстоящите задачи. Основната причина е подценяване неизпълнението на запоеди, както и недостатъчният контрол по линията. Друга слабост, която е отчетена, е незадоволителният брой разработки, както и несвоевременното реагиране на получените сигнали, което води до загуби за държавното стопанство.

80. Докладна записка³ до ЦК на БКП от министъра на вътрешните работи за допуснати извращения във връзка с масовизацията на ТКЗС „Мичурин” – с. Дреновец, Ломско, София, 20 декември 1952 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2617, л. 10-16

Описва се акцията по масовизацията на ТКЗС в селото, като планът предвижда усилията да бъдат насочени към привличане на „възлови” стопани. Набелязаните са канени да станат членове на стопанството, но под различни предлози отказват. Тогава се взема решение за оказване на административен натиск посредством съставяне на актове за укрити земя и държавни доставки. При извикването на стопаните за съставяне на актовете се извършват значителни закононарушения като: влизане с взлом в домовете на селяните. Отчита се, че отношението на партийците от селото към безпартийните е неправилно, защото всички, които са извън ТКЗС, се смятат за врагове. Предложението на министъра е виновниците за станалите нарушения да бъдат дадени под съд.

81. Окръжно до околийския началник на МВР – Търново, Велико Търново, 23 декември 1952 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 1, а. е. 28 (ВТ), л. 1-2

Нарежда се да се приведе в известност всяка нередност в ТКЗС и във фермите и да се вземат бързи мерки, съгласувани с партийните организации, а всеки околийски началник да представи обстоен доклад, който да отговаря на набелязаните за целта точки. Обръща се внимание, че докладите, които ще се изготвят, трябва да са обстойни и да отразяват истинското положение на всяко стопанство. Ще се държи лична отговорност на всеки, който се отнесе формално към изпълнението на поставената задача.

82. План за подобрене работата по линия на кулаци и изпълнение на Заповед № 80/ 12 април 1952 г., София, 13 януари 1953 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 777 (Вр), л. 44-45

Предвид на това, че работата по линията не върви добре, отчитайки грешки като тази, че средни селяни са определяни като кулаци, се предвижда изпращането на оперативни работници в околиците за довеждане докрай на заповедта. Предвиждат се задачи, а една от най-интересните е да се открият разработки на всички кулаци, за които има данни, че провеждат вражеска дейност, като се търсят политически врагове, а не както е досега за неизпълнение на държавните доставки.

83. Резолюция на Антон Югов към Тодор Живков във връзка с проекторешение за станалите инциденти в с. Дреновец, Ломско, София, 20 януари 1953 г. (ръкопис)

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2617, л. 35

³ Докладната е във връзка със специалното съобщение за допуснатите извращения с дата 8 декември 1952 г. В резолюцията на В. Червенков се отбелязва: „В ЦК да се внесе въпросът за решение”.

В критичен тон А. Югов недоумява защо при допуснатите безобразия в Ломско и при заключенията на Г. Цанков се предлага проекторешение за освобождаване на задържаните и прекратяване на процеса.

84. Писмо до Тодор Живков от Георги Чанков, София, 23 януари 1953 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2617, л. 34

Отправено е във връзка с грубите нарушения при включването на селски стопани в ТКЗС в с. Дреновец. Информира, че ако следствието установи, че законите на страната са нарушени, то виновните трябва да понесат съответната отговорност. Ако не се установи вина, то следва да бъдат освободени, за което не е нужно решение на ЦК.

85. Решение „А” на ПБ на ЦК на БКП, София, 24 януари 1953 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2617, л. 36

Предвижда се задържаните за допуснатите нарушения на народнодемократичната власт при опита за насилствено разрастване на ТКЗС в с. Дреновец, Ломско, да се освободят и следствените материали за тях да не се предават на прокуратурата.⁴

86. Писмо до Георги Цанков, [София], 3 февруари 1953 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2617, л. 33

Известява се министърът на вътрешните работи, че по поръчение на Т. Живков инцидентът в с. Дреновец, Ломско, трябва да се докладва в Политбюро, каквато е резолюцията на В. Червенков. От своя страна Г. Цанков в резолюция отразява: „Да се освободят съгласно дадените вече указания”.

87. Специално съобщение относно извращенията, направени в с. Козлодуй, Оряховско във връзка със събирането на държавните зърнодоставки, София, 21 февруари 1953 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 578, л. 13-15

Информира се за това, че партийни дейци и ръководни фактори в ТКЗС насилствено заставят стопани да издължават държавните доставки. Стига се до привикването им в тъмните часове на денонощието и нанасяне на жесток побой върху им. Има сведение и за нанесен побой над жена.

88. Специално съобщение относно извращенията по прибиране на държавните доставки в гр. Кнежа, София, 26 февруари 1953 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 578, л. 12-12 гръб

Ръководните фактори в ТКЗС, в желанието си да съберат държавните доставки, започват да извикват частните стопани за изпълнение. Тези, които не могат да се издължат, биват събличани голи и вкарвани в мазето на канцеларията или заставяни да закупят необходимото количество пшеница за издължаване.

89. Доклад за извършената работа по изпълнение на Заповед № 80/ 12 април 1952 г. при отдел ДС – Враца, 17 април 1953 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 777 (Вр), л. 70-71

Дадени са указания за преразглеждане на справките за кулаците и да се изключат онези от тях, които неправилно са определени като такива. Отчита се, че една част от кулаците се водят на разработка по линия на николапетковисти, с каквато и агентура се обслужват. Това говори за слабата работа по кулаците. За нейното подобряване се натоварват оперативни работници, които ще отговарят и за двете линии и така ще се постигнат по-добри резултати.

⁴ В резолюцията на В. Червенков се казва: „Подобно решение ПБ не може да вземе. Да се доложат резултатите от следствието и въз основа на тях да се предложи и вземе решение”.

90. Предложение относно активизиране на вражеското подполие по отношение на ТКЗС с цел разтуряне на същите и взетите мерки от органите на МВР за пресичане тази дейност, София, 31 юли 1953 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 574, л. 1-14

От наличните данни се стига до извода, че дейността на врага е насочена към разлагане на неукрепналите стопанства, води се агитация за напускане на ТКЗС и за неизлизане на работа. Във връзка с подадените заявления за напускане най-честите мотиви са, че е изтекъл тригодишният задължителен срок за членство в ТКЗС, други не могат да търпят нередностите, които местните ръководители вършат в стопанствата. Има и такива, които са възрастни и не могат да изработват необходимите трудовни, за да се изхранят. Отчита се, че работите на ораните на МВР по разкриване и пресичане на вражеската дейност не е задоволителна. Често само се съобщава, че на място е заминал оперативен работник да разследва случая, насочена е агентура, но резултатите са незадоволителни. Отправя се предложение да бъдат командировани квалифицирани оперативни работници в окръзите за оказване на помощ.

91. Партийна информация, Б. м., 12 август 1953 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 3087, л. 7

Информира се, че в пограничните на Видинско села се забелязва увеличаване на броя на заявленията за напускане на ТКЗС. Наред с това има отказ от страна на кооператорите да излизат на работа. Провеждането на партийни мероприятия, определени като продължителни партийни събрания по цяла нощ, дава лошо отражение, което води до създаването на емигрантско настроение.

92. Проект за окръжно до окръжните и околийските началници на МВР в страната, София, 16 август 1953 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 574, л. 16-17

Получени са сигнали за това, че отделни служители на ДС и НМ в служебните си задължения не се ръководят от принципите и методите на агентурно-оперативната работа и освен това грубо нарушават социалистическата законност. Предвид това се нарежда ръководителите на окръжните и околийските управления да вземат спрочни мерки за правилното ползване на агентурата; строго спазване на социалистическата законност в работата; недопускане на никакви намеси в дейността на народните съвети, партийните и други организации, невлизащи в задълженията на служителите в МВР.

93. Докладна записка относно вражеската агитация и извращения във Видинска околия, София, 15 септември 1953 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 584, л. 52-53

Информира, че е налице значително затихване по отношение на подаване на заявления за напускане на ТКЗС. Причините са следните: слабата масово разяснителна работа от страна на комунистите, на ръководството на първичните организации на БКП и от ОК на партията. Ръководителите на стопанствата не умеят правилно и съвестно да ръководят работата, допускат се редица слабости и безобразия, които дразнят членовете, за което са дадени примери.

94. Справка относно допуснатите извращения по събирането на държавните доставки от боб в Толбухинска⁵ околия, София, 6 декември 1953 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 584, л. 89-90

Дадени са примери от различни села за това как са викани частни стопани по късните часове на денонощието за разпит, защото не са си издължили доставките на боб. Информира се за група, която ходи по домовете на частни стопани

⁵ Днешен град Добрич – носи това име в периода 1949 – 1990 г.

и събира всякакъв вид зърнени храни, които са за сметка на боб. Принуждавани са стопани да продават добитъка си и с получените пари да закупуват боб за отчета на държавната доставка.

95. Справка относно вражески появи в ТКЗС в Горнооряховска околия, София, 30 март 1954 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1133, л. 23-24

Споменава за това, че на годишните събрания на ТКЗС в околийски сектори са взети решения за премахване на рентата. Това настройва кооператорите да съберат подписи против премахването ѝ, които са изпратени на В. Червенков. След проучване на случая се стига до заключение, че партийните и стопански ръководители в окръга са прибързали с решението.

96. Справка относно подадени заявления за напускане на ТКЗС, София, 20 април 1954 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1133, л. 25-26

Информация за подадените заявления и причините за това, които са главно лошото финансово положение, в което се намират кооператорите.

97. Специално съобщение относно липса на семена, затруднение по изхранването на някои ТКЗС и засилване на вражеската дейност в село, София, септември 1954 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1133, л. 5-6

Информира се за сериозно затруднение в изхранването на кооператорите и липса на семена в ТКЗС и частни стопани след издължаване на държавните зърнодоставки. На места хората са принудени да ходят за хляб в градовете, където такъв им бил отказван. Вследствие на това много стопани напускат и отиват на работа по държавните обекти, което води до значителен отлив от работна ръка от ТКЗС.

98. Справка за начина, по който се приемат нови членове в ТКЗС, Казанлък, 7 октомври 1954 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1157 (СтЗ), л. 3

Информира се за случаи, при които агитаторите в пияно състояние нанасят побой над хора, отказващи да станат членове на ТКЗС. Тази агитация е причина за изчезването на стопани от селото и неприбирането в домовете им с дни. Отчита се, че частните стопани не се агитират в домовете им, каквито са указанията, а се привикват през нощта в селсъвета и се държат дълго време там.

99. Справка за допуснати извращения по масовизиране на някои ТКЗС и при събиране на държавните доставки на боб и др., Б. м., 21 октомври 1954 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1133, л. 9

С агитацията за масовизация на ТКЗС са събирани и държавните доставки от боб, а на лица, които не могат да отчетат наряда си, се вземат по административен ред брашно, жито, вълна и др.

100. Писмо до заместник околийските началници на МВР в окръг Стара Загора, Стара Загора, 8 януари 1955 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1140 (СтЗ), л. 1

Свързано е с инструкция на агентурата в района, за да се разбере чия е вината за това хората да се отказват да станат кооперативни членове.

101. Писмо - отговор до заместник окръжния началник на МВР – Стара Загора, Казанлък, 25 януари 1955 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1140 (СтЗ), л. 4

В отговор на писмото се информира, че мотивите за излизането на новите

членове е липсата на работна ръка в ТКЗС и нежеланието да работят имота на напусналите преди кооператори.

- 102. Справка относно дейността на врага по линия на селското стопанство, София, 27 януари 1955 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 3650, л. 15-28

Сведение за това, че николапетковистки, кулашки и други вражески елементи се опитват да се промъкнат на отговорни постове в ТКЗС и оттам да разлагат същите. Отчита се, че така те поощряват кражбите, разхищенията и дезорганизацията в същите, за което са дадени примери. Данни за вражеските прояви по линия на животновъдството и пожарите и за извращенията на партийната и правителствената политика по масовизацията на ТКЗС и по изкупуването на задължителните държавни зърнодоставки от реколтата.

- 103. Писмо до околийските началници на МВР в окръг Стара Загора, Стара Загора, 2 февруари 1955 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1140 (СтЗ), л. 28

Във връзка с IV национална конференция на ТКЗС се иска извършване проверка на кандидат-представителите. „Ако между тях има делегати вражески елементи, които не бива да се допускат до конференцията, да се предложат други и да се съгласуват с първите секретари на БКП”.

- 104. Писмо до окръжния началник на МВР – Стара Загора, Чирпан, 10 февруари 1955 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1140 (СтЗ), л. 30

Съобщава се, че в състава на делегатите за Националната конференция на ТКЗС от Чирпанска околия няма „вражески елементи” и секретни сътрудници на службата.

- 105. Специално съобщение, Стара Загора, 3 октомври 1955 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1160 (СтЗ), л. 2-4

За допуснати извращения от група членове на БКП във връзка с масовизирането на стопанството. Информира се за насилие над набелязани стопани, от които получавали отказ. Допуснати са грубости, ругатни, а подписването на декларации става „доброволно” след нанасяне на побои.

- 106. Справка относно състоянието на ТКЗС в страната, София, 19 декември 1955 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1308, л. 2-15

Дадени са много примери за това, че в ТКЗС има сериозни слабости като: лоша организация на работата, грешки, разхищения, кражби, недържавническо отношение към имуществата, огромни загуби.

- 107. Справка за предполагаемото парично и натурално заплащане на кооператорите в ТКЗС в окръга, Плевен, 27 декември 1955 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 3, оп. 1а, а. е. 202 (Пл), л. 78-79

Дават се сведения от различните околии за предполагаемото заплащане на труда на кооператорите.

- 108. Доклад за оказаната помощ по изпълнение на заповед 402/ 11 октомври 1955 г. по линия на кулаците във Врачански окръг, Враца, 25 февруари 1956 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 777 (Вр), л. 124-126

Свързан е с командировка в ОУ на МВР – Враца със задача оказване на помощ по установяването на действителния контингент по линия на кулаците – бивши и настоящи и отношението им към ТКЗС. Освен за техния брой се докладва, че вражеската им дейност се изразява в провеждане на пропаганда за предстояща война, агитация против ТКЗС и властта.

- 109. Справка относно вражески прояви във връзка с масовизацията на ТКЗС в Коларовградски окръг, Коларовград, 9 март 1956 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 3776, л. 44-46

Споменава се, че вражеските елементи от бившия БЗНС(о) се опитват да на-

влязат и овладеят ръководствата на ТКЗС и БЗНС, дадени са примери за подобни случаи. Информация за нанесен побой на лице, отказващо да стане член на ТКЗС.

110. Специално съобщение относно получени сигнали за извращения във връзка с масовизацията на ТКЗС, Враца, 28 март 1956 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 3776, л. 59-62

Описани за редица случаи на задържани лица и нанесен им побой с цел агитация за влизане в ТКЗС.

111. Доклад относно състоянието на контингента кулаци в страната и как същият се разработва, София, 11 април 1956 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1460, л. 24-39

Отчита се, че в основни линии кулаците са установени съгласно дадените указания. Условно те са разделени на бивши и настоящи и наброяват 11 971 души. Информира се, че на оперативен отчет се водят 54%. Агентурното наблюдение на обектите не е достатъчно задоволително. Дава се сведение, че една малка част от всички установени кулаци са минали на ОФ позиции, а други са влезли в ТКЗС и провеждат оттам вражеска дейност. По-голямата част от тях са принципни противници на ТКЗС. Въпреки това от доклада става ясно, че основната форма на антинародна дейност, проявявана от кулаците, е вражеската агитация и пропаганда против ТКЗС, държавните доставки и за предстояща война, с което се цели намаляване на вярата на трудещите се в народната власт, разлагане на ТКЗС и др.

112. Писмо до началника на окръжно управление на МВР – Стара Загора, София, 18 април 1956 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1140 (СтЗ), л. 139-140

Информира, че масовото навлизане на земеделски стопани в ТКЗС и образуването на голям брой нови стопанства е съпроводено с активна вражеска дейност. Предвид на това е нужно да се усили агентурното наблюдение на вражеския контингент на село, особено в МТС, от което зависи успехът на масовизираните и новообразувани ТКЗС-та. Необходимо е вражеските елементи активно да се разработват, като за това се използва агентурата по всички линии.

113. Специално съобщение относно вълненията сред новоприетите членове на ТКЗС, сред турското население в Дуловска, Исперихска и Тутраканска околии, Русе, 20 април 1956 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 3774, л. 41-43

Сведения от различни населени места за желанието на населението да вземе добитъка си и за подаване на заявления за излизане от ТКЗС, като се акцентира, че в повечето случаи разграбванията се вършат от жени туркини, вълненията са предимно в новообразуваните ТКЗС и там, където новоприетите членове надвишават числото на старите; вълнуват се предимно кооператори от турски произход.

114. Докладна записка относно допуснати извращения в ТКЗС – с. Богданово, Богданци, Кирово, Желязково и Загорци, Грудовско⁶, София, 27 април 1956 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 3774, л. 62-64

Информира, че в околията са допуснати известни извращения при образуването на ТКЗС, като част от стопаните са станали членове поради оказано насилие над тях, заплашвани са със затвор или с нанасяне на побои и чрез нарядите за месо. На други е определено засаждането на количества тютюн извън техните възможности.

⁶ Грудово, днешен град Средец – носи това име в периода юни 1950 – януари 1993 г.

115. Специално съобщение относно опити за нанасяне на побой на секретар на ОК на БКП – Омуртаг, Коларовград, 15 май 1956 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 3774, л. 60-61
Информация за станал инцидент между местни жители, нежелаещи да се включат в кооператива, и представител на партията. Спорът е за ползването на пасище.
116. Окръжно до окръжните и околийските началници на МВР за пресичане на всички вражески опити при масовизацията на ТКЗС и образуване на нови, София, 1 юни 1956 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 3679, л. 1-3
За своевременното пресичане на всеки опит на подриване на ТКЗС е необходимо: активизацията на цялата налична агентура на ДС; за най-активните врагове, след документиране на престъпната им дейност да се предлагат за арест и съд; засилване на работата по издирването на анонимните писачи, клеветници и разпространители на листовки, като по отношение на тях се вземат най-строги мерки.
117. Писмо до околийския началник на МВР – Луковит, Плевен, 26 юни 1956 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 1а, а. е. 51 (Лч), л. 31
Информирайки, че съществуват настроения сред новоприетите кооператори да приберат реколтата като частници и опитите на места да се нарушава целостта на блоковете на стопанството, се изисква образуването на актив от комунисти и осигуряване на системна охрана. „Органите на МВР да вземат участие, а всички нарушители да се предават на прокурора за подвеждане под отговорност”.
118. Справка за насоката, формите и мащаба на вражеската дейност в селското стопанство през първото полугодие на 1956 г., София, 6 юли 1956 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1455, л. 1-6
Информира се, че след Априлския пленум на ЦК на БКП враговете на село са станали по-нагли, считайки, че се е създала обстановка за пряко разтуряне на кооперативите. Отчетени са случаи на организирани опити за разграбване на добитъка. По време на тези вълнения в цялата страна са задържани лица, някои от които са осъдени на различни години затвор. Предупреждава се, че има реална опасност в онези ТКЗС, в които възнаграждението е много ниско, кооператорите да започнат масово да напускат ТКЗС.
119. Справка относно вражески прояви по линия „селско стопанство”, София, 30 октомври 1956 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1462, л. 21-22
Информира за формите на вражеска дейност, изразяващи се в агитация и пропаганда, палежи. Има и регистриран случай на убийство на председател на ТКЗС, както и хвърлена бомба в дома на друг. Съобщава се, че за изясняване на всички постъпили сигнали се вземат бързи и енергични мерки.
120. Справка за добитите данни за изселване в Турция и напускане на ТКЗС от страна на турското население в окръга, Стара Загора, 9 май 1957 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1166 (СтЗ), л. 10-12
От постъпващите агентурни и официални данни в окръга се констатира, че сред турското население настроението за изселване в Турция не е изчезнало, а напротив, разраства се, но с една особеност от предходната година, когато то води агитация за напускане на ТКЗС, а понастояще говори само за изселване.

121. **Справка относно някои извращения при провеждане на масовизацията на ТКЗС в някои райони на Провадийска околия, Провадия, 17 февруари 1958 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1586, л. 15-15 гръб

Информира се, че по места частни стопани напускат домовете си и отиват в планината или в други околии, като с дни и дори седмици не се връщат при семействата си. Даден е пример за това, че дори смъртта на дете не е принудило родителят му да се върне за погребението. Споменава се, че тези стопани са предимно турци. На друго място са прилагани редица административни мерки. На места стопаните се привикват в съвета за агитация, като се задържат лица с дни. Има случаи на нанесени побои. Всичко това подхранва слухове за това, че тези, които не искат да стават членове на ТКЗС, са откарвани с камиони, докато се съгласят. Други са водени на Дунав със заплаха, че ще бъдат хвърляни в реката.

122. **Писмо до началника на Окръжно управление МВР – Стара Загора, София, 21 февруари 1958 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1140 (СтЗ), л. 183

Съобщава се, че през годината в окръга ще работят самолети от селскостопанската авиация, за което трябва да се организира милиционерска охрана или проверени и годни да опазят от посегателство на самолетите граждани.

123. **Доклад за проявите на контрареволуционни елементи в селското стопанство и състоянието на агентурно-оперативната работа на органите на ДС, София, 17 март 1958 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1698, л. 1-15

Информира за методите на подривна дейност в селското стопанство; за вражеския контингент и оперативен отчет, както и за агентурния апарат. Съдържа предложения за подобряване на работата.

124. **Писмо до околийските началници във връзка с обединението на ТКЗС в някои райони, Враца, 18 октомври 1958 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 979 (Вр), л. 1

Във връзка с обединяването на ТКЗС под контрола на околийските началници на МВР да се извършва следното: по агентурен път да се следи дали вражеските елементи се подготвят за избиране на свои хора в ръководствата на обединяващите се ТКЗС; да се вземат мерки за опазване от диверсия и изясняване на отношението им по обединението на кооперациите.

125. **Справка за получените данни във връзка с обединението на ТКЗС във Видинска околия, Видин, 11 ноември 1958 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 7, оп. 1, а. е. 317 (Вд), л. 274-274 гръб

Търканията идват най-вече от това къде да бъде седалището на ТКЗС или кое стопанство е по-богато от друго. Отразено е, че кооператорите с ентузиазъм посрещат уедряването, но на места някои ръководители все още спъват работата.

126. **Специално съобщение относно разпространен слух в Русенски окръг, за облагане с големи количества наряди и данъци, Русе, 19 ноември 1958 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1587, л. 10-11

Данни за разпространени слухове, че домашните животни, оставени за лично ползване, ще бъдат облагани с големи наряди и данъци. Отбелязани са случаи на клане на добитъка и продажби.

- 127. Справка относно реорганизацията на ТКЗС в нашата страна и дейността на вражеските елементи на село, София, 4 март 1959 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1824, л. 40-44

Информира се, че към края на 1958 г. при завършването на окрупняването в страната съществуват 722 ТКЗС-та, но по указания на ЦК на БКП от февруари 1959 г. онези кооперативи, които имат повече от 80 000 дка, са разкрупнени на по-малки, като след този акт са станали 947. Всичко това е съпроводено от активна вражеска дейност, а в някои райони, населени с мюсюлманско население, и настроения за преселване и дори изселване. Опасенията са, че окрупняването се цели да се създадат колхози.

- 128. Справка за възнагражденията на председателите на обединените ТКЗС-та и друг ръководен персонал и отражението сред кооператорите, София, 7 април 1959 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1824, л. 9-10

Дава се информация за размера на получаваната заплата от председателите на обединените ТКЗС, която се формира по силата на министерско постановление. Определя се, като се начисляват 80-120 трудов дни, 250-400 лв. твърда заплата и 70% от заплатата, която са получавали преди това. Това навлича негодуванието на кооператорите, за което са дадени примери.

- 129. Справка относно състоянието на ТКЗС на територията на участък МВР – Михайловград, Михайловград, 26 декември 1959 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 2а, а. е. 10 (Мх), л. 14-18

Сведения за обединените стопанства в района, данни за възнаграждението на кооператорите и тяхното настроение.

- 130. Справка относно някои неблагоприятия в ТКЗС и как същите се използват от вражески настроените елементи на село, София, 29 декември 1959 г.**

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1824, л. 30-37

Данни, че в много села се наблюдава нежелание от страна на кооператорите да работят в ТКЗС и поемат към държавни обекти. Като основна причина, изтъквана от страна на кооператорите, е намаляване на трудов деня. Една от причините за намаляването на заплащането е, че се отделят много дни за строителство, от което не се получава продукция. Има известно недоволство от факта, че е премахната земята за частно ползване от кооператорите, което води и до намаляване на животните, които те гледат.

LIST OF THE DOCUMENTS WITH ANNOTATION

- 1. Document of incorporation, village of Stoudeno Bouche, 2 August 1945**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1а, а. е. 46 (Мх), л. 9-9 гръб
A department of co-operative land management is established at a special meeting of the credit co-operative society in the village. An Economic Council and a Control Board are elected.
- 2. Order No. 397-II of the Minister of Interior of the People's Republic of Bulgaria (PR Bulgaria), Sofia, 8 July 1948**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а. е. 2, л. 83-88
Orders are given to ensure safe harvesting and safeguard co-op granaries, immediately create co-op information networks, and expand existing ones, and build partnerships with the fire service.
- 3. Order No. 98-C of the Deputy Director of the State Security, Sofia, 23 February 1949**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 820, л. 7-11
As spring sowing campaign approaches, there are warnings of possible sabotage of the implementation of the five-year agricultural plan. SS departments I and IV are ordered immediate mobilisation towards detecting and thwarting all attempts at hostility, diversion, interference and obstruction through corruption of the sowing campaign.
- 4. Order No. 101-C of the Minister of Interior of PR Bulgaria, Sofia, 18 March 1949**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 820, л. 14-16
Order on establishing Department IV for combating politically motivated organised subversion in the economic and construction industry, and defining its mission and relations with other bodies of the Interior Ministry (MoI).
- 5. A national status report on collectives, [Sofia], 1 April 1949**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 553, л. 1-3
Information from various State Security divisions nation-wide on the state of co-operatives, individual attempts to leave collectives, and other existing problems, having mostly to do with confrontations between communists and their foes.
- 6. Report from an operative at the Second Guard Group with the Second Division of Department V of the SS, Sofia, 14 April 1949**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 554, л. 1-2
Account of T. Chernokolev's visit in the village of Gorno Grashtino¹, Kyustendil region, where local residents oppose the collectives and rally behind anti-co-op slogans.
- 7. Statement by co-op members from the village of Chouchouligovo, Petrich region, to the Ministry of Agriculture, with a copy to the local co-op Chairman, Chouchouligovo, 18 June 1949**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 559, л. 5-6
Members voice their disagreement with the elected management and request measures

¹ i.e. the village of Gorna Grashtitsa

- to settle the matter, threatening to otherwise cancel membership and demand their lands back.*
- 8. Report from an operative to the head of SS section in Gorna Dzhumaya, Petrich, 1 July 1949**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 559, л. 2-4
A detailed account of the investigation of events in Chouchouligovo, where thirty members want to leave the co-op. A proposal is made to have instigators sent to labour camps for the sake of integrity of the local co-operative.
- 9. Letter from the Head of Department I – SS to the SS section in Gorna Dzhumaya, Sofia, 21 July 1949**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 559, л. 7
A request is made to record the enemy, anti-national, and corrupting activities of some co-op members in the village of Chouchouligovo, Petrich region, prosecute some, and instruct others within a comprehensive and convincing campaign to keep the co-op together.
- 10. Letter to the Head of Department I–SS in Sofia, Gorna Dzhumaya, 27 August 1949**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 559, л. 11
It is informed that farmers detained in relation to the incident in Chouchouligovo are all good and honest people. A proposal is made to release those who freely confess and promise to withdraw their intentions to leave, and to replace the current Economic Council.
- 11. Report on the state of affairs in the co-op farm in the village of Loukovitsa, Lom region, as regards the departure of members, Vratsa, 10 October 1949**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 101, л. 21-22
A report on irregularities committed by the co-op Economic Council and other administrative bodies, which negatively affect undecided members and greatly facilitate enemy intentions.
- 12. Report by a head of group at Division “C”, Sofia, 15 November 1949**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 552, л. 16-17
Attention is drawn to the absence of a universal approach to peasantry matters. Peasants are a mixed group and generalisation is not the best method of class struggle in the village. Given the complications, it is necessary to provide clear and detailed guidelines on peasantry and rural matters.
- 13. Letter to heads of groups and SS sections in the region, Plovdiv, 13 February 1950**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 7, оп. 1, а. е. 13 (Пз), л. 15
With regard to the upcoming national conference on adopting indicative rules of operation of collectives (to be attended by co-op representatives from around the country), SS bodies are instructed to oversee the choice of delegates, and, in case of bad candidates, to immediately notify the District Committee of the Bulgarian Communist Party.
- 14. Letter to heads of groups and SS sections in the region, Plovdiv, 17 March 1950**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 7, оп. 1, а. е. 13 (Пз), л. 30
In the light of recent acts of hostility in the co-op sector, the need for an effective agent apparatus emerges. Local State Security offices are advised to engage in recruitment of agents amongst farmers and kulaks who have made it into co-op farms, to ensure full and timely exposure of the intentions of “the enemy”.

- 15. Brief report on the historical development, political and agent-operational situation of co-op farms, prepared by Group 3 at Division "A" of Department I-SSD, Sofia, 25 March 1950**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 227, л. 10-16
Information about collectivisation in the country until the end of 1949, including underlying regulations, recorded enemy acts and recommendations.
- 16. Brief report on the state of work, weaknesses, faults and mistakes on the part of SS district directorates in the country, Sofia, 1 April 1950**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 733, л. 2-7
According to reports, general performance in the co-op sector is inadequate and ineffective; agents are few and fail to keep track of village events of operative interest; poor understanding of how to report and manage co-op related assignments stems from the absence of a clear concept on a central level.
- 17. Report on the political state of affairs as related to "the peasantry", Sofia, 17 May 1950**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 732, л. 2-5
Three categories of peasantry are defined: poor, middle and kulaks. Information on enemy propaganda and co-op opposition is collected.
- 18. Special memo informing of brute force used in the process of massovisation in the Chirpan and Stara Zagora regions, s.l., [after 20 May 1950]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1648, л. 2-3
Farmers are physically abused and bullied into joining the co-op farm. Locals live in fear and are forced to spend the nights outside their homes or in nearby villages.
- 19. Order No.1483-II of the Minister of Interior of PR Bulgaria, Sofia, 30 May 1950**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1255, л. 6-6 гръб
An operational committee is set up to ensure order and safety during harvesting, storage and protection of crops, and state deliveries, composed of: the Deputy Director of the SS Directorate, the Deputy Director of the People's Militia Directorate, and the Head of the Fire Safety Department. Provisions are made to mobilise the entire operational staff, prevent criminal behaviour, elaborate and control the implementation of instructions, develop work plans.
- 20. Instruction regarding SS measures for safe harvesting and state deliveries, [Sofia, after 30 May 1950]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1255, л. 1-5
The document defines SS assignments to counter enemy plans, discusses operational mobilisation, partnerships with agents and contacts with targets of investigation, and provides for close cooperation with party committees.
- 21. Radiogram to all State Security offices, Sofia, 18 June 1950**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1602, л. 34
In connection with the nationalisation of agro-technical equipment, special memos are requested on irregularities taken place during the handing over of equipment, the state of machines and the violations committed with the knowledge of government committees.
- 22. Special memo on nationalisation of agro-technical equipment, Gorna Dzhumaya, 20 June 1950**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 247, л. 3
The memo informs that private agricultural equipment was successfully nationalised without violating rules and rights.

23. **Brief report on resistance to massovisation and counter-measures taken in the period between the national conference on co-op farms and 15 May this year, Sofia, 3 July 1950**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 227, л. 20-27
A series of violations are reported such as: non-observance of the principle of voluntary participation, giving access to collectives and positions of power for kulak and other enemy elements, mass and random arrests by local or district administrative and party structures with no clear method or reason, and attempts at forcing farmers into co-ops through threats and violence, with reference to actual cases.
24. **Radiogram to the State Security Directorate, the People's Militia Directorate, the Fire Protection Department, district heads of the Ministry of Interior (MoI) and of MoI Sofia Directorate, Sofia, 8 July 1950**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1255, л. 18
The following instructions are given concerning harvesting and state deliveries: perform new inspections to ensure fire safety and protection, show extra vigilance around temporary and permanent storehouses, take agent-operational measures to counter enemy intentions, and make more regular reports (required from district heads of services).
25. **Report about recent acts of hostility and detected irregularities during harvesting and collection of quotas, Sofia, 4 August 1950**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 227, л. 84-89
Hostile acts are on the rise to sabotage harvesting. There is a whole list of irregularities, waste of resources and poor quality repairs of farming equipment. Little attention is given to local agent-operational activities.
26. **Radiogram [2715] to district heads of the Ministry of Interior, Sofia, [before 15 August 1950]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 236, л. 1-2
Implementation of Order No. 1483/30.05.1950 and the instruction on harvesting and state deliveries is reported to be exceptionally poor. SS bodies fail to detect and actively expose hostilities. Hence the failure to lend proper support to party and government for successful implementation of the plan for state deliveries. Orders are given to take immediate measures as necessary.
27. **Information summary by region about agent-operational measures taken with regard to radiogram No. 2715 and acts of hostility, s.l., [after 15 August 1950]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 236, л. 17-21
The document reports on the implementation of the order of the Interior Minister on a district level.
28. **Information on arrests related to the implementation of the plan for state deliveries of cereals, Sofia, 11 September 1950**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 8, а. е. 199, л. 10-12
Opposition on the part of kulak and other "enemy elements" leads to arrests.
29. **Telephoned telegram to the district head of MoI in Vidin, Koula, 20 October 1950**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 7, оп. 1, а. е. 315 (Вд), л. 26
About 50 persons are sanctioned for failing to prepare for deep autumn ploughing and sowing. Violators are to be prosecuted.
30. **Telephoned telegram to the district head of MoI in Vidin, Koula, 22 October 1950**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 7, оп. 1, а. е. 315 (Вд), л. 21
Individuals who failed to deliver their quotas to the state and complete the sowing are reported arrested.

- 31. Letter to the head of MoI in the Koula region, Vidin, 23 October 1950**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 7, оп. 1, а. е. 315 (Вд), л. 27
The letter refers to arrests made in the region and contains instructions to pick 15-20 (most aggressive) detainees from different villages to sanction and prosecute in the court of law. The rest should be spoken with individually. Those who agree to fulfill the plan will sign a declaration to that effect and be released. Those who refuse should be held for three to four days, while local party structures contact their families to have the plan fulfilled.
- 32. Proposal to the Party Bureau of the Central Committee of the BCP for the creation of a Department of Agriculture with the SS Directorate, Sofia, 2 November 1950**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 303, л. 6-7
With Unit "S" outdated and unable to handle new realities in the farming sector, a proposal is made to have it out of Department IV and operating as a separate Department of Agriculture.
- 33. Brief report to the Chairman of the Council of Ministers Valko Chervenkov about questions raised at the meeting of the Council of Ministers on 1 November 1950, Sofia, 10 November 1950**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1647, л. 26-28
The Minister of Interior answers questions about follow-up activities of the SS divisions. Topics of reporting include: kulaks and reactionaries, farmers removed from membership for failing to produce their quotas of seeds or equipment, large losses of electricity, failure to meet egg quotas.
- 34. Radiogram to district heads of MoI, Sofia, 14 December 1950**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1602, л. 90-91
The document provides specific instructions to district heads of MoI, recommends measures to stop mass slaughtering of flocks and herds, which is described as hostility towards the socialist reorganisation of agriculture, proposes dispatch of teams to the regions in risk to detect local crimes, calls for arrests and activation of the agent apparatus.
- 35. Annual report of the "peasantry" division, Sofia, 25 December 1950**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 623, л. 8-12
The document reports on planned agent-operational events, related professional faults and accomplishments.
- 36. Brief report about the ordinance of the Council of Ministers and CC of the BCP of 3 May 1950, in relation to the massovisation "plan" of the Ministry of Agriculture in 1951, Sofia, 16 January 1951**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 333, л. 29
The document addresses the plan of the Ministry of Agriculture for each region to form a fixed number of new collectives with a fixed number of members, emphasising that massovisation of the sector was never approved by the Council of Ministers and CC of the BCP. It is therefore considered a violation of party and government politics of voluntary participation. Orders are given to cancel the plan and prohibit the Ministry from issuing orders and recommendations in the co-op sector.
- 37. Brief report on the stock-breeding sector suffering losses due to mass slaughtering of flocks and herds, Sofia, 21 January 1951**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 330, л. 14-16
Reports speak of mass slaughtering of livestock due to circulating rumours. A ministerial ordinance on preserving and raising livestock slows these processes

down. SS and militia forces take extra measures to instruct active agents on the matter.

- 38. Brief report about gross violations committed during the cotton collection campaign in the District of Blagoevgrad, Sofia, 7 February 1951**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 330, л. 21-22
Gross violations during the 1950 campaign are reported. Some administrative and party organs act to the discontent of people and harm the credibility of the regime. Terrified of repressions, farmers remove cotton from their quilts, mattresses and pillows to meet quotas.
- 39. Brief report on existing collectives, MTS and state farms across the country, Sofia, 7 February 1951**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 333, л. 23-24
The document provides statistical data on co-ops, machinery and tractor stations (MTS) and state farms in the beginning of 1951.
- 40. Report on abuse of party and government policies in the region of Koula, Sofia, 8 March 1951**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2148, л. 1-9
It is reported that the influence and image of the Party in the region are seriously shaken for reasons of poor local political and information strategies, and gross violations within the co-op campaign, in particular. There is a mass resistance movement against party initiatives in the public domain, specifically the creation of collectives. Persuasion gives way to administrative methods. The district committee faces harsh criticism for blindly believing the constant lies and cover-ups of local instructors and commissioners.
- 41. Special memo about propaganda to leave co-ops and take cattle out of farms, Sofia, 10 March 1951**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2043, л. 8-10
According to Department III-SS, enemy propaganda on leaving co-ops and raiding on livestock is still going on in the districts of Pleven, Vratsa, and Tarnovo.
- 42. Report on violations and disgraceful acts committed in the village of Rabrovo, Koula region, Vidin, 10 March 1951**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 334, л. 11-12
Members of propaganda commissions on joining co-ops are reported to engage in violent and inhumane practices. Those who refuse to participate are forced to extract 10 cubic metres of stones each. In other villages, massovisation is enforced by means of administrative measures, i.e. refusals to join result in immediate involvement of tax-collectors and forced collection. Reference is made to a peculiar case of punishment for refusal, where a militia officer tries to arrest the female members of the household, who manage to flee.
- 43. Special memo on violations of legality during massovisation committed by party functionaries in the village of Slavotin, Mihaylovgrad region, Vratsa, 16 March 1951**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2042, л. 3-4
Party and agricultural functionaries engage in physical abuse of villagers who refuse to sign consent.
- 44. Special memo on livestock being removed from collectives in the districts of Plovdiv and Vratsa, Sofia, 25 March 1951**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2043, л. 18-20

Co-op members continue to actively persist in taking cattle out of co-operatives. The Interior Ministry is taking steps to find the instigators. MoI and SS superiors are locally dispatched. Lectures and information campaigns are held by party propagandists. It is noted that "the enemy encourages women to raid farms and drive away cattle".

45. Brief report about violations committed during massovisation, Sofia, 28 March 1951
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 330, л. 28-30

The report covers cases in the regions of Koula and Asenovgrad. Some villagers in Koula are reported missing, possibly crossed the border over to Yugoslavia. Large numbers of requests for leaving the programme are submitted in the region of Asenovgrad on the grounds of forced inclusion. Some people endure threats of re-settlement.

46. Report on the operational situation in the region of Vidin, s.l., 29 March 1951
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1779, л. 17-20

Enemy elements are reported to be on the move, rallying against policy initiatives of the regime in the province. Anti-co-op demonstrations are often held, sometimes exclusively by women. To force people into collectives, the head of BCP's district committee in the village of Vinarovo, region of Vidin, had a dozen people arrested, stripped naked and sprayed with water. Many farmers in nearby villages endure physical abuse for refusing to join the system. Rumours are intentionally spread that those who oppose would be killed. Women suffer sexual abuse for voicing their disapproval. All of this drives emigration over to Yugoslavia. Vigilance is below par and local authorities are not prepared to deal with mass escapes. Operational flaws and multiple errors are ascribed to, among others, the persons in charge.

47. Special memo about a female delegation in the village of Deleyna, Vidin region, on 2 April 1951, Vidin, 3 April 1951

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2145, л. 3

An organised delegation heads to the border requesting help from soldiers to leave collectives and have their lands restored. The case is briefly settled due to intervention by the political commissary. The group is again at the frontier the very next day, declaring intentions to cross the Yugoslavian border.

48. Information about the ordinance of the CC of the BCP, Sofia, 3 April 1951

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1783, л. 18-19

According to the text, comprehensive study of party documents is required on the part of SS operatives. Continuous violations, poor efforts and feeble awareness of the situation speak of inadequate ideological training and grasp of party and political concepts about co-op farms and anti-kulak struggle.

49. Report on the political and operational situation in the region of Koula, Sofia, 7 April 1951

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2149, л. 1-7

Given the poor efforts of SS operatives in Koula, an operational bureau is set up to enhance the results. The bureau is already reporting improvement in local processes: those involved in raids on equipment and livestock, and declaring intentions to leave collectives are facing prosecution.

50. Special memo on armed resistance and raids on livestock, Sofia, 9 April 1951

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2043, л. 32

Reports speak of an armed confrontation between militia forces and farmers who want to take their livestock back and leave the co-op in the village of Nikolaevo, Pleven region. There are shots fired, militiamen and a party functionary wounded, and a member of the opposition (Nikola Petkov follower) killed.

- 51. Report to the BAPU Standing Committee from one of their instructors, Sofia, 11 April 1951**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 417, л. 8-12
The document deals with an official trip to the town of Koula to provide assistance to BCP's district committee in restoring equipment and returning livestock to raided farms. It is established that intentions to end memberships are largely due to the forced nature of participation, arrests and 24-hour detentions. Local information campaigns in favour of rebuilding the farm are without success. Few farmers return their equipment. The authorities yet again resort to administrative measures. Several people are arrested and sentenced in court.
- 52. Brief report about arrests of protesters and opening of dossiers on Nikola Petkov followers and other actors in the farming sector, Sofia, 17 April 1951**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 330, л. 98-102
The document provides statistical data on arrests by country region, based on party membership. Confessions made in the course of the investigation show that enemy propaganda and acts of hostility in the sector are instigated by illegal organisations or committed on one's own behalf. All opponents of those changes seem to be ex-members of the former party BAPU – Nikola Petkov.
- 53. Brief report about motivations to riot and withdraw participation in co-ops in the region of Vratsa, Vratsa, 21 April 1951**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 340 (Вр), л. 1
According to assessments, petty bourgeois thinking and private interests are at the core of the problem. Economic and financial straits generate fear of starvation, resistance, and lack of faith in the government. Active enemy efforts of underground organisations are nevertheless considered the main driving force of discontent. Furthermore, both SS and militia forces prove quite ineffective in their methods and access to information, and hesitant in their actions.
- 54. Brief report about enemy and other harmful elements who have infiltrated co-op management bodies across the country, Sofia, 24 April 1951**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 330, л. 147-149
Reference is made to a number of cases around the country where co-op management is taken over by subversive elements, BCP members included, who try to undermine all efforts. Farms, as a result, cannot thrive and co-op members (receptive to propaganda) proceed to reclaim their livestock and leave co-operatives.
- 55. Brief report about requests of new co-op members who had sown as private farmers to harvest as such, etc., Sofia, 21 May 1951**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 332, л. 23-25
It is reported that new co-op members want to harvest as private owners.
- 56. Report on the progress of agent and operational work in the farming sector, Sofia, 22 May 1951**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 325, л. 31-37
Despite the positive effects of reorganisation and group farming, serious weaknesses and flaws are reported as regards violations of the principle of voluntary participation. Reference is made to specific cases around the country. A lot of kulaks and former Nikola Petkov followers are accidentally allowed to enter co-op farms. Efforts of agents and operatives in the farming sector are poor, insufficient or absent.

- 57. Instruction on SS measures to be implemented during harvesting and state delivery campaigns, Sofia, 31 May 1951**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 306, л. 2-7
The document provides for the following measures to foil the devious plans of the class enemy, and thwart attempts to compromise the harvesting campaign: active detection and investigation of enemy contingents in the countryside, co-op farms, MTS, state farms and ministerial offices; strengthening and mobilisation of the agent apparatus; recruitment of new and better trained agents; conducting arrests while adhering to proper political and class standards to avoid breach of legality. Women who display anti-government and anti-co-op sentiments are the focus of special attention.
- 58. Proposal on convening an instructional meeting of heads of district SS offices and divisions in the regions covered by Department III – SS, Sofia, 2 June 1951**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 306, л. 8
Participants are expected to report on their departments' performance in the farming sector; discuss the ministerial order defining the goals of Department III, and their upcoming tasks.
- 59. Order No. 3557 defining Department III's counter measures against enemy elements in agriculture, Sofia, 6 June 1951**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 305, л. 1-6
Urgent measures are required for radical improvement of performance in the farming sector.
- 60. Brief report on the political situation in anticipation of the harvesting campaign, Sofia, 13 June 1951**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 326, л. 1-8
According to reports, there are 2709 collectives comprising 55 per cent of households and 47,8 per cent of cultivated land by the end of March 1951. No co-ops are dissolved due to riots. 34000 requests to leave co-op farms are submitted, 1121 persons are arrested by the SS services, 366 of which sentenced in court. Close inspections show that the enemy (illegal formations of BAPU Nikola Petkov followers) is well organised and encourages farms raids. Disease among animals is believed to be introduced ("imported") by way of sabotage. The final conclusion is that, unless critical measures are taken to ensure harvesting and state deliveries, the enemy will prove an obstacle on the road to socialism.
- 61. Information about the spread of foot-and-mouth disease in the districts of Blagoevgrad and Haskovo, and related counter-measures, Sofia, 6 July 1951**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 332, л. 49-50
It is found that the disease is brought in by animals crossing the Turkish border. The celebrations of Bayram and stirring up to activity of the Muslim population are expected to further spread the disease. A proposal by the Ministry of Agriculture provides for prohibiting movement in the areas under quarantine for the time of the holiday. There are suspicions of intentional contamination.
- 62. Report on agent and operational activities around the country, Sofia, 12 July 1951**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 334, л. 54-67
Specific measures are identified to weed out errors causing discontent in co-op farms. Data is provided on hostile acts in agriculture, opened dossiers and investigations, and use of information channels in the field of work of Department III-SS.
- 63. Report on the implementation of Order No. 3557/06.06.1951 on the tasks of Department III for combating hostile elements in agriculture, Sofia, 3 August 1951**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 307, л. 2-9
The conclusion of the working conference is that SS superiors on a district level

- take their responsibilities lightly, and fail to locate, open and keep dossiers on "all enemy" elements, as instructed; the number and quality of agents does not meet the requirements of their special duties. Other flaws are identified as well².*
- 64. Brief report about raids on livestock in the co-op farm in the village of Manole on 19 March, and a prevented raid in the village of Skoutare, both in the Plovdiv region, Plovdiv, 30 August 1951**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2043, л. 43-46
Information about raids on livestock in the village of Manole. Instigators are arrested and later released on instructions of the district BCP committee. Replay of events on the following day leads to attendance of uniformed militia and operatives. Perpetrators are identified, investigated, and, based on their own testimonies, sentenced to either prison or death. With the experience from Manole, militia forces and party instructors proceed to prevent a similar incident in a near village. "The most aggressive of them all" is placed under arrest, thus preventing harm and damages.
- 65. State Security activities against the class enemy in the countryside, s.l., [August 1951]**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 3, а. е. 3, л. 8-11
Anti-co-op tactics of the enemy take place in two stages: opposition to individual memberships in the process of establishing and consolidating co-operatives; and infiltration and internal sabotage after the formation of co-ops. It is reported that some farmers sell or slaughter their domestic animals or livestock in collectives under the influence of the organised kulak propaganda during massovisation. The final conclusion is that the criminal efforts to break up co-op structures have been stifled under the watchful eye of the Interior Ministry and the Party.
- 66. Letter to the Minister of Interior and the Secretary of the District Committee of the BCP, Sofia, 29 September 1951**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2143, л. 1
Agent-operational work in co-ops has reportedly improved. Removing enemy elements from management functions is considered essential to enhance performance.
- 67. Report from the District Head of MoI in Sofia on the situation in co-op farms in the District of Sofia to 30 August 1951, Sofia, 29 September 1951**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2143, л. 2-7
It is noted that massovisation in the farming sector in 1950 was not based on voluntary participation. Instead of persuasion techniques, local campaigners make use of threats, which causes "contamination" of co-op farms with enemy elements. After the publication of the ordinance of the CC BCP on violations of the party and government politics, multiple requests to cancel memberships are submitted and later withdrawn, following an intense information campaign. Flaws and weaknesses of co-op management boards cause further hesitation among farmers.
- 68. Brief report about riots in the village of Dermantsi, Loukovit region, on 4 April 1951 and their origin, [Sofia], 3 December 1951**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 334, л. 68-75
Local female farmers openly demonstrate and request cancellation of their memberships.

² Excerpt from the ministerial resolution: "Organisational measures should be put in place to ensure constant monitoring of implementation of the order concerning activities of Department III. Expansion and improvement of the agent apparatus is a must to eradicate attempts of the enemy to disturb working masses and prevent consolidation of collectives. Mounting requests to cancel co-op memberships, mass fires in storehouses, destruction of farming machinery and repeated distribution of enemy leaflets and rumours should be enough motivation to relentlessly hunt and destroy the enemy".

Seemingly organised raids on livestock with predominant female involvement occur on the following day. Although reasons and main instigators remain unknown, arrests are made, and some protesters end in prison or labour institutions. Open resistance and hostility is replaced by silent opposition. Investigation of events, which is referred to as rather shoddy, does not find evidence of organised activities. Further action is specified to identify the real instigators.

69. Brief report on weaknesses at Division III–SS in Bourgas, Sofia, 26 December 1951
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 326, л. 32

The conclusion is that more professional attitude and determination should be displayed in the farming sector.

70. Brief report on weaknesses of performance at Division III of the District Directorate of MoI in Sofia, Sofia, 27 December 1951
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 326, л. 38-39

Operative work in the sector of agriculture in the Sofia District is described as shockingly poor, due to lack of proper understanding of principles and practices on the part of district and regional management.

71. Brief report on enemy ploys in “agriculture” in 1951, Sofia, 29 January 1952

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 326, л. 9-12

Enemy subversion in the farming sector and frequent violations of both party and government policies in the countryside in the spring of 1951 stir riots, raids on farm animals and increase the number of requests to cancel memberships. At the same time, protest rallies against the government occur. Arrested protesters admit to the existence of illegal organised groups of Nikola Petkov followers, bent on destroying the foundations of the co-op movement.

72. Order No. 33 of the Minister of Interior of PR Bulgaria, Sofia, 16 February 1952
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а. е. 9, л. 163-166

The MoI Collegium agrees that Department III-SS, divisions and district directorates fail to execute crucial assignments. Specific measures are identified to consolidate performance, including strict application of the provisions of Order No. 3557/06.06.1951; recruitment of plenty of well-trained agents in co-op farms, MTS and state farms; effective completion of investigations; search and identification of all enemy parties; prevention of diversion. Special attention is given to ways of preserving socialist property, preventing misuse of assets, theft and reprehensible acts taking place at co-op farms, MTS and state farms. Instructions are given to investigate and prosecute the guilty parties.

73. Circular letter to the heads of MoI district directorates, Sofia, 19 March 1952

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а. е. 9, л. 259-260

According to new strategies, militia forces should join SS services in the fight against diversion in the farming sector.

74. Report on the implementation of Order No. 3557/06.06.1951 and Order No. 33/16.02.1952 by Department I of the Fifth Directorate - SS, Sofia, 10 April 1952

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 307, л. 27-35

The report covers measures of locating enemy contingents on central and regional levels, recruiting new agents improving existing tactics and operational reporting, giving assistance to district offices. The conclusion is that operatives are set to implement the orders, but not all “enemy elements” are located. District third divisions are way too passive and departmental structures only function on a central level.

- 75. Order No. 80 of the Minister of Interior of PR Bulgaria, Sofia, 12 April 1952**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а. е. 9, л. 337-338
Instructions are given to stop underestimating and take kulaks seriously, as the latter actively oppose party and government strategies; covertly locate and prepare background checks on all kulaks; place kulaks involved in hostile act under active reporting and open agent and surveillance files on the rest; recruit agents from their circles. Locating, opening dossiers and reporting on kulaks is expected to take place in undercover fashion.
- 76. Letter to the Head of Division III on completed jobs in accordance with Order No. 80/29.05.1952**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 52 (КН), л. 17
It is reported that the order is forwarded to and read by the entire operational staff. Specific actions are formulated, and previously unidentified members of the target contingent are located.
- 77. Instruction on agent operations at the MTS, Sofia, 5 June 1952**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 66, оп. 1, а. е. 36, л. 1-7
Provisions are made to appoint experienced SS operatives in charge of surveillance. For purposes of secrecy, same should be on the pay roll at the political department of the Ministry of Agriculture. Operatives are required to hold regular political information campaigns, schedule study groups, etc. The main goals are set: guarantee state security, detect and cut subversion, communicate with agents and monitor the conduct of operatives at the MTS. Operatives' rights and obligations are defined.
- 78. Order No. 130 of the Minister of Interior of PR Bulgaria, Sofia, 19 June 1952**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 514, л. 1-4 (и гърбовете)
The document concerns measures to be taken by MoI agencies in relation to the harvesting campaign and grain quotas in 1952. Instructions are given to heads of the third, fourth and sixth directorates of the SS, the director of the People's Militia, the head of the Fire Safety Department, district and regional heads of MoI to mobilise all staff members and cut enemy attempts at sabotage, develop active measures in the course of ongoing investigations, place the entire target contingent under surveillance and reporting. Suspected diversionists should be investigated and held in custody. Further measures include assigning personal tasks to SS agents and militia officers to counter enemy parties, and harmonising the efforts of operatives across the SS, the People's Militia and the Fire Safety systems.
- 79. Brief report about a meeting of deputy heads of MoI district directorates on 12 June 1952, Sofia, 21 June 1952**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 8, а. е. 209, л. 1-3
It is reported that State Security efforts in the sector of agriculture do not meet requirements: negligence of orders and poor monitoring of performance are the norm. Further weaknesses include low number of investigations and dossiers, and slow response to tip-offs, which triggers economic losses.
- 80. Memorandum³ from the Minister of Interior to the CC of BCP about violations committed during the massovisation campaign in the Michourin Co-op Farm in the village of Drenovets, Lom region, Sofia, 20 December 1952**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2617, л. 10-16
The report covers the massovisation campaign in the village. Provisions are made to invite "key" farmers to join the co-op. Select targets however refuse membership under

³ The memorandum concerns a special memo on committed violations dated 8 December 1952. In a note on the document V. Chervenkov writes: "Put forward to the Central Committee for consideration and decision".

various pretenses. The next step is to exercise administrative pressure by drawing up protocols for violations (such as concealment of land and state deliveries). Multiple offences, like breaking in homes, are committed in the process. It is noted that party members in the village have the wrong approach to non-party persons: whoever refuses to join the co-op is considered the enemy. According to the Minister, those guilty of such offences should face prosecution.

81. Circular letter to the district head of MoI in Tarnovo, Veliko Tarnovo, 23 December 1952

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 1, а. е. 28 (ВТ), л. 1-2

Instructions are given to report all irregularities taken place in farms and collectives, take immediate measures in coordination with party structures, present detailed reports on the actual state of affairs at co-ops. Those negligent of their duties will be held personally responsible.

82. Performance enhancement plan in connection with kulaks and the implementation of Order No. 80/12.04.1952, Sofia, 13 January 1953

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 777 (Вр), л. 44-45

Given poor implementation of the order and the fact that middle peasants are wrongly classed as kulaks, operatives will be locally dispatched to complete the job as instructed. Specific tasks are listed, such as opening dossiers on all kulaks engaged in enemy activity, with an emphasis on exposing political enemies, instead of farmers who fail to meet delivery quotas.

83. Resolution from Anton Yugov to Todor Zhivkov concerning a draft decision about incidents occurring in the village of Drenovets, Lom region, Sofia, 20 January 1953 (manuscript)

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2617, л. 35

A. Yugov frowns upon the decision to release arrested parties and terminate proceedings, despite disgraceful events taken place in the region of Lom, and the findings of G. Tsankov.

84. Letter from Georgi Chankov to Todor Zhivkov, Sofia, 23 January 1953

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2617, л. 34

The letter addresses the gross violations committed during the co-op campaign in the village of Drenovets. The author suggests investigating the cases, punishing the guilty, and releasing the innocent. No decision of the Central Committee is required for the latter.

85. Decision “A” of the Party Bureau of the CC of BCP, Sofia, 24 January 1953

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2617, л. 36

Instructions are given to release those guilty of violations during the forced expansion of co-op farms in the village of Drenovets, Lom region, and not to refer their cases to the prosecution⁴.

86. Letter to Georgi Tsankov, [Sofia], 3 February 1953

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2617, л. 33

The Minister of Interior is advised of Todor Zhivkov's instructions to report the incident in Drenovets to the Politbureau, as decreed by V. Chervenkov. On his part, G. Tsankov writes in a note on the document: “Release as already instructed”.

87. Special memo on violations committed in the village of Kozlodui, Oryahovo region, concerning the collection of state deliveries, Sofia, 21 February 1953

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 578, л. 13-15

⁴ In a note on the document V. Chervenkov writes: “This decision is not for the Party Bureau to make. Report investigation results and recommend adequate measures”.

It is reported that party functionaries and management figures in co-ops use violence to force villagers to meet their delivery quotas. Farmers are called for in the middle of the night and subjected to brutal abuse. A woman is among the victims.

88. Special memo on violations committed in the town of Knezha during the collection of state deliveries, Sofia, 26 February 1953

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 578, л. 12-12 гръб

Persons in charge take an individual approach to state deliveries. Farmers are called in one by one. Those who fail to meet the quotas are stripped naked and kept locked up in the office basement, or forced to buy wheat to balance it off.

89. Performance report on the implementation of Order No. 80/12.04.1952 at the SS department in Vratsa, 17 April 1953

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 777 (Вр), л. 70-71

Instructions are given to review lists of kulaks and take those wrongly categorised as such off the record. Some of them being investigated by operatives and agents specialising in matters related to Nikola Petkov and his followers is considered evidence of the poor organisation of work as regards kulaks. Special operatives are assigned to operate in both areas for better results.

90. Information on underground activities of the enemy meant to put an end to collectives and the counter-measures taken by the Interior Ministry, Sofia, 31 July 1953

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 574, л. 1-14

Data shows that prime targets of the enemy are emerging collectives. Their members are encouraged to leave co-ops and not show up for work. Memberships are mostly cancelled on the grounds of expired mandatory three-year periods of participation, intolerance to the abuses and violations by local co-op management, and, occasionally, incapacity for work due to old age. The Interior Ministry does a poor job in detecting and cutting hostile acts: operatives are sent to investigate, agents are involved, but little to no results are observed. A proposal is made to have qualified recruits seconded to districts offices for assistance purposes.

91. Party information, s.l., 12 August 1953

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 3087, л. 7

There is a rising trend in applications to leave collectives and refusals to go out for work in frontier villages in the region of Vidin. Local practices to hold night-long party meetings have adverse results and create migrant intentions.

92. Draft circular letter to MoI district and regional heads across the country, Sofia, 16 August 1953

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 574, л. 16-17

According to reports, some members of the SS and militia staff do not comply with agent-operative principles and methods, and engage in gross violations of socialist legality. Instructions are given to take urgent steps to reverse the process: adhere to adopted principles, ensure legality, cut the role (if outside the scope of work) of the Interior Ministry and its agencies in people's councils, party and other organisations, etc.

93. Memorandum about enemy propaganda and violations in the region of Vidin, Sofia, 15 September 1953

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 584, л. 52-53

The number of requests to leave collectives does not escalate. Information campaigns by communists, heads of primary BCP organisations and district committees of the Party are still criticised as inadequate. Co-op management is doing a poor and often

immoral job. Disgraceful acts and flaws, which members find frustrating, are found everywhere. Specific cases are mentioned.

- 94. Brief report on violations during the bean delivery campaign in the region of Tolbouhin⁵, Sofia, 6 December 1953**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 584, л. 89-90
Reference is made to cases in the region where private farmers are called in for questioning, day or night, for failing to meet the bean quotas. A special group is reported to frequent private homes collecting cereals and grain to compensate for bean. Farmers are forced to sell livestock and buy beans to meet their delivery quotas to the state.
- 95. Brief report about hostile acts in co-op farms in the region of Gorna Oryahovitsa, Sofia, 30 March 1954**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1133, л. 23-24
Mention is made of a local decision of co-op boards to remove rent incomes. Farmers sign a protest petition addressed to V. Chervenkov. The case is reviewed, the conclusion being that the decision is rushed.
- 96. Brief report on requests to leave collectives, Sofia, 20 April 1954**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1133, л. 25-26
According to the document, the underlying motive is the poor financial state of co-op members.
- 97. Special memo on the shortage of seeds, farmers' struggles to make a living, and escalation of hostility in the village, Sofia, September 1954**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1133, л. 5-6
Members of collectives and private farmers barely make a living; seeds are in short supply after quotas for deliveries to the state are fulfilled. Locals are forced to go to nearby towns to look for bread, where they are denied such. Loads of farmers abandon work and hunt for jobs in state-owned enterprises, which leads to major deficit of workers in the co-op sector.
- 98. Brief report on methods of drawing new members into collectives, Kazanlak, АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1157 (Ст3), л. 3**
Reports speak of campaigners getting drunk and physically abusing people for refusing to participate. Farmers are thus forced to leave their homes and stay away for days. Instead of promoting the idea of collectives by paying visits and using persuasion techniques, as instructed, campaigners summon people in the middle of the night and keep them locked up for extended periods of time.
- 99. Brief report on violations during the massovisation campaign and the collection of bean deliveries, etc., s.l., 21 October 1954**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1133, л. 9
Campaigners make their rounds to both promote collectives, and collect state bean deliveries. Those failing to meet the quotas are sanctioned to pay up in flour, wheat, wool, etc.
- 100. Letter to MoI deputy regional heads in the district of Stara Zagora, Stara Zagora, 8 January 1955**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1140 (Ст3), л. 1
The letter gives instructions to find those guilty of driving people away from collectives.

⁵ Known by that name in 1949 – 1990; now the town of Dobrich.

101. **Written reply to the Deputy District Head of MoI in Stara Zagora, Kazanlak, 25 January 1955**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1140 (Ст3), л. 4
The response reads that new members leave collectives due to lack of farm-hands and reluctance to work the lands of former members who have already left.
102. **Brief report on enemy acts in the farming sector, Sofia, 27 January 1955**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 3650, л. 15-28
Nikola Petkov followers, kulaks and other hostile groups try to assume positions of power in the co-op sector for purposes of internal sabotage. They encourage stealing, wasting resources and creating chaos (examples are mentioned). Additional information includes hostile acts in the sector, arsons, and violations of the party and government policies on massovisation and grain deliveries to the state.
103. **Letter to the regional heads of MoI in the district of Stara Zagora, Stara Zagora, 2 February 1955**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1140 (Ст3), л. 28
Background checks on candidate representatives are requested in relation to the IVth National Conference on Collectives. "Enemy elements among delegates should not be allowed to participate. Other entrants should be recommended in coordination with the first secretaries of the BCP".
104. **Letter to the District Head of MoI in Stara Zagora, Chirpan, 10 February 1955**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1140 (Ст3), л. 30
The delegates group for the region of Chirpan is reported free from "enemy elements" and secret service collaborators prior to the upcoming National Conference on Collectives.
105. **Special memo, Stara Zagora, 3 October 1955**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1160 (Ст3), л. 2-4
It is reported of violations committed by a group of BCP members during the local massovisation campaign, including harassment of farmers refusing membership, physical and verbal abuse, and coercion into signing "voluntary consent" forms through near torture.
106. **Brief report on the national state of collectives, Sofia, 19 December 1955**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1308, л. 2-15
Reference is made to numerous serious flaws in the co-op sector: poor management, errors, wasted resources, theft, irresponsible treatment of property, massive losses.
107. **Brief indicative report on wages, in cash and in kind, of co-op members in the region, Pleven, 27 December 1955**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 3, оп. 1а, а. е. 202 (Пл), л. 78-79
Indicative data on wages paid to co-operators in the region.
108. **Report on assistance for the implementation of Order No. 402/11.10.1955 concerning kulaks in the district of Vratsa, Vratsa, 25 February 1956**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 777 (Вр), л. 124-126
The report concerns a business trip to the MoI District Directorate in Vratsa with the task to assist local efforts to locate former and current kulak elements, and reveal their intentions as to collectives. The information covers their numbers and hostile activities, such as campaigning for war and against collectives, and authorities.

- 109. Brief report on hostile acts committed during the massovisation campaign in the district of Kolarovgrad, Kolarovgrad, 9 March 1956**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 3776, л. 44-46
According to reports, enemy elements from the former BAPU (united) try to assume important positions in collectives and in the BAPU Party (examples are mentioned). There is a reported case of physical abuse for refusal to join the collective.
- 110. Special memo on violations committed during the massovisation campaign, Vratsa, 28 March 1956**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 3776, л. 59-62
Multiple arrests and physical violence are used as methods of conviction.
- 111. Report on the state of the kulak contingent, the monitoring and reporting on same, Sofia, 11 April 1956**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1460, л. 24-39
It is reported that the whereabouts and identity of kulaks are relatively known, and documented according to instructions. Provisionally categorised into former and current kulaks, they amount to 11 971. 54 per cent of them are placed under surveillance, albeit poor, and reported on. Few kulaks have joined the Fatherland Front, others have infiltrated collectives and engage in internal sabotage. Their anti-stance on co-operatives and state deliveries is manifested through propaganda and calls to war, with the goal to undermine the authority of the system, destroy trust in the people's power, put an end to collective farms, etc.
- 112. Letter to the District Head of MoI in Stara Zagora, Sofia, 18 April 1956**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1140 (Ст3), л. 139-140
It is reported that active hostility has occurred throughout the massovisation campaign and the formation of new collectives. This calls for enhanced surveillance of the enemy contingent in the countryside, MTS in particular, which is crucial to ensure success of the processes in the farming sector. Hostile groups must be kept under active surveillance and reported on with the help of agents from across the system.
- 113. Special memo on unrest among new co-op members of Muslim origin in the regions of Doulovo, Isperih, and Toutrakan, Rouse, 20 April 1956**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 3774, л. 41-43
Information from around the country about farmers wanting to have their livestock back and leave co-ops. It is reported that most cases involve Muslim farmers, more specifically women, and take place in newly formed collectives with more new members than old.
- 114. Memorandum about violations committed during the massovisation campaign in the villages of Bogdanovo, Bogdantski, Kirovo, Zhelyazkovo, Zagortsi, Grudovsko⁶, Sofia, 27 April 1956**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 3774, л. 62-64
There are reports of some violations committed during the massovisation campaign. These include forced membership by way of violence, threats of imprisonment, and physical assaults, or through quotas, for meat in particular. Some locals are forced to grow massive amounts of tobacco which they simply cannot handle.
- 115. Special memo about an attempted physical assault on the Secretary of the District Committee of the BCP in Omourtag, Kolarovgrad, 15 May 1956**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 3774, л. 60-61

⁶ Groudovo between June 1950 and January 1993; now known as the town of Sredets.

Information about a local confrontation between farmers reluctant to join the collective and a Party representative, about rights of use of pasture lands.

- 116. Circular letter to district and regional heads of MoI with instructions to cut all attempts of the enemy to interfere with massovisation and the formation of new collectives, Sofia, 1 June 1956**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 3679, л. 1-3
Instructions are given to cut all attempts at subversion in the farming sector in due time by harnessing the full potential of the agent apparatus, documenting the criminal activity of, arresting and prosecuting most active opponents, intensifying efforts to find, capture and rigorously punish anonymous authors or distributors of leaflets and defamatory papers.
- 117. Letter to the District Head of MoI in Loukovit, Pleven, 26 June 1956**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 1а, а. е. 51 (Лч), л. 31
Given intentions of some new members to complete harvesting as private farmers, and local attempts to break up collectives, it is advised to rally active communists and set up a systematic watch. "Interior Ministry structures will be involved; all offenders will be prosecuted".
- 118. Brief report on the tendencies, forms and scale of hostile activities in agriculture in the first semester of 1956, Sofia, 6 July 1956**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1455, л. 1-6
According to reports, enemies in the countryside have grown more insolent in the wake of the April Plenum of the CC of BCP, thinking the time is right to put an end to collective farming. There are persons arrested during organised riots in farms across the country and sentenced to various terms of imprisonment. Where wages are low, there is high chance of farmers leaving collectives.
- 119. Brief report on hostile activities in "agriculture", Sofia, 30 October 1956**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1462, л. 21-22
There are news of various forms of hostility such as propaganda, disinformation, and arson. A co-op chairman is reported killed; a bomb is tossed into the house of another. Swift and vigorous measures are taken to respond to alerts.
- 120. Brief report about the local Muslim population leaving collectives and migrating to Turkey, Stara Zagora, 9 May 1957**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1166 (СтЗ), л. 10-12
According to informal and official data for the region, migrant intentions among local population of Turkish origin are growing. Promoting the idea of leaving collectives a year ago, farmers directly encourage emigration now.
- 121. Brief report on violations committed during the massovisation campaign in the district of Provadia, Provadia, 17 February 1958**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1586, л. 15-15 гръб
Local private farmers, mainly of Turkish origin, are reported to leave homes and families, and spend days and weeks in nearby mountains or villages. One even refuses to go back to attend his child's funeral. Elsewhere, control is exercised by means of administrative measures. Locals are called in to village councils and kept hostage-like for days, while exposed to verbal propaganda or physical abuse. Rumours spread that those who oppose collectives will be taken by vans and kept locked up until they change their mind; others will be taken to the Danube and threatened with drowning.

122. **Letter to the Head of the District Directorate of MoI in Stara Zagora, Sofia, 21 February 1958**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1140 (СтЗ), л. 183
It is reported that agricultural aircrafts will operate locally during the year. Ensuring the safety of machines with the help of militia forces or trusted citizens is considered essential.
123. **Report about the subversion techniques of counter-revolutionaries in the farming sector, and the state and performance of the SS agent apparatus, Sofia, 17 March 1958**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1698, л. 1-15
The report covers the methods of subversion in agriculture, the enemy contingent, operational reporting, and the agent network. Performance enhancing measures are proposed.
124. **Letter to district heads of MoI regarding the merging of collectives, Vratsa, 18 October 1958**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 979 (Вр), л. 1
The following steps are advised in relation to merging collectives under the authority of MoI regional heads: have agents monitor possible attempts of the enemy to elect their own people on key positions, prevent diversion, and expose the plans of the enemy.
125. **Brief report on the merging of collectives in the region of Vidin, Vidin, 11 November 1958**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 7, оп. 1, а. е. 317 (Вд), л. 274-274 гръб
There are arguments about the choice of seat of the collectives or about which farm is more prosperous. The consolidation process is welcomed by some, and held up by others.
126. **Special memo about rumours of higher quotas and taxes circulating in the district of Rouse, Rouse, 19 November 1958**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1587, л. 10-11
Rumours are being spread that higher taxes and quotas will be brought in on domestic animals raised for household needs. There are reported cases of animals being slaughtered or sold.
127. **Brief report on reorganisation in the farming sector and enemy activities in the countryside, Sofia, 4 March 1959**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1824, л. 40-44
There are 722 collectives in the country by the end of the consolidation campaign (in the end of 1958). In February 1959 however, collectives of over 80 000 daa are broken into smaller holdings by orders of the Party, thus reaching a total of 947. Both processes face active hostility, resettlement or emigration intentions, especially in Muslim populated areas. Fears are that consolidation may bring about the emergence of Soviet type kolkhozy.
128. **Brief report about the remuneration of chairmen and management staff of merged collectives, and the discontent of co-op members, Sofia, 7 April 1959**
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1824, л. 9-10
The information concerns remunerations of chairmen of merged collectives, which are determined by virtue of a government decree. The amount is based on 80-120 working days, with a fixed pay of BGN 250-400, plus 70 per cent of their previous salary. This measure is much to the discontent of cooperators (specific cases are mentioned).

129. Brief report on the state of collectives in the area of operation of the MoI division in Mihaylovgrad, Mihaylovgrad, 26 December 1959

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 2а, а. е. 10 (Мх), л. 14-18

The information concerns merged collectives in the region, members' sentiments and remunerations.

130. Brief report on certain flaws in the co-op sector and the enemy taking advantage thereof, Sofia, 29 December 1959

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1824, л. 30-37

Farmers are reluctant to join collectives due to reduced length of the working day, and prefer to take jobs in state enterprises. Prolonged construction works, creating no product or revenue, result in payment cuts. With private lands reduced and animal numbers respectively down, discontent is evident among farmers.

Уредителен протокол
№ 1

Днес 2 Август 1945 год по долу описаните личности на ф. От. Буре, Михаилонградско, а именно, Кордош Илияш Донкинов 2 Анастасия Ценов Младанов 3 Никола Илияш Донкинов 4 Мирван Стеторев Мирванов 5 Георге Стеторев Мирванов 6 Евлаим М. Попов 7 Номо Стриков Номанов 8 Илия Петров (Возов) 9 Номо Д. Ценов 10 Хри-Ото Томанов Илияш 11 Мадор (Ван) Мадоров 12 Михаил М. Трикерков 13 Георги М. Дамков 14 Георги М. Георгиев 15 Илия Русеков Илияш 16 Мирван (Ван) Мадоров 17 Илия (Ван) Стеторев Мирванов 18 Михаил Илиев Илияш 19 Метно Русеков Метков и ео Томас Д. Стеторев се събраха в 2 часа преди обед в колони на местността Уч-лище за основаване оттам за Кооперативна Етно-писелна на земята при Предителния (Кооперация) "Удобление ф. Студено Буре Михаилонградско, която е приела отговарянето на това оттам е протокол № 7 от 2 Август 1945 год. на изборедно одно събрание.

Председителството място се дае от нас втория от присеет-бувайците Томас Д. Стеторев, както предложени и събрание при за секретор Номо Д. Ценов и за класове свидетели Георге Стеторев Мирванов и Евлаим Петров Попов, които да надминат протокола на същите.

След това Кооперативците, че присеет-бувайците го думи уредителни които отговарят на извършените

На чл. 4 от наредба закон за т.н.з. е. одявие се одржило
за предвидливо е топло еднородно решение да се
основе "Отдел за кооперативно стопанство
на земята" при (Предметна (кооператив) "Шубница"
в Ст. Буле, м.к.м.в.градско

1 Председател на одржието проект пробива
за отдела работ се прие еднородно от пленарния
директор.

Кметъ досега се разпределя това 36% рента на земята
54% възмездие на труда и 10% откопаване
и Приети се кои топло решение за издирване пленар-
но на стопански съвет и контролен топло в
раздат на работ се издржа.

Стопански съвет:

Председател Гордан Ив. Попович членове 1 Борис
Никитов Мърванов 2 Нонко Аврамов Нонко 3
Нонко Д. Ценов и 4 Иван М. Радев за подпредседатели
Иван Семеонов Иванов и Евангелин Петров Попов

Контролен съвет:

1 Иван Константинов Мърванов, 2 Христо Т. Иванов
и 3 Георги Ан. Димитров за подпредседатели Георги Ан. Георгиев
и Михаил Ив. Михайлов

След това одржието се закрива.

(чл) Председател: С. Д. Стефанов

(чл) Секретар: Н. Д. Ценов

(чл) Членове { Б. Никитов
Евангелин М. Попов

Работ се одржило

Семипроводител: М. Димитров

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И КОЛЕКТИВИЗАЦИЯТА

2

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

83

Строго поверителна 83

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

ЗАПОВЕД

№ 394-11

София, 8 юни 1946 г.

*По стелех утвърдени на 16. VII. 1955г.
от др. зам. и.р. Кузубинцев заповедта
се сменя за губява значението на
копийта подготвена на български*

Пред целия български народ, пред цялата наша общественост и пред органите на народната власт стои извънредно важната и отговорна задача: прибирането и опазването на тазгодишната реколта.

Успешното разпечение на тази задача е от жизнено значение за нашата страна.

Враговете на българския народ – останките от реакцията, за- сегнати от проведените мероприятия на народното правителство по национализацията на индустрията и изкупването на едрия земеделски инвентар, никак не се радват на добрата реколта. Те ще се опитат с всички сили и средства: саботажи, вредителства, кражби и пожари да спънат правилното провеждане на мероприятията по прибиране на реколтата и нанесат чувствителни щети и загуби, с цел да попречат за изхранването на нашия народ.

За доброто опазване, своевременно прибиране и съхранение на реколтата и за навременното разкриване замислите и опитите на врага да нанесе каквито и да е щети при прибирането ѝ,

ЗАПОВЯДВАМ:

1. Секторните началници на народната милиция и Д.С., комендантите, околийските началници и завеждащите Д.С. да проучат основно всички наредби, правилници, инструкции и указания, изпратени от Министерския съвет, Министерството на вътрешните работи, Министерството на земеделието и горите, Дирекцията на храноснабдяването, Националния съвет на Отечествения фронт и др. по прибирането и опазването на тазгодишната реколта и ги разяснят пред целия оперативен и милиционерски състав.

2. Да се проучи основно наредба 396 /Д.В.бр.133 от 12.VI. 1945 г./ и правилника на П.П.отдел при МВР по опазване на посевите харманите, снопите и складовете с зърнени храни, фураж и др. от пожар /Д.В.бр.125 от 31.V.1946 г./.

3. Комендантите, околийските началници на народната милиция и завеждащите Д.С. да влезат във връзка със съответните Народни

Из архивите на ДС

65

съвети, О.З. комитети и комитетите на Съюза на бойците против Зашизма и изработят подробен план за охрана на посевите, снопите по полето и възпитбата.

4. Комендантите, околийските началници и техните помощници по политическата работа да организират широка политико-разяснителна дейност сред служителите на народната милиция, ГС и всички други лица, заангажирани в охраната, за мобилизиране и поддържане на тяхната обителност през време на кампанията по приближане на реколтата и да оказват в рамките на своите възможности съдействие на Народните съвети и О.З. организации при провеждане на разяснителната работа сред населението. За целта Политотделът при ДИМ да състави тезиси и даде необходимите указания.

5. Началниците на оперативните сектори да изработят конкретни планове за ръководство и контрол на мероприятията по приближането и съхранението на реколтата.

6. Всеки оперативен сектор да бъде разпределен на няколко района, като на всеки от тях се постави за отговорник по един инспектор.

В охраната да бъде заангажирана както общата държавна милиция, така също и особената, като за район или по-голямо населено място се определи по един старши или младши милиционер за отговорник по организиране и контрол на охраната.

7. По опазване на снопите и посевите по полето да се заангажират освен общинската милиция, полските пазачи, ГС, СНМ и добри отечественофронтовци, като се изготвят нарядни списъци, така че винаги към последните да има по един от ГС. За целта землищата на селата да са разделени на райони, като за всеки район се постави отговорник от ГС или полски пазач, ако е добър отечественофронтовец.

8. През деня да се поставят наблюдателни постове на такова място в района, от където ще може да се наблюдава последния, а нощно време да се пускат патрулни двойки, според нуждата, за да не се позволи на врага да нанесе каквито и да е щети. На съдите всяка нощ да се дава общ парол и пропуск.

9. Да се организира особено добра охрана на общите хатмани и хатманите на ТКЗС, където е най-вероятно да се предизвикат пожари - или от врагове или по невнимание - като за целта се използват ГС.

10. Всички групи, заангажирани по приближането и опазването на реколтата, да бъдат въоръжени от съответните началници на народната милиция - от оръжието, предназначено за ГС. Същите да образуват самостоятелни боеви единици по места.

11. В района на харманите, след дневната работа да се забрани влизането на каквито и да е лица, освен на стопаните, на които е ред да вършеят през нощта.

12. Комендантите и околийските началници от народната милиция, съвместно с противопожарните служби, да контролират правилното приложение на наредбите и правилниците по опазване и съхранение на реколтата.

13. Особено внимание да се обърне на онези насадени места, където има ТКЭС, като се изработят специални планове за опазване посевите, снопите на полето и харманите. Да се има пред вид, че враговете ще насочат вниманието си главно и преди всичко върху ТКЭС и там, където има обди хармани и натрупвания на по-големи количества снопи, с цел да нанесат по-значителни щети, от една страна, а от друга - да всеят смут, създават несигурност в населението и разстройство на ТКЭС.

14. Органите на Д.С., криминална и стопанска милиция да пристъпят незабавно към създаване на СС и информаторска мрежа в ТКЭС, където няма, а там, където има, да я разширят, като поставят под наблюдение съмнителните лица, членове на самите стопанства, или членове, свързани с вражески настроени елементи и врагове извън тях, за да може своевременно да се разкрие всяка замисъл за извършване саботажни или някаква вредителска дейност.

15. Да се има пред вид, че някои по-едри стопани, настроени опозиционно към властта на О.Ф., могат сами да унищожат част от своята реколта на полето, след като овършеят достатъчно количество зърнени храни за изхранване на семействата си. На онези от тях, които са ясни врагове, трябва да се намери подходяща форма, за да се постави охрана на харманите им, или пък снопите да се овършеят най-рано, а съмнителните да се поставят под наблюдение.

16. Охраната на посевите да започне още от сега. Миналата година имахме случай на окосяване посеви още съвсем зелени. Тази година може да се използва обстоятелството, че тук-там има ниви, в които има бурени и под този предлог да се окосят добри посеви. Имаме маса опити за подпалване на неохънати ниви. Допусна се опожаряване на големи количества снопи още на нивите и на харманите. Това показва, че напата бдителност е била твърде слаба и несправедлива. Необходимо е сега да се вземат сериозни мерки, за да се предотвратят подобни опити още в зародка им.

17. Да се използва целият опит от миналата година. Трудностите по опазване на тазгодишната реколта ще бъдат по-големи, погледнато това, че няма да се въртее на обди хармани, а стопаните имат свобода-

та да вършеят поотделно в своите дворове или на полето. Затова е необходимо бдителността да бъде по-голяма и да не се допусне нито един случай на унищожаване на храните.

18. Органите на Д.С. и стопанска милиция да проверяват всички МТС и работилници, където се ремонтират жетварките и върпачките и се ~~из~~ констатира годността им. Там, където последните не са ремонтирани, да се направи необходимото пред съответните отговорници за поставянето им в изправност, за да могат своевременно и напълно годни да се използват при прибирането на реколтата.

Да се провери дали жетварките и върпачките са снабдени с необходимите количества горивни и смазочни материали.

19. Органите на Д.С. да проучат и прочистят от явно вражески елементи целия персонал на жетварките и върпачките, като съмнителните лица се поставят под наблюдение, а някои от тях бъдат предупредени, че те носят лична отговорност, ако стане известна повреда в жетварките или върпачките и с това се причини забавяне на жетвата и вършитбата.

20. Комендантите и околийските началници на народната милиция да проверят правилно ли са разпределени по райони наличното количество жетварки и върпачки и ако констатират нередности, своевременно да вземат мерки и сигнализират в оперативния щаб при Министерството на вътрешните работи.

21. Да се направят проверки за състоянието на складовете и хамбарите на Дирекция на храноснабдяването и където се констатират нередности своевременно да се сигнализира където е необходимо за тяхното бързо рементиране и почистване.

22. Има голяма вероятност враговете да се опитат да нанесат повреди на върпачките и жетварките - чрез слагане на камъни, железни предмети и др., с цел да забавят вършитбата.

Миналата година имахме много такива случаи и на някои места се удаде на врага да регистрира известен успех, като извади от стро върпачки за по няколко деня. За да не се позволи това, необходимо е така наречените "храначи" на върпачките да бъдат доверени лица и в никакъв случай да не пускат снопи в гърлото на последната непровени.

23. Заедно с противопожарните служби, комендантите и околийските началници на народната милиция да обхождат всички важни райони и всички ТКЗС и на място да проверят противопожарните мерки, взети от местните власти и управите на ТКЗС. Всички трактори да бъдат снабдени с искрозадъжжатели, а локомотивите - с мрежи.

24. В райони, където има укрили се вражески елементи или

отделни бандити и престъпници, да се вземат бързи мерки за залавянето или унищожението им, като не им се позволи да извършат какъвто и да е саботаж или предизвикат пожар - било в посевите или там, където има струпани големи количества снопи.

25. Да се уреди постоянно дежурство при общините, които да поддържат редовна връзка с околийските центрове, секторните управления и П.П.служби.

26. За всяко произшествие през време на жетвата и вършитбата да се донася своевременно в оперативния щаб при Министерството на вътрешните работи.

27. Секторните началници да обиколят всички околии в поверения им сектор, проверят и одобряват плановете на околийските началници и там, където са допуснати слабости и грешки, да помогнат за изпоявянето им, използвайки миналогодишния си опит.

28. Началниците на оперативните сектори след всяка проверка да донасят с нарочни доклади в оперативния щаб, за степента на взетите мерки и какво още трябва да се направи за обезпечаването на реколтата по следните направления:

- а/ по агентурно-оперативната работа;
- б/ по физическата охрана и
- в/ по противопожарната защита.

29. Органите на Д.С. и стопанската милиция да сигнализират за незаконните, нецелесъобразните и ненавременните разпореждания, давани от органите, натоварени с прибирането на тазгодишната реколта.

30. Да се проведат конференции със служителите от ДНМ и ДДС по комендантства и околии, на които подробно да се разтълкува настоящата заповед, в присъствието на съответния отговорен инструктор от оперативния сектор.

31. За оперативен щаб по ръководство на мероприятията по прибиране и съхранение на реколтата при Министерството на вътрешните работи определям:

- а/ Директора на народната милиция - Бл. Пенев;
- б/ Началника на Политотдела при ДНМ - Ас. Чаръкчиев;
- в/ Съветника при организационно-инспекционния отдел при Министерския съвет - Коларов;
- г/ Началника на отдел I-ви при ДДС - Велю Чанков;
- д/ Началника на отдел П.П. защита - Б. Божков, към който да се отправят всички въпроси от оперативните сектори, комендантствата и околийските управления на народната милиция.

32. След приключване на вършитбата, секторните началници, комендантите и околийските началници на народната милиция да на-

Из архивите на ДС

правят кратки доклади как е протекла акцията по прибирането на реколтата.

Настоящата заповед възлагам за изпълнение на пом.министрите при Министерството на вътрешните работи, директора на народната милиция, началниците на отделите, секторните началници на Д.С. и ДНМ, комендантите и околийските началници на народната милиция.

МИНИСТЪР

/Ant. Zhov/

ДИРЕКЦИЯ ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

З А П О Р Е Д

98 С

София, 23 II 1949 год.

Във връзка с настъпващата пролетно-сеитбена кампания – първото най-крупно мероприятие в провеждането на петгодишния стопански план, враговете – предприемат организирано вредителска акция за спъване и подриване на тази кампания.

Особеностите на тази годишната пролетно-сеитбена кампания, която определя активността, формите и методите на подривна дейност на врага са следните:

1. Общото изостряне на класовата борба в нашата страна и в частност в селото, предизвикана от ограничителните марки срещу кулашките елементи и бързото организиране на множеството нови ТКЗ Стопанства.

2. Ясната сметка, която си дава врага, че тази сеитбена кампания и изобщо развитието на нашето селско стопанство са от първостепенна важност за осъществяването на петгодишния стопански план, с който се полагат основите на социализма в нашата страна.

3. Трудностите и организационните слабости на множеството новоосновани ТКЗС-та, които започват да работят и преодоляват тези трудности и слабости именно в условията на настоящата сеитбена кампания.

В зависимост от тези условия, както показва досегашния опит и наличните данни врагът присягва най-често до следните форми и методи за подриване и спъване на сеитбената кампания:

1. Опирайки се на кулашките и други враждебни на народната власт елементи, които имат непосредствен допир със селската маса той води активна разложителна кампания сред селяните да не изпълняват правителствените указания и разпоредби, свързани с правилното провеждане на пролетната сеитбена кампания и изпълнението на пролетния посевен план. Тази разложителна работа на врага протича под най-различни форми: като се започне от слухове за предстояща война и пр., с което се цели убиване вярата на селските маси в бъдещето на народната власт, и деморализирането им, и се стигне до преката агитация да не се засява, тъй като правителството и без това щяло да изземе храните на земеделските стопани.

2. Опирайки се на кулашките елементи и на промъкналите се в ОФ, сеитбените комитети и държавния апарат – свои агенти, врагът под формата на бюрократизъм, "криво разбиране" и провеждане на правителствените наредби, неправилно запланниране и провеждане

околийските и селските сеитбени планове, забавяне и несправилно разпределение на семената и пр., се стреми да забави сеитбата и наруши изпълнението на посевния план.

3. Опирайки се на своите агенти в Държавния апарат и особено в М.Т.С. той с всички сили се стреми да спъне пълното използване на тракторния парк и друг едър земеделски инвентар, като спъва и забавя ремонта, разпределяне правилно горивото, и даже прибегва до диверсии - чупене и повреждане на тракторите и други земеделски машини, за да ги изкара за дълго от строя.

4. Врагът именно в разгара на сеитбената кампания раздухва недоволства сред членовете на новоосновените ТКЗС-та предизвикани от организационните слабости и пр., като по такъв начин се стреми да компроментира не само сеитбения план, но и самите ТКЗС-та.

5. Кулашките елементи по селата не само не засяват нивите си с определените им според плана култури, или изобщо не ги засяват, но се стремят да въздакат в подобни саботажки и средните частни стопани.

За ефикасното провеждане на борбата срещу всички опити на врага да провали, спъне или компроментира провеждането на пролетната сеитбена кампания,

З А П О В Я Д В А М:

Органите на отдел I-ви и IV-ти - Държ. Сигурност незабавно да мобилизират силите си за своевременно разкриване и предотвратяване всички опити от страна на врага за вредителства, диверсии, саботиране и спъване чрез разложителна работа изпълнението на пролетната сеитбена кампания, като вземат следните мерки:

1. Да се мобилизира цялата агентура по линия на селячеството като й се възложи освен общата задача, да донася за всички вражески прояви на кулашките и др. вражески елементи, по селата във връзка с изпълнението на посевния план, за хода на сеитбата и дейността на сеитбените комитети, и конкретни задачи, в зависимост от местните условия, за наблюдение на най-шатъкнатите и активни врагове, които се разработват или наблюдават агентурно от ДС - каква вражеска дейност развиват във връзка с пролетната кампания. Да се вземат извънредни мерки за най-бърза документация на подобни прояви и даване авторите им под съд още във време на самата сеитбена кампания.

2. Да се мобилизира цялата агентура по линия на политическите партии, като се ориентира най-вече към вражеските елементи от редовете на тези партии промъкнали се в околийските и селски сеитбени комитети или в администрацията. Същевременно да се вземат мерки да се следи най-зорко за дейността на подобни елементи в сеитбените комитети и администрацията във връзка със сеитбената кампания да се зафиксирант и задокументират всички "грешки", и "нередности" допуснати в участъците възглавявани от подобни врагове. В случай, че бъдат зафиксиранни такива "слабости" и "грешки", да се отпочнат незабавни бързи разработки с цел разобличаване на вредителите.

3. При водене на всички разработки по линия на нелегалните организации, фашистките елементи и "бивши хора" по селата, да се предвидят достатъчно мероприятия за наблюдение и документация на тяхната вражеска дейност в рамките на нелегалната формация към която се числят - сред селяните, във връзка със сеитбената кампания. Да се изяснява и документира всяка тяхна вражеска проява във връзка с тази кампания и там където подобни прояви оказват влияние на изпълнението на посевния план, да се вземе курс на бърза реализация за разобличаване и наказване на такива врагове още в хода на самата сеитбена кампания.

4. За всички непорядки, бюрократични прояви, неостозранности, забавяне и пр., които биха се отразили върху хода на сеитбата във всяко село или околия поотделно **ДА БЪДАТ ЕЖЕДНЕВНО ПИСМЕНО ИНФОРМИРАНИ ОКОЛИЙСКИТЕ КОМИТЕТИ НА ПАРТИЯТА В ЛИЦЕТО НА ОКОЛИЙСКИТЕ СЕКРЕТАРИ, ЗА ДА ВЗЕМАТ МЕРКИ ЗА ИЗПРАВЯНЕ ГРЕШКИТЕ.**

5. Да се пристъпи към бързо изграждане на информационен апарат **кж** в новоосновените ТКЗС-та и се следи най-редовно за настроенятия на кооператорската маса, като за всички нездравни прояви, настроения или опити на врага за разложение и предизвикване на недоволства и пр., своевременно не само да се вземат мерки по линия на ДС за париране на тези опити, но и да бъдат информирани секретарите на околийските комитети на партията за заздравяване на такива ТКЗС-та.

6. Да се вземат мерки, като се използват и органите на милицията и общинската милиция, за осигуряване опазването на тракторите от опити на врага за повреждане **жж** или разрушаване по времето когато работят по селата или са гарирани в дворовете на ТКЗ и други места. За целта да бъдат предупредени отговорните лица: домакини на ТКЗС, трактористи и пр., а също и нашите информатори. Машините да не бъдат оставяни нито за момент без охрана.

7. Да се насочи наличната агентура към вражеските елементи в разпределителните центрове на ЗЕМСНАБ, към околийските агрономства, като се следи най-зорко за начина и навременното разпределение на семената по околии и села в зависимост от нуждите и предвижданията на посевния план. За всяко закъснение или несъобразност в разпределението да се отпочне незабавно агентурно обследване, докато се изяснят лицата които са станали причина за него, проучат и вземат незабавно на разработка с цел разкриване на вредителствата.

8. Да се мобилизира агентурата на М.Т.С., като се следи най-зорко за хода на ремонта на машинния парк, снабдяването с гориво и използването на наличните машини. При наличие на каквато и да било нередност да се изясняват виновниците, и в случай, че съществуват най-малки подозрения за вражеска умисъл, да се отпочва незабавно разработка, като се документират всички вредителства или саботажи, вербова се или се внедри агентура, обхванат се връзките на заподозрените лица и разработката се поведе с най-бързи темпове, с цел разкриване саботажа или вредителството.

9. Да се следи ежедневно за хода на сеитбената кампания и начина по който я направляват и ръководят органите на Министерство на земеделието, като в случай на проявен бюрократизъм, нереално отчитане, неправилно направление, незабавно да се изясняват виновници-

те, да се проверяват щателно политически и в случай на най-малки подозрения се вземат на разработка, за разобличаването и обезвреждането им.

10. Да се мобилизира агентурата и вербова такава, да се следи как се провежда обеззаразяването на семената. Всички вражески елементи, имащи служебно отношение към обеззаразителните пунктове, да се поставят на агентурно наблюдение и в случай на каквато и да било вражеска проява, да се вземат на бърза разработка с цел обезвреждането им.

11. Да се вземат много сериозни профиликатични мерки против диверсии в М.Т.С., като се вреди незабавно обследване на начина по който се пази, особено горивния материал за машините, съставят се предупредителни протоколи заедно с представители на противопожарните служби, като на отговорните служебни лица се даде няколко дневен срок за ликвидиране констатираните нередности. В случай на неизпълнение, да им се съставят актове, налагат глоби и да се уреди, органи на противопожарните служби да вземат необходимите мерки за незабавно ликвидиране нередностите за сметка на съответните отговорни служебни лица. Да се провери и усили охраната на М.Т.С. и складовете, където се държат семената.

12. Да бъдат ежедневно информирани околийските комитети на партията в лицето на околийските секретари за всички забавяния, бюрократични прояви и пр. във връзка със сеитбената кампания, за да вземат мерки за ликвидирането им.

13. За всекаж констатирана нередност, причините на която се крият в централния апарат на отговорните по сеитбената кампания служби /Министерството или дирекцията/, да се съобщава незабавно на отдел IV-ти - ДДС, като се укаже по възможност най-точно от кое подделение изхожда дадената нередност или вредителство.

Инспекторите на секции I-ва и IV-та при секторите на ДС, съвместно с Началниците бюра и завеждащи ДС, да съставят конкретни планове за провеждане на горните мероприятия, като с помощта на групите от съответните линии осигурят провеждането и контрола по изпълнението на тези мероприятия в околиците. Преписи от тези планове, в срок - до 5 март, всяка секция да изпрати до съответния отдел.

В петнадесетдневните информации на всяка от двете секции, да се открие раздел "сеитбена кампания", в който да се съобщава редовно за всички вражески прояви във връзка със сеитбената кампания какви мерки и с какъв резултат са взети във връзка с тези прояви, какви разработки са заведени по заподозряни в опити за подриване сеитбената кампания лица, по какви нередности и с какъв резултат са информирани околийските комитети на партията, какъв е общия ход на сеитбената кампания в околиците и селата и по какви причини изостава или се изпълнява неправилно посевния план /там където изостава или се изпълнява неправилно/.

Към края на м. март, заедно с тримесечния отчетен доклад да се даде отчет и как са изпълнени плановете на предвидените мероприятия за борба с вражеските прояви във връзка с посевната кампания.

При определяне мерките за борба с вражеските проявления във връзка със сеитбената кампания, да се вземат под внимание решенията на II Пленум на Ц.К. по този въпрос, публикувани в "Работническо дело" от 20.II.1949 год.

ЗАМЕСТИК ДИРЕКТОР Д.С. *Г. Ст. Ганев*
/Г. Ст. Ганев/

№ ДДЛ-С

22-111-949

ДО ДИРЕКТОРА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
ДИРЕКТОРА НА НАРОДНАТА МИЛИЦИЯ
ОБЩЕТЕ РЪКОВОДИТЕЛИ НА СЕКТОРИТЕ ПРИ МВИ

Поради важното значение което придобива правилното и спокойно развитие на народното стопанство - като база на построяване на социализма в нашата страна при ДДС се създава от началото на тази година Економическия отдел /отдел IV при ДДС/, чиято цел е да води борбата срещу организираната подривна дейност на врага в областта на стопанския живот и строителството.

В същото време, бившият Стопански отдел при ДНМ се закрива и преустройва в Стопанско отделение при Криминалния отдел на ДНМ, което ще функционира успоредно с отдел IV при ДДС.

За избягване на възможни недоразумения и за достигане необходимата координация в работата на Економическия отдел при ДДС и Стопанското отделение при Криминалния отдел - ДНМ, необходимо е да се знаят възможно и най-точно задачите както на първия, така и на второто.

Задачата на Економическия отдел при ДДС е да води борба против съзнателните, извършвани по политически подбуди вредителства, саботаж и диверсии на врага в производството, строителството, транспорта и селското стопанство.

Задачите на Стопанското отделение при Криминалния отдел - ДНМ е да води борба с корупцията, черната борса, злоупотребите, фалшификациите, контрабанда и други общи престъпления от стопански характер, извършени по различни подбуди, било с цел за лично облагодетелствуване, било с други престъпни намерения.

Това разграничение в функциите и задачите на Економическия отдел и Стопанското отделение, макар и на пръв поглед ясно, на практика води до редица комплицирани положения, поради тясната връзка между престъпленията - обект на Стопанското отделение и организираната подривна работа на врага в областта на економиката базата и на едната и друга престъпност е в основите си една и съща /например, едно чисто криминално престъпление от стопански характер, може да се окаже с големи преко-политически последствия/. Затова първото условие, след правилното разбиране задачите на Економическия отдел и Стопанското отделение при Криминалната милиция е взаимната помощ и сътрудничество между тях.

./.

С цел да се осигури това сътрудничество и взаимна помощ между органите на Економическия отдел и Стопанското отделение при Криминалния отдел, нареждам, да се има предвид и спазва най-строго следното:

1. Всички сектори на производството, търговията, строежите и финансиите, както и отделните обекти в тези сектори се обслужват едновременно от ДДС и Стопанската милиция.

2. При изграждане на агентурен апарат от страна на Стопанската милиция в предприятията и учрежденията, тя съгласува вербовката си с ДС, а на органите на ДС се забранява под страх на наказание да използват или превербоват сътрудници на Стопанската милиция. Размяната на сътрудници между едните и другите или временно използване да става само с договаряне между ръководителите на съответните служби.

3. Във всички случаи, когато органите на ДС се натъкнат на прояви и обекти интересоващи Стопанската милиция да ги отпращат на нейните органи на разпореждане и обратно: в случай, че в процеса на работата си, органите на Стопанската милиция се натъкнат на данни за организиране на подривна дейност в областта на економиката, да ги отпращат на ДС - отдел IV.

4. Органите на Стопанската милиция не могат да вършат арести на ръководните лица от държавните, централни, кооперативни и общински предприятия и учреждения, без предварително съгласуване с отдел IV при ДДС, а в околните и секторите без разрешение на общите ръководители, а органите на ДС не могат да вършат арести на такива лица, без предварително да направят справка в картотеката на Криминалната милиция / не се ли разработва лицето ^{от} органите на същата /.

5. В някой случай отдел IV при ДДС може да се заинтересова от известни обекти на разработка или следствия водени от отделение Стопанска милиция и да вземе участие в работата по тях. Това да става по договаряне между началник отдел Криминален и отдел Економически при ДДС - а за провинцията с разрешение на общия ръководител в сектора или околията.

6. Отделите да издадат отделни конкретни инструкции всеки за работата по своя линия, като се съобразят с настоящата заповед.

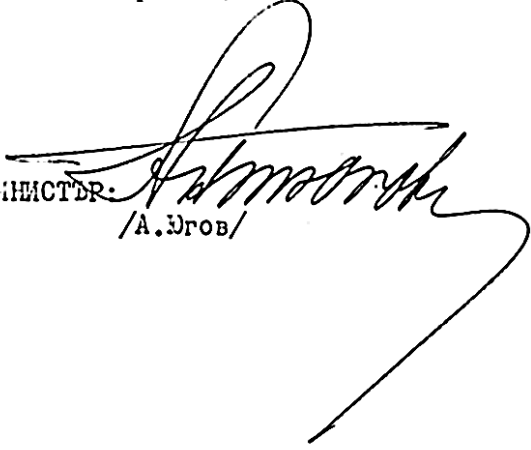
7. Въз основа на настоящата заповед, по аналогичен начин да се уредят отношенията между отдел IV при ДДС и Криминалните органи на отделение "Транспортна милиция" при ДНМ.

./.

Настоящата заповед възлагам за изпълнение на Дирекция
Държавна Сигурност, Директора на Народната милиция и Общите ръко-
водители при секторите на МВР в провинцията.

18. март 1949 год.
С о ф: я.

МЕНИСТЕР:

/А. Жов/

ПОЛОЖЕНИЕТО НА ТКЗС В СТРАНАТА

Сведенията, с които разполага службата за състоянието на ТКЗС са недостатъчно пълни, за да се направи една цялостна и обективна преценка на състоянието и по-специално за социалния произход и политическата принадлежност на членовете.

До към м. октомври 1948 година са били изградени 892 ТКЗС с около 2 милиона и триста хиляди декара земя, като собствениците до 20 декара земя са били 40%, от 20-50 дек. - 40% от 50-100-18% и над 100 дек. - 2%. В последно време (към 15 март т.г.) броя на ТКЗС е нарастнал на 1517 с около 4.5 до 5 милиона декара земя, с общо 100 хиляди домакинства. Напоследък е отбелязано увеличение броя на средните селяни собственици на 50-100 декара земя.

Липсата на достатъчно технически съоръжения, заплахите отправени срещу селяните, че след като влязат в ТКЗС ще ходят голи и боси, и отрицателното отношение на мнозина членове от БКП и БЗНС към изграждането по места на ТКЗС е причина мнозина все още да се въздържат и не искат да влязат в съдите.

Констатирани са маса случаи, където комунистите са подали заявления за напускане стопанствата, или са изказали открито против тяхното изграждане. Такива случаи са отбелязани в сливенска околия, плевенския и г. джумайски сектори, Гр. Кнежа, в някои села от софийско и другаде. Така напр., в с. Джиново, сливенско, в началото на миналата година е имало подадени 35 даявления за напускане на ТКЗС, между които 12 от комунисти. Членът на това стопанство Ранди Георгиев Рандев, комунист, бивш политзатворник е работил разложително в стопанството.

В гр. Кнежа са били подадени от 18 членове на стопанството заявления за напускане, от които 12 души били комунисти. В с. Ново-Кономлади, петричко, основателите на ТКЗС и членове на БКП умишлено странели от работа в стопанството, а си извършвали друга частна работа. Това е станало причина да се разколебаят и останалите членове от стопанството и се появи силно желание за напускане. Членът на ръководството - Иван Бакърджиев е говорил, че стопанството не отивало добре и скоро щяло да се разтури.

-На мен лично не ми харесва кооперативното обработване на земята, - е казал той, -

Всичко това е дало повод, както на останалите членове от стопанството, така и на другите селяни да коментират, че стопанствата не са продуктивни и че нямали смятка да влизат в тях.

Из архивите на ЦС

80

Характерен случай на отрицателно отношение към кооперативното обработване на земята от страна на отговорни общественно-политически фактори е отбелязан и в плевенския сектор. Така напр., на събрание на ТКЗС в с.Тотлебен,плевенско,на което говорили агитпропа на градския комитет на БКП- Христо Куманов и Цаню Григоров,председател на околийския народен съвет,от съдите между другото било казано,че ония,които желаят да напуснат стопанството,да сторят това по-скоро,защото ако напуснали по-късно нямало да им бъде върната земята. Това изказване е подействало като апел за напускане на ТКЗС и е увеличило до голяма степен желанието за излизане от стопанството на колебаещите се членове в цялата околия. Подобен случай е имало в ТКЗС с. Струмски чифлик,г.джумайско,където изпратения нарочно човек от МЗГ- Никола Ил.Велчев -инспектор по комасация на земята,дал на стопанството по-лоша земя и по този начин е запазил по заможните селяни и кулашки елементи.

Някои членове на БКП ръководейки се от личен кариеризъм са създавали раздвоения всред членовете на стопанствата,което е давало лошо отражение върху организацията на съдите. Така напр.,при смяната на председателя на ТКЗС в с.Одърнеж,плевенско, Атанас Иванов Шишков,като неудобен,една част от членовете са били съгласни със сменянето му,а други против,което е предизвикало остри пререкания.

В стопанството на с.Старо-село,сливенско,се е създавало впечатление,че члена на същото Георги Гонев,комунист,бивш инспектор по ТКЗС,подбуждал членовете на БЗНС да напуснат стопанствата,с цел да си осигури председателското място,за което в същност той бил неудобен.В същото стопанство по това време е имало подадени около 80 заявления за напускане ,между които от мнозина опозиционно настроени селяни.

Председателя на селсъвета в с.Волюяк,софийско- Тодор Гелев,член на БКП системно е вземал отрицателно отношение към различните правителствени наредби.На устроеното събрание за образуване на ТКЗС,той се обявил против кооперативното обработване и напуснал събранието.В последствие се изказал,че не могло да се изгради стопанството в тяхното село понеже липсвали условия и агитирал селяните да не стават членове.

Такова отношение към изграждането на ТКЗС е имал и Хитрин Алеко.сандров член на БКП от с.Волюяк.

Отрицателно отношение на комунисти към кооперативно обработване на земята е констатирано също в с.Петърница,плевенско,Рилци,Покровник,Българчево и други,горноджумайско.

-3-

На някои места е констатирано сектантско отношение на комунисти към безпартийните селяни или членове на други политически партии, желаящи да станат членове на ТКЗС. Такива случаи има в с.с. Тученица, Одрене, където били приемани само комунисти в стопанствата.

Отрицателно отношение на членове на БЗНС към ТКЗС е констатирано в с. Дулево, средице, където при образуването на ТКЗС се записали 30 души комунисти и сам един земеделец, като същият бил заплашен от местната дружба, че ако не напусне стопанството щели да го изключат от дружбата. Подобно отношение към кооперативното обработване на земята са имали членовете на БЗНС по места в горноджумайския сектор.

Навлизането на дражески и кулашки елементи в ТКЗС е сравнително малко. Напоследък обаче, на места са констатирани и такива случаи, когато по-заможни и кулашки елементи навлизат масово и завземат управата, като създават кулашки ТКЗС и недопускат влизането на комунисти и малоимотни селяни. Така напр., в с. Преселници, Зограф, Дълбоки и други от ген. Тошевска околия, в ТКЗС се записали за членове предимно стопани притежаващи над 200 декари земя, които не допусkali приемането на малоимотни селяни и предимно комунисти.

Такива случаи са отбелязани също в добричка, ген. тошевска и балчиш ка околии. На други места пък са отбелязани случаи на навлизане на отделни кулашки и вражески елементи в ТКЗС, с цел да разлагат последните отвътре. Такива са случаите в с.с. Подем, Рибен и други от плевенска околия.

От друга страна отношението на мнозина членове на БКП към средния селянин не винаги е било издържано. В процеса на практическата работа са допускани грешки, които са отблъсвали средния селянин и поради които мнозина са се въздържали да влезат в ТКЗС.

Така напр., в с. Бдинци, провадийско, партийната организация е издигала лозунга "Долу рентата в ТКЗС!" и дълго време настоявала да се премахне. В село Езерец, балчишко, при изграждането на ТКЗС през м. XII м. г. експропрират от селяните храни, семена, домашни птици, прасета, джамлъци и пр. и ги внасят в кооперативните складове, за да не се развивала борсата и за да имали всички. Това е станало по инициативата на бившия чифликчия стар троцкист-личен приятел на Кр. Раковски-Ангел Бокуров.

С намесата на околийския комитет иззетото е било върнато.

.....

1. IV. 1949 г.

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И КОЛЕТИВИЗАЦИЯТА

6

Из архивите

82

Гр. инж. директор
Г. Ганев
за сведение и ко-
ра зитиране
16.12.54
РАПОРТ

ТХК Началника на отдел V при ДДС

от оперативния работник Георги
Корданов Стоименов 2 охр. група,
2 отделение при отдел V-ти ДДС.

~~1 март~~
1954 г.
19.12.54
Гр. А и В

Другарю Началник,

Вчера 13.4.949 година придружавах др. Т. Черноколев. Сутринта
излезе в 7 часа отиде в М-во на Земеделието, а в 10.15 часа отиде в
домът на др. м-р В. Поляров от където излезе в 12.10 часа, на връщане
се отби в Ц.К. След това ми каза, че в 2 часа ще отиваме в някое ТКЗ
в Кюстендилска околия.

В 12 часа полегихме. Придружаваше ни също директора на
Земопл. Целта на отирането беше да обидат пръсборски самоходните пръс-
качки доставени от Чехословакия. На гара Мезина лампата беше затворена
нагато дигнала барьерите и ние преминахме и преди да излезем от дълга
района на последната линия /с бавна скорост/, в същия момент пред
нас се изпречи товарна кола шофирана от Стефан Костов Нанов роден от
гр. Сарково притежаващ л.к. № 1 издадена на 23.1.947 година от гр. Само-
ков. Същия налетя с колата си върху нас, въпреки, че ни виждаше много
добре, а и ние от съвса страна му давахме сигнал и за малко не се сблъ-
с нашата кола. Ние бяхме принудени да дадем колата на заден ход. Същия
нямаше шофьорска книжка и аз му взех гражданската лична карта, която
прилагам към рапорта.

Към 15.40 часа стигнахме в гр. Кюстендил, а от там отидох
в с. Горно Грацино. Там Пом. м-ра и директора бяха хосреднати от Пред
селателя на селсъвета, ръководителите на ТКЗ и други кооператори.

Веднаг се отправихме към градината на ТКЗ. След около
един час обиколка и проверка на работата в нея и машините др. Пом.
М-р и придружаващите го лица се върнаха в селото. Пред зданието на
селсъвета се беше събръл народ като на митинг. След като поговори
др. Т. Черноколев с кооператорите, които изказаха благодарността си към
правителството за полагащите грижи и задоволството от хубавите машини
/пръскачките/, др. Пом. М-р се обърна към останалите селяни с думите:
"Как е? Как е кооперацията, по-добре ли сте?" /мислейки ги също за кооп
ератори/. По това бяха частниците, които почнаха едни да плачат, други да
се карат трети да псуват и да задават най различни въпроси и възгласи
като: Взехте ни нивите, оставихте ни да гладуваме, умираме и други подоб-
ни възгласи. Сам беше невъзможно от моя страна да се справя с така
създаденото положение и усигуря спокойствие и безопасност за да
може др. Пом. М-р да говори на селяните затова се обърнах за помощ към
няколко души кооператори и направихме кордон около др. Пом. М-р. Помог-
ми също техника по тютуните на този район. Така можахме да обезпечим
спокойствие на др. Пом. М-р и останалите. Др. Пом. М-р запита по-отделно
всеки един селянин какво иска. Изказванията бяха, че им са взети хуба-
вите градини и ниви и нямали къде да засяват. Често се възбляха против
представителя на селсъвета, секретар-търкача, селския учител и други
партийни дейци.

2

Възгласи: "Дайте ни нивите, градините" и др. Най-много се нахвърляха срещу председателя на селсъвета, секретар-бирника, селския учител, затова, че били оволнили жените им. Това бяха жени на бивш фелдфебел от армията, бивш полицаи-след 9.9.1944 година служил мицио нер виволко кесеца.

Пом. Министра им каза: Вие се успокойте, ако има грешки ние ще ги изправиме". И отидоха в канцеларията на председателя, заедно с активистите от селото. Народа не си отиваше. Почнаха да се дигат трибуни и да се държат речи, говори бивш собственик на мелница, изключен от ТКЗС за провинения-изказ се против кооперацията като псуваше жлъчно кооперацията. Жената на бившия полицаи-охрана на Дочо Христов /Ангел Андонев Гурчи/ произва дедата и омере да дигат лозунги, като "Не искаме селсъвет! Да се изгонят тези кучета!". Като размахваха прурците съм прозореца където заседаваха жените на частниците викаха тяхните мъже от страна се разходоха. След това жените заедно с бившия полицаи се нахвърлиха срещу мене и шофьора с възгласи: Дайте ни нивите! Опустяла Ви кооперацията и пр. Ние им обяснихме, че сме шофьор и не е наша работа. Приканихме ги да се махнат от колите/същите бяха самия вход на селсъвета/жената на бившия полицаи издигна възгласа: Няма да го пуснеме министра, и той да гладува заедно с нас! Запитах техника няма ли тук наши другари, а той ми отговори, че всички са на работа, а младежта на бригада. Възложих му задача да намери шест души наши хора между селяните да ги успокоят, а други да наблюдават пътя и движението на роптаещите. Същите хора неможа да разтърсната селяните, а останаха помежду им да разберат за намеренията им и кой ги подбужда, ~~казваха~~ защото имаше изглед, че всичко това е организирано. Оказа се, че това е дяло на бивши: полицаи ошуря му. Гоптането беше на своя връх. Аз изпратих двама младежи от кооперацията на балкона на съседната къща в която се помещавала кръчма и имаше съо хора, да наблюдават. В същото време ми донесоха, а се чува и възгласи че нямало да пустнат министра и ще държат в ръцете докато не им подпише, че те им върне нивите. Напираха към вратата на селсъвета като зган. Жак За да ги разгоня от вратата подкарахме в тях една от колите, но не искаха да направят път. В същия момент техника ми доведе двама мл. милиционери Сожен Гоцев и Никола Ракоб, на служба в гр. Перник/жители от същото село и пуснати в отпуск/, които с готовности усърдие, с молба оплрти успяха да разкарат народа от входа и колите. С тяхна помощ направихме кордон около входа и не дадохме възможност да се доближават вече до изхода и колите. Между тях и зад тях, където можеше да се очаква нещо/съборена стена/ поставих хора да наблюдават. Същите обаче, бяха бяха изблъскани. Това ме хвърля в съмнение, че това е дело на бившия полицаи. По своя инициатива милиционерите отидоха да наблюдават моста.

Изливайки от селсъвета Пом. М-ра се обърна към народа, че след няколко дни всичко ще се уреди. Продължи с разобличителна реч срещу подстрекателите. Така бурята от негодувания, утихна, само тук там се чуваше плач. ~~Тяжко~~ Той им каза още няколко успокоителни думи.

При качването ни в колата наново дигнаха лозунги: Не искаме лъжи, а дедата дигнаха лозунг: Не искаме кооперация, Долу кооперацията. Селото напуснахме към 20 часа, вечеряхме в един "Хоремаг"-вила и се прибрахме в София към 23 часа.

Други произшествия няма. Здравословното му състояние е добро.

Горното Ви донасям за сведение и разпореждаме

София, 14.4.1949 год.

О.Ф.:

Началник група:

—Препис

ДО МИНИСТЕРСТВОТО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО

ОТДЕЛ Т.К.З.С. - СОФИЯ

КОПИЕ - с.Чучулигово Петричко пред-
седателя на ТКЗС.

З А Я В Л Е Н И Е

От група селяни/членове/на ТКЗС с.Чучулигово Петричко.

Другари,

В желанието си да участвуваме и дадем и ние нещо за построяването на социализма в нашата страна на 28.XII.1948 година селото ни се събра в своята целост само с изключение на 8 домакинства образува доброволно и с ентусиазъм и единодушия ТКЗС

Започнахме работа по негово укрепване доорганизиране. В началото обаче изникнаха редица несъгласия. Особено това се прояви при избиране стопанския съвет. Изказаха се мисли, стопанския съвет да включи в себе си най-дейните и добри селани избрани чрез общо гласуване. Стопанския съвет който имаме избрахме с единодушие с една дума гласувахме му доверие.

За съжаление обаче той като чали се почувствува като един решаващ фактор с право да разполага с общите интереси както си желае без да взема съгласието на общото събрание.

На глед дребни неща, като: избиране бригадир, домакин, отговорник, помощен апарат, длъжности които съвсем не са дребни, а са от голямо значение за работата и успеха на ТКЗС ние бяха избрани без доверието и съгласието на общото събрание просто по назначение. Тъй като ТКЗС е кооперация - мост към социализма в които чедна роля трябва решението на общото събрание необходимо е постъпки като горните да бъдат осъдени, защото не са съвместими с днешното време.

Виждайки тези нередности, виждайки желанието на стопанския съвет да си служи с командажилък и заповеди въпреки желанията на болшинството от членовете на ТКЗС да се насрочи събрание за разглеждане на редица болни въпроси, които деморализират ТКЗС ние решихме да се обърнем към Вас с молба за уреждане на тези болни въпроси.

В противен случай долуподписаните членове на ТКЗС ще бъдем принудени да поискаме своето освобождаване от членството в ТКЗС и връщане на земята ни.

От всички подети инициативи на стопанския съвет във връзка с правилното и бързо засаждане на различните култури нито една не е изпълнена навреме и организирано. Това ни кара да мислим, че стопанския съвет е неспособен да организира работата ни, а това може да ни коства много скъпо. Ние не виждаме никаква гаранция че ще бъдем усигурени за живот, а това ни кара да достигаме до лоши заключения по отношение на ТКЗС и живота на тяхните членове.

Като Ви изтъкваме тези основни причини от които сме сериозно загрижение ние молим да вземете необходимите мерки за нашето освобождаване от членство в ТКЗС и без туй нуждните документи не са още оформени, декларация не сме подписали.

с.Чучулигово

18 юний 1949 год.

С почитание:

1. Стойне К. Терзиев /п/
3. Костадин П. Кавадаров /п/

2. Димо Ник. Мицов /п/
4. Стамат Д. Таланов /п/

- 2 -

6

5. Стоян Вел. Кунгалов /п/	19. Кръсто Ст. Хаджиев /п/
6. Георги Ат. Ванчоков /п/	20. Йордан Анг. Кръстев /п/
7. Крум Ат. Карачоров	21. Борис Кост. Карачоров /п/
8. Костадин Златков /п/	22. Симеон Георг. Джуков /п/
9. Запро Великов /п/	23. Христо Томов /п/
10. Никола А. Пинков /п/	24. Ангел Маланов /п/
11. Димитър Караманов /п/	25. Тушка Георг. Бутарова /п/
12. Панайот Накв /п/	26. Божко Йтойков /п/
13. Христо Хаджиев /п/	27. Васил Аврамов /п/
14. Георги Караманов	28. Илия Бужанов /п/
15. Апостол Г. Костадинов /п/	29. Андон Г. Бутаров /п/
16. Георги Гр. Василев /п/	30. Димитър А. Шавалов /п/
17. Георги Янев Димитров /п/	31. Атанас А. Янев /п/
18. Митруш А. Карачоров /п/	

Верно,

ЗАМ. ИНСПЕКТОР СЕМПИЯ ПЪРВА

Д. Милединов
/Д. Милединов/

с всички детайли
на всички фигури на работ
ав ОР на ГРКБ Първа
Тисно ав 20 VII 49 П

Милединов

Препис

ЛИЧНО СТРОГО ПОВЕРЛИВО.

2/2

М.В.Р.

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

ПО ДРУГАРЯ

Лъбжавна Сигурност

НАЧАЛНИК СЕКТОР Д.С.

№ 4357

/И-р Секция първа/

1.VII.1949 год.

гр. Горна Джумая

гр. Петрич

Донасям Ви, Другарю Началник, че от обследването, което направихме на ТКЗС в с. Чучулигово Петричко по повод случая с желанието на 30 члена от същото село да бъдат освободени се установи следното:

В с. Чучулигово Петричко в началото на 1948 година както от ОК на БКП и ОК на ОФ така и от местните първични организации на същите се проведе агитация за образуване на ТКЗС в селото. Хората тази инициатива посрещнаха с единодушие и още на първото заседание се записаха около 26 семейства, а впоследствие стигна до 86, което ще рече почти цялото село. Още при записване на членовете в ТКЗС председателя на селсъвета Георги Костадинов Ангелов не е разгласил да се организира общоселско събрание, а е поднесъл списък само на свои хора, което е дало лошо отражение сред честните отечественофронтовци и членовете на БКП, които по късно потърсили сами да се запишат за членове на ТКЗС. Още с отпочване на кампанията за агитация за набиране членове на ТКЗС, лицата: СИМЕОН ГЕОРГИЕВ ДЖУКОВ, АТАНАС МИТРУШЕВ КОСТАДИНОВ, ХРИСТО ХАЛМИЕВ, БОРИС КАРАЧОРОВ почва да говорят и увещават свои хора да не се записват в ТКЗС, защото не било добре и пр. Симеон Георгиев Джукров и Атанас Костадинов Митрушев за лошите им изказвания против това мероприятие на О. и като членове на БКП биват повикани в О. на БКП в Петрич, предупредени и помолени да влезат в ТКЗС. Поради това, че председателя на Селсъвета Георги Ангелов бил бивш михайловист и той по назначение изbral и назначил стопански съвет на ТКЗС. ОК по специално Др. Горна Ангелов им дава обещание, че те като влезат в ТКЗС той ще нареди да се (подмени стопанския съвет. Симеон Георгиев Джукров след обещанието му от ОК на БКП и по натиск от неговия брат който е о.р. в Секторното у-ние на Д.С. Горна Джумая влиза в ТКЗС ведно с 15 човека. ОК на БКП, обаче и до днес не е изпълнил обещанието си. На изборите за народни съвети и съдебни заседатели, при записване кандидат за съдите на едно общо селско събрание Симеон Георгиев Джукров с около 30 гласа е бил записан в листата. В ОК на БКП при утвърждаването бива зачертанат, като на негово място председателя на селсъвета записва друг човек, но без да вземе мнението на нито един селянин от селото. О.К. е зачертал Симеон Джукров, поради това, че той при образуването на ТКЗС говорил против същото и възгъл насила, а не доброволно. Поради всичко това Джукров се амбицира и на едно събрание на първичната организация с. Чучулигово на 6 май т.г. заявява: "Щом като ме зачертват от листата за народни съвети и назначават на мое място друг, без да се вземе мнението на нито един от селяните, то аз заедно с 30 човека ще гласувам с бели билетни". Имамки това изказване на Джукров службата ни предупреди ОК на БКП, който взе навреме мерки и това беше осуетено. В предизборната подготовка Джукров заявява: "Аз и този път ще направя отстъпка и няма да допусна хората които имат доверие в мене да гласуват с бели билетни, но ако ОК на БКП не вземе мерки и се подмени ръководството в ТКЗС, то аз заявявам открито, че ще направя всичко възможно и моите хора на които съм обещал промена в стопанския съвет ще ги изкарам от ТКЗС."

След изборите за народни съвети, Джукров измамки че ОК на БКП на прави промяна в стопанския съвет на ТКЗС, не отива на работа а почва да ходи по София да прекерва фастъци и ги продава на черна борса, като същевременно заедно с Атанас Костадинов Митрушев, Христо

3

КРДОПБГДСРСБНА
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 21.08.2019г. Секретар: *[Signature]*

Хаджиев и Борис Карачоров отпочват агитация всред членовете на ТКЗС да се откажат от същото. Службата за всичко това предупреждава ОК на БКП., а същевременно и Дзуков, същите обаче не се отказват от своите камерерия.

Около 10 юни т.г. Дзуков, Митрушев, Карачоров и Хаджиев организират една вечер събрание в къщата на Симеон Дзуков и взимат решение да изготвят заявление до Министерството на земеделието с което да искат освобождаване от ТКЗС. Заявлението е изготвено и пуснато всред членовете за подпис. Същото е подписано от 24 човека и на 10 юни бива предадено от Дзуков в горното министерство. В София успява да предаде заявлението и го връща обратно като съобщава на подписаните, че не го е взел. След редното на изския пленум на ЦК на БКП, членовете четат с востан в дома започват разностранна агитация всред членовете от ТКЗС, като повтарят, че ТКЗС-тата не са задължителни, а в тях може да се влиза доброволно и че те са излезали заедно с тях. Някои започват изностранна работна всред членовете на ТКЗС с цел разтурянето му. Симеон Дзуков на 24 юни записва заявлението в София и го предава в министерството на земеделието за което получава разписка. На 28 юни т.г. се състои събрание на първичната организация в с. Чучулигово на което заради вражестките прояви на: Симеон Георгиев Дзуков, Борис Карачоров, Антон Георгиев Бутаров, Стамат Д. Тадаков и Йордан Антонов Кръстев се взема решение с болшинство и същите биват изключени от партията. Същата вечер след партийното събрание се състои и такова на ТКЗС на което се разглежда въпроса по какви причини се отказват някои от членовете.

На събранието открито заявява Симеон Дзуков, че лично той заедно с горепосочените лица са организирани направата на заявлението и подписването му и че лично той го записва в София.

Симеон Дзуков и останалите горепосочени лица заявяват открито и агитират наляво и надясно че те в никой случай няма да останат в ТКЗС каквото и да стане и ще направят всичко възможно тяхните превърженици да излязат от ТКЗС, като се заикават че ако не им позволи да излезат от ТКЗС, то щело да стане нещо по-страшно, както искат да кажат с това, на как не ни е известно.

За лошите прояви на Симеон Георгиев Дзуков Атанас Костадинов Митрушев и Борис Карачоров като членове на партията, неведнъж са предупреждавани от ОК на БКП, ОФ и от наша страна. Въпреки всичко обаче те продължават да водят зловеща агитация против ТКЗС и другите мероприятия на ЦК.

1/ СИМЕОН ГЕОРГИЕВ ДЗУКОВ произхожда от средно земеделско семейство. Бащата на същия е бил прогресивен човек и гонец от НКРФ. Преди 9 септември 1944 година същия не е членувал в нито една политическа организация но е бил симпатизант на БКП и е оказал помощ на др. Ангел Вълев когато е бил в затвора. След тази дата, още с завръщането му от фронта срещу германците се нарежда в редовете на партията и изпълнява всички поставени задачи от нея. Това продължава до отпочване агитацията за ТКЗС, след което в него настъпва коренна промяна. Близките на същия са добри отечествено-фронтовци. В морално откошение не е запазен.

В селото се ползва с известно влияние.

3. АТАНАС КОСТАДИНОВ МИТРУШЕВ произхожда от бедно селско земеделско семейство. Преди 9 септември 1944 година не е членувал в никой политическа организация, но е симпатизирал на БКП и е подпомагал партизанския отред при с. Крушево Д. Хисарско с праги. На 9 септември лично той с няколко други хора от тяхното село обявяват властта на ОФ и организират комитет на същия. Същевременно се записва в редовете на доброволческия отряд. Епосредствено след 9. XI. 1944 година ст. става член на партията. През 1946 година обаче бива заловен в контробанда, изключен от партията и изпратен в ТВО. След завръщането му от там започва наново да работи и бива приет наново в партията.

През 1948 година обаче започва наново да се занимава с чело на борса, като прекарва фастъци и др. стоки за София. На няколко пъти бива предупреждаван от партията но не си взима бележка, а продължава

Handwritten note: *Симеон Дзуков*

4

двоята дейност. Не му стига верната борса, започва да води агитация против ТКЗС-то. Близките на съпия са добри отечествено-фронтовци. В морално и криминално отношение не е запазен.

3/БОРИС КАРАЧОВОВ произхожда от средно селско земеделско семейство. Преди 9 септември 44 година не е членувал в никаква политическа организация но е бил под влиянието на брат му Кирил Карачоров известен анархист от с. Чучулигово и е бил още тогава с такива разбирания. След 9 септември става член на партията но като такъв продължава да симпатизира на анархистите, да чете тяхна литература, която е изписвал от София. Двамата с брат му са правили усилия да създадат анархистична група в селото им и до известна степен, по онова време 1946 година са успяли в това направление. Винаги се е обявявал против мероприятията на ОФ, но въпреки това не е бил изключен от партията. В изборите за народни съвети на няколко пъти е направил изказвания, че ще гласува с бяла билетина както тоя така и неговите доверени хора, поради което трябва да му се прави предупреждение от ОК на ЕКП. Особено лошо се е проявил при учредяване на ТКЗС-то.

анархистична

4/ХРИСТО ХАДЖИЕВ произхожда от средно земеделско семейство. Преди 9 септември 1944 година е бил активен член на БМРО и е вземал активно участие в гоненето на прогресивните елементи от нашия край. След тази дата неблагоприятно настроен към властта на ОФ и гледа с презрение на нея не се записва в нито една политическа организация. По-късно за да прикрие своята вражеска дейност става член на БЗНС от където продължава да работи за опозицията. Особено се е проявил в изборите за ВНС, като е агитирал за съгата. За съпия имаме много донесения за негови лоши изказвания от агестурата. Обявявал се е и продължава да се обявява против всички мероприятия на ОФ. Особено много лошо се прояви при учредяването на ТКЗС: Ако влезна в ТКЗС то влезна не поради неговото собствено желание а заради туй че щяха да му вземат хубавите ниви и за да може да разлага отвътре същото.

Като имаме предвид до тук изложеното наше мнение е за опасаване целостта на ТКЗС в С... Врачка околия и не позволим на враговете да се подиграват с народната власт същите да бъдат въдворени в трудово възпитателно обшежитие. Всичко това ще даде добро отражение в сред болшинството от населението в околията ни. То и без това хората от този край говорят по адрес на същите, че говорели надесно и наляво че правели черна борса и властта до сега не е взела никакви мерки по отношение на тях. Мнението на ОК на партията и първичната организация в с. Чучулигово е те да бъдат изпратени в ТЗО.

На разпореждане.

ПРИЛОЖЕНИЕ:- преписа от заявлението.

МИЛ. КАПИТАН ОКОЛ. НАЧАЛНИК МВР: /п/ Паскалев

ЗАМ. НАЧАЛНИК ЛБРЖ. СИГУРНОСТ: /п/ Ст. Джаров

Верно при сектор ДС Горна Джумая,

ЗАМ. ИНСПЕКТОР СЕКЦИЯ ПЪРВА: *[Signature]*
Д. Миладинов

Из архивите на ДС

*В отговор на
всички писма по случая -
на В. а и
включително е
наказателно
К. на Б. К. Б.
и
и
и*

Г. Д. Д. Д. Д.
Сектор ДС - Г. Д. Д. Д. Д.

На № В-2057 от 15 VII 1949 година

Документирайте вражеската, антинародна и разложителна дейност на СИМЕОН ГЕОРГИЕВ ДИЖКОВ, КРИСТО ХАДЖИЕВ и БОРИС КАРАЧОРОВ, членове на ТКЗС в Чучулигово, Петричко и ги предайте на прокурора.

Съгласно обстоятелствата фигуриращи в заявлението за напускане на ТКЗС от стопанина да се проведе незабавно, широка, убедителна, разяснителна работа от членовете на Бюрото на ОК на ВКП, Петрич, за запазване целостта на стопанството. Да се разкритикуват пред стопаните както допустимите грешки при организацията на стопанството, така и просеца на неговия живот от стопанския съвет, местния народен съвет и ако има такива от ОНС и ОК на ВКП.

За стореното ни уведовете.

XX група

Началник отдел първи ДДС:.....

Началник отделение "В":.....

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И ПОЛЕТУВАНЕТО

10

Из архивите

90

48/11
B

ДО ДРУГАРЯ
НАЧАЛНИК ОТДЕЛ ПЪРВИ
Д. Д. С.
СОФИЯ

№ 2057
27.VIII 1949 г.
Г. ДЖУМЛЯ

№ 5439/21.VII.т.г.

За установяване инциаторите на подаденото заявление и истинските виновници за създаването се положение в ТКЗС в с.Чучулигово Петричко, задържахме лицата: Симеон Георгиев Джуков, Борис Костадинов Карачоров, Христо Георгиев Хаджиев, Стамат Димитров Янакиев и Стоян Великов Кунгалов. От проведеното им бързо следствие се установи, че задържаните лица са добри и честни стопани и граждани с изключение на Борис Карачоров, обаче председателя на селсъвета в селото Георги Ангелов/стар вемерист/успел да се вмъкне в БКП и от там и от там използвайки името и властта, с която е бил облечен дерибействува в селото. Със своето грубо вмешателство в работата на ТКЗС по методите на грубото командване провеждал всичко, което пожелаел.

На партийни или други събрания грубо се нахвърлял върху онези, които не одобряват неговата политика. Назначавал е хората в стопанския съвет при колектива без това да става по установения демократичен ред чрез избор от членовете.

От събраните сведения за Георги Ангелов се установи, че той е бил враг на прогресивното движение преди 9 Септември 1944 го Голем приятел на германците. Като учител в селото на събрания е възхвалявал моша на германските войски. След това е бил назначен в Беломорието учител с министерско постановление. Там имал много лошо държане с гръцкото население.

Сега поддържа връзки с изтъкнати врагове на народа и властта, което се потвърждава и от служебните деносения.

Предвид горното ОК на БКП съвместно с с-бата са взели решение:

1. Задържаните да се освободат, които направиха пълни признания и обещават да работят за ТКЗС, като се отказват от заявленията си за излизане от същото.
 2. Да се подмени стария стопански съвет при ТКЗС с нов такъв.
 3. Георги Ангелов да бъде сменен от длъжността председател на селсъвета.
- Към настоящето прилагаме и справки за освободените лица
За сведение, на разпореждане.

Началник Сектор Д.С.: *Ив. Гулев*
/Ив. Гулев/
Инспектор Секция първа: *К. Кълъмов*
/К. Кълъмов/

*Да се провери
както в
всички
села
и в
села
и в
села*

Препис. *Li*

ДО ДРУГАРИ
НАЧАЛНИК СЕКТОР ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
В Р А Ц А.

копие: СЕКРЕТАРИ НА О.К. НА БКП-ЛОМ.

ДОКЛАД

За състоянието на ТКЗС с.с. Луковица, Ломско, по повод напускането на някои членове от същото.

От известно време се забелязва значително раздвижване на някои членове от Т.К.З.С. с. Луковица-Ломско, които идваха на групи в Лом, при адвокатите и подаваха заявления за доброволно напускане на членове от стопанството. Това раздвижване е станало при следните обстоятелства: след решението на юнския пленум на ЦК на БКП и доклада на др. Вълко Червенков по отношение на ТКЗС и изнесените нередности от него беха използвани от вражеските елементи, като оръжие против местното ТКЗС. Така напр.: кулакът Иван Илиев Първанов/Ванко Илиев/ от същото село-нечлен на ТКЗС в миналото активен сътрудник на полицията вземал е участие при извършване на арести на комунистите, а след 9. IX. 44 година злостен, непримирим враг на ОФ и респективно местното ТКЗС. Същият е говорил на 4. VIII. 49 година на членката от ТКЗС Първа Стефанова Крачунова, че членовете от ТКЗС ще отидат при ония за брашно, които не са в стопанството и които ги наричат кулаци. Същият се е изказал пред Ценка Донкова Стоянова, че има писмо от София от някой голям човек, който му писал да не влиза в ТКЗС, защото скоро щело да става някакво чудо, което означавало по негова преценка край на съществуващата власт. Изказал се е пред бригадира от ТКЗС-Владимир Никифоров "дословно" "не Ви е срам, властници ще ставате, а ако стане нещо нема никой да ви спасява, аз ще справям лично с вас, трябва да се подчертае че същия в своята вражеска агитация е много финен и използвайки невежеството на хората и местните нередности посредством други хора, внася разкол в ТКЗС, в последно време е станал обединително звено на реакционните елементи и интелектуален избуждател и разпространител на всевъзможни нечестности по адрес на БКП. В това отношение не по зле работят и кулаците Филип Маршонски, Филип Маршонски, всички подчертани и изтъкнати врагове на ОФ. Същите подстрекават отделни членове на ТКЗС предимно невежи и колебливи да подават заявления да напускат стопанството и колкото се може повече за да ги освободят по лесно. И ще могат да им отделат отделен блок ~~в резултат на тази вражеска агитация от страна на горепоменатите врагове и подсилно от местните нередности. Така напр. на 8. IX. т.м. група членове на брой около 50 човека членове на ТКЗС идват в Лом при адвоката Бяло Хаджи Димитров и подават при него заявления за напускане на ТКЗС. Същия адвокат в момента когато са били при него горепоменатите да им изготви заявления за напускане им е дал некакви писмени препоръки "неизвестно какви". на едни от тях им казал да го пазят да не научи за него Селският съвет и когато дойде правителствената комисия по оследване на ТКЗС същите организирано да се явят пред нея. Всичко това се подсилва и от нередностите вършени от страна на Управителния съвет на ТКЗС и административните органи на Селсъвета, те са накратко както следва:~~

1. Липса на плановост в работата на ТКЗС председателя на ТКЗС-БОРИС ПАВЛОВ, въпреки, че неколнократно му е напомнено да изготви план за работа но и до днес нема такъв.
2. Липса на единодействие и обща колегиалност на стопанския съвет

при вземане на решение на дадена стопанска задача пр. при заседание често пъти неоснователно и безпричинно някои от тех отсъстват и останалите вземат без него решение, след което изказва несъгласие за взето решение без неговото отсъствие.

3. Липса на всекаква разяснителна работа от страна на Управителния съвет, пр. членове не са наясно как ще се получава житото и много от членовете знаят, че ще получават по три кгр. на декар и на трудов ден. Много от решенията на управителния съвет взети на заседание не се разясняват на членовете и същите остават с убеждение, че управителния съвет решава нещата под формата, без да се допитва до членовете по дадени въпроси.

4. Липса на правилно отношение и ход към новите членове. Все още гледат на тях като на второ качество. Новите членове негодуват да това, че всички стари членове са взели ръководни места и не си гледат добросъвестно работата.

5. Лошо стопанисване на инвентара и добитъка. Липса на всякаква отговорност, пр. свинете които ги имат полагат много слаби грижи за тях, същите ги хранят с зелен кукурузяк и краставици. Председателя и домакина не са вземали никакви мерки. Пред складовете житото е разхвърлено доста по причина на скъсаните чували, за които домакина не е взел никакви мерки за тяхното изкърпване.

6. Липса на оказване помощ на крайно нуждаещите се членове на ТКЗС. Например лицето СТОИМ АВРАМОВ е поискал пари за да откара жена си в София на лечение, чието положение е било сериозно, но такива не са му били дадени от стопанството, същият е требвало да ходи при кулашки елементи за да вземе такива. Не са малко случаите, когато чл. на стопанството немат пари да си купят даващите им се наряди, с което се създава брожение сред членовете, което враговете го използват.

7. Грубо отношение и недобросъвестност от страна на председателя и домакина, напр. на 1 август членовете на стопанството са били на вършитба и когато докарали вечерта житото домакина не го е имало за да им даде фенер, за това, че още от 17 часа отишел на мац, когато му направили забележка защо не е тука за да свърши по бърже работата, домакина им казал: никой не те е накарал на сила да работиш тук, на теб ти се пише трудов ден, когато един кооператор попитал председателя да му даде строителна група за да си довърши къщата същия му казал да си вземе работници на свободни цени. Трябва да се подчертае, че същите много слабо председателя и почти никак домакина не контролират добре работата на отделните бригадири нито пък се явяват на полето на самите кооперативни блокове, за да видят как се работи, не са редки случаите когато царевичите не се окопават добре.

8. Неправилно разпределение нарядите от страна на административните органи, стъклата се разпределят между такива които в момента нямаат нужда, които са запланували някога да правят къща, а има и такива случай когато по цела година пръзорците стоят и без стъкла.

Всички тези нередности вършени от стопанския съвет на ТКЗС а така също и от административните органи действат отрицателно върху колебаещите се елементи и значителна степен улесняват намеренията на врага на отношение дейността му към ТКЗС.

излагайки горното за дейността на вражеските елементи от една страна и местни нередности от друга страна в интерес са на правилното развитие и укрепване на ТКЗС ВИ ДОНАСЯМ ГОРНОТО ЗА СВЕДЕНИЕ И РАЗПОРЕЖДАНЕ

За НАЧАЛНИК ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ: /п/ Ив. Каменов.

В Е Р Н О, с оригина при Сектор ДС-гр. Враца

Ц/Н-2 екз.

С Е К Р Е Т А Р:

ме е обрива
сез. 27. е вазина
29. 11. 1954
Димитров

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

116
Строго-поверително

ДО ДРУГАРИ НАЧАЛНИК
ОТД. "Б" 1-ВИ ОТДЕЛ
Д.Д.С.
Т.У.К.

Р А П О Р Т

от ДОН ГЕОРГИЕВ ДИМИТРОВ - н-к гр. XX отд. "Б".

ДРУГАРИ НАЧАЛНИК,

Доверявам Ви до знанието състоянието на нашата група и конкретно работата ни по обслужването на селячеството и ТКЗС в страната.

Дълга да отбележа още в началото др. Началник, че както за мен лично, така и за др. О.Р. от групата и всички сектори в страната съществува неясност в работата по селячеството, за което моля да се обследва нашата работа и ни се укаже помощ.

По цял нашата група трябва да се състои от 1 гр. н-к и 4 О.Р. До преди 2 месеца цялата на групата беше попълнен, обаче бяха извадени 2 О.Р. и прехвърлени на работа в други групи на отделението. В настоящия момент групата се състои от 1 гр. н-к и 2 О.Р. двете вакантни места в групата трябва през този месец да се попълнат поради което търсим подходящи хора.

От както поех групата - нямам т.г., до сега О.Р. са периодически вземани за следствена/къса и продължителна/работа.

Централен обект на обслужване имаме ОЗПС, които се обслужва от 1 О.Р. - Петър Христов Стоянов.

Работата на групата със секторите, по контролът и ръководството над тях по наша линия до сега се е състояла в отиването на място и указване на помощ/което е много рядко/, издаване на инструкции и указания за работа, предупреждения за вземане на мерки по някои важни правителствени мероприятия като жетвата, а също така и по партийни такива като изпълнение решенията на висшия пленум на ЦК на ВКП и др.

Във всички досегашни мои и на О.Р.-ци излизания по секторите сме констатирали неразбиране по въпроса: как да се разбира и отчита работата по линия на селячеството. Този въпрос се налага с особена настойчивост на нашето внимание, тъй като досега, а и понастоящем нашата група не може да даде цялостна представа за конкретните форми на властна дейност и как се води класовата борба в селото. Това нещо ние не можем да го дадем цялостно, защото всеки сектор има отделно разбиране за работата по линия на селячеството. Даже в един и същи сектор - например Ст. Загорски работата се води и отчита различно в отделните околии. Ст. Загорска околия води и отчита работата си 90% по линия на селячеството, а Чирпанска околия я дели по линии. За да даде групата цялостна представа за настроението на селячеството по различните правителствени и партийни мероприятия и тяхното изпълнение, а от там да даде и нагледно проследява основната ниша на развитието класовата борба в селото, трябва да гради своя агентура сред всички слоеве и организации. До сегашната практика показва, че оная агентура която произхожда от бившия Н. Петков съюз, Звено и т.н. се отчита и държи в работа по обслужването на тия съюзи, а не използва за обслужването на селото като цело/така поне се разбира по отчитането на работата на тая агентура/, а там където агентурата

е от вражески среди, то когато стане въпрос за нейното отчитане/респективно и нейната работа/, то тогава тя се дели по линии, като за селячество остава една малка част от агентурата от вражески среди, по-голямата от безпартийни и партийната такава.

има неразбиране др. Началник и по воденето на дела-справочниците на селата и помощните отчети. Ст. Загорски, Врачански и Плевенски / може би и други/ сектора не са възпрели практиката към всеки дело-справочник да има азбучник за отбелязване имената на засижените се по донесенията врагове.

При обследването на бюро ДС гр. Лом установих, че спомагателния отчет го именува дело-справочник на вражески проявяващите се лица. В Окол. служба С. Ст. Загора установих, че агентурните материали не постъпват в дела-справочниците, а само в работните досиета на агентурата О. П. Д., разработките и някаква обща папка. Тук е заведена такава практика: Всеко донесение в което се говори за дадено лице враг, един екземпляр от него се предвижда за тая обща папка, като се взема донесението и се слага в мека папка която се слага в общата и съответно лицето регистрира в азбучник. В тази обща папка на тази околия се намират към 1.000 меки папки. Смятам, че мястото на агентурните материали не из е ~~жизнено~~ в такива общи папки.

От всичко горевъложено др. Началник смятам, че е необходимо:

1. да се обследва нашата работа.
2. да ни се разясни подробно работата на гр. селячество и ТКЗС
3. да се излезе с писмо-разяснение до всички сектори, как да се води и отчита работата по линии на селячеството и ТКЗС.

Отчитам лично моята работа като н-к на гр. селячество като съвсем слаба.

Смятам др. Началник, че за това състояние на групата съм лично аз виновен, поради което моля да бъда преместен в друг сектор на работата, където според силите си смятам, че ще дадем по-добра работа, а на моето място се намери н-к който ще овладее работата и оправдас на дело огромното значение огромното значение което се отдава на групата.

15 XI 1949 год.

Н-к гр. XX:
/ Ив. Димитров /

Из архивите на ДС

Седоро
Д-И
Зв
24-31

М. В. ...
СЕКТОРНО УПРАВЛЕНИЕ
на ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
№ Б-6 *2468*
13 II 1950
Пловдив

Началник БЮРО, ГРУПОВИ НАЧАЛНИЦИ И
15. II
1950

Във връзка с предстоящата национална конференция, по проекто примерния устав на ТКЗС., която ще се състои в София към края на месец февруари т.г. и на която ще присъстват представители от всички ТКЗС. в областта, службите по места да вземат следните мерки:

1. По агентурен път да се установи, какви лица-членове на ТКЗС. се избират за делегати на конференцията и при не подходящи подбори да се уведомява незабавно Околския комитет на ВМЛ.

2. Да ни се изпратят списази по околии за лицата които са претени като делегати с трите имена, кратка характеристика и на кое ТКЗС. е представител.

Горните сведения да ни се изпратят най късно 7 дни преди датата на която ще започне конференцията, която допълнително ще бъде определена.

НАЧАЛНИК ОКРЪГ *Илчев*
ИНСПЕКТОР СЕКТОР *Бл. Врџбаров*

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И ПОЛКТИВИЗАЦИЯТА

I 4

Из архивите

96

*3-до-М-К-С
174-4553
11-1975
30
30-1-1974
18-1-1974*

ДО НАЧАЛНИК БУРО, НАЧАЛНИК ГРУПИ
И ЗАВЕДУЩИ "Д.С." В ОКЪБЪГА *Л. 28³⁰*

В последно време вражеските елементи в село се ори-
тирват и насочват своята дейност към Т.К.З.С.. Има случай на опожаряването дворовете на Т.К.З.С. и причиняване на тежки загуби. Като типични случай могат да се посочат :

Запалването на стопанския двор на Т.К.З.С. с Пъдарско където изгоря цел обор заедно с 27 коня, 9 телета, едно магаре 15 вола, две вършачки една караца, триор, зърнени храни и др. Загубите от което възлизат на десет милиона лева.

За свотоводната ферма при Т.К.З.С. при в с. Друган, Радомирско злосторниците са влезли през ноща в кочината и са намушкали с нож няколко свине. Следствие на което три от тях са умрели, а другите наранени.

В Т.К.З.С. в с. Долни Богоров Новоселско в резултат на вражеска дейност са останали непребрани редища култури; като : три тона зеле десет тона домати един тон праз лук, два тона червен лук 15 тона картофи., педесет декара нескосена люцерна и др.

От направените вече обследвания по околийските служби се установи, че до сега не е работено за създаване на агентурно информационен апарат по линия на Т.К.З.С.с което се позволи на вражеските елементи да вредителстват и спъват на развитието на стопанствата.

За съвременното разкриването на всички замисли на врага: палежи, вредителства, саботажи и др. службите на "Д.С." по места да отпучнат вербовка на ценна агентура от средите на вражеските и кулашки елементи, промъкнали се в Т.К.З.С..

Да се прави лично проверка от органите на "Д.С." за това, как се носи службата по охраната на дворовете на Т.К.З.С. и какво е състоянието на противопожарните служби към Т.К.З.С. както се сигнализира своевременно съответните органи за вземане на необходимите мерки.

За сталите произшествия по линия на Т.К.З.С. ще държим лично отговорник службите по места.

Б.Б.НО
ОКЪБЪЖЕН НАЧАЛНИК "Д.С."
Ив. Илчев /
ИНСПЕКТОР СЕКЦИЯ I-ВА
Б. Брѝмбаров /

Скопие
Кс

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

10 19

Строго поверително.

ДО ДРУГАР Я НАЛИЖ НА
ОТД."А" ОТДЕЛ I-ВИ ДДС

Т у К.

С П Р А В К А - за историческото развитие, политическо и агентурно-оперативното състояние на обекта "ТКЗС", от 3-та група, отд."А" отдел I-ви при Д.Д.С.

Първите кооперативни стопанства като цялостна стопанска организация са създадени от Плевенската земеделска камара през 1939 год по инициатива на Димитър Ванкърджиев - началник на секция "Полевъдство" при камарата и Михаил Минков - секретар на същата с решителната подкрепа на Вочо Илиев, член на камарата и тримата комунисти.

Изграждането на ТКЗС бе възможно благодарение и на решителната подкрепа на тази инициатива от страна на Трифон Дончев и Еск Бонев, съмишленици на Р.Ц., на служба - първия в В.З.К.Банка и втори в М.З.Г. Трифон Дончев е улеснил одобряването и осъществяването, както и завеждане счетоводството на ТКЗС, а Еск Бонев с издясването на реферат в София в полза на идеята за кооперативно стопанисване и прокарване кредити за подпомагане на ТКЗС. Освен това за пропагандиране на идеята за изграждане на ТКЗС са работили:

Георги Иванов - комунист, като секретар на Врачанската камара, Стоян Склемезов - комунист, като директор на кооп. в с. Бесединово Ямболско, Мария Попов - ВЗНС, като началник секция на Врачанската камара, Калчо Калчев - комунист, като ръководител на ТКЗС в с.Върбовка Плевенско, Георги Хаджиев - анархист в с.Пирне Айтоско, Георги Желев - ВЗНС, като ръководител на ТКЗС в с.Тервел Ямболско и др. За укрепване на първите ТКЗС и популяризирането на тази идея сред българската общественост, освен чрез самото създаване на кооп. стопанства се е използвала пресата и на първо място сп. "Кооп.земеделие", което за първ път излиза през 1940 год. и през 41 год. бива спряно, или общо всичко до 9.IX.44 год. са излезли 6 броя. При това положение, които е отбелязано и по-горе, първите 3 стопанства се образуват в Плевенска област по късно още 7 в същата област, 3 във Врачанска област, едно в Добричка и няколко оризпроизводителни отдели в Ямболско.

Създаването и укрепването на ТКЗС е предизвикало вон от страна на реакцията, която в лицето на Стоян Никифоров и др., които лично познаваха деятелите в тая област като комунисти и вярващи в идеята им за създаването на ТКЗС - расадници на комунистически идеи и принципи, на първо време са предприели закриването на земеделската камара, а след това към ликвидирането на ТКЗС - с.Стеяерово, Свищовско, деятелите Михаил Минков и Димитър Лазаров - уволнени, Вочо Илиев - интерниран, нарочното мобилизиране в армията на

Димитър Бакърджиев, спиране на сп. "Кооп. земеделие" - 41 год. и всички възможни други пречки, които са могли да попречат в развитието и живота на ТКЗС.

Независимо от всички спънки, правени на кооперативните дейтели от бившата фашистка власт, 9. IX.44 год. сvari 19 ТКЗС с 1760 члена.

След 9. IX.44 год. в декларацията от 17. IX.44 год. на първия М-р председател е отоелзвал, че бъдещето на българското земеделие е в оседряването жи и че е напълно възможно създаването на едри колективни стопанства на базата на частна и собственост върху земята. Кооперативното стопанисване и начин на обработване земята още в началото след 9. IX.44 год. беше разгнато като най-голяма реформа на правителството в областта на земеделието, чрез която да се осъществява социализма в България. Своевременно беше създаден отдел за ТКЗС при М-во на земеделието с началник Мария Попов и главни инспектори Димитър Бакърджиев, Бск Бонев и Георги Хаджиев.

През 1945 година е образуван и д-ция за кооперативно стопанисване при Ц.К.Съюз, възглавявана от Бочо Илиев със сътрудници - Михайл Минков, Андрей Драганов - член на БЗНС, Младен Велешки и Васил Монов - комунисти.

В първите 3-4 години докато отдел ТКЗС се разшири /края на 1949 год./ в днешния му вид и размер, д-ция кооперативно стопанисване е изиграла решителна роля за създаване и укрепването на ТКЗС в страната.

Първия наредба закон за ТКЗС е утвърден с указ № 82/18. IX.45г. и публикуван в държавен вестник бр. 95/25. IV.45 год. Към съдия закон е дадена и инструкция за създаване и организиране на ТКЗС, която е играла роля на правилник и устав до издаването на такъв през 1947 г. от дирекция ТКЗС при Ц.К.Съюз, за вътрешен ред, организация на труда и производството на ТКЗС въз основа на чл.чл. 24, 29, 41, 57 и 66 от правилника за трудови земеделски производителни отдели при всестрани кооперации.

На 4. II.47 год. се е състояла национална конференция на ТКЗС, която се е занимавала и с изготвянето на горния правилник - издаден през 1947 година.

През 1948 год. с указ 795 е утвърден нав закон /допълнение и изменение на някои от членовете на първия закон от 45 год./ обнародван в държ. вестник бр. бр. 71, 75 и 108/947 год. и бр. 63/18. III.48г.

На 16. XII.49 год. е издаден /поради редица предложения ТКЗС-ва ОНС-ти, политически и масови организации, специалисти и др./ нов проекто-примерен устав на ТКЗС, който ще бъде приет на националната конференция на ТКЗС, която бе предвидена за средата на м. февруари т.г., но по неизвестни причини на нас не се е състояла, предполага се че същата ще се състои през средата на м. Април 50 год.

От началото след 9. IX.44 год. до 47 год. цялостната подготовка за образуване на ТКЗС е извършвана от д-ция за ТКЗС при Ц.К.Съюз, а утвърждаването им е ставало от МЗГ. От 47 год. до края на 49 год. работата по организирането, създаването и ръководството на ТКЗС е била почти разделена между д-ция ТКЗС при Ц.К.С. и отдел ТКЗС при М-во на земеделието, като утвърждаването и земеустройването е извършвано от М-во на земеделието.

В началото на 1950 год. цялостното ръководство на ТКЗС премия в д-ция ТКЗС при М-во на земеделието, а съществуващата такава при ЦКС се закри с Министерско постановление от 30. I. 1950 год., с което Министерският съвет и Ц.К. на ВКП считат, заанпред ТКЗС да се създават като самостоятелни земеделски производителни кооперации, а не като отдели към всестрани кооперации и препоръчват до сега създадените такива към всестрани кооперации да се преустроят като са-

мосъюзители и да приемат нов отделен устав. В същото постановление е отбелязано, че министерство на земеделието, ЦКС, ОНС и РКС, ще осигурят преминаването на ТКЗС в самостоятелни кооперации до 30 май 1950 година.

За да се добие по цялостна представа за развоја на ТКЗС в нашата страна през периода от 44 год. до края на 49 год., даваме цифрови данни, както следва:

А/ През 1945 год. са образувани 379 ТКЗС с 33,066 члена при обработваема площ 1,452,843 декара земя.

В. През 1946 год. имаме новообразувани 98 ТКЗС с 6,640 члена и обработваема площ 259,307 декара земя.

В. През 1947 год. са новообразувани 98 ТКЗС с 4,830 члена и обработваема площ 174,316 декара земя.

Г. През 1948 год. имаме новообразувани 543 ТКЗС с 28,028 члена и обработваема площ 761,449 декара земя.

Д. През 1949 год. имаме новообразувани 498 ТКЗС с 30,023 члена и обработваема площ 904,452 декари земя.

Или всичко в настоящия момент /до 31.XII.49 год./ имаме 1,601 ТКЗС с 161,657 члена и обработваема площ 5,643,518 декара земя.

Общо от 9.IX.44 год. до края на 49 год. в цялата страна са утвърдени 1,616 ТКЗС с 97,387 члена при обработваема площ 3,552,367 декара земя, през което време са се разтурили или въобще не започнали да функционират като такива, а утвърдени 15 ТКЗС, за сметка на което в резултат на масовизирането на ТКЗС през тези 5 години са постъпили нови 64,270 члена и е увеличена обработваемата площ с 2,091,251 декари.

Необходимо е още да се отбележи, че оформите се опозиционни групировки след 9.IX.44 год. не се забавиха да отпочнат изпълняването и на най-отвратителни машинации, настройвайки некооператорите срещу кооператорите, главно по въпроса за заменките, а всред кооператорите въвеждаха разнолебания, използвайки сумата и някои слабости в ТКЗС. Така например водача на опозиционната листа в Ямболската колегия /46 год./, П.Търнанов - адвокат, казва на няколко недоволни кооператори: "Сега му е момента или никога, О.ф. е на тясно, вземете си добитъка и имевтаря, аищо не могат да ви направят" и пр. Подбуждени от това няколко кооператори влизат в кооп.обор и си вземат добитъка, макар на някои да е заменен с крави или биволици. На другия ден отиват Народни представители и след като са разяснили известни въпроси, особено като е обявено, че труденя ще се отчете над 300 лв. и реалтат над 350 на декар, а по 50 лв. както им говориха опозиционери, всички искрено са се разкаjali и до вечерта доброволно са върнали добитъка, а организаторите на този инцидент са признали, че към тази акция ги е подтикнал П.Търнанов - член на Б.Р.С.Д.П. /о/, кантората на когото е била свърталище на недоволни некооператори и кооператори и всеки месец им правиха заявления, всички с еднакво съдържание "насила заставени, заплашени и пр."

2

Не малко са и случаите на лошо ръководство на ТКЗС по места, в резултат на което са допуснати маса нередности, разхищения на имущества, законноръшения и пр. Така например стопанския съвет на ТКЗС с.Бутан - Оряховско е започнал незаконно изсичане на частта гори, поради което, през 49 год. е глобен от горските власти. Този стопански съвет не се ползва с доверието на членовете на ТКЗС. В ТКЗС с. Оряхово - Г.Оряховско агронома Филип Стоев - германски възпитаник, активен фашист, бил причината за изгниването на 30 тона кръмно цвекло - съдия е уволнен. В ТКЗС с.Вотунец - Софийско е допуснато изгниването на 3-4 тона пиперки, около 50 тона домати, неизрязване на около 100 /сто/ декара царевича и т.н. В ТКЗС село

Кирилово - Ст. Загорско са измързали около 4 тона цвекло и над 30 хиляди позиви пръчки. При разпределение на царевичата в ТКЗС село Идилево - Севлиево е трябвало да се теглят някакви билетчета, но отговорните другари не искали да теглят такива билетчета и се стигнало до сериозни разпри, даже се предлагало още същата вечер да се отиде у дома на председателя на ТКЗС и се провери колко царевича има той. На 10.X.49 год. по повод на горния случай избухнал инцидент и лицето Ненко Недялков, бивш член на ТКЗС нанесъл побой на двама членове на ТКЗС, за което последните са извадили медицински свидетелства и направили постъпки за даване под съд побойника. За този случай е уведомен околийския к-тет на ВКЦ.

3 { Врага на колективизацията в село си е служил и с побой и закани за такъв над отговорни и дълностни лица. Така например на 3.VII. 49 год. лицето Славчо Тончев Атанасов от с. Три кладенци - Брачанско - пред лицата от същото село ЦОНА ИВАНОВА ИДИЛЕВСКА и ЦОНА Ангелова Ценова е казал, че др. Димитров трябвало да умре още преди 5 години. Последните му направили забележка, но той казал, че не го е страх, заканвайки се на председателя на ТКЗС в същото село, че си държал сметка за всичко и доовиш: "Знай, че ние имаме втори Девски, той е убил вече над 300 души". Последния случай е извлечен от информация 1-15.VII.49 год. - Браца в която е отбелязано, че изказванията на Атанасов ще бъдат задухоментирани и ще се вземе на предварителна разработка.

9 { Опозиционно настроените членове на ТКЗС с. Елешница - Г. Джумайско са поставили за цел в началото на 49 год. да разтурят ТКЗС, но неможейки да направят това те нанесли побой на председателя на ТКЗС. Инициаторите за побоя са били Тодор Къшев, Георги Головодов и Илия Рашев. В доклада от който е изваден този случай, не се вижда кой точно е нанесъл побоя, но е отбелязано, че са взети мерки и че синът на Тодор Къшев е изпратен в ТВО.

Председателя на ТКЗС с. Водняско - Белогдъчишко е бил като губернатор и си е служил с побой на членовете на ТКЗС. За тази му дейност е смет от председателското място и санкциониран от О.К. на ВКЦ.

Председателя на ТКЗС с. Вацова махля - Никополско е нанесъл побой на членове на ТКЗС, който си е служил с командачийство и е дербиелствал. Не се вижда от доклада от който е извлечен този случай, какви мерки са взети по отношение дербиелствата на този председател.

Решенията на руския пленум на Ц.К. на ВКЦ в повечето села на страната първоначално като че ли послужили като отдушник за враговете който изопачавайки решенията започнали злостна агитация и дейност против ТКЗС. Такава агитация са организирани от масов мацаб лицата димитър Иванов Кръстев и димитър Иванов Стаменов от с. Рогозен - Ореховско. В резултат на тяхната дейност са подадени много заявления за намускане на ТКЗС - същите са изпратени в ТВО. Типични са случаите на такава вражеска дейност на лица от с. Хайредин - Ореховско, село държан - Белослатишко, Кошарник - Михайловградско, Дълго поле - Белоградчишко, Негованци - Видинско е др.

1 { Чрез изопачаване решенията на руския пленум враговете на ТКЗС в Разградска околия, са сполучили в началото да смутят членовете на ТКЗС. В Търговишка околия членовете на ТКЗС не са посрещали добре решенията на руския пленум и са посрещали враждебно правителствените комисии по обследването на ТКЗС. Така например стопанския съвет на ТКЗС с. Вуховци не е дало съдействие на правителствената комисия. В с. Осен - Търговишко стопанския съвет на ТКЗС е нарекол правителствената комисия по обследване ТКЗС Т.Костовци.

Общо взето може да се каже, че врагът в селото си е свършил доста добра работа, докато партийните организации по места разяснява

Из архивите на ЦС

100

цялостно решенията на Юския пленум. Малко са стопанствата в страната от които след решенията на Юския пленум да не са подавани заявления за напускане, а много такива, където враговете сподручиха да организират масово напускане на членове от ТКЗС - Връчански окръг, Г. Джумайски и др.

Брага не е изключил из предвид и най-острата форма на борба против ТКЗС, а именно саботажи, пожари и др.

Така например през м. юни 49 год. в един от блоковете на ТКЗС с. Модилево - Севлиево, са изсечени 900 броя слячогледови стръка, които са били на височина на един метър и половина - съвсем зелени. Злосторникът е открит и предаден на прокурора.

На 15.VIII.49 год. в с. Калотина - Годечко при вършитбата на овеса на ТКЗС в снопите е сложено желязо дълго 20 см., което е забелязано навреме и не е причинило повреда на вършачката. Авторът на деянието не е открит.

На 17.1.1950 год. в свиневадната ферма на ТКЗС с. другар - Радмирско са намумени 3 прасета с нож. Злосторникът до сега не е открит. Дадено е нареждане от групата при отдела да се заведе р/ка с цел откриването на неизвестния злосторник.

На 15.11.1950 год. в ТКЗС с. долна Кремена - Връчанско е заобелявано, че най-хубавата крава отслабва. При операцията на същата в стомаха са намерени 8 нарочно искривени гвоздъци. В настоящия момент се забелязва слабееето и на друга крава от същата порода "Монтафон". В продължение на 2 месеца са починали 30 овце все от едно стадо в което са установени 50-60 помиятия на овце. Констатацията на медицинските власти е, че това се дължи вследствие на падналите валежи. През м. януари 1950 год. в същото ТКЗС е констатирано, че от кошериците е извадено около 30 кгр. мед. Наредили сме във връзка с горните случаи да бъде заведена разраотка с цел откриване на вражеската дейност, която ще бъде взета на контрол от нас.

В доклада на Връчанския окръг за състоянието на ТКЗС от 16.XI.1949 год. се казва, че в ТКЗС с. Царевец - Връчанско е запалена кошарата в която са изгоряли 54 овце. Виновника за пожара е бил самия овчар, който според проверката, не умишлено е предизвикал пожара, но е испратен в затвора без да се вижда с каква присъда.

В информацията от 1-15.VIII.49 год. на Пловдивски окръг е отбелязан пожар в хармана на ТКЗС с. долна Девски - Цанигърско, когато кооператорите са закупували. Пожара е бил заобеляван от Гешка Дачева 13 годишна. Изгоряли са 14,000 снама. Съмнението по пожара пада върху Димитър Трендафилов Колчакот от същото село, но от проучването което са направили нашите органи не са се дообрили до нищо положително.

В ТКЗС с. Бързина - Орляовско е избухнал пожар на хармана, където са изгоряли 18,000 снопи заедно с вършачката. Причинителят на пожара е бившия собственик на вършачката, който е предаден на прокурора и осъден на 8 години затвор.

На 6.II.50 год. е избухнал пожар в стопанския двор на ТКЗС с. Пъдарско - Пловдивско, където е изгорял един от оборите заедно с: 27 коня, едно магаре, 9 телета, 13 вола, 2 вършачки без трактора, една каруца, една триор, зърнени храни и др. Във връзка с този пожар са задържани лицата: Цветко Неделчев Цветков - член на БКП, гледач на конямата; Донко Петков Янев - член на БКП и Рангел Радев Крушев също член на БКП. На последните лица се води следствие и ще бъдат предадени на съдебните власти, но до сега не е установено да е извършен умишлен пожар. Открита е р/ка "Воджигатс.М.", която се води на отчет при нас.

Из архивите на ДС

Тъй като отделянето на линия ТКЗС като самостоятелна такава стана в края на м. Януари 1950 год. и поради това, че до този момент агентурата и разработките в повечето от окръзите са отчитани заедно с тази по линия на "Селскостопанство", то в настоящия момент ние не разполагаме с пълни данни за наличието на агентурата с която се обслужват ТКЗС-ва в цялата страна, както и за водените р/ки и О.Н. Досиета по тази линия.

Груперата ни за обект на обслужване по линия на ТКЗС в София има само дирекция ТКЗС към М-во на земеделието, която д-ция до края на 1949 год. беше отдел към М.З., а от началото на 1950 година се обособи в дирекция с щат от 32 души.

Същия обект приехме в края на м. Януари 1950 год. от отдел IV при ДДС, който отдел обслужваше до тогава д-ция ТКЗС заедно с М-во на земеделието.

При приемането му получихме една папка с материали за него и един информатор под псевдоним "С В И Д Е Н", който работи в дирекция ТКЗС. Не сме получили никакви предварителни или активни агентурни разработки, нито пък О.Н. Досиета.

През двумесечното групата е извършила следната работа в обекта дирекция ТКЗС:

1. Снабди се със списък за проекта щата на дирекцията.

2. Проучени са 4-та главни инспектори и един инспектор в отдел "Счетоводен инструктаж" при дирекцията и са набрани ориентировъчни данни /месторождение, местоживение, семейно положение и др./ за всички служители, като същевременно са им направени справки идентификации.

3. Щта даден в списъка беше още в проект, който се утвърди и се издадоха заповеди за назначение към средата на м. Март т.г., но въпреки всичко, за д-ния от служителите сме дали рапорти за вербовка и са утвърдени, но още не вербовани, за трети човек е направено проучване с цел вербовка, но при утвърждаването на проекта щата той отпадна, а също е направено проучване и на четвърти човек с цел вербовка, на когото досието не е прегледано тъй като същото се намира в Ц.К. на ВКП.

Освен горното са направени 2 посещения в провинцията проучване и вербовка на агентура, при тия посещения се извърши вербовка на информатор от окръжен мащаб от гр. Бургас, а се провали вербовката на информатор за Русенски окръг.

Или всичко за сега групата разполага с един информатор за дирекция Т.К.З.С. и с 2 информатори от които единия за гр. Бургас от окръжен мащаб вербован в края на м. Март т.г. и втория за гр. Плевен от околийски мащаб - вербован в края на м. Януари т.г. и с 2 явочни квартири.

В групата не се водят никакви предварителни и активни р/ки и О.Н. Досиета, с изключение на това, че се води една контролна група за активна разработка "Ц О Д Ж И Г А Т Е Д", за която прилагаме отделна справка към доклада.

ПРЕПОРЪКИ:

За по нататъшното обслужване на ТКЗС в цялата страна и централните обекти в София "д-ция ТКЗС", предлагаме следните мероприятия и препоръки:

1. да се испрати инструкция до всички окръзи в страната - такава проектна инструкция прилагаме към настоящата справка, като

към същата се допълни и обяснение за подреждането на материалите, с цел уеднаквяване на работата в цялата страна.

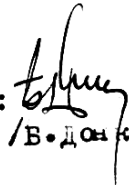
2. Да се вероуват лица от дирекция ТКЗС при М.З. на които работата им е естество свързващо ги с постоянно отиване в провинцията, които на първо време да се използват като информатори, а след създаване на периферийна агенатура от окръжен и околийски мащаб ще бъдат използвани като резиденти.

3. Да се водят на контрол при нас по интересните /важни/ р/ки и О.Н.Досиета по линия на ТКЗС - водени от окръзите и околийските служби.

4. Да се вземат на контрол истъкватите ТКЗС в цята страна като първенци, за обслужването на които да бъде цялостно в течение и особено тези ТКЗС в които отиват чужди делегации.

София, 25.111.1950 год.

Ц-к 3-та група:

/В.Донков /

Строго-поверително! 2

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

ДО ДРУГАРИ НАЧАЛНИК
ОТД. "А", I-ВИ ОТДЕЛТ У К

СПРАВКА:

За състоянието на работа и допуснатите слабости, грешки и неразбирания от окръжните управления ДС в страната:

1. ВИДИНСКИ ОКРЪГ -

Работата на този окръг по линия на селячеството е незадоволителна. В информацията на същия не се дава ясна представа за класоватаборба в селото и начините и формите на действие на този класов враг - кулашко-капиталистическият елемент в селото. В голямото си болшинство селяните в този окръг са зърнепроизводители. В селата има доста кулашки елемент. Ломска околия, една от първите околии в страната в която има най-много пострадали богати селяни от изкупването на едрия земеделски инвентар, а от информацията на същата не се вижда как се съпротивляват тия хора спрямо провежданите правителствени мероприятия в селото. Така например в информацията на окръга от 1-15 януари т.г. се дават само 4 случая на вражески изказвания и то само от Белоградчишка околия. В информацията от 1-15 11 т.г. също само се изредят някои подобни на горните случаи от Кулска и Белоградчишка околии. В информацията на този окръг почти не фигурират случаи на вражеска дейност от Видинска и Ломска околии, а това са двете околии които през 49 година дадоха най-много зърно за изхранването на страната и в които има достатъчно кулашки елемент.

Видински окръг не ни отговори на писмото под №1269/ 7 11 т.г. в което ние искаме да ни се изпратят справки за всички водени активни и предварителни разработки по линия на селячесто, при все това, че писахме и напомнително такова. Не ни се отговори също и на писмо №1259/7 11 т.г. в което ние наредихме да са задокументират нередностите и използванията на служебното си положение за свой лични нужди от председателя на селсъвета с. Калина, Видинско.

На 31 XII 49 година, общо Видински и Брачански окръзи са отчетели, че разполагат по линия на селячеството с всички 172 с.с. Като се има предвид, че Видински окръг граничи с титова Югославия и че класовият елемент в селата на Видински окръг е значителен, то може да се каже, че тая агентура е крайно недостатъчна и не може да осведомява службата по всички интересувани службата въпроси във връзка със селото.

2. БРАЧАНСКИ ОКРЪГ -

Брачански окръг има всички притежавани слабости по линия на селячеството както Видински. И тук има неразбиране по воденето на агентурно-оперативната работа по линия на селячеството. Така например до м.март т.г. същия окръг запланира и отчита по наша линия следните ОНД: "Туз" и "Кулак" - Оряхово, "Кокошка" и "Фреза" - Берковица, а в писмото с което искахме справките за всички разработки и ОНД по линия на селячеството се даде такава само на ОНД "Кулак" и по нататък в същото изрично се казва, че други ОНД по линия на селячество не се водят - на какво се дължи това?

Същият окръг не ни отговори и на следните срочни писма:

На писмо № 2860/ 3 март т.г., № 2265/ 1 март т.г., № 1446/ 10 11 т.г. и др. -

Агентурата която е отчетел този окръг /ведно с Видински/ на 3 XII т.г. се състои от 172 с.с. Дали е достатъчна тая агентура на обслужване на всички слоеве от селското население, като имаме предвид, че Оряховско, Белослатинска и др. околии от окръга са наситени с достатъчно кулашко-капиталистически елемент.

3. ПЛЕВЕНСКИ ОКРЪГ 2

Работата по агентурно-оперативното обслужване на селото в този окръг е много слаба. Не се работи достатъчно за насищането на селото с широк агентурно-информационен апарат. Това може да се потвърди с следния факт: план по линия на селячеството за м.март на окръг Плевен /дословен препис/ "През настоящия месец се предвижда вербовка на информатори, в с.Г.Дъбник 1 информатор с.с.Д.Дъбник, Г.Митрополия, Веглеж, Петърница и Търнене по 1 информатор - д.С.Щедев околия". Дали са достатъчни тези мероприятия по окръга по обслужването на селото

Плевенски окръг /ведно с Г.Оряховски/ отчита на 31 XII 49 год че работи по линия на селячеството с 145 с.с. да допустнем, че тази цифра е реална и тези с.с. не се отчитат по други линии, то тя пак е съвсем недостатъчна за да информира службата по проявите на кулашките елементи в селото. В Ловечка околия от 48 села в 27 няма никаква агентура, а в останалите има по 1-2 информатори.

Този окръг не ни отговори на следните наши срочни писма: № 2226/27 11 т.г., №2263/1 март т.г. и др.

На писмото ни под № 1269/ 7 11 т.г. окръг Плевен ни съобщава че по линия на селячеството не се водят разработки и ОНД. Това е действително положение, обаче по каква линия тогава се разработват и държат под наблюдение кулаците, пострадали от аграрната реформа, пострадали от изкупването на едрия земеделски инвентар и бившите селски чорбаджии? Подсигурен ли е окръга с агентура за да може да посрещне добре и си справи навреме с разгарящата се класова борба в селото - не. Мерките за подобряването на работата по линия на селячество то и за сега от окръга са съвсем незадоволителни.

Г. Оряховски окръг:

4. В този окръг работата по линия на селячеството не се различава от тая на окръг Плевен.

Мероприятията на окръга по обхващането на селата с одстатък на по количество и качество агентура са съвсем малка. Така например в плана на окръга за м.март се запланират само 2 мероприятия по ОНД "Клинчар"-ДС Търново и вербовката на 9 информатори за целия окръг. Това е крайно недостатъчно.

Мъде може да се търсят отчетените 5 предварителни разработки и 15 ОНД по линия на селячеството на 30 XII 49г. когато окръг Плевен отчита, че няма такива, а окръг Г.Оряховица и до сега не ни е отговорил на писмо № 1269/7 11 т.г.

Из архивите на ДС

4

5. КОЛАРОВГРАДСКИ ОКРЪГ -

И в този окръг има неразбиране, кое трябва да се отчита по линия на селячеството кое не. Така например в месечния си план за м. януари т.г. окръг Коларовград запланува мероприятията по предварителната разработка "Холера", водеща се от ДС Омуртаг, в отговора си на нашето писмо под № 1269/7 11 т.г. ни съобщават, че разработки и ОНД по линия на селячеството в окръга не се водят. Как да разфорираме тая неправилна отчетност и двойственост в работата?

6. РУСЕНСКИ ОКРЪГ -

Агентурно-оперативната работа по обслужването на селото в този окръг е също много-слаба. Отчетената работа по линия на селячеството на 31 декември 49 година е сравнително по-добра от другите окръзи. Тук агентурата е общо /с Коларовградски окръг/ 538, обаче пак е недостатъчна за обслужването на големият брой кулашки елемент в този окръг. В тази насока не се работи добре. ~~Общо~~ за м. февруари и март т.г. е запланувано да се вербоват само 5 с.с. по обслужването на селото. Как да се разбира това, дали се работи по придобиването на агентури в Русенска околия когато по плана за пролетната сеитба в същата околия службата е запланирала да вербова от всички селсъвети по 1 информатор.

Работата по ~~обслужването~~ на селото не се разбира правилно. Това се вижда от неправилното отчитане на отделните прояви в селото. Така например по линия на селячеството е отчетено следното: "Бъв връзка със скъсването на дипломатическите отношения между България и САЩ са се събирала 25 11 т.г. в домът на Тодор Тодоров Бабайдов от с. Черковна, Разградско лица, изключително легионери, които са се подготвяли да нанесат побоища над членове на БКП."; Този случай е отчетен по наша линия а не по линия на бивши легионери, затова защото участващите в тая група са изключително легионери.

Как да се обясни положението по обслужването на селото от Русенски окръг тогава когато същия окръг не отчита по линия на селячеството нито една разработка или ОНД. Дали в този окръг няма кулашки елемент които да е пострадал от мероприятията на правителството, като аграрната реформа и др.

7. СТАЛИНСКИ ОКРЪГ -

Работата на този окръг по линия на селячеството е съвсем слаба. Информацията на същия от м. януари и февруари т.г. са съвсем постни и не дават цялостна представа за положението в селото. Изреждат се само по няколко случая на отделни, откъслечни изказвания на лица.

Агентурата с която разполага окръга по линия на селячеството отчетена на 31 XII 49 година се състои от 192 с.с. Дали тази агентура е достатъчна за да обезпечи правилното и цялостно провеждане на партийно-правителствените мероприятия в селото? Същата не е достатъчна, както по количество така и по качество.

Все още в окръга не се провеждат достатъчно мероприятия за цялостното навлизане сред вражеските среди в селото и неговото обезпечение от към вражеска дейност.

Този окръг все още не отговаря на писмото под № 1269/7 11 т.г. при все това, че писахме и напомнително таква, за разработки и ОНД по линия на селячеството. Кога ще ни отговорят?

Окръга диктува р/на "Кулаки" - по наша линия и по линия на т.о. ч.к.с.т.

Из архивите на ДС

106

8. Г. ДЖУМАНСКИ ОКРЪГ -

Това е един от най-нередовните и неизпълняващи нарежданията на групата по линия на сулачеството окръг. От 1 януари т.г. до сега от този окръг не сме получили никаква информация, план или отчет за работата по линия на селачеството. На какво се дължи това, дали на немарливост или на престъпно отношение към този така важен обект?

За отбелязване е, че в този окръг по всички водени и реализирани разработки по линия на бандитизма има голямо количество селски елемент в същите. Кулаците са най-активните ятаци и помагачи на бандитите, а в селата на този окръг имаме само 111 информатори. Тази агентура е край-недостатъчна за да обезпечи селото както от вражески проявления, така и от набезите на титовата агентура към този край и прехвърлянията на бандити от Гърция.

Разработки и ОНД по линия на селачеството в този окръг не се водят.

9. ПЛОВДИВСКИ ОКРЪГ -

Пловдивски окръг в работата си по линия на селачеството е твърде слаб. Агентурата, която разполага по тая линия е съвсем недостатъчна и некачествена - 156 с.с./на 31 XII 49 г./

На 28 II т.г. окръг Пловдив ни уведомява, че по линия на селачеството ще се водят разработки, а се води само 1 ОНД от ДС Панагюрище. В плана си за м.март т.г. същия окръг запланирва, че през месец ще бъдат реализирани активните агентурни разработки "Пантера" и "Тамен" - как да се разбира това? Кога са възникнали тия разработки, кога са провеждани мероприятията по тях и наго се е установила всичко за 2 дена за да се реализират?

И до сега окръга не е положил достатъчно грижи за да може да се подобри работата по линия на селачеството.

В Карлово от 46 села в 39 няма никаква агентура по линия на селачеството и другите линии на отдела, а в Смолянска и Девинска няма никаква по тази линия.

10. СТОВАГОРСКИ ОКРЪГ -

Работата на този окръг по линия на селачеството се различава основно от тази на другите окръзи. Тук агентурата по линия на селачеството е значително по-добра от другите окръзи - 710 с.с. които произхождат от вражески и безпартийни среди / ведно с околията на Ласковски окръг/.

Тук, обаче съществува основно неразбиране как трябва да се отчита тази агентура и нейната работа. Така например, Ст.Загорска околия отчита работата си 90% по линия на селачеството, а Чирпанска и Н.Загорска я отчитат по съответните линии на обслужване и разработка.

Не е правилно да се води и отчита по линия на селачеството активната агентурна разработка "АВАНТЮРА" - ДС Ст.Загора, при положение, че разработваните лица са бивши членове на ЗМС сърбински и предимно работят пред тези среди. Не е правилно да се дават информации и отчита работа по активната аг.р/на "Хидри" когато разработваните лица са предимно Н.Петковисти.

Има неразбиране и замазване на класовите различия сред селяните, така например служителите при ДС и началника на вкол.служба ДС гр.Казанлък в края на 1949 година са се мъчили да убедят служител от ДДС, че в тяхната околия класовата борба в селото няма да се раз-

гори и прояви в такива форми, каквито на други места в страната.

При обследване на работата на окол.служба ДС Ст.Загора от мен, се установи, че агентурните материали не постъпват в дела-справочниците, а само в работните досиета на агентурата, разработките ОНД и някаква си обща папка. Тук е била заведена такава практика: Всеко донесение в което се говори за дадено лице враг, един екземпляр от него се предвижда за тая обща папка, като се взема донесението и се слага в мека папка, която се слага в общата и съответно лицето се регистрира в азбучник. В тази обща папка на тази околия **не** се намират /може би и по настоящем се намират/ над 1300 меки папки. Мястото на тези агентурни материали **не** е в тази папка.

Общо взето работата по агентурно-оперативното обслужване на селото в този окръг е сравнително добра.

11. ХАСКОВСКИ ОКРЪГ -

В този окръг по линия на селячеството се запланирват мероприятия по р/ки като: "Бунак", "Комита", "Катили", "Гарван" и др., обаче ние не знаем тяхното цялостно състояние и дали тези разработки действително се водят по наша линия, тъй като до сега още окръга не ни е отговорил на писмото под № 1269/7 11 т.г. с което искахме справки по всички р/ки и ОНД по тая линия, при все това, че се изпрати и **напомнително** таква.

Агентурата с която разполага този окръг по качеството е сравнително добра, обаче по количество е все още крайно недостатъчна.

12. ЯМБОЛСКИ ОКРЪГ -

Този окръг още окончателно не се е разграничил с Бургаски поради което се получава дублиране в тяхната работа. Така например в отговор на нашето писмо под № 1269/ 7 11 т.г. Бургаски окръг ни праща 1 екз. от материалите с един номер, а Ямболски ни праща 2-рите с друг номер. Работата се дублира.

Има неразбиране, кои разработки по коя линия да се отчитат. Така например р/ките "Заговорници" и "Агитатори" се отчитат по линия на селячеството, а разработваните лица по тия разработки са изключително бивши н.петковисти. Поради тая неизясненост още в работата на този окръг, в групата не постъпват редовно информации, планове и отчети по линия на селячеството, а от тук и **положението**, че ние не знаем какво е състоянието по агентурно-оперативното обслужване на селото в този окръг.

13. БУРГАСКИ ОКРЪГ -

Тук основна слабост окръга е допустна в това, че не е взел мерки /по спешност/, навреме за да се предотврати появилата се масова просия, **която** се е предводила в много случаи от кулашки елементи и е станал като нещо обикновено явление.

Агентурата с която разполага окръга е недостатъчна 380 с.с./ ведно с Ямболски окръг/. Тази агентура не е в състояние да **сигурно** намерира службата по всички вражески прояви в селото.

14. СОФИЙСКИ ОКРЪГ -

Информациите постъпващи от този окръг са крайно недостатъчни и не отразяват цялостното положение в селото.

Р/ки и ОНД по линия на селячеството не се водат. Това е

лесно обяснима, поради факта, че **Софийски окръг** разполага по линия на селячеството с 214 с.с. които са не добре ръководени и обзорът на тяхната дейност е съвсем малък. Така например в Кюстендилска околия от 55 села, от които 20 са край гранични не разполагат с никакъв информатор по линия на селячеството, а в останалите имат по 1-2 информатори. Кулашкият елемент не се наблюдава и разработва.

ОБЩО ЗА ВСИЧКИ ОКРЪЖИ В СТРАНАТА:

Решенията на юнския пленум на ЦК на БКП в повечето от селото в страната като че ли послужиха за отдушник на враговете. Кулашко-капиталистическият елемент с особена сръчност разясняваше съвсем изопачено, решенията на юнския пленум с което постигна разколебаването на членовете на ТКЗС. Мерките от окръжните служби ДС в страната спрямо подстрекателите и организаторите за напускането на ТКЗС не бяха навременни, цялостни и строги.

Агентурата отчитана по линия на селячеството се ползва по задачи от общ характер, а не се насочва към ракриване на враговете в селото, в резултата на което разработките са съвсем малко, а взетите на отчет хора неоправдоно нищожни, когато има само над 4000 души пострадали от изкупването на едрия земеделски инвентар и много още пострадали от различните мероприятия на партията и правителството.

Има неразбиране по воденето на дела-справочниците на селата и помощните отчети. Ст. Загорски, Врачански, Плевенски /може би и др./ още не са възприели практиката към всяко дело-справочник да има азбучник за отбелязване имената на засичащите се по денеснията врагове.

Не се изпълняват в указаните срокове такива важни нареждания, като нареждането на др. пом. М-р за специалните съобщения по пролетната сеитба, на др. н-к отдел за памука, за фуража по изхранването надобитъка и т.н.

Осведомяването на ДДС за хода на пролетната сеитба и специалните съобщения по същата от окръжите още не е цялостно, а пресата изнася редица случаи на вражеска дейност за които ДДС не знае.

Неразбирането на окръжните служби при ДДС как да отчитат и ръководят работата по линия на селячеството се дължи и на това, че тая работа още не е изяснена и централно.

Гарното др. Началник за сведение и разпореждане.

1 април 1950 година.

Началник гр. II отд. "А":

Ив. Димитров /

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
ОТ ЗДРДОПБГДСРСБНА

Д О К Л А Д

за политическото състояние на линия
 " СЕЛЯЧЕСТВО " в страната.

Досегашният облик на нашата страна е предимно селски с зараждаща се и оформяща се в последните няколко години /след девети септември 44 год./ и помаящем едра национална индустрия и машинизирано селско стопанство.

Нашите селяни непредставяват еднородна класа или съсловие с общи и еднакви интереси. До девети септември 44 година нашето селско стопанство се движеше строго по установените норми на капиталистическото селско стопанство; което ще рече: постоянно разоряване и пролетаризиране на бедното селячество, разпокъсано селско стопанство за сметка на едрите, интензивни, по-производителни селски стопанства, снабдени с добра земеделска техника и пригодени към пазарните условия. Този непрекъснат процес на класово разслоение в селото доведе и до образуването на трите социални групи на село: бедни селяни, средни селяни и кулаци.

Според официалното преброяване на земеделските стопанства у нас, извършено от главната Дирекция на статистиката през 1946 година се установява следното състояние на нашето селско стопанство.:

Броят на частните земеделски стопанства е бил 1.094.904 с 48.942.890 декари обработваема и необработваема площ, или средно на едно земеделско стопанство се падат по 44.7 декари земя. При така взетата средна цифра в страната - 44.7 декари на едно стопанство, може да се види колко малки са те и колко са крайно неудобни и непригодени за новите социалистически форми на обработка на земята, машинизираното обработване.

За да се види по-ярко дребноста и разпокъсаността на нашето селско стопанство е необходимо и да се приведът и следните цифри: Общо стопанствата до 50 декари представляват 67.1 % от всичките земеделски стопанства в страната, а тия с над 300 декари земя са само 0.1 %.

Сегашното състояние на нашето селско стопанство значително се измени за разлика от това което бе през 1946 година. Броят на влезлите в ТКЗС частни стопанства е с декари земя. При все задоволителния темп на развитие на нашето селско стопанство, по пътя на неговото обдряване, коопериране, то все пак за да се изпълни запланираното по пет годишния план /60% кооперирана площ/, то следва, че тепър ва има да се работи в тая насока.

При положение че:

1. За бедни селяни може да считаме, онези земеделски стопанства които притежават до 30 декари земя, на които земята недостига за изхранване на семействата им. се смятат онези земеделски стопанства

2. За средни селяни които притежават 31 до 100 декари земя, не експлоатират чужд труд и се занимават изключително с земеделие.

3. За кулаци може да смятаме, ония земеделски стопани които притежават от 70-100 декари земя и имат като допълнителни занятия, търговия, кръчмарство, замаятчиство и др., нхис ония които притежават

Из архивите

над 100 денари земя, занимават се изключително с земеделие и експлоатират чужд труд, селските стопанства и тяхната производителност по категорий се разпределя така:

а/ Бедни селски стопанства /бедни селяни/, наброяват у нас около 338.500, или 43.5 % от общия брой на стопанствата. Те притежават 22.29 % от цялата стопанисвана площ и дават 22.50 % от цялата зърнена продукция в страната.

б/ Средните селски стопанства /средни селяни/, са 361.310 или 47.70% от общия брой на селските стопанства. Те притежават 52.05% от цялата стопанисвана площ и произвеждат 52.35% от зърнената продукция в страната.

в/ Кулашки селски стопанства /кулаци/ са 69.450 стопанства, т.е. 8.80% от общия брой на селските стопанства. Те притежават 25.66% от цялата стопанисвана площ и произвеждат 25.15% от всички зърнени култури. На тях се падат около 67% от общата стокова продукция у нас - това значи, че 8.80% от селските стопани държат 67% от цялата стокова продукция.

Това са груби и непълни статистически данни които в настоящия момент са се изменили, обаче те дават ясна представа за дълбокото класово разслоение и ясна класова диференциация в нашето село.

Кулацкът в икономическо отношение не е вече това което е бил преди девети септември 44 година. До окончателното му ликвидиране, в настоящия момент чрез ограничаване, а в последствие чрез разкулачване, той не ще остане и това което е днес.

По пътя на организирането на кулашко-капиталистическата класа в селото се проведе следното: поземлената реформа отне от 2.450 кулаци 450.000 денари земя, иззе 3.301 трактори, 3.751 вършачки, 749 сноповършачки, 141 редосеялки, национализираха се над 1.500 мелници, повече от 400 маслобрани, 675 даращи, 250 содолимоадени фабрики и др.

Горната политика на ограничаване и борба на партията и правителството спрямо кулашко-капиталистическата класа в селото е естествен доведе и до изострянето на класовата борба в селото, която се свежда в следното:

Разпространяване на слухове: лицето Петко Арабаджиев от Веленско е говорил /към края на 1949 година/, че в Гърция има над 3 милиона души американска и английска войска която всеки момент може да мине нашата граница.

Преди изборите за народни съвети и съдебни заседатели на 15 май 1949 година и след тази дата от Испирхиска околия се е понесъл слух, който отначало е обхванал околията, а след това гр. Коларовград, и по-голямата част на бившия Варненски сектор затова, че исус Христос ход по селата. Същият слух освет предсказването за скоростна война от господ е вявал и национална омраза между българи и турци. Разнесла се е мълвата че щом се явил Христос в България, за турците нямало место в нашата страна.

Вражеска пропаганда: през месеците август, септември и октомври 1949 година, пак и сега пак започва да се усилява сред турското и помашко население на бившия пловдивски сектор настроението, следствие на вражеска пропаганда за изселване в Турция, за хубавия живот в същата и т.н. Това настроение попречи за навременното прибиране на реколтата през 1949 година - главно на тютюна и тази пролет внесе затруднения по пролетната сеитба. Само в Девинска околия през 1949 година са се били записали 99% от населението за изселване. Това говори за голямия ръст на вражеската пропаганда, партийната и наша слаба бдителност и за отношението на тези мащинствени групи - селяни към отечественофронтовската власт.

В Русенски сектор през месеците септември и октомври 49 год имаше същото такова настроение сред добруджанците за изселването им в Румъния.

Изследванията на ДС

Настроения резултат на вражеска дейност: В началото на 1949 год. в Г.Джумайски сектор и специално в Г.Джумайска околия имаше масово настроение сред селяните за бегство зад граница. В Елховска околия на Веггаски сектор през м.кни 1949 година броя на избягалите зад граница е надхвърлил 100 души. Между населението от този край по това време се е било създавало убеждението, че преминаването на границата е нещо обикновено. Има случаи на изказвания на хора, че ако не им се даде работа ще избягат в Турция. Така например, лицето Димитър Дичев от гр.Елхово, се изказал, че било лошо положението и ко не му се намерило работа, то трябвало да отиде в Турция.

Ворба против Т.К.З.С.: организирана борба, в масов мащаб против ТКЗС са водили през 1949 година лицата: Димитър Иванов Кръстев и Димитър Иванов Стаменов от с.Рогозен Оряховско в резултат на чиято дейност са подадени много заявления против ТКЗС и напускането на същите. Лицата Стоян Стоянов Гайдарски, Петко Стойков и Алекси Стойков от с.Лисец, Павлиненско са организирали подаването на 103 заявления за напускането на ТКЗС. Типични случаи на вражеска дейност е имало в повечето от селата където са били образувани ТКЗС в страната, след решенията на късния пленум на ЦК на ВКП.

Остри форми на вражеска дейност: Бившият собственик на едър земеделски инвентар, Цветан Чернин от с.Мокреш Ломско, през лятото на 49 година умислено е поставил ролки в картера на трактора и предизвикал неговото счупване.

Набезите на враговете към саботажнически-диверсионни действия в ТКЗС показват напредък. Така например в ТКЗС с.Царевец, Сталинско е била запалена кошарата на стопанството в която са изгорели над 50 овци. В с.Вълчек, Кулско бе запалена 30 тона слама от лицето Иван Стоянов Иванов. В ТКЗС с.Винище Михайловградско, бе запалено около 20 тона слама като по същото време са изгорели кошарите на ТКЗС с.Чипровци.

На 11 септември 1949 година, по повод инцидент в Т.КЗС с.Врягово Видишко, лицето Георги Загарянов се изказал пред кооперацията, че ще се търкалят глави на комунистите.

Обекта на предварителна р/ка от гр.Хасково, Хасан Сюлеманов Венировъв връзка с изкупването на памука е псувал властта и казал, че докато не убием 5 души комунисти нямамо да замине за Турция.

Кулашко-капиталистическите елементи в селото се явяват и като активни ятаци и помагачи на бандитите в страната: Така например, кулашките и реакционни елементи в с.Корница, Неврокопско, Стоян Войчев, Илия Колев, Владей Велухов, Атанас Петров Вазов са били активни ятаци и помагачи на бандитите намиращи се в Ширин. Димитър и Владимир Пейчеви от с.Брезница, Неврокопско са били ръководители на комитет създаден от бандитите, имащ за цел подпомагането на същите. Почти във всички реализирани досега р/ки по линия на бандитизма има голяма част от ятаците и активните поддръжници на бандитите кулашко-капиталистически елементи от селата.

Видно от горното е, че различните политически процеси които се извършват в селото, засягащи всички слоеве в него, се посрещат особено болезнено и неприязнено от кулашко-капиталистическите елементи. Същите не изпускат случай и повод за да водят борбата под най-различни форми /за всеки момент по отделно/ спрямо партията и правителството. С особен сръчност и редна похватност същите, съвсем изопачено масово разясняваха решенията на късния пленум на ЦК на ВКП и предвиждаха скоростния край на ТКЗС. Проявиха се също така доста активно и по време смъртта на др.Г.Димитров, разкриването на трайчо коставската банда и продължават да се проявяват главно в настоящия момент в борбата си против акцията за укриването и масовизирането на ТКЗС.

Новото в селото: електрификация, водоснабдяване, коопериране и т.н., същите посрещат крайно враждебно и водят борба против него.

Средните селяни, колебливия елемент, селянинът с две души, в настоящия момент е там където вижда по-голями материални облаги за себе

си, та независимо от това дали те са в ТКЗС, в фермите, различните културни придобивки в сешото и т.н. Трябва да се отбележи обаче, че този елемент в селото, гледа благосклонно на кулаците и често се явява техен съдружник в борбата им срещу власта на отечествения фронт.

Бедните селяци в голямото си подавяващо болшинство са строго на страната на партията и правителството и бодят непоколебимо борбата против кулашките елементи. Има малки изключения, обаче когато бедни, класово неосъзнати, непросветени селяни още тачат кулаците и ги смятат за свои подържници и хора от които трябва да се учат.

Горното за сведение.

17 май 1950 година.
СОФИЯ

Н-к гр. II отд. "А":
/Ив.Димитров/

2

МИНИСТЕРСТВО ЗА ВЪЗВРАЩАТЕ РАБОТИ-ДИРЕКЦИЯ ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

БН

СПЕЦИАЛНО СЪОБЩЕНИЕ

ОТНОСИО; ГРУПИ ИЗВЪРЖЕНИЕ ПРИ
МАСОВИЗАЦИЯТА НА Т.К.З.С. В
МИДИАНСКА И СТАРОЗАГОРСКА ОКОЛИЦА.

На 20 май т.г. в Д.Д.С. постъпи писмено оплакване от група селяни от с. Дмитриново, Чирпанско, за нанесени им побоища от председателя на Селсъвета, председателя на ТКЗС и счетоводителя на ТКЗС с цел наследственото им заставане да станат членове на ТКЗС.

В резултат на извършената по нареждане на Дирекция държавна сигурност проверка от органите на ДС Старозагорски окръг се установи следното:

1. На 27 април 1950 година в часа сутринта -
счетоводител на ТКЗС и председател на ТКЗС прибират от полето Илко Радев Георгиев ореден селянин-овчар в общината на село Дмитриново, Чирпанско. В присъствието на - председателя на Селсъвета, председателя на ТКЗС подканя Илко Радев да стане член на ТКЗС, същия отказва като се мотивира, че земята, която работи е притежание на дядо му. При тези обленения счетоводителя на ТКЗС му нанася побои и го нагонва от общината.

2. На 25.IV.1950 година председателя на Селсъвета, председатели на ТКЗС и счетоводителя на ТКЗС от с.Дмитриново са повикани Таню Келев Танов-ореден селянин и му поставили въпроса, да подпише

КРДОПБГДСРБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРБНА
Дата : 21.05.2015г. Секретар : *[Signature]*

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата : 21.05.2015г. Секретар : *[Signature]*

2.-

3

декларации за членство на ТКЗС, а след като същия отказва да стори това, председателя на Селсъвета нарежда да го затворят в мазето. Ими погупец горепоменатите трима отново го викат и като му нанасят побой го принуждават да подпише декларация, след което го освобождават.

3. На 4. май 1950 година пак по същия начин повикват Кольо Петков - от същото село и в присъствието на *[Name]* от с. М.Търново, ирпанско му нанасят побой след което Кольо Петков подписва декларация за членство в ТКЗС.

По същия начин са станали членове на ТКЗС Певе Димитров, Стоян Попов и др. от с. Димитриево, ирпанско.

Според сведенията на ДС Стара Загора горепоменатите извършители по наредбата на ТКЗС в с. Димитриево са ставали със знанието на другарите Влаков и Мирчо Ангелов, членове на ОК на НКП в гр. Ирпан.

4. Началото на май 1950 година *[Name]* - председател на Селсъвета на с. Соцулово, Ст. Загорско е позвикал в общината лицето Митко Денчев ереден селянин от същото село и след като му е нанесъл побой в присъствието на милиционера *[Name]*, същия се е съгласил да стане член на ТКЗС и подписал декларация в този смисъл.

В резултат на горепоменатите действия се е създадал страх в някои селани, които се принуждават да попуват на полето или в съседни села. Така например Кънчо Петков от с. Димитриево, ирпанско е ходил да попува в с. Новаревец, ирпанско, а на 6-7 май 1950 година след като е бил потърсен от разследния на общината, той от страх да не бъде бит отива в гр. Стара Загора. На отправена му покана от наш опер. работник да се прибере в селото си същия заявил: "Докато не свърши агитацията за ТКЗС несе прибирам, защото вече ни е законика".

ПОС. МИНИСТЪР ИР:

[Signature]
/Ир. Райков/

Из архивите на ДС

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И КОЛЕКТИВИЗАЦИЯТА

19

Из архивите на

116

Строго поверително! 6

*Топливо
Зонна*
*Кад
М.С.С.*

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

ЗАПОВЕД

№ 1483-П

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

ОТНОСНО: осигуряване
реда и сигурността при
прибиране, съхранение и
опазване на реколтата и
обезпечаване на държавни-
те доставки.

ЦК на Българската комунистическа партия и Правителството поста-
тавиха в специално постановление пред партията, Отечествения фронт, пред
народните съвети и трудовото селячество изключителната по своята важ-
ност задача за своевременното прибиране, съхранение на реколтата и изпъл-
нение плана за държавните доставки, за обезпечаване хляба на нашия
народ. Голям дял за нейното успешно изпълнение имат и органите на Ми-
нистерството на вътрешните работи.

Изпълнението на тази задача се извършва в обстановка на из-
острена класова борба. Враговете на българския народ, озлобени от успе-
хите на трудящите се в промишлеността и селското стопанство, ще изпол-
зуват всички средства, за да спъват прибирането на реколтата и изпълне-
ние на държавните доставки чрез падежи на нивите и складовете, поврежда-
не на селско-стопанските машини, чрез вредителства, разложителна агита-
ция и пр.

За своевременното разкриване и пресичане престъпните замисли
и опити на врага да попречи на акцията по опазването на реколтата, свое-
временното ѝ прибиране и съхранение в складовете

ЗА П О В Е Д В А М :

1. За контролиране и оказване помощ от Министерството на вът-
решните работи, по акцията за опазване, прибиране и съхранение на рекол-
тата, определям оперативно бюро в състав: Зам. директор ДДС-Г. Костов,
Зам. директор на ДНМ-П. Стоянов, началник отдел ППЗ-В. Божков.

2. Окръжните и околийски началници на МВР да проведат разгледа-
дан^{то} и изучаването пред целия /униформен и цивилен/ състав на органите
на МВР- Постановлението на Министерския съвет и ЦК на БКП под № 1282.
от 17.V.т.г. и Правилника за опазване на посевите и харманите от пожа-
ри, отпечатан в Д.в.бр.125/48 година.

3. За мобилизиране на целия оперативен състав и за правилното ръководство и контрол - началниците и оперативният състав от ДДС, ДНМ и ППЗ да изработят планове, ползвайки се от опита на миналата година.

Плановете за текущите тримесечия да се съгласуват с настоящите планове по осигуряване реда и сигурността при прибиране, съхранение и опазване на реколтата и обезпечаване държавните доставки.

4. При получаване на данни за готвеци се престъпления да се вземат незабавно мерки за предотвратяването им.

При констатиране нередности, които могат да се отстранят на място, да се съобщава на окръжните и околийски секретари на БКП за отстраняването им.

За нередности, коренящи се в отговорните/околийски, окръжни, централни/ органи на държавния апарат и стопански организации, ангажирани по прибирането на реколтата, да се съобщава незабавно в Милистерството на вътрешните работи.

За извършени вражески действия и други произшествия във връзка с жътвата и вършитбата и прибирането на реколтата, да се съобщава незабавно в М.Б.Р.

5. Пом.министърът за ДС, Директорът на народната милиция и началникът на ППЗ да изработят подробни инструкции с оглед специфичните задачи на службите им и осигурят контрол да изпълнение на плановете.

6. Окръжните началници на МВР да изпратят до 10.VI.50 г. плановете си за утвърждение до оперативното бюро на МВР.

Окръжните началници на МВР да утвърдят плановете на околийските началници на МВР до 10.VI.50 г.

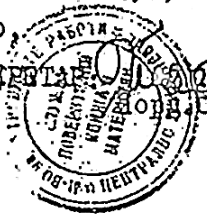
Настоящата заповед възлага за изпълнение на пом.министра за БС, Директора на народната милиция, началника на отдел "НП Защита" и окръжните началници в страната.

София, 30 май 1950 година

М.И.Н.И.С.Т.Ъ.Р.:/п/ Р.Христов

вярно

ОТГОВОРЕН СЕКРЕТАР: *Р.Христов*

БВ

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И КОЛЕКТИВИЗАЦИЯТА

20

Из архивите

118

Препис.

Строго поверително

1

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

До НАЧАЛНИЦИ ОТДЕЛИТЕ ПРИ ДДС
ОКРЪЖНИТЕ НАЧАЛНИЦИ ДС

И Н С Т У К Ц И Я

ОТНОСНО: мерките по линия на ДДС във връзка с прибирането на реколтата и осигуряване на държавните доставки

Своевременно^о и без загуби прибиране на реколтата и изпълнението в определените срокове плана за държавните доставки е една от най-сериозните правителствени и партийни задачи с извънредно важно стопанско и политическо значение за нашата страна.

Прибирането на тазгодишната реколта ще се извърши в период на изострящата се класова борба. Голямото стопанско и политическо значение на прибирането на реколтата, с която ще бъде подпоорено снабдяването на трудящите се и възприемащата се правителствена политика на укрепване и доорвослно разширяване на ТЪЭС, ще активизира кулашките и други вражески елементи, които в борбата срещу тази политика преминават към най-острите й форми - терор, палеми, диверсии, вредителства и др.

Върху органите на Държавна сигурност стои извънредно важна и отговорна задача, да не позволят на врага да проведе замислените от него вражески действия.

С цел да се осигури нормалното провеждане на кампанията по прибиране на реколтата и срочното изпълнение на плана за държавните доставки на основание заповед № 1483-П от 30 май т.г. на др. министър на вътрешните работи, от органите на държавна сигурност на страната да се вземат следните мерки:

1. ПО МОБИЛИЗИРАНЕ НА ОПЕРАТИВНИИ СЪСТАВ НА ДС

Съгласно заповед № 1483-П на др. министър на вътр. работи се изучат постановлението на Министерския съвет, ЦК на БКП от 20.7. т.г., правилника за опазване посежите и харманите от пожар и д. в. брой 125 от 1948 г. от целия оперативен състав на ДС да се изработят планове по оперативната и агентурна работа от всеки опер. работник и началник, в който да се предвидят неоприяття за системен контрол на изпълнението им.

Отдел I и IV - ти да командироваат работници от оперативен състав за оказване помощ и контрол за службите по окръзите и околните.

II. ПО РАБОТАТА С АГУНТУРАТА

1. Веднага да се мобилизира целия агентурно-информационен апарат в по линия на селячеството, ТКЗС, ДЗС, МТС, н. петковисти, и др. Като всеки СС бъде инструктиран и му бъдат поставени конкретни задачи във връзка с мероприятията на ДС по прибирането на реколтата и осигуряване срочното изпълнение на държавните доставки.

С целия агентурно-информационен апарат, работящ по горните линии, да се осигурят редовни чести връзки, които да се устроят по такъв начин, че всеки СС да е във възможност веднага да уведомява службите за подготвящи се вражески действия и прояви.

2. През време на кампанията ДДС и местните й подразделения да използват широко маршрутната агентура.

3. В районите, които не разполагат с агентурно-информационен апарат или наличния такъв не е достатъчен, да се претърпи незабавно към изграждане на нов такъв, към разширяване на наличния и насочването му към лица, заподозряни във вредителство, саботаж и други антидържавни действия.

4. При поставянето задачи на агентурата и при планиране на оперативната работа да се има предвид следното:

а/ да се следи и установява качеството на ремонта на всяка машина в МТС, която ще участва в кампанията по прибирането на реколтата и подметката на стърнищата, като се вземат веднага мерки за разкриване авторите на извършени или извършващи се вредителства.

Следенето на хода и качеството на ремонта да продължава и в периода на кампанията.

Особено внимание да се обърне на качеството на ремонта на комбайните, които ще се извърши в Толбухинската МТС.

б/ да се следи за правилното райониране на машините, като за всяка нередност в това отношение се вземат мерки за отстраняването й. Да се следи за бързото и безаварийно придвижване на машините от район в район, както преди отпочване на метвата и вършитбата, така и през време на кампанията.

в/ да се следи за своевременното снабдяване на МТС с необходимите горивни, смазочни и др. помощни материали/манила, резервни части и др./

г/ да се приведат в известност всички складове определени за прибиране на реколтата, като се установи дали са взети необходимите мерки за тяхната подготовка/обеззаразяване, отремонтиране, охрана и пр./

Да се следи най-внимателно за начина, по който ще се строят площадките предвидени за събиране на реколтата, като не се допусне построяването на такива на неподходящи места-влажни, замърсени и пр.

д/ Да се приведе в известност и проучи персонала, който ще работи с машините: машинисти, пом. машинисти, подавачи и др. лица пряко заангажирани в обслужването на машините, като вражеските елементи бъдат отстранени, или ако това е невъзможно /по липса на кадри/ да се осигури за тях постоянно агентурно наблюдение, с цел да се предотвратят от тяхна страна вражески актове.

Особено внимание да се обърне на персонала, на който ще бъде възложена работата с комбайни.

е/ да не се допусне в никакъв случай извършване на диверсии, както чрез опожаряване на снопите намиращи се на нивите, така и при складирването им в харманите. Да се следи взети ли са необходимите противопожарни мерки от страна на органите на ППЗ и народните съвети и охраната на харманите.

ж/ да не се допуснат диверсии върху машините заангажирани в кампанията, като се приведат в известност всички случаи на извършени диверсионни актове и станали Происшествия през кампанията 1945/49 г. и след анализирането им да се наележат мерки за отстраняване причините, които са улеснили извършването и допускането им.

Да се обърне внимание на предварителното проверяване на снопите при самата вършитба, за да не се допусне пускане на жезла и др. твърди предмети във вършачките за тяхното повреждане.

з/ на наличния агентурно-информационен апарат да се постави задача да сигнализира незабавно за всяко изказване на врага показващо намерение за извършване на някакъв диверсионен акт.

За всеки извършен диверсионен или вредителски акт да се отпочва агентурна разработка, която да се води с бързи темпове, с цел разкриване актовете, тяхното предаване на съдебните власти, за незабавното разглеждане и решаване на делото.

и/ да се заостри особено вниманието на агентурата към отправните пунктове на горивни и смазочни материали в гр. Сталин, Бургас, Русе, Пловдив, Свищов, Лом и другаде, където в складовете на ДТП "Петрол" ще бъдат складирани и ще се складират големи количества такива материали, към пунктовете на МТС, където се съхраняват получаваните горивни и смазочни материали; към гаражите или местата, където се гарират машините, неучастващи в даден момент в кампанията; към складовете на ТИЭС и храноснабдяването и площадките, в които ще се съхраняват предаваните количества храни, както и тези складове, в които ще се поставят сортовете семена.

III. ПО ОБЕКТИТЕ ВЗЕТИ НА АГЕНТУРНИ РАЗРАБОТКИ ОТЧЕТНО НАБЛЮДЕНИЕ И ДРУГИ ВРАЖЕСКИ ЕЛЕМЕНТИ

1. Да се направи преглед на всички постъпили до сега агентурни и други материали, като съобразно със случаите, се определят лица, които да се вземат на оперативен отчет / на разработки и отчетни следва

наблюдение / и се набележат мероприятия за бързото им подsigуряване с достатъчно агентура.

2. По наличните агентурни разработки да се предвидят мероприятия за тяхното активизиране, като онези от тях, на които има данни, че обектите се подготвят към остри форми на дейност, терор, палежи, диверсии, бандитизъм и др., да се предвидят мероприятия за бързото им реализиране.

3. По разработките водещи се на лица проявяващи разложителна и др. вражеска дейност при приближане на реколтата в сред турското и българо-мохамеданско население, да се предвидят агентурни и други мероприятия за пресичане на тяхната дейност и обезвредяването.

4. По обектите взети на отчетно наблюдение изхождащите от средите на бившите фашистки организации, репресираните и други вражески лица, да се набележат мероприятия за непрекъснато агентурно наблюдение до приключването на кампанията.

По тези от тях, които не са подsigурени с достатъчно агентура да се вербова такава.

При активизиране от страна на взетите на отчетно наблюдение обекти и сигнали за преминаване към остра вражеска дейност, да се предвидят мерки за бърза документация и за обезвредяването им.

В пограничните райони, където са регистрирани случаи на превърлени диверсанти и други и в райони, където действуват бандити, да се предвидят мероприятия за поставяне под постоянно наблюдение близките им и заподозряните като ятаци лица.

5. По всяко агентурно донесение, в което се съдържат преки или косвени данни за диверсия или друг вражески акт, веднага да се набележат мероприятия за проверка на фактите по донесението и се вземат мерки за предотвратяване осъществяването им.

6. Срецу водещите вражеска агитация кулаци и др. вражески елементи, против изпълнението на плана за държавните доставки да се вземат агентурни и административни мерки съгласувани с ДДС и се сигнализираат партийните комитети.

7. Да се следи по агентурен и официален път дейността на държавните органи, стопански организации, като органите на земеделските служби при народните съвети, органи на Министерството на вътрешна търговия, ЦИС и др. натоварени с изкупуването на храните в предварителните пунктове.

За всяка нередност в изпълнението на разпоредбите от страна на държавните органи и стопански организации, които спъват провеждането на кампанията и създават недоволство в сред производителите да

се вземат строги мерки.

8. Да се следи за своевременното извозване на храните от временните складове до постоянните такива и не се допускат разпиляване и загуби на храните.

9. Да се следи за точното изпълнение разпоредбите на М-во на земеделието, М-во на вътрешна търговия по съхранение на храните във временните и постоянни складове, за да не се допусне спаряване, овлажняване на зърното и др.

IV. ДРУГИ МЕРОПРИЯТИЯ

1. Във връзка с кампанията да се поддържа редовно тясен контакт с комитетите на Партията. За всички прояви на врага и нередностите от страна на местни и други органи да се сигнализират своевременно съответните околийски комитети на Партията за вземане на необходимите мерки от тяхна страна.

2. Бързо да се сигнализира за всички действия на централни и държавни органи /като М-во на земеделието, дирекциите - ТКЗС/МТС, М-во на вътрешната търговия, ЦКС, и др., спъващи правилния път на подготовката и провеждането на кампанията.

3. За всяка подготвяща се или извършвана диверсия, палежи, вредителство, саботаж, терор или станали произшествия, веднага с екстрена радиograma да ми се съобщава, като се съобщават взетите мерки. Радиогрaмaтa да бъде последвана със специално съобщение.

ПОМОЩНИК МИНИСТЪР: /п/ Ив. Райков

2883/18. V 50r.

34

Н. Д.

РАДИОГРАМА

До всички окръзи на ЛС

Веднага след приключването на национализацията на едрия земеделски инвентар изпратете специално съобщение което да обхване:

- 1 Какви нередности са допуснати от страна на собствениците при предаване на машините си.
- 2 В какво състояние са предадени машините.
- 3 Какви извършения са допуснати от страна на правителствените комисии.

ПОМОЩНИК МИНИСТЪР:

Ив. Райков.

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И КОЛЕКТИВИЗАЦИЯТА

22

Из архивите

124

*Илия
за сведения
23.11.50г.*

М. В. Р.
СЕКТОРНО УПРАВЛЕНИЕ
НА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
№ Б-4 3041
20 17 1950 г.
Т. ДЖУМБА

13-0

С.

17

ДИРЕКЦИЯ ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
НАЧАЛНИК ОТДЕЛ IV-ТИ
С О Ф И Я

СПЕЦИАЛНО СЪОБЩЕНИЕ

На радиograma №-2889 от 18.VI.1950 година.

От проверката която направихме по национализацията на едрия земеделски инвентар в окръга ни Ви донасяме следното:

Национализирани - иззети от частните земеделски стопани имаме за окръга само 6 вършачки от които 6 в Разложка и две в Неврокопска околия.

В Разложка околия са иззети в с. Добринище две в Банско две и в гр. Разлог две вършачки, от които последните две са бели без двигатели - едната се е приваждала в движение от трактор, който не е национализиран, понеже е бил такава марка която не е подлежала на изземване, а другата от мотор на товарна моторна кола.

В Неврокопска околия иззетите вършачки са едната в с. Гърмен, а другата в града. И двете са приведени в движение от трактори.

Общо всички вършачки в окръга ни при приемането им са подлежали за ремонт, но не са констатирани нередности от страна на комисията по приемането им извършени от собствениците им, но общо взето са били годни за работа.

Същите вършачки сега са причислени към МТС гр. Пазарджик.

Извърщения от правителствената комисия по приемането на тези машини не са допустнати.

ОКРЪЖЕН НАЧАЛНИК НА С.:

НАЧАЛНИК СЕКЦИЯ IV-ТА:

/Ст. Нарамфилов/

Р. Стоянов
към Министерския
съвет по обикто

31.5.50
Р. Стоянов
8000 187

Строго-поверително! 20

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

ОТНОСНО; вражеските прояви във
връзка с масовизацията на Т.К.З.С.
и взетите мерки против подбодите-
лите за времето от националната
конференция на ТКЗС до 15.V. т.г.

Втората национална конференция на ТКЗС състояла се на 5,6 и 7. IV. т.г., на която се прие проекто-примерния устав за ТКЗС и се изтъкна особено важноста на принципа на доброволността при изграждане на същите даде тласък по работата и масовизирането на стопанствата.

За резултат на работата в това направление, от националната конференция до 15.V. т.г., са образувани 124 нови стопанства, в които са влезли 8,540 членове - домакинства с 305,958 декара обработваема площ. В масовизираните стари ТКЗС са влезли 45,652 членове-домакинства с 1,594/430 декара обработваема площ или общо 54,192 нови членове-домакинства с 1,900,388 декара площ, които по окръзи се разпределят както следва:

О К Р Ъ З И	Изгр. нови ТКЗС от 1.IV. до 15.V. т.г.			Приети нови чл. в старите ТКЗС		Всичко към 15.V. 1950 год.		
	брой	члене домак.	площ	чл. домак.	площ	брой	чл. домак.	площ
София	1	110	1,200	398	12,435	161	13,578	359,884
Враца	21	2,820	78,600	32,150	1118725	142	50,277	1,634,459
Видин	4	272	9,770	1,217	81,889	87	10,787	403,977
Плевен	8	1,019	34,386	7,543	240,696	134	24,389	752,201
Г.Оряховица	11	579	20,396	725	15,672	98	10,133	282,437
Русе	9	362	15,360	584	14,910	160	12,040	457,263
Сталин	2	150	8,000	106	6,050	176	12,764	731,971
Коларовград	8	339	12,450	1,655	55,838	121	11,189	412,993
Бургас	4	206	12,530	391	15,792	124	11,636	511,151
Ямбол	19	838	44,700	-	-	113	8,344	360,186
Стара Загора	13	767	29,428	696	27,560	137	17,599	615,379
Хасково	17	654	28,697	181	4,800	85	6,467	352,417
Пловдив	5	276	9,041	6	63	149	19,082	577,052
Благоевград	2	88	2,400	-	-	37	2,390	57,284

В С И Ч К О: 124 8,540 305,958 45,652 1594430 1,724 210,675 7,408,654

Масовизирането и укрепването на ТКЗС е съпроводено с засилване вражеската дейност на кулашко-реакционните елементи изразяваща се главно в разпространяване на вражески слухове и изказвания разколебаване и подбуждане бедните и средни селяни да не влизат в стопанствата, да не внасят инвентара, подстрекаване към напускане на ТКЗС в резултат на което е отбелязано организирано подаване на заявления за напускане на стопанствата, подмолна дейност на промъкналите се в стопанствата вражески елементи, разпространяване на вражески позиви, закани по отношение на ръководните фактори и членове на стопанствата, нанасяне побой и пр.

22

3.-

Така например в дома на Мато Босилков с. Бърдарски геран, Белослатинско-кулак, бивш цанковист се е състояло съвещание с най-големите реакционери в селото, които се инструктират да говорят между населението, че в стопанствата влизат некадърните, че за частника е по-добре във от стопанството и пр.

Симеон Петров Паньовски от с. Гъбаре, Белослатинско активен николапетковист-кулак върши вражеска агитация слушана от емисите на радио Лондон и Америка, че насила са заграбени земите на селяните, отправя закани и пр.

Йордан Ненов Велков от с. Г.Кремена, Врачанско изключен от БКП, обединител на недоволните в стопанството членове, дружи с открити вражески елементи като; Петър Иванов Липковски, Симеон Рагински и др. разпространявал слухове за идване на американците, предстояща война, рухване на властта, подстрекаване членовете да не излизат на работа и пр.

Иван Цанов Черния от с. Габаре, Белослатинско активен николапетковист, кулак се е изказал, че в Сърбия има англоамериканска войска, до есента войната ще започне, да не влизат в ТКЗС и че влезлите са записани в "черния тевтер" и главите им ще се търкалят по улиците.

Иван Петров Вълчев от с. Бърдарски геран, Белослатинско, кулак, злослови по адрес на властта и ТКЗС, че в ТКЗС са негодници и които влезат ще измрят от глад, че било взето житото, царевичата и за това ще изкопчили всички овце, за да няма какво да им искат.

В Силистренска околия се разпространява слуха за преминаване на ТКЗС в държавни форми.

Особено активна вражеска дейност проявяват николапетковистите: Така например Никола Монов Марчов заможен селянин от гр. Кнежа, Славчо Симеонов Койнарски, Иван Филански разубеждават селяните да не влизат в ТКЗС.

В с. Сломар, Павликяноско синовете на Недялко Атанасов водят подривна дейност и агитация против ТКЗС по чието давление 32 члена са подали заявление за напускане на стопанството.

В с. Изгред, Сталинско 42 членове на ТКЗС са подписали заявление до др. В.Червенков за напускане на стопанството и връщане на земята им. Писмото е написано от група кооператори Желязко Желязков

Желязко Митев, Васил Василев и др. под директивите на вражеските елементи Добри Желязков, Желязко Кателиев, Костадин Попов и др.

В с. Бяла река, Първомайско 19 члена на ТКЗС са подали заявление за напускане. Съдържанието на заявленията е било едно и също.

В с. Глава, Белослатинско под влияние на вражеските слухове са писани заявления от един и същи лица с един и същи текст и са давани на новите членове да ги подадът за напускане на ТКЗС. В същото село е станало масова навлизане в стопанството и след това масово напускане на същото.

В с. Гърдарски геран, Белослатинско кулашките елементи и попа са използвали религиозното чувство на селяните, като попа е говорил в черквата против ТКЗС, в резултат на което много от членовете на стопанството са подали заявление за напускане на последното. Почти всички заявления са писани от един и същи човек.

Подобен случай имаме в с. Душанци, Пирдопско където 127 члена са подали молба за напускане, заявленията в по-голямата си част са еднакви. Причина за това е, че в Стопанския съвет на ТКЗС е имало прикрил се враг бивш доносчик на полицията - член на БКП което обстоятелство е било използвано от врага.

В с. Малорад, Оряховско кулака Тано Христов Колякин николапетковист засегнат от национализацията подстрекава към напускане на стопанството в резултат на което е било подадено организирано заявление за напускане на стопанството.

На 16. април Никола Ненков-николапетковист от с. Баорене, Врачанско е направил в дома си събрание заедно с Първан Ненков. Кото Иванов Котов, Илия Иванов и др. като се уговарят да отидат в М-во на земеделието и подадът заявление за излизане от ТКЗС, тъй като са били изнасилени да влезат в стопанството. Инициатор на това е Никола Ненков, който е отвел групата в София и са подали заявленията.

Под подстрекателството на Тодор Генадиев Йозанов от с. Баорене цанковист двамата му синове депозират заявления за излизане от стопанството.

Николапетковистите Цветко Григоров Тончовски заможен селянин от с. Малорад, Оряховско, Панчо Йотов Панчев от същото село

КРДОПБГДСРСБНА	1
чл. 31, ал. 6	
от ЗДРДОПБГДСРСБНА	
Дата : 21.05.2015г. Секретар : <i>[Signature]</i>	

Динко Григоров Шуглев от гр. Кнежа, Цветан Томов Спасов от с. Козлодуй, Никола Вълчев Хинов и Върбан Гергов Върбанов от с. Д.Луковит подстрекават селяните да напускат стопанството и водят вражеска пропаганда против ТКЗС.

Промъкналия се в ТКЗС с. Левене, Врачанско кулак Петко Ценов Петков бивш кмет разпространява слухове за война, изземване на земята. Промъкналите се в ТКЗС в с.Вировско, Врачанско Цветко Митов и Цветко Христов с по 100 декара земя съдени от народния съд вършат разложителна работа.

В ТКЗС с. Леми брод, Михайловградско Маню Петров Раковски е пуснал подписка между новите членове на стопанството с което иска да направи молба до М-вото на земеделието да им разреши да си похнат засяните през есента ниви частно.

В ТКЗС с. Ерден, Михайловградско Тодор Лъжишки отказва да си попълни опис-декларация на имотите, защото щели да му вземат домитъка по вършитбата за стопанството и се съмнява, че няма да се спази решението - таз годишната реколта да бъде прибрана от самите частни стопани записали се за членове. Горното се разпространява като слух между стопаните.

В с. Левене, Врачанско вражески настроените членове на стопанството Мицо Христов Мицов, Тодор Димитров Тиновски са отказали да предадат в стопанството конете си като единия от тях е продал коня и каруцата си, което указва влияние върху останалите членове, които заявили на председателя на ТКЗС, че ако не прибере добитъка от тях и те ще си вземат своя. В селото са останали 30-40 човека, които не са си предали добитъка.

На 3.май т.г. болшинството от новопретите членове на ТКЗС с. Баорене, Врачанско проагитирани от Тодор Генадиев и Никола Ненков отказали да дадът добитъка си като Мито Петров Качов скрил воловете си чак в с. Лесура.

Йордан Игнатов Аврамовски член на ТКЗС и БКП беден селянин от с. Вировско, Врачанско под давление на злостния враг Иван Георгиев Косторански заедно със сина си отива в стопанския двор и иска насила да си вземе коня. Назача се е противопоставил при което сина на Йордан Игнатов го удря с дърво по главата, а после вземе и секира да се бие.

25
6.- 70

Нино Димитров Семков - кулак от с. Вировско, Врачанско на когото е била обменена земя и дадена на Георги Вълчев Младенов беден селянин от същото село, Семков напада последния когато пасял добитъка на стопанството, удря го с един кол, псува го вулгарно като му се заканва; "Ако бях те заварил когато ореш мястото щях да те утрепя"?

Цело Качев, Черноборския, побойник по давление на Камен Христов Мицов от с. Вировско хвърля бутилка и удря по главата бригадир от ТКЗС.

В с. Баорене, Врачанско при събиране на добитъка новопретия член на стопанството Първан Иванов Ненков когато комисията отишла да го подканя да изкара добитъка и инвентара си, същия се заканва, че ще ги бие ако не се магнат от двора му като взел една мотика.

На 22. април пред селяни, М. Денков николапетковист се заканва на председателя на ТКЗС с. Кривини, Сталинско, че щяло да дойде ден да отговаря за това, че не се дава на напусналите ТКЗС да сеят лицерна на старите си ниви. С държанието си подтикнал някои от напусналите стопанството членове да ограбят лицерната от земите на стопанството.

Цело Манчев Канов от с. Драман, Белослатинско активен николапетковист е нарушил собствеността на ТКЗС, заканвал се е на членове на ТКЗС, че ако някои отиде на неговата нива ще го разреже там.

В с. Баорене, Врачанско кулака Ангел Николов Сеферов се е заканвал на председателя на ТКЗС и на Петко Ценов член на партийното ръководство с убийство.

В с. Нивянин, Белослатинско Иван Петков Тошев бивш полицай-цанковист при очертаването на блоковете е казал; "Който вади камъните от междите утре и неговата глава ще бъде за межда".

В с. Мокрен, Котелско при новобразувания блок-дозя 7 частника продължават да си обработват дозята, като един от засегнатите Колою Русев-безпартиен заявил: "Тук клане ще падне, тъй лесно няма да си дам земята."

В ТКЗС с. Владимирово, Михайловградско петима от членовете на същото са нарушили блоковете и са отпочнали да орат собствените си ниви. Същите са отказали да дадат инвентара си в стопанството.

26
7.- 71

По време на международния митинг във връзка с масовизацията на ТКЗС в гр.Кнежа са разпространени печатни лозунги със съдържание: "Не влизай в ТКЗС, Смърт на Горуня" /втория секретар на Окръжния комитет на ЛКП -Враца/.

Позиви са разпространени в селата: Добралево, Оряховско, Расово, Ломско и др. със съдържание против ТКЗС, закани и пр.

Допуснати са редица извращения:

1. Нарушаване принципа на доброволността при изграждане на ТКЗС, което от своя страна се изразява в:

а/ масови произволни арести по усмотрение на местните, околийски административни и партийни органи без достатъчен диференциран класов подход.

Така във Връчанския окръг са арестувани 40 души и изпратени в ТВО, без разрешение от Министерството на вътрешните работи, а от данните ни за Бяло-Слатинска и Врачанска околии се вижда, че от арестуваните 22 души 12 са средни и бедни селяни.

б/ опит за въвличане на селските стопани в ТКЗС със заплашване и насилие.

Така например управата на селсъвета в селата: Бели Брод и Лещево, Михайловградско обхождат през ноща с предварително разграфени списъци с по три графи съдържащи: ще стане ли член на стопанството, враг ли ще бъде или ще стои от вън и по този начин са заставили селяните да се определят в една от тия графи. Имало е случай, какъвто е в с.Бели Брод, когато самите стопани са докарвани от своите стопанства да си определят графата.

В с.Лескарево, Санданско при сформирание на стопанството блоковете са били направени от хубави ниви, което принуждава по-голямата част от селяните да влезат в стопанството. Под влияние на вражеската пропаганда и скритото недоволство голяма част от стопаните влезли по този начин се разколебават. Понастоящем от 60 члена на ТКЗС излизат на работа 24, а останалите чакат да се разтури стопанството.

В с.Бръшлян, М.Търновско някои от активистите на стопанството са оставили за свое лично ползване до 10 декари ниви, което създава недоволство в останалата част от членовете на стопанството. Подобен е случая и в с.Горна Митрополия, Плевенско, където 17 члена на ТКЗС имат повече от 400 декара земя за лично ползване.

На 27.IV.т.г. в с.Димитриево, Чирпанско председателя на селсъвета, партийния секретар, председателя на ТКЗС през ноща са повикали в общинския съвет лицата: Илко Радев Георгиев, Слави Петков, Господин Колев Танев и Маню Нанев Начев от същото село, като са се помъчили да ги заставят да влезат в ТКЗС, чрез нанасяне на побой. Подобен случай имаме в с.Гранит, Чирпанско.

В ТКЗС с.Самуилово, Стара-Загорско председателя на селсъвета Димитър Иванов Кънев в присъствието на мл.милиционер Марин Тенев Маринов от Михайловския подучастък са извикали в съвета Митю Данчев от същото село и след заплашване и нанасяне на два юмука от страна на председателя лицето е дало съгласието си, че ще стане член на ТКЗС, като е подписал и декларация. В резултат на това в стопанството е приет само 1 нов член.

В ТКЗС с.Бял извор, Старо-Загорско натоварените за масовизиране на ТКЗС агитатори Ленко Бонев, Панчо Янев и Боню Жеков са обхождали частните стопани късно през ноща в домовете им да ги проагитирват.

В ТКЗС с.Винарово, Чирпанско ръководейки се от спуснатия по-рано план от Министерство на земеделието партийното ръководство е взело решение онези чиновници, независимо къде работят, които не станат членове на ТКЗС да бъдат уволнени.

2. В допускане кулашки и други вражески елементи да влезат в ТКЗС даже да завземат ръководствата им, като от вътре разлагат неукрепналите още стопанства.

Така например в ТКЗС с.Нова попина, Силистренско до м.март т.г. ръководството на стопанството е било в ръцете на кулашки, вражески елементи и агенти на румънската и българска полиция, които след тази дата стават активисти на стопанството и партията. Партийния секретар с 300 декара земя през време на румънското робство е бил агент на румънската полиция под № 4. -кулак с 40 декари извън стопанството- агент на румънската полиция, сега член на БКП и в ръководството на ръцата. -домакин на стопанството до м.март.т.г. -кулак, злоупотребил е 35 кгр. гвоздей и 6.200 кгр. жито укритож агент на фашистката полиция, бивш кметски наместник, сега член на партията и стопанството. - бивш председател на стопанството, сега член на ТКЗС, агент на румънската полиция под № 3.

КРДОПБГДСРСБНА	1
чл. 31, ал. 6	
от ЗДРДОПБГДСРСБНА	
Дата :21.05.2015г. Секретар : <i>[Signature]</i>	

МИНИСТЕРСТВО
на
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

ОДДЕЛ секретариат...

№ 2235-П

8. VII, 1950 год.

София

18

До ДДС, ДНМ, Отдел ППЗ,
окръжните началници на МВР
и Столичното управление на МВР

РАДИОГРАМА

Работата по прибирането на реколтата и държавните доставки на храни навлезе в нов решителен период - вършитбата, охрана на събраните храни, осигуряване на държавните доставки и подметка на стърнищата.

Опасността от крупни пожари и други щети, следствие вражеската дейност и небрежност е извънредно голяма.

Случаят е изгарянето на 4.000 снопи във Врачанско, на 6. т. м., мелницата - Ямболско и много други случаи в страната, показват за понижена бдителност, от държавните органи и тия на МВР. Освен това, органите на МВР не уведомяват своевременно Министерството за вражески прояви, нередности и произшествия.

Еъв връзка с горното,

ЗА П О В Е Д В А М:

1. Да се организира наново проверка на харманите, с цел да се обезпечат пълни противопожарни и охранителни мерки - кацис вода, засилена специална денонощна охрана, строго наказване пушеците около харманите, спиране тракторите, които нямат пскрозадръжатели и наказвани виновниците за това.

2. Да се следи за годността на постоянните и временни складове за храни, като същите се осигурят с необходимата постоянна и денонощна добре въоръжена охрана, достатъчно противопожарни мерки и подръчни съоръжения - особено за постоянните складове.

3. Да се вземат срочни агентурно-оперативни мерки срещу вражеските елементи, агитираци против държавните доставки на храни и своевременната подметка на стърнищата.

4. Всеки вторник и петък окръжните началници на МВР да дават информация по прибиране на реколтата, като засягат следните въпроси: хода на жътвата, вършитбата, държавните доставки на храни, състоянието на складовете и подметка на стърнищата.

За всички произшествия да се съобщава веднага с радиograma, независимо от телефонните съобщения.

МИНИСТЪР:

При отговор да се указват № и отдела

Из архивите на ДС

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И ПОЛЕНТИВИЗАЦИЯТА

25

Из архивите

134

Строго-поверително!

84

59

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

Д О К Л А Д

ОТНОСНО: активизирането на вражеските елементи и нередности във връзка с прибирането на реколтата и издължаване на държ. доставки. Състоянието на агентурно опер. работа на Д.С. по линия на бел. стопанство.

Другарю Началник,

Завърналите се от обиколка 5 /пет/ опер. работници от служба "С", които бяха откомандирвани в окръзите със задача да се срещнат с наличната периферинна агентура, която се държи и ръководи от група "ТКЗС" при отдела и да бъдат в помощ на ДС на места в агент. опер. работа във връзка с прибиране на реколтата докладват следните констатации:

І. ВРАЖЕСКА ДЕЙНОСТ

Във връзка с новосъздаденото международно положение и конкретно събитията в Корея, а от друга страна проведената от началото на т.г. масовизация на ТКЗС, кулашко-капиталистическите и вражески елементи в селото се активизираха насочвайки вражеската си дейност главно против ТКЗС и проваляне на най-важните за момента правителствено мероприятия - навременното прибиране на реколтата и издължаване на държавните доставки.

Така например:

1. На 18.VII. т.г. вражеските елементи в с. Козлодуй, Оряховско са използвали посещението на пом. Министра на земеделието др. Силемезов и представителя на ЦК на БКП др. Панко Георгиев пред които са организирали демонстрация от 500-600 души - предимно

~~60~~
2.- 85

жени против ТКЗС и държавните доставки. В същата демонстрация са участвували повечето средни и бедни стопани, която е започнала в 7.30 часа сутринта и продължила до към 11.30 часа същия ден. Присъстващите жени хорово са издигали лозунгите: "Долу ТКЗС", "На сила ни накараха да влезем в ТКЗС", "Дайте ни хляб", "Измираме от глад" и др. Между тези лозунги са се чували викания на отделни лица: "Смърт на комунистите", "Скоро си отивате" и др.

Като главни инициатори и организатори на тази демонстрация са се очертали лицата: Георги Параскевов Попов - притежаващ 170 декара земя, новоприет член на ТКЗС и подал заявление за напускане на същото; Флореско Младенов Петринов - отявнен враг на народната власт, което сам той е заявявал много често на публични места; Мария Георгиев Гунев - член на ВЗНС опозиционно настроен; Мария /"ица"/ Ангелова Патроева - притежава около 120 декара земя новоприетата членка на ТКЗС подала заявление за напускане, вражески настроена към ОФ власт и др.

2. На 17.VII. т.г. в с. Берковски, Поповско е написан позив написан на ръка със съдържание: "Драги комунисти, приближава Ви края, търсете помощ от Сталин, но и той няма да Ви спаси. Потърсете си место в Кюморджи гьол - където по 9.IX.44 год. има ликвидирани фашисти".

3. На 22. срещу 23. VII. т.г. в с. Зарево, Поповско са разпространени позиви - окачени с жабъри на клуба на БКП, кредитната кооперация, по стените на къщите и разхвърлени по улиците със съдържание: " Селяни, комунистите се намират пред своя гроб. Не давайте житото си братя на тия кучета. Края се вижда братя, ако не днес, то утре ще се отървем от тях." и "Селяни, не давайте житото си на тия комунисти, нека сами го вземат, но тяхната песен е вече изпята. Идва денът да турим край на това иго".

4. Лицето Минко Андреев от с. Гълъбина, Силистренско е казал на публично место: "На всяко листче и стъбло да завърже - толкова да е хубава реколтата не може да се задоволи днешната власт".

5. Лицето Енчо Иванов Бадинов - пълномощник на с. Поп Кралево, Силистренско и член на БКП е направил публично събрание с богаташи и кулаци, където разглеждайки М-ското постановление по държавните доставки е казал: "Ние сме натоварени с много голям наряд и нече можем да се отчетем, за което тая вечер трябва да

Из архивите на ДС

61
86

изберем делегация, която да отиде в София и да се оплаче", като същевременно е пустнал подписа за набиране средства за делегацията за отиването ѝ до София и е събрал такива около 3,600 лв. Бадиков и членовете на избраната делегация своевременно са били разобличени.

6. По време на жътвата и вършитбата в 4-5 села от Плевенска околия и две села в Свищовска околия, новоприетите членове на ТКЗС масово са подали заявление за напускане на същите. Подаването на заявленията е станало организирано. Така например задържания от ДС Димитър Петков - бивш активен николапетковист от с. Бъркач Плевенско в показанията си казва, че главен организатор за подадените 97 заявления за напускане на ТКЗС в тяхното село е Дашо Райков от същото село. Райков е секретар на Селсъвета, председател на земеделската дружба в селото и председател на Единната Об организация. Същия е член на ТКЗС с 150 декара земя.

II.

ПЕРЕДНОСТИ, РАЗХИЩЕНИЯ И ЛОШОКАЧЕСТВЕН РЕМОНТ НА МАШИНИТЕ

Благодарение на недоброкачествения ремонт на земеделските машини и на лошата организация на труда в ТКЗС по места, провеждането на жътвата и вършитбата значително бе изостанала в някои райони. Така например:

1. Машините на МТС - Бабово, Русенско, изпратени в с. Бръшлян, Русенско са се повреждали всеки ден, поради което са дали 50-60% работа от това, което е трябвало да дадът.

2. МТС - Махалата, Плевенско на 10.VI. т.г. е дала сведение, че с ремонта на машините е приключила 100%, а на 17.VI. когато предават един трактор на тракториста Горан Владимиров се е установило /преди да работи трактора/, че възните колелета на последния са изронени и не може да работи.

3. По време на вършитбата на един от харманите на ТКЗС в с. Галич, Оряховско падналия дъжд на 16.VII. т.г. е навалал неприбрано жито около един тон, а освен това и около 20 купи слама, които са били направени до половината и недовършени.

4. ТКЗС - с. Светослав, Силистренско има собствена вършачка, която е била дадена за ремонт на МТС Силистра още през миналата година и при пускането ѝ т.г. веднага се поврежда.

62
4.- 87

5. В с. Айдемир, Силистренско благодарение на лопата и бавна работа на вършачката изпратена от МТС Силистра се е стигнало до там, щото земеделските стопани да вземат снопите си от общия харман и да ги вършеят с коне, а персонала на вършачката да напусне поради това, че трактора дълго време не е работил.

6. На 18.VII. т.г. вършачката в ТКЗС с. Кукорево, Ямболско не е работила, защото стопаните са празнували някакъв празник, който ги предпазва от пожари.

7. В ДЗС- Ст. Караджа, Балчикско, комбайна не е работил добре понеже е бил пуснат в неравни площи.

III.
СЪСТОЯНИЕТО НА АГЕНТУРНО ОПЕР. РАБОТА ПО ЛИНИИ
НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО.

137

Службите по места малко са обръщали внимание на обектите по линия на селско стопанство в резултат на което има ТКЗС, които все още не се обслужват и МТС, "Земснаб", ДЗС и служби земеделие на които се гледа като на второстепенни и непредставляващи особен интерес за ДС обекти. Така например:

1. МТС - Махалата, Левски и Плевен - Плевенско нямат никаква агентура, а в литерните досиета имат по един списък на работещите там и скици на дворовете и постройките.

2. ДСП - "Земснаб" - Плевен няма никаква агентура и не се обслужва.

3. На ТКЗС в Толбухинска, Ген. Тошевска и Балчикска околии към Сталиноски окръг не са открити литерни досиета, а в много такива не е работено нищо, като например в ТКЗС - Малин, Василево, Конаре, Средина и Горница- Ген. Тошевско.

4. В ДСП "Земснаб"- Ген. Тошевско няма никаква агентура и не се обслужва.

5. В ДСП "Земснаб" Балчик не е открито литерно досие. Сътрудници в обекта няма и не се работи нищо по него.

6. Служба ДС при Ямболска, Елжовска и Сливенска околии не са се ръководили от инструкцията за работата им по време прибирането реколтата. Имали са подготвени планове за вербоване на инф. по ТКЗС и около вършачките, обаче малко са направили по изпълнението на същите. Нито една вършачка не е била подигурена с агентура

63
Б.- 88

7. В служба "Земеделие" при ОНС Стара Загора нямат сътрудници. Отночнато е откриване на литерно досие, обаче обекта все още не е взет на обслужване.

IV.

РАБОТА С ПЕРИФЕРИНАТА АГЕНТУРА ПО ЛИНИЯ НА ТКЗС

С вербованата през април т.г. периферийна агентура по линия на ТКЗС до сега са направени по три срещи. Наличната такава се състои от 31 пиф. за общо осведомяване от които 16 са околнски масцаб, а останалите 15 са вербовани за отделни села.

Получените донесения от същата агентура и особено от тази за отделни села са все още много слаби. Агентурата вербована за отделни села донася информационни донесения от местен масцаб, които имат повечето криминален от колкото политически характер.

V.

ИЗВОДИ

1. Врагът умело използва допуснатите слабости и слабата разяснителна работа на партийните организ ции по места.

2. Обектите по линия на селско стопанство се обслужват незадоволително. Вражеските елементи в същите не са изяснени и поставени под агентурно наблюдение.

3. Агентурата по линия на ТКЗС е недостатъчна и малоченна - използва се такава повече от средите на БКП или тази по линия на I-ва секция.

4. В резултат на слабото обхващане на обектите по линия на селско стопанство и на недостатъчната и малоченна агентура в тях врагът все още ни поднася изненади. Такъв е случаят с демонстрацията в с. Козлодуй, Оряховско, за която ДС Оряхово до този момент не е получила никакъв сигнал по агентурен път.

5. На агентурата се поставят задачи във връзка с отделните кампании със закъснение, след започването на дадената кампания, което до голяма степен е причина вражеските действия и перипетии не да се предотвратяват, а само да се регистрират и след това да се работи по издирването на виновниците.

6. Няма разработки и ОНД в които да се засичат лица работещи от окръжен и околнски масцаб в службите "Земеделие", което

6.- 64
89

говори, че агрономическите кадри не са взети на обслужване вследствие на което не е изяснена и тяхната дейност - производствена и политическа.

II.

ПРЕПОРЪКИ ЗА БЪДЕЩАТА РАБОТА НА ГРУПА "ТКЗС".

1. Периферийната агентура, която се държи и ръководи от група "ТКЗС" при отдела, вербована за отделни села, да се предаде на ДС към съответните околии а съвсем негодната, какъвто е случая с инф. "Бърлачка"-инструктор по ТКЗС при ОНС Свиленград и "Боров" инструктор по ТКЗС при ОНС М. Търново, които са глухи, да бъдат изключени от агентурно инф. апарат.

2. За в бъдеще да се вербова периферийна агентура предимно от окръжен масщаб, а там където има масовизация на ТКЗС да се вербова и от околийски масщаб. За такава да се насочваме към вражески и безпартийни лица, чрез които да се информираме за работата на агрономическите кадри по места и за състоянието на ТКЗС в отделните окръзи и околии.

3. Помоща която ще се оказва на ДС по места от О.Р.-ци, които постоянно ще бъдат в командировка, на първо време да се изрази ж в разработването на службите "Земеделие" при окръж, и окол. народни съвети, от където ние ще подбираме кандидати за вербовка на периферийна агентура по линия на ТКЗС.

4. Както периферийната агентура, която се държи от групата при отдела, така и тези на службите по места да бъде инструктирана с 1-2 месеца, а и по рано от предстоящите кампании с оглед предотвратяването на замислени вредителства, саботажни действия и нередности.

5. Да се вземат на контрол при отдела р/ки и ОНД в които се засичат лица работещи от окръжен и околийски масщаб, и при особенни случаи разработки в които са засечени лица с дейност ограничавана се в отделно село.

София, 4.VIII.1950 год.

НАЧАЛНИК СЛУЖБА "С":
/Г.Друмев/

Строго поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ОКРЪЖНИТЕ НАЧАЛНИЦИ М.В.Р.

В СТРАНАТА

Р А Д И О Г Р А М А

Изпълнението на заповед № 1483 и инструкцията на Пом. Министъра Д.Д.С. - е крайно неуловително.

Въпреки лошото изпълнение на плана за държавните доставки и активната дейност на вражеските елементи, органите на Д.С. не водят целеустремна и активна работа по разкриване организираната дейност на врага, не разкриват престъпните му замисли, не съумяват да му нанесат своевременно удари.

С това, органите на Д.С. не казват необходимата помощ на партията и правителството за успешното изпълнение плана за държавните доставки.

Наличните разработки не се активизирват. Крайно недостатъчно се вербоват агенти ра по петковисти, кулаци, трайчостовци и дехоленство.

Изхождайки от гореизложеното

З А П О В Е Д В А М

1. Да се вземат веднага всички необходими мерки за засилване борбата срещу вражеските елементи, срещу терористите, диверсантите, саботьорите, за ликвидиране на гореизложените слабости.

2. Да се изпратят бригади в изоставените по държавните доставки околии за разкриване организираната дейност на врага и проникналите вражески елементи в органите на храноснабдяването, РК съюзи и органите по земеделието.

Да се изпратят бригади и в околийте с активна вражеска дейност - за разкриването на вражеските групи, организации и елементи.

3. Да се активизират наличните разработки, като се обърне внимание на възможно съществуващата организирана вражеска дейност

и връзките с вражеските разузнавания.

4. Да се силни работата по вербовка на агентура из числото на петковисти, трайчостовци, кулачество, бивши хора и духовенство, а също да се силни вербовката на агентура по ТКЗС, МТС, ДЗС, земеделските служби, храноснабдяване и селячество; да се подобри работата с наличната агентура - за успешното изпълнение на горепосочените задачи.

5. Окръжните и околийски началници да проверят иматли агентура по силози, големи складове за държавни храни, да вземат мерки за вербовки с цел предотвратяване саботажи, диверсий, разхищения, тожари.

6. Предложения за реализации и арести да ми се представят веднага.

7. В изпълнение на инструкцията и настоящата радиограма, да ми се изпращат всека среда сводки по извършената работа. Към сводките да се прибавят справки по новозаведените групови разработки, и препис от особено ценните донесения.

М И Н И С Т Ъ Р:
/Р. Христовов/

*свещ
натрие връщане
мъртва ~ мр.*

С В О Д К А

317

Относно: проведените агентурно - оперативни мероприятия във връзка с радиograma № 2715 и вражеската дейност по окрази.

гр. СТАЛИН.

Във връзка с изпълнение наредданията на др. Министър - радиograma 2715, по ~~ко~~ прибиране на държавните доставки, заповедта е снета по секции, за Окръжното управление, като са дадени подробни указания за изпълнението й. На 15.VIII. т.г. от Окръжното управление са изпратили бригада по околиците - от инспектори и групови началници, които по места са снели заповедта на др. Министър и особено основно са прегледали агентурно-оперативната работа по околиците - активизиране на наличната агентура, създаване нова, откриване на нови разработки и пр. Изработили са оперативни планове, в които са предвидили помощ на изоставашите райони и изпратени на места бригади.

В окръга се е забелязвало, че вражеските елементи се активизират. Така например обектите от груповата предварителна разработка "Бегълци" агитират да не се предават държавните доставки, водят подготовка за минаване в нелегалност и за целта се сдобили с една бойна карабина.

Обектите на активната р/ка "Диверсанти" - н. петковисти установили връзка с уволнени офицери, образували контрареволуциона организация и по време на вършитбата са хвърлили желязо в вършачката. Има раздвижване в техните среди. Разработката е засилена.

гр. РУСЕ.

В доклада на началника на МВР не е отбелязано какви мерки са вземали те за навременото предаване на държавните доставки, освен направените арести на кулаци, с което се развяло предубеждението, че могат да не си изпълнят нарядите. В с.Г. Монастирци след като осбдили един колаж предаването на храните дневно е стигнало до 17 тона, докато до него момент е имало предадена само 1000-1200 кгр.

Вражеската дейност в средите на н. петковистите се засилва. На 30.VII. т.г в района на с. Моголино-Беленско са преминали две нелегални лица, които се свързали с Петър Маринов Петров, полицай, н. петковист и му предложили да организира бандитска група.

99/18

На същата дата лицето Михаил Стефанов Гранчаров, н.петковист отказал да предаде наряда си и минал в нелегалност. Заловен на 2.VIII.т.г и в него намерен пистолет "Т.Т." 8 мм.

В окръга вражеските елементи разпространяват слухове, че житото се изнася за СССР и че Америка са обадила да не си дават селяните житото

В тутраканска околия представителя на О.К. на В.К.П. е допуснал изсилване, като е изпратил под арест 15 човека от с.Варненци, от които 13 бедни селяни. Имало случай, когато председателите на селсъветите задържали отделни лица по 24 часа.

м.ф.з.
у.к.

гр. Горна ОРЯХОВИЦА.

Под ръководството на началник МВР са изпратили бригади по околии, като са средоточени силите в зърнопроизводителните райони. Такива бригади са образувани и по околии.

Причина за изоставане на окръга по предаване на държавните доставки е слабата агитация от страна на партийните членове. Имало е неразбиране на наредбата от ръководни партийни другари, като секретаря и председателя на първичната организация на ВКП и председател на Селсъвета в с.Лесичарш, който смятал, че наряда за селото е изпълним. Около двадесет партийни членове в с. Паскалевци са отказали да предадат държавните доставки.

Провежданата вражеска дейност в окръга се изразява в това: слагат пясък в житото, мокрят го, както и има много опити да укриват производството. Разпространяват слухове, че войната е престояща и пр.

гр. ПЛЕВЕН.

В Плевен са провели съвещание с ръководния кадър на ДС и НМ и Началниците на МВР от околии, на което съвещание са разгледали зап. 1483 и радиograma 2715. На следващия ден Окол.Нчци на МВР са провели съвещания с оперативните работници по места, като са набелязали конкретно на всеки един какви задачи му престоят за изпълнение.

Отчита се, че разяснителната работа от страна на партийните организации и селсъветите не е задоволителна. В приемателните пунктове съществували неуреди и пр. Така например на приемателния пункт в с. Тръмбеш приемчика е заплатил на собственика житото на три различни цени, въпреки че житото било едно и също, но било в три коли. - 17.20 лв., 19.60 лв. и 21.16 лева. Председателя на селсъвета

Из архивите на ДС

19

в с. Масларово наредил и чрез барабана обявил всички чиновници да си предадат наряда, защото ще бъдат уволнени и на другия ден не е имало в селсъвет а човек, който да дава бележките за предаване на храните.

Проява на организирана вражеска дейност има в с. Стожерово където се е оформила една група от бивши чиновници, учители и един полицейски началник, които провеждат вражеска агитация.

Агентурно оперативната работа в окръга е засилена и всички нарушители по предаване над държавните доставки, особено кулашките елементи са подвеждани под отговорност.

гр. ВРАЦА.

След получаване на радиограмата в Враца са провели съвещание на оперативния кадър от Окръжното управление на МВР и Н-ци МВР от околните на което са набелязвали главните мероприятия по събиране на държавните доставки. Изработили са общ план за Окръга, като са задължили Ок.Н-ци от своя страна да изработят за околните. Разпределили оперативния кадър на бригади, като са ги изпратили в най-изостанатите райони.

По важни агентурно оперативни мероприятия са провели във връзка с установяване и задокументирване дейността на отделни лица участвали в метежа, след което са предавани на прокурора.

По сериозна вражеска дейност е метежа в с. Ставерци. Георги Панковски е напечатал образец заявление за напускане на ТКЗС и отпочнал лична агитация върху по слаби и колебливи елементи, при което е подработил доста членове и подписали заявленията. Проведен е процеса в с. Бърдарски геран, католическия поп признал вината си. Жената на Аврам Раденков е нанесла удар с вила върху общинския милиционер, когато отишъл да им предава бележката за предаване на държавните доставки. Съпругът на същата готви бягство зад граница. Александър Найденов внесъл в държавния склад гъръво жито с което е заразил житото в склада.

Общи мероприятия са: активизиране на агентурата, придобиване на нова такава, засилване на агентурно оперативните мероприятия по разработките и откриване на нови такива.

Из архивите на ДС

144

5/20

гр.ВИДИН.

В изпълнение плановете по прибиране на държавните доставки са засегнали най-вече придобиване на нова агентура и активизиране на наличната. В отчета се прави анализ на работата, като се отчита че службата е вървяла в опашката, в смисъл занимавала се е с откриване и издирване на престъпниците, но не е била занимавала с парирането на зловредниците, докато има замислено престъпление.

Особена вражеска дейност в окръга не е имало, освен разпространяване на позиви и слухове, че войната започва и да не предават селяните нарядите си.

гр. БУРГАС.

Окръжния началник на МВР не е посочил в доклада си какви мерки е вземал по осигуряване на навременото предаване на държавните доставки.

Като особена вражеска проява в окръга е, много случаи кулаци да не предават храните си, слагали пръст и пясък в житото и пр. Разпространяват слухове, че войната ще започне скоро, че американците са в Турция и пр. В този дух са разпространили лозунги, сдобили се с пистолет и пакет взрив бившите офицери Йорданов, Ганев и Марчев което се подготвяли за диверсионна работа.

какви мерки са взети

гр. ХАСКОВО.

Окръжния Н-к на МВР -Хасково не е изпратил доклад, а радиograma в която не е засегнато това което се иска с радиograma 2715 Съобщава, че са изпратили по околии бригади и че са вземали сериозни мерки по опазването на складовете, като за целта са придобили нова агентура.

гр. ЯМБОЛ.

В доклада на Окр. н-к на МВР не е указано какви мерки са вземали те по изпълнението на държавните доставки. Освен това, че са създали масова агентура по опазването на складовете.

Лицето Желязко Илиев от с. Войново е говорил, че тая марка на правителството за събиране на нарядите е била по лоша от турското робство. Димитър Ниделчев Хаджийски от същото село говорил, че американски войски навлезли в територията на СССР и скоро предстои война на България.

Из архивите на ДС

6 21

В пограничните райони от където има избягали в Турция техните близки получават писма с които ги подканват да не предават определения им наряд, защото скоро щели да се върнат. Също така пускат слухове, че житото се изнасяло през СССР за Корея. Изпращат анонимни писма до председателите на Селсъветите, а също така писмо е получил и Ок.н-к на ДС- Сливен

гр. СТ. ЗАГОРА.

Окръжния началник на ДС е провел съвещание с кадра от окръжното управление на което са разгледали заповедта на др. Министър и радиograma 2715. Изоставаш район е била Н. Загорска околия и там са изпратили бригада начело с инспектора I-ва секция.

Председателя на селсъвета с. Гладачево е издавал позволителни бележки на кулаци да си смелят брашно, преди да се отчели. Полския пазач от с. Ковачево - Н. Загорско полит-отговорник за вършачката е допускал кулашки елементи да укриват храна, като е вземал подкуп. Има много случай когато кулаци окриват жито, но са разкрити и житото конфискувано.

гр. БЛАГОЕВГРАД.

На 1.VIII.т.г. Окръжния началник на МВР е свикал на кратко съвещание инспекторите при ДС и НМ на което са направили преглед на работата в окръга. Изработили кратък план в който особено дълбоко е залегнала задачата за изграждане на агентура в средите на н.петковистите, т.костовистите, духовенство и селячество.

Вземали са решение да проучат основно враговете вмъкнали се в РКС, ТКСЗ "Храноснабдяването" и служба "земеделие" лица пряко заангажирани в кампанията. Също така са вземали решение внимателно да пригледаат състоянието на складовете.

В окръга са привършили по прибирането на държавните доставки, а по отношение опазването на складовете, то скоро ще бъде изконсумирано наличното жито.

В окръга има особено раздвижване на диверсанските групи.

Из архивите на ДС

146

Строго-поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

 10

ДО ДРУГАРЯ ВЪЛКО ЧЕРВЕНКОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

Сведения за извършените задържа-
ния във връзка с изпълнение пла-
на за Държавните доставки на
зърнени храни.

Във връзка с изпълнение плана на държавните доставки се среща сериозна съпротива от страна на кулашките и други вражески елементи. Това принуди органите на властта да извършват арести. Една част от най-опасните от тях са минали и регистрирани от органите на МВР За тях даваме пълни сведения.

Освен това има извършени арести от местните власти, за по няколко часа, ден денонощие, за които данните за повечето окръзи са неточни и непълни.

а/ Сводка за задържаните минали през подразделенията на М.В.Р. по въкризи и категории.

2.- 11

О к р ъ з и	З а д ъ р ж а н и				Предадени на прокурора.	Изпратени в ТВО	Освободени.
	Общо	Кулаци	Средни селяни	Годни селяни			
София	68	27	34	7	40	1	27
Враца	112	75	28	9	88	2	22
Видин	117	82	12	23	27	-	90
Плевен	316	300	16	2	279	-	38
Гор. Оряховица	103	71	27	5	71	-	32
Русе	349	278	63	8	259	28	82
Коларовград	145	59	68	18	84	-	51
Сталин	628	207	322	170	81	-	4
Бургас	144	104	35	5	98	-	46
Смбол	166	135	28	6	123	29	15
Хасково	31	23	5	3	31	-	-
Ст. Загора	421	252	155	14	28	294	384
Пловдив	116	97	64	5	90	1	75
Благоевград	-	-	-	-	-	-	-
Стол. управление	-	-	-	-	-	-	-
В с и ч к о:	2,707	1,707	957	275	1,309	70	666

6/ Сводка за задържаните от Народните съвети, които не са минали по поделенията на М.В.Р. и не са регистрирани.

1. Плевен - 646
2. Русе - 531
3. Коларовград - 254
4. Сталин - 332

Според думите на Окръжен Началник МВР Пловдив в окръга не са ~~задържани~~ от Народните съвети без знанието на органите на МВР около 1,000 души.

з.-

12

За останалите окръзи с точни данни не се разполага.
Дадено е нареждане да се съберат пълни данни и за задържаните от Народните съвети в цялата страна.

София, 11. IX. 1950 год.

МИНИСТЪР:

/Р. Христов/

Из архивите на ДС

Из архивите

Вх № 4204
20.7.1950 г. р.

РАДИО СЛУЖБА

ТЕЛЕФОНОГРАМА

16 Обр. 4.

ДО ОКРЪЖНИЯ НАЧАЛНИК М.В.Р.

ВИДИ

Подадена	Приета	№ 1444	Подадена за	№
дими (СК)	дими (СК)	групи (GR)	дими (СК)	групи (GR)
Дата (D) 20.7.1950 г. ч. м.	Дата (D) 20.7.1950 г. ч. м.	Дата (D) 194 г. ч. м.	Дата (D) 194 г. ч. м.	Дата (D) 194 г. ч. м.
Щедриач	Щедриач	Щедриач	Щедриач	Щедриач
Бонел р. тел. д	Бонел р. тел. д	Бонел р. тел. д	Бонел р. тел. д	Бонел р. тел. д

Независимо от това че списъкът на лицата, които са участвали в извършването на престъплението е изготвен и предаден на прокуратурата на 20.7.1950 г. р.

Радиограма № МН. ВЪРЗА №

ПОРЪЧЕВИТЕ НА О.К. НА Б.К.П.С ЗНАЕЩО НА ОКР. КОМ. НА Б.К.П. С А СОСТАВЕНИ АКТОВЕ НА ОКОЛО 50 ЧОВЕКА ОТ ОКОЛИЯТА-КУЛИЦИ НЕ ИЗПЪЛНИЛИ ПЛАНА ЗА ГОРНАТА ДЪЛБОКА ОБРАБ И ПОСЛЕВ. СЪБИТИЕЩЕ ВЪШАТ ПРЕДАДЕНИ НА ПРОКУРСА. МОЛЯ НАРЪДАНЕТО ВИ.

ОКОЛИЙСКИ НАЧАЛНИК МВР.-КУДА

Данни за лицата, които са участвали в извършването на престъплението са предадени на прокуратурата на 20.7.1950 г. р.

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И КОЛЕКТИВИЗАЦИЯТА

30

М. В. Р.

РАДИО СЛУЖБА

Синовете

ТЕЛЕФОНОГРАМА

21 Обр. 4

Адрес

ЦО ОКРЪЖНИЯ НАЧАЛНИК М.В.Р.

ВИДИН

Подадена ч. м.	Приета от КУДА № 1157	Подадена за №
Приета ч. м.	думи (СК) групи (GR)	думи (СК) групи (GR)
Дата 194 г.	дата (D) 22.X.1950. 24 ч. м.	дата (D) 194 г. ч. м.
Шифровач :	Приета (D) 194 г. ч. м.	Предадена (D) 194 г. ч. м.
	Приел р. тел. :	Предал р. тел. :

Радиограма №

№

КЪМ ТЕЛЕФОНОГРАМА № 1144 ОТ 20.X.T.G.

ДО СЕГА СА ЗАДЪРЖАНИ ОБЩО ЗА НЕ ИЗПЪЛНЕНИЕ ДЪРЖАВНИ ДОСТАВКИ
10 ЧОВЕКА, А ЗА НЕ ИЗПЪЛНЕНИЕ ПОСРЕДНИЯ ПЛАН 60 ЧОВЕКА.

ОКОНЧИЛСКИ НАЧАЛНИК М.В.Р.-КУДА

Из архивите на ДС

151

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И ПОЛЕНИТИВИЗАЦИЯТА

31

Из архивите

№: 4253
23-Х.ТОВ.

152

До Другаря
Околийски Началник МВР

К у л а

Относно задържаните лица от околията Ви за неизпълнение на плана за есенната дълбока оран и есенната сеидба на брой 70 човека да се направи следното:

1. От тях да се подберат 15-20 човека най-много и те най-злосните, на които да се оформят актовете и предадът на съд за съдене.

2. Тия, които ще се предадът на съд за съдене да се подбират от тия села, в които изпълнението на плана изостава, а не от едно село.

3. Останалите лица, които са задържани в управлението Ви неправилно и техното задържане нема да даде добър политически ефект, а още по-лош ще се получи ако те се съдят, затова да се поговори с тях по отделно и тия, които обещаят да изпълнят на плана да подпишат декларация и веднага да се освободят, а другите да се задържат 3-4 дена докато партията по места организира изпълнението на плана от техните семейства, след което да се освободят.

Прави се бележка, че не бива да се допуска такова масово задържане на лица и то в Вашата Кулска гранична околия.

Въпроса за подбирането на лицата, които ще се предадът на съд да се направи съгласувано с О.К. на ВКП.

Настоящото указание е съгласувано с др. Секретар на Окръжния Комитет на ВКП - Нинко Стефанов.

ОКРЪЖЕН НАЧАЛНИК Д.С.:

/Г. Стоянов/

*Всеполномощен
№ 11 500.*

Строго поверително!

*4/2
6*

ДО ПОЛИТБЮРО
НА Ц.К. НА Б.К.П.

Т У К

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
5 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

ОТНОСНО: създаване при Д.Д.С.
на Селско стопански отдел.

Понастоящем обслужването на всички учреждения ръководящи селското стопанство в страната, а също така и на тези от горското такова се извършваше от служба "С" към отдел IV-ти при Д.Д.С.

От времето на създаването на службата /1948 год./ до сега в нашето селско стопанство станаха редица съществени промени - разрастване кооперативния сектор, създаване на нови организации, разширяване функциите на съществуващите такива и др.

От друга страна класовата борба в този сектор на нашето стопанство непрекъснато взема все по-остри форми, за което свидетелствуват извършените диверсии, много други вредителства и саботажии, опити за сриване на кампаниите.

Досегашната структура на служба "С", като съставна част от отдел IV-ти при станали промени и разширения в селско-стопанския сектор, се явява остаряла и затруднява работата на Д.С. по този сектор.

Изхождайки от горното и с цел да се засили работата на органите на Д.С. по своевременното разкриване и паричане на дейността на врага в селско-стопанство

~~2.-43~~
7

П Р Е Д Л А Г А М:

Служба "С" да се отдели от отдел IV-ти и се организира в самостоятелен Селско стопански отдел.

ПРИЛАГАМ: проекто-щатната разтановка на отдела.

2.XI.1950 год.

София

М И Н И С Т Ъ Р М.В.Р.:

Р.Христов
/Р.Христовов/

5413-П
10.11.1950 год.

Строго-поверително!

26

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

До
Председателя на Министерския
съвет -
др. В. Червенков
Т У К

С П Р А В К А

ОТНОСНО: Повдигнати въпроси
в заседанието на Министер-
ския съвет от 1.XI.1950 г.

По повод повдигнатите въпроси в заседанието на Министер-
ския съвет от 1.XI.т.г. разпоредих извършването на проверка от
органите на Д.Д.С., в резултат на която се установи следното:

1. В някои околии на Сталински окръг от Т.К.З.С. се из-
ключват земеделски стопани, които не са внесли определените им ко-
личества семена. Значителна част от тези стопани са средни селяни.

Така например:

От Т.К.З.С. в Толбухинска околия са изключени 24 стопани,
трима от които са кулаци, а 21 средни селяни. В Ген.Тошевска око-
лия са изключени 10 стопани с по около 100 декари земя. Подобни
случай има и в Балчишка и Сталинска околии.

Значителен брой земеделски стопани от Сталински окръг
са изключени от Т.К.З.С. и по други причини - поради невнасяне
инвентаря или като кулаци и реакционни елементи. Поисе на изклю-
чените не се връща внесенния инвентар, сред тях се е създадо силно
недоволство.

Такива случаи има:

В Провадийска околия - над 51 земеделски стопани; в
Тервелска околия - над 100, в Толбухинска над 40 и пр.

2. В Хасковски окръг са били взети 120 тона зърнени хра-
ни от неделимия фонд на Т.К.З.С., за да се набави недостигащото
количество до 100 % изпълнение на плана за държавните зърнодос-

27

тавки. Нареджване за вземане храни от неделимия фонд на Т.К.З.С. е било дадено от Александър Тянков, по онова време II секретар на Хасковския окръжен комитет на Б.К.П. и временно заместващ първия секретар. Това нареджване е било проведено от секретарите на околийските комитети на партията в Хасково и Харманлии. Александър Тянков сега е снет и е на работа в София.

Такова вземане на храни от неделимия фонд на Т.К.З.С. е станало напр. от:

Т.К.З.С. в с. Книжовен, Хасково 2 тона, Т.К.З.С. в с. Горски извор - 1 тон, Т.К.З.С. в Харманлийска околия - 33 тона и пр..

3. Загуби на големи количества електрическа енергия е имало не само през третото тримесечие на 1950 г., но почти през цялото време от 3.IX.1944 г. до сега. Докато технически допустимият процент на загуба е 8 %, у нас той се движи средно от 14 - 20 %. По груби изчисления това означава, че ежегодно се губят около 22 милиона киловат часа електроенергия.

Загубата на такова голямо количество електроенергия се дължи на първо място на обстоятелството, че преносните проводници са с малки сечения, неотговарящи технически на количеството протичаща през тях електроенергия. Големи загуби на електроенергия причинява и обстоятелството, че 50 % от проводниците в Плеванска и Горно-Оряховска електрификационни области са железно-цинкови, а не медни.

"Електрообединението" е поставяло няколко пъти пред ръководството на Министерството на електрификацията въпроса за отпускане средства за отстраняване причините, предизвикващи загуба на електроенергия. Според предварителни изчисления, исканите средства ще бъдат покрити от стойността на изгубващата се сега енергия за две години.

Процентът на загубите ще расте паралелно с нарастване количеството на произвежданата електроенергия.

4. Планът за изкупуване на яйцата за времето от 1.I. до 31.X.1950 г. е изпълнен от Държавното търговско предприятие "Яйдецентра" само на 74.65 %.

Някои от причините за това - по източници от "Яйдецентра" - са следните:

Вившият директор на "Яйдецентра" д-р Кушмджиев е водил борба срещу предложението на Ц.К.С. за обединяване изкупвателния апарат на двете централи. Поради това, обединяването е стана-

до късно - едва на 6.III.т.г., след уволнението на д-р Кухмджиев. За м.януари т.г. планът е бил изпълнен на 35 %, а за м.февруари едва на 5.9 %.

Късното отменяване /края на м.февруари т.г./ на заповед № 211/1949 г. на бившия министър на вътрешната търговия Кръсть Добрев, даваща право на "Хоремаг", "Нармаг" и сладкарските кооперации да закупуват яйца за свои нужди на цени, по-високи от предлаганите от всестранките, тикаше производителя да продава на тях.

Ш.М.С. и Л.Т.П. "Ийцецентра" не създадоха предвидените по сключения между тях договор ръководни и контролни служби към всестранките за проверка изпълнението на плана.

По нареждане на д-р Иван Калънов - директор на Бетеринарно-скотовъдната дирекция при Министерството на земеделието беше проведено инжектиране на 6.500.000 броя кокошки в най-носливия сезон - март, април. Тази имунизация спря носливостта за 15-20 дни.

Местните партийни и държавни органи обръщаха малко внимание на държавния план за яйцата, като в същото време включваха събирачите на яйца за дълго време във всички други правителствени кампании - зърнодоставки, мляко, пролетна и есенна сеитби и пр..

Министерство на вътрешната търговия не уреди продоволственото положение на събирачите на яйца като трудещи се - купони за хляб, работно облекло, осигуряване към фонда О.О., което създаде тежест на тези кадри.

Министерството на финансите отмени кредита за премияране Районните експортни складове и събирачите на яйца, което попречи да се развие съревнуванието за изпълнение на държавния план за яйцата.

"Храноснабдяването" не подsigури стопаните с необходимите количества храни за подхранването на птиците, вследствие на което през второто полугодие настъпи масово предлагане птици на пазара.

За сведение.

XI.1950 г.
С о ф и я

М И Н И С Т Ъ Р:
/Р.Христозов/

КБ/ГГ - 2 екз.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго поверително!

90

4991

14. XII. 1950 г.

ДО

ОКРЪЖНИТЕ НАЧАЛНИЦИ М.В.Р.

В СТРАНАТА

РАДИОГРАМА

В ДДС са постъпили сигнали, че в селата се извършва масово изкопване на едрия и дребен добитък, както по частните, така и в ТКЗСтопанства.

Това изкопване което има характер на масово унищожение, под какъвто и предлог да се прикрива, е резултат на вражеската дейност на петковисти, трайчоковостовци, кулаци и други народни врагове по селата или загнездили се в обществените и стопански организации и държавни органи. Тая вражеска дейност е насочена против социалистическото преустройство на селското стопанство.

1. Вземете всички необходими мерки за пресичане вражеската дейност насочена към унищожаване на добитъка.

2. Да се свикат веднага съвещания с Околийските началници МВР на които да се дадат конкретни указания.

3. Да се изпратят бригади в най-застрашените околий за разкриване организираната дейност на врага и проникналите врагове в ръководствата на ТКЗС, службите "земеделие" при Народните съвети и търговските изкупвателни органи на месо, кожи и пр.

4. Да се активизират наличните разарботки, като се обърне внимание на организираната вражеска дейност и връзките с чуждите разузнавания.

5. Да се мобилизира цялата налична агентура, да се усили работата по вербоване на нова агентура из средите на петковисти, трайчоковостовци, кулачество, бивши хора и духовенство, а също така по ТКЗС, земеделски служби, органите на месоцентра, селско стопанска интелигенция.

Да се подобри работата с наличната агентура - за бързото и успешно изпълнение на горепосочените задачи.

6. Предложения за реализации и арести да ми се представят веднага.

7. В изпълнение на настоящата радиограма да ми се представят всекикввторник сводки по извършената работа. Към сводките

2.-

91

да се прибавят справки по новозаведените групови разработки и препис от особено ценните донесения.

8. По недостатъците в работата на селско стопанските организации и органи и по настроенята сред селячеството информирайте секретаря на Окръжния комитет.

9. По линия на Народната милиция, указания ще се дадат отделно.

МИНИСТЪР:

Р. Христозов

/Р.Христозов/

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И ПОЛЕТУИВИЗАЦИЯТА

Из архивите

Строго поверително! 8

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО ДРУГАРИ НАЧАЛНИК
ОТДЕЛ ПЪРВИ Д. Д. С.

Т У К.

ГОДИШЕН ОТЧЕТЕН ДОКЛАД.

На Отделение "СЕМЪЧЕСТВО" ОТДЕЛ I-ВИ Д.Д.С, за времето от 1. I. до 31. XII. 1950 година за заплунуваните и извършени верптурянооперативни мероприятия през време на отчетния период и да допуснатите грешки и постигнати уеърхи в работата.

ДРУГАРИ НАЧАЛНИК,

Отделение /група/ "СЕМЪЧЕСТВО" в началото на годината започна своята работа при следната оперативна обстановка която продължи през целият отчетен период:

Натегнато международно положение. Социалистическо преустройство на нашето село изразяващо се в масовизация на ТКС, образуване на нови талки, създаване на нови ЛТС и ДЭС и ограничаване на кулачеството. С това по успешното изграждане на ТКС в областта социалистическата борба все повече се засилва, изостря и разгаря, поради бясната съпротива на кулашко-капиталистическите елементи. Тази съпротива се използва и подсилва от чужди централи които са заинтересовани да спъват социалистическото развитие на нашето селско стопанство и да настроява селските маси против правителствените мероприятия.

За разлика от 1949 година, когато вражеските елементи се ограничаваха само с агитация и само на отделни места имаше вражески прояви, то през тази година врага значително се активизира и дава отпор при провеждане социалистическите преобразования. Така например в пролетната посевна кампания при ремонтването на земеделските машини-трактори, плугове и др. ремонтите закъсняваха, а тези които бяха ремонтирани бързо се повреждаха и изхвърляха още при самото започване на кампанията, такива случаи имаме в Ямболско; старозагорско; пловдивско и др/ по който начин се целеше провалянето на посевната кампания.

При прибирането на реколтата врага също не устана безучастен той водеше активна вражеска агитация и пропаганда за предстояща война поради което държавата щяла да прибере всички краи от населението и подтикваха към ненавременното прибиране на реколтата палежи на сниси и пр./ такива случаи има в Сливенско, Пазарджишко и др. места в страната/

През време на вършитбата вражеската дейност се изрази във повреждане на тракторите и вършачките, като на много места в страната в сниси бяха намирани келеза и други твърди предмети по който начин бяха повреждани вършачките/ такива случаи имаме в с. Априлци, Пазарджишко, с. Бреница, Белослатинско, и другаде из страната/

Особени голяма активизация на вражеските елементи имаме по време прибиране държавните зърнооставки, когато кулашко-капиталистическите елементи използваха временно създадените затруднения сред снсите и част от бедните селяни, които успяха да вземат на места в открити

акций и организираха антинародни демонстрации. Така например в началото на м. юли т.г. в с. Бърдарски геран, Белослатинско, от страна на Н. петковисти и католическия епископ е била организирана масова демонстрация в която са взели участие 500 души.

На 14. юли в с. Ставерци, Оряховско, е била организирана масова демонстрация прстив държавните зърнооставки и властта, където са издигани антисъветски и антипартийни лозунги. В същата са взели участие над 500 жени.

На 4. август т.г. в с. Невша, Провадияно е била организирана и проведена също такава манефистация където в присъствието на Министъра на земеделието Др. Титко Черноколев са били издигнати гететовски лозунги "хлеб или свобода". Такива случаи имаме и на дру местав страната.

Кулашко-капиталистическите елементи се явяват като активни ятаци и помагачи на бандитите в страната. Така например в с. Корница Неврокопско, Стоян Бойчев, Илия Колев, Благой Белухов, Атанас Петров Бозев и др. са били активни помагачи на бандитите намиращи се в Пирин.

При тази обстановка Отделното /групата / е работила при следния щат: Един гр. Н-К и 5 б.р-ци, обаче такива имаше само двама в началото на годината, като последователно бяха назначени: през м. март 1; през м. август 1 и м. октомври 1 и с това бе попълнен щата на групата. За обекти на агентурно оперативно обслужване имаше следните;

Ц.У. на ОЗПС, и Профсъюза на земеделско стопанските и горски работници, а през м. март ни бяха предадени от IV отдел следните обекти : Отдел "Подготовка на кадри за селското стопанство"; Отдел "Земеустройство и сеитбообороти", Биро "Малби" и Дирекция "Земиздат", а през м. май дирекция "Земустрой" всички от М-во на земеделието

Обектите на агентурно оперативно обслужване бяха разпределени както следва:

Н-К гр. Иван Димитров - Ц.У. на ОЗПС.
О.Р. З.Тонев - Профсъюза на земеделско стопанските и горски работници и Окръзите : Плевен, Г. Оряховица, Коларовград, Русе и Сталин по линия на селячество.

О.Р. Ст. Момчев - Отдел "Подготовка на кадри за селското стопанство"; Биро "Малби" Дирекция "Земустрой" Отдел "Земеустройство и сеитбообороти" и Дирекция "Земиздат" като последните два обекта през м. май бяха взети от О.Р. Ст. Момчев и предадени на О.Р. Ц. Колев. Освен това О.Р. Ст. Момчев отговаряше за всички окръзи в южна България по я линия на селячество.

О.Р. Ц. Колев - Отдел "Земеустройство и сеитбообороти" Дирекция "Земиздат" и окръзите : София; Враца; Видин и Горна Джумая по линия на селячество.

През м. юни т.г. гр. Н-К Иван Димитров бе преместен от групата, а на негово място дойде Н-К гр. П. Джамбазов. През това време от обектите на агентурно оперативно обслужване отпадна Ц.У. на ОЗПС понеже същия бе саморазтурен с решение на ЦК на БКП. Водената разработка в същия обект бе прехвърлена на II-ои Отдел.

Всички новоприети обекти от IV отдел бяха почти без агентура с изключение на биро "Малби" и Отдел "Земеустройство и сеитбообороти".

В късо време групата успя да се здобие с агентура във всички обекти на агентурно оперативно обслужване и се насочи към подбор и вербовка на маршрутна агентура, чрез която да можем да долавяме за вражеските елементи на село и за общото настроение на селячество по партийно-правителствените мероприятия във връзка със селското стопанство

През м. ноември по заповед на служебното ръководство всички обекти на обслужването групата в София бяха прехвърлени заедно с ях един О.Р-К и агентурата към IV отдел от ксгато групата остана да работи изключително с окръзите.

Използваните на ДС

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 21.05.2015г. Секретар: *[Signature]*

10

След приемането на новите обекти от IV отдел можа в къс срок да бъдат подsigурени с достатъчно агентура в резултат в което възникнаха при разработките е именно:

- 1/ Групава активна агентурна р-ка "ИПЪХОВЕ" водеше на лицата Иван Данев и Кирил Траянов, които се уличават в нелегална дейност като са правили опит да организират нелегална организация и са превеждали нелегални през границата. Същата е обезпечена с двама агенти и един информатор.
- 2/ Еднолична активна р-ка "ЛАНУГЕР", водеше на лицето Васил Георгиев Балджиев, които се уличаваше, че имал връзки с английското разузнаване, но при извършения разпит на Г. Булев които се намира в СДЗ се оказва, че всичко това е невярно и същата премина в ОИД.
- 3/ Еднолична агентурна р-ка "ЮНА" възникнала май 1950 година на лицето във връзка с изпращани от ней писма на лица намиращи се извън България и предаване техните писма на близките им. Същата бе реализирана, но обекта бе вербован за агент.
- 4/ Еднолична агентурна р-ка "ИЗРОМ" възникнала през м. декември 1950 година въз основа на агентурни данни по които се уличава обекта Рангел Григоров Банков, бивш търговец на зърнени храни и лихвар-кулак във поддържане връзка и даване указания за вражеска дейност на кулаците от Ломския край. Същата е обезпечена с един агент.

През годината групата заведе на контрол цялостно от по важните разработки от акръзите по които указа конкретна помощ и контрол чрез изпращане наши О.р-ци по места за изготвяне на нови планове и предвиждано нови мероприятия с оглед предвиждането им напред. Взети бяха на контрол следните разработки:

- 1/ Групова активна агентурна р-ка "БРАГОВЕ" възникнала през м. декември 1949 година в с. дреновец, Ломско, същата се води от Д.С. Лом. ~~Същата~~ не е водена с необходимите темпове, а даже през м. м. V, VI, VII, VIII, IX. и X не е работена почти нито по нея.
- През м. Ноември О.Р. Ст. момчев беше изпращан до Д.С. Лом за проверка на работата по същата и изготвен нов план, но след това същата бе прекъсната по линия на Н.петковисти.
- 2/ Групова активна агентурна р-ка "ГАНСТЕРИ" възникнала през 1949 година водеше от Д.С. ~~Стара Загора~~ След вземането и на контрол бе преждаряна на Н.петковистите понеже повечето от обектите са н.петковисти.
- 3/ Групава активна агентурна р-ка "ДУМБАЗИ" водеше от Д.С. Нова загора, на обекти ст с. Кортен, Новоагърско. Възникнала е през 1950 год. м. Ели. Същата е възникнала поради развизана вражеска дейност и образаване на нелегална организация за борба против народната власт.
- 4/ Групова активна агентурна р-ка "ПОДОДИТЕЛИ" водеше от ДС Пирвадия на 6 обекти ст с. Цевша, Пирвадийско. Възникнала е през м. август т.г. Същите се уличават като подбудители за провеждана антипаро на демонстрация в присъствието на др. Титко Черносклев.
- 5/ Групава активна агентурна р-ка "ГИЛИЗИ" води се от Д.С. Елхово на 10 обекта от с. Поляна Елховско, заведена е поради организирана вражеска дейност и нелегална организация и превеждане на нелегални през границата, и борба против мероприятията на народната власт.
- 6/ Групова активна агентурна р-ка "ТЕРОРИСТИ" водеше от Д.С. Враца, възникнала е през м. май т.г. във връзка с анонимно писмо, в което се говори, че обектите се заканват с терористически действия и убийство на др. Червенков. Разработват се трима обекти.
- 7/ Групова предварителна агентурна р-ка "ЛЪЧ" води се от Д.С. Михайловград, на 3 обекта, заведена е поради организирането на същите за борба против народната власт и преминаването на един от обектите нелегално през границата.

11

- 8 -

В началото на отчетната година групата разполагаше с 14 агенти и информатори, а през годината вербовани 35 с.с. от тях в течение на годината бяха поехвърлени към IV и XI Отделъ 24 и изключени 4 или в края на отчетния период от общо вербованите 35 и завършителите 11 са отпаднали 28 и понастоящем остават във връзката групата 18.

За подобряването на агентурно оперативната работа в окръзите по време прибиране на реколтата и държавните зърнодоставки групата съвместно с IV Отдел изготви инструкция за вземане конкретни мерки, а освен това била изготвена проектна заповед по повод масовото клане на добитък и инструкция за построяването на агентурно оперативната работа по линията на селскостопанството.

Като слабости и недостатъци по линията на селскостопанството може да се отчетат това, че до скоро групата не разполагаше с достатъчно явочни кадри, поради което средите с агентурата ставаша на открито по който начин не можеше да се обезпечи правилното ръководство и възпитание на агентурата.

Крайна на изследване

Случай на лош подбор и вербовка на агентурата могат да се посочат следните агенти: "СРЕБРО" и "ЧАПАЕВ", които бяха вербовани, като първият била вербован на много слаб компроматериал, а другият отказва да работи, след като била вербован на идейна база. Същите още при първите срещи отказва да работят като казваха, че това не било по характера и направените опити за проверковка излезе несполучливо даде резултат.

Лошо се води и контролната активна групово агентурна р-ка "ГЪЛЗИ" водена от Д.С. Елхово. Същата се води повече от една година и се използва само един агент въз основа на чийто данни в възникнала и самата р-ка и едва в края на тази година се оказва, че агентът е дезинформиран. Същият била взет на р-ка за да се установят причините които са го накарали да дезинформира службата.

Като основна слабост може да се посочи и това, че много рядко ОР излизат по окръзите, въпреки, че цялата основна работа сега е там поради което, че сме създали ценна агентурна по места чрез която да можем да контролираме работата там, а освен това да се дадат указания за повишаване на нови р-ки и оказване помощ за предвиждане на контролните р-ки

Във връзка с засилената напоследък вражеска дейност сред селскостопанството, водените агентурни разработки са крайно недостатъчни, а тези които се водят са в крайно лошо състояние и много от тях не са обезпечени с агентурата и се водят с много бавни темпове.

Не се спазват указанията от окръзите двете им от централно управление за създаване на широка мрежа от агентурно информационен апарат по желата сведен на принципа на резидентурата, изхождащо от вражески среди. Контрол и ръководство от страна на групата при ДДС на окръзите е слабо упражняван. Не са изпращани ОР-ци по места, които из често да се запознаят с работата и дадат конкретна помощ в изготвянето на планове и вербовка на качествена агентурата. До сега контрол и ръководство се упражнява чрез писма.

Отчетността по линията на селскостопанството е в лошо състояние. Окръзите не спазват определените срокове на поставените им задачи от ДДС, а от друга страна групата не е исканя отговорност и не е предлагала за наказание не изпълнителите на нарежданията.

Да се преустрои работата на групата по линията на селскостопанството, така щото неговата работа да бъде главно по окръзите-околийте. Оперативния работник отговарящ за даден окръг да бъде командирован ежесечно най малко 15 дни, по който начин да бъде в състояние да окаже реална помощ на място и да бъде основно запознат с пълната вражеска дейност и възприетата лична вражеска

- 5 -

12

Групата при централно управление да бъде комплектирана от стари оперативни квалифицирани работници, които могат самостоятелно да упражняват контрол и ръководство на окръзите и указват конкретна помощ.

25.XII.1950 год.
София.

За Г-К ОТД. СЕЛЯЧЕСТВО :

Димитров
/ П. Димитров /

С П Р А В К А

ОТНОСНО: постановлението на Мин.
съвет и ЦК на БКП от 3.V.1950 год.
във връзка с "плана" на II-во на
земеделieto по масовизацията на
Т.К.З.С. за 1950 год.

На 3.V.1950 год. Министерския съвет и ЦК на БКП издават постановление в което констатира, че II-во на земеделieto без разрешение на Министерския съвет и ЦК на БКП е разпратило до окръжните и околийски народни съвети "план" за изграждане на нови ТКЗС и приемане на нови членове в съществуващите ТКЗС през 1950 год. В директивното писмо № 23 от 7.III.1950 год. и в плана, II-во на земеделieto е поставило на всяка околия и на окръзите задача, да изградят определен брой нови ТКЗС и да приемат определен брой нови членове в старите ТКЗС, като е посочило и площта на кооперираната земя.

Министерския съвет и ЦК на БКП оценяват това, като извращение на партийната и правителствена линия в кооперативното движение на село за спазване принципа на абсолютната доброволност и постановяват следното:

а/ отменяват писмо № 23/7.III.1950 год. и плана на II-во на земеделieto, като още веднаж указват да се съблюдава абсолютна доброволност.

б/ правят строга бележка на м-ра на земеделieto др. Титко Черноколев.

в/ обявява мъмрене на пом. м-ра на земеделieto др. Димитър Вълков;

г/ обявяват строга мъмрене и снемат от сегашната длъжност директора на ТКЗС с понижениe в длъжността др. Михаил Минков;

д/ Запрецават на II-во на земеделieto да дава на окръжните и околийски народни съвети принципални указания и директиви свързани с кооперативното движение.

София, 16.I.1951 год.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ III-ти:

М.Ценкарски
/М.Ценкарски/

Из архивите

3
 1/2/51
 Кошничарски
 Защо Вихарско
 църквата е така малка
 в. Не основана
 вите три века
 24.1.1957
 Младков

Строго поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

В Р А В К А

ОТНОСНО:нанесените щети на ското-
вдството в страната,вследствие ма
совото изколване на едър и дребен
добитък.

През месеците IX,X,XI и XII.1950 год.,вследствие вражеската дейност на кулашки и други елементи вън и вътре в Т.К.З.С.,а някъде на неразбиране задачите на нашето скотовъдство по места,вследствие подвеждане по вражеска агитация е проведено масово изколване на добитъка в страната.Общо за горния период по данни на Държавна Сигурност неоправдано е изклан: 21.804

1.Едър рогат добитък - 27.987 броя,в което число около 5000 крави и над 2,500 юнци и юници. 103.904

2.Дребен рогат добитък - 171.000 броя.

Така в Хасковски окръг са изклани;едър рогат добитък - 7,131 броя и дребен добитък - 75,151 броя.

В Нодаровградски окръг;едър добитък - 1,019 броя и дребен - 6,000 броя.

В Горно Оряховски окръг;едър добитък - 2,412 броя,от които са мо 1,000 телета и 667 крави,дребен добитък - 6,000 броя.

В Сталински окръг телета и крави около 2,000 броя.

В Софийски окръг;едър добитък - 4,125 и дребен добитък - 13,746 броя.

Във Врачански окръг; едър добитък - 761 броя и дребен - 185.

В СтароЗагорски окръг;едър добитък - 8,488 броя,от които 2,285 броя телета и дребен добитък 44,281 броя.

В Русенски окръг;едър добитък - 21 броя и дребен - 5,000 бр.

В Ямболски окръг;едър добитък - 23 броя и дребен - 747 броя.

Масовото изколване на овцете в Благоевградски окръг е извършено в резултат на разпространяваните вражески слухове,че вълната щяла да се вземе до влакно и че за това е имало Министерско постановление. Такива изказвания са правили Войн Стоилков от с.Зелен дом.Благоевградско,вражески настроен против Народната власт,Стоил Иванов и Коста Велковски от с.Лешко,Благоевградски,също вражески настроени спрямо БКП и

20.15
60

Народната власт. Продавани се овце на граничните войски, с уговорка продавачите да вземат обратно кожите на овцете, заради вълната им, с цел освобождаване от наряд.

В с. Църква, Димитровско всестранната кооперация е заклала 16 крави, 4 вола, 4 телета, като за нито един от добитъка не е имало документи от които да се вижда, че същия е годен или не. Всестранната кооперация "Зора" в с. Мошино, Димитровско за два месеца е заклала 15 крави, 4 вола 3 телета и 20 овце. Животните не са били прегледани от юмисия, а купувачите на овце по договаряне със стопаните са приемали овците остригани.

В Горно Оряховски окръг за изколване на добитъка престъпно отношение е имала "Месоцентралата". В окръга са изклани 1000 телета, 657 крави и голям брой продуктивен и годен за разплод и работа добитък. Закупчиците при "Месоцентралата" Павликени, Йордан П. Рашков, Моньо В. Монеv, и двамата врагове на БКП и народната власт са закупували предимно годен за разплод и работа добитък от кулашки елементи, с цел последните да не отчитат млякото пред държавата за 1951 год. Закупуването на добитъка е ставало без билети, закупчиците изготвяли фалшиви такива.

Води се дознание за предаване на прокурорските власти.

На 26. XII. 1950 год. от "Месоцентрала" Ст. Загора са пристигнали в Пловдивската кланница 65 броя говеда за изколване, между които 5 били с нарочно изчупени зъби, с цел да минат като негодни и стари. На пазара в Ст. Загора между добитъка за продан също е намерен такъв с изчупени зъби. Вредителя на воя акт не е открит.

На 23. XI. 1950 год. партийния секретар е преброил в Плевенската кланница 80 броя овце, от които 77 са били бременни в различни стадии на бременност. Това е било съобщено от "Месоцентрала" Плевен на Ц. Управление на "Месоцентрала" София с писмо № 10344 от 27. XI. м. г. На тоя номер Ц. Управление на "Месоцентрала" София отговаря с № М. М. - 20873 от 1. XII. 1950 год., че нареждане за спиране на клането на бременни овце щяло да даде М-во на земеделието, затова да продължавали да изколват и такива. На 25. XI. 1950 г. Ц. Управление на "Месоцентрала" изпраща телефонограма до "Месоцентрала" Плевен, с която се нареждало да ~~са~~ оставят изколването на коцовете, шилетата и яловите овце за по-после.

В ТКЗС с. Толовица, Белградчишко по нареждане на стопанския съвет са заклани 14 телета до 1 годишна възраст. Същото е направил и стопански съвет на ТКЗС с. Черно поле.

В гр. Лом в Кланницата на 29. XII. 1950 г. е заклана една крава, която само след 20 деня трабвало да се отели.

3/16/16

Председателя на ТКЗС с.Лехчево, Михайловградски е разрешил на селяните да продават за изколване овците си, между които е имало годни за разплод. Такива са били продадени 800 броя овце.

Радка Йотова Коцова от гр. Бяла Слатина е говорила пред Васил Рашев Андреевски от с. Борван, Белослатинско, че баща ѝ нощно време, заедно с негови приятели коляли добитък, продавали месото, а срещу кожите получавали гьон. Казвала е, че ~~авв~~ техни хора излезели в нелегалност, можела да ги снабди с обуца.

След излизане на Министерското постановление от 23.XII.1950 год. по опазването и отглеждане на добитъка, изколването на същия почти спряло. Единични случаи на изколване на годен за разплод и работа добитък, има от страна на врегове на БКП и Народната власт, срещу които се вземат бързи мерки за подвеждането им под отговорност.

ВЗЕТИ МЕРКИ ОТ Д.С. И ОРГАНИТЕ НА Н.МИЛИЦИЯ

1. Дадени под съд 12 души
2. Води се дознание за предаване на прокурора 25 души
3. Уведомяват се своевременно за провеждане вредителства окръжните и околийски комитети на БКП, някъде - окръжните народни съвети отдели "Земеделие", както и стопанска милиция, ~~и др.~~
4. С цел предотвратяване на вражеската дейност е инструктирана наличната агентура и се дадени указания за нови вербовки из средата на петковисти, трайчокостовисти, духовенство уселячество и др.

София, 21. I. 1951 год.

ЗАМ. ДИРЕКТОР:

Г. Костов
/Г. Костов/

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ-ДИРЕКЦИЯ ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ 2j *
2c

4.11.51

СПЕЦИАЛНА ОБЩЕСТВЕНА

КРДОПБГДСРБНА	1
чл. 31, ал. 6	
от ЗДРДОПБГДСРБНА	
Дата : 21.05.2016г. Секретар : <i>Лиса</i>	

ОТНО СНО: груби извършения в кампанията по прибиране на държавните доставки на памук в Благоевградски окръг.

По данни на ДДС в Благоевградски окръг са били допуснати груби извършения в кампанията по прибиране на памука от реколта 1950 год. Методите с които са си служили някои административни и партийни органи са предизвикали масови недоволства сред населението и недоверие към народната власт. По-характерни случаи в това отношение са следните:

1. В с.Склаве, Санданско стопаните Божил Митев, Марко Кочев, Георги Манчев и др. са били викани в селсъвета през ноща на 29.XII.1950 г където -представител на окръжния комитет на ОФ ги ругал и тормозил поради това, че не са изпълнили наряда си. Същия, на 2.I.t.g. е викал стопаните от с.Ласкарево, Санданско Иван Карамензов, Георги Манолов и др. на които провел разпит и ударил Карамензов разкървявайки му устата. В Петричка околия са били извършени масови арести без оглед на лицата. Техния брой за околията достигнал общо 300 души. По нареждане на др! -пълномощник на ЦК на БКП са били арестувани 16 души в гр.Петрич и заплашвани през ноща да предадат извъннормативни количества памук.

2. Отговорника по прибиране на памука в Санданска околия Михаил Ковачев е поискал от старши лейтенант Карабойчев войници да обикалят селата от околията и всяват респект сред населението. По нареждане на същия се вдигнало тревога в с.Петрово, Санданско и на запитването на граничния войсков командир отговорил: "И ние можем да бие тревога, събираме памука"

3. На някои места под страх от репресий селяните изваждали памук от дъшеци, юргани и възглавници за да издължат наряда си. Така например стапанина Атанас Димитров Цветков от с.Враня е испразнил три дъшека по 18 кгр.памук да да се издължи. По този начин в селото е събран 300 кгр.памук. Същото положение е и в селата Катунджа, Петрово и др.

Допуснатите слабости и извършения в кампанията ве крият по начало в безплановостта на работата от оранта на нивите до приемане на памука. Посевния план за 1950 г. е бил спуснат на два пъти; на 28.XII 1949 г. и през м.февруари 1950 г. По първия план се определяло на

= 2 =

2297

Стопаните да засеят по 3 ара, а втория път от Плановата комисия се определяло и то в много къс срок да се засява по 3 декара. Селсъветите от своя страна снели планове формално несъобразявайки се с качеството на земята, местностите за засяване на памук и т.н. Стопаните от селата Лешко, Покровник, Симитлий, Гродево, Коралово, Долно рибарица, Кърналово, Петрово, Левуново, Ласкарево и др. от окръга ~~пред~~ повторното спускане на повишения план от Плановата комисия са били принудени да засяват памук по баири и неподходящи ниви, като болшинството от тях изказвали негодувание и не засяли допълнително определените им площи и не обработвали добре засятите ниви. От друга страна агитационно-разяснителната работа на Партията и народните съвети е била съвсем слаба и формална. Така например Вера Георгиева - агроном при Благоевградския народен съвет е говорила пред селяни от с. Бело поле да изпълнят посевните си планове независимо от мястото и почвата където ще се засява. В с. Левуново селяните заявили на председателя на Селсъвета, че нямат подходящи ниви за сеене на памук на което той отговорил: "Де бе, сеите го някъде там да си изпълним плана"

Иван Стоилов от РКС Благоевград при сключване на договори с памукопроизводителите от селата Лисия, Бучино, Логодаж, Благоевградско е заявявал: "Сеите, пък колко се роди толко". По съдия начин постъпил и Вангел Вангелов от ЕКС и много други. ОНС в гр. Сандански наредил да сключват договори за по 5 декара като определял наряд 50 кгр. памук на декар. ДСП "Текстилни влакна" обаче е сключвало договори за по 3 декара и определяло 20 кгр. наряд от декар.

Всичко това е довело стопаните да се отнасят напълно нехайно към сеитбата, от там реколтата незодоволителна и наместа изпълнение на държавните доставки затруднено.

Кампанията за прибиране на памука понастоящем е приключена, като Санданска и Петричка околий не са изпълнили плана си.

7. II. 1951 год.

ПОМ. МИНИСТЪР:

/Г. Кумбелиев/

М. Цанковски

Строго поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
ОТ ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

ОТНОСНО: наличните ТКЗС
МТС и ДЗС в страната.

Броя на ТКЗС по окръзите в страната към 25.1.1951 год. е както следва:

№	ОКРЪЗИ	ТКЗС брой	ДОМАКИНСТВА		кооперирана земя	
			БРОЙ	%	декари	%
1.	БЛАГОЕВГРАД	46	4,410	10.9	86,937	8.2
2.	БУРГАС	217	39,560	61.9	1,857,314	41.7
3.	ВРАЦА	352	104,560	74.7	3,704,349	59.4
4.	ТЪРНОВО	114	38,986	41.6	1,163,939	41.5
5.	КОЛАРОВГРАД	234	42,146	56.1	1,543,851	49.9
6.	ПЛЕВЕН	199	79,095	72.8	2,906,264	63.1
7.	ПЛОВДИВ	214	57,332	47.6	1,706,552	40.8
8.	РУСЕ	258	60,065	53.3	2,476,441	53.7
9.	СОФИЯ	229	27,845	21.2	903,142	20.8
10.	СТАЛИН	357	46,458	49.6	2,570,047	52.8
11.	СТАРА ЗАГОРА	298	50,697	53.4	2,369,677	46.9
12.	ХАСКОВО	112	11,408	14.8	450,563	17.8
	ОБЩО	2,630	561,612	51.9	21,739,076	45.4

Средно земя на ТКЗС се пада по 8,230 декара, и средно на домакинствата в ТКЗС се падат 38.7 декара.

Общата обработваема площ в страната е 48,974,000 декара.

II.

Броя на наличните ДЗС в страната е 90, с обща обработваема площ 666,080 декара земя. По петгодишния стопански план, до 1951 г.

2.-

са запланувани да се открият 7 ДЗС с обработваема площ 105,840 декара.

III.

Броя на машино-тракторните станции в страната към 31.XII.1950 г е 95. По пет годишния стопански план до края на 1951 година са запланувани да се открият още 20 броя. Наличните МТС имат работоспособни машини по видове както следва:

№	ВИД МАШИНИ	ОБЩО В СТРАНАТА	ОБЩО В М.Т.С.
1.	трактори	6519	4240
2.	тракторни плугове	7280	5598
3.	тракторни дискови брани	1540	1028
4.	тракторни култиватори	2297	1733
5.	тракторни редосеялки	2628	2119
6.	тракторни сноповързвачки	1858	1424
7.	вършачки	5125	4702
8.	комбайни	62	50
9.	тракторни регуловачи	-	20
10.	камиони	1056	170

IV.

Закона за аграрната реформа е публикуван в Д. в. брой 81 от 9.IV.1946 год., а правшника за закона за трудовата поземлена собственост е публикувана в Д. В. брой 189 от 2.VIII.1946 год. Изменение и допълнение по закона за аграрната реформа е публикуван в Д. в. брой 291 от 15.XII.1947 год.

Относно отнемане правото на ползване от бившите притежатели на частките гори, прилагам докладна записка.

Забелка. Допълнително ще се представи закона по който е отнето правото на ползване гора от частници.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ III.:

7.II.51 г.

/ М.Ценкарски /

Д О К Л А Д

ОТНОСНО: грубите извращения на партийната и правителствена политика в Кулска околия.

Комисия в състав: ТОДОР ЗВЕЗДОВ – инспектор при ЦК на БКП; подполковник ЮРИЛ Ж. ЯНКОВ – началник политотдела при Гранични войски и НИКОЛА Ж. АНГЕЛОВ – главен инспектор при отдел XII – ДДС, след като посети гр. Кула, селата: Раковица, Киряево, Раброво, Извор махала и разговаря с голям брой партийни и безпартийни селяни, с местните деятели от посочените и от други села, констатира:

Влиянието и престижа на Партията в граничните села на Кулска околия е сериозно разклатено. На лице е силно нарастване влиянието на титовите агенти, емиграционното настроение на селяните и раздвижване на местните реакционни елементи. До сега от околията са избягали и емигрирали в Югославия 105 души. В настоящия момент се очертават няколко групи, които се готвят да избягат /от с. Раковица, Киряево и др. села/. В с. Раброво селяните открито говорят, че имат земя в Югославия /двувластните имоти/, и че, ако властта продължава да ги тормози с ангария и принудително записване в ТКЗС, то те ще я намерят. Бригадира на кооперативното стопанство от с. Извор махала – Генчо Шланов зарязва всякаква работа в стопанството, цял ден играе на карти и разпространява разни вражески слухове. Разпространяват се усилено слухове, че е предстояща война и че през пролетта ще нахлуят титовските войски. Заедно със слуховете се разпространяват разни анекдоти, с които се усмихва нашата народна власт и армия.

В много гранични села, като Раковица, Калоник, Старопатица, Извор махала, Киряево и др. господствува психозата, че титовите агенти са всесилни – каквото поискат могат да направят. В тези и други села са парализирани местните власти – не смеят да предприемат никакви сериозни мерки срещу изменниците, които преминават границата и се връщат в селата. На много от партийните секретари и председателите на Народните съвети под различни форми

2.-

3

е предлагано сътрудничество от страна на титовските агенти. Няма съмнение, че някои от тях са завербовани от УДБ.

Разпитаните от нас жени на избягалите в Югославия емигранти се държат спокойно и самоуверено. В тях не се забелязва нито уплаха нито разкаяние. Личи, че те подържат връзка с мъжете си, имат вяра и се надяват на "скорошно освобождение".

Напоследък, особено през м. февруари се указва масова съпротива от населението срещу ~~срещу~~ обществените инициативи на Партията и най-вече срещу образуването на кооперативните стопанства. Свиканите събрания в много села са провалени. В с. Каленик, когато дошел човек от ОК за провеждане събрание по основаване на кооперативното стопанство, хората са се разбягали в гората, носейки си хляб за няколко дена. Но най-масово явление е, че жените крият мъжете си и отговарят на агитаторите; че ги няма. Ценко Начев - партисен секретар на организацията в с. Каленик обяснява, че хората бягали в гората защото се бил пуснал слух, че в съседното село - с. Св. Петър, видинско, са арестували много хора, заедно не са влезли в ТКЗС-то.

Тези и други случаи ясно говорят, че Партията е загубила много от своя престиж, че врагът е в настъпление.

На какво се дължи това положение в Кулска околия?

Според нас това положение се дължи на следните причини:

Първо. На слабата политическа и разяснителна работа на ОК и партийните организации.

Основния метод на партийната работа - метод на убеждението за партийните кадри на Кулска околия е заменен с административния метод. Връзките с хората и личната агитация е извънредно слаба. Членовете на ОК, инструкторите и пълномощниците му, когато отидат в село стоят повече в канцеларията на Народния съвет и вземат сведения по доставките и другите акционни задачи. Да се влезе, обаче, в разговор с хората, или да се заемат с организиране агитационно-пропагандистката работа, или да се заемат сами да извършват такава - това се случва рядко. Затова тези кадри са непопулярни. Тяжното идване в село не се очаква. Тяжното пребиваване в село обикновено е свързано с упражняване на някакъв натиск. В повечето села, сега напоследък, във връзка с масовизирането и образуването

на нови кооперативни стопанства, при явяването на пълномощниците на ОК - селяните ~~ни~~ бягат в гората /с.Каленик/, или заминават в други села, или което е най-обикновено да се крият по домовете си и не излизат, докато не си отиде пълномощника на ОК. Това установихме във всички села, които посетихме.

За два-три дни ние нямаше възможност да надникнем върху цялостната агитационно-пропагандистка работа, но достатъчно е да споменем, че в с.Раброво, което брои 2.400 жители с 80 партийни члена в-к "Работническо дело" се разпространява само 8 броя, в-к "За траен мир, за народна демокрация" - само 1 брой. Беседата на др.Сталин с кореспондента на в-к "Правда" не бе разглеждана.

По такъв важен въпрос, какъвто е въпроса за участието на населението със своя труд и в укрепването на границата, също така в повечето случаи се подхожда административно. Командирите на граничните части, началниците на заставите съобщават на партийните секретари или на председателите на народните съвети за необходимата работна ръка едва в последния момент. Председателя нарежда на десетарите и толкова. Много рядко се свикват хората за да им се разясни предварително.

Никак няма да преувеличим ако кажем, че околийския комитет и неговия извънцатет и цатен апарат действуват повече, като органи на храноснабдяването и министерство на земеделието, отколкото като партийни и политически работници. В селата партийните секретари и председателите на селсъветите така са се смесили в изпълнение на задачите, че нemoже да се разбере кой е секретар на Партията и кой е председател на селсъвета, както заяви ^{отъ до} ~~сам~~ Матов - секретар на партийната организация в с.Кърлево пред годишно-отчетната партийна конференция.

Но особено е слаба политическата разяснителна работа във връзка с образуването на новите кооперативни стопанства - по която линия стават и най-голями извращения.

Второ. На грубите извращения.

Втората причина за лошото състояние на Кулска околия и създаването на емиграционни настроения са грубите извращения на партийната и правителствена политика, особено във връзка с изграждането на ТКЗС.

Ние се осмеляваме да твърдим, че ИЗВРАЩЕНИЯТА В КУЛСКА ОКОЛИЦА НЕ ТРЯБВА ДА СЕ РАЗГЛЕЖДАТ ПРОСТО, КАТО ОТКЛОНЕНИЕ И ИЗКЛЮЧЕНИЕ ОТ ПАРТИЙНАТА ЛИНИЯ. НЕ! - ТЕ СА ПО-ТИПИЧНИ, ПО-ХАРАКТЕРНИ, ПО-ОБИКНОВЕНИ ЯВЛЕНИЯ ОТКОЛКОТО ПРАВИЛНИЯ ПОДХОД И ПРАВИЛНАТА ПАРТИЙНА И ПРЕДСТАВИТЕЛСТВЕНА ЛИНИЯ, КОЯТО Е СТАНАЛА ИЗКЛЮЧЕНИЕ.

Ето някои по-характерни факти от онези, които ние можахме да видим и проверим от нашето кратко пребиваване на 3, 4 и 5 март:

В с. Раброво - от 20 февруари е отпочната "акция" за изграждане на кооперативно стопанство. Направено е събрание за целта, поговорено е с доста селяни, обаче те не желаят да се запишат. За да ги принудят се вземат по сериозни мерки за изпълнение "плана", както се изразиха местните дейтели. Щатния инструктор на ОК на БКП - Кула, Славчо Иванов и председателя на селсъвета Иван Флоров решават да се арестуват онези, които най-много "пречели" на "акцията". На 29 февруари т.г. на 1 и 2 март т.г. биват задържани около 40 души - главно средни и бедни селяни и държани под арест в старата община от 1 до 3 дни. Това обаче им се видяло малко и за да отстранят всички онези, които пречели на акцията, набелязват се близо 70 души и ги изпращат извън селото, за да извадят по 10 кубика камъни. Председателя на селсъвета и инструктора на ОК се опитаха да ни излъжат, като обясниха, че това уж било за отбиване трудовата повинност. Ние заварихме на място две работни групи, разговаряхме с хората, между които имаше и такива с над 50 и над 60 годишна възраст, които не подлежат на временна трудова повинност. Установихме от разговора с хората, че те са пратени да **вадят** камъни заедно са отказали да се запишат в ТКЗС.

В с. Големаново са задържани 24 души по две денонощия защото отказали да се запишат в ТКЗС. Много от тях са накарани принудително да чукаат камъни пазени с пушка от общинския милиционер Вълчо Стефанов. Пълномощника на ОК на БКП - Кула, Цветко Бобушевски се изказа в същото село, че който не влиза в ТКЗС, децата им ще бъдат изключени от училище, а секретара на партийната организация по друг случай на общо-селско събрание заявил, че който не запише за заема е враг.

От Кула са пратени на работа в електроцентралата Горни Лом 33 души.

В с. Раковица - Деко Петков Илиев бива задържан три дни от представителя на съвета Петър Вълчев, по прякор "лъжеца", защото

не се е съгласил да влезе с имота на баща си, а само със своите 5 де кара и занаята си. В същото село много средни и богати селяни са били викани по едно време и "кандардисвани" да се запишат.

В с.Коста перчево е бил задържан Иван Бонев защото не се е записал в ТКЗС. Докато е бил задържан жена му е плакала с глас и е правила зрелище в селото. Филип Церов от същото село е задържан от нивата си от общинския милиционер и принуждаван да се запише за член на ТКЗС, но понеже е отказал, откаран е бил с други 8 души в гр.Кула, да работи на стройобединението.

Председателя на Градския народен съвет Перо Жиков е повикал двама души в кабинета си и им нанесъл физически побой, заедно не са си издължали доставките за мляко - това сам го разправя най-нахално на годишно-отчетната конференция, състояла се на 4 март.т.г. При същия се явява бедния селянин Калчо Генев от с.Извор махала за да получи разрешение за построяването на нова къща, той обаче го наругава и му заявява: "Такива като теб, които не влизат в ТКЗС, ние ги мачкаме, а ти искаш разрешително".

На партийно събрание в с.Раковица, в присъствието на инструкторите на ОК - Славчо Иванов, Цанко Михов и Геро Жиков се поставя въпроса за изключването на всички партийни членове, които отказват да се запишат в ТКЗС. На същото събрание са изключени 7 души. В селото по стените видяхме написани следните лозунги: "Стани член на ТКЗС докато не е късно".

Всичко това не може да се сметне за случайно. Тук безспорно е дадена линия от врага и сигурно има дълбоко насадена титова агентура в нашите партийни редове.

Така например има данни, които сериозно улличават в служба на УДБ председателя на селсъвета от с. Раковица - Петър Вълчев /лъжеца/ и учителя Вълчо Гергов Цаздерски; Андрей Цветков - председател на селсъвета с.Старопатица и Цано Тодоров - партиен секретар на същото село; Стано Матов - партиен секретар в с.Киряево; Първо Йонов - секретар на партийната организация в с.Грълковски извори колиби; Никола Филипов - мандраджия от селото; лейтенант Джурджулов - бивш началник на застава; лейтенант Цветанов; оперативния работник на ДС - Митко Николов; милиционера от околийското управление Йончо Мишев Николов; Димитър Диков от ДС и др.

Почти всички от горните лица са били едни от първите сътрудници на началниците на граничните застави, с което може да се обяснат редица случаи на безпрепятствено минаване на границата от стра-

на на бандитите идващи от титова Югославия с шпионски и други задачи.

На трето място липсата на решителни мерки спешу проявилите вражеска дейност лица поощрява местните реакционни сили, които разпалват емиграционни настроения.

Така например до сега нито един изменник избягал в Югославия не е осъден от нашите закони, а от върналите се заловени и осъдени 15 души от всичко 105 избягали на нито един не е конфискувано имущество.

Семействата на почти всички избягали в Югославия си живеят спокойно в селата край границата, необезпокоявани от никого. На това се гледа от населението и се тълкува като слабост на народната власт.

Констатирахме и редица други вражески прояви останали ненаказани, като например Ангел Гогов - бивш председател на селсъвета в с.Раковица, който публично е заявил, че нашата Партия води погрешна политика и, че селяните в Югославия били по-добре.

От друга страна липсата на взаимодействие между Партията, ДС и граничните части, спъва борбата за откриване и унищожаване на чуждите агенти и тяхните ятаци у нас.

Така например при повикване хората за работа на границата, много рядко командирите на заставите съобщават и съглуват своята работа с околийския комитет и партийните организации.

Често явление е един и същи обект да се разработва и от ДС и от Гранични войски. Освен такива паралелни разработки на обекти имаме случаи и на едновременно насочване завербовка на едни и същи лица, с което се губи време и се излагаме.

Има и такива случаи, които будят съмнение и се нуждаят от по-квалифицирани кадри за тяхната разработка. Така например, оперативния работник на ДС от с.Раковица съобщава на ДС-Кула за готвещо се бягство. Околийския началник на МВР, обаче не съобщава на граничното поделение за вземане мерки, в резултат на което бегалците минават границата. Лейтенант Петков от граничната комендатура в с.Салаш при събиране сведение за изселване е издал тайната на редица местни дейтели, че тези сведения се събират именно за изселване, а не за друго следствие, на което много от набелязаните хора вземат мерки и минават границата.

Бившият окръжен началник на ДС - Въртин др.Георги Стоянов близо 20 дни е пребивавал в Кула, но не е оказал никаква съществена помощ за укрепване апарата и работата на ДС за откриване и ликвидиране на титовите бандити.

Всички тези факти ни дават основание да заключим, че положението в Кулска околия е неблагоприятно. То е тревожно! Околийският комитет не обезпечава политическото ръководство, не контролира партийните организации и не държи положението в ръцете си. Той се подвежда от инструкторите и пълномощниците, които или не му съобщават истината или го лъжат. В бюрото няма решимост да се справя с извращенията. Много от тези факти то ги знае, но не е предприело никакви мерки за поправяне положението и наказване отговорниците. Така например то знае за деянията на Перо Жиков - председател на Градския народен съвет; на Славчо Иванов; то знае за безобразията в с. Големаново, Каленик и др., но не е взело никакви мерки. **НЯМА СЪННЕНИЕ, ЧЕ ВРАГЪТ РАБОТИ ДО НЕГО ИЛИ В НЕГО И ГО ПРИСПИВА.**

Нужна е сериозна помощ и решителни мерки и то в близките 10-15 дни, в противен случай на врага ще се отдаде да предприеме сериозни акции използвайки негодуването на голяма част от граничното население и притъпената бдителност на Партията и властта.

Ние предлагаме:

1. Незабавно да се изпрати бригада от агитпропа и от отдела партийни, профсъюзни и младежки организации на ЦК на БКП, която да подпомогне околийския комитет в организирането на едно мощно политическо настъпление срещу врага за смазване на титовата агитационна разложителна дейност, за повдигане самочувствието и вярата на населението в Партията.

2. Да се предприемат незабавно административни мерки срещу всички реакционни елементи, които развиват вражеска дейност, а така също и срещу семействата на реакционни и кулашки елементи избягали в Югославия.

3. Да се изпрати група от отговорни оперативни работници от ДС, които на място да подпомогнат разработките на обектите, да засилят и подобрят агентурната работа да да може в най-кратък срок да открият и ликвидират агентите и бандитите на служба и в услуга на УДБ.

4. Да се изпрати комисия от Централния комитет, която да обследва всички ръководящи кадри на околията, включително председателите на селсъветите и секретарите на първичните партийни организации.

5. До обследване на кадрите в околията да се изпрати втория секретар на Окръжния комитет, който да отговаря за цялата работа на Околийския комитет и околийската партийна организация.

6. За притъпена бдителност да се смене I-вия секретар на ОК - Кула др. Муйков и да се изпрати на друга стопанска или административ-

8.-

9.

на работа.

7. Да се спре записването на членове, както за масовизирането на старите ТКЗС, така и за изграждане на нови такива, до второ нареждане.

Селско-стопанския отдел при ЦК и Министерството на земеделието да изпратят за един месец група от 6 души инспектори и инструктори по ТКЗС, които да оказват помощ за укрепването на кооперативните стопанства и създаването на едно-две образцови такива.

8. Да се осигури пълна съгласуваност между Партията, ДС и граничните поделения, като Окръжния секретар на БКП, Окръжния началник на МВР и началника на I-ви граничен отряд бъдат в най-тасна връзка

9. Да се разпусне партийната организация в с. Раброво, загдето е допуснала да бъдат арестувани десетки селяни и пратени на принудителна работа.

10. Незабавно да бъдат снети от състава на Околийския комитет на Партията, изключени от Партията, предадени на съдебните власти и подведени под отговорност: Пери Жиков - председател на Градския народен съвет, Славчо Иванов - инструктор на ОК на БКП и Иван Флоров - председател на селсъвета в с. Раброво.

11. Гранични войски да открият нови комендатури и застави в онези гранични участъци, които са в най-голяма близост до населените места, в които има силни емиграционни настроения.

12. Да се закрие незабавно манастира Св.Троица над с. Раковица, който отстои до границата само на 1 км. и служи за база на титовата агентура. Манастира да бъде използван от граничното поделение.

13. Задължава се окръжния комитет на БКП - Враца да извърши пълно проучване на всички работници и персонала заети на работа в мина "Връшка чука".

14. ЦК на БК да направи бележка на бюрото на Окръжния комитет на БКП - Враца, загдето е допуснало такова състояние в Кулска околия и да му обърне внимание за вземане срочни мерки по проверяване и укрепване работата в Граничните села на Видинска и Белоградчиш-

9.-

10

ка около, заедно също има сигнали за неблагополучие.

София, 8.III.1951 год.

К О М И С И Я:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: /п/ Т. Звездов - инспектор пр- ЦК на БКП

1. /п/ Кирил Ж. Янков - началник по итотдела при Гранични войски.

ЧЛЕНОВЕ:

2. /п/ Никола Ж. Ангелов - главен инспектор при отдел XII Д.Д.С.

Верно,

СЕКРЕТАР НА ПОС. МИНИСТРА Г. Кумбелиев:

/Д. Стев/

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И КОЛЕКТИВИЗАЦИЯТА

41

Из архивите

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

8

*К.И.
Д.И.К.Д.В.С.С.С.*

СПЕЦИАЛНО СЪОБЩЕНИЕ

ОТНОСНО: вражеска агитация за напус-
кане на ТКЗС и разграбване на доби-
тъка в някои окръзи на страната.

По данни на отдел III-ти ДС вражеската агитация и пропа-
ганда за напускане на ТКЗС и разграбване на добитъка от тях про-
дължава.

ПЛЕВЕНСКИ ОКРЪГ.

В с.Буков-лъж,Плевенско на 9 т.м. тълпа от около 300 ду-
ши е скандирала пред селсъвета следните викове: " Искаме хляб,дай-
те ни земята,добитъка и инвентара,освободете задържаните" и т.н.
През време на виковете са били хвърляни камъни и тухли по прозор-
ците на селсъвета и са ги изпотрошили. Вечерта на същия ден след
пристигането на милиционери и отделение от 15 войници от Вътреш-
ни войски вълнението утихнало.

В с.Левенци,Луковитско на 8 срещу 9 т.м. по стените са би-
ли написани лозунги със следното съдържание: " Да живее Никола
Петков. Да живее Легиона"

В с.Торос,Луковитско до 9 т.м. са подадени 350 заявления
за напускане на ТКЗС от общо 700 члена на стопанството. Предпшния
ден ръководството на партийната организация в същото село взима
решение и разгласява,че всички желаещи да получат добитъка си от
ТКЗС могат да сторят това на 9 т.м. Веднага след това съобщение
около 100 души са си взели добитъка.

В с.Телиш,Луковитско по същото време са иззети 146 глави до-
битък от наличния брой 530 глави.

В с.Садовец,Луковитско са били иззети 660 глави добитък от
общо 1,000 и са подадени над 300 заявления за напускане на ТКЗС
от общия брой 1,100 члена.

В с.Каленик,Ловечко на 9 т.м. тълпа от 50 души,повечето жи-
ни с викове "ура" се отправили към двора на ТКЗС да разграбят до-
битъка,но са били разубедени и върнати.

В с.Стояново,Ловечко същия ден около 250 души насилствено

182

разграбили 100 броя добитък от оборите на ТКЗС.

На 7 срещу 8 т.м. между селата Маленик и Драгана, Ловечко е бил възпламенен взрив. По същото време и в самото село Драгана бил възпламенен такъв. Задържаните по първото възпламеняване на взрив са лицата Атанас Митев Атанасов - 20 годишен, изключен от ДСНМ, син на ликвидирания полицай, Аврам Боцев Стоянов - 25 годишен, безпартиен и Цанко Вълков Цанков - 25 годишен, бивш член на ВМС-Сърбиноки - всички от с. Маленик. При разпита те са признали, че възпламеняването на взрива е трябвало да послужи като сигнал за разграбване на добитъка от ТКЗС.

Взети са мерки за залавяне на възпламенителите на взрива и в с. Драгана. В същото село са подадени ~~два~~ 300 заявления за напускане на ТКЗС.

В с. Хаджи-Димитрово, Свищовско на 8 т.м. вечерта пристигнали две лица в милиционерска униформа. При направената проверка обаче се указало, че същите не са милиционери. Единия успял да избяга, а другия заловен се казва Никола Димитров Пичманов от с. Петко Каравелово, Свищовско.

В с. Вългарене, Свищовско на 7 т.м. вечерта е било заловено лице то Димитър Русев Басинов - припадък към евангелистката секта "сътботяни". При обиска у него са намерени ж.п. билети от линиите: Сталин-Балчик, Каварна-Сталин, Горна-Оряховица-Сталин и Пордим-Горна-Оряховица, а също така и едно заявление образец за напускане на ТКЗС и една бележка с подател Христо Г. Митев от с. Надежда, Ловечко адресирана до Христо Ковачев от с. Крушумя, същата околия със следното съдържание: "Изпращам ти този човек, действайте енергично" Намерени са само така и адресите на лицата Никола Стоянов Мъшлев от с. Златица, Еленско, Георги Монеv от с. Изгрев, Никополско, Ламби Кръстев Тотев от с. Ценово, Белевско и др.

Задържания се намират в болница. Взети са мерки за установяване на връзките му.

До 9 т.м. в Плевенски окръг са задържани за различни вражески прояви по горните и други случаи 140 лица. От тях 109 са членове на ТКЗС и 31 частници. Политическата им принадлежност е следната:

Членове на БКП	5
Членове на ВЗНС	21
Николапетковисти	39
Безпартийни	70
Други вражески елементи	5

ВРАЧАНСКИ ОКРЪГ.

На 9 т.м. към 20 часа в с.Реселец,Белослатинско след възпламенянето на взрив,което послужило като сигнал,около 200 човека са нападнали ТКЗС и разграбили от оборите му около 200 броя добитък. От страна на охраната е стреляно,но жертви няма.

Възпламенителя на взрива е задържан. На мястото са отишли наши органи да изясняване на случая.

В с.Сталийска-мехала,Домско на 9 т.м.са подадени 20 заявления за напускане на ТКЗС.

ТЪРНОВСКИ ОКРЪГ.

В с.Патреш,Павликенско на 8 т.м. са подадени 20 заявления за напускане на ТКЗС,а в с.Лушево,Търновско до същата дата са събрани 30 подписа на недоволни за напускане на ТКЗС. Събирането на подписи е продължило.

Взети са мерки за разкриване на инициаторите.

В с.Ресен,Търновско на 8.тм.вечерта са били разпръснати 50 позива с антинародно съдържание.

Взети са мерки за разкриване на авторите.

В с.Вишовград,Павликенско са били подадени 20 заявления за напускане на ТКЗС. Лицето Иван Канев Пенчев - среден селянин,безпартнен, но вражески настроен е връщал отиващите на работа кооператори заплашвайки ги,че който отиде на работа ще го бие с жонга.

Брожение за напускане на ТКЗС има всред кооператорите в с.Ялово,Дряновско.

.10.III.1961 год.

ПОМ.МИНИСТЪР: *[Signature]*
/И.Толчев/

*Д. Умковски,
не са извършени изпитания на
неговите вещици на
Умковски
И. П. 31 г*

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго поверително

ПОСЪЛКА НА ДОК. М-р
А. ЮСТОВ КОЛЧЕВ.
СОБИЯ

Б О К Е Л А Д

За допуснатите извращения и безобразия при изграждане на ТКЗС в с. Раброво, Булско от страна на инструктора при ОК на РКИ Славчо Иванов и председателя на селсъвета Иван Възовев.

Др. Том. М-ре,

От направената проверка съвместно с окръжния началник на МРП Враца в с. Раброво, Булско на 9 март т.г. се установи следното: Акцията за образуване на ТКЗС в с. Раброво, Булско е почнала на 20.11.т.г. без достатъчно подготовка и лична агитация. На 21 и 22.11 са били проведени две общоселски събрания с слабо посещение. На второто са присъствали около 60 души-десятнически апарати на селото. След двете общоселски събрания са били образувани комисии от 20 души агитатори за провеждане на лична агитация. Отивайки, обаче, агитаторите по къщите хората или затваряли и се скривали или се показвали само жените и казвали, че няма мъжете им. Секретара на партията от 40 къщи намерил стопаните само на 15.

Едновременно за да подсилят работата и да спламат по богатите да влизат в ТКЗС и не агитират против него по нареждане на инструктора Славчо Иванов председателя на селсъвета извадил списък всички които имат задължения към държавата; мес, царевича или са извършили някоя нарушени на законите. То този списък била изнета на няколко души царевичата. Георги С. Калинов член на ВКЦИ с 40 дек земя бил Глобин 10,000 лв. изкупувателите не си е отшел моста и му взета лонната пушка зато о не искал да стане член на ТКЗС.

То същото време след неуспеха с личната агитация по домовете били образувани две комисии: едната в клуба на партията а друга в селсъвета които викали хората поеднично да ги увещават да станат членове на ТКЗС. През тия комисии е минало цялото село с изключение на 10-15 души смятани за кулаци.

ного грубо и брутално са се държали с хората тия от комисията в селсъвета; инструктора Славчо Иванов, председателя на селсъвета и директора на кооперацията. Всички стопани недобре приели агитаторите и некои кажи да стават членове на ТКЗС били заставани да вадят по 10 кубика камъни. Общо в селото по този повод в най лошото време когато е валил сняг са карани да вадят камъни около 40 души. От тях 20-30 души са били арестувани от председателя по за пет шест часа а някои са оставали и по 24 часа. Девем души са карани от общинския милиционер в съседното село Делейна „да видели как е изградено стопанството там. Други са били бити поувани и заставани да подписват списъка за членове на ТКЗС или да подписват декларации, те са заклетли врагове на народа. Председателя на съвета са бити:

1. рифор Бръвеч Борников 48 год. с 20 дек. земя. Дарени му два рицилука и 4-5 плесници.

2. Ламия Кръстев Черчеланов 51 год. с 20 дек земя член на ВКЦИ.
3. Ван Маринов Микопарнов. ова е станало в присъствието на Славчо Иванов който лично е бил Кирил Пончев Попов 37 год. с 10 дек земя сакат с дясната ръка. Дарил му 2-4 вървуча и други.

Под давлението на горните двама общинските служаци и горските са конфискували на пет души

строителен материал/по една две греди/ щото не искат да влязат в ТКЗС/материала е сечен контрабанда но в селото не са само те.
В резултат на тия действия десетина дена мъжете не са смели да излизат из селото.

Подобни случаи в Кулска околия има и в други села:

Така в с.Раковица по нареждане на председателя на ТКЗС Мико Стоянов Келязков в началото на м февруарии е вдигнато нощно време сеното на седем души нечленове на ТКЗС въпреки тях ото несъгласие да го дават на ТКЗС. За случая се води дознание.

В с.Тополовци преди двадесет дена при започване на акция за образуване на ТКЗС вследствие лошата работа и заплахи е започнало масово бягство а хората от селото в гората, къде о са си носили хляб за по цели дни така лицата Петър Николов, Иван Сланков, Твятко М. Маринов и др са били заварени в гората в местността „Тяска“ че са занесли храна и и дреди и се криели по цели дни за да не ги запишат в ТКЗС.

Други заминали за идни и София на 15. II. и се прибрали на 21. II. Ловците излизали сутрин рано и се прибирали вечер късно. Партийните организации гук са слаби и няколко души партийни ръководя нещата по чисто административен начин.

В с.Каленик има също така масово бягство на селяни в гората. Тук от говорника на ОК Герго Иков при отпочване на акцията за образуване на ТКЗС извикал с себе си бирника и след като някой от поканените селяни откаже да се запише бирника го извиква да си плати данъка. При един отказ на стопанин да се яви в съвета общинския милиционерът Джунков отива домыт му и като не го сварва почнал да арестува жените, те побегват с плач а той стрелял над тях. В резултат на тези груби деяния от 27. II до 2. III. т.г. от същото село са избягали 7 човека и са в неизвестност, може някой от тях да са избягали и в Бгославия.

Изхождайки от гореизложеното предлагам:

1. На задържаните Славчо Иванов инструктор при ОК на ВКП Кула и Иван Бъзов председател на селсъвета в с. Раброво, Кулско да се проведе срочно разследване в ДС Враца и се дадат по съд.
При разследването им да се явлени основно тяхното минало с оглед установяване евентуални техни връзки с Бгославското разузнаване.
2. С пряка помощ от ОК и окръжния комитет на партията Враца да се проведе срочно разяснителна работа и се разобличат виновниците за да се премахне създаденото положение на уплаха сред населението.
3. Да се вземат мерки за основно подобрене на работата на ОК на ВКП и ОНС гр Кула.
4. Да се обърне вниманието на окръжното управление на МВР и ДС Враца за подобрене на агентурно инфо ридционния апарат в Кулска околия и особено този по линия на XII, I, и III-ти отдели.
5. Окръжното управление на МВР, Окр. К-т на ВКП и ОН на ВКП Кула да вземат срочни мерки за попълване щата на ДС в гр. Кула.
6. Отдел XII ДС да прати свой човек в помощ на ДС Кула за по продължително време.

10 III 1951 год.
Видин

II-У отдел III-ти ДС

Панкарски

УК на БКП.
Секретаря
Създам че в този момент
Окръжния секретар трябва да съставя
своите изречения е УК.
12 III 51
[Signature]

Лично Строго Конфиденциално. 3

ДО ДРУГАРЧ
НАЧАЛНИК СЕДЕЦ ДЪРЖ. СИГУРНОС
Началник отделение III-то
ГР. В Р А Ц А.

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

ОТНОСНО:

Направените извържения на законността от страна на партийни членове в с. Славотин Михайловградско при масовизацията на ТКЗС в с. село.

Др. Началник;

през пролета на 1950. год бе учедено ТКЗС в с. Славотин Михайловградско с 67. члена, включително от чл. на БКП. През есента на същата година стопанството се увеличи с още 200. члена, обаче не бе постигнато пълна масовизация.

На 1. Март 1951. год. ръководството на партийната организация се събира на заседание и вземат решение да отпочнат разяснителна работа в сред населението и продължат масовизацията на ТКЗС, като Рангел Илиев Председател на Сел съвета в с. село, Васил Георгиев Иванов Секретар на БКП и политическия отговорник при ТКЗС Любомир Илиев одев започват да извикват селяни в Сел Съвета, които не са членове на ТКЗС под предлог да подписват договори за засаждане на пролетни интензивни култури. При това повикване на селяните горните лица са ги проагитирвали да се записват членове на ТКЗС, като са повиквани лицата НИКОЛА АЛЕКСАНДАРОВ ЛИЛОВ, ТРИФОН ЛИЛОВ ТРИФОНОВ, Иван Цветков Пелов и др, които са вражески настроени и имат влияние върху вражеските елементи в с. село. След отказването им да станат членове, партийното ръководство во наново взема решение да бъдат повикани наново в сел съвета няколко лица от селото, които имат влияние в сред безпартийните среди за да ги проагитират за втори път, като през второто повикване председателя на Сел съвета им е обяснявал политическия и стопански живот в наша страна, предимствата на ТКЗС, като е обяснявал, че за да не се масовизира стопанството в техното село е една от причините и те, тъй, като не са се съгласявали с нито едно мероприятие на власта. При същото повикване в сел съвет председателя е поускал селяните да си отиват, обаче лицата МАРИН ГЕОРГИЕВ ИВАНОВ Председател на ТКЗС, ДИМИТАР МЛАДЕНОВ ЛАЗАРОВ Председател на ДСНМ и чиновник в Сел Съвета.

бивш милиционер, изключен от БКП за не морални деяния С.С. на Отделение XII. -то при Отдел Д.С. Враца. ИВАН КИРОВ ИВАНОВ Общински милиционер чл. на БКП. и чл. на БКП. бивш ятак на партизаните Сега С.С. на Д.С. Михайловград пазач на Я/К. всички от с. Славотин са били в коридора на Сел съвета и при излизането на горните три лица по отделно са ги отвеждали в друга стая и са им написали побой за това, че не са искали да станат членове на ТКЗС. С което са извършили нарушение на законоста и извържение на партийната линия, за което своевременно бе сигнализиран Окол. К-т на БКП, а от там Окръжния К-т. и след направената анкета от представител на Окръжния К-т и Сколийския на БКП и проведеното дознание от Д.С. се установи, че действително е написана побой на горе поменатите лица на НИКОЛА АЛЕКСАНДАРОВ ЛИЛОВ, ТРИФОН ИЛИЕВ ТРИФОНОВ и ИВАН ЦВЕТКОВ КАМЕНОВ.

КРДОПБГДСРБНА
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРБНА
Дата: 21.05.2018г. Секретар: [Signature]

4

Извършението направено от горе поменатите лица се дължи на това че същите не добре са разбрали линията на партийната и начина за водене на разяснителна работа всрещ безпартийното население за привлеченето им в ТКЗС. В стремежа и желанието си да масовизират стопоцентровете ово техното ТКЗС и достигнат околните села и срещайки силна опора от вражеските елменти в техното село са напаривили горното.

След напаревата анкета от БКП секретара на окръжния К-т на БКП Враца дава нареждане да бъдат задържани лицата, които са нанесли побоя и се предадът на съдебните органи за искане наказанието им. На същите сме провели дознание от който и представяме препис.

На разпореждане.

Приложение "оказанията дадени от лицата които са нанесли побоя.

ОК ОЛ. НАЧАЛНИК МВР ОКОЛ. РАЙОН. Т. ИВАНОВ.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ Д. С. ТЕМЕЛКОВ .

Из архивите на ДС

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

Суровостта

СПЕЦИАЛНО СЪОБЩЕНИЕ

ОТНОСНО: състоянието по разграбване
то на добитъка в Пловдивски и Вра-
чански окръзи.

По последни данни от ДС Плавдив и Враца, раздвижването и наем-
строението всред членовете на ТКЗС за вземане на добитъка от сто-
панствата подбуждани от вражеската агитация и пропаганда още про-
дължава.

Така:

В с. Червен-Асеновградско на 24 т.м. вечерта повече от поло-
вината новоприети през м. януари 1951 год. - 340 члена са разграбили
добитъка си.

В с. Садово-Асеновградско на 24. III. т.г. са взети 5 броя до-
битък, а тази сутрин вземат и инвентара си.

В с. Могилища-Смоленско-едно лице, член на ТКЗС е агитирало
сред жените от стопанството за излизане от него.

В с. Чешнигорово-Асеновградско, на 24. т.м. е имало брожение за
напускане на ТКЗС, а тази сутрин - 25. III. т.г. има вземане на доби-
тък.

В с. Белащица-Пловдивско, също има брожение за напускане на Т
ТКЗС. Вражески елементи, членове на ТКЗС са працали нечленове в сто-
панствата до с. Маноле, да видят какво е положението там, където най
напред е почнало разграбването на добитъка.

Днес - 25. III. в с. Ягодово-Асеновградско, към 8.30 часа, група
членове на ТКЗС са почнали да вземат хито от сирядовете на ТКЗС.

В с. Долнослав-Асеновградско от 180 новоприети членове на ТКЗ
половината са си взели добитъка.

От наша страна са взети мерки за откриване на подбудителите.
На место са заминали окръжните началници на МВР и ДС.

Води се широка разяснителна работа от партийни агитатори.

Характерно е, че врага в тези действия некарва жените на пре-
ден план за разграбване на добитъка.

От с. Ягодово-Асеновградско на 23. т.м. група от 70 жени оти-
ват в Асеновград пред околийско управление на МВР да искат освобо-
ждаването на задържаните двама подбудители: Васил Йонев Генчев и
Петър Александров Черев. След разяснителната работа, жените са се

върнали.

На някои места в агитацията за напускане на ТКЗС са взели участие и членове на БВП.

Така:

В с.Радиново-Пловдивско, най-злостна агитация всред членовете на ТКЗС за напускане на стопанствата е водил Стоймен Ал.Стойчев, член на БВП, който на всеослушание е заявил на агитаторите, че още сто души агитатори да изпратят няма да се върнат в ТКЗС.

А Ал.Стойчев от същото село, член на БВП е организиран жените да се навървят върху колата на милицията ако вземе да откарва задържаните двама подбудители.

В с.Войница-Кулско на 23.III. т.г. 10 души членове на ТКЗС, които са си взели добитъка, са отказали да ходят на работа.

В с.Верилонец-Кулско, членове на ТКЗС са си опитали да разгребат фуража на стопанствата, но са разубедени.

В с.Милчица-Кулско на 23 т.м. е продължило разграбването на дребен добитък-овце.

В с.Но таперчево-Кулско е имало опит за вземане на добитък.

Взети са мерки за предотвратяването му.

Тази сутрин до 9 часа не са отбелязани нови случаи в Кулско

В Видинска околия на 23.III. т.г. в редица ТКЗС е имало настрясания всред членовете да искат отсрочването на предаването на добитъка-това да стане на есен, а до това време да си работят като частници. По повод на това, в Околийски Народен съвет гр.Видин е имало делегация от по 30-40 човека от следните села: Делейна, Войница, Градец, Ясен, Гъмезово, Брегово, Косово и Майор Узуново.

В с.Майор узуново, група членове на ТКЗС са нападнали стопанския двор с цел да разграбят добитъка. Някои от групата са нападнали е полове и са наранили общинския милиционер. Членове разяснителна работа са разубедени. Задържани са трима души подбудители.

В с.Делейна, трима души са агитирали против ТКЗС и са заплашвали, че който отиде от кооператорите да работи ще го ликвидират.

Подбудителите са задържани, проведено им е следствие и са предадени на прокурора.

В с.Брегово, един кулак е ходил от къща на къща и разправял, че цял да дойде Георги Трайков за разтурянето на ТКЗС. Същият е задържан по нареждане на прокурора. Води се следствие.

В с.Градец на 23.III т.г. са подадени 200 заявления за напускане на ТКЗС. Повечето от тях са били предварително написани от Боби Гайдарски, средняк, никола-петковист, и поднасяни за подписи на

20

от съдия за подпис от членовете на ТКЗС. Подбудителя е задържан по нареждане на прокурора. Води се следствие.

Тази сутрин, в същото село, 50 души са се опитали да разграбят добитъка и инвентара. От тях само 5-6 души са успели да сторят това.

Взети са мерки за предотвратяване на разграбването. На място са заминали наши органи.

В с. Гайтанци, тази сутрин също е направен опит за вземане на добитъка. На местото са заминали наши органи.

В цялата околия и особено в селата където има таква проява се води активна разяснителна работа. от партийните агитатори.

25. III. 1951 год.

СОФИЯ

ПОМОЩНИК МИНИСТЪР:

Г. Кулвизиев
/Г. КУЛВИЗИЕВ/

Из архивите на ДС

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И ПОЛЕНИТИВИЗАЦИЯТА

45

Из архивите

192

Строго поверително! 22

25 III

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

160

СПРАВКА

ОТНОСНО: допуснати извършения при масо-
визацията на ТКЗС.

При масовизацията на ТКЗС през 1951 год. са били допуснати редица груби грешки и извършения на правителствената и партийна политика.

Така например в с.Раброво,Кулско по нареждане на инструктора от ОК на БКП Славчо Иванов е бил изготвен списък на всички стопани,които имат задължения към държавата и по него иззета царевицата на няколко души. От Георги Ф.Калинов - член на БЗНС с 30 декара земя била взета ловната му пушка и глобен 10.000 лева понеже не си бил отчел маста и не искал да стане член на ТКЗС. Същия инструктор и председателя на селсъвета,заедно с директора на кооперацията образували две комисий за провеждане на масовизацията на ТКЗС,през които минали всички селяни с изключение на 10-15 кулаци. Всички ония стопани,които отказали да влязат в стопанството са били заставяни от комисийте да вадят по 10 кубика камъни,като наказание. Общо в селото по този повод в най-лошото време са карани да вадят камъни 60 души. От тех 20-30 са били арестувани от председателя на селсъвета за по 5или 6 часа, а някои за по 24 часа. 9 души са били карани от общинския милиционер в съседното село Делейна "да видели как е изградено стопанството там",а други са били бити,псувани и заставяни да подписват списъка за членове на ТКЗС или да подписват деклараций, че са заклети врагове на народа. От председателя на селсъвета Иван Бъзов са били бити следните селяни:

1. Трифун Кръстев Флориков - 45 годишен с 20 декара земя
2. Дамян Кръстев Черчеланов - 51 годишен с 23 декара земя,член на БЗНС.
3. Иван Маринов Мукопърцов.

Побоя е бил нанесен в присъствието на инструктора от ОК на БКП Славчо Иванов,който от своя страна бил Кирил Тончев Попов - 35 годишен с 10 декара земя,сакат с дясната ръка и други.

-2. 29
161

Инструктора и председателя на селсъвета са арестувани и им се води следствие.

Подобни случаи в Кулска околия има и в други села:

Така в с.Раковица по нареждане на председателя на ТКЗС Петко Стоянов Желязков в началото на м.февруари т.г. е било вдигнато нащо време сеното на седем селяни нечленове на ТКЗС, въпреки техниото несъгласие да го предадат на стопанството.

За случая се води дознание.

В с.Тополовци при масовизацията на ТКЗС в началото на м. март т.г. следствие на заплахите от партийното ръководство, се започнало масово бягство на хората от селото из горите, като са носели със себе си храна за по няколко дни. Лицата Петър Николов Иван Станков, Цвятко Маринов и др. са били открити в местността "Пясъка" избягали там под страх да не бъдат записани в ТКЗС. Други заминали за Видин и София, трети заминавали на лов по цели дни и т.н.

В с.Каленик има отбелязани също така случаи на масово бягство от селото. Отговорника на Партията от ОК, Герго Миков при отпочване на акцията за образуване на ТКЗС, заедно с бирника извиквали селските стопани и на ония които отказвали да влязат в стопанството ги задължавали да си изплатят данъка. При един отказ не стопанин да се яви в селсъвета, общинския милиционер Йото Джунков отива в дома му, но тъй като не го сварил там започнал да арестува жените, които се разбягали с плач. При това милиционера е стрелял над главите им.

В резултат на тези груби грешки от 27.II. до 2.III.т.г. от горното село са избягали 7 човека и са в неизвестност. Възможно е някои от тях да са забегнали в Югославия.

При воденето на разяснителна работа от членовете на Партията в с.Ягодово, Асеновградско, на 22.III.т.г. до вечерта са били подадени 350 молби за напускане от ТКЗС изключително от новите кооператори. В голямата част от молбите се излага, че са били принуждавани преди на сила да влязат в ТКЗС заплашвани, че в противен случай ще бъдат испращани в "Дияр-Бекир" или "Димитровград"

В с.Маноле, Пловдивско по нареждане на местните партийни ръководители са били поставяни пред портите на кулаците и нежелаетелите да влязат в ТКЗС табели с надписи, че са народни врагове и заставяни през ноца да шаят същите табели.

При масовизацията на ТКЗС в с.Ягодово, Асеновградско подпредседателя на ОНС Коста Чекералов е казал на събраиие: "Който не вли

- 3. 30
162

за в ТКЗС ще ходи и Делиорман. Единия влак замина, ще дойде и друг. Който испусне и него, няма спасение". Това е подействало като уплаха в момента, но впоследствие селяните започнали да подават заявления за напускане на ТКЗС излагайки като причина главно заплашването на подпредседателя на ОНС Чекеларов

28. III. 1951 год.

София.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ III-ТИ:

M. Цанкарски
/М.Цанкарски/

17

П О К Л А Д

Оперативната обстановка в Видинска околия напоследък се характеризира в следното:

В резултат на напрегнатата международна обстановка, вследствие яркото разграничение лагера на мира и демокрацията от една страна и от друга империалистическият лагер, а така също и усилената подготовка от страна на англоамериканците за нова война, вражеските елементи в околията водят злостна агитация, че войната е неизбежна и че скоро България ще бъде упоирана от войски на Югославия, а така също и англоамерикански войски и че с комунистите вече е свършено. Такива слухове се пускат най-много в пограничните села, които са населени изключително с влашко население което е доста невежо.

Особено раздвижване на контра-революционните елементи се чувства в последно време след обиколката на айзенхауер в Югославия и се стремат да създадат психоза на безизходно положение от война в полза на капиталистическият лагер.

Вторият въпрос около който е обърнато вниманието на вражеските елементи в околията е водене борба против стопанските мероприятия провеждани от Народната власт на село. При провеждане акцията за образуване на нови ТКЗСи масовизация на старите врага използва недоволството на някои елементи и усилено агитира против създаването и масовизирането на стопанствата.

Агитацията на врага против стопанствата се изразява в индивидуално увещание на някои слабохарактерни селяни, разхвърляне на позиви с съдържание "Смърт на ТКЗС", "Не отивай на работа в ТКЗС" и др. Такива случаи са константирани в селата Брегово, Ракитница, Бръв, и др. кадето са били разпространени позиви с съдържание против стопанствата, напечатани със специално изработен за целта печат.

Друг начин за борба против ТКЗС която врага използва това е организиране на жените като същите си организират митинги за разтурянето на новообразуваните стопанства. Такива са случайте в селата - Гъмзово, кадето на..... 1951 година когато е било насрочено общо кооперативно събрание за вземане на решение за оценка на инвентара, то на същото са дошли само жените на кооперативите, а и жени на не кооператори без да присъства нито един мъж на събранието. Жените са били така организирани щото не са пускали да влизат мъже, а са настоявали ръководството на стопанството да започне събранието. Събрани са били около 250 жени, на самото събрание те не са слушали нищо, а са скандирали "не искаме ТКЗС сега, а на есен" и др. поради което събранието е било разтурено.

В село Делейна Видинско също така е проведен митинг от жени който също така са настоявали образуването на стопанство то да бъде ошложено за на есента. След като представителя на О.К. на Б.К.П. др. Удрев е казал на същите, че стопанството е образвано и съществува, същите започнали да скандират по влашки "на есен, на есен" и напускат събранието като си отиват по домовете.

В село Брегово Видинско на 21. III. 1951 година е проведен митинг от жените които са се отправили за училището от където са искали да си вземат децата, поради това, че в селото е пуснат слух че се събират всички деца и се изпращат в СССР на възпитание. На същите своевременно е обяснено, че това не е верно и че са заблудени след което същите са си отишли по домовете. В същото село на 20. Март 1951 година излизат всички жени на стопанството и са настоявали да им се даде работа да работят като са казвали " нали сте ни събрали в стопанство, давайте ни сега работа" с което си деяние са искали да zlepоставят стопанския съвет който в този момент е бил заангажиран с оценка на добитака, инвентара и събиране на фуража.

Освен така наречените женски митинги се предприема и изпращането на делегация в околийския народен съвет при прокурора и другаде. Такива делегации са изпращани от селата Делейна, Капитановци Майро Узунова и др. които са изявявали искане да не се образува сегашно стопанство в техните села, а да се отложи за есента.

Всички тези и други факти ясно говорят, че врага се ориентира не са камо към разхвърляне на позиви против ТКЗС, но и на организирана борба против същите посредством митинги и делегации.

За всичко това помогна и грешките допуснати от нашите отговорници по места, при образуването на стопанството. Тези грешки се състоят в следното:

В село Винарово Видинско отговорникът който е бил изпратен от ОК на БКП във връзка с образуването на ТКЗС вместо да предприеме агитация и разяснителна работа сред населението е избрал най-лесния начин за записването, а именно чрез заплашване и задържане. Така същия е задържал около 10-12 човека и през ноцта понеже не са се съгласявали да подпишат декларация да станат членове на ТКЗС, то същият ги съблича голи и отгоре на това ги напръсква с вода. Това нещо се научава още същата вечер в селото и на другата сутрин са дошли пред селсъвета повече от 100 жени които са плакали и викали " освободете мъжете ни". Въпреки всичко това в селото не е образувано стопанство, за тези му деяния ОК на БКП веднага го отзовава пред бирото и се е занимавало с него, като веднага е бил изключен от партията снет от длъжност и предаден на прокурора.

Други случаи на извършения имама в село Градец Видинско кадето поради това, че някои от селяните са отказали да станат членове на стопанството, то същите са били задържани като на някои от тях е нанасяно и побои от някои местни партийни отговорни лица. Лицето което е нанасяло побои на селяните е предадено също на прокурора. В същото село не само, че са нанасяли побои, но са си служили и със заплашване за изселване, вдворяване и др. Пуснат е също така и слуха, че на скоро предстои чиска и, че ще бъдат избити всички които не са станали членове на ТКЗС или малко или много са се проявили като врагове на днешната власт. Благодарение на тези и други случаи само за няколко дни, а именно на 14, 15 и 16 т.м. са избегали и минали нелегално границата 32 човека.

Такъв е случая и в село Капитановци Видинско кадето освен случаите посочени за селата Винарово и Градец местните отговорници са вземали частният строителен материал от стопани които не са в ТКЗС като камък, тухли, греди и др. като са заявявали на същите, че ще ги върнат когато забогатее стопанството.

Делегацията която е идвала от село Майро-Узунова в околийския народен съвет на гр. Видин са излезли около 10 човека които са се оплаквали, че им е било нанесено побои от секретара на партията и някои други отговорници в селото. Този случай още не е проверен дали отговаря на действителността и ОК на БКП не е взел още съответни мерки за провинилите се другари. По късно се установява, че делегацията поради това си е поставила за цел да направи всичко възможно да се разтурят ТКЗС, ръководяйки

19

КРДОПБГДСРБНА
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРБНА
Дата: 21.05.2016г. Секретар: /

жно да се разтури ТКЗС, ръководейки се от случаите в Курска околия като предварително си е набележали и подготвили жени, че отговорни партийни дейци са искали да блудстват с жени които жетни открито са злословили в околийския народен съвет пред другаря прокурор, такива жени са : -

Целта на делегацията е била да разтури ТКЗС. в краен случай ако не са уважат молбата им, то да остнат извън стопанството лозята и житата На 20. III. 1951 година в същото село е проведено събрание на което са присъствали всички селяни, разяснено им е постановлението на ЦК на ВКП в връзка с извършението в Кулска околия, събранието е протекло при пълен ред, на края на събранието е дадена думата на селните да се изкажат по неясни въпроси, същите са започнали да скандират "Долу ТКЗС, Долу Сталин и Червенков" като са отправяли искания да им бъдат върнати воловете и инвентара, отвсякаде са завикали "напред" към кошарите, искаме си воловете". Милан Лападатов Нецов, заедно със синат си Марин и съпругата му Наста са отишли в кооперативния обор и извели воловете си, пресрещнати от отговорни партийни другари които са ги спрели на улицата и при опита да вземат воловете и ги върнат обратно Милан е извадил ножа, последван е от синат му също извадил нож, Милан успява да изреже ръцете на Самуил Георгиев Маринов от същото село които се е хванал за воловете. Воловете са върнати обратно м кооперативния двор.

Не са по малко случаите набезотговорно задържане и в някои други села в околията и особено там кадето се образуват нови стопанства, които случай врага умело използва за водене борба против народната власт и стопанствата, а освен това и за водене на нелегална борба като усилено се агитира да се преминавал границата за Дюславия в резултат на което до сега имаме минали границата от село Градец 32 човека, от село Борисово 4 човека, от село Смърдан 7 човека, от село Плакудер 3 човека и от село Брегово 2 души и то само да няколко дема.

Така изобтрилата се класова борба, и масовите бегства като че ли изненадаха службата. Ние се явихме като, че ли неподготвени в борбата с врага поради което все още неможе да се спрат бегствата.

Всичко това благодарение на нашата не добра агентурно оперативна работа, ние още не сме успяли да се ориентираме, приведем в известност и вземем на съответен оперативен отчет истинските врагове на народната власт, а се движим още по периферията и разработваме до известна степен хора които не са истинските инициатори и главни ръководители и вдъхновители на вражеските елементи.

Ние сме ввели на отчет някои вражески елементи и то изключително бивши активни членове на ВЗНС /Н. Петров/ но разработките не се предвиждат напред, или ако се работи по тях, то работата е крайно не достатъчна. Двумесечните оперативни планове, а така също и календарните такива, не се изпълняват достатъчно. Повечето се впускаме в изпълнението на акционни задачи и проучване, а изоставяме агентурно оперативната работа. Затова говорят и масовите бегства напоследък, а ние все още не сме установили истинската причина и главните отговорници тъй като е недопустимо масово бегство без същото да е организирано и да се ръководи от центар.

Работата ни с агентурата е също така слаба. Въпреки усилията които се полагат, все още средите на се прават съгласно предварително изготвените графики. Същите се провеждат когато се стигне, а плюс това и повечето от средите стават открито кадето ръководството и възпитанието на агентурата е невъзможно и неможе да се поставят конкретни задачи по донесенията или ако се поставят известни задачи то не се иска в следващото донесение резултата от изпълнението на задачата. Проверката на агентурата която е крайно необходимо в нашата ежедневна работа не е правена и до сега не сме установили предателска такава въпреки, че има случай когато агент отказва да работи под предлог, че нема вече възможност

Изследванията на ДС

Не се задълбочавахме в материалите които получавахме било от агентурата или от някои официален доброволен заявител. Особено агентурните донесения в някои случаи само се преписваха без да се поставят задачи и предвиждат мероприятия по същите. На някои от агентурата даже не са открити и работни досиета какъвто е случая с Арчарски и Срацимирски райони.

Въпреки обследването което се направи от бившото Окръжно управление и дадените указания за подреждане и отчет на материалите, все още продължава да се намират материали не подредени в чекмеджетата и бюрата на някои о.р.

Едителността не е на нужната висота. Все още някои от о.р. оставя поверителни материали по бюрата си неприбрани, или самите бюра не заключени какъвто е случая с о.р. Славчо Първанов които е започнал изготвянето на постановление за откриване на активна агентурна разработка по линия на ЕЗНС/ин/ и след като е започнал работа по нея, оставил разхвърлени материалите по масата и машината заредена и излезнал в града и не се е върнал близо 5 часа. Почти на всички бюра се намират индига които се използват за писане в ежедневната работа. Унищожените материали не се изгарят всеки вечер от самите о.р. а се слагат в кошчетата които стоят по цели седмици не унищожени. Едителността и самите райони не е на нужната висота. О.Р. когато изпращат поверителни материали не подбират хората когато ще ги изпращат, или ако се подозират то не се дават предварително указания как да се спазват самите материали и важността на същите поради което имаме изгубени такива, какъвто е случая с специалното съобщение за разхвърлените позиви в с. Ново-село Видинско които са били изпратени по кварталния отговорник в с.с. които по пътя за Видин ги изгубва и които до днес не са намерени.

За слабата оперативна работа и за грешките които се допуснаха до сега има вина и в самото служебно ръководство. Същото не така отблизо ръководеше и контролираше работата на о.р. а така също и не указваше и достатъчно конкретна помощ на същите и особено на о.р. по районите. По скоро служебното ръководство се задоволяваше с провеждане на службени съвещания и даване на указания а на място много рядко се слизаше при о.р. и там да се указва конкретна помощ. Вина има и в самите о.р. които не така присърце вземаха поставените им задачи и не гореха с желание за изпълнението на същите. Особено о.р. които работат в районите като че ли не им се седеше в града за да оформят някои неща като винаги гледаха на претипат работата и да си отидат в района понеже там са били по далече от началниците и не е имало кой да ги контролира.

Друга грешка която е допусната, това е че ние не учредихме отделна партина организация към отделението като стояхме без такава близо две месеца което доста много попречи в нашата работа.

За отстраняване на допуснатите до сега слабости е необходимо час по скоро да се преустрои работата в отделението като лично служебното ръководство се занимае по този въпрос като разпредели силите равномерно и там кадето се чества най-много вражеската проява да се обърне сериозно внимание.

Да се прегледат всички налични разработки като за всеки по отделно се изготви конкретен план за подобрение работата по същата с цел предвиждането и напред.

Да се приведат в известност всички вражески елементи като най-опасните от тях да се вземат на съответен оперативен отчет.

Да се прегледа наличната агентура като се проверат възможностите за работата и по отделни и се насочи към конкретни обекти.

Да се активизира работата по създаване на нова квалифицирана агентура като същата се вербова изключително от вражески среди.

Началниците и инспекторите да отиват по места при о.р. и указват наместо конкретна помощ по изпълнението и провеждане на по сериозни операции от страна на о.р. и изпълнение на поставените задачи.

Н-к Отделение Д.С: *Н. Пекачев*

Из архивите на ДС

198

Строго-поверително!

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

72

СПЕЦИАЛНО СЪБЪДЕНИЕ

Относно: случая с делегацията от жени от село Делейна Видинско станала на 2.IV.1951 година.

На 1.IV.1951 година между 12-14 часа около 30 жени от село Делейна Видинско са отишли при граничната застава намираща се ~~само~~ в село и са предивили искания пред войниците да слезат и им помогнат да си освободят земята от ТКЗС. Другаря Политически командир им обещава, че на другия ден / 2.IV.1951 година / ще слезе в селото и ще им поговори в връзка с ТКЗС, те се съгласили и си разотшли.

На другия ден 2.IV.1951 година на ново се организират 73 жени и не дочакали командира в селото, а излизат пак при заставата там той почва да ги убеждава в правотата на делото за укрепване на ТКЗС, но те почват да викат: "Нема какво да го слушаме" и той е агент на Вълко Червенков като другите, и той нема да ни помогне да си вземем земята, но дайте да минем пред границата". Некои от жените са били с намерение да минат границата, а некои с цел само да сплашат войниците и 30 от тях се връщат, а останалите 43 продължават по посока на границата. След като войниците разбрали, че те ще минат границата изпращат един наряд и с помоща на патрулната двойка която пресрещнала групата успяват да ги задържат и обкарат в заставата. Разстоянието между групата и границата е била едва около 120-130 крачки. След отиването на Началник МВР и ДС се отпочна разпит от което се установи следното: Като подбудители за целата работа се явяват лицата:

1. Величко Флоров Станков на 45 год. с 90 декара земя. Преди 9.IX.1944 година е бил полицай, а след тая дата е опозиционер.
2. Спас Кръстев Пасков на 30 год. с 70 декара земя, член на ДСНМ, син на председателя на Н. Петковска дружба.
3. Ница Гогова Ливова на 60 год. притежава 75 декара земя. Преди и след 9.IX.1944 година не е членувала в никаква политическа организация.
4. Георгица Милкова Андреева на 55 години, притежава 35 декара земя, не е членувала в никаква политическа организация.
5. Севастия Иванова Трифонова на 28 год. притежава 35 декара земя, не членува в никаква политическа организация.
6. Саферина Станева Душкова на 22 год. с 30 декара земя, не е членувала в никаква политическа организация.
7. Цетра Георгиева Батанякова на 58 год. притежава 50 декара земя, не членува никаде.
8. Станка Флорова Георгиева на 35 год. притежава 70 декара земя, не членува никаде.
9. Параскева Хараламбиева Георгиева на 40 год. притежава 70 декара земя, не членува в никаква политическа организация.
10. Георгица Станкова Хрждова на 40 год. притежава 45 декара земя не членува в никаква политическа организация.

От направеното проучване се установи, че три от жените са родени в Югославия, а две имат родствени връзки в Югославия. Една от жените по непроверени данни има брат който работи в УДБ. Същите са задържани и понастоящем се намират в ареста на управлението и им се води следствие.

2.IV.1951 год. гр. Видин

Околийски Началник МВР / Л. Пенков /
Началник Отделение ДС / П. Пелекачев /

Вх. 6716-А
Ч. IV. 511

18
25

И Н Ф О Р М А Ц И Я

За извършеното в отдел XIV при Д.С. по разучаването на Постановлението на ЦК на БКП по повод извърженията на партийната и правителствена политика в Кулска околия и с. Ябланица - Тетевенско и статутите във в-к "Работническо дело": "За болшевишка непримиримост към нарушенията и нарушителите на народнодемократичната законност", от 19.III.1951 г. и "Да укрепваме връзките на Партията с трудящите се, взаимодоверието между комунистите и безпартийните" от 20.III.1951 год.

Бе организирано предварителното прочитане и разучаване на материалите - членовете на ДСЕМ в отдела колективно, по време на своите, така наречени "читки" прочетоха материалите.

След това пред всички служители в отдела се изнесе беседа в която бяха разяснени някои основни моменти от тези партийни документи. В беседата се засегнаха и някои положения от статията на в-к "Работническо дело" от 29.III.1951 г. - "За последователна творческа критика и самокритика, за висока революционна обидителност", тъй като беседата се проведе след тази дата.

Изтъкна се, че задълбоченото изучаване на тези партийни документи е от голяма полза за нас работниците в ДС. Допуснатите извържения говорят за слаба работа и притъпена обидителност и от органите на ДС, там където са допуснати тези извържения, но главно, те говорят за недостатъчна партийно-политическа подготовка и разбиране политиката на Партията и правителството, по въпроса за изграждане на ТКЗС и борбата с кулачеството. Трудно може да се допусне, че местните органи на ДС не са имали сигнали за производите, които са се вършили по тези места, но те са се отнасяли, в най-добрия случай, примиренчески, именно поради

[Handwritten signature]

Из архивите на

№ 19

обстоятелството, че не са виждали в това - грубо извържение на партийната и правителствена политика по изграждане ТКЗС и нарушение народно-демократичната законност в страната. Изучаването на тези важни партийни документи ни помага да усвоим дълбоко известни основни въпроси от политиката на Партията и обогатим нашия опит и методи на работа с масите.

Направиха се и практически изводи за служебната работа в отдела:

По затягане дисциплината, изостряне революционата бдителност, усилване служебната и партийно-политическа просвета, създаване най-благоприятни условия и атмосфера за разгръщане действена критика и самокритика, организиране служебен курс, практиката на ежемесечни производствени съвещания да стане постоянен метод в работата на отдела, постоянно търсене помощ на Партийната организация в изпълнение служебните задачи и др.

На края бе разгледан един случай на небрежно отнасяне към бдителността, по който повод бе наложено наказание "мъмрене" на секретаря на отдела др.Стоева и бе обрнато внимание на гл.инспектор др.Бунев, върху липсата на необходимата изискателност от негова страна за изостряне бдителността в отдела.

София, . 3. IV . 1951 г.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ XIV:

Ив. Чуков
/Ив. Чуков/

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И ПОЛЕНИТИВИЗАЦИЯТА

49

Из архивите

202

Строго-поверително!

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

Д О К Л А Д

1. Политическата и оперативна обстановка в Кулска околия може да се охарактеризира така:

а/в резултат на голямата и упорита разяснителна работа на Партията в Кулска околия и работата на нашата бригада, в значителна степен обстановката се подобри в наша полза. Разграбения добитък в болшинството си е възвърнат, с изключение на с. Чичил и с. Периловец. В последното село не са върнати 8 коли и 3 плуга на ТКЗС. Такива случаи има и в други села на невъзвърнат тук таме по един вол, плуг или кола, което може да се обясни и с кражба.

б/характерна проява на съпротива е тази, че селата Грамада, Чичил, Коста-перчово и Периловец, не излизат на работа. В същите села бяха изпратени трактори от МТС, които ораха, но все още е кално. Не разкрития враг в същите села и някои други задържа населението да не излиза на работа, като пуска слухове да се изчакат правителствените комисии по разглеждане на техните заявления или стопанските съвети на ТКЗС. В с. Извор махала изчакват кооперативно съорание и се уговарят да излезат всички единни в гласуване против ТКЗС. Врагът разпространява усилено слух за близкостоящата война, говори за втори удар на 10 април и продължава да заплашва с оягство задграница. С тези най разнообразни форми на съпротива и задържане от излизане на работа, врагът се мъчи да попречи на Партията и Правителството да нормализира и организира успешно изпълнението на заплануваните пролетни посевни култури.

Изпълнението на плана е следното: пролетна пшеница 115%, овес 88 %, слънчоглед 66 %, а ТКЗС 83 %, фий 139 %, овес за семе 130 %, фий за семе 57 %, а ТКЗС 110 %, крмно цвекло 5 %, захарно цвекло 38 % люцерна от 5,000 дек. - 374 дек. засето, царевича от 160,000 дек, - за сято 2,000 дек. , пролетна оран 19,272 изорано, машините на МТС изорали 1,800 дек. до 1. IV. т. г. Млеко запланувано за годината 2,656,287 литра, изпълнено 584,287 за I-вото тримесечие 90 %.

в/в тази обстановка, в резултат на нашата работа, ние все още не можем да кажем, че сме разкрили и нанесли сериозен удар на нелегалния център, който движи съпротивата оказана от страна на излезлите членове от ТКЗС. Сигнали за вражеска проява на нелегална органи-

КРДОПЕГДСРБЕНА
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПЕГДСРБЕНА
Дата: 21.05.2015г. Секретар: *[Signature]*

зация в Кулска околия за сега са доловени от следните източници: агент на ДС-Видин, на 6.III.т.г. се е срещнал с Лилко Тодоров Лилков от гр.Кула и друго лице от с.Бела Рада, Видинско, които са говорили за нелегална организация съществуваща в гр.Кула, която имала уговорен парол и пр.

В с.Грамада се засичат от агентурата и доброволните донесители бившите ръководители на Н.Петковистката дружба, за които се говори, че редовно се събирали на групи, организирани около себе си други вражески опозиционно настроени елементи от селото, които първи са взели участие в разграбването на инвентара и добитъка в ТКЗС.

Засечена е нелегална младежка организация в с.Чичил, задържания член от тази организация Петко Петков е разправял на камерника, че нареждането за деморализирането на войниците от Кула е изпълнено, в смисъл жените и мъжете са провели масова демонстрация пред щаба на войсковите части и пр.

Сигнали за съществуването на нелегална организация имаме от новооткритите активни разработки в селата Бойница, Коста-перчово, и цар Петрово. В последното село бившите активни николапетковисти продължават и сега редовно да се събират на закрити места и по квартирите си. Характерно е за тях това, че в "Хоремаг" се пазарят за ниви и коне, скарват се и след това един по един отиват в квартирата на член от организацията си, където провеждат събрание.

Задържаният от с.Старопатица, в показанията си разкрива широка мрежа от ятаци на забегнали бандити от селото, говори за нелегална организация, в която той участва и засича председателя на селсъвета като техен помагач. Същата организация има редовни връзки с УДБ, пробвали са пренесената от УДБ радиопредавателна станция и са събирали шпионски сведения.

Задържаният от с.Раковица, се засича като резидент на УДБ, а знае се, че същия е бил един от активните участници и организатори за разграбването на добитъка и инвентара от ТКЗС.

Наличието на тези нелегални групи и на други готвещи се за бегство, ясно говори, че вражеските демонстрации насочени против Правителството за разграбване инвентара на ТКЗС, разлагане на армията и бегство задграница, се ръководят от контрареволуционен център, намиращ се във от страната. Не е случайно съпротивата на чичилци и техната акция пред щаба на гранични войски, като се има предвид, че в района на техното село се е укривал продължително време нелегалния , изпратен от Турция да развива бандитско-шпионска дейност, за когото също така е известно, че се ръководи от английско ра-

зузнавателно поделение намиращо се в Цариград.

Също така трябва да се каже, че не е ясно напълно ролята на дружбата по места, като се има предвид, че на 20.III.т.г. в с.Грамада, членът на постоянното присъствие на БЗНС Спас Маринов, след публично събрание е събрал вечерта членовете на дружбата и между другото е казал, че трябва да се организират, щото края идвал и трябва да бъдат готови да вземат властта, след което е обхождал селата съвместно със секретаря на дружбата Стефан Димитров, с когото са агитирали за връщане в ТКЗС.

2. Състоянието на работата на ДС-Кула е било такова, че смело може да се каже, че не е работено планово. При наличието на огромния вражески контингент в Кулска околия, на олизо 400 полицаи, към 1,500 души николапетковисти, над 2,000 души ходили в Германия, масова "ообществена сила" и много уволнени офицери от околията, работата на службата е била стихийна. Откривани са разработки по случайни сигнали, без да са обезпечавани с агентура. Така например: от наличието на агентура, на брой 52,10 агента и 42 информатора, 17 са комунисти, 20 разконспирирани, предатели и двуличници, а останалите 30 са негодни да работят по разработки. Службата е търпела този замърсен агентурен апарат, с цел само да го отчита като налична агентура, много от които бригадата все още не е в състояние да осъществи връзки с тях.

По отношение на разработки, на брой 12, може да се каже, че и те са съществували само в отчета, без конкретни планове за работа по тях и агентура ползваща се с достъп и доверие в средите на разработваните обекти. Така например: откритите 4 разработки в с.Грамада, по нито една няма агентура, а по някои дори и план за работа.

По линия на контраразузнаването е заведена разработка "Предатели", която едва вчера бе намерена, за да се направи справка по нея с мероприятия за работа.

Разработка "Рак" по линия на николапетковисти се води на лице, което повече от половин година е на работа в София и пр.

Разработките са открити, както казах, по нареждане или случайни материали, листовки и пр., докато от известните активни николапетковисти, оивши ръководители от околийски мащаб, на брой 14, нито един не е взет на разработка. Не се обслужват и разработват обекти от града, МТС, РКС, ОНС и служба земеделие, ГНС, Земснаб, Стройобединение, Електроцентралата, ПТТ станция, Храноснабдяване, ТКЗС в града, БНБ, Месоцентра, Околийско лесничейство, гимназията и учителството, БЗНС-околийско настоятелство, БЗНС-градско н-ство, архиерейското намесничество, и интелигенцията. В горните обекти, само в ТКЗС има един информатор,

който е член на ВКП. Дори персонално не са известни в списък, за да се знае кои членове работят. За литерни досиета несъществуват за службата.

По отношение на отчетността и подредене материалите в службата, констанцията е, че е повече от лошо състояние. Материалите, с които разполага службата са в невъзможно състояние за ползуване. По-лесно е да се направи проучване, отколкото да откриеш старото проучване на дадено лице.

По отношение на бдителността, до сега е констатирано, че и тя не съществува. Вече намерени разхвърляни материали за изгаряне или други нужди от архивата на оившата полиция. След като е минала комисията в състав от 2 ^{чл.} милиции на ЦК и двамата на ДС, бригадата откри досиета на служители в полицията, досиета на комунисти, досиета на въдворени от преди 9. IX. 1944 год. в Кулска околия, заявления за постъпване в полицията, заявления за замиване в Германия, досиета на комунисти провокатори и пр.

Разхвърляни и зле стопанисвани са намерени материали на ДС и Криминална служба при околийското управление, като лични досиета на агенти и информатори, работещи по ДС, тримесечни доклади и отчети по стопанска линия и за агентурата от 1945/48 год.

От щата на ДС, състоящ се от 7 души и НМ 52, за служителите от ДС цанко Петков Вълков, Н-к отделение, ст. разузнавача Васил Ников Фиков и ст. разузнавача Веско Николов Петров, са открити сериозни компроматериали, уличаващи ги в членство на "Бранник", лошо обкръжение, капитулация пред врага и пр.

За Началника на МВР цано Здравков е установено, че не е упражнявал никакво ръководство и контрол на Началника НМ Славчо Симеонов, когато не е викал на доклад. При проверка не се установи наличието на планове за съвместно действие с Гранични войски, ДС и пр.

До сега са подменявани 5 души-началници на милицията и 7 Началници на ДС, без да е установено причината за това текучество.

От всичко казано до сега може да се направи извод, че Партийната и Правителствена линия не са омили провеждани. Търпени са редица безобразия, без да се вземат мерки срещу тях. В процеса на изясняване тези неща, ред председатели на селсъвети и ТКЗС, дори и партийни секретари се засичат като врагове, така например председателя на селсъвета Раковица, Старопатица, Грамада и извърженията допуснати в Извор махала от партийния секретар, заподозрен като агент провокатор. Наличието на тези предатели, по специално Раковица и Старопатица е било известно на службата, но се е търпело, дори са ги вербовали. Също така ДС е търпело сериозен сигнал получен от Гранични войски, които

са заловили лице изпратено от УДБ да се престава на разположение и ръководство на бившия Началник на милицията в гр. Кула. Този сигнал не е изяснен и открита по него разработка по линия на контраразузнаването. Всичко това е дало възможност на врага спокойно да работи, да набира свои кадри и организирано да нанесе удар срещу правителствената полштика в Кулска околия.

3. На 28. III. т. г. се създаде в гр. Кула оперативно бюро за ръководство на бригадата, като раздели работата така: 16 оперативни работници за работа в околията по агентурно-оперативна линия, 7 души за водене на следствие на задържаните демонстранти и грабители от инвентара на ТКЗС на брой 68 и група от състав 3 члена за оперативен отчет и информация.

Как изпълни работата оперативната група:

а/извърши се разстановка на наличния състав в околията съобразно оперативното значение на даден сектор и наситеност на вражески прояви.

Много от оперативните работници трудно се ориентираха в обстановката и не можаха да изпълнат поставените им задачи, което се дължи на малък опит и невъзможността или непознаване специфичността на работата в селото и най-вече показаната недисциплинираност на някои другари, които не отчетоха отговорната им задача и не дадоха работата с напрежение. Същите бяха порицано разкритикувани на вчерашната конференция състояла се в гр. Кула. Някои от оперативните работници работещи добре разкриха и взеха на разработка вражески групи произхождащи от средите на николапетковисти, кулаци, джандармеристи, участвували в разграбването и организирането, но не задържани по време на акцията. Същите са взети на разработка, с цел бърза документация и реализация.

б/общо оперативната група до сега е вербовала 8 души и поела на връзка 5 вербовани от задържаните последствени. Има утвърдени 25 предложения за вербовка, което прави общо до сега 38 агенти и информатори.

Разработки е открила 5 и предложила за утвърждаване 8 или всичко 13.

Заедно с новозавербована агентура и наличната на брой 31, която се явява годна за работа се осъществени за 8 дни 110 срещи с донесение 81 на 14 оперативни работника.

Придобила е 4 нови явки, предложение за 2, всичко 6 явки. От новооткритите разработки 2 са еднолични и 3 групови.

Оперативната група е задokumentирала на голяма част от последствените вражеската дейност по време на разграбването и демонстрацията и проучила всички задържани.

Как изпълни работата си следствената група:

а/от задържаните 68 души, от които 10 жени, същите ги категоризира по политическо участие, както следва: николапетковисти 22, "Звено" 4, БЗНС- 4, безпартийни 37, БКП-1.

По социално положение: кулаци от 85/130 дек.-9, от 130 до 400 дек. - 5, средни от 35/75 дек.-39, бедни до 35 дек. - 20.

От последствените 43 са участвували в разграбването на инвентара, агитирали за подаване заявления и за излизане на демонстрация 36, от тях за излизане от ТКЗС - 36/заявления/.

С явно престъпно антинародно правителствено деяние подлежат на безспорно съдебно наказание 28 човека.

С леки провинения неотличаващи се самосата участници 28 последствени. Същите са освободени на 5.IV.т.г. и по социално положение са 13 средни и 8 бедни.

До сега следствената ^{група} не можа да докаже за съществуването на нелегална организация, било николапетковистка или друга, която да е организираща и ръководила арестуваните селяни, макар, че по начина по който са действували последствените показва, че имаме на лице не стихия, а организиран вражески акт.

Следствената група е подготвила за съд 4 души от с.Бояново и 4 от с.Бориловец, обаче то не успе да подготви и предаде на съд задържаните от с.Грамада и чичил, които след с.Делейна, Видинско първи дадоха тон за разграбването и демонстрацията. Причина за това е, че задържаните не са били на разработка, а са арестувани в резултат на външни прояви, зад които се е таил врага. Причина също така е, че нашите следователи са оказали слаби да задълбочат следствието и открият нишките на нелегалната организация.

4.От извършеното до сега, бригадата ѝ престои да изпълни следните по-важни задачи:

а/бързо да създаде годен и квалифициран агентурно-информационен апарат.

б/да реализира разработките "Дражевисти", "Грабители" и някои други, за които разполагаме с проверени данни, че са годни и подготвят бегства зад граница.

в/да изпълни запланираните мероприятия по прегледаните от нея и изработени планове на заварените 12 разработки.

г/ оперативните работници да установят главните вражески контингенти и вземе под отчет и на разработка онези, за които има или ще получи данни за вражеска дейност.

д/да насочи наличната и новопридобитата агентура към ку-

Из архивите на ДС

7

лаците, николапетковисти, джандармеристи и пр. за откриване техното участие в нелегалния център.

е/да се изучи дейността на оперативните работници и персонала на целата служба МВР.

ж/да се задокументира с обстоен доклад дейността на бившия околийски Началник МВР Цано Здравков и тази на Началниците му от окръга. (Бившиците)

з/ще се съсредоточи вниманието на оперативните работници в Кула, Грамада, Чичил, Войница, Цар.Петрово и други, като им се укаже помощ на място за бързо реализиране на заведените от тях разработки, с цел удар на чуждата агентура, особено титовата, за която ще получим ценни данни след реализацията на "Дражевисти" и "Грабители"

и/да се излезе с два процеса на задържаните последствени и се вземат на активна и с бърз темп разработка всички засечени от него.

к) да се изработят планове по диспозитивна група - за всички отз. Р-и от всички села

л) да се извършат гофачути

7.IV.1951 година.

ГЛ. ИНСПЕКТОР ОТДЕЛ XII-ТИ:

С о ф и я

и/да се

/В.Райков/

Из архивите на ДС

208

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

6.32
1951.

документ

СПЕЦИАЛНО СЪОБЩЕНИЕ

ОТНОСНО:указана въоръжена съпроти-
ва при разграбването на добитък
от ТКЗС.

В последните дни при разграбване на добитъка
врага пристъпва към въоръжена съпротива.

Така в Плевенски окръг на 8.IV.т.г. в с.Нико-
лаево към 20 часа край селото са били възпламенени два взрива и
на една височина близо до селото са били запалени сламените пок-
риви на два куптори тухли. Това е послужило като сигнал за отпра-
вяне на селяните кооператори, които с колове и дървета са отправят
към оборите на ТКЗС за разграбване на добитъка. Опитите на агита-
торите да бъдат спряни не са дали резултати. Събрали се 200 -
300 души пред стопанството са започнали да хвърлят камъни и тухли
по охраната и по току що пристигналата кола на органите на МВР
придружени с викове:"те ни изядоха, взеха ни житото, дайте да си
разчистим сметките с тях!"

На опита на Окръжния началник на ДС да респек-
тира тълпата от последната са отговорили с истрели. На това от
страна на милицията също е отговорено с истрели в въздуха. В ста-
налата схватка са ранени представител на ОК на ДСНМ, двама мили-
ционери и е убит един от тълпата - Христо Дичев Господов Никола
петковист. Задържани са двама души. На мястото са отишли части
от вътрешните войски.

В с.Крушовица на 8.IV.т.г. към 22.30 часа е
избухнал взрив близо до дома в който е отседнал наш Оперативен
Работник.

В с.Буков Лъг са намерени два афиша написани
с мастило със следното съдържание: " Братя българи на борба против
комунизма". Взети са мерки за издирване на авторите.

София, 9.IV.1951 г.

ПОМ.МИНИСТЪР:

А. Колчев
А. КОЛЧЕВ/

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И КОЛЕКТИВИЗАЦИЯТА

51

Из архивите

210

III конгрес
1950 г.

ДО ПОСТОЯНОТО ПРИСЪСТВИЕ НА БЗНС
ТУК

ДОКЛАД
От Тодор Кочев Пейков, инструктор при ПП на БЗНС.

Другарю секретар,

По нареждане на организационния секретар др. Николай Георгиев на 27.III.51 година заминах за град Кула с задача да бъда в помощ на околийския комитет на БКП в същия град по възстановяване на инвентара и добитъка от някои ТКЗС разграбени от кооператорите на самите стопанства. Явих се в града пред секретаря на БКП др. Тодор Живков. След като ми даде нужните инструкции за работа, аз заминах заедно с др. Цоло Георгиев в с. Периловец, Кулско. Тук бяхме включени ~~вместо~~ в една група активисти от местни хора и такива командироваани деятели на БКП. Първо свиках членовете на местното дружбено настоятелство на брой 8 души. Проведох съвещание с тях за работа по възвръщане инвентара в ТКЗС. Дружбата дрой към 21 члена. От две години тя не е водила почти никакъв организационен живот. Председателя Янаки Петров е попречил тя да се укрепи и да живее един по-пълнокръвен организационен живот. Изключвани са добри сдружени земеделци от организацията и така интереса към нея от страна на членовете е отпаднал и загаснал. Отношението между дружбата и партийната организация тук са сравнително добре, но и организационното състояние на БКП е почти такова като това на дружбата.

Образуването на ТКЗС в с. Периловец е станало през енепта 1950 година. Влезли са 108 кооператори предимно средни и бедни селяни болшинството от тях са влезли по принудителен начин, а не доброволно и по убеждение. Стопанския съвет е излъчен от комунисти и земеделци, а председателя е безпартиен-добър земеделски стопанин. Стопанството има 21 сдружени земеделци кооператори. Разграбването на стопанството е станало на 22.III.1951г. след обяд и е извършено от жени. Но даден знак те се струпали пред стопанството и всяка от тях е почнала да прибира келата, плуга, кравата и овцете си. Никой от управата на селото нито от стопанския съвет не се е противопоставил на това разграбване, освен един милиционер който били на пост и се опитал да спре жените като стрелял на високо във въздуха или ниско пред краката на жените, но това не ги е стрестнало и разграбването без припятствувано сее извършило.

От сдружените земеделци 13 души са напуснали в стопанството, както следва:

1. Марин Ризов - подпредседател на дружбата, на които снахата е задър

канавната инициаторка на жените по разграбване на стопанството,

2. Георги Георгиев - Член на контролната комисия, взел си инвентара.
3. Петър Симев - бащата на когото е задържан, уличен като инициатор,
4. Кръстю Стоянов. Коцофанов, член на сел-съвета взел си инвентара
5. Дитко Георгиев - взел си инвентара
6. Неделко Тодоров - взел си инвентара
7. Найден Тодоров - взел си инвентара
8. Петър Г. Иванов "
9. Ангел Маринов Иванов "
10. Видия Ар. Буцов "
11. Видия Иван Стоянов "
12. Удро Маринов "
13. Симеон Удрев "

От комунистическата партия са напуснали стопанствата към 10 души. Първ сигнал за разграбване на стопанството в с. Периловец е дал един милиционер, който бил на работа в София идящ от с. Борован. Той сигнал през Периловец и казал: "За кога стойте и чакате, Бериловци разтуриха стопанството. Същия е задържан. Преди това в Херемака в селото е било разглеждано Министерското постановление публикувано относно допустнатите извършения в Кулско и Тетевенско.

От 108 кооператори в с. Периловец 68 души са напуснали стопанството като мнозина от тях са ~~подале~~ подали заявления за напускане. Съдържанието на тия заявления е едно. Това говори, че напускането на стопанството се провежда организирано от даден център.

Причини за напускане на стопанството

Може смело да се каже, че образуването на стопанството е станало без достатъчно предварително разяснителна работа. Голяма част от кооператорите са влизали принудително. Някои от тях са били задържани по 24 часа в общинското управление и пускани след съгласието им да влезат в стопанството. Подчертава се недоволството от редица грешки допустнати от сел-съвета и стопанския съвет. Така например: още не е изплатено изземането на фуража им, млекото и други наряди изпърнени от кооператорите.

За стопанството е било отпуснато един стар трактор, който не е давал работа която да импелсира кооператорите се привържат към стопанството. Характерно за стопанството в това села е, че те са в болшинството си средни и бедни селяни много работливи и уредни стопани. Болшинството от тях поради прекомерен труд страдат от херния. До сега са изпълнявали всички държавни доставки. Тук слабо е проведена и ~~са~~ работа. Липсват социални грижи за населението. Слабо са снабдявани чрез отпусканите наряди при раздаването на които са проявени редица слабости. Домакинствата са изпаднали в пълно безпаричие след влизането им ТКЗС. и мнозина заявяват че и им липсва брашно за изхранване. Слабия организационен и политически живот на БЗНС и БКП

3 70

Тук са дали възможност на вражеската агитация да намери благоприятна почва сред кооператорите да ги настрои протев ТКЗС, за да стигне до разграбването му.

Разяснителната работа, която проведохме за възстановяване на стопанството не даде пълни резултати. От излязлите комунисти, след увещания и натиск 8 души върнаха инвентара си, а трима решително отказаха. Сдружените земеделци доброволно върнаха инвентара си 3,4 души. Останалите отказаха. При това положение иземването на инвентара трябваше да се извърши от части и административно. Формира се един актив от 24 души местни и командировани, които бе разбит в три групи по 8 души. Като представител на ПП на ВЗНС бях поставен за отговорник на 2 група. Пристъпихме към иземване на инвентара най-напред от по благосклонните стопани но се получаваше така, че те неохотно връщаха и инвентара като заявяваха: "Ето ви кравата колелата, плуга, грапата вземете ги, но аз със своя ръка няма нищо да пипна" През първия полуден бяха обходени 25 домакинства които повърнаха инвентара си. Не се срещнаха особени затруднения но на другия ден, Фактиката беше вече променена. Където отивахме не намирахме мъжете, срещаха ни жените, някъде с колове и тояги те не ни даваха да влизаме в дворовете им. След много увещания и разправи влизашме в дворовете, но не намирахме нито колите, нито плуговете нито кравите. Всичко беше скрито и заключено с куфар в оборите. Колите намирахме разглобени и разпиляни. Често колелетата биваха разравени в земята и торищата, а осите и тромата качени по таваните на плезните или заключени в обората при кравите. При иземване на инвентара и дабитъка често се разиграваха твърде трогателни сцени. Жените плачеха на висок глас за да привлекат вниманието на съседите си. Заявяваха че никого не ще си въртат в стопанството, че с тях вече е свършено че ги чака глад и смърт, че не им остава друго освен да се хвърлят в Дунава и т.н. Имаше случай където портите биваха заковавани или притистнати с тежки камъни така че беше невъзможно да се влезе в двора. Имаше случай когато жените нанасяха удар на членове от групата или замервани от камъни от жени. Всичко това добило характер на селски бунт като протест срещу извърженията и грешките допустими по места в Кулска околия. Бяха разграбени стопанствата в селата: Мелешевци, Цар Шишманово, Чичил, Периловец, Бориловец и др. Разграбването е извършвано предимно от жени, които стремително и безпрепятствено са нахлували в стопанството, като всичко са отвлечали към домовете си. Почти никъде нито сел-съветите нито стопанските съвети нито ръководствата на политическите организации на БКП и ВЗНС не са оказали сериозно противодействие на това разграбване. Най-упорита съпротива имаше в с. Чечил и с. Периловец. Тук врагът е успял да се укрепи здраво, използвайки натрупаното недоволство сред населението, използвайки разединеността на БКП и ВЗНС по места в околията. Дружбите са замрели организационно. А парт

групи са изиградени обикновено след 9 септември 44 год. състава на които са проникнали бивши национал либерали, цанковисти и др. които са носили в себе си старата им умраза към БЗНС, които сега са проявявали прикрити зад партииното членство. спрямо дружбите, които пък са тормозени организационно, се саморазпуснали и станали плячка на вражеското влияние, което в крайграничната зона е насаждано от титовски проводници. Тук партията се е отклонила по сектанска линия в отношенията си към дружбите и безпартийните. Всичко това е спомогнало самата партия ръководителка да се откъсна от селската маса. Не са спечелени бедните селяни, като главна опорна точка на партията в селото, а от тук и средните селяни, които при тази обстановка стоят с обърнат поглед към кулака, който икономически и стопански е все още силен, а политически не е напълно блокиран..

С. Периловец е на 5 км. от границата някой от жителите му имат роднини през границата. Имат влашко произхождение и националното им съзнание не е укрепяло. Безразлично им е кой ще ги управлява български или сърби.

Почти целия инвентар беше прибрав и върнат в стопанството. След това пожелах да събера сдружените земеделци да ги уведя да излезат на робата в стопанството но не успях. Има опасност не всички кооператори да излезнат на работа в ТКЗС. През време на агитацията за връщането на инвентара и на кооператорите в ТКЗС, отношението на представителите на БКП към мене като такъв на БЗНС беше другарско и добро. Съвещанието по хода на работата ставаха с мое участие и заедно с участието на другарката Вера Начева като представителка на БКП и втория секретар на БКП-Кула др. Марин Чедеров. Не съм забелязал признаци на медоверие или на излюжено отношение към мен. С идването на другаря Семков, ми се стори, че в едно заседание сякаш ме му беше много по угода моето присъствие. След завършване на заседанието той извика някой другари комунисти вдруга стая навярно да се съвещава с тях. Някой от тях му казаха че той трябва и с мен да поговори в връзка с работата. Той се обърна към мене с думите: "Аз непременно след това ще поговоря и с Вас". Това не стана а и аз не го подкрепих.

В с. Бойница ТКЗС беше запазено. Имаше признаци на размиръдане но нищо не е предприето. Обаче тук на 31. III. т.г. вечерта или през ноща в дъжда от селото са избягали към 30 души вероятно в Сгосравня, между които двама бащи със синовете си и един земеделец. Другите са по вече звенари и стнадъчни елементи. Предполага се, че избягалите са се побояли, по-късно да им бъдат умичени като надбудители за разтурване на стопанството.

във Видинска околия не се стигнало до открито разграбване на стопанството. Има отделни опити но веднага са парирани. Нарушителите

веднага са задържани и веднага осъдени. От село Делейна осъдени 3 души по на 5 години, с. Смирдан - 4 души: село Градец 20 души, От с. Неве село и Майор Узунково има осъдени лица по на 12 години и 4 души от 1 до 3 години. Благодарение на бързите и строги присъди спрямо нарушителите, ограничени са случаите на разстребване на НКЗС. От с. Неговановци през границата са избягали 5 души. В с. Тяновци секретаря на партията - учител, тормози селяните и ги заплашва с изселване. Избягали 4 души в Югославия. Той е разтурил местната дружба.

Ортез от с. Брегово - сега директор на МТС Видин също така има лоше държане с сдружените земеделци и селяните. В миналото е бил фашист. Народния представител Стефан Стџеозарев притежава една негова снимка на която същия Ортез е прегърнат от двама Германци ~~б~~ военни лица.

Лошо впечатление е направила леката присъда на лицето, което беше задържано в с. Винарове някоя души голи в една барака. Осъден е на 6 месеца принудителна работа. Направена интервенция пред прокурора на Видинския съд да се ревизира издадената присъда, Прокурорът се е съгласил да направи протест.

В с. Кладоруб - Белоградчишко председателя на ТКЗС е бил престрелян в ръцет с пшайзер от диверсанти на брей 15 души в които участвували избягалите преди известно време 4 души от с. Рабищ. В тази група са участвували и двама трудоваци, които работили на пограничната укрепителна линия и избягали в Югославия. При нападението е убит пограничния български офицер. Нападението е имало за цел да се задигнат плановете на укрепителната и погранична линия от трудовия щаб, но те не били намерени от диверсантиите.

11. I. 1951
София

ИНСТРУКТОР: *Тодор Кочев*
/Тодор Кочев /

Строго поверително! 98

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
ОТ ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

ОТНОСНО: броя на задържаните лица във връзка с вълненията в ТКЗС и реализирани разработки на николапетковисти имащи отношение към селско стопанство

По данни получени в отдел III-ти ДС от 20 март до 15 април т.г. във връзка със станалите вълнения, разграбването на добитъка и подаване на заявления за напускане на ТКЗС и по разработки на николапетковисти имащи отношение към селското стопанство са задържани лица както следва:

ПЛЕВЕНСКИ ОКРЪГ.

Задържани общо 550 души.

От тях:

1. Николапетковисти	271
2. Членове на ВЗНС	26
3. Членове на БКП	12
4. Членове на ДСНМ	17
5. Безпартийни	224

СТАЛИНСКИ ОКРЪГ.

Задържани общо 27 души.

От тях:

1. Николапетковисти	12
2. Членове на ВЗНС	5
3. Изключени членове от БКП.	1
4. Безпартийни	9

ВРАЧАНСКИ ОКРЪГ.

Задържани общо 251 души.

От тях:

1. Николапетковисти	205
2. Членове на ВЗНС	1
3. Изключени членове от БКП.	4
4. Безпартийни	41

- 2. 99

25

ПЛОВДИВСКИ ОКРЪГ.

Задържани общо 158 души

От тях:

1. Николапетковисти
2. Членове на БЗНС
3. Безпартийни

РУСЕНСКИ ОКРЪГ.

Задържани общо 4 души

От тях:

1. Николапетковисти 2
2. Бивши хора 2

КОЛАРОВГРАДСКИ ОКРЪГ.

Задържани общо 3 души Николапетковисти.

СОФИЙСКИ ОКРЪГ.

Задържани общо 35 души

От тях:

1. Николапетковисти 30
2. Безпартийни 5

ТЪРНОВСКИ ОКРЪГ.

Задържани общо 6 души Николапетковисти.

В останалите окръзи на страната няма задържани в тази връзка.

От досегашното следствие на задържаните лица има следните по-важни признания за провеждане на вражеска агитация и дейност насочена против нашето селско стопанство:

От Пловдивски окръг последствения **СЛАВИ ИЛИЕВ СЛАВОВ** от село Крислово, Пловдивско, среден селянин прави признания, че през м. март 1950 год. е бил завербован за член на нелегална Николапетковистка организация от **ХРИСТО АТАНАСОВ ПЕТКОВ** - Николапетковист. През 1950 год. организацията е правила 4 събрания в дома на **ХРИСТО ПЕТКОВ**. На тези събрания са разглеждали вътрешното положение и международната обстановка. Плащали са членски внос като **СЛАВОВ** е дал всичко 1.500 лв. Организацията имала цел да води борба срещу народната власт, като саботира изпълнението на нарядите, възпира влизането на селяните в ТКЗС и да води агитация за напускане на ТКЗС. **СЛАВОВ** не признава организацията да е организираща акцията за разграбване на добитък в село Крислово.

Същия последствен признава, че на 19 март т.г. бил извикан от

- 3. 24,00

баджанака си **ИВАН АПОСТОЛОВ КОСТОВ** - среден селянин, който му доверил, че е ходил на някаква конференция в Пловдив заедно с един Николапетковист. Последния възложил на **АПОСТОЛОВ** да подготви разтурянето на **ТКЗС** в тяхното село по подобие на селата Скотари и Трилистник. От своя страна **АПОСТОЛОВ** възложил на **СЛАВИ ИЛИЕВ** да подготви селяните за разграбване и той агитирал между селяните за разтурянето на **ТКЗС**.

Последствените **ЕЛЕНА ГЕОРГИЕВА УШЕВА** и **ГЕОРГИ ДИМИТРОВ УШЕВ** от с.Кочово, Асеновградско - средни селяни признават, че подготовката за разграбване на добитъка в село е извършена от **ФИЛИП ПЕТКОВ**, **ДИМИТЪР ДОЙЧИНОВ** и **ДИМИТЪР КРЪСТЕВ**, които са ходили в с.Яворово да се осведомяват какво остава с разтурянето на **ТКЗС**, в това село. Като се завърнали накарали жените си да агитират селяните за разграбване на добитъка.

Последствия **ДИМИТЪР КРЪСТЕВ АПОСТОЛОВ** - среден селянин, признава че той е организиран разграбването на добитъка в селото и разтурването на **ТКЗС**, като поема цялата вина върху себе си без да признава това да му е наредено от друго място.

Последствените **ИВАН ДИМИТРОВ ПАСКАЛЧЕВ** и **ЛАВРИ ТОШКОВ ХРИСКОВ** - и двамата кулаци признават, че на 23 март т.г. на три пъти са се събирали заедно с лицата **НИКОЛА СТОЯНОВ ДРАГАНОВ**, **АЛЕКСАНДЪР ДАФОВ**, **ГЕОРГИ ИЛИЕВ ПАСКАЛЧЕВ**, **НИКОЛА ЩЕРЕВ**, **ГЕОРГИ ЩЕРЕВ**, **ВАСИЛ НИКОЛОВ ВАСИЛОВ**, **ЙОРДАН ХРИСТОВ** и **ГЕОРГИ КОСТАДИНОВ**, всичките от село Крумово, Асеновградско. На тези съвещания те разглеждали въпроса по какъв начин да разграбят добитъка. Решили да изпратят жените, а този който се намирал в тях да не го предават в кооперативния обор. Така и направили на следващия ден.

Последствия **ГЕОРГИ НАЧЕВ ВАСЕВ** - от с.Катуница, Асеновградско признава, че **РАНГЕЛ БОЛЕВ**, Николапетковист му възложил да агитира между селяните за разтурянето на **ТКЗС**, което **ВАСЕВ** е правил/**ТОЛЕВ** е братовчед на **НИКОЛА НИКОЛОВ**, бивш депутат от Великото Народно събрание, Николапетковист.

Последствия **ПЕТЪР АЛЕКСАНДРОВ ЩЕРЕВ** от с.Ягодово, Асеновградско признава, че на 21 март т.г. са се събрали в дома на **НИКОЛА СРЕБРЕВ ЩЕРЕВ** където са взели решение да разграбят добитъка от кооперативния обор. Присъствали са: **ПЕТЪР АЛЕКСАНДРОВ ЩЕРЕВ**, **НИКОЛА СРЕБРЕВ ЩЕРЕВ**, **РАНГЕЛ ЙОРДАНОВ ПАВЛОВ**, **ЯНКО НИКОЛОВ СПАСОВ** и **АСЕН ИЛИЕВ**.

По следствието на "Лисинмановци":

- 101

Последствията на **ГЕОРГИ СЪБЕВ ГЕОРГИЕВ** - бивш член на околийско ръководство на БЗНС - Никола Петков, Пловдив признава, че към 10-15 март т.г. се срещнал с Йозо Вакърджиев, Николапетковист, който му доверил, че в Пловдив е било възстановено нелегално ръководство на Николапетковистите. Бил образуван комитет, като членове на комитета сочи Вакърджиев и споменава **ЕНЬО ПОПОВ** - бивш член на областното ръководство на БЗНС-Никола Петков. Една от целите на тази организация е и борбата срещу правителствените мероприятия в селското стопанство.

ВРАЧАНСКИ ОКРЪГ.

Задържаните обекти по разработка "Могила" правят признания, че са създали нелегални комитети "партия на свободата" със задача борба против мероприятията на народната власт и ТКЗС. На председателя на нелегалната организация е било предложено от внука на Ал. Цанков - ученик в Орязовската гимназия, да се обединят земеделци и цанковисти в борба против ТКЗС.

Задържаните по разработка "Листовки" правят признания, че през 1948 год. в с. Брегово, Видинско се е създавала нелегална организация за борба против властта и ТКЗС с различни средства. От показанията на Веселин Асенов Диков - член на ръководството на организацията се установява, че същия през м. октомври 1950 год. е установил връзка с избягалия в Югославия **ЦОКИШ** от с. Връв, Видинско в услуга на УДБ от когото получавал указания за подривна работа.

На 13 т.м. последствията **ПЕТКО ЙОРДАНОВ ПЕТКОВ** - роден от с. Коста Перчево, Кулско шивач в с. Чичил, същата околия признава, че през есента на 1950 год. се срещнал с бандита **ТОДСР ФИЛИПОВ** - имащ връзки с Югославия, който го инструктирал да агитира против ТКЗС, определяйки му същевременно среща на 15 март 1951 год.

Отивайки си на село той поцнал да организира младежи за агитация против ТКЗС. След станалата среща на 15 март т.г. бандита му поставил задача да засили агитацията си против ТКЗС, която задача **ЙОРДАНОВ** предал на групата от младежи около него и те взели най-голямо участие в агитацията за разтуряне на ТКЗС.

На 20 март т.г. **ЙОРДАНОВ** имал нова среща с бандита на която му докладвал за извършената от него работа на която му докладвал, че стопанството ще се разтури и членовете на ТКЗС няма да ходят на работа. На тая среща бандита му възложил задача да направи снимки на всички сцени на разграбване на добитък и инвентар, на митинга ако евентуално се състои такъв проведен от Партията и на хората които ще говорят.

ПЛЕВЕНСКИ ОКРЪГ.

В признанията си задържания по вълненията в ТКЗС Тачо Цветанов от с.Опанец,Плевенско говори,че през м.септември 1950 год. е бил посетен от Стефан Петров Велев от с.Долни-Дъбник,Плевенско който му предложил да образуват нелегална Николапетковистка група със задача в момент на усложнено вътрешно усложнение да помага на англичани и американци. През м.март т.г. агронома при ОУС Плевен КРУМ ПИЕКОВИЕВ е ходил в с.Опанец и казал на бащата на Тачо,че селата Опанец,Радишево Крушевица не били запланувани да образуват ТКЗС през 1950 год.и чега след излизане на постановлението можело да го разтурят.

В дома на торния на 27 март т.г. се събрали Николапетковисти и решили при избор на ръководство на ТКЗС да ^сразотидат за да не се избере стопански съвет. На 11 април т.г. Тачо Стоянов е събрал 80 подписа за разтуряне на стопанството.

Разкрития по реализирани разработки на I-ви отдел:

В Никопол е съществувала нелегална младежка организация,която е имала групи в селата Гулянци,Сомовит,Гиген,Новачане,Санадиново,Трънчовица и Муселиево. Участниците в организацията са изготвили и разпространявали позиви с антинародно съдържание,възнамерявали да вършат рерористични и диверсионни актове и се готвели да провеждат възложителна дейност и саботаж в ТКЗС и МТС,като са събирали средства за закупуване на оръжие.

По друга нелегална Николапетковистка организация създадена в Свищов през 1950 год. и наречена Т.С.К.С.В./таен съпротивителен комитет свободна България/ се вижда че членовете на организацията подготвяли издаването на антинародни позиви и саботиране плана за изпълнението на държавните доставки.

Ракрита е също така нелегална Николапетковистка организация разделена на отделни групи в с.Махалата,Плевенско. Организацията е възнамерявала да провежда разложителна работа в ТКЗС. Готвела се да убие председателя на селсъвета,председателя на ТКЗС и да занаят сламата на стопанството. Събирани са били средства за закупуване на оръжие.

От другите окръзи на страната където има задържани във връзка с вълненията в селското стопанство не са получени данни за резултати от водените следствия.

17.IV.1951 год.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ III-ТИ.
/М.Цаннарски/

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И ПОЛТИТИВИЗАЦИЯТА

53

Из архивите

ОКОЛИЙСКО УПРАВЛЕНИЕ
на М. В. Р.
№ 1795
21. IV 1951.
г. ВРАЦА

1541
ДО ДРУГАРЯ
НАЧАЛНИК ОТДЕЛ Д.С.
М У К.

На телефонограма № 3468 от 26. IV. 1951 год.

С Х П Р А В К А

За причините, които породиха възмущенията в някои села на Врачанска околия, изразени в подаването на заявления за отказване от Т.К.З.С.

Изучавайки добития материал във връзка с горното, както и непосредствените впечатления за настоящата селска действителност, дава основание да се смята, че причините са следните:

1. Съществуващата несихика на дребно-буржоазен елемент и частни собственическият интерес в селското население упражнява своето влияние в носочването му към социалистически път.

Огромното влияние което партията разви при масовизирането на Т.К.З.С., в следствие не бе утвърдена със системна и близка агитация което даде на врага, използвайки известни наши задръднения и грешки, да бъде убедителен в своята агитация.

Настоящата селска действителност, носи белези на известен материален недоимък/специално въпроса за хляба/, което материална база, създаваща чувство на страх от глад и обезверяване към властта.

Смята се, че извършването на извърженията в Кулска околия, Ябланица-Тетевенско и доклада на др. Червенков са дали повод да се поддават заявленията. - Това е вярно до толкова, до колко врага преработване известни миски по своему и действане. Във връзка с това, трябва да се отбележи, че ние по късно от врага почнахме да ползваме свършената убедителност на доклада и не предприехме достатъчни мерки, за разясняване или др., с което не усигорихме топъл прием от страна на бедните и средни селяни към доклада.

2. Като централна причина остава активизираната вражеска дейност провеждана от създадени нелегални организации, които след ударите понесени в лицето на николапетковистите, трайчкостовистите и др. придобиха известен опит на конспиративност и работа. Същите се стремят, освен към подхранване на отрицателни настроения към партията и властта също така и към разширяване на връзките си, и в всички подходящ за тех момент действат. - Настъпват и отстъпват.

3. В тясна връзка с това, работата на Д.С. и Н.М. се оказва сравнително слаба. Трудно се сдобивае със сигнали и бавно и нерешително пристъпвае към мерки по добития, което даваше възможност на врага да заразява и деморализира повече. В това отношение, особена слаба е борбата ни с чуждото разузнаване и шпионаж.

4. Пропагандата, разпространявана от чужди радио-станции, укорожаваше врага и го подтиква към активизиране. От своя страна, той предприема слухарско разпространение, стремежки си в поечето към убиване вярата в сигурността на утрешния ден. Характерно в това отношение са слуховете за нова война, предричания, че скоро властта на комунистите ще си отиде и др., целящи деморализиране и обезверяване към партията и властта.

ОКОЛИЙСКИ НАЧАЛНИК М.В.Р.

220

Строго поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

СПРАВКА

ОТНОСНО: навлязли вражески и други нез-
драви елементи в ръководствата на някои
ТКЗС из страната.

През време на масовизацията на някои ТКЗС през есента на 1950 г. както и при провеждането на тазгодишните отчетно-изборни събрания в тях, в ръководствата на стопанствата са успели да се възмъжнат открити николапетковистки и други вражески елементи, а също така и нездрави членове на БКП. В резултат на това стопанствата страдат от недостатъци, членовете се подават на кулашката агитация и напускат ТКЗС или разграбват добитъка си.

Проличава слабостта на някои низови партийни организации в села да правилно да ръководят кооперирането на нашето селско стопанство.

КОЛАРОВГРАДСКИ ОКРЪГ.

В стопанския съвет на ТКЗС с.Тъкач,Новопазарски има четири николапетковисти и един сговорист. Длъжностите които заемат в стопанството са разделени между тях както следва: председател Тодор Петков Николов, активен николапетковист, Борис Груев Тодоров - подпредседател също николапетковист, членове Георги Петков, Слави Ганчев и Кирил Русев Сърмаджиев. Последния е член на КНИТролната комисия, а е бивш сговорист и доносчик на полицията.

В стопанския съвет на ТКЗС с.Памукчи,Новопазарско трема от членовете са николапетковисти и един легионер. Председател е Георги Димитров Кукоров, взел дейно участие в бунта в 7 п.полк след 9.IX.944 год. ,Илия Стефанов Йорданов, бивш полицай и Иларион Иванов, член на бойна група преди 9.IX.944 год.

В стопанския съвет на ТКЗС с.Салманово, Коларовградско е член бившия гичевист, преди 9.IX.944 г. кметски наместник впоследствие възмъжнал се в БКП. При провеждането на стопанските мероприятия същия проявява губернаторство, не се добитва до партийната организация и грубо се вмесва в работата на селсъвета. На годишното събрание той е групирал вражеските елементи с цел да се отхвърли кандидатурата на секретаря на партийната организация за член на стопанския съвет на ТКЗС.

Стопанския съвет на ТКЗС с.Воян Дживгарци се състои от 6 опози-

118

ционери и един комунист. Един от шесте се е изказал, на събрание че ако има комунисти в стопанския съвет всички членове членове щали да откажат от стопанството.

В с.И.Р.Блъсково, Коларовградско домакина на ТКЗС е бивш полицай, а касиера бивш легионер и син на кулак.

В редица други ТКЗС на Новопазарска, Коларовградска и отчасти Преславска околий ръководните органи са заети от вражески елементи. Организацияното състояние на почти всички нови ТКЗС по горните причини не е на нуждната висота. Чести са случаите на неизлизане на квеператорите на ралота поради недобрата организация на труда.

СТАРОЗАГОРСКИ ОКРЪГ.

В стопанския съвет на ТКЗС с.Елхово, Новозагорско е било допуснато да бъде избран за член на същия Петко Нанев, член на БКП, но крайно немърлив и с отрицателни прояви. До сега той не е присъствал на ни то едно съвещание на стопанския съвет и когато е бил повикан е заявил че по-добре било да не го търсят, понеже тази работа не била за него. Нещо повече; не е издължил искания от него фураж и е заявил, че няма да го даде.

В ТКЗС с.Иричеково, Ямболско счетоводителя Баню Славов Банев е изключен член на БКП е писал анонимно писмо до др.Червенков от името на бедни селяни в което излагал неверни факти.

Председателя на ТКЗС с.Ястребово, Старозагорско Тиль Минков, чл. на БКП от кулашки произход има крайно лошо отношение към бедните членове на стопанството, често ги ругае заявявайки им, че са в тежест и др.

В с.Меджерито, Чирпанско по указание на ОК на БКП председателя на ТКЗС е трябвало да бъде снет и на отчетно-изборното събрание бъде избран друг. На самото събрание обаче вражески настроените елементи са надделяли и стария председател бил преизбран.

В с.Дълбоки, Ст.-Загорско ТКЗС е оставило незасят един блок от 240 декара, който бил отчетен пред ОНС за засят с цел да се икономиса семето. Като главен виновник за това е председателя на стопанството, Иван Енчев - член на БКП.

В с.Коларово, Ст.-Загорско недоволството от неправилно извършените обменки се е засилило до такава степен, че около 40 стопани са подали заявление до прокурора с което малят да бъде обследвано кооперативното стопанство. Подобно е положението и в други села на околията, също и в Ямболско.

Характерно за отбелязване е че в целия окръг новообразуваните ТКЗС са затруднени при изхранване на своите членове, тъй като болшинството от тях са влязли в стопанствата поради това, че не са се издължили в държавните доставки и нямат храна.

- 3.
54 149

БУРГАСКИ ОКРЪГ.

В с.Тас-тепе,Карнобатско на отчетно-изборното събрание на ТКЗС листата за ново ръководство на стопанството предложена от партията е пропаднала и за председател е бил избран член на БКП,но нездрав елемент проявил се в неправилно отношение към кулаците и не разбиращ класовата борба.

В с.Деветак,същата околия да председател на ТКЗС е бил избран Георги Стефанов ^{бивш} член на БКП изключен за фракционна дейност.

Председател на ТКЗС с.Каменно,Бургаско е кулака Деню Иванов Балеv който се изказал във връзка с обещанията за високи добиви,че той не вярва в подобни работи и няма смисъл да де дават обещания.

Секретара на партийната организация в с.Веселие,Бургаско Коста Янев провежда фракционна борба. Когато е трябвало да се сее той е говорил,че почвата е мокра и не може да се сее. При обиколката на комисия обаче се установило,че това не е вярно,на което той реагирал като е казал,че на сила вързан не могат да го закарат да сее. Партийната организация и специално ръководството ѝ в ТКЗС води почти конспиративен,затворен живот откъсната е от масите и не ръководи правилно.

Председателя на ТКЗС с.Сухицол,Грудовско Райко Иванов Мамаров подържа връзки с николететковисти и е правил изказване пред реакционно настроени елементи,че е станал пишман дето се записал за комунист

БЛАГОЕВГРАДСКИ ОКРЪГ.

В стопанския съвет на ТКЗС с.Заграде,Г.Делчевска околия е бил избран с голямо болшинство кулака Георги Терзиев,въпреки че същия при образуването на ТКЗС в селото през 1949 год.е давал вражеско тълкуване на Юнския пренум на ЦК на БКП с което е отцепил от новообразуваното тогава стопанство 20 домакинства. В същия съвет е бил избран за член и лицето Димитър Парапанов - бивш михайловист.

По предложение на Стоян Кириаков - пълномощник на ОК на БКП гр.Петрич е бил предложен и избран за председател на ТКЗС в с.Тополица лицето Марко Марков - бивш активен член на ВМРО,а понастоящем вражески настроен,само заради това,че бил добър стопанин.

Поради слабост на партийната организация и вътрешните борби в нея при избора на предложената листа за ръководство на ТКЗС в с.Лешке Благоевградско бедните селяни гласували против нея и провалили избора В селото бедните селяни се намират под влиянието на кулаците.

По отношение на всички гореизброени случаи са сигнализирани околните и околийски комитети на БКП.

София,24.IV.1951 г.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ III-ТИ:

M.Цанкарски
/М.Цанкарски/

Из архивите на ДС

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И КОЛЕКТИВИЗАЦИЯТА

55

Из архивите

91257

Строго поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

#93

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата : 21.05.2015г. Секретар : *[Signature]*

С П Р А В К А

ОТНОСНО: изявяване желание от
новоприети кооператори, сяли ка-
то частници, да жънат частно и
други прояви в ТКЗС.

В някои окръзи на страната се забелязва желание от
новоприети кооператори през есента на 1950 година и пролетта на
1951 год. сяли като частници, да жънат частно. Така например:
ПЛОВДИВСКИ ОКРЪГ.

Първомайска околия.

В с.с. Тагарево, Драгойново, Дълбок Извор и Поройна
има изказвания, че тези кооператори, които са сяли като частни-
през есента на 1950 и пролетта на 1951 год., ще жънат пак като
частни.

Лицето от с. Драгойново, стар коо-
ператор, бригадир по зеленчуковите градини, на 45 години, женен,
безпартиен, добър и честен кооператор, на 9.V т.г. в 12.30 ч.
отишъл в караулното помещение на ТКЗС, заключил се от вътре и
се самоубил с пушката.

Въпроса се проучва от криминална милиция.

Пазарджишка околия.

В с. Звъничево, на състояло се кооперативно събрание,
преди няколко дни, новоприети членове се изказали, че след като
узррят посевите, ще ги жънат като частни.

В с. Мало Конаре, няколко частници, лицерната на които
е била в кооперативните блокове, са крали откосена люцерна. Взе-
ти са мерки от страна на партията и криминална милиция.

В с. Карабунар, са се отровили 102 пилета от миша
отрова, която е била сложена от една жена за отравяне на мишки.

224

2.-
ЖМ

Част от билетата са изпратени за експертиза в Бактериологическия институт - Пловдив. Във връзка с това жената е разпитана, снети са ѝ показания и е освободена.

Панагюрска околия.

В някои села на околията са стбелязани изказвания на новоприети кооператори да жьнат като частници.

ХАСКОВСКИ ОКРЪГ.

Харманлийска околия.

Изготвено е било заявление до др. В. Червенков от новоприети кооператори в ТКЗС "Лисенко" с. Орещец, Харманлийско, със следното съдържание:

"Др. Председателю,

В селото ни се образува ТКЗС през м. април 1950 г., което се състоеше от 35 домакинства, а през следващата 1951 година през м. март стопанството ни се масовизира, като влязоха още 200 нови домакинства.

Др. Председателю, при масовизирането на ТКЗС-то ни имаше представители на околийския комитет Харманли, с които се обяснявахме по разни въпроси. Между другото запитахме за зимните посеви, кой ще ги жьне, а те ни казаха, че жьтвата ще я жьнете на частно, защото вий се включвате само за пролетните култури, обаче сега ни казват, че зимнината ще се жьне общо.

Ето защо не сме съгласни др. Председателю, понеже старите членове на нашето ТКЗС имат до сега 8-10 месеца работа, имат повече трудовни от нас, а сега старите членове не са съгласни да се ожьне зимната реколта на частно.

По тази причина ние Ви молим да ни се разреши зимната да я ожьнем на частни начала и всички снопи се струпат на стопанския двор, след като се овършее, ние всички сме съгласни да си продадем, съгласно наредбата зьрнените доставки на дьржавата, а така също ще си оставим семето на стопанството за идущата година, също ще си оставим фуража на добитъка, а колкото остане, ще си го приберем за нас, за да не се месим в сметките на старите членове за зимните посеви."

Под заявлението е оставено място за подпис на 180 членове, но никой не се е подписал.

Автора за текста на заявлението е Георги Фотев Вълчев, от същото село, среден селянин, безпартиен, вражески настроен,

3.74
25

а технически изпълнител - написал заявлението е Кръстьо Димитров Ганашев, член на БКП. На 29.IV т.г. за това нещо е изключен от БКП. Участие в това има и лицето Стефан Димов Панайотов - безпартиен.

Списъка е взет и не е допуснато да се изпрати.

В с. Черна Могила новопримети членове в ТКЗС са поставили въпроса за жътва като частни. На място са заминали представители на партията за водене разяснителна работа.

Хасковска околия.

В землището на с. Тънково са се появили черни скакалци. Нападната е площ от около 2 декара с пшеница.

София, 21.V.1951 год.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ III-ти:

/Полковник Ст.Илиев/

Строго поверително!

31

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Д О К Л А Д

ОТНОСНО: състоянието на агентурно
оперативната работа по линия на
селско стопанство.

Под правилното ръководство на Партията и Правителството и с неocenимата и безкористна помощ на братския Съветски Съюз, нашето земеделско стопанство от година на година бележи нови успехи.

Построяването на напоителните системи в Бръшлянската и Беленска низини, които напояват 270 хил.декара обработваема площ; язовирите "Росица", "Сталин", "В.Коларов" и др.; изграждането на АТЗ "Сталин"; постановлението на ЦК и Министерския съвет за развитието на селското стопанство, водоснабдяване и електрификация на Добруджа и редица други крупни мероприятия, предвидени в 5 годишния стопански план, коренно изменят облика на нашето селско стопанство.

По примера на съветските колхози и мъдрите указания на др. Димитров непосредствено след 9.IX.944 год. се започна изграждането на ТКЗС в страната.

Правилната политика на нашата партия и наложителния пример на първите кооперативни стопанства помогнаха на основните маси от бедни и средни селски стопани да се ориентират към кооперативния начин на стопанисване и обработване земята.

Така към 1.IV.951 г. са изградени 2,709 ТКЗС с 594,40 домакинства и кооперирана площ 22,883,015 декара, или 55 % домакинствата и 47.8 % от обработваемата площ са в ТКЗС. При това трябва да се отбележи, че основните зърнопроизводителни райони надхвърлят 60 %, а има околии като Оряховска - 98 %, Пеликенска - 97 % домакинства, Карнобатска - 95.4 % и др. кооперирани над 90 %.

12.-
22

За нуждите на ТКЗС са създадени 115 М.Т.С. с, 2,063 тежки трактори, 1,567 средни и леки - 2,165 или всичко към 19.V т.г. имаме 5,795 трактори, 4,520 вършачки и др. едър земеделски инвентар, без наличния парк на ДЗС и личния такъв на ТКЗС.

За първи път у нас ще бъдат използвани през тази година за прибиране на реколтата най-съдършени селско стопански машини - изпратените от Съветския съюз 500 комбайна.

За осигуряване на селското стопанство с квалифицирани научни и технически кадри в страната са създадени и открити селско стопанската академия "Г.Димитров"-София, в която се приемат ежегодно 650/700 студенти и агрономическия факултет в Пловдив с 812 студенти. Преди 9.IX.944 год. е имало в страната 8 земеделски гимназии, а след тази дата са открити 15 нови такива. Открити са и много други училища, школи и курсове за подготовка на трактористи и др. кадри за селското стопанство, открити са нови институти, опитни полета и опитни станции.

Наред с постигнатите успехи в преустройството на селското стопанство при изграждането на ТКЗС на редица места в страната бяха допуснати сериозни слабости и грешки, от местни административни и партийни органи, които не се считаха с принципа на доброволността при кооперирането на селските стопани, независимо от ръчните и категорични указания на Ц.К. и лично на другаря В.Червенков.

Така например:

В края на 1950 год. в Асеновградско е била свикана околийска конференция на секретарите на първичните партийни организации и председателите на местните народни съвети, на която местните ръководители на с. Червей, Асеновградско - Запрян Иванов и Никола Бакалов, са разказали как са викали нощно време селяните в съвета и са ходили по къщите им да ги "агитират", на което никой от присъстващите на конференцията не се противопостави на този техен начин на "агитация".

Коста Андонов Чекаларов - подпредседател на ОНС - Асеновград, в с. Садово на публично събрание е говорел, че който не постъпи в ТКЗС, ще бъде пратен в Делиорман и че щяли из пътя да носят американско знаме, за да не ги бомбардират американците или: "Тази вечер ще заспите частници, а утре ще бъдете кооператори".

Иван Тодоров и Иван Декалски - представители на ОК на

ВКП - Кула, заедно с местния партийен секретар Петко Ташев на с Грамада, са агитирали в същото село по следния начин: "Щом не влизаш в ТКЗС, щом не слушаш нас като отговорни хора, служиш и врага". Такива предупреждения са правели безогледно на бедни и средни стопани.

Партийния секретар в с. Милчина Лъка, Кулско - Иван Цв. Веков е нанесъл побой над Стоян Ценов Каменов, Дило и Мито Станчеви. От същото село онези, ~~ки~~ които не са искали да станат членове на ТКЗС са мобилизирани и изпращани на обекта "Горни Лом", след което са се съгласявали да стават членове на ТКЗС.

В с. Бориловец и дру села на Кулска околия много стопани са карани да вадят по 10 кубика камъни и др. подобна работа, за да станат членове на ТКЗС. При това положение много о селяните изчезвали от селата и са се завръщали след една две седмици.

При изграждането на ТКЗС и тяхното масовизиране са допуснати по места да влязат и голям брой кулашки и Н.Петковистки елементи. По неточни данни в кооперативните стопанства в Пловдивски окръг са допуснати над 3,268 кулашки и др. вражески елементи. Характерен е в това отношение случая с Борис Манолов Начков от с. Мрамор, Софийска - приближен на фашистката власт преди 9-ти септември, а след 9.IX.44 г. секретар на Н. Петковата дружба в селото, домът му посещавал лично Н.Петков и непоправим враг на народната власт. Същия, при създаването на ТКЗС е подканян на няколко пъти да стане член на ТКЗС и въпреки отказа му, е задължен, а по-късно изключен като кулак и вражески елемент.

По такъв начин николапетковистите и други кулашки и вражески елементи намериха легална възможност да обмислят и насочат своята вражеска дейност за разрушаване на ТКЗС от вътре.

При тези условия врага успя да подтикне неукрепналите членове на ТКЗС - предимно новоприетите в някои райони на страната, към организирано и масово подаване на заявления за напускане на ТКЗС и разграбване на добитъка и инвентара от същите.

През последните два месеца на тази година са подадени общо за страната ^{без Хаск. окръг} ~~28,621~~ . . . заявления за напускане на ТКЗС, от които до сега са оттеглени ~~9,273~~ . . . заявления.

По непълни данни в около ~~92~~ . . . ТКЗС в страната ^{без Хаск.} е

14.-34

разграбван добитъка и инвентара и в 253 . . направен опит за разграбване.

Врагът особено много се проявява и имаше известни успехи в окръзите Враца, Плевен, Пловдив и Силискренска околия

Така за времето от 18.III.1951 г. до когато започнаха вълненията до 20.IV т.г. в Плевенски окръг са подадени над 7,000 заявления за напускане на ТКЗС. В същия окръг вълненията засегнаха 128 населени места от всичко 188 и бе разграбен над 2,500 глави едър добитък от ТКЗС.

Във Врачански окръг през този период от време са подадени 4,124 заявления за напускане на ТКЗС, от които до сега са оттеглени обратно около 1,500.

За активността на врага в последните горепосочени окръзи може да се съди и от това, че през същото време само в Плевенски окръг са разпространени над 800 броя позиви и листовки, с които са подканяни селяните към открита борба за разтуряне на ТКЗС.

На 8.IV т.г. в с. Николаево през деня е забелязано известно необичайно раздвижване на враговете и дръзки подмятания от страна на недоволни членове на ТКЗС, какъвто е бил случая с лицето Стоян Ив.Патов, който минавайки през ливадите, където е пасло кравето стадо на ТКЗС е заявил на гледачите на същото да не пасат в неговата ливада, че скоро ще играе бравата. Същия ден към 20 часа край селото е избухнал взрив, след което селяните започнали да излизат от домовете и се отправят към оборите на ТКЗС. Около 200-300 души нападат оборите на стопанството и разграбват част от добитъка.

Задържаните лица от с. Комушица и Якимово-Ломско са говорили за съществуването на нелегална Н.Петковистка организация, която отдавна преди това е обмисляла план за вредителство в ТКЗС. Характерен е случая със задържания от с.Пишурка, Ломско, който се оказал член на шпионска група от УДБ. Същият е говорил, че е събирал най-подробни сведения за стопанствата, давани са указания добитъка да се храни с лоша храна, да се жи пои с много студена вода, да се държи на течение, за да може по-лесно да заболява и умира, без да се отговаря за това. Непрекъснато да се убеждават членовете в неуспеха на ТКЗС, за да ги напуснат и пр.

Тези и много други подобни случаи говорят, че разузнаването на империалистическите държави и тяхните сателити, опрени на николапетковисти, кулашко-капиталистически и др. вражески елементи у нас, дълго време са работили за откъсването на селските стопани от нашата партия и насочването им срещу народната власт.

Революционната бдителност на органите на МВР - респективно на ДС в селата и особено в ТКЗС бе притъпена. Те нemoжаха да видят тези извращения на партийната и правителствена политика нито усилената подготовка на вражеските елементи за разтурянето на ТКЗС и не сигнализираха своевременно Министерството на Вътрешните работи и ЦК на Партията за вземане мерки.

Това е резултат преди всичко на лошата агентурно-оперативна работа по линия на селско стопанство, която на места и била съвсем подценена и изоставена. Така например:

1. Окръг ДС Плевен

В окръга по линия на селско стопанство има за обслужване общо 274 обекти, от които:

а/ 188 ТКЗС, подsigурени с 6 агенти и 81 информатори. Голямата част от ТКЗС в окръга не са подsigурени с агентура.

б/ 12 МТС и един ремонтно-тракторен завод. Вражеските елементи в същите не са приведени в известност. Във всички МТС има общо 3 агенти и 5 информатори. В 7 МТС няма никаква агентура.

в/ в отделните околии на окръга има 8 клона на "Земснаб" които се обслужват с 2 информатори. Вражеските елементи не са приведени в известност.

Не е по-добро положението и в останалите обекти в окръга. За работата на същия може да се съди и от това, че по линия на селско стопанство в същия се водят всичко 2 еднолични разработки и 10 ОНД.

2. Окръг ДС Сталин

Не са установени и взети на обслужване всички обекти по линия на М-во на държавните доставки и хранителната индустрия и по линия на М-во на горите.

В окръга има 356 ТКЗС, 18 МТС, 17 ДЗС, 6 клона на Земснаб, учебни заведения - едно за подготовка на председатели за ТКЗС и 2 за комбайнери /в окръга има 299 комбайни/ и др.

Горните обекти са подsigурени общо с 177 информатори, 2 резиденти и 210 противодиверсионника.

Разстановката на агентурата по отделните обекти не е известна.

Агентурно-информационния апарат /като изключим противодиверсионниците/ състоящ се общо от 179 информатора, далеч не е достатъчен да покрие половината от горепосочените обекти без изяснените такива и невзети въобще на обслужване. Това ясно говори за състоянието на агентурно-оперативната работа по линия на селското стопанство в този окръг.

3. Окръг ДС Русе

В окръга има общо 310 обекти, които се обслужват с 2 агенти, 288 информатори и 4 резиденти.

От всичко 258 ТНЭС, 117 са без всякаква агентура.

Има важни обекти като водния синдикат "Дунав" обслужващ Бръшлянската напоителна система и др. такива, които не са взети на агентурно оперативно обслужване.

Противодиверсионна агентура не е изградена в нито един обект.

4. Окръг ДС Враца

В окръга има общо 459 обекти по линия на селско стопанство, които се обслужват с 32 агенти, 187 информатори, 6 резиденти и 18 противодиверсионници или всичко 207 с.с.

От горните цифрови данни се вижда, че повече от 250 обекти са без всякаква агентура.

Обекти като наличните 2 машинотракторни училища, 2 земеделски гимназии и др. такива са оставени без всякаква агентура.

Окръг ДС София все още не е установил какви обекти има и трябва да обслужва.

Окръг ДС Бургас не разполага с никаква агентура в 2 МТС и много други важни такива обекти, като в МТС Камено, Бургаско работят 12 души бивши собственици на едър земеделски инвентар и не се разполага с никаква агентура.

Не по-добре е положението с агентурно-оперативната работа по линия на селско стопанство в останалите окръзи на страната.

Въпреки крайно недостатъчната агентура, трябва да се отбележи, че и с наличната такава се работи много лошо. Срещите се провеждат нерядовно, възпитанието и ръководството е слабо, поради което по-голямата част от донесенията са без всякаква оперативна стойност.

Най-обикновени са случаите в Силистренска околия донесенията да се изпращат от с.с. на оперативните работници по пощата.

17.-

37

Примери в това отношение могат да се дадат и за много други околийски служби на ДС.

София, 22.V.1951 год.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ III-ТИ:

/полковник Ст.Илиев/

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И ПОЛЕНИТИВИЗАЦИЯТА

57

A-411

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго поверително! 2

ДО

НАЧАЛНИЦИТЕ ОТДЕЛИ Д.С. и
ОКРЪЖНИТЕ НАЧАЛНИЦИ НА М.В.Р.
и Д.С.

И Н С Т Р У К Ц И Я

ОТНОСНО: мерките на ДС, във връзка
с кампанията по прибирането на ре-
колтата и държавните зърнодоставки

В близки дни започва кампанията по прибирането на реколтата и държавните зърнодоставки.

Във връзка с провеждането на тази кампания, имаща важно държавно значение, органите на ДС имат за задача да вземат всички необходими агентурно-оперативни мероприятия, които да осигурят своевременното пресичане опитите на врага да провали прибирането на реколтата и държавните зърнодоставки.

Необходимо е при това да се отчетат уроците от миналата година, като се има предвид, че през време на кампанията по прибирането на реколтата и държавните зърнодоставки през 1950 год. усилията на врага бяха насочени за създаване широка мрежа от вражески организации, които чрез пожари и други диверсии, провеждане на разложителна агитация, разпространяване на вражески листовки и пр. се стараеха да провалят прибирането на реколтата и държавните зърнодоставки.

Станалите събития в селото тази пролет показват, че враговете, озлобени от успехите на социалистическото преустройство на селото, при активната поддръжка и ръководство на чуждестранните разведки, в частност англо-американските разведки и титовата УДБ, са активизирали своята дейност против кооперативните стопанства, усилили са провеждането на диверсии, вредителства, а така също терористическите актове против представителите на местните партийни органи, на народните съвети и селските активисти.

От материалите на следствието на задържаните, във връзка със станалите вълнения на село и агентурните данни, с които разполага М.В.Р. е видно, че враговете, които направиха неуспешен

Из архивите

234

2.-3
224

опит да отклонят селото от социалистическия път през пролетта, имат намерения да повторят този опит през време на прибирането на реколтата и държавните зърнодоставки.

От редица места постъпват сигнали за това, че враговете се готвят и подстрекават кооператорите масово да не излизат на работа в полето, да жънат частно своите бивши ниви и по такъв начин отново да създадат вълнения в село.

Има сигнали за неблагоприятие, сериозни недостатъци и замърсеност кадрите на Министерствата на Земеделието и Държавните Доставки, подведомствените на тези министерства Дирекции, отдели и други потделения, както в центъра, така и по места.

С цел своевременно разкриване коварните замисли на класовия враг и пресичане неговите опити да попречи на успешното прибиране реколтата и държавните зърнодоставки, органите на ДС трябва да проведат следните агентурно-оперативни мероприятия:

1. Незабавно да се пристъпи към активно разкриване и взимане на агентурна разработка вражеските контингенти:

а/ Всред николапектовистите, кулачеството, бивши хора, трайчокостовци, анархисти и др. в селата, ТКЗС, МТС, ДЗС и други селско-стопански обекти.

б/ Вражеските елементи в апарата на Министерствата: Земеделието, Държавните доставки, Вътрешната търговия, ЦКС, Авто-транспорта и във всички техни потделения по места в окръжните и околийски съвети, окръжни и околийски пълномощничества на Мъво на Държавните доставки и др.

2. Незабавно да се пристъпи към укрепването и мобилизирането на наличния агентурен апарат да се насочи същия към очерталите се вражески елементи, с цел своевременно да се донася за престъпните замисли на врага.

3. Незабавно да се пристъпи към вербоването на нова качествена агентура, при което да се използват получените данни, през време на следствието на задържаните от 29 април т.г. и вълненията в село.

а/ При подбора на кандидатите за вербовка да се изхожда от необходимостта за широко внедряване на агентура, особено в средите на николапектовистите, кулачеството, трайчокостовците и др. активни проявяващи се вражески елементи;

б/ Особено внимание да се обърне на вербовката на агентура всред жените и на пръв план всред тези, които са се проявили като носители на антиправителствени и антикооперативни настроения;

3.-4

в/ В граничните околии да се проведе вербовка на агентура всред овчарии, горски и полски милиционери, дървари, с цел предотвратяване и недопускане преминаване на диверсанти, шпиони бандити, а така също да не се допускат бягства зад граница.

г/ Във всички обекти на селското стопанство, уязвими в диверсионно отношение /складове за зърнени храни, МТС, приемателни пунктове, складове на горивни деривати - бензин и масла, складове на селско-стопански машини и инвентар и пр./ да се проведе вербовка на противодиверсионна агентура.

4. Наличните агентурни разработки да се активизират с цел да се доведат към реализация до началото на кампанията по прибиране на реколтата и държавните зърнодоставки.

5. Новозавербованата и стара агентура, работеща по линия на селското стопанство, щателно да се проинструктира, при което да ѝ се поставят следните задачи:

а/ Настойчиво да се разкриват вражеските шпионски елементи, заседнали в М-То на Земеделието и Държавните доставки, да се разкрива тяхната подривна дейност и престъпни връзки с вражеските елементи на периферията, а третите отделения към окръзите, при постъпването на агентурни материали за недостатъците в работата в горепосочените министерства, в областта на контрола и ръководствата по прибирането на реколтата и държавните зърнодоставки, незабавно да съобщават на III-ти отдел ДС.

б/ Да разкриват и своевременно сигнализират органите на ДС за всички прояви на врага, насочени към провал по прибирането на реколтата и държавните доставки, за организация на безпорядки в селото, а органите на ДС да вземат на място необходимите мерки по тези сигнали /агентурни разработки, арести, и т.н./

в/ Да разкриват и бързо сигнализират органите на ДС за опитите на вражеските елементи да дезорганизират прибирането на реколтата и попречат на правилната организация на труда в бригадите и звената, с цел да понижат производителността на труда на кооператорите, опитите им да се добират до ръководящи постове в ТКЗС да ги разрушават от вътре.

г/ Да разкриват злостните разпространители на лъжливи и клеветнически слухове, злостните коментатори, извращаващи постановленията на партията и правителството по селското стопанство и др. въпроси.

4.7 5
д/ Да разкриват разпространителите на вражески листовки, антинародни, антиправителствени и антикооперативни призови, възвания и лозунги.

е/ Да разкриват укриватели на бандити, при което да се обърне сериозно внимание на лицата, които са имали и имат връзки с бандити, да се обезпечат тези лица, а така също и техните семейства, членовете на които са емигрирали зад граница с постоянно наблюдение, с цел да не се допусне използването на тези лица и семейства от чуждестранните разведки.

ж/ Да се разкриват лицата, допускащи явно враждебно или престъпно нехайно отношение по използването на селско-стопанските машини, инвентар, а така също работния и продуктивен добитък.

з/ Незабавно да се донася за всички диверсионно вредителски намерения и проведени актове от страна на враговете, а също така за лицата, заподозряни в шпионаж.

и/ Незабавно да донасят за всички груби нарушения и неизпълнение мероприятията по противопожарната безопасност.

к/ Да сигнализират за случаите и фактите на вредителство или престъпно нехайно отношение при складирането, съхраняването на зърнените храни и разхищението на последните.

л/ Да сигнализират за всички случаи на грубо извращение политиката на БКП и Правителството по прибирането на държавните държавки в ТКЗС и частните стопанства, за факти на груб административен натиск над селяните, за случаи на неправилно мерене при приемането на храните, за приемане на недоброкачествени храни, злоупотребления, които могат да имат место на приемните пунктове и складове на М-во на Държавните зърнодоставки.

м/ Да се насочи агентура по проверка на готовността на складовете и помещенията, в които ще се приемат храни.

По всички гореуказани и други важни сигнали незабавно да се информира III-ти отдел ДС и първите секретари на окръжните и околийски комитети на БКП и да се взимат срочни агентурно-оперативни мероприятия за пресичането престъпните замисли на врага.

6. Да се вземат незабавни мерки за усиляването на агентурно-оперативното обслужване базите, складовете и отправните пунктове на горивни и смазочни материали, като се обърне особено внимание на такива пунктове, като в градовете Сталин, Бургас, Русе, Пловдив, Свищов, пунктовете в МТС, гаражите и във всички

5.-6

места, където временно ще престоява автомобилния транспорт и селско-стопанските машини, складовете на ТКЗС, Храноснабдяване и др.

7. Агентурната работа да се изгради по такъв начин, че своевременно да се предотвратят престъпните замисли на враговете, не допусне извършване ~~на~~ на диверсионно-вредителски актове и други враждебни акции.

Лица, заподозряни в подготовка на диверсионно-вредителски и други враждебни актове, незабавно да се взимат на агентурни разработки с енергично провеждане на необходимите агентурни и следствени мероприятия, в къси срокове, да се разобличават и репресират.

8. При случай на извършени диверсионно-вредителски актове лицата, заподозряни в извършването на диверсия незабавно да се задържат и строго разследват, съчетавайки следствието с усилената агентурна разработка на ^{последствените}. Следствието по дадените дела да се насочи към установяване на конкретните изпълнители на диверсията, а така също да се разкрият диверсионно-вредителските подполия и съществуващите връзки с ръководящите центрове и чужди разведки.

9. На всички агентурни разработки с украска - терор, диверсии, шпионаж и вредителства, а така също и груповите разработки за вражеско подполие от други украски, III-ти отдел да води контролно-наблюдателни ~~доказателства~~, с цел да контролира и указва помощ на третите отделения към окръжните управления за разкриване вражеското подполие и шпионските елементи и бърза реализация на посочените разработки.

10. При арестите да се провежда правилна политическа и класова линия. Да не се допускат необосновани арести и нарушения на законността. С особено внимание да се проверяват компрометиращите материали за работници, селяни - бедняци и средняци.

11. Да се прегледат всички постъпили до сега агентурни и други материали и съобразно тяхното съдържание да се определят лицата, които следва да се вземат на оперативен отчет и набележат мероприятия към бързото им ^{до}осигуряване с достатъчно агентура.

12. По обектите, взети на отчетно наблюдение, изхождащи от средите на бившите фашистки организатори, репресирани и други вражески лица, да се набележат мероприятия за непрекъснатото им агентурно наблюдение.

6.-
2/17

13. Особено внимание да се обърне на сигналите на вражеска разложителна агитация, целяща да внесе смут и недоволство всред селяните по повод изкупуването на държавните зърнодоставки и да създаде настроение за нарушаване на кооперативните блокове през време на жътвата.

Настойчиво да се търсят подстрекателите, вражеските пропагандисти и организатори от средата на класи от чуждите елементи /кулаци, николапетковисти, трайчокостовци, бивши легионери, бивши полицаи и т.н./.

14. За недостатъците по прибирането на реколтата и държавните зърнодоставки да се информират първите секретари на окръжните комитети на БКП.

15. За всяка подготвяща се или извършена диверсия, вредителство, саботаж, терор и др. произшествия, незабавно с екстренна радиograma да ми се съобщава, заедно със взетите мерки. Радиограмата да бъде последвана със специално съобщение до 3-ти отдел на Държавна сигурност.

16. За хода на кампанията по прибирането на реколтата и държавните зърнодоставки ежеднеделно /всяка събота/ писмено да се информира III-ти отдел ДС.

31.V.1951 год.
София.

*Да е пробен
Съветник в окръжния
и околийски -*

МИНИСТЪР: *Г.Цанков*
/Ген.Лейтенант Г.Цанков/

*Изпълнението на по-гореизказаните задачи из
Заданите ми провизии организират и разпределят
Менят на нашите Сили. Конкретно:*

- 1) Как да разпределим нашите Сили?
 - 2) Как да организираме работата на Силите?
 - 3) Как да организираме работата на Силите в отдалечените и окр. зони?
- Помощ на ок. Сп. отговор. за р-та и окръжния*

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И ПОЛЕНТИВИЗАЦИЯТА

58

Из архивите

240

УТВЪРЖДАВАМ:
МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

A-413

Строго поверително!

me 8

Ген. лейтенант Г. Цанков/
София, _____ 1951 год.

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

*за се свикват
само началниците
по III отдел и III отделения*

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

ОТНОСНО: свикването на инструк-
тивно съвещание с началниците
на окр.отдели ДС и началниците
на третите отделения ДС от окръ-
зите по линия на III-ти отдел
Д.С.

Др. Министър,

Поради това, че от както е създаден III-ти отдел ДС не е свикано съвещание на началниците на третите отделения от окръзите за изясняване задачите, стоящи за разрешение пред III-ти отдел, моля да разрешите свикването на такова съвещание, на което да присъствуват началниците на отделите към окръзите и началниците на третите отделения към същите.

Съвещанието да се свика на 6.VI.1951 год.

Дневния ред на съвещанието ще бъде следния:

1. Доклад на др. Н-к отдел III-ти - Ст.Илиев, относно състоянието на агентурно оперативната работа на ДС по селското стопанство и задачите по тази линия.
2. Разглеждане заповедта на др.М-р относно задачите, стоящи пред отдел III-ти - ДС.
3. Разглеждане инструкцията на др.Министър относно предстоящите задачи на органите на ДС във връзка с прибирането на реколтата и държавните зърнодоставки.

Трите въпроса ще бъдат засегнати в доклада на Н-к III-ти отдел, след което ще се даде възможност на началниците от окръзите да се изкажат и направят предложения.

Стефан: Школов

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ III-ти:
/Полковник Ст.Илиев/

A-412
68-511

Строго поверително!

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

З А П О В Е Д

№ 3557

ОТНОСНО: задачите на III-ти
отдел по борбата с вражеските
елементи в селското стопанство.

Под ръководството на БКП и всеотранната помощ на СССР в нашата страна се разгръща социалистическо строителство, извършва се коренно преустройство на селското стопанство на нови кооперативни начала. Успехите на това строителство вбесяват враговете на нашия народ, които с помощта на американо-английските империалисти и под тяхно ръководство правят всичко възможно, за да попречат на това строителство.

Данните, с които разполага М.В.Р. говорят, че разузнавателните органи на американо-английските подпалвачи на нова война и техните сателити - Турция, Гърция и Югославия използват предателите на нашата родина, забегнали зад граница и намиращите се в страната николапетковисти, кулаци, уволнени офицери, легионери, анархисти, трайчокостовци и други врагове, са активизирали своята вражеска дейност против мероприятията на нашата партия и Народна власт по преустройството на селското стопанство.

Използувайки положението, че кадрите в органите на министерствата на Земеделието, Държавните доставки, Герите, както в центъра, така и на периферията, а така също ТКЗС, ДЗС, МТС и други селско-стопански органи са замърсени с враждебни елементи, разузнавателните органи на империалистическия лагер насаждат в тези органи своя агентура, която посредством създаването от нея шпионско и диверсионно-вредителско

подполие, провежда сериозна подривна работа, насочена към организиране на ~~масови~~ ^{протип} безпорядки в село, ~~унищожаване на работния и продуктивен добитък~~ ^{унищожаване на работния и продуктивен добитък}, ~~проведане на~~ ^{проведане на} провежданите кампании в селското стопанство, организация на терористически актове, шпионаж, диверсии, вредителство, разявяване и разхищаване на семенните фондове, на фуража, разпространяване на антинародни възмания, провеждане на вражеска агитация в село и т.н.

За ръководната роля на разведките на империалистическия лагер и в частност на титовата разведка по провеждането на гореуказаната подривна работа в селото, свидетелствуват показанията на агентите на УДБ, арестуваните във Врачанския окръг, признанията на враговете, задържани във връзка с възменията в село, а така също и други данни, с които разполага М.В.Р.

Враговете използваха грешките и извращенията на партийната линия, допуснати при организацията на кооперативните стопанства и успеха да създадат всред известна част от кооператори настроение за излизане от ТКЗС.

От наличните данни е видно, че вражеското подполие развива активна шпионска и вредителска дейност, така също по линия на подготовката на селско-стопански кадри - селско-стопанската академия, във висшите и средни учебни селско-стопански заведения, а така също в селско-стопанските научно-изследователски институти, по линия на учебната работа, ва частност издаване на ^{срещно} учебници, ръководства и т.н.

В редица случаи, безнаказаната и подривна дейност на врага в областта на селското стопанство и в неговите ръководящи органи, е резултат на това, че в самите органи на ДС в продължение на ред години, е действувала агентурата на противника, която не само, че не е вземала мерки за организирани ^{роля} борбата с враждебните елементи, заседнали в селско-стопанските органи, а наопаки, си е поставяла задача да дезорганизира работата на последните, да провежда чрез тях вредителство и провали социалистическото преустройство на страната.

В настоящия момент състоянието на агентурно-оперативното обслужване на министерствата на Земеделието, Държавните доставки и Горите, а така също и техните периферийни подделения

3.-

ТКЗС, МТС и ДЗС /макар да има малко подобрене/, все още си остава неудовлетворително.

За слабостите в работата на III-ти отдел ДС и третите отделения към окръжните управления в настоящия момент свидетелствуват сигналите и фактите за явното неблагополучие и големи недостатъци в горепосочените министерства и особено в М-во на Земеделието.

В настоящия момент липсва работоспособен агентурно-информационен апарат в горепосочените обекти на селското стопанство, в резултат на което не се води ефикасна борба с шпионите, вредителите, организаторите на вражеското подполие и други враждебни елементи, заседнали в системата на горепосочените министерства. Органите на ДС в повечето случаи са неосведомени за положението в селското стопанство.

Изхождайки от гореизложеното, с цел да се премахнат допуснатите слабости и подобри агентурно-оперативната работа на нашите органи в селското стопанство

З А П О В Я Д В А М:

1. Началника на III-ти отдел полковник Ст. Илиев, началниците на окръжните и околийски управления МВР, да вземат незабавни мерки за коренно подобряване на агентурно-оперативното обслужване министерствата на Земеделието, Държавните доставки и техните периферийни органи, а така също ТКЗС, ДЗС, МТС, селско-стопански учебни заведения и научно-изследователски институти.

2. В 15 дневен срок да се вземат на агентурно-оперативно обслужване всички горепосочени учреждения, а така също и други важни обекти, влизащи в системата на посочените министерства, в това число ТКЗС, ДЗС, МТС, предприятията на консервната и захарна промишленост, складовете на тютювния и спиртен монополи и т.н.

3. Да се вземат решителни мерки и в най-кратък срок да се насади работоспособна агентура във всички обекти, посочени в пункт 2, които подлежат да се вземат на агентурно-оперативно обслужване, при което да се обърне особено внимание за срочно насаждане агентура всред враждебните елементи - трайчочковостовци, николапетковисти, бивши legioneri, сътрудници

на полицията, бивши членове на реакционните буржоазни партии и т.н., заседнали в М-во на Земеделието, Държавните доставки и Горите, а така също в периферийните ръководящи органи на тези министерства - отдели, служби "Земеделие", районни дирекции по горите, предприятията на "Горстрой", дървообработващи, шперплатни предприятия, окръжни и околийски пълномощничества на Държавни доставки, а така също селско-стопански учебни заведения и научно-изследователски институти.

4. Да се засили вербоването на агентура от състава на ръководящите работници и интелигенция в обслужваните обекти: инженери, техници, агрономи, ветеринарни лекари, от професорско-преподавателския състав, научни работници, технически ръководители на предприятия и т.н. Широко да се вербова и използва маршрутна агентура.

5. Във всички обекти, които са уязвими в диверсионно отношение: складове на зърнени храни, машини, МТС, централни складове на горивни материали и др., да се насажда противодиверсионна агентура, свеждайки я в резидентура. Агентурата от тази категория да се вербова от състава на работниците в горепосочените обекти, които се ползват с изключително и безусловно политическо доверие.

6. В двумесечен срок да се проведе чистката на наличната агентура. Разшифрованите агенти и информатори, а така също предатели, двуличници, дезинформатори и неработоспособни, да се изключат от агентурната мрежа, а агентите-предатели, произхождащи от враждебни среди, да се арестуват или превербоват.

7. Да се подобри ръководството и възпитанието на агентурата. Непрекъснато да се възпитават агентите и информаторите в уменията своевременно да разпознават коварните замисли на врага. Да се насочва агентурата за разкриване вражеското шпионско и диверсионно-вредителско подполие, да разкрива организираната подривна дейност на враждебните елементи, да разкрива ръководящите центрове и връзки с мъждите разведки.

Особено внимание да се отдели за установяването по агентурен път шпионските и други враждебни елементи, заседнали в министерствата на Земеделието и Държавните доставки, да разкриват тяхната подривна дейност и недостатъци в рабо-

5.-

тата на министерствата и техните подведомствени органи.

8. Да се насочи агентурата за установяване на случаи, факти и конкретните носители, допускащи извращения в политиката на БКП и Правителството по линия на кооперативното стопанство и по други въпроси на селското стопанство.

За всички случаи на такива извращения незабавно да се донесат лично на мен и да се информират първите секретари на окръжните и околийски комитети на Партията.

9. Да се вземат решителни мерки за разкриване шпионското и вредителско подполие в селско-стопанската академия и други селско-стопански учебни заведения, а така също и в изследователските институти. Настойчиво да се разобличават и привличат към строга съдебна отговорност шпионите и вредителите, както в областта на подготовката на селско-стопанските кадри, така и в областта на научната работа, в областта на издаването на учебни помагала, ръководства по селското стопанство и т.н.

10. Да се вземат незабавни мерки за преустройство и подобряване на агентурно-оперативното обслужване на новопостроените обекти от национално значение: Бръшлянската напоятелна система, язовира "Росица", Водния синдикат "Червен Бряг" и др.

На всички тези обекти да се ^{всички} ~~намери~~ агентура, която да бъде способна да разкрива шпионите, диверсантите, вредителите и други враждебни елементи, които провеждат подривна работа за провал на сроковете и влошаване качеството на труда.

11. Коренно да се подобрят разследванията по диверсионно-вредителските актове - пожари, аварии, чупене на селско-стопански машини и инвентара, заразяване на добитъка, зърното и т.н.

Да не се остави нито един диверсионен акт или произшествие, подозиращо се в диверсия, неразследвани. Да се вземат мерки за предотвратяване на диверсиите.

12. ~~Да се наведе~~ ~~ред в наличното оперативное~~ ~~наличие.~~ ~~во.~~ ~~В~~ ~~най-кратък~~ ~~срок~~ ~~да~~ ~~се~~ ~~прегледат~~ ~~всички~~ ~~постъпили~~ ~~агентурни~~ ~~материали~~ ~~и~~ ~~съобразно~~ ~~техната~~ ~~важност~~ ~~да~~ ~~се~~ ~~заве-~~ ~~дат~~ ~~съответно~~ ~~групови~~, ~~лични~~, ~~предварителни~~ ~~разработки~~ ~~и~~ ~~ОНД.~~ Тези разработки да се обезпечат с агентура.

Особено внимание да се отдели на разработките по терор, диверсии, шпионаж, вредителство, а така също на груповите разработки по вражеско подполие, ~~востанически~~ и бандитски групи.

За лицата, които се разработват на периферията и имат връзка със София, незабавно да се уведомява III-ти отдел ДС. III-ти отдел да завежда контролно-наблюдателни досиета на груповите разработки, които се водят в окръжните и околийски управления на М.В.Р.

13. Да се вземат незабавни мерки по активизирането на наличните разработки, а тези от тях, по които има достатъчно изобличаващ материал за обектите, в кратък срок да се реализират.

14. При воденето на разработките да се проявява творческа инициатива, ^{свободна инициатива} ~~инициативност~~ и настойчивост.

При особено важни случаи да се применяват агентурни комбинации, да се дават на агентурата специално разработени писмени задания, с които да се запознаят, обаче да не се дават писменните задания в ръцете на агентите.

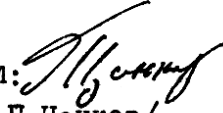
По груповите разработки смело и решително да се вербоват агенти-вътрешници.

15. Под непосредственото ръководство и лична отговорност на началника на III-ти отдел, окръжните и околийски началници на МВР, в тесен контакт с партийните организации, да се засили политическото възпитание на оперативните работници. Да се организира щателно изучаване постановленията на ЦК на БКП и Министерския съвет, във връзка с мероприятията в селското стопанство. ~~и други.~~

Да се възпитава личния състав в духа на безгранична преданност на родината, партията и правителството, на другаря Червенков, към Великия съветски съюз и другаря С т а л и н.

16. Началника на III-ти отдел ДС и окръжните началници МВР към 1 август 1951 год. да ми представят първия доклад за изпълнението на настоящата заповед.

Настоящата заповед да се доведе до знанието на целия ръководящ и оперативен състав на отделите ДС, окръжните и околийски управления на М.В.Р.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ:
/Ген.Лейтенант П.Данков/

Строго поверително!

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

С П Р А В К А -

За политическото положение в
навечермето на прибиране рекол
тата.

Постановлението на ЦК по извращенията на партийната политика при кооперирането в Кулска околия и с. Ябланица, етевенско и доклада на др. Червенков, изнесен на 7.IV.т.г. пред агитаторите от Софийски окръг, правалеха плановете на американо-английската разведка и кулашко-вражеските елементи в страната да създадат масово недоволство всред кооператорите за разтуряне на ТКЗС.

Бяха разобличени опитите на вражеските елементи, които се опитваха да използват извращенията на партийната и правителствена политика за своите антинародни политически цели и поплъзновения.

В резултат на проведените мероприятия по линия на партията и органите на МВР, положението в село се очертава както следва

Към 20.III.т.г. в страната е имало 2,709 ТКЗС с 594,408 домакинства - представляващи 55 % от селските домакинства в страната и 22,883,015 декара работна земя - 47.8 % от цялата работна площ.

През време на вълненията няма разтурени ТКЗС.

От 20.III.т.г. до 10.VI.т.г. са подали заявления за напускане ~~28~~ кооперативните стопанства 33,949 стопани.

От тях:

изключени стопани	955
освободени по собствено желание....	1,142
изтеглени за вления.....	10,497
остават заяв ения.....	21,355

Или към 10.VI.т.г. стават 592,311 домакинства.

2.

През време на вълненията са арестувани от органите на ДС
 общо 1,121 лица, от които: бедни стопани..... 102
 средни " 412
 работници..... 36
 служаци 22
 заможни стопани..... 7
 кулаци 248
 разни-неустановени..... 294

От арестуваните са осъдени:

кулаци..... 66
 средни стопани..... 32
 бедни стопани..... 7
 занаятчии и работници 4
 неустановени..... 257

всичко осъдени 366

освободени по недоказаност:

бедни стопани..... 9
 средни стопани..... 33
 кулаци..... 26
 неустановени..... 455

всичко 523

намират се под следствие:

бедни стопани..... 3
 средни стопани..... 27
 кулаци..... 10
 неустановени..... 192

всичко 232

Броя на лицата в графа "неустановени" е голям по вина на окръж-
 ни управления Плевен, Браца и Сталин, които не дадоха сведения, въпреки
 многократните настоявания. В същите окръзи бяха задържани 789 лица.

От материалите по следствието на задържаните от 29.IV.т.г. се
 потвърждава, че враговете са провеждали организирана дейност за разлага-
 нето на ТКЗС. Последствения Тодор Атанасов Пейчев, член на ТКЗС с Петър
 Софийско признава, че по директива на бившия секретар на окол. настоятел-
 ство на БЗНС-Н. Петков - Григор Гурковски, е образувал на 15.I.т.г. в село-
 то си Никола Петковистка група от 10 члена, с задача да рушат трудовата
 дисциплина в ТКЗС.

Последствения Димитър Кънев, задържан по разработка "Лисинманов-
 ци в Пловдив, признава, че по отношение ТКЗС Никола Петковисткия "център"
 е дал директива членовете на организациите им да навлизат в стопанства-
 та само там, където болшинството т населението е кооперирано и обратно
 да не влизат в ония села където олшинството не е кооперирано.

От редица показания на задържани Никола Петковисти преди 29.I
 във връзка с вълненията в ТКЗС, се до става ясно, че Никола Петковистите
 в тясно взаимодействие с неорганизиран кулаци, сговористи и др. вражески
 елементи, се явяват организатори активни участници във вълненията.

3.8

Задържания Слави Илиев Славов от с. Крислово, Пловдивско, член на Н.Петковата дружба, признава, че на 19 март т.г. бил извикан от баджанаката си Иван Апостолов Костов, от същото село, който му доверил, че ходел на Н.Петковистка конференция в Пловдив от където му било възложено да подготви разтурянето на ТКЗС в селото му, по подобие на селата Вкутаре и Трилистник от същата околия. От своя страна Апостолов възложил на Слави Илиев да подготви селяните за разграбване на добитъка, което същия е правил.

Н.Петковиста Рангел Василев Толев от с. Катунца, Асенов градско възложил на кулака от същото село Георги Начев Васев, да агитира между селяните за разтуряне на ТКЗС.

Същия Васев признава пред следствието, че на 23 март т.г. получил указания от Благой Николов, бивш депутат николапетковист, от Пловдив, чрез Георги Запрянов Тачев, да съберат всички селяни и да подават заявления за напускане на ТКЗС.

Последственият Илия Илиев от с. Николаево, Плевенско, признава, че ходил при адвоката Нено Иванов Ненов в гр. Плевен, който му направил заявление за напускане на ТКЗС. Адвоката му казал, че щом иска да напусне ТКЗС, никой не може да го спре, освен това имало ново постановление, според което 40 % от членовете на ТКЗС ще бъдат освободени и го посъветвал да се възползува от това постановление. Адвоката му казал, още, че ако подадат заявления за напускане ТКЗС малко членове, на тях ще им дадат лоша земя, затова да се организират всички членове на ТКЗС и си разграбят добитъка и инвентара, та след това стопанския съвет на ТКЗС ще разтури същото и ще им върне имота, но това организиране трябвало да стане напълно тайно.

II.

Положението в кооперативните стопанства, където се удаде на вражеските елементи да нанесат по-голями политически поражения все още продължава да е напрегнато.

По-голямата част от подадените заявления за напускане ТКЗС, не са изтеглени обратно, а друга част от кооператорите, все още се колебаят и изчакват да видят резултата от тези заявления.

Този факт показва, че вражеските елементи не са се отказали да работят против ТКЗС, притаили са се само привидно, но активно работят и не са изключени нови вълнения при жътвата и държавните доставки, ако не се вземат допълнителни мерки за по-нататъшно изправяне допуснатите извращения, за още по-широка разясни-

404 у

телна работа сред бедните и средни селяни и по линия на ДС за обезвреждане и обуздаване кулашките и други вражески елементи на село.

В Кулска окол я подалите заявления за напускане ТКЗС стопани от селата Чичил, рамада, Коста-Перчево, Извор-Махала и Периловец, не излизат на работа. В село Периловец от всичко 100 членове на ТКЗС - 60 са напуснали селото и отишли на работа във Видин мина "Г. Симитров" и други места. Лицето Вълко Тодоров Чуканелски от село Грамада, Кулска убеждавал подалите заявления стопани да не ходят на работа, като им казвал, че частниците щели да ги изхранят.

Подаването на заявления за напускане ТКЗС продължава в някои околии.

В с. Белозем, Пловдивско на 6 т.м. са подадени 130 заявления, в с. Петрина, Ловешко от 3 до 5 т.м. - 12 заявления, село с. Чешнигорово, Асеновградско - 60 заявления и пр.

От агентурни донесения се вижда, че голяма група членове на ТКЗС в селата Дебнево и Врабево, Ярянско, се готвят да напуснат ТКЗС.

Настроения и сити за частна жътва съществуват в редица околии. Най-многобройни опити се отбелязват в Хасковски окръг, където жътвата почва най-рано.

В с. Обручище, Харманлийско 4-ма стопани членове на ТКЗС - трима средни селяни, вражески настроени, а четвъртият неизвестен, няколко дена подред са жънали ечемик на бившите свои ниви включени в блоковете на ТКЗС.

На 7 юни т.г. двама средни стопани, членове на ТКЗС в с. Черна-Могила, Харманлийско, също са жънали на бившите си ниви в блоковете на ТКЗС.

В с. Пушево, Търновско трима членове на ТКЗС отишли да жънат ечемик в един от блоковете на ТКЗС. По нареждане на прокурора и тримата били задържани.

Сигнали за съществуващо настроение за частна жътва има и от други места. Така например на 5 юни т.г. инспектор от М.З. отишъл в село Ново село, Търновско, във връзка с подадено колективно заявление до М-вото, от група селяни. Около 30 до 40 селяни се събрали на площада и викали на инспектора: "Не искаме ТКЗС, искаме да си жънем нивите частно".

По агентурни сведения вражеските елементи в Кулска и други околии на Врачански окръг, убеждават подалите заявления ст

пани за излизане от ТКЗС да жънат частно нивите си.

В резултат на тази вражеска дейност в селата Караш, Стояновци, Хубавене и Криводол - Врачанско, има закани от членове на ТКЗС, че ако някои им попречи да жънат частно - "цели да играят манарите". В село Гъмзово, Видинско, председателя на селсъвета обяснил на кооператорите на публично събрание, че житото ще се прибира общо. При тия думи на председателя, лицето Флоро Станков Мироев от същото село демонстративно напуснал събранието, като бил последван от други 15 членове на ТКЗС. След това същия Мироев заявил пред селяни - "ръцете да ми отрежат до лактите, няма да дам друг да ми жъне нивите". Подобни изказвания са направили и други лица от същото село.

По-сериозни вълнения, във връзка с хлебните дажби са станали във Врачански и Плевенски окръзи.

В с. Байкал, Оряховско на 6 т.м. група от около 300 селяни са се опитали да нападнат складовете на Д.О. "Зърнени храни". Само бързата намеса на окръжния и околийски комитети на партията са предотвратили по-сериозни последствия.

В с. Коиловци, Плевенско последователно на 13, 14 и 15 май пред селсъвета са се трупажи по 300 до 400 човека да искат хляб.

В с. Тръстеник, същата околия на 2 май се събрали пред селсъвета около 100 души и докато не им докарали хляб от Плевен не са се разотшли.

Затрудненията с изхранването на населението се използват умело от враговете за създаване настроения против Партията и правителството.

В с. Козлудуй, Ореховско на 8 т.м. Митко Йорданов е казал на отиващите за хляб жени - "видяхте ли до къде ви докараха комунистите, да ходите да просите с торба хляб".

Стане Бланцев от същото село е казал пред друга група жени - "няма ли пак да гласувате за комунистите, видяхте ли до какво положение ви докараха".

В селата ~~Литакowo~~ и Скравена, Ботевградско, новоприетите кооператори не излизат да попят царевницата, защото се разпространява слуха, че след като е ожъне, житото ще вземе държавата, а на тях ще им се остави само по 9 кгр. на месец.

Болестта "Шап" се появила в епидемична форма в село Кулата, Петричко, Дъбица, Г. Делчевско, Самодива и др. села Момчилградско. Единични случаи на заболявания от "Шап" има и в други села на горните околии.

6-
1946

Болестта е пренесена от диверсанти, идващи от Гърция. Същите до сега не са разкрити.

Борбата против "Шапа" се води главно чрез изолиране заболелия добитък от здравия, като за целта заразените от "Шап" райони се охраняват с помощта на милиция.

Ремонта на инвентара в МТС изостава в редица околии. От друга страна често явление е лошокачествения ремонт на машините.

От направената проверка на 11 т.м. в МТС-Борован, Белослатинско е установено, че повече от половината получени багози и трактори от МТС Б.Слатина и Хайредин, не са ремонтирани, въпреки заповедта на ДМТС същите да бъдат предадени в пълна изправност. По-голямата част от отчет ните като ремонтирани трактори и вършачки, се указали при проверката негодни за работа. Главния маистор по ремонта на тези багози е Стоян Цолов Дермански, бивш собственик на вършачка, изключен член на Партията.

До 8 т.м. от 9 броя жътварки в МТС Криводол, Врачанско, не е ремонтирана нито една; от 45 вършачки са ремонтирани 31; от 57 трактори - 39.

Изоставането в ремонта и лошокачествения такъв се дължи преди всичко на големи брой вражески лица - бивши притежатели на трактори и вършачки, работещи на отговорни места в МТС, които провеждат вредителска дейност. Органите на ДС обслужват незадоволително МТС и свързаните с тях предприятия и учреждения и не могат да разкриват навреме загнездилиите се в тях врагове.

Плана на Министерския съвет за разпределяне по окръзи пристигналите от СССР 462 комбайни е нарушен от М-во на земеделието, като на 6 незапланувани да получат комбайни окръзи, са дадени такива.

	Окръзи	разпределени комбайни съгласно плана			разпределени комбайни от Д.М.Т.С.			Забележка.
		с-4	с-6	всичко	с-4	с-6	всичко	
1.	Сталин	123	137	260	116	132	248	- 12
2.	Русе	40	65	105	40	59	99	- 6
3.	Плевен	22	43	65	16	30	46	- 19
4.	Враца	5	27	32	6	30	36	+ 4
5.	Бургас	-	-	-	1	5	6	+ 6
6.	Търново	-	-	-	1	2	3	+ 3
7.	Благоевград	-	-	-	-	5	5	+ 5
8.	Пловдив	-	-	-	1	-	1	+ 1
9.	София	-	-	-	2	2	4	+ 4
10.	Ст.Загора	-	-	-	2	12	14	+14
	Всичко	190	272	462	185	277	462	- 37 + 37

7.-
Съществени въпроси, които все още не са разрешени на редица места в страната са въпроса за земята на частно ползуване на кооператорите и неправилните замены на частни стопани. Някои кооператори в Софийска околия са укрили земя, като по тоя начин са оставили за частно ползуване вместо по 5, по 10 и 15 декара земя, докато в същото време на други кооператори управителният съвет не е обезпечил земя за ползуване съгласно устава.

Сигнали за извращения на партийната и правителствена политика след априлския пленум на ЦК в отдела не са получени, с изключение на случая в с. Долни Лозен, Софийско, където към края на м.май представителя на ОК на БКП - Иван Сергеев, заведущ селско-стопански отдел при същия е провъзгласил за изключени 9 члена кооператори, без да е подложен на гласуване от кооперативното събрание въпроса за тяхното изключване.

До днес са зарегистрирани само незначителни пожари на различни места в страната, вследствие запалване на посеви край ж.п. линии от минаващи локомотиви.

По-голям пожар, предизвикан от локомотив е станал в блока на ТКЗС с. Стръмен, Беленско, където е изгоряла 20 декара пшеница.

Една от най-важните задачи на прехвърлените в страната напоследък бандити е да унищожат реколтата. На 10 т.м. в района на с. Превала, Михайловградско е убит един бандит, втори е ранен и заловен, а третия е успял да избяга. Според непотвърдени още данни, бандитите са били прехвърлени в страната със задача да вършат палежи през време на прибиране реколтата.

По агентурни донесения в село Ракево, Врачанско, врага се готви да върши диверсии по време на прибиране на реколтата.

Агента "Бойко" донася за водения разговор на 31 май т.г между Желязко Велев - железничар и Георги Янков от Чирпанско на гара Чирпан, в който разговор първия е казал на втория - "Ние трябва усилено да работим сега по жътвата, за да не могат да влизат храни в държавните складове, понеже ще се изнесе всичко за Русия".

Взетия на разработка Минчо Пенев Анев, Н.Петковист от с. Медово, Чирпанско говорил пред наш информатор, че скоро щяло да се обяви фронт от страна на Гърция и Сърбия, обаче чакали да

8/1/58

узрещт храните, за да ги запалят, по този начин да огладят хората, та същите да се надигнат за събаряне на властта.

От Чирпанска околия постъпват агентурни донесения за стремеха на вражески елементи да се назначат за храначи на вършачките, с цел да чупят същите и по този начин да забавят вършитбата.

Озлобените класови врагове, виждайки приближаването на своя край, прибегват до най-остри форми на борба против дейците на партията и държавата - терора.

Към края на м.март т.г. в с. Майор Узуново, група членове на ТКЗС, подбудени от кулаците са разграбвали добитъка си от оборите на ТКЗС, като наранили с ножове общинския милиционер.

В с. Ново-село, Видинско на 28.III т.г. са били наранени с нож Видинския околийски прокурор и един моряк при опита им да разубедят селяните да разграбват добитъка на ТКЗС.

На 8 април в с. Николаево, Плевенско е обстрелван началника на окръжно управление ДС-Плевен и придружаващите го лица като са наранени председателя на ОК на ДСМ и двама милиционери.

На 15.I т.г. са убити с нож пълномощника на селсъвета Йордан В.Василев и коняр в ТКЗС Тодор Андреев Тодор и двамата от село Казимир, Силистринско, затова, че събирали фураж за добитъка.

На 1 май в село Косово, Видинско е била хвърлена бутилка с взрив в дома на партийния секретар. Също на 1 май през нощта в с. Смърдан, Видинско е хвърлена бомба в обора на стопанството.

Случаите на закъни и побоища над партийни и други ръководители са често явление.

В с. Градини и ружево, Първомайско, на 29 март са били разпръснати позиви, прикличащи към саморазправа с комунистите.

Позиви с подобно съдържание са били пръснати и в различни села на Врачански окръг.

Тези сигнали показват, че в настоящия период на изостряща се класова борба и особено във връзка с прибирането на реколтата и изкупуването на държавните зърнодоставки врагът ще се опита чрез терор да спъне по-нататъшното развитие на страната ни по пътя към социализма, ако органите на Д.С. не вземат навреме необходимите мерки.

София, 13.VI.1951 год.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ III-ти:

/Полковник Ст.Илиев/

Ахтиманско

А. Г. П.
Г. А. Министър
Р. Министър
и други
6/2
11 В

И Н Ф О Р М А Ц И Я

Строго поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

49

ОТНОСНО: разпространението на
болестта "Шап" в Благоевград-
ски и Хасковски окръзи и взе-
тите мерки от страна на Д.С.

БЛАГОЕВГРАДСКИ ОКРЪГ.

Болестта в окръга, макар общо взето да е ограничена, е констатирана и в две нови селища на окръга. От страна на ветеринарните власти са взети мерки.

Заповедта на др. Министър на Вътрешните работи, за водене борбата с болестта "Шап" по линия на МВР, е получена от окръжния Н-к МВР в Благоевград вчера на 4 т.м. Същата е разгледана съвместно с околийските началници на МВР в Благоевград и Сандански. Взети са мерки за нейното изпълнение. В гр. Петрич е изпратен разузнавач за вземане мерки на място.

Почнато е проучване на персонала и специалистите ветеринари, водящи борбата за вербовка на с.с. из тяхната среда.

Агентурата почти по всички линии е инструктирана, както в началото, така и сега за разкриване преносителя на болестта. Резултати още няма. Днес 6 т.м. пристига Окръжния Н-к на МВР със специален доклад пред др. Министър по тоя въпрос.

ХАСКОВСКИ ОКРЪГ.

Д.С.-Хасково дава, че болестта в с. Славеево е пренесена посредством заразени волове минали, неизвестно как, границата. Дават още, че ~~днес~~ 6.VII т.г. започва празника на турското население "Байрам", който ще раздвижи последните доста много, и това ще стане причина за разнасяне на болестта от едно село на друго. Също и посредством отиващите си турци, работящи в други окръзи, като Ст.Загорски, Бургаски и други околии на Хасковски окръг. Отпразнуването на празника си, след връщането им, ще станат преносители на болестта и в тия райони. Във връзка с това сме съгласни с предложенията на М.З. в неговата информация, за спиране предвиждането на турците по време на празника им в карантините райони,

2.-50
124

ДС - Хасково не е известно за подстрекаването на турското население от ходжите и мюфтията в Крумовград, да се дава отпор на взетите мерки от страна на ветеринарните и милиционерски органи, които мерки уж били против аллаха. Наредено е чрез И - ца на МВР - Яначков на началника на отделение III-то, ~~да~~ да даде съобщение по този въпрос.

И тук агентурата е итструктурирана в тази насока, но резултати от още няма. Заповедта на др. Министър е получена и са взети мерки за нейното изпълнение. Съставен е комитет към Окр. Народен съвет в Хасково за борба с болеста. В него е включен и Окръжния Н - и на Народната милиция.

Д-р Татаров - н-к на отдел при дир. "Ветеринарно дело" при М-то на земеделието, съобщава, че болеста "Шап" се е появила и в с. Дебърско - Разлошко, отстоящо на 20 км. от заразените селища. Съобщава още, че на 30.VII т.г. над това село е прелетял чуждестранен самолет. За същото село, по наше нареждане, е заминал разузнавач от Благоевград.

Околийските ветеринарни лекари в Г. Делчевска околия - Попов и в Крумавградска околия - Бояджиев са вражески елементи. Наредено е на наш разузнавач от отдела да бъдат проучени бързо тук в София след което проучването им да се изпрати на службите в Хасково и Благоевград, с цел вземането им на агентурно наблюдение.

София, 6.VII.1951 год.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ III-ти:

/Полковник Ст. Илиев/

Строго поверително! ⁵⁴

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

R. V. 59

Д О К Л А Д

Във връзка със станалите вълнения в кооперативните стопанства в някои райони на страната тази пролет, др. Червенков в своя доклад на априлския пленум на ЦК на БКП направи дълбок анализ на причините, които доведоха тези вълнения, направиха се изводи и набелязаха мерки за отстраняване на допуснатите грешки, за смазването и обезвредяването на врага, които си бе поставил за задача да смути и попречи на кооперативното движение в село.

Ръководството на МВР, ръководейки се от решенията на пленума и указанията на др. Червенков, набеляза и проведе редица мероприятия за нанасяне удар и обезвредяването на вражеската съпротива. Така например в проведените операции на 29 април и 16 юни бяха изловени и обезвредени, над 2,000 активни врагове в града и селото.

Освен това др. Министър издаде специална заповед за работата на III-ти отдел при МВР, в която се поставиха конкретни задачи за организирането на агентурно-оперативната ни работа в борбата с вражеските сили в селското стопанство.

Във връзка с прибирането на реколтата и държавните зърнодоставки, бе издадена от др. Министър инструкция, която определи конкретните задачи на органите на МВР в борбата с враговете и обезпечаване успешното завършване на кампанията. Бяха проведени съвещания в отдела и окръзите с целия ръководен и оперативен състав.

В резултат на проведените мероприятия, целия апарат на органите на МВР и ДС е раздвижен и поставен на крак за прибирането и опазването на хляба на народа без загуби. Направиха се решителни крачки по мобилизирането на наличния агентурно-информационен апарат и създаването на нова агентура. Обаче, въпреки взетите мерки, врагът не престава да работи да пречи и провали кампанията по прибирането на реколтата и държавните доставки.

Вражеската дейност се изрази в активна подмолна агитация за частна жетва. В резултат на тази агитация врагът успя да потикне известна част от новите кооператори към нарушаване на кооперативните блокове. В някои места, като Нефела, Врачанско се стигна до открита демонстрация за частна жетва и опити да бъдат местните ръководители.

Под напора на вражеската агитация и въздадените настроения в някои места за частна жетва, бившия Министър на М.З. Черноколев издава окръжно, което бе в явно противоречие с указанията на Партията. В него се допускаше, че по решение на общото събрание на ТКЗС може да се разреши на новите кооператори частна жетва. По същество Титко Черноколев с това окръжно правеше услуга само на враговете. Ако се беше допуснало това окръжно, неминуемо щеше да се стигне до големи вълнения в ТКЗС.

Вследствие на разпространените слухове за частна жетва от селата Сумер-Михайловградско и Синьо Бърдо - Врачанско, вражески настроени членове на ТКЗС са подтикнали голяма част от членовете на ТКЗС да искат частна жетва.

Врагът се опита чрез разпространяването на болестта "ШАП" да изведе работния и друг добитък от строя в момент

на разгара на прибирането на реколтата и държавните доставки.

Ние не разполагаме с конкретни данни, от които да се вижда как и по какъв начин врагът разпространява болестта "Шап" и други болести по добитъка, обаче няма съмнение, че това е дело на диверсантите и бандитите, които са на служба при чуждите разведки.

По мнението на специалистите ветеринарни лекари, болестта "Шап" има три форми /типа/ на проява, а именно: "А", "В", "С",

Получената ваксина от Германската Народна Република е предназначена да лекува формите на болестта "Шап" "А" и "В", а не и за "С", от която е заболял добитъка. Ето защо болестта "Шап" не е ограничена, а се разпространява. Даже има случай, че заболяват ваксинирани добичета.

Врагът провежда агитация за унищожаване на реколтата чрез пожари. До сега в страна^{ТА} станаха няколко пожари:

В село Рибен, Плевенско на 25.VI.1951 год. от искра на трактора са запалени и изгоряли 80 дек. жито. На същата дата в района на селата Морава и Козар, Свищовско, за запалени и изгоряли 250 дек. жито. На 9.VII.1951 год. в района на село Чернооково, Ген.Тошевска околия от трактора са запалени и изгоряли 120 дек. пшеница и 71 дек. овес. Същия ден в района на с. Горица, същата околия са запалени и изгоряли 50 дек. пшеница на ТКЗС. Пожара се е пренесал в района на с. Преселнци и са изгоряли 30 дек. пшеница. Пожара е приченен от 2 цигани, които са задържани. От всички станали пожари, най-много са предизвикани отх минаващите влакове. Нашите органи до сега не са разкрили умишлено извършени пожари.

В прибирането на реколтата участвуват 563 комбайна, от

4.- 57

които в МТС - 463 и в ДЗС - 100. Запланувано е да изработят: комбайните в МТС 926,000 дек. и до 9.VII.т.г. са ожънали 331, 088 дек. или 35.7 % , а комбайните в ДЗС - 200,000 дек. и ожънали към 9.VII.т.г. 78,000 дек. или 39 %.

До сега са отбелязани доста повреди по комбайните, които се дължат преди всичко на неопитността на комбайнерите. Най-чести са повредите на барабанните оси. Повредите са бързо остаявани, благодарение на постоянния контрол и грижи на съветските специалисти.

На 9.VII.1951 год. се запали комбайна С-4 в с.Селановци Оряховска околия. Изгоряли са платната и от части дървената част на комбайна. Виновен за пожара е механика Ралчо Фролов Първанов от с.Лесковец - Оряховско, бивш собственик на вършачка. Има улики че той умишлено е дал по-голям аванс на запаването на мотора с цел бързото им извеждане от строя. Механика и комбайнера са задържани и води следствие.

В ДЗС Калешково от 3 дни не работи комбайна поради счупване на колело което е било поправено в Толбухин и поради лош ремонт по препоръка на съветските специалисти е препратено за поправка в гр.Сталин.

На 8.VII.т.г. в гр.Кнежа един от комбайните не е работил през целия ден, поради счупване на две дъбни колелета.

В настоящия момент /9.VII.т.г./ е пожънато, овършано, предадени държавни зърнооставки и подметнато както следва:

5.-58

О К Р Ъ З И	ожънато в %	овършано в%	доставки в %	подметка в %
БУРГАС	73.00	3.00	1.60	28.60
СОФИЯ	28.00	149 т.	0.19	11.00
ПЛЕВЕН	92.00	10.50	7.80	47.80
БЛАГОЕВГРАД	46.00	2.00	2.80	32.00
СТАРА ЗАГОРА	88.60	3.80	3.00	35.70
РУСЕ	87.30	16.40	2.30	24.20
ТЪРНОВО	68.20	7.00	8.80	36.00
ПЛОВДИВ	72.70	15.729 т.	3.20	50.00
ВРАЦА	68.95	4.00	0.99	27.50
ХАСКОВО	92.00	5.80	3.50	22.00
СТАЛИН	52.50	10.702 т.	0.95	6.50
КОЛАРОВГЛАД	67.40	5.195 т.	0.84	22.60
Всичко за страната	75.50		3.80	27.11

От приведените данни се вижда, че повечето от окръзите в близките 2-3 дни ще завършат жътвата. Изостават тези окръзи, които имат райони, където реколтата е още зелена.

Общо взето организацията по прибирането на реколтата и държавните доставки стои на по-високо ниво от миналата година. Обаче не бива нито за момент да се отслабват бдителността и напрежението против вражеските сили, които не представят да се борят против тази кампания, която е от голямо държавно значение.

СЪСТОЯНИЕ НА АГЕНТУРНИТЕ РАЗРАБОТКИ И АГЕНТУРНО-
ИНФОРМАЦИОННИЯ АПАРАТ ПО ЛИНИЯ НА III-ТИ ОТДЕЛ.

По непълни данни, вражеските елементи в обектите обслужвани от отдел III-ти в центъра и провинцията възлизат към 30.VI. на 6.154 души. От тях 471 вражески елементи са се приютили в централните служби, Д.И.Обединения, търговските предприятия и висшите учебни заведения, намиращи се под ръководството на М-во на земеделието, на М-вото на доставките и на м-вото на горите.

Останалите 5.683 вражески елементи се намират в окръжните и околийски разклонения на горните Министерства и ТКЗС.

Общо от отдела, окръжни и околийски управления на МВР се водят следните разработки:

1. Активни еднолични.....	57 бр.
2. Активни групови.....	26 "
3. Предварител. еднолични.....	76 "
4. Предварител. групови	23 "
5. О.Н.Д.....	294 "

Всичко 476 р/ки с над 500
разработваеми лица.

В сравнение с данните към 1.III.т.г. разработките са се увеличили както следва:

Активни еднолични р/ки с 33

Активни групови р/ки с 21

Предварител. еднолични р/ки с 43

Предварител. групови с 23

О.Н.Д. с 184 или общо увеличение - 304 р/ки и ОНД

Само за отдела разработките се разпределят така:

7.- 60

На 1 март 1951 г. открити нови на 30.VI.т.г.

1.Активни еднолични	7	11	18
2.Активни групови	-	1	1
3.Еднолични предвар.	12	5	17
4. О.Н.Д.	63	6	69
О б щ о	82	23	105

Агентурно-информационния апарат по линия на III-ти отдел към 30.VI.т.г.е в следното състояние:

Само за отдела в сравнение с 1 март т.г.

На 1 март т.г. нововербовани на 30.VI.т.г.

1.Агенти	-	20	20
2.Информатори	137	27	164
3.Резиденти	-	1	1
О б щ о	137	48	185

По окръзи агентурата се разпределя както следва:

ОКРЪЗИ	агенти	информа- тори	противоди- версионци	резиден- ти	Я.К.
999					
БУРГАС	6	210	-	18	17
ХАСКОВО	11	124	16	13	9
СТАРА-ЗАГОРА	7	243	6	49	18
БЛАГОЕВГРАД	2	48	17	5	-
КОЛАРОВГРАД	15	68	96	20	16
ТЪРНОВО	1	41	16	1	16
ВРАЦА	30	244	118	6	21
ПЛЕВЕН	20	167	32	8	2
СТАЛИН	1	242	472	12	22
РУСЕ	5	279	2	36	7
ПЛОВДИВ	33	352	41	47	11
СОФИЯ	-	133	-	4	1
III-ТИ ОТДЕЛ	20	164	-	1	37
ВСИЧКО	151	2315	816	220	177

По политическа принадлежност агентурата се разпределя:

Николапетковисти	-326
Лулчевци	- 4
Членове на ОФ орг.-	190
Бивши хора	76
Безпартийни	1069
Трайчокостовци	7
Чл.на БМП и ДСНМ .	1521
<u>БЗНС</u>	<u>309</u>
Общо.....	3502

От горната агентура 359 с.с.се използват по р/ки, а останалите 3,143 се използват за общо осведомление.

По обекти агентурата се разпределя както следва:

По линия на МТС	439
" " на ДЭС	158
" " на ТКЭС	2025
Служби "Земеделие"	66
ДСП "Земснаб"	49
Д.О."Зърнени храни"	54
Хранителна индустрия	86
ДИО"Консервна индустрия"	67
ДИО"Захарна индустрия"	45
Месоцентра	45
Тютюнов монопол	64
Спиртен монопол	29
Държавни и горски стопанства	114
Горска индустрия	113
Ветеринарни институти и служби	29
Висши и средни земеделски у-ща, школи и курсове	55

9.-60

Земеделски опитни институти и станции	21
Водно стопанство.	1
Държавни риболовни и рибовъдни стопанства	20
Пълномощничества на М-во на доставките.	3
Българска рода.	3
М-во на горите.	15
<hr/>	
О б щ о	3502

Правейки анализ на приведените данни за състоянието на агентурно-информационния апарат по линия на селското стопанство, необходимо е да се направят следните констатации и изводи:

1. Не са приведени в известност вражеските елементи във всички обекти, подлежащи на обслужване от III-ти отдел и третите отделения в окръзите. Не само това, но и тези, които са приведени в известност, не са взети на оперативен отчет.

Така например до скоро отдела не знаеше, че в апарата на М.З. седяха на отговорни постове отявлени врагове, които в миналото активно са сътрудничели на фашистките правителства. Едва след като Политбюро на ЦК разкри и сне бившето ръководство на М.З., за нас стана ясно, че там се намират повече от 120 отявлени врагове.

Отдела води в М.З. 9 р/ки с 9 обекти и 21 ОНД, от което се вижда, че ние не сме взели на оперативен отчет и активна р/ка болшинството от вражеските елементи там. Напоследък ние приведохме в известност вражеските елементи в М.З. и сме изработили план за вземането им на оперативен отчет.

По-лошо е положението в останалите М-ва - на горите и доставките, където ние все още не сме привели в известност и не знаем точния брой на вражеските елементи.

В тези Министерства се водят 6 р/ки и 32 ОНД, по които

се разработват 38 обекта.

Получават се агентурни и други данни, че в апарата на тези министерства са се загнездили голям брой вражески елементи и има сериозни сигнали за неблагоприятия в тяхната работа.

Отдела си поставя за задача през м. юли да приведе в известност всички вражески елементи в тези Министерства и ги вземе на оперативен отчет.

2. ~~И~~ Наличната агентура не се използва строго целеустремено по разработки. Повечето от нея /3,143 с.с./ не се използва по р/ки, а се държи за общо осведомление и само 359 с.с. се използват по р/ки.

Това е сериозна слабост в нашата работа. ~~и~~ Отдела си поставя за задача да се ликвидира с това положение, като ще се стреми в бъдеще агентурата да се насочи по р/ки.

3. Повечето от наличната агентура е вербована на патриотична база - 2,899 с.с. - комунисти, ДСНМ, БЗНС и патриотично настроени безпартийни, а само 603 с.с. са вербовани на базата на компроматериал от вражески среди. Това е също така голям недостатък в подбора и вербовка на качествена агентура, което показва, че ние не сме се насочили сериозно за вербоване на агенти от вражески среди.

4. Ние не можем да кажем какъв брой агенти и информатори са неподходящи за използване, било поради това, че те са предатели, двойници, дезинформатори или неработоспособни, съставляващи ненужен баласт. В това отношение на отдела предстои задача да извърши проверката на агентурата и се очисти от предателите и ненужния баласт.

5. Сериозен недостатък се явява това положение, че мнозинството от информаторите, които не се използват по р/ки, не

са сведени към резидентура. Така например, от 2,170 информатори, които не се използват по р/ки, не е известно колко от тях са прикрепени към резиденти. В Сталински окръг имат 754 информатори и само 12 резиденти. Враца има 362 информатори и само 6 резиденти. От тези данни се вижда, че нашите о.р. не могат да обезпечат напълно правилно и добро ръководство над агентурата.

6. Наличната агентура не е правилно разположена /дислокирана/ с оглед обезпечаване на агентурно-оперативното обслужване важните обекти по линия на Министерствата на М.З., Горите, доставките и техните периферийни органи. Така например ДМТС се обслужва от 3 информатори; Дирекция "Водно стопанство от 1 инф.; отдел "Земустрой" от 5 информатори; Ц.Управление на М-во на доставките от 2 информатори; Ц.Управление на М-во на горите от 4 информатори; "Водпроект" при М.З. не се обслужва от нито един информатор. В селското стопанство по места голям брой от ТКЗС, МТС, ДЗС и др. важни обекти не са обезпечени с никаква агентура. Така например във Врачански окръг в повече от 100 ТКЗС няма никаква агентура. В Бургаския окръг 218 ТКЗС се обслужват с 129 сътрудници. ДЗС-Карнобат и МТС-Айтос също няма нито един агент.

7. Ръководството, което опер.работници осъществяват на агентурата в процеса на работата със същата е слабо. Заплануваните срещи със с.с. често се провалят, донесенията на сътрудниците в повечето случаи са общи и без оперативна стойност. Много малко са донесенията от агентурата във връзка с разработваемите обекти. Така например от насрочените за първото шестмесечие на тази година срещи със сътрудниците, 15,026, са се състояли 12,535, от които са получени 8,430 донесения, а останалите 3905 срещи са без донесения. От всички получени донесения по разработки са 911, други ценни донесения - 1,503 и донесения за общо

осведомление - 6,016.

Болшинството от срещите със с.с. не се провеждат в Я/К. Такива стават в общински съвети, по улиците и полето. Отдела има сведения, че в Силистренска и други околии опер. работници получават донесенията от сътрудниците си по пощата.

От направените констатации за състоянието на агентурата ясно се вижда, че отдел III-ти и третите отделения по окръзите не са обезпечили създаването на такъв агентурно-информационен апарат, който да е в състояние своевременно да разкрива замислите и намеренията на врагът в селското стопанство, за да могат органите на МВР в зародиша да срезват и обезвредяват каквато и да била вражеска съпротива.

В какво се крие основната причина за тази сериозна слабост?

а/ Бившето ръководство на МВР и респективно на ДС беше изоставило работата на ДС против вражеските сили в селското стопанство. Известни са резултатите от това изоставане и подценяване на нашата работа в селското стопанство.

б/ Въпреки указанията на ЦК, на др. Червенков и проведените мероприятия от новото ръководство на МВР за подобрене работата на ДС в селското стопанство, ние имаме все още сериозно подценяване този сектор от страна на окръжните началници МВР и ДС по места. Мнозина окръжни началници повечето се занимават с работата на други отдели и не са се обърнали с лице към селското стопанство. Не контролират работата на третите отделения и не водят р/ки и агентура на лична връзка по тази линия.

в/ Ние, като ръководители на отдела, окръжните началници на МВР и ДС, не сме се научили системно да проверяваме изпълнението на заповедите на ръководството на МВР и собствените та-

кива, в резултат на което голяма част от тях се провалят.

Не са редки случаите по няколко пъти да се правят напомни на другарите окръжни началници, за да изпълняват дадена заповед на др. Министър.

г/ В отдела изпълнението на плановете и заповедите на нашите началници не е на нужната висота. Има случаи да се провалят важни планове и заповеди.

Така например плана на отдела за последното двумесечие не беше изпълнен. Особено зле приключи с изпълнението на двумесечния си служебен план I-во отделение, което при запланувани 13 разработки е открило само 8; от 13 агенти, запланувани за вербовка, са вербовани само 5; от запланувани информатори за вербовка 3, не е вербован нито един и от запланувани Я/к 8 е вербована само 1. Началника на I-во отделение др. Савов не можа да обезпечи здраво ръководство на отделението, в резултат на което ние не можахме да узнаем действителното положение в М.З.

Другаря Пемов - инспектор към I-во отделение за изтеклото двумесечие не изпълни своя план по откриване на нови р/ки и придобиване на агентура, като при запланувани общо вербовки на агенти, информатори и Я/к 4, не е изпълнил нито една.

Другаря Ганчо Димов - Н-к на II-ро отделение, не е изпълнил своя личен план, а така също като ръководител на отделението, не обезпечи изпълнението на плана. Др. Димов сам пише в доклада си, че не е достатъчно уплътнявал работното си време и не е упражнил нужния контрол и възискателност към подчинените си за изпълнение на плана.

Другаря Дянков - ръководител на периферийната група две пъти ходи до Благоевград и не е изпълнил докрай поставените му задачи.

Партийната организация при отдела, със секретар др. Г.

14.-

Димов не указва никаква помощ на служебното ръководство в борбата му за изпълнение на поставените служебни задачи. На нито едно заседание на партийното бюро или събрание на партийната организация, не са третираны въпроси, във връзка със задълженията на комунистите да изпълняват до край служебните си задачи. Партийната организация по тези въпроси не е вземала отношение, не е си поставяла за задача да мобилизира комунистите в изпълнение на служебните им обязанности.

Едва напоследък партийната организация се обръща с лице към служебните въпроси, което безспорно ще допринесе за подобряване на бъдещата работа в отдела.

София, 12. VII. 1951 год.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ III-ТИ:

/Полковник Ст. Илиев/

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И МОЛЕКУЛЯРИЗАЦИЯТА

63

М. В. Р.
ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
№ 3-6148
4. VII 1951 г.
София

КРДОПБГДРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДРСБНА

Строго-поверително

1201

2027
21.9.51г.

1

8. VII. 57. 2002

*До Канев и др. Минев
за и венам неабнодмин
приказане на мерк и се
зуринско елевен конурт
центлене на заналежа по III
Относител на враси да сиуцава
отдело трудшките се седан и да
трети за укрепване на ТКЗР Требва
из корен да се унижонат чрез
посредство и ризурство
агентурни враси
Басеуекиите и ризурство се сведат
за поделител и ризурство по Керманити
ТКЗР, масовне работни групи на
успешно и ризурство
не и ризурство
враси и ризурство
да мажурство
но ризурство
неуринурини ризурство
одбвредване и ризурство*

ДО ДРУГАРИ
МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Т У К

Д О К Л А Д

ОТНОСНО: Изпълнението на за-
поведта Ви № 3537 от 6.VI.
1951 год. задачи на III-ти
отдел по борбата с вражески-
те елементи в селското стопан-
ство.

До Министер.

Във връзка с изпълнението на заповедта Ви № 3557 от 6.VI.
1951 год. относно задачи на III-ти отдел по борбата с вражеските
елементи в селското стопанство Ви докладвам следното:

На 6.VI.51 год. под ръководството на др. пом. министър Ап. Кол-
чев и в присъствието на др. съветник Гусев бе проведена служебна
конференция с ръководния състав на отдела и началниците на III-те
отделения при окръзите, където след прочитане на доклад за състоя-
нието на агентурно-оперативната работа по линия на селското стопан-
ство разгледахме и разяснихме пункти по пунит горната Вава заповед.

До 12.VI.1951 год. такива конференции бяха проведени и във
всички окръзи с околийските началници МВР и ДС под ръководството
на съответните окръжни началници и в присъствието на представител-
ни на отдела. По такъв начин заповедта Ви бе снета до знанието на
цялия оперативен състав и при околийските управления на МВР в стра-
ната.

8 VII 51 г

Мин

Из архивите на ДС

271

В резултат на тази Ви заповед агентурно-оперативната работа по линия на селското стопанство се засили и решително подобри, но трябва да отбележим, че изпълнението на заповедта Ви по всички пунктове не е доведена докрай, което е видно от следните данни:

1. По вземане на агентурно оперативно обслужване всички обекти по линия на селското стопанство:

а/ ЗА ОТДЕЛА

Отдела има за обекти на преко обслужване Министерство на земеделието, Министерство на доставките и хранителната индустрия, Министерство на горите, Селско-стопанската академия на науките с факултетите към нея, Ветеринарните и земеделски изследователски институти.

В горните обекти има важни поделения, които все още не се обслужват от нас каквито са: Централно управление на Селско-стопанската академия, Лесотехнически, Зоотехнически и Ветеринарно медицински факултети и ДИО "Хранителна индустрия". Горните обекти не са взети на обслужване, поради непопълване щата на отделенията. Обекти като "Водно строителство", "Водстрой", "Водпроект" и "Интерагра" при М-во на земеделието, централно управление на М-во на доставките и др. са взети на обслужване едва в последно време все по същите причини /не попълване щата на отделенията/.

б/ ЗА ОКРЪЗИТЕ

Най-слабо обхванали работата по линия на селското стопанство са окръзите: Софийски, Търновски и гр. София. Не е обезпечено обслужването на обекти от национално значение, като ДИП "Тича" гр. Сталин и др.

От гореизложеното е видно, че отдела и окръзите в страната не са направили всичко необходимо за изпълнение заповедта Ви в този пункт, независимо от наличните обективни причини-малък и не попълнен щат.

2. По създаването на агентура:

а/ За отдела.

	агенти	информ.	резид.	всичко
На 1 яни т.г. в отдела				
е имало.....	23	144	1	168
На 31.VII.т.г.....	35	146	1	182
В повече към 31.VII.	12	2	-	14

Наличната агентура към отдела по произход се разпределя както следва:

	<u>на 1.VI.51 г.</u>	<u>на 31.VII.51 г.</u>
1.Трайчокостовисти...	1	1
2.Николапетковисти...	7	4
3.Фашистки о-заци...	24	30
4.Бивши хора	23	26
5.Патриотечна база...	87	94
6.Идейна база.....	26	27
	<hr/>	<hr/>
	168	182

От всичко 168 с.с.към 1.VI.51 год.по разработки са били използвани 54 с.с.или 39 %, а към 31.VII.т.г.от 182 с.с. по разработки се използват 80 с.с. или всичко 44 %.

Към 1.VI.т.г.отдела е имал 62 с.с. специалисти,от които 39 са заемали ръководни длъжности,а на 31.VII специалисти с.с. са 75 между които 50 души са на ръководни длъжности.

Увеличен е процента на сътрудниците,които се използват по разработки.

Постигнатият резултат,обаче далече не съответства на поставената в заповедта задача.Агентурата е недостатъчна и не обезпечава цялостното обслужване на обектите.От всичко 6 институти за производство на ваксина и ветеринарен контрол,в 3 не разполагаме със с.с.В някои от тях се налага да използваме противодиверсионна агентура,което не сме направили.Броя на сътрудниците из средите на вражеските елементи е много малък в сравнение с голямото количество врагове,които работят в обслужваните от отдела обекти.Агентурата все още не се използва по разработки,има голям процент сътрудници,които служат за общо осведомление.

б/за окръзите.

Редица окръзи,след излизането на заповедта Ви набелязаха практически мерки за вербовка на нова агентура и постигнаха чувствителни резултати.

В Бургаски окръг са вербовани след излизането на заповедта 5 агенти,144 информатори и 12 резиденти.

В Коларовградски окръг са придобити 9 агенти, 61 информатори 20 резиденти и 84 противодиверсионци.

В Ст.Загорски окръг е направено преглед на наличната агентура по всички линии, като ония с.в.които могат да се използват най-добре за работа в селско стопански обекти са били прехвърлени по линия на III-ти отдел, така, че към края на м.юли т.г. работят 319 информатора, 11 агенти, 54 резиденти и 90 противодиверсионци.

Окръжните началници на МВР и ДС - Старин, Русе и др. обръщат все повече внимание на работата на ДС по линия на селско стопанство и указват помощ на III-тите отделения.

Броя и качеството на наличната агентура в окръзите са все още далеч незадоволителни, особено лошо е положението с противодиверсионната агентура с изключение на Сталински окръг, където са вербовани над 500 противодиверсионци, като в останалите окръзи почти не е работено. Тази наша слабост е причина една голяма част от машините на МТС да бъдат лошо ремонтирани и дъ търпят постоянно аварии.

Както отдела, така и окръзите не са провели планово прочистване на наличната агентура от негодни и разшифровани с с.с. а също така от двоинци и предатели. Доколкото такова прочистване е станало то е случайно. От наличните сътрудници към отдела за проявена неискреност е изключен 1 агент и въдворен в ТВО, а други 2 изключени като негодни. Особено в окръзите една значителна част от сътрудниците не представлява оперативна стойност, затроможват работата на ДС и са излишен баласт. В това отношение по-добре са работили Коларовградски и Бургаски окръзи.

В Пловдивски окръг са изключени от състава на агентурата членове на партията, не ползващи се с доверие пред вражеските елементи.

3. По ръководството и възпитанието на агентурата

Едно от основните условия за обезпечаване правилно ръководство и възпитание на агентурата е срещите със същата да се провеждат в я/и.

За придобиване нови явки се хвърлиха не малко усилия от страна на оперативния състав, както в отдела така също и по места, обаче въпреки постигнатите успехи, по голямата част от с.с. се срещат на открито.

От сътрудниците на отдела в явки се срещат 82 души, а останалите 100 на улицата. През периода 1.VI. до 31.VII. са вербовани от оперативни работници към отдела 7 я/ки.

Сравнително по-добре е изпълнен този пункт от заповедта Ви от Коларовградски окръг, където са придобити 19 нови я/ки, докато останалите окръзи са придобили само по 1-4 я/ки.

При това положение срещите стават набързо, писмени донесения или не се дават, или ако се дават те са предварително написани и съдържат много излишен материал.

Преди излизането на заповедта към 1.VI. т.г. 42 на сто от с.с. на отдела не са давали никакви ценни донесения. Този процент е намалял към 31.VII. т.г. на 37 %, което показва макър и незадоволително подобрене в работата на О.Р. със с.с.

Наличната агентура не е насочена и не сигнализира за готвещи се и станали извършения на партийната и правителствена политика в селото. Обратно, отделни служители на ДС сами укриват и засилват допуснатите извършения, какъвто е случая с О.Р. Иван Илиев при Околийско управление МВР-Павликени, които задържал на 19.VI. т.г. Стопанина Атанас Петков Марков от с. Добна Липница, набил го за това че се е оплакал на др. В. Червенков и въз основа на това негово "престъпление" го вербовал за сътрудник на ДС.

От лопатата работа на ДС във връзка с допуснатите извършения на село се налага извода, че голяма част от оперативния състав на ДС в това число и ръководящи другари все още не са на ясно по политиката на партията и правителството на село.

Друга слабост в ръководството на агентурата е, че информаторите които не се използват по разработки не са сведени към резидентура. Така например към 30.VI. т.г. в Сталински окръг при наличност на 715 информатори е имало само 11 резиденти. Във Враца на 362 инф. има само 6 резиденти.

4. По установяване вражеските елементи и агентурните разработки.

а/в отдела

В обслужваните обекти от отдела към 1.VI. т.г. са били установени 409 вражески елементи. Към 31.VII. т.г. са издирени още 163 вражески елементи, така че общият им брой към тази дата е нарастнал на 572 души.

От горните вражески елементи са взети на оперативен отчет и открити следните агентурни разработки:

	към 1.VI.51 год.	към 31.VII.51 г
1.Активни групови р/ки	0	1
2.Активни еднолични р/ки	13	34
3.Предвар.групов.р/ки	0	1
4.Предвар.еднолич.р/ки	<u>9</u>	15
5.О.Н.Д.	58	74
Всичко	80	125

След излизането на заповедта,отдела е открил нови 45 агентурни разработки.Общо в р/ките са обхванати 125 вражески и заподозрени лица.

От заведените към 1.VI.т.г.агентурни разработки 35 % не са били обезпечени с агентура,а към 31 VII.т.г.процента на р/ките без агентура е намален на 31 %.

Понеже голяма част от разработките в отдела са открити след излизането на заповедта,не са изготвени нови планове за тяхното активизиране.5 от ОНД са прераснали в агентурни р/ки.

След излизане на заповедта във всички окръзи бяха взети мерки за установяване броя на вражеските елементи работещи в селското стопанство и вземането им на оперативен отчет.

Само през м.юли т.г.са открити 7 агентурни р/ки, Пловдивски 10 р/ки и 8 ОНД, Хасковски 11 р/ки и 13 ОНД и Благоевградски окръг 6 р/ки и 3 ОНД.

Въпреки направените усилия,далеч не всички вражески елементи особено тези в МТС,ДЗС и ТКЗС,а също така ветеринарни лекари и агрономи не са приведени в известност и не са взети на оперативен отчет.Тази наша слабост постави ДС в сериозни затруднения при издирването и обезвредяването на разпространителите на "Шапа",които не са заловени.Също така в редица села кулашките и др.вражески елементи,които подбуждаха през пролетта някои бедни и средни селяни против ТКЗС небяха разкрити и наказани или взети на оперативен отчет.Има сигнали,че същите елементи във връзка с прибиране реколтата и приклячване кампанията по държавните зърно-доставки правят нови опити да създадът настроение сред една част от кооператорите за излизане от ТКЗС.

Не са взети на оперативен отчет също така всички вражески елементи или заподозряни лица работещи в апарата на трите министерства и тяхните поделения и заемащи ръководни длъжности. В М-вото на доставките и ДИО към същото са установени повече от 100 вражески елементи и съмнителни лица. От тях на предварителни и активни агентурни разработки са взети само 13 души. В Бургаски окръг отделение 3-то до 1.VII. не разработваше нито едно лице и не обслужваше отдел "Земеделие" при окръжен народен съвет и др. важни окръжни служби по линия на Министерствата на земеделието, доставките и горите.

5. По политическото възпитание на оперативните работници.

За политическото възпитание на оперативните работници до сега е направено много малко. Началника на отдела и гл. инспектори участвуват в служебния кръжок по самообразование.

Определените по два часа седмично за теоритическа подготовка се използват главно за прочитане и разясняване служебни заповеди и нареждания, вместо да се организира изучаването на постановленията на М.С. и Ц.К. на БКП, във връзка с мероприятията на селското стопанство.

В окръзите освен служебните курсове, други мероприятия за политическото възпитание на оперативните работници не се провеждат.

И З В О Д И

1. Все още окръжните началници на МВР и ДС не са се обърнали с всичката сериозност към задачите на ДС в борбата с вражеските елементи в селското стопанство. Грешка се допуска че досега не се проведе съвещание с тях, за да им се заостри вниманието към тези задачи.

2. Не са приведени в известност всички вражески елементи и не са взети на активна разработка най-активните от тях.

3. Броя и качеството на агентурата както при отдела, така и в окръзите са все още далеч недостатъчни за обезпечаване правилно и цялостно обслужване на обектите. Стътрудниците из вражески среди и специалисти са още много малко в сравнение с голямото количество врагове работещи в нашите обекти. Болшинството от агентурата не се използва по разработки.

4. Не е приведено планово прочистване на агентурата от негодни и разшифровани се с.с., а също така от двоиници и предатели. Особено в окръзите значителната част от агентурата се явява, като излишен баласт и затормозва работата на ДС.

5. Съвсем незадоволителни са резултатите по подобрене ръководството и възпитанието на агентурата. С голямата част от нея срещите се провеждат на открито а не в явочни квартири. Агентурата не е приведена към резидентура.

6. Болшинството от наличната агентура в околийте, която се намира в обектите обслужвани от III-тите отделения се ръководи и отчита по линия на I-ви и др. отдели, при което не и се поставят задачи да донесе по въпроси интересуващи III-ти отдел.

7. Наличните разработки по линия на отдела не се водят с необходимия бърз темп към реализация. Голям процент от тях не са подсигурени с агентура или ако има такава, тя е с малки агентурни възможности.

8. Агентурно-оперативната работа както на отдела, така и в окръзите е на ниво при което ние все още не разкриваме своевременно коварните замисли на врага, а се явяваме като регистриращи на неговата дейност, ярък показател за което е факта, че отдела не е реализирал нито една разработка до сега.

9. Все още оперативния състав не е приучен към основната наша работа - да извършва системна и своевременна проверка и документация на получените агентурни донесения.

Вземат се всички необходими мерки за ликвидиране на горните слабости.

София, 3.VIII.1951 год.

СЕКТОРНО УПРАВЛЕНИЕ
ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
№ Б-6
30 III 1951
ПЛОВДИВ

Лично ст. поверително!

43

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
НАЧАЛНИК ОТДЕЛ ИНСПЕКТОРАТ
С О Ф И Я.

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

С П Р А В К А

Относно: разграбването добитъка
от ТКЗС-то в с. Маноле-Пловдивско
станало на 19. III. т. г. и предотвратяване
опита за разграбване добитъка
в с. Скutare-Пловдивско.

На 17. I. 1951 година в с. Маноле-Пловдивско бе образувано ТКЗС. При учредяването на същото е броело 70 члена, а няколко дни след тази дата стана масовизация на същото и членовете са достигнали цифрата 418, от които 69 членове на БКП, 40 членове на ВЗНС-ОБ, 40 чл. Н. Петковисти и вражески настроени, а останалите безпартийни. Приети са били и кулашки елементи.

Не много след масовизацията на ТКЗС-то кулашките елементи решили да отпочнат разложителна вражеска дейност вътре в ТКЗС, като при подходящи случаи в "Хоремаг" и на събрания са говорили против ТКЗС - уверявайки бедните и средни селяни, предимно политически неориентирани и техни сродници, че частните стопани са по-добре, че членовете на ТКЗС ще умрат гладни, биейки по авторитета на някои членове от управителния съвет допуснали известни слабости.

В началото на м. март т. г. кулашките елементи засилват агитацията си, а около 10 с. м. група от пет селяни - предимно заможни селяни се събрали в дома на Тодор Василев от същото село, на което са обмисляли въпроса за напускане на стопанството. На същото събрание взели решение да проверят, ако стопанството не е узаконено дали може да се разтуря, като за целта са определили човек който да отиде в Пловдив и чрез адвокат изясни въпроса. Решили също така да отпочнат агитация между кооператорите, като си разпределили кой коя бригада ще проагитират с цел подготовка за напускане и разтуряне на кооператива. Член от групата се свързал с неизвестни за службата ни адвокати, които му казват, че ако кооператива не е узаконен, то може да бъде разтурен без всякаква отговорност.

Въпреки, че ТКЗС-то е било озаконено, те-групата увлечена от получения успех от дотогавашната агитация решили да се изземе добитъка.

На 19. III. т. г. вечерта се е състояло общо кооперативно съб-

44

рание за определяни нормите на трудовен. При съобщаване, че на трудовен ще се дава 350 грама пшеница и 1500 грама ръж избухнало неодобрение и започнали да викат, че ще си вземат добитъка и разтурят стопанството, като лицето ЯНКО ТАШЕВ извикал: "Какво ще ги слушаме, всеки да отива и си вземе добитъка". Кооператорите масово напустнали събранието, като група от същите, предимно вражески елементи, към 23-23¹/₂ часа започнали изземването на добитъка от някои кооперативни обори. Виждайки това партийния секретар и председателя на селсъвета са извикали местните милиционери и някои членове от актива на партията, тръгнали са по улиците, като са спирани и връщали добитъка обратно, а лицата, които са го взимали са откарвали в селсъвета. В момента когато са грабили добитъка и са го откарвали в домовете си, общинския милиционер за да ги изплаши и за да излезнат членовете на партията, които по това време са били в къщи е стрелял няколко пъти с пистолета.

След като са били откарани около десет души от кооператорите в селсъвета, които са си взели добитъка, които е бил върнат обратно положението е отишло, дори някои от кооператорите, които са си взели добитъка, виждайки тази обстановка, са си върнали добитъка.

Партийния секретар влиза веднага във връзка с ОК на БКП, където известява за случката и че са задържали в селсъвета някои от лицата като от ОК на БКП им нареждат задържаните лица да бъдат освободени. Така и станало. Задържаните били освободени и всички останали членове на партията са си отишли по домовете си.

Сутринта на 20. III. между 3 и 4 часа освободените заедно с други кооператори отново са започнали разграбването на добитъка, увеличайки след себе си болшинството от средни и бедни селяни, с изключение на членовете на партията. За отбелязване бе, че в акцията по голяма участие взеха жените.

В резултат на горното били разграбени над 500 глави добитък и около 200 коли и каруци.

Службата ни след получаване на тези сигнали незабавно изпрати на място униформени милиционери и оперативни работници с задачи да разкрият инициаторите, като се опрат на честните и преданни партийни членове за запознаване с обстановката и получаване данни за провинилите се, след което да се пристъпи към задържане и активен разпит на очерталите се като инициатори. Инструктирана бе наличната агентура и срещите със същата се провеждаха при съгъстен график.

Бяха разгледани агентурните разработки по всички линии и чрез агентурата бе изяснена дейността и отношенията на обектите към случая.

При изпълнение на горните задачи нашите органи бяха улеснени от честните селяни-предимно членове на БКП, които наред с участието

си в охраната и връщането на иззетия добитък доброволно се явяваха ~~ид~~ пред органите на МВР преди които даваха ценни и обективни сведения.

Бяха реализирани агентурните разработки "Лисинмановци" и "Ялчънци" по линия на Н.П. в окръга.

В показанията си подследствените Димитър Кънев, Йордан Паунов и други наред с другата вражеска дейност признаха, че като членове на нелегалния Окръжен к-т на Н.П. са имали за задача разтурването на ТКЗС като за целта са създавали групи по селата. Кънев и Паунов получиха смъртни присъди.

Като инициатори от с. Маноле бяха задържани осем селяни, от които пет са подведени под съдебна отговорност, а трима освободени. На същите бяха дадени присъди от 1-5 години, несъответстващо ~~да~~ извършената от тях престъпна дейност.

Въпреки взетите енергични мерки от страна на органите на МВР, то най-голям дял за усостязване опита за разтурването на ТКЗС има партийната организация в селото активно подпомогната от Окръжния и Околийски к-ти на БКП, първите партийни секретари ведно с редица партийни работници денонощно водехе разяснителна работа за убеждаване увлеклите се честни и бедни селяни, в резултат на което голяма част се задържаха в кооператива.

При воденото на разяснителната работа ораторите бяха изслушвани предимно от жените, като мъжете стояха настрана неутрални. Оратори, които не разполагаха с достатъчно разобличителен материал за вражески ~~взем~~ти по мъчно се спряваха с задачите си.

Партията чрез провеждане на общо кооперативно събрание разясни чие дело е това, като наказва провинилите се с изключване и снемане от длъжност.

След така проведените мероприятия кооператива заживя пълнокръвен живот, всички членове ходеха редовно на работа, дисциплината бе на нужната висота и сега те се радват на добра реколта, но врагът все още не е добре разкрит и окончателно ликвидиран. Това се констатира от станали повреди по вършачките от попадащи в същите най-различни твърди ~~пр~~ предмети предварително слагани в снопите.

- " - " - "

На 30.V.1950 година бе образувано ТКЗС в с. Скуtare-Пловдивско. Същото в началото на 1951 година бе масовизирано с общ брой на членовете 334. При масовизацията на същото бдителността у партийните ръководители е било на по-високо стъпало ~~ит~~ този в с. Маноле и не са се допуснали голям брой кулаци и вражески елементи. Все пак допустнатите в ТКЗС и останалите ~~вн~~ от него врагове ~~уротривайки~~ от задоволство

MC

ръце за случилото се в селата Маноле, Манолско-Конаре и Рогош отпочнали агитация за последване примера на селяните от горепосочените села, но партията и окръжно управление МВР имайки опита от с. Маноле и разполагайки с известни данни за селото, ~~сега~~ изпратиха униформени милиционери оперативни работници и инструктори от партията, които вземаха активни мерки като засилване охраната на оборите на ТКЗС от униформените милиционери и партийни членове, зачестяване срещите с агентурата, задържането на едно лице очертаващо се като най-злостен и разяснителната работа не позволиха на врага да реализира своите пълкени намерения. Въпреки, че врага не успя да проведе на дело своите замисли, партията взе мерки, като изключи от ТКЗС-то 34 вражески настроени членове.

С парирането на вражеските действия в съседните села и взетите мерки, кооператорите от с. Скуtare заработиха спокойно, но службата ни не можа да разкрие и обезвреди врага, който сега започна да се проявява с водене устна и писмена агитация против ТКЗС и държавните зърнодоставки

В разстояние на един месец имаме два случая на разпространяване позиви с антинародно съдържание. В някой от тях между другото е писано: "Селяни, гответе се гответе се да излезем от ТКЗС, есен приближава."

ОКРЪЖЕН КОМАНДИР МВР:

/Полковник Г. Кръстев/

8

**ЗАВЕЩАНА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ В БОРБАТА СРЕЩУ КЛАСОВИЯТ
ВРАГ НА СЕЛО.**

Изграждането и укрепването на ТКЗС-тата, непрекъснатото подобрене на механизацията, въвеждането на система от агротехнически мероприятия за повишаване на добивите, първите резултати от което се получиха тази година видно от много добрата реколта въвежда капиталистическите елементи в село, които под влиянието на американо-английските империалистически централи и тези на тяхните сателити в Турция, Гърция и Югославия, оказват яростна съпротива.

С цел да спънат социалистическото преустройство на селското стопанство те се опитват да организират саботажки, вредителства, диверсии, предизвикват пожари, разпространяват болести по добитъка и растенията, а някъде организират убийства на наши ръководни другари.

Миналата година на някои места в страната в резултат на кулашката агитация под ръководството на вражески на нелегални Н. петковистки организации ~~се~~ направен опит да се орине изпълнението на плана по зърнодоставките. Използвайки допустнатите грешки и затруднения в някои села като Бърдарски Геран, Козлодуй и др. те организираха открити демонстрации срещу нашата власт.

В началото на тази година също така използвайки затрудненията по изхранването и допустнатите извращения на партийната и правителствена политика по изграждане на ТКЗС от страна на някои партийни и държавни ръководители кулаците и никола петковистите в някои села на Кулска околия в последствие ~~на-няко-~~ и в отделни села на някои други околии успяха да настроят една част от новопостъпилите селски стопани **против ТКЗС.** ~~Взетите-решителни-мерки~~

Взетите решителни мерки от Партията и МВР, обаче бързо осуетиха намеренията на врага да разтурят ТКЗС в тези села.

Обаче и тук врагът, както казва др. Червенков "непрекъснат навиван от американо-английските, титовски, турски и гръцки мракобеднически фашистки централи на отделни места се опита да се възползва от слабата работа на партийните организации от допустнатите извращения при кооперирането, за да подстрекават към прояви и действия срещу кооперативните стопанства към нарушение на кооперативният устав, към самоволно разземване на кооперативния добитък и инвентар, към неизлизане на работа, към ~~селеволие~~ и нередности. Тук таме в такива места врагът можа да се възползва от грешките и из-

9

вращения, допустнати от местни наше дейци и органи, и в един момент да подтикне известни елементи към такива прояви и действия. Но винаги навсякъде, гдето нашите хора в такива случаи разясниха на подалите ~~ва~~ на вражеските подстрекателства грешката, която те вършат и в чия мелница вода наливат, показаха им кой стои зад подстрекателствата и какво преследва... Винаги и навсякъде опита на врага претърпя пълен провал".

Красовия враг на село много добре разбира, че изграждането и укрепването на ТКЗС, въвеждането на машинната техника и агротехническите мероприятия в селското стопанство означава изграждане основите на социализма в село, а това ще доведе до окончателната гибел на кулашката, капиталистическа класа. Ето защо капиталистическите елементи на село така бясно сеж съпротивляват и са насочили усилията си главно към сриване мерпориятията на Партията и Правителството за изграждане и укрепване на ТКЗС и въвеждане механизацията в селското стопанство.

Освен това от данните със които разполага Държавна сигурност е видно, че тактиката на враговете в село в борбата им срещу ТКЗС е различна. До изграждането и укрепването на стопанствата те водят борбата против влизането на селски стопани в него, а когато голяма част от стопаните са станали членове на ТКЗС те влизат във стопанството за да водят борбата от вътре.

Ето защо значителен брой от кулаците във някои околии и села навлезоха масово в ТКЗС. В с. Мешнигрово, Асеновградско бившата Н. петковистка дружба заедно със цялото ръководство е влязла в ТКЗС.

Установи се, че под влиянието на организирана вражеска кулашка агитация в края на 1950 и началото на 1951 година, по време на масовото навлизане на селските стопани в ТКЗС една част от тях продадоха или изклаха своя добитък в други села кулаците и никола петковидтите са поставили за гледачи на добитъка вражески елементи които съзнателно са водили линия за неговото унищожение.

Така например гледача на кооперативния добитък в с. Режанджи Радослав Петков Донков, син на ликвидиран враг от народният съд, подтиква и останалите гледачи да дават лоша храна и повече сол на добитъка, от което той се подува и често пъти умира.

В с. Пишурка, Ломско бе разкрита шпионска група ръководена от група УДБ. Членовете на групата са получавали указания да хранят добитъка със лоша храна, да го поят със студена вода, да се държи на течение и др.

В с. Раковица и Старопатица, Кулско бяха разкрити три нелегални организации ръководени от УДБ. Наред с другите шпионски задачи те са имали за задача да организират агитация срещу ТКЗС, държавните зърнодоставки и мероприятията на правителството.

В повечето от селата, където тази година под влиянието на вражеската агитация бяха подадени заявления за напущане ТКЗС от някои новопостъпили стопани бяха разкрити и обезвредени вражески и подмолни никола петковидки организации свързани с чуждото разузнаване. Главната задача, която те са си поставили е да разстройват ТКЗС да спъват изпълнението на мероприятията за тяхното укрепване, да откашат средният селянин от съюза с работническата класа, тъй като той се ориентира и в някои окръзи и околии навлезе масова в ТКЗС.

Във изпълнение на тази своя задача класовия враг във лицето на кулаци и никола петковисти в своята вражеска дейност срещу ТКЗС приложи и дреги форми на вредителство и саботажи, а именно: провеждане на недоброкачествен ремонт и чупене на машините, агитация да не се бърза със жетвата, варшитбата и предаването държавните зърно доставки, предаване в д държавните складове на заразени от гърици ца храни и др.

Така например стопанина Дмитър Петков Иванов от с. Елена Елховско умишлено е сложил гелязо в собственните си снопи, което попада в вършачката и я поврежда. Това той извършил по указание на Калчо Коев от същото село активен никола петковист и член на нелегална никола петковистка организация в сехото.

В с. Радецки Ново Загорско кулака Воста Динев след като ожънал собствените си ниви счупил жетварката си съзнателно за да не си служи със нея ТКЗС. Динев е предаден на прокурора.

На 10 юли т.г. в с. Огнен Царнобатско е избухнал пожар в блока на ТКЗС определен за високи добиви и са изгоряли 140 декара пшеница. Пожара е предизвикан умишлено от лицето Иван Атанасов Йордан 43 годишен член на ТКЗС, вражески настроен. Същият е задържан и прави пълни самопризнания.

Подобен е случая и в д. Чернооково Генарал-Тошевско, където на 9 юли т.г. са изгоряли 120 декари пшеница и 71 дек. овес на ТКЗС

Пожара е бил причинен от Денчо Стоянов Кънев от кулашко семейство който е направил пълни самопризнания и е предаден на прокурора.

На 19 юли 1951 г. Геро Георгиев Маринов от с. Лесура, Врачанско-частник, вражески елемент предавайки държавните си доставки е

11

смесил в 2,200 кгп.120 кгр.от миналата година старо заразено с гъгрица жито.Маринов прави признания,че е постъпил съзнателно.

Врагът направи опит да внесе известно разколебание в нашите стопански успехи,да смути живота на кооперативите ,обаче удари на камък,както казва др.В.Червенков.

Кои бяха тези които подстрекаваха срещу кооперативното движение,кой стои зад тях?По този повод др.Червенков пред агитаторите в Софийски окръг каза: "Това са бившите носители и крепители на фашизма,лакеите на империалистическите държави,на тези държави които десетилетиядържаха нашата родина в зависимост от своите алчни и грабителски **интереси**...Държаха я в нищета,играеха си със нея,използуваха нашия народ за пушечно месо и които сега са вбесени,че нашата родина с помоща на **Съветският Съюз**,се изскубва от тяхните ръце,стана свободна и независима народна държава... Това са гнусните отрепки на нашият народ-без род,без чест,без съвест,"

Те не можаха и не могат да разстроят нашето кооперативно движение.Днес ние се радваме на получените високи добиви от ТКЗС.Така напр.ТКЗС в с.Лехчево Михайловградско е получило от 300 дек.площ до 360 кгр.пшеница.ТКЗС в с.Суходол,Карловско от 20 декара по 608 кгр.

Линията на врага да пали снопите да забавя вършитбата да поврежда вършачките и комбайните,да внася в държавните **складове** заразено от гъгрица храни и да разстройва нашите ТКЗС беше осуетена от голямата бдителност на Партията,трудящите се и органите на М.В.Р.

Строго поверително!

1

КОПИЕ;

ДО ДРУГАРЯ МИНИСТЪР НА БЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
СЕКРЕТАРЯ НА ОКРЪЖНИЯ КОМИТЕТ НА БКП

★
М. В. П.
ОКРЪЖНО УПР. РАБОТИ
Оржавна сигурност

11-11455
29.12.57

62-23848 Ф
Л.Х. 51.

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

= Т У К =

Като Ви изпращам настоящия доклад за състоянието на ТКЗС в окръга, уведомявам Ви др. Министър, че по всички посочени слабости в доклада и другите непосочени, но известни на нас съм разпоредил на Околийските Началници да вземат мерки, като ги съгласуват с Околийските комитети на БКП, за срочно премахване на нередностите.

Агентурно-оперативната работа се подобрява сред ТКЗС. Смятам, че ще бъде добре да се прогонят от ръководна работа из ТКЗС вражеските елементи, което ще спомогне за още по бързото укрепване на ТКЗС в окръга.

Предлагам преди да се издигат хора на ръководна работа в ТКЗС да се съгласуват въпросите по места, от партийните комитети с нашите органи, за да не се допуснат бивши подпалковници, сговористи, Никитанковисти и други такива да заемат отговорни места и от там да пречат на ТКЗС.

ПРИЛОЖЕНИЕ: - доклад.

Н-К ОКРЪЖНО УПРАВЛЕНИЕ МР - СОФИЯ

Подполк.: Колев / Ж. Колев /

Из архивите на ДС

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И КОЛЕКТИВИЗАЦИЯТА

67

Из архивите

288

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго-поверително!

2

ДО

ДРУГАЯ МИНИСТЪР НА БЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

КОПИЕ:

СЕКРЕТАРЯ НА ОКРЪБНИИ КОМИТЕТ НА БКП

Т У К

Д О К Л А Д

от подполковник Желязко Колев - Окръжен началник КБР-София, относно състоянието на ТКЗС в района на Софийски окръг към 30.VIII.51 год.

В района на Софийски окръг имаме всичко 244 Трудово-кооперативни земеделски стопанства, по околии както следва:

- 1. Ботевград 4.
 - 2. Брезник 52.
 - 3. Г о д е ч 8.
 - 4. Димитрово 14.
 - 5. Елин пелин 20.
 - 6. Ихтиман 13.
 - 7. Кюстендил 22.
 - 8. Ширдоп 12.
 - 9. Радомир 52.
 - 10. Софийска 48.
 - 11. Самоков 13.
 - 12. Ст.Димитров 18.
 - 13. Т р я н 8.
- Всичко:.....244.-

През 1950 година бе проведена масовизация на ТКЗС-а при която не бе спазен принципа на доброволността и не се вървеше по пътя на убеждението, като на много места агитаторите не бяха убедителни, а действуваха заплашително с което се допусна замръзяване на ТКЗС от вражески елементи и се даде материал в ръцете на враговете които отпочнаха агитация и разломителна дейност сред честните, но неубедени кооператори

След публикуване постановлението на ЦК на БКП за извращенията в Кулска околия и с. Ябланица, Тетевенско и доклада на др. Червенков изнесен пред агитаторите от Софийски окръг, които вражеските елементи разтълкуваха в своя полза, сметнаха ги за отстъпление на Партията и отпочнаха агитация за напускане ТКЗС-а. В резултат на всичко това, отпочна се масово подаване на заявления, а на някои места се достигна и до разграбване на инвентара и добитъка, каквито са случаите в с. Мрамоу софийско, където на 14. IV. 51 г. селяните организирано изловоха и се опитеха да направят митинг за разтуряне на ТКЗС. В с. Литаково, ботевградско и в с. Огняново, елин пелинско, където бяха подадени множество заявления за напускане, бяха нанесени и побоища на някои кооператори които не се подали на вражеската агитация.

В Софийски окръг бяха подадени над 2000 заявления за напускане ТКЗС-а, като най много бяха подадени в Ботевградска, Софийска, Димитровска и Кръстендилска околии. След усилената разяснителна работа от страна на Партията, много от подадените заявления бяха изтеглени, отявлени те вражески и кулашки елементи бяха изключени от стопанствата, а от наша страна около 50 души подбудители бяха предадени на прокурора, с което замислите на врате бяха осуетени.

Като плод от дейността на Цитко Черноколев, при подготовката за прибиране на реколтата, в много ТКЗС, предимно новообразуваните, се предявяваха искания за частна жетва като се мотивираха, че пролетта им било обещано да оженат нивите си на частни начала. Там където не бе възникне това, се стигна също до подаване на заявления за напускане и отказване да отиват на работа, както е случая в с. Чернково, ихтиманско, Софийска околия и др. и На много места се почувствува недостиг на работна ръка в резултат на което жетвата в района на Софийския окръг се забави, а коситбата на места съвсем изостана каквито са случаите в с. с. Скравена и Литаково, ботевградско, където и по настоящем има некосени около 500 дкр. ливади и в с. Казичане 60 дкр.

В много стопанства от страна на управителните съвети са допуснати слабости и грешки които са разколебали много честни кооператори Така например, за председател на ТКЗС в с. Козачене, ботевградско е бил избран Марин Георгиев Павлов, бивш търговец преди 9.9.44 г. и служащ в германската легация отдел гестапо, който провеждал разложителна дейност в стопанството, в резултат на което са били подадени 250 заявления за напускане. През м. юли 51 г. същия бе разкрит, разобличен, снет от поста председател и изключен от Партията. След снемането на същия стопанството значително се подобри и укрепна, *взема се на разработка.*

В ТКЗС с. Литаково, ботевградско бяха допуснати за членове 11 до

КРДОПЕГДОРСЕНА чл. 31, ал. 6 от ЗДРДОПЕГДОРСЕНА Дата: 21.06.2014г. Секретар: <i>Коста</i>
--

макинства на съземи от Народния съд, 2 домакинства на репресирани, 22 домакинства на полицаи и много други активни привържаници на фашистката власт които цълаха за цел да разрушат основите на ТКЗС. В резултат на тяхната дейност, бяха подадени 232 заявления за напускане на стопанството. Подстрекателите бяха открити, разобличени и предадени на прокурора, като главен такъв е бил - брат на ликвидирания на 9.9.44 г., същия е осъден на 1.1/2 г. затвор. Втора съществена слабост е допуснал и командированиия от М-во на земеделското стопанство

който след очертаните и категоризирани блокове е отпочнал преобемка на нивите на частните стопани, като им дава ниви за частично ползуване в следата на блоковете. С това нещ, Дюноглов даде повод на останалите стопани всеки да иска собствените си ниви и се създаде голямо негодумване сред членовете на ТКЗС, което доведе до изоставяне на работата.

За счетоводител на ТКЗС "9 септември" гр. Ботевград, е назначен от гр. Ботевград който не се ползува с добро име сред кооператорите и останалите селяни. Съдия е бивш директор на БНБ-Ботевград, привърженик на монархофашистката власт. След 9 септември за да се прикрие става член на БИЦ и бива назначен за касиер-счетоводител на Бесстрани кооперация "Балкан" и фермата към същата която приключила с загуба и бе разтурена. Между членовете на ТКЗС усилено се говори, че за разтурянето на фермата е виновен който се ползува с име на честен елемент и пиявица. От тази му дейност населението се възмущава и някои граждани от вън са се изказвали, че докато той е там, те няма да станат членове на ТКЗС. В същото стопанство, работи като бригадир лицето Георги Пацов Данев от гр. Ботевград уволнен офицер /подполковник/, което всеза недоверие сред честните членове на стопанството.

В ТКЗС гр. Брезник, все още блоковете не са строго оформени според принципите на устава и по настоящем се срещат частни ниви в следата на блоковете. Това създава недоволство сред кооператорите и се оформяват настроения против УС в лицето на председателя Александър Тинков член на БИЦ, който все още е колеблив в изпълнение на правителствените и партийни решения по отношение на ТКЗС. Отчетността в същото стопанство е много слаба, все още не се осчетоводени трудоделите за м. мни и мли което пречи за авансирането на членовете и създава недоволство сред същите.

В ТКЗС с. Радуй, Брезнишко поради лошото и разхлабено организационно състояние, за членове на стопанството бяха допуснати много Николаетковисти оито поведоха вражеска агитация на която се подадохе голяма част от членовете, предимно вражески настроени към Народната

Из архивите на ЦС

290

КРДОПЕДРСБНА
чл. 31, ал. 6
от здрдопедрсбна
Дат: 27.08.2014 Секретар: <i>[Signature]</i>

власт и колебливи в успеха на ТКЗС елементи. В резултат на тяхната дейност се подадска десетки заявления за напускане на стопанството. След разкриване и обсъждането на подбудителите; всички заявления бяха отгелени и положението в стопанството се затегна.

В ТКЗС с. Савала, брезнишко, организацията на труда е много слаба. Председателя на стопанството не провежда никакъв контрол върху работата и с неговата неактивност е допуснал разхищение на кооперативния инвентар който е разхвърлян в безпорядък из стопанския двор и по полето. За домакин на същото стопанство е лицето Ефтим Тигов-бивш цанковист, по настоящем вражески настроен, който не полага никакви грижи за кооперативното имущество. Партизаната организация в стопанството се е разделила на две групи които водят борба помежду си и не полагат грижи за подобренито на стопанството.

В ТКЗС с. Видрица, брезнишко, председателя на стопанството проявява командажиство, има случай когато е нанесъл побой на членове на стопанството за което е подвеждан под съдебна отговорност, съдия няма никакъв авторитет сред кооператорите. Между председателя и секретаря на партизаната организация в ТКЗС съществува вражда което също дава лошо отражение сред кооператорите.

В ТКЗС с. Полянци, ихтиманско, са допуснати много вражески елементи да вземат отговорни длъжности. Така например, за бригадир в същото избрани лицето Кръстьо Гадийски активен КПЧ. Метковист, заварнал се през 1950 г. от ТБО. Членовете на стопанството са се разделили на две - стари и млади кооператори, което умело се използва от врага за раздухване враждата помежду им и вънасяне дезорганизация. Има случай когато членове на БКП, в пияно състояние без да има причина са нанесали побой на пазачите за добитък, друг път отивали на харманите и най вулгарно псували и закачали девойките и жените. За тази им дейност, бяха изключени от БКП и предадени на прокурора. Управителния съвет на същото, не е в състояние да се справи с тези хулигански прояви и се е отиригнато дотам, че председателя *[Name]*, член на БКП, в пияно състояние се е обръщал към кооператорите и ги е наричал "роби на социализма". В същото има сигнали, че някои стопани се готвят да напуснат стопанството между които има членове на БКП. Членовете Методи Кошев-председател на контролния съвет и брат му Гроздан са се изказвали, че в стопанството е много лошо, тъй като при частното макар и с малко имот си живеят по добре и получавали по големи доходи и смятали да напуснат ТКЗС. Поради горните случаи, съществува голяма опасност да се получи отлив от стопанството.

В ТКЗС с. Биърково, ихтиманско, бригадир Спас Мурафчийски, член на БКП се е изказал, че той цял да напусне стопанството, а заедно с него и още 60 души.

Из архивите на ДС

КРДОПЕГДСРСЕНА
Чл. 31, стр. 6
от ЗДРДОПЕГДСРСЕНА
Датум: 21.06.2018г. Секретар: /

По настоящем случая се проверява. В същото стопанство, около 20 кооператори не се явяват редовно на работа и при поканата им да бъдат редовни, същите заявихи, че желаят да бъдат изключени.

Финансовото положение, почти във всички ТКЗС е под всякаква критика. На много места за счетоводители са поставени бивши хора, които със своята дейност спъват развитието на ТКЗС и създават недоволства между кооператорите. Като пример може да се посочи счетоводителя на ТКЗС с. Мошино, който в миналото е бил агент на полицията, а след 9.9.44 г. изпратен в ТВО. Същия не си гледа добре работата, неосчетоводява навреме надниците на кооператорите поради което се е създадо голямо недоволство сред кооператорите. Счетоводителя на ТКЗС в с. Казичане, елин пелинско е бивш гвардеец който почти не се занимава със счетоводството на стопанството, а си гледа друга работа. Нито осчетоводява, нито авансира членовете на ТКЗС, при наличността на финансови средства се е стимулило дотам, че кооператорите нямат пари за хляб.

В ТКЗС-а от планинските райони които нямат зеленчукови градини и други рентабилни култури, са почти без финансови средства. Така например ТКЗС гр. Ихтиман, не е авансирало членовете си с никакви суми и същите се намират в много затруднено положение и не могат да посрещнат своите нужди. Много от членовете поставят въпроса, да бъдат освободени за да си намерят работа навън като работници или чиновници, за да могат да си издържат семействата. Имало е такива случаи, че родители на ученици в гимназията, нямат пари да платят училищната такса на децата си. ТКЗС с. Бодрово, ихтиманско, се намира в голямо парично затруднение, приходи няма никакви, а има задължения към БН Банка, кооператорите не са получавали пари вече няколко месеца, от което се е създадо недоволване между членовете на ТКЗС. Има сигнали, че поради горните причини през есента на т.г. се готвят да напуснат стопанството около 30 души. Има изказвания от стари кооператори и членове на Партията, че ще искат да бъдат освободени за да отидат и работят там където ще получават пари, понеже от стопанството не могли да издържат семействата си. Такива случаи има и в ТКЗС от Софийска, Годечка, Елин пелинска, Квсгендилска и др. околии. Също поради липса на финансови средства, на много места са недостатъчни помеленията и оборите за събиране добитъка и фуража на едно място, а е преснат на няколко места.

Кампанията по прибиране на реколтата, в сравнение с миналата година, протече по организирано. Богата реколта, макар и с закъснение в някои планински райони, бе прибрана без загуби. ТКЗС от окръга бяха в първите редици по издължаване държавните зърнодоставки и по изпълнение другите мероприятия, въпреки вражеската подривна дейност и него-

дуванията на неуверените в успеха на ТКЭС кооператори. Разяснителната работа от страна на Партията която спомогна доста за изцеление поста новлението на МС и ЦК на БКП, на някои места бе съвсем незадоволителна. Така например в с. Градец, софийско, партийните и административни органи плуваха във водите на вражеските елементи които бяха взели връх над всичко и не бе спазена никаква плановост и навременна отчетност.

Общо взето, състоянието на Трудово-кооперативните земеделски стопанства в Софийски окръг, не е на нужната висота. Това се дължи преди всичко на факта, че ръководителите на ТКЭС по места, в болшинството си са неопитни, слабограмотни и неавторитетни. Голяма е необходимостта от кадри които да овладеят ръководствата и поставят селското стопанство на здрави социалистически основи.-

АН/ИС

ОКЪБАН НАЧАЛНИК МВР-СОФИЯ:

Подполковник *А. Колев*

Строго поверително!

*68

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

за вълненията в с.Дерманци,Луковитско на 4 април 1951 година и причините за тях.

През месец октомври 1948 година било образувано ТКЗС в с. Дерманци с учредители 45 души. До месец февруари 1949 год., същото нарастнало с 20 души.През есента на 1950 год. при масовизацията на

ТКЗС с.Дерманци са допуснали редица извращения иот около 70 членова нарастнало на 1150 члена. Отговорник по масовизацията член на ОК на БКП е бил Георги Гранчаров. При масовизацията на ТКЗС са приети болшенството от вражеските елементи, тъй като в с.Дерманци никола-петковата дружба е била една от най-силните в околията. Нарезданията на ОК на БКП за сто на сто коопериране се изпълнявали не по уставно положение, а са допуснали редица извръщения както от страна на партийното, така и от страна на административните ръководители. Тогавашния партийен секретар Петър Илиев е ходил посред нощ, събуждал е хората и чрез заплахи ги е принуждавал да станат членове на ТКЗС. Заплашванията били такива, че те имали синове и дъщери, които ще бъдат изключени от университета и уволнени от служба. Някои селяни са били задържани в селсъвета и държани до тогава докато ги принудят да подпишат декларацията. На младежко събрание са вземали решение да не допускат младежи опозиционери на младежки увещеления. Имало е и такива случай че на хора които отказали да станат членове на ТКЗС последствие им блокирали имота и ги принуждавали да ходят на работа в стопанството без обаче да са озаконени като иленове. По време на вълненията са били освободени около 300 души такива, като нередовни членове.

Освен това в ТКЗС са допуснати да членуват злостни врагови на Народната власт, които влияят разложително всред добрите работници. Такива например с Илия Спасов Йорданов - активен член и организатор на легиона с.Дерманци. Същия преди 9.9.44 година е ходил на специализация в Германия. Засегнат от национализацията.

ИВАН ДОЧЕВ ТРОЯНСКИ- бивш влужител в ВДЖ уволнен като враг на Народната власт. Същия с много добро материално положение.

БАНО ВАСИЛЕВ СТОЯНОВ- с добро материално положение.По професия общар, занимава се с черна борса, активен опозиционер.

- 2 -

ФИЛКО ВАСИЛЕВ СТОЯНОВ - с много добро материално положение. Преди 9.9.44 год. е бил член на цанковия сговор. След това член на "Звено" - вражески настроен.

НАЙДЕН ВАСИЛЕВ КАЦАРСКИ - със средно материално положение, бивш полицай, който е тормозил близките на задържаните, като на семейството на Грънчаров и др.

Сигнали за подготовката и организиране на вълненията е имало още от 1950 год. по които не са взети никакви мерки.

Така например през месец август и септември 1950 год. Калчо Неков Калчев - никола петковист е канил 6 души, за създаване на нелегална организация. Конкретната му дейност не е била установена, защото е спрял да доверява на агент "Теменуга", а двамата нововербовани агенти казват, че само ги е канил за организация, но те отказали и след това не са дали никакви донесения за него.

През месец ноември 1950 година Петко Начев Бенин - никола петковист, сега в ВЗНС е говорил на Найден Гетов Цанов - никола петковист за възстановяване на КП дружба.

През месец март 1950 год. Начо Нинов Газенски - ученик, бивш член на ЗМС "Сърбински" говорил пред агент "Теменуга", че участвувал в нелегална организация от ученици в Павликени и че Петко Начев Бенин обещал да подпомогне с пари.

През месец януари или февруари Ченко Начев Черньов - никола петковист е казал на Димитър Йотов Димитров - член на БКШ, че ще помни 4 април.

На 1 или 2 април 1951 год. Христо Матов Татарски злостен никола петковист е питал Коста Деков Палешника - никола петковист, може ли да подготви хората в тяхната махала за разграбване на добитъка.

На 2 април през ноща членове на БКП са забелязали НАЙДЕН ГЕРГОВ ЯЧОВСКИ и никола петковист и МАРИН НЕКОВ ДЕКОВ - кулак, че отиват при ЦВЯТКО ТОДОРОВ ЦВЕТКОВ - бивш секретар в общината. На 3 април рано сутринта горните двама са ходили при председателя на селсъвета др. ЦАНКО БРАТУШКОВ, чукали по масата и искали да им се направят заменки с земята. НАЙДЕН ЯЧОВСКИ е казал, че се радва, че е обявен за враг.

Агент "Теменуга" донася, че в началото на месец април 51 год. ПЕТЪР ЙОЛОВ - бивш кръчмар екарал ДИКО АНДРЕЕВ да организира изземването на добитъка.

По горните сигнали ДС - Луковит не е взело никакви мерки да провери и пресича тяхната вражеска дейност.

Освен организираната вражеска агитация за разграбване на добитъка в селото са били разпространени слухове, за убийство на отговорни

другари в други села, за разграбване на добитъка и други такива.

На 2 април 1951 год. МАКНО АВРАМОВ ГАДЖАЛСКИ от с.Торос - бивш цанковист, ~~сега безпартиен~~, вражески настроен казал на ХРИСТО НАЧОВ КАПИТАНСКИ - бивш председател на ТКЗС с.Дерманци, че в Луковит и с.Ракита бил разпространен слуха, че председателя на ТКЗС в с.Торос е убит и че на 4 април щяло да става преврат и да му мислят членовете на ТКЗС. Без да провери горните неща КАПИТАНСКИ заедно с председателя на ТКЗС с.Дерманци - ДИЛО НАНКОВ, председателя на селсъвета - ЦАНКО БРАТУШКОВ, партийния секретар ЙОТО КОЛЕВ и още някои правят едно съобщение "за разобличаване" на вражеската агитация написали го на машина и го предавали по радио уредбата. В него се сочат такива примери:

"Врага в настоящия момент вбесен от успехите на нашето социалистическо строителство се активизирал, като си служи с най-различни средства, а именно:

1. С лъжи и заплахи, като тая за предстояща война и че на комунистите им иде края, като на 4 април е предстоящ не, а положително ще има преврат и ще се върнат наново фашистите на власт, та наново да почнат кланета и дирибейства.

2.Че председателя на ТКЗС в с.Торос е убит".

Понадолу се дава такъв съвет: ".....Когато врага ви накара Вие да извършите саботажа, заставете го той да извърши саботажа и тогава го следвайте".

Върху това съобщение е написано с мастило: "Да се чете няколко дни по няколко пъти".

Горното важно съобщение предавано по радио уредбата е затвърдило убеждението в мнозина бедни и средни селяни, че на 4 април ще стане нещо.

На 3 април 1951 година след обяд НИКО ДАЛОВ ЦАРВУЛАНСКИ - член на БКП, пръв си извел добитъка от ТКЗС последван от АТАНАС ИГНАТОВ ТОДОРОВ и МАРИН ДАНОВ НАКОВ - също членове на БКП. В селото се разнесал слух, че вече комунистите си вземат добитъка от ТКЗС /горните понастоящем са изключени от БКП, но не са изяснени кои са причините те първи да разграбят добитъка/.

На 3 април вечерта жените в село са правили демонстрация и искали да ги освободят от ТКЗС. През ноща патрулиращите постове в селото не са забелязали никакво движение.

Сутринта към 5 часа като по даден знак са били нападнати всички обори от жени и разграбили добитъка, имало е много малко мъже и те стояли настрана.

4071

- 4 -

След речта на др.Георги Чанков враговете са разтълкували по своему изказването му, че на сила някои няма да се държи в ТКЗС и в резултат на тяхната агитация за три дни са подали 980 заявления за напускане.

През горния период от време най-активно участие в разграбването на добитъка, викане, водене агитация за напускане на ТКЗС са взели следните средняци и бедняци:

1. Митка Стоянова Гергова
2. Мария Йорданова Игнатова
3. Цанка Гергова Михалковска
4. Митка Гечева Беновска
5. Лалка Петкова Цаньолска
6. Тотка Петрова Трънкина
7. Неко Маринов Неков
8. Доня Донеv
9. Цветко Маринов Рашев
10. Гечо Кръстев Коковски
11. Петко Калчев Пачков
12. Калчо Цанов Плуговски
13. Иван Станков Вацов
14. Петър Йолов Данов
15. Петко Банчев Марков
16. Иван Дочев Троянски
17. Начо Йарданов Узунски
18. Макня Димитров Кукюв
19. Иван Марков Банчев
20. Стоян Дилоv Койнарски

От вълненията до сега не са изяснени причините за дейността на горните жени и мъже предимно средняци и кои са главните организатори и подстрекатели за това.

От горните са били задържани и се намират както следват:

В затвора.

1. Доня Донеv
2. Митка Стоянова Гергова
3. Мария Йорданова Игнатова

В ТВО.

1. Неко Маринов Неков
2. Цветко Марков Рашев

11 72

- 5 -

Задържани за 3 месеца и
освободени.

1. Калчо Неков Калчев
2. Гечо Кръстев Коковски

Следствието на всички задържани е било водено лошо и не е установена никаква организация. Повече от последствените са говорили, че Мария Йорданова Игнатова им е казала да разграбят добитъка, но по чие нареждане е сторила това не е изяснено. Калчо Неков Калчев поради, че не е признал е изпратен за 3 месеца в ТВО и освободен. Преписите от показанията на задържаните лица са забутани из чекмеджетата в службата в ДС - Луковит, не са ползувани до сега и не е правен подробен разбор и анализ на априлските събития с конкретни изводи.

По време на вълненията няма никакви агентурни и други данни за проявите на най-голямите лидери в селото, които влияят на голям брой селяни, като:

1. СТОЯН КРЪСТЕВ ИВАНОВ - най влиятелния н.петковист в село.
2. ПЕД ЙОТОВ ПЕЗВ - бивш дългогодишен секретар бирник в село
3. ПЕТЪР ГЕОРГИЕВ МИТКОВСКИ - кулак с влияние на около 300 д
4. ПЕТЪР П. АТАНАСОВ - с влияние на около 200 души.
5. ВЪЛЧО НЕЙЧЕВ ИВАНОВ - кулак
6. ПЕТКО НАЧЕВ БЕНИН - влиятелен н.петковист.
7. КАЛЧО НЕКОВ КАЛЧЕВ - активен н.петковист.
8. ПЕТКО ДИМИТРОВ МАКНЕВ - бивш околийски полицейски началник
9. ПЕТКО НАЧЕВ ПЕТКОВ - тр.костовист, брат на Никола Начев.

След извършените арести спират откритите вражески прояви, но продължава скритата съпротива и нежелание да си изтеглят заявленията от ТКЗС.

След освобождаването на Калчо Неков Калчев от ТВО е предупредил хората си да бъдат по внимателни. В единствения искрен към службата агент "Теменуга" - Калчев се съмнява и недоверява. Овтаналите сътрудници са се разконспирирали пред обектите и въпреки поставените задачи да донасят за вражеските им изказвания и прояви, те са водили агитация за ОФ.

Така например агент "Зелен бодил" - бивш председател на НП дружба в селото и член на Околийското настоятелство пише, че Никола

473

- 6 -

петковистите и земсистите не развиват никаква дейност и са се примирели. В едно донесение по време на вълненията дава мнение, че освен арестите на другите трябва да бъдат задържани комунисти, които са разграбвали добитъка. Същия сътрудник си е казал псевдонима на един изключен комунист. В цялата му работа от 47 година до сега няма донесени нито едно по съществено вражеско изказване, а само общи неща.

Агент "Шопов" - бивш фашистки служител в общината не донася за изказване на враговете, а ги агитира за изтегляне заявленията от ТКЗС.

По същия начин се проявява агент "Бевин", "Пашата", "Агата" и "Трепетлика".

В резултат на предупрежденията на предателската агентура врага е променил своята линия на действия. Сега дори и проявени н. петковисти отиват на работа, изтеглят си заявленията за напускане и вземат полагаемата им се земя за частно ползуване. Като потвърждение на това, че не губят надежда в скорошен обрат, може да се вземат изказванията на Стоян Кръстев - н.п. лидер, че раздаването на земята за частно ползуване е временно явление.

Също така има много врагове на Народната власт на отговорна работа в селото. Така например счетоводството на ТКЗС и кооперацията са пълни с легионери и н.петковисти. Председател на ТКЗС е Марин Кръстев - бивш фашистки управник, от РСДП преминал в БКП, който не е скъсал връзките си с брат си Стоян Кръстев - най-авторитетния и опасен н.петковист в селото. Затова някои бедни селяни казват, че онези който преди 9.9.44 година са били на власт, сега пак ги управляват.

Понастоящем в гр.Луковит има изселени 4 бивши министри и 3 висши генерали, които не са взети на оперативен отчет и не е известно какво участие имат в събитията в с.Дерманци. Също не е взат на разработка др.Събчев в гр.Луковит да когото има данни, че дава указание за създаване нелегална организация в с.Дерманци.

За излизане от това състояние на работата в с.Дерманци и установяване действителните подбудители за вълненията през месец април е необходимо да се направи следното.

1. Н-к отделение ДС - Луковит да вземе лично най-важните разработки и отговаря за работата в с.Дерманци. Да вземе мерки за подобрене агентурно-оперативната работа и окаже по-добър контрол и ръководство на оперативния работник Крум Атанасов отговарящ за това село.

АВ 74

- 7 -

2. Да се направи предложение за задържане на Петко Бенин, Калчо Неков, Найден Гетев и Начо Газенски, които са участници в нелегална организация.

Отг. н-к отд.ДС.

3. Да се излезе с предложение за даване на съд агентите "Зелен бодил" и "Трепетлика", а за останалите да се направят планове, за проверка, след което да се вземе отношение. Да се подобри ръководството и възпитанието на личната агентура, като по-добрите се вземат на лично ръководство от н-к отд.ДС.

Отг.н-к отд. ДС и о.р. Крум Атанасов.

4. Да се проверят всички сигнали преди разграбването на добитъка и се вземат на разработки за установяване дейността им.

Отг.н-к отд.ДС.

5. Да се изяснат кои са причините комунистите първи да разграбят добитъка, кои са подстрекателите и какво общо има с тр.костовисти като Петко Начев и др.

Отг. н-к отд.ДС

6. Да се прегледат всички материали и показания на задържаните до сега, като се направи анализ и изводи на онези на които не е доведено следствието до край, да се направи предложение за ново следствие.

Отг. н-к отд.ДС

7. Всички лидери в селото да се вземат на оперативен отчет и се насочи агентура за установяване участието им по време на вълнението

отг. о.р. Крум Атанасов

8. Да се проучат, извършат документации и излезат с предложение за разработки или вербовки на онези които са взели по-активно участие по време на вълненията, с цел изясняване действителните подбудители.

отг. о.р. Крум Атанасов

9. Да се вземат на разработка изселените в Луковит бивши министри и генерали и се търси връзките им с вражеските елементи в селото.

отг.и-р Христо Петров.

10. Да се вербова агентура всред ТКЗС и интелигенцията в селото

отг.н-к отд.ДС.

11. Да се вербоват сътрудници от преселените и живущи понастоящем в гр.Плевен, за установяване, кои врагове дават указания за работа

75

- 8 -

в селото.

Отг. инспектор Дянко Николов I-во отделение Плевен

12. Да се вербоват сътрудници от живущите понастоящем в София чиновници и студенти вражески настроени, за установяване кои от центъра дава указания за работа в село Дерманци.

Отг. н-к отд. "НП" - I-ви отдел ДС.

3.XII.1951 година.

СЪСТАВИЛ

"НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ "НП" I-ви отдел ДС: *Миньков*

/Г.Тодоров /

301

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И КОЛЕТИВИЗАЦИЯТА

69

Из архивите

*едни са предадени
на др. Котелски
26. XII. 1951*

Строго-поверително!

32

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

С П Р А В К А

ОТНОСНО: слабости в работата на
отделение III-то в окръг ДС БУР-
ГАС.

302

Към 1.XI.1951 год. отделението разполага с 308 с.с., от които само 7 агенти. И тук болшинството от информаторите са вербовани на идейна и патриотична база. В окръга има 218 ТКЭС, по които работят 174 с.с. В Бургаска, Елховска, Котелска и Карбонатска околии от общо 146 ТКЭС, 86 не са подсигурени с никаква агентура. Общо от отделението се водят по линия на ТКЭС 7 разработки и 4 О.Н.Д., а по други линии на обслужване, като служба "Земеделие" към ОНС, "Земснаб" и "Минпром" в горните околии няма нито агентура, нито пък се водят оперативни досиета.

По горните причини голяма част от ^{НАЛИЧНИТЕ} горните разработки се водят почти формално, а по редица вражески сигнали не се взимат енергични мерки.

Така например през лятото т.г. врага подготвяше вълнения в ТКЭС ремонта на земеделските машини се спъваше, създадени бяха настроения за частна жътва, на места кооператорите не излизаха на работа и т.н. но действителните врагове не бяха издирени и поставени на място.

Обща констатация за работата на III-то отделение е, че по линия на "селско стопанство" все още не се работи с нужната сериозност и загриженост, а се дава преднина на отделение I-во, ББ и др.

26.XII.1951 год.
Со ф и я

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ III-ТИ:
/Полковник Ст.Илиев/

Буденов

Строго-поверително!

38

С П Р А В К А

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

За състоянието на агентурно-оперативната работа по линия на селско стопанство при Окръжно управление МВР-София.

Относно състоянието на агентурно-оперативната работа по линия на селско стопанство при Софийски окръг могат да се отбележат следните по-характерни моменти:

Както в някои други райони на страната, така и в Софийски окръг върха направи усилия да създаде смут в кооперативното движение.

Така през пролетта на т.г. бяха подадени над 2,500 заявления за излизане от ТКЗС, което съставлява около 7 % от общия брой на кооператорите в Софийски окръг.

До към края на месец септември почти всички подадени заявления не се изтегляха обратно. Само от този факт може да се направи извод, колко активно и упорито е действувал врага и колко лошо са работили нашите органи.

По време на есенната сеитбена и дълбока оран в много села на окръга врагът бе успял да създаде настроения сред кооператорите за неизлизане на работа.

Особенно характерни в това отношение могат да се посочат селата Мрамор, Долни Лозен, Мирояне и др. някои от Софийска околия Литаково, Новачени, СКравена, Ботевградско, в които по-голямата част от кооператорите не излезоха на работа по време на есенната сеитба и дълбока оран.

Това настроение несъмнено бе резултат на вражеска дейност която нашите органи не можахме своевременно да пресечат, защото не разкриха главните предбудители и инициатори.

Особенна прицелна точка за врага беха ТКЗС, МТС и ДЗС, но те не изпуснаха изпредвид и тези, като складове ДО "Зърнени храни", предприятия на хранителна индустрия и др.

Не малко са случаите при които вражеските елементи са правили опити, а някъде и успяли да заразят зърнени храни от държавните доставки, като при едни случаи са внасяни от кулашки елементи заразени от гъгрица миналогодишни храни, а при други случаи скла-

2.

45 39

довете не са почиствани и обеззаразявани добре.

Характерен е случая с Борис Георгиев Додов от с.Кубратово, Софийско, кубашки елемент, който е успял да внесе, като доставки старо гъгричаво жито в складовете на ДО "Зърнени храни" и заразил голямо количество чисти зърнени храни. *Додов е предаден на прокуратура*

Могат да се посочат още много такива примери, но както по-горе е казано малко примери могат да се посочат за съвременното разкриване на такива вредители от страна на нашите органи.

За слабата агентурно-оперативна работа ясно говорят следните данни:

По-важните обекти по линия на селско стопанство в окръга са: ТКЗС 242, МТС 4 с 5 клона, ДЗС 4, служба "Земеделие" при Окръжния и Околийски народни съвети 14, Окръжните и Околийски пълномощничества на доставките 14 и др., като клоновете на "Земснаб", Консервна и хранителна индустрия, горски стопанства и др.

Или в окръга има над 350 важни обекти, които се обслужват /по данни към 1.XI.1951 год./ с 159 с.с., от които само 1 агент, а голямата част от останалите са с.с. от близки нам среди без възможности към враговете.

Например в 242 ТКЗС има само 123 с.с., а в някои обекти, като "Земснаб", пълномощничества на Министерство на доставките и др. няма никаква агентура.

В целия окръг към 1.XI.1951 год. се водят общо 26 оперативни дела, по които прохождат всичко 38 обекти. Тези обекти се разработват с 1 агент и 18 информатори, от което може лесно да се направи извод, доколко те са агентурно-оперативни дела.

В заключение може да се каже, че агентурно-оперативната работа по линия на селско стопанство в Софийски окръг е в много лошо състояние, главно поради подценяването на тази линия от Окръжното и Околийски ръководства на МВР.

27.XII.1951 год.

С о ф и я

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ III-ТИ:

/Полковник Ст.Илиев/

Строго поверително.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

ОТНОСНО: линията на вражеската дейност в
"селско стопанство" през 1951 год.

През време на масовизацията на ТКЗС през есента на 1950 и нача-
лото на 1951 год. благодарение на притъпената обителност на местни-
те партийни и административни ръководители, в стопанствата навлязоха
значителен брой кулашки и други вражески елементи. По непълни данни
за горния период от време в цялата страна без Софийски и Старозагор-
ски окръзи в ТКЗС са се промъкнали около 18.000 врагове на народна-
та власт, като част от тях успяха да заемат и ръководни длъжности
в стопанствата. Така например стопанския съвет на ТКЗС в с.Островче
Разградско се състоеше след масовизацията изключително от бивши жан-
дариеристи и полицаи, ръководството на ТКЗС в с.Калояново, Сливенско
се състоеше също от бивши полицаи и др.полобни, които могат да се
посочат за редица ТКЗС из страната. Характерно е изказването на
бащата на бившия председател на ТКЗС в с.Патриарх Ефтимчево, Асенов-
градско в отговор на едно запитване от кооператор от същото стопан-
ство защо той като кулак е пожелал да влезе в ТКЗС: "Ако не бехме
влязли в ТКЗС щяха да ни управляват бедните селяни, а сега поне ние
управляваме". И нищо чудно, че в това село станаха сериозни вълнения

В резултат на вражеската подмолна дейност вътре в ТКЗС
наред с допуснатите извършения на правителствената и партийна поли-
тика на село, в редица райони на страната през пролета на 1951 год.
станаха големи вълнения в кооперативните стопанства, като разграб-
ване на добитък и инвентара, часово подаване на заявления за напус-
кане на ТКЗС придружени на места с открити антинародни демонстра-
ции. Тези вражески прояви имаха особено масов характер през м.март
и април 1951 год. в Кулско, Плевенско, Луковитско, Свишовско, Пловдив-
ско, Асеновградско, Пазарджишко и се разпростреха в почти всички

окръзи на страната. Врага разпространяваше особено в Плевенски окръг масово позиви с конкретно съдържание за борба срещу ТКЗС, против Съветския съюз др. Червенков и др. Сталин.

Някои от задържаните лица във връзка с вълненията признават, че за съществуването на неегални николапетковистки организации в Пловдивско, Кулско, Плевенско, Ломско и др., които организирано и по план са провеждали своята разложителна дейност в ТКЗС. Един задържан в с. Пешурка, Кулско признал, че е член на шпионска група ръководена от УДБ. Подобни разкрития има и от следствията във Видин и Враца.

От тези и други случаи можем определено да кажем, че разузнаванията на империалистите подпомогнали от своите Балкански сателити, са работили продължително време за откъсването на бедните и средни селяни, членове и нечленове на ТКЗС от Партията и насочването им срещу народната власт.

С акциите на 29 април и 16 юни 1951 г. органите на МВР нанесоха сериозен удар на врага, но той не се отказа от своите планове. В подготовката на прибиране на реколтата вражеската дейност се изрази в активната подпочва агитация за частна жътва. В резултат на тази агитация врага успе да подтикне известна част от новите кооператори към нарушения на кооперативните блокове, като сигнал за нови безредия в ТКЗС. В с. Нефла, Врачанско се стигна до открита демонстрация на кооператорите за частна жътва и опит за насилствена побой над местните ръководители. Масово настроение за частна жътва се получи и в селата Сумер, Михайловградско, Синьо Бърдо, Врачанско и др. Както е известно бившият министър на земеделието Т. Черноколев със своето окръжно за частна жътва спомогна на врага ^{в тази насока} и целеше разлагане на ТКЗС. Само благодарение бдителността на ЦК на Партията това окръжно бе изпратено и подготвящите се нови вълнения в ТКЗС осуетени.

В момента на уселената полска работа по прибиране на реколтата врага отново се прояви, като тоя път успе да внесе отъби и разпространя масово в някои погранични райони на страната опасната болест по добитъка "шап". Ние не сме заловили още нито един конкретен разпространител на тази болест, но няма съмнение че това е дело именно на врага в лицето на диверсантите и бандитите прехвърляни у нас от Угославия Гърция и Турция.

През време на самата вършитба из цялата страна зачестиха случаите на аварий със земеделските машини предизвикани от вражески елементи. Поставяха се железни и други твърди предмети в снопите, палеха се снопи и т.н. И в тая насока нашите открития са незадоволителни в резултат на което можем само да отчетем различните случаи, а не да посочим конкретните виновници.

След успешното прибиране на реколтата врага промени своята тактика на борба. На кооперативите, подали заявления за излизане от ТКЗС той умело поставяше въпроса: "Ако васеете в ТКЗС през тази есен, значи няма да бъдете освободени от същите. Не излизайте на работа и те няма какво да ви правят. Ще ви върнат земята, добитъка и инвентара за да си станете отново частници". Като резултат от тая агитация на някои места се създадоха настроения всред значителна част от кооперативите в някои райони на страната да не излизат на работа в момент когато се спускаше плана за есенната дълбока оран и септба . За примери в това отношение могат да послужат случаите в селата Иваново, Червена вода, Нисово Кулата и др. в Русенско, Дряновец и Топче, Разградско, Цар Самуил, Пожарево и др. в Тутраканска , Скравена, Литаково и Новачене, Ботевградско, Иокра, Първомайско, някои села на Пловдивско, в Старозагорски, Сталински и други окръзи, с което се саботираше изпълнението на есенната септба и орац, а също така и прибирането на някои есенни култури. Успоредно с това се пускаха в ход най различни слухове като например, че кооперативите, които са навършили при години в ТКЗС могат да се чувстват освободени от Утопанствата, че част от трудодните от 1951 год. ще се

изплащат през 1952 год., че войната е вече започнала и т.н.

Във Видинска околия например врага поведе агитация против обещанията дадени от кооператорите пред другаря Р. Червенков, служейки си с измамата, че ако се получат високи добиви, държавните поставки ще се увеличат и подобрене няма да настъпи.

В Последно време в Плевенски окръг станаха няколко пожари на фуража на ТКЗС с цел да се затрудни изхранването на любителка през зимата. Признанията на задържаните във връзка с това ясно говорят, че диверсията са били замислени и организирани от съществуващи нелегални николапетковистки групи и представляват линия на вражеска дейност в настоящия момент.

В Пловдивски и Плевенски окръзи в известно време насам са постъпили агентурни и други сигнали, че врага прегрупирва своите сили и тайно се готви за нови вълнения в ТКЗС през 1952 год. Доколко ние ще предотвратим тия замисли на врага ще зависи от подобрието в нашата бъдеща агентурно-оперативна работа, както в отдела така и в третите отделения в окръзите.

29.1.1952 год.

София.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ 1-ВИ ПРИ 5-ТО УПРАВЛЕНИЕ М.В.Р.:

/ Майор Гр.Шопов/

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И КОЛЕТИВИЗАЦИЯТА

72

10/954 *с* *Учредителна*
с *Съвет*

163

СТРОГО ПОВЕРЛИТЕЛНО!

ЗАПОВЕД

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА Н. Р. БЪЛГАРИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ: Състоянието на агентурно-оперативната работа на бившия отдел III-ти ДС и мерките за подобряването ѝ.

Ошметан
10/13
1954

№ 33

София, *16 II* 1952 год.

При разглеждане състоянието на агентурно-оперативната работа на бившия отдел III-ти на ДС, Колегиума при МВР констатира, че сегашното състояние на работата, както на отдела, така и на третите отделения при окръжните управления на МВР не може да осигури изпълнението на важните задачи, които стоят пред тях.

В обстановката на все по-засилваща се класова борба в селото, на все по-активизиращата се и приемаща остри форми дейност на класовия враг, при наличието на редица сигнали за подготовка на врага да организира и проведе нови вражески действия в ТКЗС, МТС и ДЗС, да попречи за правилното провеждане на пролетната сеитба, ръководството на отдел III-ти ДС и окръжните началници на МВР са проявили и проявяват съвършено слаба активност, достигаща до примиренческо отношение към тази дейност на врага.

От ръководството на отдел III-ти ДС и окръжните началници *МВР* не са били предприети сериозни мерки по изпълнението на заповед № 3557 от 6.VI.1951 год. на министерството, в резултат на което в голям брой ТКЗС, МТС и ДЗС не е бил създаден необходимия по количество и качество агентурно-информационен апарат; заведените разработки не се движат, *с необходимостта на* на постъпващите сигнали за извършена или подготвяща се дейност на врага не се реагира достатъчно енергично, не са взети мерки по осигуряване успешното провеждане на пролетната сеитба *Особено по машините на полята на колхозите*

При разработването на вражески елементи в селото по линиите на I-ви, II-ри и XII-ти отделения, не се търси и не се изясняват намеренията и практическата подривна дейност на врага, насочена против

Из архивите на ДС

309

- 2 -

ТКЗС, МТС и ДЗС и изобщо към спъване социалистическото строителство в село.

~~Понастоящем оставяне~~ *Прочетено* *за в бъдеще* *на* ~~такова нетърпимо състояние~~ работата по линия на селското стопанство би означавало врагът да продължава безнаказано своята подривна дейност, умесняван при това от пасивността на органите на ДС.

За бързото ликвидиране на недостатъците в агентурно-оперативната работа по линия на селското стопанство, за недопускане в никакъв случай на каквито и да било опити за предизвикване някакви вълнения или друга организирана подривна дейност на врага,

З А П О В Я Д В А М:

1. Незабавно под личната отговорност на началник управление V-то ДС и окръжните началници на МВР да се вземат мерки по организиране изпълнението разпоредбите на заповед № 3557 от 6.VI.1951 год. във всички нейни пунктове.

2. Да се пристъпи незабавно към придобиването във всяко ТКЗС, МТС и ДЗС на достатъчен по брой и качество агентурно-информационен апарат, който да е в състояние своевременно да разкрива намеренията на врага, като паралелно с това, се изграждат резидентури, осигуряващи редовни връзки с агентурата, нейното правилно ръководство и възпитание.

Да се обмислят и осъществят начини за бързо свързване с агентурата, както от нейна страна, така и от страна на оперативните работници.

Цялата налична агентура работеща в селските райони, независимо по линията на кои отдели работи, да се насочи към своевременното разкриване замислите и намеренията на врага спрямо ТКЗС, МТС и ДЗС. и т.н.

Срок 30.III.1952 г.

3. Да се вземат мерки за бързото предвижване на водените по линията на отдел I-ви при V-то управление на ДС, по линията на отделите I-ви и II-ри агентурни разработки и се доведат до степен за реализация към края на м.март 1952 год.

4. Да се продължи издирването и привеждането в известност на всички вражески елементи, загнездили се в ТКЗС, МТС и ДЗС, като за най-злостните и развиващи подривна дейност се даде мнение пред

165

- 3 -

съответните околийски комитети на БКП за тяхното отстраняване, а останалите се поставят под агентурно наблюдение.

Срок 30.III.1952 год.

5. Да се вземат всички необходими мерки за недопускане на диверсионни актове в МТС, ТКЗС и ДЗС.

При допуснати диверсии да се извършва бързо разследване, съчетано с активна агентурна работа. Разследванията на диверсиите да се довежда до разкриване на извършителите.

6. Във всички случаи на откриване и водене на разработки, на извършване арести, да се изхожда строго от линията на Партията - укрепване съюза със средняка.

При разработване на участващи във вражеска дейност бедни и средни селяни, активно да се търси класовия враг, увеличащ трудящите се селяни във вражеска дейност.

7. Органите на ДС и НК да обърнат най-сериозно внимание на борбата за опазване на социалистическата собственост, против разхищенията, кражбите и др. безобразия в ТКЗС, МТС и ДЗС, вършени от домакини, счетоводители, касиери и др. лица, против които справедливо негодуват кооператорите. Такива случаи незабавно да се разследват и носителите им да се предават на съд.

Да се засили физическата охрана на социалистическата собственост на село.

Окръжните и околийски началници МВР да вземат мерки за мобилизиране в тая насока силите на народната милиция, включително кварталните отговорници в околиците.

8. За неизпълнение разпоредбите в указаните срокове на заповед № 3557/1951 г., както и да допускане организирана подривна дейност на врага по линията на селското стопанство, като вълнения, терористически и диверсантски актове, да отговарят лично началника на V-то управление ДС, началника на I-ви отдел в V-то управление ДС и началниците на Столичното и Окръжните управления на МВР.

Своевременно да бъдат докладвани в министерството всички сигнали за допуснати извращения и др. нередности в ТКЗС, МТС, ДЗС, за нездравни настроенията сред някои селски стопани, като се посочат причините за това.

Обръщам внимание на всички окръжни началници на МВР, че своевременното и качествено провеждане на посочените мероприятия, ще осигурят възможност на органите на МВР да разкриват враговете

- 4 -

да предотвратяват тяхната вражеска дейност и да се проведе пролетната сеитба и другите селско-стопански ^{мероприятия} мероприятия за получаване на високи добиви от селското стопанство през 1952 год.

До 5 април 1952 год. началник V-то управление ДС и окръжните началници на МВР да ми представят доклад за изпълнението на заповед № 3557 от 6.VI.1951 год. и на настоящата заповед.

Препис от заповедта да се изпрати за изпълнение на началник V-то управление ДС, I-ви, II-ри и XII-ти отдели ДС, на началниците на Столичното, окръжните и околийски управления на МВР.

МИНИСТЪР НА ВЪТЪР. РАБОТИ-
-генерал-лейтенант:

Г. Цанков

1. Въртайна об зр Бойв
2

г-н Чкоколица
г-н Кузманов

КРДО БГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОП БГДСРБНА

Строго-поверително!

58
259

Минист. на вътр. работи
№ 55/10. III. 1952г.

НАЧАЛНИЦИТЕ
НА ОКРЪЖНИТЕ УПРАВЛЕНИЯ М. В. Р.
Срок: 10. III. 1952г.

Министерството на Вътрешните работи възлага с данни за това, че вражеските елементи в селото и такива загнездили се в ТКЗС, ДЗС и МТС, са получили указания за активизиране на своята подривна дейност в това число и диверсионната си такава.

От сигналите получавани от окръжните управления МВР се вижда, че през отеклите два месеца, врага се опитва да осъществи тези указания и на места е провел редица диверсионни актове, насочени към унищожението на работния и продуктивен добитък, на кооперативни постројки, инвентар, фураж и т.н.

Като основно средство за провеждане на диверсии за сега врага използва опожаряването на имуществото и постројките на ТКЗС, ДЗС и МТС.

Трябва да се предполага, че с разгръдането на септвената кампания, чисто сривно или забавляне е главна цел на врага, същият е се опита да активизира още повече диверсионната си дейност, като я насочи и към унищожаване на складове за семена и храни, към запалване на складирани горива и селско-стопански машини /вършачки и др/ към чупене на трактори и т.н.

Окръжните и околийски управления МВР до сега не са провели сериозни мерки по предотвратяване диверсиите, по разкриване авторите на извършените до сега диверсионни актове.

Изхождайки от гореказаното нареждам:

1. Войски-околийски управления, под лична отговорност на началниците на окръжните управления да вземат енергични мерки за недопускане и пресичане на диверсионна дейност на врага по линия на селското стопанство.

2. С цел своевременно установяване на престъпните замисли на диверсионно-вредителското подмоліе в селското стопанство и недопускане осъществяването на тези замисли паралелно с агентурата на ДС по-широко да се използва и агентурния апарат на органите на милицията, който съответно да се проинструктира

Чко

29
260

2.-

3. Чрез местните органи на властта, управителните съвети на ТКЗС и администрацията на ДЗС и ЛТС да се засили охраната на добитъка, фуража, инвентар и друго имущество на тези стопанства.

Сред охраната при необходимости случаи да се проведе вербовка на информатори.

4. В случаи на провеждане палежи, диверсионни, вредителски или други сериозни вражески актове, по агентурен път и чрез разпит на очевидците да се установят лицата, имащи отношение към производството и ония от тях, на които пада подозрение ^{те имат отношение} в причастност ~~към~~ диверсията ~~и~~ незабавно да се задържат и разпитват.

5. Началниците на ^{ДКР} окръжните управления ^и своевременно да ми долагат за ^{опишете се по време на претърсването} всички палежи, ~~палежи~~ ~~навършени~~ в селското стопанство през ~~1952~~ година, а също така и за резултатите от разследванията по ~~всички~~ диверсиите

МИНИСТЪР НА ВЪТР. РАБОТИ:

/Генерал-лейтенант Г. Динков/

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И КОЛЕКТИВИЗАЦИЯТА

74

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго-поверително 27

ДО ДРУГАРЯ
МИНИСТЪР НА ВЪТР. РАБОТИ
Г. ЦАНКОВ
Т У К

Д О К Л А Д

ОТНОСНО: изпълнението на заповедите Ви 3557/6.VI.1951 год. и 33/16.II.1952 год. за работа по линия на отдел I-ви на V-то управление при Д.С.

Другарю Министър,

Във връзка с нареждането Ви, до 5.IV.1952 година да Ви представим доклад за изпълнението на заповедите 3557 от 6.V. 1951 година и 33 от 16.II.1952 година Ви докладвам следното:

Отдел I-ви при V-то управление има за обекти на преко обслужване Министерство на земеделието и поделенията му в центъра; Министерство на доставките и хранителната промишленост с обединенията към същото; Управление на горите при М.С.; Селско стопанската академия и факултетите към нея; Ветеринарните и земеделските изпитателни институти, Централна школа за подготовка на кадри за селското стопанство. Третите отделения в окръзите и околийските управления обслужват поделенията на горните обекти по места включително и отделите МТС, ДЗС и ТКЗС.

До излизане на заповед 33 отдела не е обслужвал обектите "Станция за механизация на селското стопанство" и авторемонтната работилница при М нистерство на земеделието, които вече са взети на обслужване.

За срочното изпълнение на разпоредбите на заповедите Ви 3557/6.VI.1951 година и 33/16.II.1952 година бяха взети мерки,

Из архивите на ДС

315

2. ~~17~~ 28

които значително подобриха организацията на работата на отдела и мобилизираха състава му.

В окръжните управления на МВР, под ръководството на окръжните началници се проведоха съвещания с оперативния състав на III-те отделения и околийските началници на МВР.

Изготвени беха планове за работата на всеко околийски у-ние в резултат на което работата по линия на селското стопанство се подобри.

Резултатите от подобрене на агентурно-оперативната работа могат да се изразят в следното:

I. По установяване на вражеските контингенти
а/ За отдела.

С изключение на дирекциите: "Водно стопанство", "Водпроект" и "Водстрой" при Министерство на земеделието, които се разрастват и ежедневно се назначават нови служители в останалите обекти, вражеският контингент е приведен в известност. Това до известна степен се отнася и до студентите във факултетите при Селско стопанската академия, където след излизането на заповед 33 са установени нови 38 вражески елементи, но и тук ненапълно са установени врагове. След излизането на заповед 33 са установени допълнително 126 вражески елементи.

Помощният отчет е подреден. Към литерните досиета на всеки обект са заведени класъори /помощен отчет/, където се подреждат материалите за установяните и не взети на разработка/, поради липса на достатъчно основания/ вражески елементи.

От новоустановените вражески елементи на оперативен отчет са взети общо 13, от които 1 на предварителна разработка и 12 на О.Н.Д.

б/ За окръзите.

След излизане на заповед 33/16.II.1952 година голямата част от невзетите на обслужване обекти беха взети на обслужване, но цялостно обхващане на всички обекти не е още осъществено.

Например в Коларовградски окръг не се обслужват обекти, като ДЗС - Нови Пазар, МТС с.Ново Козлево, клоновете на ДО "Зърнени храни" в селата Хърсово и Тодор Икономово и др. Броя на устано-

3. -

вените вражески елементи в селското стопанство е увеличен след излизане на заповедта, но е все още нереален. Още по-малък е процента на взетите на оперативен отчет от средата на новоустановените вражески елементи. Общо в окръзите след излизане на заповедта са открити 378 агентурно-оперативни дела, от които 28 групови активни разработки, 54 активни еднолични разработки, 29 групови предварителни разработки, 99 еднолични предварителни разработки и 168 О.Н.Д.

Не навсякъде е заведен помощен отчет. Характерен е примера с Коларовградски окръг, където Началник отделение III-то др. ГАНЕВ е казал при проверка от изпратения от отдела Инспектор СТОЙЧЕВ, че нямамо разпореждания за завеждане на помощен отчет. В много околийски управления не се води помощен отчет на обектов принцип - примерно в отделно ТКЗС и ДЗС колко и какви вражески елементи има, защото същите се отчитат по други линии, при което не може да се добие представа каква е концентрацията на вражеските елементи в отделно взетия обект.

II. По създаване на нова агентура

а/ За отдела

По създаване на нова агентура има известни резултати:

От излизането на заповедта до сега в Селско стопанската академия и факултетите към нея между преподавателския персонал, където не разполагаме с никаква агентура са вербовани 3 с.с. из средата на асистентите, вербовани са 4 агенти по разработки или общо отдела през това време е вербовал 5 агенти и 9 информатори.

Наличната агентура, обаче, е все още далеч недостатъчна за цялостното и пълно обслужване на обектите. Има обекти, като Дирекция "Водно строителство" и "Водпроект", където наличната агентура не осигурява и необходимия минимум за разработването на вражеския контингент в тези обекти.

Усилено се работи за създаване на нова качествена агентура, като се подготвят кандидати предимно из средата на старите специалисти - вражески елементи.

б/ За окръзите.

Този пункт на заповедта Ви залегна като основа на плановете на отделенията и околийските служби. Напредъка в това отношение е

4.7.30

малък. През отчетния период са вербовани общо 1241 с.с. от които 87 агенти, 97 резиденти и 1054 информатори.

Горните данни не включват окръзите; Бургас, Стара Загора, Сталин и Благоевград.

Независимо от горните цифри, факта, че все още значителен процент от обектите са без всякаква агентура говори ясно, че резултатите по насищане на обектите с достатъчна по количество и качествена агентура са незадоволителни.

Например в Търновски окръг в 30 ТКЗС няма агентура по линия на селско стопанство, в Соф. в 30 ТКЗС също няма агентура, във Висшия селско-стопански институт "Васил Коларов" - Иловдив всред преподавателския и техническия персонал на брой 250 души няма агентура. В Сталински окръг 46 ТКЗС са без агентура, ремонтния завод № 1 гр.Толбухин, който е от национален мащаб има само 2 информатори, от който единия по линия на XII-ти отдел и т.н.

Такива примера могат да се посчат и за останалите окръзи. Голяма част от ТКЗС, МТС, и ДЗС са подsigурени с агентура от по 1 или 2 информатори на патриотична база, без всякакви възможности към вражеските елементи.

В някои от окръзите по придобиването на нова агентура работата значително е засилена.

Например през отчетния период в Хасковски окръг са вербовани 17 агенти, 163 информатори, повече от които на компроматериал, 12 резиденти и 129 противодиверсионници; Плевенски окръг от началото на годината до сега вербовани 14 агенти, 355 информатори и 31 резиденти; По-значителни успехи имат и Русенски и Врачански окръзи.

III. По работата с наличната агентура.

а/ За отдела.

За подобрене на работата с наличната агентура се направи не малко, но в това отношение има да се желае още много.

Наличният състав на отдела от началника му включая и инспекторите взеха на лично ръководство по-ценната агентура, ръководството и възпитанието на която значително се подобри.

За по-квалифицираното ръководство на останалата агентура се зачестиха контролни срещи.

5.-

68 31

От излизането на заповедта до 31.III.т.г. са направени контролни срещи както следва:

Началник отдела 7
Гл.инспектор 8
Налачници отделения ... 24

Оперативния състав започна да се подготвя по-изискано за среща с агентурата, но все още не се е създал навика във всички оперативни работници редовно и задълбочено да се подготвят за срещите. В това направление се засилва контрола от страна на началническия състав.

Възможностите при агентурата се изучават, с цел по-пълното ѝ използване и в тая насока има известни резултати.

До излизането на заповедите от всичко 199 с.с. 91 се използвана въобще, а голяма част от насочената агентура е била изоставена на самоинициатива.

Сега от 213 с.с. 166 са насочена към обекти на разработки и към вражески елементи не взети на разработки, и да донасят за неблагоприятията на производствена линия. Остават не насочени 47 които са с неизяснено бъдаще като с.с. на Държавна сигурност. Последните са предимно с.с. с ограничени или неизучени от нас възможности, на които в близко бъдаще ще се изясни въпроса.

В резултат на извършената проверка на агентурата до сега са изключени от апарата 10 с.с. предимно като такива без всякакви възможности и лошо вербовани на несъществуващи в нашата практика бази.

Изучаването възможностите на наличната агентура и конкретното им насочване продължава.

След излизането на заповедта са вербовани общо 11 я/к.

До излизането на заповедта 29% от наличната агентура се среща в я/к а към днешната дата от наличната агентура в я/к е въведена 52%. Около 12% от наличната агентура няма да бъде въведена в я/к. Това са с.с. за които имаме непроверени сигнали, че са разконспирирани или че са неискрени към нас. До края на м.апршл ще бъде въведена в я/к всичката налична агентура.

6/ За окръзите:

За подобрене ръководството и възпитанието на агентурата и за по-пълното ѝ използване са взети сериозни мерки и от окръзите изразяващи се главно в привеждането ѝ към резидентура и въвеждането

6.- X 32

й в я/к. През отчетния период са вербовани общо 97 резиденти и 94 я/к които данни не включват близо половината от окръзите които не са дали отчет по тези показатели.

В това отношение много малко е направено от Софийски окръг в доклада на който е отбелязано, че окръжното ръководство лично ще се занимава с този въпрос. Началническият състав е зачестил контролните срещи и е посел на лично ръководство по-ценни с.с.

По прочистването на агентурата от предатели и негодници се работи, но д сега все още не е извършена целостна проверка на агентурно информационния апарат. Изключват се информатори членове на БКП, които се заменят с нови изходящи от вражеските и безпартийни среди.

Окръзите; Русе, Коларовград и Благоевград не дават данни за изпълнението на този пункт от заповедта Ви. От докладите и на останалите окръзи не могат да се дадат цифрови данни за прочистването на агентурно-информационния апарат от предатели и двуличници както и за процента на въведените в я/к, което ни затруднява да направим по-пълнен извод за работата с наличната агентура.

IV. Работата по наличните разработки.

а/ За отдела.

До сега в обектите на обслужване от отдела са установени като вражески елементи общо 945 лица, от които взети на оперативен отчет 118.

Отдела в настоящия момент има общо 114 агентурно-оперативни дела, от които 1 групова активна с 3 обекти, 28 еднолични активни 15 еднолични предварителни и 70 О.Н.Д.

Всички налични разработки са прегледани и съставени нови планове за активизирането им.

Перспективните разработки се вземаха на лично ръководство и личен контрол от началническият състав. От Началник отдела е взета на лично ръководство еднолична активна разработка "Консерва" с украска вредителство и на личен контрол едноличните активни разработки "Бекир" и "Пепелянка" с украска шпионаж.

От Главния инспектор е взета на лично ръководство еднолична активна разработка "Агент" с украска шпионаж и на личен контрол едноличните активни разработки "Рис", "Двуличник" и "Изменник"

7.78 33

с украска вредителство.

От 4-мата началници отделения са взети на лично ръководство 8 разработки, или от Началника на отдела, Гл. инспектор и началници отделения са взети на лично ръководство 10 агентурни разработки.

Началническият състав значително подобри участието си в работата по разработки, които се водят от останалия оперативен състав на отдела.

Възможностите на наличната агентура към обектите на р/ка са изучени и агентурата с възможности към обектите е насочена и продължава да се насочва и внедрява с подходящи комбинации.

В настоящия момент активно се работи по разработките; "Пепеляшка", "Рис", "Двуличник", "Бекир", "Агент", "Ранкович", "Консерва", "Морзавци", "Сектант", "Злодей", "Смок", "Троцкист" които се очертават като най-перспективни разработки в отдела.

По тези разработки се вербова и подготвя за вербовка агентура, насочва се и внедрява с комбинации от наличната агентура и се документира консумираната от обектите вражеска дейност.

Сега се изготвя предложение за реализация на едноличната активна разработка "Рис" с обект Бойчо БУКОРЕШИЕВ - Началник на отдел в Почвения институт "Н.Пушкарров". Обекта ще бъде реализиран за провеждан саботаж в института.

б/ За окръзите.

След излизане на заповедта броя на разработките се увеличи По-значителен напредък в това отношение имат окръзите; Благоевград, Враца и Хасково.

Наличните разработки обаче са все още много малко в сравнение с загнездилите се в селско-стопанските обекти вражески елементи.

В околийте като Кубрат и Дулово - Русенски окръг, Попово, Нови пазар и Преслав - Коларовградско няма никакви разработки по линия на селското стопанство, а в околий като Беленска с 30 ТКЗС и Исперихска с 25 ТКЗС има по една разработка без всякаква перспектива.

По наличните разработки работата е подобрена, но околийските

8.- 34

управления, които фактически следва да обслужват ТКЗС, МТС, ДЗС и редица други селско-стопански обекти, все още гледат на разработките по линия на селско-стопанство като на второстепенни такива.

Някои окръжни и в повечето случай околийски началници, а от там и оперативни работници не се ръководят от принципа на обектовото обслужване на ТКЗС. На практика се получава така, че вражеските елементи се разработват по линия и откъснато от производствената им дейност.

Характерен в това отношение е примера с р/ка "Пожар" открита на председателя на ТКЗС с. Крушавица - Плевенско, която по начало е открита по линия на III-то отделение, а в последно време Окръжното управление е наредило да се отчита по линия на I-ви отдел, като Трайчокостовист. Обекта на същата разработка е заподозрен като автор на пожара в ТКЗС - същото село.

Разработвайки враговете в ТКЗС по линия на I-ви отдел, оперативните работници в околийте и първите отделения при окръзите не изясняват производствената дейност на обектите. Третите отделения трябва да търсят линията на врага в ТКЗС с помоща на информатори вербовани на патриотична база, каквито обикновено се създават от околийските управления по линия на ТКЗС за формалното изпълнение на заповедите Ви 3557 от 6.VI.1951 год. и 33 от 16.II.1952 год.

V. По оказване помощ на окръзите

След излизане на заповед 33 бяха командирвани на 2 смени за по 8-10 дни в окръзите 12 ръководящи другари от отдела за оказване помощ на място по организиране на работата и за проверка изпълнението на заповедите Ви за работа по линия на селското стопанство.

Връзката на отдела с окръзите е подобрена. Предложени са около 18 групови разработки при окръзите за контрол на отдела.

ИЗВОДИ

1/ В резултат на заповед 33 от 16.II.1952 год. организацията на работата в отдел I-ви на V-то управление Д.С. и отделенията при окръзите е подобрена и оперативния им състав е мобилизирал силите си за изпълнението на заповед 3557 от 6.VI.1951 год.

2/ Не са приведени в извесност всички вражески елементи които се отнася особено за ТКЗС и ДЗС. От тук и извода, че не са

9.-~~10~~ 35

взети на оперативен отчет всички активни врагове.

3/ Работи се усилено за създаване на качествена агентура но наличната такава както в отдела, така и в окръзите е все още далеч недостатъчна за обезпечаване правилното и цялостно обслужване на обектите.

4/ Постигнати са известни резултати по подобряване ръководството и възпитанието на агентурата, но факта че 36% от тази на отдела се среща още на открито говори, че по тази линия има съществени слабости.

5/ Оперативния състав на отдела е обърнат с лице към основните си задачи - работа по разработките, обаче особени резултати все още няма, което говори че недостатъчно активно се работи за срочното им предвижване към реализация.

6/ Третите отделения при окръзите не работят достатъчно активно за овладяване на терена си в околните, което в значителна степен спобобства за утвърждаване на приетото правило от почти всички околийски управления ТКЗС да не се обслужват на обектав принцип и по линия на селско стопанство да се завеждат обикновено без переспективни разработки.

7/ Оперативния състав при отдела все още се ограничава да работи само в централните обекти и не познава работата по негсва линия в окръзите.

ЗАБЕЛЕЖКА: Окръжните управления МВР Русе, Стара Загора и Благоевград са изготвили докладите си формално без данни, от които да се добие представа как е изпълнена заповедта Ви, а Бургаски окрък до 9.IV.не изпрати никакъв доклад.

10.IV.1952 год.

С о ф и я

НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ /V-то;

/подполковник - Ап.Зафиров/

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И КОЛЕКТИВИЗАЦИЯТА

75

Из архивите на

324

Одлична зап.
№ 135/1953г.

Контрареволуционните
Министерство

237

СТРОГО ПОВЕРТЕЛНО!

ЗАПОВЕД

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА Н. Р. БЪЛГАРИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ: Установяване и вземане на оперативен отчет кулаците.

№ 80

София, 12 IV 1952 год.

Кулашките елементи в страната провеждат активна вражеска дейност, насочена против мероприятията на БКП и народното правителство. Те се противопоставят на обединението на селяните в трудово-кооперативните земеделски стопанства, а промъкналите се в ТКЗС, ДЗС и МТС се опитват да ги разлагат и разтурят отвътре; подбуждат селяните да излизат от ТКЗС; спъват изпълнението на основните селско-стопански работи, изпълнението на държавните доставки и т.н.

От данните, с които разполага МВР е видно, че кулаците се явяват активни участници в контрареволуционните организации и провеждат шпионска, диверсионна, вредителска, терористическа и друга вражеска дейност.

Въпреки това, органите на Държавна сигурност не само, че не са разработвали кулаците като най-злостни врагове на социалистическото село, но дори не са ги установили, не са ги вземали на оперативен отчет и нямат около тях агентура.

За своевременното установяване и пресичане вражеската дейност на кулачеството,

ЗА П О В Е Д Я М:

1. Органите на Държавна сигурност да сиъсат с подценяване на кулачеството, което оказва активна съпротива на мероприятията на Партията и Правителството за социалистическото преустройство на селското стопанство.
2. В двуседмичен срок от получаването на тази заповед,

218

- 2 -

негласно да се установят всички кулаци, живущи на обслужваната от Вас територия и за всеки от тях да се състави справка, в която да се дадат пълни установачни и характеризиращи данни - от колко членове се състои семейството и количеството на земята, която е имал преди и сега, с какви култури се засява, добитък, селско-стопански машини, данни за експлоатирането на ратаи и временни работници, /за търговците и предприемащите да се посочи оборота на търговията и обема на производството/, данни за допълнителни занятия и участие в предприятия, политическа принадлежност, с какво се занимава сега, член ли е на ТКВС.

3. Кулаците, за които бъдат получени данни, че провеждат вражеска дейност, да се вземат на активна разработка, за да може в най-близко време да се разкрие и пресече тяхната антинародна дейност.

4. За разработката на кулаци, на които ще се открият агентурни дела и за агентурното наблюдение на взетите на оперативен отчет /по справките/, да се придобие необходимото количество агентура за сметка на нови вербовки из средата на кулаците и близките им връзки, а също така по възможност да се използва наличния агентурно-информационен апарат.

5. На целия оперативен състав от ДС обръщам внимание, че установяването и вземането кулаците на оперативен отчет трябва да се провежда по негласен път.

6. За взетите от вас мерки и за резултатите по тази заповед да ми се донесе със специална докладна записка не по-късно от 10 дни т.г., а заанапред по този въпрос да се дава отчет на началника на отдел I-ви ДС.

7. Контрола по изпълнението на настоящата заповед възлагам на Пом.министъра на МВР - др.ген.Кумбилиев.

МИНИСТЪР НА ВЪТР.РАБОТИ-
-генерал-лейтенант:

Г. Данков

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И КОЛЕКТИВИЗАЦИЯТА

76

Из архивите

326

Строго поверително.

✓
6627
29.V.52г.

ДО ДРУГАРЯ ЗАМ.НАЧАЛНИК ОКРЪНО У-НИЕ МВР
НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ III-ТО

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С О Ф И Я

На № II-5636/22.V.1952 година

Донасям Ви др.Началник, че във връзка с заповед № 80 от 12.4.1952 година на др. Министър във връзка с кулаците от отделение ДС - Кюстендил е направено следното:

На 22.IV.1952 година заповедта е разучена с целия оперативен състав от отделение ДС - Кюстендил.

Във връзка с заповедта мероприятията беха запланирани в двумесечните планове на О.Р.

До сега сме установили и проучили 18 кулаци. Окравки не са изготвени нито за един. Ще бъдат доиздирани и изготвени справки за всички кулаци от околнята до 5.6.1952 година.

До сега е открито едно ОНД, под псевдоним "Кулак"

До сега по кулачество не сме водили разработки.

Из средата на кулаците нямаме вербована агентура.

От наличната агентура оная която има възможност се ползва по Кулаците.

Отпечатано в 2 екз.

№ 1 адресанту
№ 2 към дело
Изпълнител: ИС/АГ

НАЧАЛНИК ОКОЛИНСКО У-НИЕ МВР
Майор: Г.Клисаров
ЗА ЗАМ.НАЧАЛНИК ОКОЛИНСКО У-НИЕ МВР
Лейтенант: П.Григорев

Зърналата на Н.к.ДС

Решение на ПБ № 88192 от 19. юни 1952 г. III IV. 1

Именуваните с. уибуспрвене обслужване на МТС
Именуваните с. уибуспрвене обслужване на МТС
Синдром дубас за обслужване на МТС и др. на д. ф. а.
на Земеделието.

25. VI. 1952 г.
Синдром дубас

ИНСТРУКЦИЯ

№ 9^а от 19. VI. 1952 г.

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

ОТНОСИТЕЛНО: ПРОТЯЖИТЕЛНО И НЕИМЕННОТО
ОБСЛУЖВАНЕ НА МТС.

1. Агентурно-оперативното обслужване на МТС се обезпечава предимно от специално назначени за тази цел опитни цятни оперативни работници на ДС, които работят в обслужваните обекти негласно.

2. С цел зашифровка на горепознатите оперативни работници, същите се включват официално в цята на политуправлението при Министерството на земеделието и се водят по този път като (втори) заместник началници политотдели при съответните МТС.

3. Положената изложени в пунктове 1 и 2 на настоящата инструкция, освен на съответните О.Р. на ДС, могат да бъдат известни само на Министра на земеделието, на началника на политуправлението при същото министерство и началниците на политотдели при МТС.

4. Оперативните работници, обслужващи под гореуказаната зашифровка МТС, пребивават през целия работен ден на своите обекти, с изключение на отлъчванията по служебна необходимост.

5. Постоянното местожителство на оперативния работник и неговото семейство трябва да бъде в района на обслужвания обект /МТС/, село или друг близък до обекта населен пункт.

6. За по дълбоко зашифроване принадлежността на оперативния работник към органите на ДС, наред с изпълнението на своите основни задължения, той /оперативния работник/ е длъжен систематически да изпълнява отделни поръчения на началника на политотдела; например да провежда политически информации, да ръководи политически кръжоци и др.

Обема на задачите изхождащи от началника на политотдела не трябва да пречи на разрешаването на основните задачи, стоящи пред оперативния работник и както е указано по горе те служат само за зашифровка на последния. Началника на политотдела има право да възлага на оперативния работник гореуказаните задачи, само със съгласието на последния.

II.

1. Главна и основна задача на оперативните работници обслужващи МТС е обезпечаване държавната безопасност на тези обекти: своевременно да разкриват и пресичат подривната дейност на загнездените се в МТС контрареволуционни елементи, диверсанти, шпиони, вредители, саботьори, разпространители на лъжливи и клеветнически слухове, агитатори против ТКЗС и други враждебни елементи опитващи се да сриват нормалната работа в МТС, да компроментират съдите в очите на трудящите се съюзници и да спъват успешното социалистическо производство.

2. Работещи за разрешаване горепозброените /т.ч.ч. 1 и параграф II/ задачи, оперативните работници обслужващи МТС действуват така, както действуват оперативния състав обслужващи всички други обекти на народното стопанство, но за разлика от последните водят агентурната работа негласно, под горепозказаната зашифровка.

3. Главно оръжие и средство във воденето на контраразузнавателната работа в МТС /както е и в другите економически обекти/ се явява агентурния апарат, комплектуван на първо място из числото на работящите в МТС, а така също и други лица, имащи връзка с лицата работещи в МТС и представляващи агентурно-оперативен интерес.

4. Оперативните работници, обслужващи МТС лично набелязват и проучват кандидатите за вербовка резиденти, агенти и информатори, лично докладват на съответните началници предложението за вербовка и получават санкция. Обаче те сами не вербоват и не участвуват във вербовки, тъй като такова участие в случай на провал на вербовката може да доведе до ненужно разшифроване на оперативния работник. Вербовките на горепозказаната агентура да се провеждат от други не обслужва МТС оперативни работници, по указание на началника, който дава санкция за вербовката.

Новозавербованите резиденти, агенти и информатори в течение на 10 - 15 дни, по няколко пъти се срещат от тези оперативни работници, които са ги вербовали. Ако през указания срок не се получат данни за предателство от страна на новозавербования агент, съдия се предава на връзка на оперативния работник обслужващ МТС.

5. Наред с използването на агентурно-информационния апарат, оперативния работник обслужващ МТС, в качеството си на заместник началник политотдела е длъжен да се стреми към максимално разширяване своите връзки и по близък контакт в служебно и извън служебно време както с работниците в МТС, така и с други лица, които по характера на своята работа имат връзки с работниците в МТС или други селско стопански обекти и органи: работници в селско стопански служби, закупвателни пунктове, ветеринарни служби, местен партнен актив и актива от местните съвети и др.

Поведението на оперативния работник да бъде такова, че той като работник в политотдела да се ползва с авторитет сред работниците и служещите в МТС и да бъде достъпен за последните. В резултат на това оперативния работник освен агентурните данни трябва да получава интересувалите или сведения от своите връзки и лица отнасящи се към него в качеството му на политически работник.

Спрямо работодателите в МТС вражески елементи, отношението на оперативния работник външно трябва да бъде такова, каквото е към патриотичните граждани.

6. За избягване провали на агентурата и с цел подобряване работата със същата, резидентите и агентите държани на лична връзка от оперативния работник да се приемат от последния в явочни или конспиративни квартири.

7. При невъзможност да се намерят явочни квартири на територията на МТС и липса на гаранции за тяхната зашифровка, явочни и конспиративни квартири могат да се вербоват в близък до обекта, по възможност гъсто населени пунктове, включително околийски и окръжни центрове.

8. При възможност, резидентите които ръководи оперативния работник, също така трябва да срещат придадените им на връзка сътрудници в явочни квартири, специално предназначени за ползване от тях /резидентите/.

9. В съответствие със сериозността и верността на получените данни, оперативните работници обслужващи ЛТС, със санкция на своя началник, завеждат групови, лични и предварителни разработки или ОНД. Те водят лично разработките, готвят ги за реализация и при наличие на достатъчно основания предлагат същите за реализация на своя оперативен началник.

10. Категорично се забранява на оперативните работници обслужващи ЛТС да вземат участие в операции при реализиране на разработваем обект и явното им участие в следствието на същите, понеже при участие в указаните мероприятия може да се стигне до разшифровка на оперативния работник.

11. В служебния си кабинет в обслужвания обект /ЛТС/ оперативния работник е длъжен да има огнеупорен или железен шкаф със секретно заключване, в който да съхранява текущите оперативни документи.

Съхраняването в обслужвания обект на оригиналните разработки, лични досиета и списъци с лични данни за агентурата, оперативни заповеди и други важни документи се забранява категорично.

В обслужваните обекти по изключение и само със специално разрешение на съответния началник управлението ЦБР, може да се допусне съхраняването на такива документи като кратки справки по разработки с псевдоним, без да се указват установачни данни за обекта на разработка, списъци на агентурата само по псевдоними, текущи агентурни донесения които са в процес на подготовка за доклад на ръководството.

12. Оперативният работник обслужващ ЛТС е длъжен да построи така своята агентурна работа цето да е изключена всякаква възможност за извършване в ЛТС диверсионни актове и други остри прояви на вражеските елементи. Той е длъжен да разкрива своевременно намеренията на врага за провеждане на терор, диверсии и др., а носителите на намерения от тоя род да изолира преди извършване на вражески акт.

13. В случай на извършване диверсионен акт в ЛТС или възникване на умишлено проведени Происшествия, които могат да се получат само вследствие лопата работа на оперативния работник, същият по възможност най бързо насрочва срещи със съответните агенти и резиденти и ориентира последните към установяване

виновниците за произшествието. Едновременно с произшествието, той е длъжен да уведоми съответния оперативен началник ДС, който от своя страна е длъжен незабавно да организира изпращането на местопроизшествието необходимото количество оперативни работници за официално разследване на случая.

14. Забранява се категорически на оперативните работници обслужващи МТС да вземат явно участие в разследване на произшествия от името на ДС. Участието на О.Р. в случая като горните да се ограничава в агентурно разследване с помоща на неговата агентура. Освен това той е длъжен широко да използва предоставеното му право да участва в изясняване случаете и установяване виновните в качеството си на заместник началник на полк-отдела.

15. При разследване подозрителните за диверсия произшествия, оперативният работник обслужващ МТС да се старая да наобърца върху себе си вниманието на слушателите. Последният а. длъжен да поддържа непродължителен контакт с оперативните работници водещи следствието и да ги информира за своето лично мнение по същото, за съдържанието на донесенията получавани от агентурата и сигналите изходящи от официални източници.

16. В случай на особено сериозни произшествия, оперативния работник обслужващ МТС, в качеството му на представител на полк-отдела може да бъде включен в състава на експертни комисии съставени от ведомството или ДС.

III.

1. Оперативните работници обслужващи МТС с цел на допуснат разширяване своята принадлежност към органите на ДС, извън гореуказаните положения са длъжни да спазват следните правила:

а/ никогу, при никакви обстоятелства в това число и на агентурния апарат да не разгласяват факта за своята принадлежност към органите на ДС.

Б лицето на оперативния работник обслужващ МТС, неговата агентура трябва да вижда не повече от подобен на себе си помощник /сътрудник/ на ДС, а не кадрови работник на същата.

6.-

б/ забранява се на оперативния работник обслужващ МТС да се ползва от униформа, както в работно така и в не работно време.

в/ Оперативния работник обслужващ МТС е длъжен да носи личното си оръжие по такъв начин, че наличието на същото /оръжието/ да не става известно за оръжаващите го лица.

г/ Оперативния работник обслужващ МТС да ползва телефони за разговор със своя оперативен началник или с други работници от ДС само в случаи на крайна необходимост. При това тези разговори трябва да се водят само в зашифрована, но не и в възбуждаща подозрение условна форма.

д/ Оперативния работник обслужващ МТС е длъжен да се въздържа от открити връзки даже и в извън работно време с други работници на ДС, и лицата, съди, прокуратурата, следствените и т.н. органи.

е/ за документ удостоверяващ едноличността на оперативния работник, последния е длъжен да използва само удостоверението издадено му като работник в политетдела. Документ е пренадлежност на същия към органите на ДС, оперативния работник е длъжен никъде и никому да не представя в това число и в местожителството си.

ж/ при назначаването им на работа по обслужване МТС, оперативните работници да разпространяват чрез своите семейства, родственици и другите близки легендата, че по решение на Партията те се освобождават от работа в ДС и се изпращат на постоинна работа в Политуправлението на М.З.

IV.

1. Оперативните работници обслужващи МТС се зачисляват в дата на IV-б отделение при Окръжните управления МВР.

2. Непосредственото ръководство на обслужващите МТС оперативни работници се осъществява от началниците на тези подразделения на ДС, в района на които се намират МТС.

3. Оперативните работници обслужващи МТС най малко един път седмично докладват на съответния началник резултатите от своята агентурно-оперативна работа и посоченкето на обекта.

По въпроси нетърпачи сигнали /сигнали за подготовка терористически и диверсионни актове, сигнали за подготовка към бягство зад граница, за организиране масова или групова безредица и т.н./ да се докладва незабавно.

4. Средите на съответните началници с оперативните работници обслужващи МТО, като правило да се провеждат в явочни или конспиративни квартири.

У.

1. Оперативните работници обслужващи МТО са цехни кадрови работници на ДС и се ползват с всички вежди, маркици и други доволствия наравно с останалите работници на ДС.

2. До колкото ползуването на униформи се забранява на оперативните работници обслужващи МТО, за разлика от останалия оперативен състав, на които се търсва гражданско /извъншно облекло/.

3. Оперативните работници обслужващи МТО получават заплатата от подготвителна звено с другите работници, съгласно установения цят от Полуправителството на МВ.

Взаимствата в сметката, взаимствата за отпусков отпуск, прослужени години и други, спомощно се дължат от органите на ДС.

VI.

Контрола за изпълнението на настоящата инструкция се възлага на пом.Министра др.Генерал-майор Г.Кумбилчев, на началника управление IV-то и на началниците на чийто цят са оперативните работници, обслужващи МТО.

МИНИСТЪР:
Генерал-полковник

/ Г. Данков /

5 VI 52.

Всичко
21/

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И КОЛЕКТИВИЗАЦИЯТА

78

Из архивите

334

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго поверително!
Екз. № 14

З А П О В Е Д
НА МИНИСТЪРА НА БЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА Н.Р.БЪЛГАРИЯ

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е: Вземане мерки от органите на МВР във връзка с кампанията по прибиране реколтата и изкупуване държавните зърно-доставки през 1952 година.

№ 130

София, 19.VI.1952 год.

Предстои провеждането на кампанията по прибиране на реколтата и изкупуването на държавните зърнодоставки, за успешното изпълнение на която се извършва усилена подготовка.

В резултат на братската помощ на Великия Съветски съюз, на ентузиазъта на трудещите се селяни, под ръководството на БКП, нашето селско стопанство е в непрестанен подем. Стотици хиляди кооператори, кооператорки и трудеци се частни земеделски стопани, с невидан упоритост и жар се борят за изпълнение даденото от тях обещание пред др. ВЪЛКО ЧЕРВЕНКОВ за високи добиви в полевъдството и увеличаване продуктивността от животновъдството.

През тази година Советския съюз изпраща в помощ на трудещите се селяни у нас нови стотици комбайни и др. селско-стопански машини, с които механизацията на хътвата се увеличава почти два пъти.

С провеждането на причината реформа, отменяването на купонната система и намаляването цените на дребно, се нанесе още един съкрушителен удар на капиталистическите остатъци в нашата страна.

Всичко това вбесява класовия враг, който при активната поддръжка и ръководство на капиталистическите разведки се мъчи с всички сили да активизира до максимум престъпната си дейност, за да спъне успешното и срочно прибиране на реколтата и изкупуване на държавните зърнодоставки.

От данните, с които разполага МВР е видно, че вражеското подполне не разчита само на масова подкрепа, преминава към организирането на дълбоко конспиративна подривна дейност, изразяваща се главно в остри форми, като: вредителство, саботажи, палежи, терор и

извеждане на машинния парк и работния добитък от строя, чрез лошо съхранение и гледане на последния, унищожаване на трайни култури - лозя, овощни градини и др., чрез изсмичане, изкореняване и пр.

Така например: вражески елементи в Самоковска околия са подготвяли опожаряване на посевите на ТКЗС в няколко села; в Старозагорско са си поставили за задача да проведат кампанията за прибиране на реколтата, като подготвят окуцаването на работния добитък при подновяването му; В ТКЗС от Беленско се закънват, че ще рушат ТКЗС чрез пожари, разхищения, масови кражби и пр.

Горепозложеното съвсем не означава, че врагът няма да се възползва от евентуални възможности да настрои кооператорите против местните ръководства на ТКЗС, като използва допуснатите от тях слабости и в краен случай да направи опит да организира в отделните ТКЗС част от кооператорите към открити действия против кооперативните стопанства.

Кулашките и други класово-враждебни и декласирами елементи, промъкнали се при това в ред случаи в ТКЗС, ДЗС, МТС, в ДО "Зърнени храни" и органите на земеделието, някои от които на ръководни, материално-отговорни длъжности със своите действия причиниха на някои места вреди на държавата.

През миналогодишната кампания бяха допуснати по посевите, на харисите и складовете не малък брой пожари, които нанесох на държавата милиони лева щети.

Очевидна е опасността за унищожаване на големи количества храни и през настоящата година. Тежки щети на държавата бяха нанесени и от присвояванията и кражбите на зърнени храни. Чрез изместване на производителите при измерване теглото, влагата и примесите на храните, поради слабия контрол, липсата на отчетност и замърсеността на апарата, само в пунктовете на ДО "Зърнени храни" в Ломска околия и едни от пунктовете в Плевенска околия са били открити от държавните складове няколко стотни тона храни.

Органите на МВР са длъжни да вземат всички необходими мерки, за да разкрият и ликвидират още в зародил се всеки опит на врага да спъва подготовката и успешното провеждане на тази кампания от общо държавно значение.

С цел успешното изпълнение на тази първостепенна задача,

З А Ч О В Я Д В А М:

1. Началниците на III-то, IV-то и VI-то управления ДС, директора на НМ, началника на управление ППЗ, окръжните и околийски началници МВР, да мобилизират целият оперативен състав, за разкриване

и своевременно пресичане опитите на врага да спъва правилното провеждане на мероприятията по прибиране на реколтата и изкупуването на държавните зърнодоставки.

✓ 2. Незабавно да се пристъпи към проверка и изясняване на всички агентурни и други сигнали говорещи за подготовка на вражеска дейност против мероприятията за успешното изпълнение на плана по изтвата, вършитбата, изкупуването и транспортирането на държавните зърнодоставки.

✓ 3. Да се набележат активни мероприятия по всички разработки по линия на III-то, IV-то и VI-то управления ДС и на ЧМ, обектите на които имат отношение към кампанията, с цел реализирането им преди отпочване на сзщата.

✓ 4. Да се поставят под активно агентурно наблюдение всички бивши хора, и.петковисти, тр.костовци, кулаци, разселени лица и др. престъпни елементи, които биха могли да бъдат използвани от вражеското подпобне-и капиталистическите разведки за извършване на вражеска дейност.

Да се усили агентурната разработка на криминалните престъпници - убийци, грабителни, крадци и др.

✓ 5. Да се вземат необходимите мерки за недопускане на диверсионни актове, пожари, терор и пр. На сигналите за подобна дейност да се реагира веднага и най-енергично.

При случай на извършени диверсионно-вредителски актове, лицата заподозрени в извършване на диверсията, незабавно да се задържат и строго разследват, като следствието се съчетава с усилена агентурна разработка на подследствените и др. заподозрени, но не задържани лица.

Следствието да се насочва към конкретните извършители на вражеският акт, а при изличност на данни да се търси връзка с по-горен ръководящ център на чуждите разведки.

Разследването по делата за престъпления, свързани с прибиране на реколтата и предаване на зърнодоставките /кражба, присвоявания, безстопанственост, развала на храни, палежи, злоупотребления и др./ да се завършат в най-кратък срок, а по несложните и единични дела, като правило в пет дни.

При разследването задълбочено да се разкриват мотивите на престъплението, престъпните връзки на извършителите /съучастници, подбудители, помагачи и укриватели/, както и условията, които са способствували за извършване на престъпленията.

6. Да не се допускат необосновани арести и нарушения на законността. При случай на необходимост от арест, да се спазва класовата политика на Партията и Правителството, като главния удар бъде насочен срещу действително класовите врагове, срещу злостните и непоправими престъпни елементи, за недопускане на каквито и да било враждебно-престъпни прояви.

7. Да се продължи без отслабване изграждането на качествен агентурно-информационен апарат по линията на ДС и НК във всички обекти имащи отношения към предстоящата кампания — ТКЗС, МТС, ДЗС, "ЗЕМСНАБ", селско-стопанските отдели към окръжните, околийски НСДТ, приемателните пунктове, складовете, автомобилния и ж.п. транспорт и др. подобни обекти.

Особено внимание да се обърне на комбайнерите и тяхните замесници, като се вербова агентура с възможности към вражески елементи между тях.

8. В обектите уязвими в диверсионно-отнoшение /складове за зърнени храни, временни житни ж.п. складове, МТС, комбайни, вършачки, приемателни пунктове, ж.п. депа, складове за горивни дървоти — бензини, нафта, масла и пр./, където не е обезпечено активно агентурно наблюдение на вражеските елементи и където острапяването на последните от тези обекти е невъзможно — да се вербова противодиверсионна агентура, която да се насочи към агентурно наблюдение на подозрителните лица.

9. Агентурата работеща по линията на ДС и НК щателно да се проинструктира и конкретно насочи към вражески елементи със задачи:

а/ да разкрива и своевременно сигнализира органите на ДС и НК за всички прояви на врага, насочени към проваляне прибирането на реколтата и изкупуване държавните зърнооставки;

б/ да разкрива разпространителите на дъжливни и клеветнически слухове и злостни коментари, извършващи поетановленията на Партията и Правителствата по селското стопанство;

в/ да разкрива разпространителите на вражески листовки, антинародни, антиправителствени и антикооперативни позиви, възвания и лозунги;

г/ да разкрива лицата, допускащи враждебно или престъпно нехайно отношение по извозване на селско-стопанските машини и др. инвентар, а така също към работния и продуктивен добитък;

д/ незабавно да донася за всички диверсионно вредителски намерения и провеждането на такива от страна на враговете;

е/ да сигнализира за случаи и факти на вредителство или нехайно отношение при складирането и съхранението на зърнените храни и разхищения на същите;

ж/ да разкрива вредителските и саботажнически намерения на вражеските елементи на МТС - забавяне и лошокачествен ремонт на машинния парк, предизвикване на аварии по машините, участващи в кампанията;

з/ да сигнализира за всички случаи на грубо извращаване политиката на БКП и Правителството по прибиране на държавните доставки от ТКЗС и частните стопани, за приемане на недоброкачествени храни и др;

и/ своевременно да сигнализира за всички прояви на врага насочени към сричане превозването на храните и селско-стопанските машини, за всички намерения и опити на врага да изкара от строя ж.п. съоръжения и механизми, локомотиви, вагони, цистерни, а също така и за опитите му да срине своевременното предоставяне на транспортни средства;

к/ да донася за всички опити на вражеските елементи да използват за превозването на зърното непригодни за тази цел вагони и автомобили, за намеренията и опитите на врага да предизвика аварии и катастрофи по транспорта;

л/ за разкриване причините и условията, които способствуват за извършване на престъпления в периода на прибиране на реколтата и предаване на зърнодоставките;

м/ за разкриване на вражеско-престъпните прояви, кражби, присвояване, безстопанственост и измама на производителите, неспазване установеният стандарт при приемане на храните, спекула със зърнени храни и др. престъпления.

10. Особено внимание да се отдели за засилване агентурно-оперативната работа в онези райони и села, където през пролетта на миналата година се допусна врага да организира вълнения, а така също в районите и селата, за които има постигнали сигнали, че врагът се готви да организира смут и настроение сред кооператорите против закупуването на държавните зърнодоставки;

11. Органите на гранични войски, ДС и НМ, да вземат енергични мерки за осигуряване охраната на нашите граници, за недопускане да бъдат прехвърлени на наша територия диверсантски и шпионски групи и лица, както и за бързото залавяне или ликвидиране на прехвърлените такива.

II.

1. Да се проследи за своевременното проверяване за състоянието и готовността на зърнените складове за приемане храните от новата реколта.

Да се обърне особено внимание на окомплектуваността и надеждността на личния състав на охраната, както на складовете, така и на временните приемателни пунктове.

2. Чрез местните партийни организации и Народните Съвети на депутатите на трудещите се, да се задължат ТКЗС, ДЗС, МТС, приемателните организации и др. такива да организират денонощна охрана, както в полето и купните, така и при вършитбата и извозването на храните към държавните и кооперативни складове, като се използва досегашния опит. В охраната на ТКЗС да не се допуска включването на непроверени лица.

3. В места, където се констатира най-много недостатъци и където има най-голямо складиране на храни да се изпратят милиционери за патрулиране, за обходи и усиляване охраната. В патрулиранията, обходите и охраната на храните да се използват членове на ГС.

4. Работниците от околните отделения на милицията да се разпределят по съответни участъци в околните и се задължат те и кварталните отговорници систематически да проверяват състоянието на охраната и съхранението на храните, да разкриват и на място да отстраняват недостатъците в това направление.

5. Да се задължат всички работници от МВР да обръщат внимание на п.п. съоръжения и особено при харманите и складовете за храни и се изисква от всички стопански ръководители да се ръководят и съблюдават правилника за противопожарните мерки.

6. Да се задължи целия оперативен състав на МВР и кварталните отговорници да следят за появяването на съмнителни и подозрителни лица в селските местности, да организират негласното им наблюдение и при нужда да задържат тези лица, като най-внимателно проверяват и изясняват целта на тяхното пристигане в селската местност.

7. Началниците на ППЗ да осигурят пълното и неотстъпно изпълнение на разпоредбите дадени с правилника за опазване на посевите и жарманите от пожари.

8. Органите на ППЗ да провеждат ежедневни контрол за изпълнение на задълженията по правилника. При констатиране на нарушения от страна на задължените да го изпълняват, да вземат бързи мерки за тяхното отстраняване, като при срещнати трудности търсят съдействието на представителите на изпълкомите на депутати-те на трудещите се и помощта на партийните организации.

9. Служители-от УППЗ и ПП служители от БДЖ да направят обхождане на всички ж.п. линии и на места разпоредят отстраняване-то на съществуващите причини за възникване на пожари в посевите, кръстците и гарите.

10. Отряда за борба с бедствията с целият си персонал и техника и по една автопомпа цистерна от Столично управление на ППЗ и от Държавното ПП училище да се командироваат за действие в най-застршените от пожари житни райони на Добруджа.

III.

✓ 1. Окръжните и околийски началници на МВР да организи-рат пълна съгласуваност в работата на ДС, НМ и ППЗ.

Същите да вземат решителни мерки за подобряване качест-вото на агентурната работа по линия на ДС и НМ и установяват повсе-дневен контрол на работата с агентурата. Да се изиска от целият оперативен състав да прави систематически и редовни срещи с агенту-рата.

✓ 2. Началниците на МВР, заместниците им по ДС и НМ и районните началници отдели МВР при VI-то управление на ДС да раз-глеждат систематически резултатите от работата на оперативните работници, да преглеждат агентурните донесения, агентурните раз-работки и да дават конкретни указания по тях.

✓ 3. За недостатъците, нарушенията и престъпленията по прибиране на реколтата и изкупуването на държавните зърнодоставки да се информират първите секретари на околийските и окръжни коми-тети на БНП, началниците на политотделите при МТС и съответните началници на политотделите на Министерството на транспорта.

✓ 4. За всяка готвеца се-или извършена диверсия, вредител-ство, саботаж, палежи, терор и др. произшествия и сериозни пре-стъпления, незабавно с екстрени радиограми да ми се съобщава,

заедно с взетите мерки. Радиограмата да бъде последвана със специално-съобщение или подробна справка до съответното поделение на МВР.

5. При личния контрол на окръжните началници на МВР и началниците на районни отдели при VI-то управление на ДС да се осигури редовно информиране на управления III-то, IV-то, VI-то на ДС, на ДНМ и Управление ПНЗ за замислите и дейността на враговете и за хода на кампанията.

6. Началниците на окръжните и околйски управления МВР и началниците на районни отдели МВР при VI-то управление на ДС да вземат под свой личен контрол провеждането на горните мероприятия и осигурят тяхното изпълнение.

Настоящата заповед да се изпрати на изпълнение на: Помощник министрите по МВР, Началниците на III-то, IV-то и VI-то управления ДС, окръжните и околйски началници на МВР, ППЗ, ДН, партийния секретар, школата и др.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ-
-генерал-лейтенант: /п/ Г.Цанков

В Е Р Н О,

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ "СЕКРЕТАРИАТ"-МВР:

Ивко Стефанов
полк. Ивко Стефанов

Отпечатана в 165 екз. и изпратена по списък, приложен към оригинала.

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И КОЛЕТИВИЗАЦИЯТА

79

Из архивите

342

З. Захариев
21/6
Витков

КРДПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДПБГДСРСБНА

Строго поверително!

Пом. М-р Г. КУМБЕЗОВ
№ 1870 от 21.VI.1952 г.
Срок 195 г.

СПРАВКА

ОТНОСНО: - Проведеното на 12.VI.1952 год. служебно съвещание с зам. началниците на окръжни управления МВР, началниците на IV-б отделения при окръзите и оперативния състав на отдел I-ви при IV-то управление.

В изнесеня доклад и от станалите изказвания се констатира, че работата на ДС по линия на селското стопанство е отбелязала известни успехи, обаче, те са само начални успехи и общото равнище на работата все още не отговаря на стоящите пред ДС задачи.

Заповеди № 3557 и 33 не са изпълнени докрай, което е резултат на недостатъчния контрол и помощ от страна на I-ви отдел при IV-то управление, окръжните началници на МВР и заместниците им по ДС.

Друга основна причина за недовеждане до край изпълнението на горните заповеди е подценяването от болшинството началници МВР работата на ДС по линия на селското-стопанство. Окръжните началници МВР не са положили необходимите усилия да пречупят това с ниско не оправданно отношение на околийските началници МВР и да ги поставят да се заемат сериозно с подобряване работата на ДС в околийте по линия на селското-стопанство.

Вербованата агентура е немалка на брой - повече от 6,000 души в отдела, окръзите и околийте, обаче, работата със същата е незадоволителна, в резултат на което органите на ДС научават редица сериозни неблагоприятия съществували в селско-стопанските

2.-

обекти с големи закъснения, или въобще не узнават за тях.

Така например, ДС Хасково и Свиленград не са знаели, че ДСП "Земснаб" в тяхните райони е движил през есента и зимата десетки тона памукови семена без всякакви семеконтролни свидетелства, една част от които семена, след засяването, са се указали с 14 % кълняемост.

Органите на ДС гр. Сталин и гр. Толбухин не знаят, че "Земснаб" гр. Толбухин е забавил 15 дена разпращането на 3,200 каси с части за трактори и комбайни, пристигнали от СССР, докато в същото време ремонта на инвентара в ИТС се срива главно по липса на резервни части.

Околийско управление МВР – Толбухин фактически не обслужва ремонтния завод в същият град, от който завод зависи до голяма степен качествения и навремен ремонт на инвентара в цяла северозточна България.

Окръжните управления МВР гр. Сталин и гр. Русе не следят как се изпълнява постановлението на Партията и Правителството за преобразяване на Добруджа.

Софийско окръжно и Самоковското околийско управление МВР не са знаели, че болеста "ШАП" цела зима и пролетта се е разпространявала в Самоков и околията, в резултат на което Самоковска околия се е превърнала на опасен разсадник на "ШАПА".

Горните факти показват, че:

а/ Наличната агентура по линия на селското стопанство не е правилно разстановена.

б/ Оперативния състав се отнася нехайно към работата му с агентурата и я ръководи неудовлетворително.

в/ Лош подбор при вербовката на агентурата.

Друга съществена слабост на ДС по линия на селското стопанство е незадоволителния брой разработки, които се водят при наличието на големи вражески контингенти.

3.-

В Беленска околия с 30 ТКЗС и Исперинска с 25 ТКЗС се водят само по една разработка, в Коларовградски окръг с 239 ТКЗС и много други селско-стопански обекти – 23 разработки, в Софийски окръг 248 ТКЗС – 27 разработки и пр.

Наличните разработки не се водят с бързи темпове, не се прилагат в процеса на воденето им комбинации, в резултат на което окръжните управления МВР Русе, Бургас, Коларовград, Стара Загора и София не са предложили от началото на годината до сега нито една реализация.

Трета основна слабост е несвоевременното реагиране на получаваните сигнали, в резултат на което държавното стопанство понася чувствителни загуби.

В ДЗС "Д. КОЦОВ" – край гр. Сталин новородените телета масово измират, обаче, ДС гр. Сталин не е взело бързи мерки за издирване и пресичане дейността на виновниците за горното.

В Пловдивски район близо 1000 тона ориз е бил нападнат от брашнояд, но въпреки получените сигнали от окръжното управление не са взети мерки за издирване на виновниците.

В доклада и особено в своите изказвания Пом. Министъра – др. Ген. майор КУМБИЛИЕВ даде указания за бързо и решително преодоляване на досега съществувашите слабости, като се наблегне на задачите на органите на ДС във връзка с прибиране на реколтата.

Н-К ОТДЕЛ I-ви при У-НИЕ IV-то:

/Подполковник – Гр. Шопов/.

А. В. Шилков
процес на водене
Делото
15.12.52

Вх. 7057/26.хл.52г.

Строго поверително!

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

ДО
Ц.К. на Б.К.П.
ТУК

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА
От Генерал-лейтенант ГЕОРГИ ЦАНКОВ
МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ.

ОТНОСНО: допуснати извращения
във връзка с масовизацията на
ТКЗС "Мичурин" в с.Дреновец,
Ломско.

ДРУГАРИ,

До м.септември т.г. в образуваното през 1950 година
ТКЗС "Мичурин" в с.Дреновец, Ломско са членували 224 стопани.
Извън стопанството са останали 290 стопани, от които 50 са вра-
жески настроени.

Влиянието на вражеските елементи в същото село е зна-
чително. От 9-ти Септември 1944 година до сега са разкрити 5 не-
легални организации, регистрирани са около 120 души и са избяга-
ли в Югославия 4 бандити, които през 1951 година са били прехвър-
ляни в района на селото.

През м.Септември т.г. за председател на селсъвета е бил
избран др.Първан Стоянов Кюперчев, дотогава председател на ТКЗС.
Снемането на предишния председател на селсъвета - Вангел Ив.Михов -
се е наложило понеже същият толерирал кулашките елементи.

Др.Първан Стоянов още като председател на ТКЗС, през
лято на т.г. и по-късно през септември, като председател на
селсъвета, настоял пред ОК на БКП да се отпочне акция за масови-
зация на ТКЗС, изтъквайки, че по този начин ще се вземе връх над
кулашките елементи, ще стане възможно цялостното земеустройство
на същото по тревополната система и изобщо ще се допринесе за
укрепването му.

Условия за влизане на нови членове в ТКЗС е имало през
лято на т.г., когато на процес в близкото село Чорлево са били

Из архивите на ДС

разобличени една група житари спекуланти и кулаци. Заявления за приемане не е имало, но в разговор някои стопани са проявили склонност да влязат в ТКЗС. Този благоприятен момент, обаче не е използван.

Отначало предложението на др. Първан Стоянов за масовизиране на ТКЗС било отхвърлено, но през Септември т.г. от ОК на БКП били изпратени др. Стан Станев – подпредседател на ОНС на ДТ и др. Никола Димитров – инструктор при ОК на ЛКП в с. Дреновец, да изработят план за подготовка масовизирането на ТКЗС.

Изработеният план бил приет от партийните организации в селото. В него се предвиждало оперативно бюро, което да ръководи акцията по проагитиране на набелязаните 86 стопани за приемане в стопанството.

Въпросът за масовизирането на ТКЗС не е бил решен от ОК на БКП в гр. Лом, а само от втория секретар на същия – др. Доситей Цветанов и председателя на ОНС на ДТ – др. Кръстю Живков, член на бюрото на ОК на БКП.

Акцията по подготовка масовизацията на ТКЗС започнала на 30. IX. т.г. За тази цел в селото били изпратени Никола Първанов – от отдел "земеделие" при ОНС, Светослав Цанков – агроном и Кирил Божилов – ветеринарен лекар, всички членове на БКП, които се включили в оперативното бюро, в което от селото влизали: Първан Стоянов – председател на селсъвета, Дончо Иванов – секретар на партийната организация при ТКЗС, Филип Георгиев – секретар на териториалната партийна организация, Марин Влашев – председател на ТКЗС, Иван Ил. Иванов – счетоводител на ТКЗС и Латина Бонова – всички членове на БКП.

Преди отпочване на акцията в селото ходили и другарите Стан Станев и Никола Димитров и инструктирали другарите Цанков, Първанов и Божилов да работят по изработения план, като не взели под внимание предупреждението на Първанов, че няма условия за масовизация.

На 30. IX. т.г. оперативното бюро провело квартални събрания, които били добре посетени, но желаещи за влизане в ТКЗС не се явили. При това положение бюрото взело решение да насочи усилията си за привличане за влизане в ТКЗС "възлови" стопани,

имащи авторитет над останалите, разчитайки, че това ще повлече и други стопани. Като "възлови" стопани били набелязани: Сретко Конов - кулак с 180 декара земя, Александър Сретков Конов - кулак с 100 декара земя, Найден Трифонов Маков - с над 100 декара земя, Боян Захариев - с 45 декара земя и др. - всички вражески настроени.

Набелязаните стопани били поканени на няколко пъти да станат членове на ТКЗС, но същите под най-различни предлози отказали. Оперативното бюро счело, че отказът на набелязаните стопани се дължи на обстоятелството, че те са укрили част от земите си и не са си издължили в пълен размер държавните доставки, поради което са по-добре материално от стопаните в ТКЗС. Имайки предвид горното съображение, към 3-4 октомври т.г. оперативното бюро решило да упражни административен натиск над набелязаните стопани и ги принуди по този начин да подадат молби за влизане в ТКЗС. За тази цел било решено да им бъдат съставени актове за укриване на земята, неизпълнение на държавните доставки или други нарушения и по този начин да упражнят натиск и ги принудат да влязат в ТКЗС. За целта били набелязани партийни членове, които да бъдат в помощ на служителите от селсъвета по разкриване нарушения, които да послужат за съставяне актове на набелязаните стопани. Същевременно било решено набелязаните лица първо да бъдат извиквани в оперативното бюро и поканени да влязат в ТКЗС, след което, ако откажат, да бъдат отведени в селсъвета и им се съставят актове.

По този начин са били съставени актове на стопаните Ал.Сретков Конов, Йордан Георгиев Горанов, Станко Лозанов Станков, Лозан Стоянов, Филип Генов, Горан Първанов, Гено Лозанов, Боян Захариев, Янко Ангелов и др.. С цел за усиление натиска над Филип Генов, на същия освен съставените актове, била изготвена характеристика в твърде черни краски, която му прочели, заявявайки му, че същата ще бъде изпратена на прокурора, за да бъде даден под съд и в гимназията за да бъде изключен сина му.

При извикването на стопаните да се явят пред оперативното бюро са били извършени редица нередности и закононарушения, като например:

1. Партийният секретар Дончо Иванов наредил на Иван Петров - горски милиционер, Павел Борисов Георгиев, Йордан Раинг-

лов Цветков и Алекси Петров Ников—всички членове на БКП, да доведат на всяка цена, жив или мъртав, частния стопанин Боян Захариев. На 3 октомври вечерта горните другари отишли в дома на Захариев и понеже същият не им отворил доброволно, изкривили железата на прозореца, от където се промъкнал Павел Борисов и отворил вратата. Иван Петров и Йордан Рангелов влезли с извадени пистолети, като Рангелов се заканвал на съпругата на Захариев, че ще я разстреля за гдето не отворят вратата. Заведен пред оперативното бюро Захариев се оплакал за извършеното насилие, обаче бюрото не му повярвало, считайки че той, като вражески елемент се опитва да клевети.

2. Същата вечер групата отишла да доведе и Кирил Алексиев. Понеже същият не пожелал да отвори вратата, групата се опитвала да се вмъкнат някои през прозореца, но междуременно успяли да отворят вратата със свой ключ и отвели Алексиев в оперативното бюро. На следващата вечер, научавайки се, че Алексиев избягал от селото, партийният секретар Дончо Иванов наредил на Иван Петров и Иван Стоянов—партиен член, да претърсят дома на Алексиев. Тъй като съпругата на Алексиев отказала да ги пусне, те счупили прозореца, вмъкнали се през него и направили пълен обиск на цялата къща.

3. На 5 октомври вечерта бюрото изпратило Иван Петров /горски милиционер/, Павел Борисов, Йордан Рангелов и др. да извикат частния стопанин Найдено Трифонов. При извикването му също било счупено стъкло на прозореца.

4. Същата вечер групата отишла да извика Гено Лозанов Спасов. Понеже той отказал да отиде, станало голямо скарване, блъскане по прозореца, при което били счупени 4 стъкла.

5. Същата вечер Иван Петров отишъл да извика Васил Симеонов Илиев, в чиято къща заседавало и самото бюро. Понеже Илиев не се обаждал, Иван Петров блъскал вратата и я натискал с цел да я изкърти, при което същата била напукана. Отворил прозореца и изкривил едно желязо, но не успял да влезе вътре.

При повечето от станалите насилствени извиквания се е дигала голяма врява, викове, закани, писъци, които са били слушани от съседните къщи. Някои от стопаните, които са знаели, че

са набелязани за извикване в бюрото, напуснали селото и отишли в други села, за да не бъдат намерени в дома им, когато ги повикат. Цялото село узнало за извършените безобразия. Членовете на оперативното бюро - Дончо Иванов и Никола Първанов /от отдел "земеделие" при ОНС/ също са знаели за метода, по който групата е довеждала набелязаните стопани, но не само че не взели мерки за прекратяването на безобразията, а Дончо Иванов даже ги поощрявал.

На 7 октомври т.г. Никола Първанов, чувствувайки, че възприетият метод от оперативното бюро - да се съставят актове и се упражнява натиск - е неправилен, запитал др.Евгени Трайков - първият секретар на ОК на БКП и др.Кръстю Живков - председателя на ОНС. По този повод др.Трайков забранил да се съставят актове и да се приемат такива стопани в ТКЗС. Акцията била прекратена на 7.X. т.г. поради заема.

При проведената анкета в селото, както и при извикването на другарите в ОК на БКП, виновните за допуснатите безобразия са се договорили да отричат, разчитайки, че на тях ще им повярват понеже са партийци. Също така другарите Никола Първанов и Дончо Иванов отричат, че са знаели за станалите безобразия, както и за договарянето на групата, която е извършвала извикванията, да отричат пред ОК истинността на посочените по-горе безобразия.

Отношението на партийците в с.Дреновец към безпартийните е неправилно. Стопаните, които са ван от ТКЗС се смятат за врагове. Особено подчертано в това отношение е държанието на председателя на селсъвета др.Първан Стоянов и председателя на ТКЗС - др.Марин Влашев. Редица въпроси във връзка със заменяване имотите, включени в блоковете на ТКЗС, връщане земи на изключени стопани, уреждане на вземане и пр. не са разрешени. Частните стопани орат определена за блокове земя, понеже земите им не са заменени.

Отношението на председателя на селсъвета др.Първан Стоянов към молбите на селяните е твърде лошо. Същият, когато стопанинът Иван Марков Георгиев му казал, че ще се оплаче на др. Червенков за гдето не се взема под внимание молбата му, отговорил, че той е В.Червенков и друг няма кой да му разреши въпроса. Освен

това постоянно псува и ругае всички.

Партийната организация е в лошо положение. Двамата секретари са почти неграмотни и изпълняват това, което Първан Стоянов им каже.

Предвид на изложеното по-горе,

П Р Е Д Л А Г А М:

1. Да бъдат предадени на съд: Иван Петров Иванов-горски милиционер в с.Дреновец, член на БКП, Павел Борисов Георгиев-домакин в ДО"Зърнени храни", канд.член на БКП и Йордан Рангелов Петров, завеждач пивницата на Народния съвет, член на БКП, затова, че без да имат право, през нощта насила са влизали в домовете на частните стопани и под заплахата с оръжие и закани, насила са ги отвеждали из къщите им.

2. Да бъде взето партийно отношение спрямо следните членове на БКП:

Другарите Доситей Цветанов - II-ри секретар на ОК на БКП в гр.Лом и Кръстю Живков-председател на ОНС на ДТ в гр. Лом и член на бюрото на ОК на БКП, затова, че без решение на бюрото на ОК са дали разрешение за отпочване акцията по масовизиране ТКЗС в с.Дреновец и не са упражнили нужното ръководство и контрол, в резултат на което са станали извращения на партийната и правителствена политика.

Др.Стан Станев-подпредседател на ОНС на ДТ в гр.Лом, за гдето е изработил неправилен план за масовизацията на ТКЗС в с.Дреновец, не е дал ясни указания за работата, не е упражнил контрол и ръководство по време на акцията и не е дал достатъчна помощ на другарите, когато са му искали такава.

Др. Никола Димитров - инструктор при ОК на БКП гр. Лом - затова, че не е дал помощ и не е упражнил контрол при посещенията, които е правил в с.Дреновец по време на акцията.

Др.Никола Георгиев Първанов - инструктор по ТКЗС при ОНС на ДТ в гр.Лом, затова, че като отговорник и ръководител на акцията по масовизацията на ТКЗС в с.Дреновец, не е настоял пред ОК да се отмени същата, когато е видял, че няма условия за провеждането ѝ, а така също за гдето заедно с цялото

оперативно бюро е вземал решение за упражняване административен натиск над набелязаните стопани да влязат в ТКЗС и когато получил сигнали, че се извършват безобразия, не вземал мерки за прекратяването им.

Др. Кирил Божилов - ветеринарен лекар, др. Светослав Цанков - агроном при ОНС на ДТ в гр. Лом, др. Дончо Иванов Първанов - секретар на партийната организация на ТКЗС в с. Дреновец и др. Филип Георгиев Трифонов - секретар на териториалната партийна организация в същото село затова, че като членове на оперативното бюро по масовизацията на ТКЗС, са взели решение да се упражни административен натиск над частните стопани за привличането им в ТКЗС и не са реагирали при получаване сведения, че се извършват безобразия, др. Дончо Ив. Първанов даже ги поощрявал.

Др. Първан Стоянов Кюперчев - председател на селсъвета в с. Дреновец и др. Марин Георгиев Влашев - председател на ТКЗС в същото село затова, че като членове на оперативното бюро по масовизацията на ТКЗС са взели решение за упражняване административен натиск над частните стопани и самите те активно са провеждали такъв натиск, измисляйки всевъзможни начини за провеждане на натиск, а така също, че не са реагирали на сигналите за извършени насилствени влизания в домовете на частните стопани и насилствено довеждане на същите пред бюро.

Другарите Иван Стоянов Кюперчев - член на ТКЗС и Алекси Петров Ников - магазинер в кооперацията, затова, че двамата са участвували в групата, която е упражнявала насилие над частните стопани и сами са упражнявали такова, но са вземали по-малко участие отколкото посочените в т.1, които се предлагат за съд.

София, 20 XII 1952 година

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИ РАБОТИ
- Генерал-лейтенант

Р. Цанков

ДЪРЖАВНА Сигурност
и колективизацията

81

Из архивите

352

*Съветска да не
да не е изоставена да не
за изоставяне на селскостопанските
11.11.1953 г.*

М. В. Р.
ОКОЛИНСКИ НАЧАЛНИК МВР.
12374
23 XII 1952
г. ВЪРБОКА

3663
24 XII 52

Строго поверително!

ОКОЛИНСКИ НАЧАЛНИК МВР.
гр. Пърново

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

От данните с които разполагаме е видно, че работата в ТКЗС по места не върви добре. На много места ТКЗС не са приведени на уставни начала, или ако са приведени това е станало съвсем формално без да се осчетоведят необходимите документи, допускат се преразходи, селскостопанският инвентар безразборно е изоставен на атмосферните влияния, не се полагат грижи за опазването на фуража, като се оставя на изгниване или разхвърля на по стопанските дворове. Редица селскостопански артикули, като дъвекло и др. са изоставяни неопределени още от блоковете, а за пребраните такива не се полагат достатъчно грижи за опазването им, какъвто е случаят в с. Върбока-Павликенско, оставяне е житото без да се допатира и същото е започнало да се разваля.

Недостатъчно грижи се полагат за добрите отглеждане и их изхранване на добитъка по места, което довежда до заслабяването на същият и негодност за каквато и да било земеделска работа, а имаме случаи вече на места и измиране на такъв.

Не по-добре е състоянието и на фермите по места /свиновъдни, коневъдни, овцевъдни и др./, където добитъка не се гледа добре заслабва и става носител на различни болести. През ноще се оставя без всякакви гледачи или отговорници и не малко са случаите на удешаване, обесване и др.

На много места по преценка на местните ръководители се вижда, че фуража за изхранването на добитъка няма да стигне през зимата, обаче не е сигнализирано за да се вземат мерки за това докато времето позволява или пък въпреки преценката им не съществува никакъв контрол по изхранването на фуража, като се правят маса разхишения на същият или се оставя на разваляне.

Ето защо, ако по всички тия нередности не се вземат мерки по места от местните ръководители и най-вече от органите на МВР, оставяме нашите ТКЗС уязвими от вражеска дейност, а резултатите от това са станалите случаи през пролетта на 1951 г.

За да се преведе в известност всяка една нередност в ТКЗС и фермите по които да се вземат бързи мерки съгласувани с Партията, всеки окр. Н-К. МВР в срок до 20 I. 1953 г., да представи обстоен доклад за всяко ТКЗС и ферма в околията му, като по места се влезе във връзка с съответният О.К. на БКП-селскостопански отдел и ако имат възможност да изпратят човек за обхождане ведно с О.Р. от управлението Ви. При обхождането лично ръководният състав на МВР да вземе участие в ония ТКЗС, кадето работите вървят най-лошо.

Освен от данните придобити от обхождането в доклада да се ползват и агентурни данни.

При изготвянето на доклада се ръководете от следните точки:

- 1. Да се даде състоянието по отделно за всяко ТКЗС и ферма, като за фермите се опомене какви са и с колко /броя / животни разполагат, ако е отделно към ДЗС да се опомене към кое.
- 2. Приведено ли е ТКЗС на уставни начала и ако не е защо, кои са причините за това.
- 3. Какво е състоянието на фуража и ще стигне ли за изхранване на добитъка през настоящата зима.

4. Какво е състоянието на добитъка и какви грижи се полагат за отглеждането и изхранването му. Зачислен ли е същият с актове на отглеждачи и ако не е по какви причини.

5. Какво е състоянието на селско-стопанският инвентар и пребран ли е същият под сухо.

6. Правят ли се разхищения на фуража и зърнените храни и снасят ли се дажбите по постановлението на министерския съвет за животновъдството.

7. Какво е състоянието на зърнените храни заделени по специалните фондове.

8. Има ли площи предвидени в есенния т. посевен план незасяти и по какви причини. До къде е достигнала дълбоката есенна еран в съотношение плана за същата.

9. Какво е финансовото състояние на ТКЗС, има ли отклонения на средства и по какви причини.

10. Какво е средното възнаграждение на отделен кооператор за 1 трудо-ден.

11. Подсигурена ли е достатъчна физическа охрана на стопанската.

12. С какъв агентурно-информационен апарат се разполага в всяко стопанство и колко от вражеските елементи са вземати на оперативен отчет, като се опомене какви са резултатите от досегашната работа.

Заостраме Ви вниманието, че докладите трябва да бъдат обстойни и да отразяват истинското положение на всяко отделно стопанство за да може въз основа на същите по места да се набележат мерки за изправянето на допуснатите грешки и извържения, а ние от своя страна да сигнализираме окр.К-Т. на БКП, за да се вземат мерки от окръжен мащаб да избягване предварително евентуално бружение през настоящата пролет.

Няма да има никакво оправдание за оня екол.Н-К. МВР, който се отнесе формално към изпълнението на тази важна задача, или пък допусне евентуално бружение в околията си-носи лична отговорност.

Отпечатано в 8 екз.

Екз.1-7 адресанта.

Екз.8 към дело.

Изпълнил: лейт. *С. Денев*
/Хр. Денев/

ОКРЪЖЕН НАЧАЛНИК МВР: *Ат. Трайчев*

ЗАМ. ОКР. НАЧАЛНИК МВР: *Илиян*
майор Кр. Джамалов/

УТВЪРЖДАВАМ:.....
Подполк. Ил. Михайлов
НАЧАЛНИК ОКРУГ МВР.
.....1953 год.
СОФИЯ

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Бурнев
а от този данни да се вземат данни за кулаците и за о.р. за всички разпоредби
Колко са взети на р/ка а тези които са взети не са подсигорени с достатъчно
агентура. Това се дължи на не постоянната работа от страна на околните.
Поради това, че работата по линията не се доведе до край съгласно заповед 80 на др. Министър, като се допуснаха грешки при определяне който не са влезли в ТКЗС или пък са откопували работници за прибиране на реколтата но не системно. Определените кулаци за които има материали не са взети на р/ка а тези които са взети не са подсигорени с достатъчно агентура. Това се дължи на не постоянната работа от страна на околните.
ПЛАВНИ
13.7.53 г.

74

ОТНОСИО:-подобрение работата по линия на Кулаци и допълнение заповед № 80 на др. Министър МВР.

Поради това, че работата по линията не се доведе до край съгласно заповед 80 на др. Министър, като се допуснаха грешки при определяне който не са влезли в ТКЗС или пък са откопували работници за прибиране на реколтата но не системно. Определените кулаци за които има материали не са взети на р/ка а тези които са взети не са подсигорени с достатъчно агентура. Това се дължи на не постоянната работа от страна на околните. За довеждане заповедта до край по околии ще бъдат изпратени о.р. както следва .

- 1/Б. Слатинска. --ст. о.р. Ив. Байловски.
- 2/Ореховска. --и-р. Сл. Павлов.
- 3/Врачанска. --стр. --И. Цуров.
- 4/Ломска. о.р. Ст. Симеонов.
- 5/Видин. о.р. В. Йоцов.
- 6/Кула. -- " --
- 7/Белограчик ст. о.р. Р. Минев.
- 8/Михайловград. и-р. Делгински.
- 9/Верковица. -- " --

За изпълнение на заповедта ще бъдат проведени следните задачи:

- 1/Да се провери колко кулаци са установени, за колко са изготвени справки. Саците да бъдат изготвени съгласно заповед 80 на др. Министър.
- 2/Да се поставят на преценка ~~изготвени~~ данните от справките и с проверки дали отговарят на исканията за определяне на кулак, поради това че за кулаци са определени средни селяни.
- 3/Всячки кулашки елементи да минат към помощния отчет.
- 4/Справките да се изготвят в 3 екз. и се изпратят по 2 екз. в Отд като тези които са членове на ТКЗС да се праат на IV-б отделение а часиците на III отделение.
- 5/ Всички справки се извадят в списък които да придружава справ

необходими за централната картотека в София.

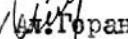
6/ При изготвяне справките и списаците да се отрази къде се намира лицето понастоящем тъй като много кулашки елементи са преселени на други места като земите са си продали или дали на фонд в ТКЗЗ или пък на близки роднини.

7/ Да се открият р/ки на всички кулашки елементи за които има данни че провеждат вражеска дейност, като се търсят като политически врагове а не както бе до сага за неиспълнение на държавни доставки.

8/ До 15. II. 1953 год всички р/ки по линия на кулаци водени до се обезпечат с агентура.

9/ Да се направи проверка на всички получени материали по агентурен и други пътища, с цел използване на същите за ~~забавяне~~ ~~забавяне~~ материали за вербовка на агентура.

10/ До 25. II. т.г. да се изисква от околите да изпратят доклад по довеждане до край заповед 80.

ПРЕДЛАГА, Началник отделение III-то:
ст. лейт. / Горан

35

Др. Цветков,

Не ми става вече ясно,
 при такъв безобразие, като
 са доучени в Ломско и
 при заключението на др.
 Г. Цветков, как ми се
 представя проектът - ре-
 шение за ликвидиране
 на задушаването и
 ликвидиране и престане?
 Обяснението си дава
 във връзка с доучаване
 на кар. др. законът за
 отглеждане на населението раз-
 решаване "и др."

20.5.50
 Цветков

34

ДРУГАРЮ ЖИВКОВ,

Във връзка с информацията на др. Георги Цанков, че в село Дреновец, Ломско са извършени груби нарушения при включването на селски стопани в ТКЗС, на 22 октомври 1952 година, в ЦК бяха повикани въпросните другари извършили нарушенията. Тогава беше решено, без да е записано, да бъдат задържани и се уясни техната вина.

Ако следствието е показало, че те са нарушили законите в страната, те трябва да понесат съответната отговорност. Ако ли пък следствието е установило, че те не са виновни, то те следва да бъдат освободени, за което не е нужно и предлагам да не се взема решение на ЦК.

23 януари 1953 година.

Плац

*Добро решение
да се допусне
вземането на
материалите
и да се предават
за прокура.*

РЕШЕНИЕ "А" №....

НА ПОЛИБЮРО НА ЦК НА БКП ОТ.....1953 г.

Задържаните от органите на Народната милиция Иван Петров Иванов, член на БКП, Павел Борисов Георгиев, член на БКП и Йордан Рангелов Петров, кандидат-член на БКП, във връзка с допуснатите нарушения на народно-демократическата законност при опита за насилствено разрастване на трудово-кооперативното земеделско стопанство в с. Дреновец, Ломско, да се освободят и следствените материали за тях да не се предават на прокура.

*Съгласи ми челоше, и
избрахат по-рб. илюви в
израчоташий на др. Чаша
в неговия големия земна
Гадан чурвените кои видна
откоорити. Инае се попра
тея «вадренотиска с илювант».*

[Handwritten signatures]

*Д-р Крушев
да се освободи
от всяка партийна
вече заседание*

Другарю Г. Цанков,

По поръчение на др. Т. Живков,
изпращам Ви проекто-решението и Ваши-
те материали относно извършените законо-
нарушения в с. Дреновец, Ломско, за да
ги докладвате в Политбюро както е ре-
волюцията на другаря Вълко Червенков.

3 февруари 1953 г.

Сем В. Стоянов

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И КОЛЕКТИВИЗАЦИЯТА

87

Из архивите на

360

13/6

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ - ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

СПЕЦИАЛНО СЪОБЩЕНИЕ

ОТНОСНО: Извращенията направени в с. Козлодуй, Оряховско във връзка с събирането на държавните зърнодоставки.

Министерство на вътрешните работи разполага с данни от които е видно, че в село Козлодуй, Оряховско грубо се нарушава Постановление на Министерския съвет и ЦК на БКП по издължаване на зърнодоставките през 1952 год., което се изразява в следното:

На 29. I. т. г. комисията на първо ТКЗС начело с партийния секретар при същото др. _____, извикали частния стопанин Марин Стефанов ДОПАРИНОВ, който на въпроса на комисията кога ще издължи държавните си доставки не отговаря нищо. Председателя на стопанството _____ се обажда по телефона на лицето _____, който се намирал в стаята на председателя на селсъвета какво да правят, на което _____ отговорил: "да се разкулачва". В момента един от комисията изгасва осветлението и нанасят жесток побой на ДОПАРИНОВ.

На същата дата към 22 часа група от 5 човека по нареждане на партийния секретар при трето ТКЗС отива в домът на Цветан Ангелов ПАРИЧКОВ с цел да извика същия да отиде в клуба на стопанството за отчитане на държавните доставки. Същите чукали по прозорците на ПАРИЧКОВ и изкъртили вратите на къщата. На другия ден до ПАРИЧКОВ бил извикан в канцеларията на председателя на стопанството др. _____, който заедно с лицето _____ нанасят побой на ПАРИЧКОВ.

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата : 22.05.2015г. Секретар : *[Signature]*

На 28.1. т.г. група от няколко човека при второ ТКЗС е изпратена през ноща от партийния секретар при същото да отиде и докара стопанина Димитър ВОКИНОВ, за да си отчете държавните доставки. Последните тропали и викали но ВОКИНОВ не се обадил. Един от групата се качва на къщата и през тавана отваря вратата на другите, като измъкват ВОКИНОВ и жена му и ги закарват в клуба на стопанството, където имало още частни стопани. Комисията извикала едно лице което свирело на акордеон и принуждавала докараните селяни да играят хоро.

Друга група от четвърто ТКЗС отива в дома на частния стопанин Йон Цветанов ЦЕТКОВ към 23 часа изпратена от партийния секретар др. Ване РАЦОВ да го доведе да издължи държавните си доставки. Когато почукали на вратата се показала снахата на ЦЕТКОВ и върху нея се нахвърлял да я бие Флореско ОПРОВ. След като групата си отива снахата на ЦЕТКОВ констатира, че са задигнати 7 калъпа сапун и 2 котела.

Побой е било нанесено на следните лица поради неиздължаване задължителните си държавни доставки за 1953 год.

1. Георги Маринов АВАРОВ, притежаващ 80 декара земя и произхождащ от кулашко семейство. Не е издължил 1256 кгр. царевица и 18 килограма фасул.

2. Цветан Димитров БОГОВЕВ кулак притежаващ 70 декара земя. Не е издължил 1680 кгр. царевица и 17 кгр. фасул.

3. Йон Опров МАРКОВ притежаващ 92 декара неиздължил 2394 кгр. царевица.

4. Симеон Арсов ЯНАКИЕВ - притежаващ 50 декара земя неиздължил 700 кгр. царевица.

5. Цветан Ангелов ПАРИЧКОВ - притежаващ 102 дек. не е издължил 1880 кгр. царевица, 80 кгр. фасул, 600 кгр. жито, 80 кгр. овес и 80 килограма ечемик.

6. Цветан Иванов ЦАУНОВ - притежаващ 33 дек. земя. Не е издължил 574 кгр. царевица.

7. Тодор Илиев СТОЙЧЕВ - притежаващ 82 декара. Не е издължил 1200 кгр. царевица.

8. Тодор Стефанов ЧУЧУНБЕВ - притежаващ 48 дек. Не е издължил 1000 кгр. царевица, 27 кгр. фасул, 605 кгр. жито, 27 кгр. овес и 27 кгр. ечемик.

КРДОПБГДСРСБНА	1
чл. 31, ал. 6	
от ЗДРДОПБГДСРСБНА	
Дата : 22.06.2016г. Секретар : <i>[Signature]</i>	

158

8.-

Побоя е нанесен от следните лица:

1. - чл. БКП бедно семейство. Председател на ТКЗС в селото.
2. - чл. БКП бедно стопанство.
3. - чл. БКП бедно семейство.
4. чл. БКП бедно семейство. Председател ТКЗС 4.
5. чл. БКП бедно семейство.
6. чл. БКП бедно семейство.
7. чл. БКП бедно семейство.
8. чл. БКП бедно семейство.
9. чл. БКП бедно семейство.

София, 21.11.1953 г.

МИНИСТЪР НА ВЪТР. РАБОТИ
-Генерал-лейтенант:

/Г.Данков/

КРДОПБГДСРСБНА	1
чл. 31, ал. 6	
от ЗДРДОПБГДСРСБНА	
Дата : 22.06.2016г. Секретар : 	

12
4
Строго поверително!

СПЕЦИАЛНО СЪОБЩЕНИЕ

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

ОТНОСНО: Извършения по прибиране
държавните доставки в Гр. Янежа.

МВГ разполага с данни от които е видно, че на 2.II.1953 г. в гр. Янежа председателя на IV-то ТКЗС Георги Борисов КАЛЕЙЧЕВ извикал в канцеларията си частния стопанин Иван Кръстев МАРЕНСКИ – н.петковист, притежаващ 40 д. земя, да издължи държавните си зърно-доставки. МАРЕНСКИ обяснил, че за това е излежал 6 месеца затвор и глоба 400 лева, осъден е да заплати сумата 2,800 лева – стойността на доставката. Независимо от всичко КАЛЕЙЧЕВ го нахаква и го вкарва в мазето, като го накара да си съблече горните дрехи. МАРЕНСКИ казал на КАЛЕЙЧЕВ, че съдията му е казал, че доставките ще събират от тях, тогава КАЛЕЙЧЕВ го освобождава и му заповядва да донесе бележка от съдията.

Същият ден КАЛЕЙЧЕВ извикал частния стопанин Тодор Ангелов КОЧОВСКИ притежаващ 40 д. земя, николапетковист, като го предупредява да издължи държавните си доставки. КОЧОВСКИ казал, че не може да издължи доставките си. КАЛЕЙЧЕВ нареди на бригадите Илия ИВАНОВ ВЛАДКОВ и Иван Въртов ДАМЯНОВ и двамата членове на ВКП да вкарат в мазето КОЧОВСКИ и да се съблече гол. След като стоял известно време го извеждат и го пращат в Народния съвет.

В същото време председателя на Градския народен съвет Борис Тонов НИКОЛОВ извикал стопанина Матин Иванов ДЕНЕНСКИ притежаващ 20 д. земя, като го предупредява да издължи държавните си доставки. Стопанина казва, че не може да си издължи доставките. Председателя го задържа целия ден и го освобождава, като го преду-

2. -

преждава да търси и купи жито, за да се издължи.

През същата нощ няколко души отиват в дома на ДЕНЕНСКИ и му казват да се яви при председателя на IV-то ТКСЗ - КАЛЕЙЧЕВ.

Към 2 часа през ноща същият отива при КАЛЕЙЧЕВ и му казва, че не може да издължи държавните си доставки. КАЛЕЙЧЕВ заедно с Илия Иванов МЛАДЪКОВ и Иван Въргов ДАМЯНОВ откарват ДЕНЕНСКИ в мазето, като го накачват да се съблече гол, след което си излезли. Преди това КАЛЕЙЧЕВ е ударил няколко пъти ДЕНЕНСКИ. След известно време при ДЕНЕНСКИ идва братът на председателя Ненчо БОРИСОВ и го освобождава. Когато ДЕНЕНСКИ е ударен от КАЛЕЙЧЕВ е казал, че ще се оплаче за това, на което КАЛЕЙЧЕВ отговорил: "Оплаквай се, аз съм БЪЛКО ЧЕРВЕНКОВ".

26.II.1953 год.

С о ф и я.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ:

/Ген.лейт.-Г.Цанков/.

Лично строго поверително!

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

Д О К Л А Д

ОТНОСНО: - извършената работа по изпълнение заповед № 80 на др. Министър от Отделение III-то при Отдел ДС Враца.

В миналия доклад от 9.VI.1952 год. бяхме посочили, че в Брачанския окръг са установени 2178 кулаци, като за 2096 са изготвени справки проучвания.

При прегледане на справките се оказва, че околните неправилно са проучили кулаците като са проучили за кулаци голем брой средни селяни. Също така изготвените справки бежа не тълни като липсваха данни в тях от които да се види, че проученото лице действително е кулашки елемент. В някои справки липсваха данни за семейството му, притежавания земеделски инвентар, сгради, добитък, експлоатирал ли е чужди труд и пр.

Това именно наложи, през м. Ноември 1952 год. Отделението да изготви инструктивно писмо с набелязани мероприятия което се изпрати до околните на които се дадоха указания да прегледат наново всички справки по кулаците, да изключат тези средни селяни които неправилно са ги включили като кулаци и за останалите да изготвят допълнителни справки проучвания в които да се отразят всички данни съгласно заповедта. Също така бежа изпратени и о.р.-ци от Окръга специално по тази задача с което работата се подобри.

До сега в Брачански окръг са установени и проучени общо 1034 кулаци, от които 152 са членове на ТКЗС за които справките от проучва са предадени на IV-то б. Отделение. По линия на трето Отделение са установени 982 кулаци, без Ломска и Брачанска околии, за които са изготвени справки проучвания и се водят на списъчен отчет както в околните, так и в окръга.

От установените и проучени 982 кулаци, 54 се водят на р/ки по линия на кулачество и 48 по други линии, предимно по н. Петковисти. До сега също така 84 кулаци са вземени на помощен отчет.

От излизането на заповедта до сега са вербовани общо 130 сътрудници, от които, информатори 60, агенти - 57 и резиденти - 13.

= 2 =

За правилното раководство и възпитание на агентурата са вербовани 17 Я/К в Ломска околия. Освен това за разработването на кулаците се изпълзва и агентурата по други линии. Голяма част от агентурата по н.петковисти са и кулаци и се изпълзват за разработването на кулаците въпреки че се отчита по н.петковисти.

До сега по изпълнение на заповедта по добра работа е дадена в Ломска, Видинска, Михайловградска и от части в Ореховска околии. Така например в Ломска околия са вербовани 32 агенти, 25 информатори, 10 резидента и 17 Я/К. Службата в Лом води една груп. р/ка с 3 обекти, 26 ОНД и 29 са взети на п.о.. В Видинска околия до сега са установени и проучени 76 кулаци и са вербовали 18 сътрудници и водят на оперативен отчет 10 кулаци по различни линии. В Михайловградска околия са установени и проучени 163 кулаци и са вербовали 26 сътрудници от които 15 агенти и 9 инф и 2 резиденти. Разработват 9 кулаци по различни линии и 40 са взети на п.о.

Все още е слаба работата по линия на кулаци в Врачаска, Бело слатинска, Берковска и другите околии в окръга, където само са установени и проучени кулаците и се водят на списъчен отчет, обаче слабо се работи по придвижане на агентура и завеждане на разработки най активните кулашки елементи.

Отделението до сега слабо е работило по този линия, а повече е обръщало внимание на н.петковистите където имахме заведени най-много разработки по които в по голямата си част участваха и кулаци като бивши н.петковисти.

За подобрене работата по кулаци в последно време са натоварени о.р.от Окръга които ще отговарят за работата по н.петковисти и кулаци с което сметаме, че ще можем да придвижим и този линия.

Враца - 17.IV.1953 год.

ИЗГОТВЕН, и.д. ИНСПЕКТОР "ИП":

Ил. лейт. - ин. Байновски.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ III-ТО:

Ст. лейт. - ал. Горанов.

"УТВЪРЖДАВАМ"
ПОМОЩНИК МИНИСТЪР МВР
Генерал майор

/Ап. Кочев/
37-1

София, 31 - 1 1953 г.

2-2199
37/8-88

КРАЙНО СЪСЪБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
СОЗДРАТЕЛЪ СЪСЪБНА

Строго поверително!

*До-платило до е
увед. м.к. - м.т.т.т.
нез. - съществ.
вмешателство !!!*

*Да се вземе
най-точно и
късно на партизан
сумасания
Плевенски - изработен и изпратен
на ТКЗС с цел разтуряне на селите
и взети мези от кооперативите
МВР за преминаване на тази дейност.*

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

ОТНОСНО акт извършен в дейността на
вражеско подполковно отделение
на ТКЗС с цел разтуряне на селите
и взети мези от кооперативите на
МВР за преминаване на тази дейност.

От данните посъществил в последно време в управлението е
видно, че вражеското подполковно отделение активно насочва своята дейност
към разлагане на неукрепените членове на ТКЗС и разтуряне
на кооперативните стопанства. Николка Петровица, Куданка и
други вражески елементи водят усилен агитация за напускане
на ТКЗС, за неизлизане на работа, тъй като било предстоящо
разтурването на кооперативните стопанства и пр., като това
свързват и с последните международни събития.

Подаващите заявления за напускане на ТКЗС и подготвящи-
те се да подават такива заявления най-често се мотивират, че е
изтекъл тригодишния задължителен срок за членуване в ТКЗС и
никой не може да ги задържа повече в стопанствата, други, че
не могат да търпят нередностите, които се вършат в стопанства-
та от местните ръководители и трети, че са стари и не могат
да изработват необходимите трудов дни, за да се изхранват.

В последните два три месеца във Врачански окръг са пода-
дени с такива мотиви над 2500 заявления, Плевенски - 40, Тър-
новски - 126, Русенски - 64 и Пловдивски - 139. Еденични слу-
чай на подаване на заявления има и в другите окръзи.

Освен това на редица места са получени сигнали за подготовка за подаване на заявления. Бригадир в ТКЗС с. Карлуково - Луковитско се е изказал, че до есента ще бъдат подадени повече от 200 заявления за напускане на стопанството, тъй като изтичал тригодишния срок. Такива настроения има в ТКЗС-та в селата Обнова и Крушовица, Плевенско, Криводол, Елин Пелинско, Църква, Димитровско, Бела Черква, Павликенско, Гарван, Силистренско и др.

Г. ВРАЧАНСКИ ОКРЪГ

Характерно за Врачански окръг е това, че още при образуването и масовизирането на кооперативните стопанства през периода 1948-1950 година бяха допуснати редица извращения на партийната и правителствена политика. Вследствие на това през 1951 година имаше масово създадено настроение против ТКЗС. Това разбира се беше плод и на активната дейност на вражеското подполие и на агентурата на УДБ. След взетите решителни мерки положението сравнително се подобри и врага чувствително ударен измени своята форма на дейност преминавайки в по-голямо подполие.

В последно време, обаче, през месеците май, юни и юли т.г. врага отново се е активизирал и насочва своите усилия срещу ТКЗС, което е видно от следните примери:

1. ТКЗС - с. Ново село, Видинско

ТКЗС - с. Ново село е образувано към края на 1950 година и масовизирано през 1951 година с 2601 работоспособни кооператори. От 25 юни до към днешна дата от същото стопанство са подадени около 130 заявления за напускане на стопанството.

От направената проверка от Окръжно управление МВР се установява, че като главни подбудители се явяват лицата Петър Георгиев ПЕЛИН с около 80 декара земя, бивш николапетковист и Захари Георгиев БАУЛОВ, обект на разработка "Кораб" по американска линия. Същите са се изказали пред инж. "Моша", че трябва да се обикалят хората и да се подканят да подадат заявления, тъй като приближавали три години от влизането им в стопанството и могат да бъдат освободени. По данни от същия сътрудник Петър ПЕЛИН на 4.VII. се е похвалил, че вследствие

на неговата работа всички кооператори от техния квартал са подали заявления за напускане на стопанството. Че това масово подаван на заявления е акт на организирана вражеска дейност говори и факта, че са подавани заявления от името на някои кооператори без да знаят това. Такъв е случая с Петко Флоров ФАГАТОВЕВ, без знанието на когото е подадено заявление и от неговия зет адвокат вражески настроен.

От извършената проверка от Окръжния комитет на Партията се установява, че създаденото положение е и в резултат на не добрата партийно-политическа работа. Партийната организация се е откъснала от производството и изпълнението на производствените задачи.

Вследствие на лошата организация на работата в стопанството над 6,000 декара лозя са буренясали, добива е унищожен от перноспорта и ще се получи около 10% от нормалния добив, а това е основния източник на парични средства на стопанството. Също така има не окопани втори път 800 декара царевича, младите лозя са буренясали като ливада и пр. Пшеницата не е добра, посева е редък и буренясъл.

Примерният устав и 138-то постановление за организация и заплащане на труда не са приложени изцяло, съществува до голяма степен уравниловка при заплащане на труда в растениевъдството и животновъдството. Бригадите не са в постоянният си състав и немаат строго определени площи, има разпилени и отклонени средства от фондовете. Председателя на ТКЗС и управителния съвет са обсебили правата на общо кооперативното събрание, както е случая с назначаването и уволняването на бригадири. На различните длъжности в стопанството и селото са назначавани роднини и приятели.

В канцеларията на стопанството са се загнездили бивши легионери, като главния счетоводител и др. които се отнасят бюрократично към исканията на кооператорите.

Повече от 500 работоспособни кооператори не отиват на работа в стопанството и са напуснали селото.

Всичко това е дало достатъчно материал за водене на активна вражеска дейност, особено в последно време. Брага е пустнал слух, че срока за подаване заявления е края на юни и който изпусне този срок след това не може да се освободи.

2. ТКЗС - с.Градец, Видинско

ТКЗС - с. Градец е образувано през 1950 година и масовизирано през 1951 година. В продължение на повече от две години е преживявало остри сътресения и не е могло да се укрепи. В настоящия момент не излизат на работа около 150 кооператори. Една от основните причини за това създадено положение са допуснати извращения и нередности от местните ръководители.

Поради лошата организация на отчетността и по вина на ръководството са преавансирани някои кооператори приближени на ръководството, а стопанството е изоставено без всякакви резервни храни и когато някои затруднени кооператори са поискали да бъдат подпомогнати това не е могло да стане. Сегашния председател на стопанството със своята немарливост и бездушие е отблъснал кооператорите. Вследствие на лошата организация на труда редица селско-стопански работи не са завършени. Така например и до сега стоят неокопани 900 декара царевича, а много култури в зеленчуковата градина са провалени. Стопанството не е приведено напълно на уставна база. Председателя на стопанството, председателят на ТПК и други от ръководството притежават повече от определената земя за частно ползване.

Председателя на ТПК на 3 юли с започване на жътвата е ходил да измерва земите оставани за частно ползване и там където са били повече от определените декари е ожънвал и овършавал за своя сметка.

3. ТКЗС - с. Г.Вереница, Михайловградско

От месец януари до края на месец април 1953 година са подавани молби за напускане на стопанството от 12 кооператори. Задържано е лицето от същото село, който в морбата си за напускане на ТКЗС е написал, че ще убие председателя на ТКЗС и при следствието е признал, че лицето, частник вражески настроен го е накарал да извърши това. Получени са сигнали, че някои кооператори също ще подадат заявления за напускане на стопанството ако бъдат освободени тези подали молби по-рано.

4. ТКЗС - с.Дупляк, Врачанско

На 13,14 и 15.VI. т.г. 11 кооператори от това ТКЗС са

КРДОПБГДСРСБНА	1
чл. 31, ал. 6	
от ЗДРДОПБГДСРСБНА	
Дата : 22.06.2018г. Секретар : <i>[Signature]</i>	

подали заявления за напускане на стопанството, като са се мотивирали, че изтича 3 годишния срок и трябва да бъдат освободени. Причините не са известни.

5. ТКЗС - с.Гъмзово, Видинско

По данни от Министерството на земеделието в ТКЗС с. Гъмзово са подадени 24 заявления за напускане на стопанството причините за което не са известни. А по сведение на др. ЙОЦОВ от Организационно Кооперативно земеделие подаването на заявленията в с. Гъмзово се дължало на близостта му до с. Ново село и че там организацията на труда била много по-лоша.

6. ТКЗС № 1 - Бяла Слатина

По данни от Министерство на земеделието са подадени 20 заявления и е едно от най-лошите стопанства в окръга.

7. ТКЗС - с.Василовци, Ломско

Някои кооператори от това ТКЗС под влиянието на Сергей ВАСИЛЕВ, бивш бакалин, Васил ВАНКОВ бивш търговец на свине и Коста НИКОЛОВ бивш полицаи, по донесение на с.с. "Петров" се готвели да подадат заявление за напускане на стопанството след прибиране на реколтата.

Във Брачански окръг все още не излизят на работа кооператори подали заявления за напускане стопанствата през 1951 г. Такива са в ТКЗС с. Гаганица, Берковско 24 семейства, Коста Перчево - 50, Чичил, Кулско - 40.

II. ТЪРНОВСКИ ОКРЪГ

В Търновски окръг по характерни случаи на подаване на заявления за напускане на ТКЗС и активна вражеска дейност имаме в следните ТКЗС:

1. ТКЗС- с.Драганово,Г.Оряховско

През периода от 27.VI. до 14.VII. т.г. в стопанството са подадени 34 заявления от кооператори за напускане на същото. Повечето от заявленията са писани преди 1.VII. и са изпратени с препоръчани писма до ръководството на ТКЗС. Горното ТКЗС е

6.-

образувано през 1948 година, а масовизирано през 1950 година с 1081 домакинства и 25,000 декара обработваема площ земя.

От извършената проверка от Окръжния комитет на Партията се установява, че главната причина за това е била слабата масово политическа работа на партийната и други организации, което е дало възможност на врага да работи всред кооператорите. Поддалите заявления кооператори /почти всички/ пишат, че са болни, стари и че е изтекъл тригодишния необходим по устава срок и пр. Редица кооператори сочат като причина грубото и бездушно отношение към тях от страна на председателя, бригадирите и звеноводите. От друга страна се е получило известно обезверяване в някои стари кооператори вследствие на неподпомагане същите от стопанството.

2. ТКЗС - с. Добри Дол, Г. Оряховско

Подадени са около 1-ви май 60 заявления от бедни и средни кооператори за излизане от ТКЗС, от които 8 в резултат на разяснителната работа са изтеглени. След взетите мерки и подобряване работата по партийна линия нови заявления не се подават, обаче кооператорите отказват да изтеглят подадените такива. В заявленията са се мотивирали, че са болни и не са в състояние да работят и понеже е минал тригодишния срок искат да напуснат стопанството и да им се върне земята. Между членовете е бил разпространен слухът, че ще бъдат валидни само тези заявления, които са подадени до 1-ви май.

3. ТКЗС - с. Дамяново, Севлиево

По данни от Министерство на земеделието в ТКЗС с. Дамяново през м. май т.г. са подадени 22 заявления като причините за това не са ни известни.

4. ТКЗС - в. Д. Оряховица, Г. Оряховско

По данни също от Министерството на земеделието са подадени 18 заявления за излизане от стопанството, като причините не са известни.

5. ТКЗС - с. Горско Сливово, Павликенско

На 20 юли т.г. в това село на черната дъска е била закачена листовка със следното съдържание: "Драги кооператори ние не сме за експлоатацията" и по-надолу се казва, че на трудовен

се получава само по едно кило жито и 1.50 лв. пари, а купували продукти /краставици/ по 2 лева и че другарите са си настанили жените по разни сладкарници, будки и пр., а те от никъде нищо не получават.

III. ПЛЕВЕНСКИ ОКРЪГ

В Плевенски окръг вълненията през 1951 година бяха най-силно изразени, като се направи опит за заграбване на добитъка, инвентара и пр. В настоящия момент /през юни/ са подадени около 40 заявления. Няма масово подаване на заявления, обаче на много места старите заявления не са изтеглени и някъде кооператорите се интересуват дали са в сила. Има сигнали също така и за подготовка за подаване на заявления.

1. ТКЗС - с.Реслец, Луковитско

На 23.VI. в горното село е намерен позив написан с химически молив със следното съдържание: "Другари не подавайте се на комунистите да използват вашия труд, не ходете на никакви надници, вашия труд се използва напразно. Американското правителство има намерение и е взело всички мерки за война и този който има надници /в ТКЗС/ ще му бъде тежко и горко.

2. ТКЗС - с.Карлуково, Луковитско

По донесение на с.с. "Колю" бригадира Васил БОТИМОВ от същото ТКЗС се е изказал пред Вуто ДИЧЕВ, че през есента ще бъдат подадени повече от 200 заявления за напускане на ТКЗС, тъй като изтекли три години.

3. ТКЗС - с.Пасарево, Плевенско

През месеците юни и юли 8 кооператори от това стопанство са подали заявление за напускане с мотиви, че изтича тригодишният срок.

5. ТКЗС - с.Царевец, Свищовско

Около 20% от кооператорите на това ТКЗС не излизат на работа в стопанството. Изпратени били войнишки бригади в помощ на жътвата, а кооператорите не излезли да работят. Същите отивали да продават кайсии в града или пък по други строителни обекти. Полската работа значително е изостанала, има некомпана царевица и др.

6. ТКЗС- с.Горник, Луковитско

Пенка ГЕОРГИЕВА родена от същото село, а живуща в София съобщава, че поради неудачно ръководство работата в ТКЗС е много лоша, което е довело до не окопаване на цели блокове от царевица. Много от кооператорите са се отклонили от стопанството, някои отиват на работа в Червен бряг, други отглеждат крави за мляко и пр. Членовете на ТКЗС са се оплакали, че партийния секретар има неправилно отношение към тях. Управителния съвет неправилно е разпределял продуктите.

IV. РУСЕНСКИ ОКРЪГ

Русенски окръг се характеризира с лошата организация в някои ТКЗС, като "Червена вода", Русенско, Голямо врънйво, Русенско, Горно абланово, Русенско, Полско косово, Долна студена и др., където кооператорите без подаване на заявления напускат и отиват на работа по строителните обекти. В резултат на липса на работна ръка много полски работи силно изостават.

В последно време за окръга са получени около 64 заявления за напускане на ТКЗС, а има неизтеглени и от 1951 година.

1. ТКЗС - с.Здравец, Исперихско

Лицето Мюмюзал Мехмед АЛИЕВ, член на ТКЗС е говорил пред група кооператори турци, че след изтичане на тригодишния срок през есента на тази година могат да напуснат стопанството. Този слух се е разпространявал всред всички кооператори и има настроение за напускане, но подаване на заявления още няма.

2. ТКЗС - с.Острица, Беленско

Подадени са 16 заявления през юни и юли т.г. за напускане на стопанството. Мотиви, че е изтекъл тригодишния срок и имат право да напускат.

3. ТКЗС - с. Копривец, Беленско

Подадени са 9 заявления със същите мотиви.

Общо в Беленска околия има подадени 33 заявления и неизтеглени от 1951 година 380.

4. ТКЗС - с.Страцимир, Силистренско

Лицето Стоян НИКОЛОВ среден стопанин, член на ТКЗС е пустнал слух, че е било изпратено писмо от др. Червенков до секретаря на селсъвета, в което се казвало, че кооператори, които са подали заявления през 1951 година и не искат да работят в ТКЗС могат да бъдат освободени. Случая е разследван веднага и по нареждане на прокурора лицето е задържани и подведено под съдебна отговорност.

5. ТКЗС -с. Голямо албаново, Русенско

В това стопанство на работа излизат само 50-60 семейства. Останалите отказват да излизат на работа, заявявайки да не се грижат за тях, те ще изкарат прехраната си.

6. ТКЗС - с.Голям провец,Исперихско

По данни от Министерство на земеделието през м. юни и юли са подадени около 16 заявления, обаче причините не са известни.

V. ПЛОВДИВСКИ ОКРЪГ

1. ТКЗС - с.Звънчево, Пазарджишко

По данни от Министерство на земеделието в това стопанство през 1953 година са подадени 59 заявления за напускане на същото. Причините не са известни.

2. ТКЗС - с.Голямо белово,Пазарджишко

По сведение от Министерство на земеделието са подадени 13 заявления. Причините не са известни.

В Пазарджишка околия има общо подадени 103 заявления, което говори за сериозно раздвижване на врага.

3. ТКЗС - с.Старо железаре,Пловдивско

Лицето Тодор ПИРОНКОВ от същото село се е изказал пред наш сътрудник, че трябва да се агитира сред кооператорите да не ходят на работа в стопанството, тъй като е предстоящо падането на власта на комунистите. В същото село Славчо БАЛАДЖИЙСКИ и Коче МОЛЛОВ са направили изказване, че са се подготвяли да слагат в снопите на ТКЗС камъни и жезла.

4. ТКЗС - с.Ген.Николаево,Пловдивско

През месец февруари т.г. 36 кооператори от това стопанство са подали заявления за напускане. За това състояние е допринесъл твърде много самият председател на стопанството чрез своите своеволни действия, лоша организация и пр. Към 21.VI.т.г. повече от 1000 декара памук не е въобще прокопан, а 3,000 декара само веднаж. Другите пролетни култури са също силно заплени. Лозята не са пръскани навреме и силно заразени от нероноспорта, следствие на което гроздовата реколта е компрометирана до 70%.

5. ТКЗС - с.Бодрово,Първомайско

Поради неснабдяване кооператорите с хляб работели до обед, след което се прибирали в селото. Това обстоятелство създава благоприятни условия за активна дейност на врага.

6. ТКЗС - с.Садово и Чешнегирово,Асеновградско

Тези кооперативни стопанства бяха засегнати твърде остро от вълненията през 1951 година. В същите значителна част от кооператорите не излизат на работа и управителните съвети са принудени да вземат работна ръка срещу заплащане от други села или пък частни стопани. Нещо повече, кооператорите от село Садово отиват на работа в с. Чешнигирово, срещу заплащане, а тези от Чешнигирово отиват в ТКЗС с. Садово. Това не излизане на работа в ТКЗС се обяснява с острото безпаричие на кооператорите, което ги задължава да търсят работа по други обекти.

7. ТКЗС - с.Ягодово,Асеновградско

Това кооперативно стопанство също беше силно засегнато от вълненията през 1951 година. В настоящия момент там не излизат на работа в стопанството около 132 семейства подали заявление за напускане на ТКЗС още през 1951 година. През т.г. председателя на стопанството си е подал оставката мотивирайки се, че не може да се справи с работата. Избран е нов председател.

За активна дейност на врага в това село могат да се посочат следните случай: Кулака Илия Ст. БОТЕВ, обект на разработка е говорил пред група кооператори, че сега е момента да не се презасажда памука и да не се включват в други мероп-

риятия с което памуковата реколта ще бъде компроментирана и фабриките ще бъдат затруднени от липсата на суровини. Същия е арестуван. Следствието му продължава.

По донесение на с.с. "Добри" лицето Константин МЪНГОВ - вражески елемент е разпространявал слуха, че ТКЗС в Унгария са разтурени и че това ще стане и у нас.

VI. ХАСКОВСКИ ОКРЪГ

1. ТКЗС - с.Гарваново,Хасковско

По данни на агент "Гюров" в с. Гарваново, Хасковско се готви група от 30 кооператори за напускане на ТКЗС, като лицето Аврам Тодоров ЧАНОВ, активен николапетковист, кулак е бил начело на тази група.

2. ТКЗС - с.Поляново,Харманлийско

В това стопанство от 318 членове 78 са вражески елементи, от които 35 николапетковисти, 20 цанковисти и 33 разни радикали, звенари, национал-либерали и др. 10 от горните вражески елементи са засечени като участващи в нелегални организации. В стопанството партийната организация наброява 29 члена, която е разядена от вътрешно партийни борби и има обособени 2 фракции. От страна на вражеските елементи има организирана съпротива при провеждане на Правителствените мероприятия от стопанството. Така например годишно отчетно събрание на три пъти е било провалено. Лицата Станю СТАЛЕВ, Мерчо ДИМИТРОВ, Баню СЛАВОВ и др. активни николапетковисти са заплашвали членовете на стопанството, които са ги критикували, Мирчо Славов ДИМИТРОВ открито е водил разложителна агитация като казвал: "Вие сте луди дето работите в стопанството за половин килограм жито". В резултат на това през 1953 година има подадени 10 заявления за напускане на ТКЗС и 10 семейства не излизат на работа.

3. ТКЗС - с.Славеево,Ивайловградско

В това стопанство е убита една биволица от член на стопанството, вражески елемент. В същото ТКЗС 2 вола са отровени. Трите смъртни случая са в разстояние на 15 дена. В стопанството се води групова предварителна

КРДОПБГДСРСБНА	1
чл. 31, ал. 6	
от ЗДРДОПБГДСРСБНА	
Дата : 22.06.2015г. Секретар : <i>[Signature]</i>	

разработка на обекти за които има получено анонимно писмо, че се готвят да провеждат диверсионни актове от такъв характер.

VII. БУРГАСКИ ОКРЪГ

1. ТКЗС- с.Сунгуларе и ТКЗС с.Славянци,Карнобатско

По данни от Министерство на земеделието в с. Сунгуларе са подадени 10, а в с. Славянци 6 заявления за излизане от ТКЗС през м. юни и юли. Причините не са известни.

VIII. СТАЛИНСКИ ОКРЪГ

1. ТКЗС - с.Бултанци,Провадийско

На 15.VII.1953 година службата в Провадия е получила сигнал, че в горното ТКЗС са постъпили 7 заявления за напускане на стопанството. При разследване на случая се установява, че Никола Йорданов БОШНАКОВ, член на ТКЗС, вражески елемент, подтикнал Йордан Баев БОШНАКОВ да подаде заявление за напускане на ТКЗС, като използвал това, че последния е бил сърдит на ръководството на ТКЗС, затова, че не са му изпратили закупеното теле за майка, въпреки обещанията да сторят това след 15 дни. Никола Йорданов БОШНАКОВ е казал на Йордан Баев БОШНАКОВ, че като беден селянин по-добре щил да бъде като е вън от стопанството. От донесенията на с.с. "Тунел" и "Чука" се вижда, че в същото стопанство има написани заявления и се готвят да напускат ТКЗС повече от 70 кооператори.

Околийската служба е вземала мерки, като е насочила агентура и осведомила ОК на БКП, който от своя страна вземал партийни мерки. От страна на окръжната служба са дадени указания и уведомен Окръжния комитет на БКП.

IX. СОФИЙСКИ ОКРЪГ

1. ТКЗС - с.Антон, Пирдопско

От донесението на инф. "Соколов" от 3.VI. т.г. е видно, че същото ТКЗС до миналата година е било на първо място, а тази година на последно място в околията. Настроението сред кооператорите било понижено и повечето от тях говорили за разтуряне на ТКЗС.

Причините за това състояние на ТКЗС според източника са, че стопанството изтеглило неправилно големи заеми от БНБ и БНБ. С вметите от банката пари са купували трактори, картофовадачки, окопвачки, камиони, леки коли и др. Повечето от този инвентар и сега лежал под навеса на стопанството неизползван.

Освен това към стопанството имало организирана група специално за закупуване на добитък. Хората от тази група са изпращани в Северна България с много пари, купували и продавали там добитък за своя сметка, а ако добитъкът е купен скъпо и няма да кого да го продадат там тогава го продавали на стопанството. Така се обогатявали отделни кооператори - джамбази за сметка на колектива. В тези сделки участвали и хора от управителния съвет.

Източника научава горното от участъковия агроном, който работи в това стопанство и от агронома ГЕНЕВ - началник на сортоизпитателен участък в гр. Пирдоп.

Според последните на всеки член от това кооперативно стопанство се падали за сега по 8-9,000 лева задължения нови пари към банката.

Сега стопанството продавало част от добитък си, за да издължава тези задължения.

2. ТКЗС - с.Новачене, Ботевградско

В последно време вражески елементи в това стопанство се активизират и провеждат разложителна дейност сред членовете на ТКЗС да не излизат на работа, с оглед на това да се провали прибирането на реколтата. Характерен е случаят с вражеския елемент Никола ВЛЕНКОВ, който на едно бригадирско съвещание се е изказал да се разтури ТКЗС и имота да се раздаде на селяните за обработване. Вражеския елемент Петко Тодоров ДРАГАНОВ - /сръбчето/ от същото село е говорил, че са верни думите на германците от преди 9-ти септември 1944 година, че в СССР изкарвали на работа населението с оръжие, подчертавайки, че това нещо става и в България. Бившият търговец

, член на ТКЗС в с. Скравена на 6.VII. т.г. вемерта в пияно състояние се е нахвърлил да бие партийния секретар на стопанството и е псувал най-вулгарно прокурора, а за лицата Никола ВЛЕНКОВ и Петко Тодоров ДРАГАНОВ /сръбчето/ се провежда документация с оглед даването им на прокурора.

КРДОПБГДСРСБНА	1
чл. 31, ал. 6	
от ЗДРДОПБГДСРСБНА	
Дата : 22.06.2016г. Секретар : <i>[Signature]</i>	

*60750
А.С.
Др. К. В. У.Г.В.
То чакваше се до
милитари да се дава
Занес с работите
Всички работи
Партийна информация*

7
2064

Дондоси, че напоследък се заселвава в селата Гъмзово, Ракитница, Косово и друго село Бидичско, които се намират в граничната зона. Преличават се с работите, подаватите задремки за изпускане на ТПС. Броя на подялестите заявления е както следва:

- Ново село - 100 заявления;
- Гъмзово - 90 заявления;
- Ракитница - 40 заявления;
- Косово - 18 заявления;

Наред с това има отказване за излизане на работата главно задремките бата и др. стопански работи, поради това често по цели дни вършитките не работят. В с. Гъмзово в резултат от неизлизането на работата стопаните че е обран белия коноп навреме вследствие на което щем има стопанството загуба от 70000 лв. и не може да се изпълни договора от страна на ТПС и конопечната фабрика Бидич.

В с. Гъмзово председателя на Окръжния комитет на ИКП на 9 август /неделя/ е забранил да свирят музиката на хорото, което си става по традиция в селото и това е дало лошо отражение. Настроили са селяните и на другия ден масово че са отишли на вършитба.

От провежданите мероприятия по партийна линия от страна на Околийския и Окръжен комитет на ИКП в тия села, като проявявателни партийни събрания по цяла нощ дават лошо отражение вследствие на което по-добре настроените селяни говорят, че комунистите са се уплашили и затова идват много хора от горе в селото и провеждат събрания. Така например на 9 август т.г. в с. Гръв, Бидичско са провели партийно събрание от 9 часа до 3 часа през ноща и на другия ден хората се не работоспособни.

Исичко горе изложено създава емиграционен настроение и усложнява обстановката по охраната на границата.

Отп. в 2 еж.
Еж. № 1 УРГ
Еж. № 2 към село
Изпълнител: *[Signature]*
У/ст. г. Корпелски
Написала: Иванова

ЗА НАЧАЛНИК ПОЛИТ. ОТДЕЛ ПОД "БЛО"
СТ. ЛЕДЕНАТИ: *[Signature]* /Башинев/

12.8.1953 год.

[Signature]

Занес с занес ?

Др. Колесов
Да се обсъди
внимателно на ~~на~~ *Н. Ците*
на у-ния в Целина и
Свал. и окр-у-ния в Тод
по телефона

Строго поверително!

16

ПРОЕКТ.

КРДОПБГДРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДРСБНА

До окръжните и околийски
началници на МВР в страната.

В последно време в Министерството се получиха сигнали за това, че отделни служители на ДС и НМ в работата си разкриването на действащите на село врагове, не се ръководят от принципите и методите на агентурно-опиративната работа, които са изпитаното и най-мощно оръжие в борбата срещу класовия враг и агентурата на капиталистическите разузнавания, а освен това при изпълнение на поставените им задачи грубо нарушават социалистическата законност в нашата страна.

Вместо да работят за придобиване на ценна агентура, правилно и целенасочено да използват същата, вместо да използват целеустремно разните агентурно-опиративни средства за съвременното разкриване и пресичане подривната дейност на кулашките и други елементи, някои служители вършат това чрез разпити на подали заявления за напускане на ТКЗС, чрез заплашване на вражески елементи, чрез вмесване в работата на народните съвети на ДТ, на партийните организации и др.

Тия неправилни и вредни методи на работа, незаконните действия на нашите органи по места, не само, че не спомагат за разкриване и ликвидиране на врага, но го улесняват в неговата подривна и разложителна работа. Освен това те уронват престижа на органите на Министерството, създават настроение срещу Партията и Правителството.

Във връзка с горното,

Н А Р Е Ж Д А М:

1. Ръководствата на окръжните и околийски управления на МВР да вземат срочни мерки за активизирането и правилното използване на наличната агентура сред кулаците и други вражески елементи на село, а също така и за придобиване на нова ценна агентура сред същите

2. Разкриването и обезвредяването на врага който действа по линия на селското стопанство да става изключително по методите и средствата на агентурната работа, при строго спазване на социалистическата законност

3. Да не се допуснат никакви вмешателства от страна на нашите органи в работата на Народните съвети, партийните и други организации и с ангажирането им по указание или по лична инициатива в задачи не влизащи в задълженията им като служители в МВР и членове на Партията.

4. Окръжните и околийски началници на МВР да вземат незабавно мерки за прекратяване на всякакви нарушения на социалистическата законност и извършване на принципите на нашата работа. За всички досегашни извършения, за които не е уведомено ръководството на МВР да се изпратят справки с указание какви мерки са взети.

За в бъдеще за извършвани нарушения на социалистическата законност и извършения на Партийната и Правителствена политика от страна на служителите в ДС и НМ, от служаци в други учреждения, организации и институти, незабавно да се съобщава на ръководството на МВР.

МИНИСТЕР НА ВЪТР. РАБОТИ -

- генерал лейтенант:

/Г.Цанков/

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И КОЛЕТИВИЗАЦИЯТА

93

Из архивите

384

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

Строго-секретно.
Екз. № _____ 52

НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
М. В. Р.
УПРАВЛЕНИЕ ТРАКТОРИ И ВОЙСКИ
Отдел _____

№ 3200
16. 9. 1953 г.
СОФИЯ

МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ-НРБ
ГЕН. ЛЕЙТЕНАНТ-ДР. ЦАНЕВ

Т У Б
=====

*Др. Айт. Кочев
за сведения и раз-
печудване.*
Кучев
16. 9. 53

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

ОТНОСНО: вражеската агитация и извърше-
ния във Видинска околия.

*Др. Златков
Видинска околия се
намира в изключително
сложно положение.
19. 9. 53*

*9-2693
24. 9. 53*

*2090
17. 9. 53*

21. 9. 53

В последно време има значително затихване по отношение подаване заявления за напускане на стопанството във Видинска околия. Но все още се намират вражески елементи, които да водят вражеска агитация по отношение напускането на ТКЗС-то, като "че ТКЗС-тата са били основани за 3 години, че щяла да мине комисия за презаписване на членовете за 8 години, която комисия щяла да бъде под формата на събиране подписи на мира и, че се определят най-различни срокове за подаване на заявления, до които срокове който подаде щял да бъде освободен от стопанството, а който пропуснал срока щял да остане да членува". Вследствие тази вражеска агитация много от непросветените членове са подали заявления за напускане на стопанството. Главните причини, обаче за подаване на заявления за напускане на стопанството са следните:

1. Слабата масово разяснителна работа на комунистите, на ръководството от първичните организации на БКП и от страна на ОК на БКП.
2. Ръководителите на стопанствата не умеят правилно и добросъвестно да ръководят стопанствата. Допуснати редица слабости и безобразия, които дразнят членовете и ги настройват против тях и против правителствената политика. Така например:

В с. Негованци, Видинско до момента са подали заявления за излизане от стопанството 26 кооператори, която цифра от ден на ден расте. Подалите заявления са бедни селяни с по 20 декара земя. Много от подалите заявления се оплакват от грубото отношение

на председателя на ТКЗС-то Кооператора Георги Флоров Митранов е подал заявление за излизане от стопанството, за това, че на 16.8.1953 година е поискал волска кола от председателя за да отиде и си смеле жито, но последния му е отказал. Вследствие на това, че Митранов му е задал въпрос на председателя защо е дал няколко коли на Кирил Маринов Николов да си превозва тухли от с. Капитановци, Видинско, тогава председателя нямайки какво да му отговори го е арестувал и изпратил в селсъвета за да му се проведе разпит, че бил имал вражеско изказване. Същия председател наредил на пазача на бостана на ТКЗС-то пред група кооператори, че да убива онези кооператори, които отивали в бостана да късат любеници, като добавил, че той да бъде спокоен, че няма да го държат отговорен и че той щял да го спаси в такъв случай, както е спасил бабълъка си, който като пазач на 1-ви обор е стрелял на кооператора Георги Томов.

Кооператора Ангел Ст. Гъмзовянов, който е беден селянин е подал заявление за това, че отишъл да иска 20 лева от председателя за сметка на трудовните за да купи лекарства на жена му която е била тежко болна, но председателя отказал.

Председателя на същото ТКЗС се е изказал, че няма да разглежда заявленията на кооператорите, които искат да напускат стопанството на общото събрание, тъй като щяло да се разтури ТКЗС-то защото всички щяли да гласуват за изключването. Освен това правел изказвания, че щял да си даде оставката по болест, за да сготърве от стопанството.

В с. Гомотанци, Видинско са подадени до момента 22 заявления за излизане от стопанството, които са мотивирани пак за допуснати подобни слабости от страна на ръководителите и най-вече за бездушното отношение към исканията на кооператорите.

Отп. в 2 екз.

Екз. № 1 - Др. Министър

" - № 2 - към дело

Изпълнил: Атанасов

Написала: Атанасова

15.9.1953 год.

№ 2445

НАЧАЛНИК ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ - МВР

ПОЛКОВНИК Чакъров /Чакъров/

Увеличи се
взема мурки
1912
1912

д. 912. 21. 12. 13 г.

Строго поверително! 89

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

СПРАВКА

ОТНОСНО: Допуснати извращения по събиране
държавните доставки от боб в Талбухинска
околия.

От постъпките в Управление IV-то материали е видно, че
в някои села на Толухинска околия са допуснати груби извращения
при събирането на задължителните доставки на боб, от страна на
председатели и секретари на СНС на ДТ.

Така например:

На 11.XI.т.г. към 19 часа секретара на СНС ДТ в с.Кара-
пелит извикал в селсъвета 10 души неиздължили доставките си, на
които към 22 часа е провел разпит защо не са се издължили.

От 11.XI. до 14.XI.т.г. председателя и секретара на СНС
ДТ в с.Бениовски всяка нощ до 24 часа са извиквали частни стопани
от турското население на които са правили разпити защо не са из-
дължили доставките си от боб, като са се отнасяли грубо и запнаш-
вали с нанасяне на побой.

Председателя и секретара на СНС ДТ в с.Овчароно са сфор-
мирали група от 5-6 души които ходели по къщите на частните стопа-
ни като са правили обиск и събирали всякакъв вид зърнени храни,
които предавали в селкоопа за сметка на доставките от боб.

2. - 90

Председателя на СНС ДТ в с.Паскалено - Слави Ат.НЕДЕЛЧЕВ на 11.XI.т.г. е принудил група турци - частни стопани от с.Божурово, да си продадат добитъка на ТКЗС в с.Царевец и с получените пари закупят боб и го отчетат за държавна доставка. Тъй като ТКЗС в с.Царевец е отказало да закупи добитъка, селяните е трябвало да обикалят и другите села за да предлагат единствените си крави, с цел издължаване държавните доставки от боб.

На 20.XI.т.г. председателя на ГНС ДТ гр.Толбухин - Христи СЕНЗОВ е изпратил милиционера - Димитър ГЕОРГИЕВ в 24 часа да извика гражданина Стефан КАРАЧОВИЕВ в съвета и си издължи доставките от боб.

Пълномощника на СНС ДТ в с.Ралци повикал в пълномощничеството 60 годишния селски стопанин Йордан Георгиев ПЕНЕВ и му нанесъл побой, затова, че не е издължил доставките си от боб.

Финансовия изпълнител при ОНС ДТ - Димитър ВЪЛЧЕВ, на 12.XI.т.г. е нанесъл побой на лицето Павел ЧЕРНЕВ от с.Александри; затова, че не е издължил данъците си към държавата.

София, 6.XI.1953 г.

НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ IV-ТО ДС: *[Signature]*
/полковник - Ап.Зифиров/

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И КОЛЕКТИВИЗАЦИЯТА

95

Из архивите

388

Строго-поверително!

165

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

ОТНОСНО: вражески прояви в ТКЗС
Горно Оряховска околия.

Вражеските елементи в някои от селата на Горно Оряховска околия използват допусканите слабости от стопанските и партийни ръководители и някои временно съществуващи затруднения, за да подстрекават кооператорите към излизане от ТКЗС и проваляне на партийно стопански мероприятия.

Така например:

Кооператора Гено Маринов Генов, безпартиен, беден селянин от ТКЗС с. Добри Дял, Г.Оряховско е подал заявление за излизане от стопанството, вследствие подстрекателството на Тодор Колев Караколев, вражески елемент, бивш член на Н.Петковистката дружба, понастоящем обект на разработка по линия на 3-то у-ние.

Караколев е обещал на кооператора Генов пари да си купи биволи, за да обработва земята си извън ТКЗС.

Към обекта Караколев ще бъде насочен и агент по линия на IV-то управление с цел изясняване докрай престъпната му дейност.

В селата Поликрайще, Добри дял и Телнинско, околия Г. Оряховска със съгласието на окръжния и околийски сектори на БКП на годишните събрания на ТКЗС са взети решения за премахане на рентата.

При провеждането на тези решения вражеските елементи са указали организирана съпротива, като са увлекли след себе си и някои честни селяни, членове на ТКЗС.

Така, в Поликрайще лицата Кръстю Василев Човаков - вражески настроен и Атанас Димитров Карамаринов, н. петковист, Илия Тодоров, Димитър Кушев, Тодор Карастоянов, Димитър Кисъов, Костадин Бундев и др., всичките членове на ТКЗС са провели

събрание в дома на Карамаринов където са взели решение да тръгнат по къщите на стопаните и съберат подписи против премахването на рентата.

Така са събрани 240 подписа от които 70 на членове на ТКЗС. Същите подписи са изпратили на др. В. Червенков.

От направената справка в Министерството на земеделието се установи, че указания за премахване на рентата не са спускани нито пък на III-та национална конференция на ТКЗС са взети подобни решения.

Случая говори, че партийните и стопански ръководители в Търновския окръг и Г. Оряховска околия са прибързали с разрешаването да се премахне рентата или пък не са подкрепили проведенето на такова решение с необходимите организационно разяснителни мероприятия, с което е дадено възможност на врага да действа.

След обстойно изучаване линията на врага в това отношение от органите на МВР гр. Търново ще бъдем уведомени писмено.

София, 30.III.1954 г.

НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ IV-то:

/Полковник Ап.Зафиров/

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И КОЛЕКТИВИЗАЦИЯТА

96

Из архивите

390

Д. Сукотински
22.4.53

Строго-поверително

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

25

294

С П Р А В К А

ОТНОСНО: подадени заявления
за напускане на Т.К.З.С.

Към 31 декември 1953 година положението с подадените заявления за напускане на ТКЗС в страната е следното:

<u>Подадени заявления през 1953 година</u>	<u>От тях изтеглени</u>	<u>Неизтеглени</u>
7,043	1,029	6,014

като най-много неизтеглени заявления има в окръзите: Врачански - 1,772, Русенски - 1,131, Пловдивски - 654, Коларовградски - 550 и т.н.

От началото на тази година до сега в организационно кооперативно управление на ТКЗС са постъпили заявления, както следва:

през м. януари - Врачански окръг - 16 заявления и с. Цаланица - Пловдивско 35 заявления.

през м. февруари всичко в страната 27 заявления, от които 12 във Врачански окръг.

през м. март всичко в страната 24 заявления, от които 5 в ТКЗС - Коларовград.

през м. април има подадени 4 заявления.

На някои места кооператорите са напуснали стопанството без да се подават заявления, като са отишли на работа в ДЗС, промишлеността, мините и др. Такива случай има в селата: Чирков - Беленско, Чипровци - Берковско, Злато поле и Долно Белово - Харманлийско, Гъмзово, Мокреш, Косово - Видинско, Шишенци - Кулско и др.

2. 26
245

Почти всички мъже от ТКЗС с. Селищен дол - Димитровско са отишли на работа в мините, недоволни от премахването на рентата. Решението за премахване на рентата е взето на общо събрание, на което от всичките 114 кооператори са присъствували 80, а от тях 37 са гласували против премахването на рентата. По същите причини над 200 кооператори от ТКЗС с. Бодрово - Първомайско са преминали на работа в Димитровград, Кърджали и др., без да са подали заявления за напускане на ТКЗС.

Промислените предприятия, строителните организации, ДЗС и др., които приемат безпрепятствено кооператорите на работа правят нарушение на 49-то постановление на Министерския съвет от 3.II.1953 година, относно набиране работници за промишлеността, състройството и транспорта, в което се казва: "Набирането на работници да се извършва из средата на селското и градско население, само чрез договаряне"/точка 1-ва/.

Мотивите на по-голямата част от кооператорите, подали заявления за излизане от ТКЗС са предимно лошото финансово положение, в което се намират.

При направена проверка от Министерство на земеделието се установи, че в 87 стопанства до 1 юли 1953 година не е раздаван никакъв паричен аванс, а в 450 стопанства е раздавано частично на отделни кооператори. Или за цялата страна към горната дата кооператорите са имали да получават от кооперативните стопанства около 106,000,000 лева.

Изтъкват се някои други причини, като това, че са вкарани на сила в ТКЗС, че са навършили 3 години и имали право да напуснат и пр.

София, 29 април 1954 г.

Д-УХ8/22.4.54

НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ IV-ТО
- полковник

А. Зафиров
/А. Зафиров/

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И КОЛЕКТИВИЗАЦИЯТА

97

Из архивите

Министерство

5 88

Строго поверително!

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

СПЕЦИАЛНО СЪОБЩЕНИЕ

ОТНОСНО: липса на семена, затрудне-
ние по изхранването в някои ТКЗС и
засилване на вражеската дейност в
село.

Напоследък постъпват данни за сериозни затруднения по изхранването на кооператорите и липса на семена в някои ТКЗС и частни стопани по околии, след като издължиха държавните зърно-доставки.

До 7 септември 1954 година семенния фонд за страната възлиза на 82 %—за пшеницата, 69 %— за ръжта и 81 %— за ечемика. Най-изоставени окръзи по набиране семенния фонд са Старозагорски, Пловдивски и Бургаски.

В Пловдивски окръг от общо 235 ТКЗС, 122 ще бъдат затруднени с изхранването на кооператорите, а 26 от тези стопанства нямат и семена.

Нямат семена и зърно за натурално разпределение над 20 ТКЗС от общо 65 в Ямболска околия, 20 от общо 53 в Новозагорска околия и др.

Някои селяни отиват да купуват хляб в градовете, обаче на места отказват да им продават такъв, както е случая в Елхово, а другаде им продават по 1-2 хляба — Видин, Ямбол и др., като им обясняват, че те са производители и за тях не бил предвиден хляб, което създава голямо недоволство сред същите.

Все още не са взети радикални мерки за подсигуриране кооперативните стопанства с необходимите семена, особено в затруднените ТКЗС.

392

6 88

- 2 -

Враговете всъщност се стараят да използват затруднението с изхранването на кооператорите в районите със слаби добиви и водят агитация сред кооператорите да не излизат на работа в ТКЗС и да отиват да работят по държавните обекти.

Вражески елементи във Врачански и други окръзи са подхвърляли, че тази година настроението на кооператорите е много лошо и даже може да се стигне до разграбване на държавните складове, че кооператорите ще получат много ниски доходи и трябва да се проагитирват да напускат стопанствата, като свързват това с приказки за предстояща война и смяна на властта у нас и пр. На някои места се разпространява и листовки с вражеско съдържание против народната власт, против БКП, ТКЗС и др.

Следствие на вражеската дейност и затрудненото положение на някои кооперативни стопанства, много кооператори в Ямболска, Сливенска, Видинска, Врачанска, Пловдивска и др. околии са напуснали стопанствата и заминали на работа по държавните обекти. Поради този значителен отлив на работна ръка от ТКЗС, тези райони са затруднени да проведат навреме и качествено есенната сеялка и закъсняват с прибирането на царевичата, картофите, цвеклото и др. култури.

393

септември 1954 год.

С о ф и я

М И Н И С Т Ъ Р:

/Г.Цанков/

Изпълнил:

полк./Б.Думков/

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И КОЛЕТИВИЗАЦИЯТА

98

Из архивите

394

Препис!

3

Строго поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата : 22.05.2015г. Секретар : <i>[Signature]</i>

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

СПРАВКА

ОТНОСНО: Начина по който се приемат нови членове на ТКЗС в източната част на околията ни.

По сведения от о.р.обслужващи източния край на околията ни и др.източници се сигнализира,че отговорни другари допускат известни извържения по приемането на нови членове на ТКЗС.

Така напр., в с.Ветрен се е допуснало щото др. в пияно състояние нанесал побой на обселянина си Деню Иванов Мирчев затова,че същия е отказал да стане член на ТКЗС. -член на БКП заедно с

безпартиен в пияно състояние са отишли в дома на Деню Тачев да го викат да отиде в съвета за да му се проведе агитация за да стане член на ТКЗС.Същите са носили колове в ръцете си.

Чести са случаите когато другарите ,брат му и др.в пияно състояние направо от кръчмата да тръгват по агитации за вербоване на нови членове на ТКЗС.

Тази именно агитация е станала причина ,щото над 50 частни стопани да изчезнат от село и да не се прибират с дни в домовете си,а други да се заключват в домовете си и когато ги потърсят близките им да отговарят,че отсъстват от селото.

Допуща се щото да се извършат по агитация именно такива хора,които са избягали-напустнали ТКЗС и отишли да работят за повече пари в завод"Ленин".Такъв е случая с другаря -

-бивш председател на ТКЗС,който след снемането му като председател е напустнал ТКЗС и е отишел на работа в завод"Ленин", а понастоящем е на работа в селкоопа.Същия случай е и с др. и др.

Частните стопани не се проагитирват в домовете им каквито и са указанията,а се превикват нощно време в съветата се държат дълго време там.

Такива случаи има и в селата Елиево,Николаево и Шаново.

По конкретни данни за направени извържения по масови зирането на ТКЗС в източния край на околията ни,ще бъдат дадени допълнително.

7.X.1954 год.
Казанлък

ОКОЛИЙСКИ НАЧАЛНИК МВР:
/п/Капитан/К.Желев/

ВАЖНО,
НАМ.ОКРЕЖЕН НАЧАЛНИК МВР:
Майор:-

ИП/1 екз.

Dr. Душков
да се съставят
които да се съставят
само да се съставят
може да се съставят
напълно да се съставят
сигурни да се съставят
такава да се съставят
да могат да се съставят
работниците да се съставят

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАРИЦИОН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

9 478
Тръго поверително!
J. Култур
21.10.57
Трумпанов
Стефан

За допуснати извращения по масовизиране на някои ТКЭС и при събиране на държавните доставки от боб и др.

В последно време се получиха данни за нови груби нарушения на принципа на доброволността при масовизиране на някои ТКЭС в Силистренска и Казанлъшка околии, както и за грубо администриране при събирането на държавните доставки на боб и др. култури.

В с. Алфатари - Силистренско по указание на Околийския комитет на БКП е била изградена агитаторска група от 20 души с отговорник ЖЕКО КОЛЕВ, инструктор при Околийския комитет на БКП.

Агитаторите се разделили на три комисии и обхождали домовете на частните стопани, като ги убеждавали да подписват предварително изготвени декларации за влизане в ТКЭС. Тези от стопаните, които не се съгласявали, били подканяни да се явят вечерно време в селсъвета или в клубовете на ДСНМ и ОФ, където повторно им предлагали за подпис декларациите. Селските стопани: КРУМ ДАНЧЕВ, ПЕНЮ ДАНКОВ, АТАНАС ГЕНОВ, ЙОРДАН ХАДЖИЙСКИ и др. били извиквани по два-три пъти в селсъвета с цел да ги принудят да подпишат декларациите. На мнозина от тях жените идвали разплакани в селсъвета, за да "издърпат" мъжете си.

Някои частни стопани задавали въпрос на агитаторите: "Защо сте дошли от околийския център да ни агитирате, а не ни агитират тези, които сега са в ТКЭС".

Едновременно с агитацията за масовизиране на ТКЭС са били събирани държавните доставки на боб. На селските стопани ГЕОРГИ КАРАКОЛЕВ, МИХАИЛ ЧАЛЪКОВ, ЙОРДАН ЕНДЖЕВ и на още други 20 средни и лоялно настроени към народната власт селяни са били взети по административен ред брашно, жито, вълна и др. понеже не са могли да си отчетат наряда от боб.

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И КОЛЕКТИВИЗАЦИЯТА

100

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

Строго поверително!

ДО ЗАМ. ОКОЛИНСКИТЕ НАЧАЛНИЦИ МЕР
В О К Р Ъ Г А

*рег. № 110/10 1955
общи алтернатива
№ 8155109*

В отдела ни се получиха данни от които е видно, че някои села, новозаписали се членове на ТКЗС през есента на 1954 год. по неизвестни за нас причини се отказват да стават кооперативни членове.

За изясняване дали това не е в резултат на проведена разложителна дейност от страна на кулашките, николапетковисти и д. вражески елементи, необходимо е конкретно да се инструктира агентурата в селските райони. Наред с това, може да се проведе непасен разпит на някои от отказалите се да стават кооперативни членове, но патриотични настроени селяни.

За резултата ни уведовете в срок до 25.1.1955 год.

ЗАМ. ОКРЪЖЕН НАЧАЛНИК МЕР:

[Handwritten signature]

НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ III-ТО:

[Handwritten signature]

*Отговорно за
всички скони.*

тпеч. 9 екс.
7-адресанта
1-преписката
1-дело
Съставил: Е. Иванов
Написала: ИМ

Из архивите

396

★
ОКОЛИНСКО УПРАВЛЕНИЕ
на М. В. Р.
№ 268-Кк-64
1955 г.

*ку. Мадар
за състав*

Включено
Строго поверително

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

4

До Другаря
Зам. Окръжен Началник МВР
Началник Отделение ПЧТО
Стара Загора

№ 116 от 8.1.1955 год.

Донесаме за др. Началник, че от приетите нови членове през есента на 1954 год. са изявили желание за напускане в ТКЗС в. Николаево 7 нови члена, безпартийни, средни и бедни селяни и в ТКЗС с. Ланово 2 нови члена, безпартийни средни селяни.

Мотивите за излизане на новите членове от стопанството в с. Николаево са: че нямало работна ръка в ТКЗС и не искали да работят имота на напусналите преди кооператори.

От агентурните донесения на "Тинкови" и "Триндафилков" се вижда, че "Тинков" и "Триндафилков" се вижда, че членовете на стопанството не са работели, мързели ги и за това никога не трябва да влиза в ТКЗС за да стават аргати на комонистите.

Додалите заданияя в с. Ланово Недю Иванов Станчев заявява, че е бил възрастен, не е бил добре с здравето си и нямало да може да работи. А Стоян Стоянов Пенчев от същото село заявява, че плевицата му е изгоряла и че когато влезе в ТКЗС няма да може и има възможност да си направи нова.

Оставени са задачи към агентурата към кулажките елементи.

ОКОЛИНСКИ НАЧАЛНИК МВР
ЗАМ. ОКОЛИНСКИ НАЧАЛНИК МВР:

Ипечатано в 2 екс.
1 адресанта
1 към дело
изпълнител: Щилинов
написала: Г. С.

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И КОЛЕКТИВИЗАЦИЯТА

102

Из архивите

398

45

Строго-поверително

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

15

С П Р А В К А

ОТНОСНО: дейността на врага
по линия на селското сто-
панство.

Врагът по линия на селското стопанство, след като беше бит през 1951 година в открит бой промени формите и методите на борба против ДЭС, ТКЗС, КТС и други.

Вражеските елементи, като използват притъпената бдителност по места, се мъчат да се промъкват на отговорни постове в ТКЗС и от там да разлагат същите. Те извършват и поощряват кражбите, разхищенията и дезорганизацията в същите, като с това се намалява стойността на трудодея и се подкошава вярата на кооператорите в ТКЗС.

Там, където на вражеските елементи не се удава да се доберат да ръководни места, същите се мъчат да използват някои слабости и порочни наклонности на местни ръководители да ги компроментират и провалят.

Николапетковистите и другите вражески елементи на село са възприели линия на спазване на хората си, провеждат усилена вражеска агитация сред кооператорите и частните стопани, мъчат се да спъват изпълнението на важните селско-стопански кампании, обаче избягват да създават нелегални организации.

По-характерни случаи на навлизане на кулашки и вражески елементи в управлението на ТКЗС са:

В Русенски окръг в 258 ТКЗС работят около 200 души вражески елементи на ръководни места, а като редови кооператори членуват общо 407 кулака,⁴⁹⁴ бивши полицаи, 30 бивши офицери, 240 други за-сегнати от мероприятията на народната власт. В Управителния съвет на ТКЗС с. Рахово - Русенско през 1954 година са били лицата Никола

2. -

16

Димитров Гайдаров – кулак, вражески настроен, Велико Парашкезов – кулак, вражески настроен и Марин Велинов Трифонов – заможен, вражески настроен, които пречат за правилната организация на стопанството и в резултат на тяхната дейност рентата на това ТКЭС е най-висока в окръга – 25%. Превени са опити от бедни и средни селяни да се намал рентата, обаче горните не са допуснали това. Такова е положението и в селата: Борисово, Долно Абланово и други села в Русенска околия.

Члена на Управителния съвет на ТКЭС в с. Сланотрън – Влдинско – Гемо Гомарузов Хаджикръстев – кулашки елемент на 11. октомври 1954 година открито е увещавал кооператорите Петър Крагузов, Димитър Милев, Димитър Флоров, Камен Ников, Тодор Атанасов, Крум Костадинов и други да не излизат на работа, защото нито немало да получат.

При провеждане на годишно отчетното събрание на ТКЭС с. Дългопещци – Ломско, вражески настроени елементи, начело със секретаря на БЗНС се събират и подрабават листата за новия управителен съвет, в който включват и врагове. За случая е незабавно уведомен ОК на БКП и на съвместно събрание на БКП и БЗНС в селото – секретаря бива разобличен и той си направил пълна самокритика.

Подобен случай има в ТКЭС с. Гайтанци – Ломско, където бившия кметски наместник е водил агитация всред вражески настроени кооператори и неукрепнали такива да се избере за председател на стопанството Камен Марков – вражески елемент, бивш общински съветник.

В с. Галиче – Оряховско по време на подготовката на годишното отчетно събрание вражеските елементи подготвят избирането за председател на стопанството, бивш джандармерист. Такива случаи имаше и на други места в окръга.

За председател на ТКЭС в с. Драгал войвода – Никополско през 1954 година е избран бившия секретар на николапетковистка дружба в селото – Тодор Пенков. По негова вина са развалени напълно и хвърлени 4,000 кгр. жито, мухлясали и станали негодни за храна 80 тона жито, 350 кгр. боб и други. За тези си деяния същия е предаден на съдебните органи.

За председател на ТКЭС с. Петревене – Луковитско е избран кулака Тома Досифов Томов, който се води на отчет като кулашки елемент.

По данните на агент "Байка I", бригадир на ТКЗС с. Новачево Никополско - Сава Симеонов Митов, вражески елемент вместо да прави съветствие с част от бригадата си завежда същите в дома на бившия полицай Либен Димитров, за да слушат предаване на чужди радиостанции. При това Димитров е посъветвал кооператорите да водят агитация за напускане на ТКЗС.

Членът на контролния съвет в с. Антимово - Видинско е Никола Войнес Митрудов, кулашки елемент, активен николапетковист. Същия по време на есенната сеитба е карал кооператорите да сеят по малко жито на декар уж за икономия. Подпредседателят на стопанството в същото село Асен Йосифов - кулашки елемент, николапетковист, не разрешавал на членовете на семейството си да излизат на работа в кооперативното стопанство, а сам той работи на частните стопани.

Подпредседателя на ТКЗС в с. Сланотрън - Видинско е Иван Георгиев - бивш полицай. По време на усилената есенна сеитба, въпреки решението на Управителния съвет, целия работен добитък да бъде включен в сеитбата, той нарежда на бригадирите да дадат на братята му и негов близък приятел по един чифт волове за лична работа. Същите не излизат никога на работа в стопанството.

В резултат на лошото организационно състояние на редица ТКЗС, дължащо се на слабо ръководство и разложителна дейност на вражеските елементи, остатък набрани се развалят големи количества селско-стопански произведения.

Така например в ТКЗС с. Гъмзозо - Видинско по вина на Управителния съвет през 1953 година не е прибран конопа от 400 декара площ и е изгнил. През 1954 година конопа от 500 декара също не е прибран от полето и е станал негоден за преработка. През 1953 година в същото стопанство е оставено да се развали 100 декара люцерна и 100 декара цвекло. Царевичката през 1954 година определена за високи добиви е оставена без всякакви грижи. От всичко 500 декара, 200 декара е окопана само веднаж, а 300 декара въобще не е окопавани и от тях не е взета никаква реколта. Компроментирана е реколтата от зеленчуковата градина. Добитъка в същото стопанство е изоставен, в резултат на което дойките крави са прегорали. Работния добитък и колите са раздадени на кооператорите, понеже не били намерени гледачи и същите се използват без сметка и безразборно.

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 22.05.2016г. Секретар: *[Signature]*

4. -

от кооператорите за лични нужди. Много от колите са в безобразно състояние, а 18 коли са изчезнали безследно.

В сезона на най-усилената работа през м. септември 1954 година, бившия председател на стопанството Борис Арсъзов, член на БКП е прекарвал на няколко дни по сборовете на околните села и на панаира в гр. Видин, без да оставя заместник. Същия не е търсил никаква сметка за работата на бригадирите. Често пъти е свиквал Управителния съвет на заседание, а сам не се е явявал. В същото стопанство се вършат в масов мащаб кражби в това число и от комунисти. За горните безобразия председателя Борис Арсъзов е задържан и предаден на съдебните органи. Осъден е само на една година затвор

Подобно е положението и в с. Макреш - Видинско. През 1953 година е развалено цялото производство на конопа, 45 тона крмно цвекло, 50 тона сено, умряли са 150 прасета от бронхо-пневмония. През 1954 година е развалено 20 тона силаж, 5 тона лук, части на трактора на ТКЗС са разграбени, поради което същия от 2 години не работи. Виновен за това положение е председателя на стопанството Павел Стефанов, член на БКП, който заедно с партийния секретар на ТКЗС - Нинко Зурлов водят групови борби против партийния секретар на териториалната партийна организация и председателя на селсъвета и са разделили партийните членове на два лагера.

Председателя на ТКЗС в с. Брусарци - Ломско -
, член на БКП е изпуснал изцяло ръководството и организацията на работата в стопанството. Същия е битово разложен и често си устройва гудай с морално паднали жени. Вражеските елементи използват гия му слабости са го овладели напълно. Няма авторитет пред кооператорите. С това си отношение към ТКЗС разлага работата в същото, поради което кооператорите напускат стопанството. През 1954 година от 1200 декара засети със жито не е получено никакъв добив, поради лоша и ненавременна обработка. А 60 декара даревица в местността "Селищата" е обрана от неизвестни лица. През същата година на кооператорите не е раздадено никакво заплащане в натура срещу изработените трудовни.

Председателя на ТКЗС - Долно - Церовене - Ломско -
, член на БКП е изоставил жена си и е в любовни отношения със жената на осъдения на 20 години затвор за кражба на зърнени

КРДОПБГДСРБНА	1
чл. 31, ал. 6	
от ЗДРДОПБГДСРБНА	
Дата : 22.06.2016г. Секретар : <i>Лия</i>	

5. -

19

храни - , акушерка в Бели Мел - Михайловградско. Със същата той губи много време и изоставя работата си в ТКЗС. Откраднал е от ТКЗС и изпратил агне и др. храни и продукти на същата. В резултат на това ТКЗС е едно от последните във всички кампании, голыми площи са останали необработени и добивите са слаби.

През тази пролет са раздали на кооператорите 250 тона развалено жито, което е възбудило голямо недоволство всред същите.

Поради лошо стопанисване е развалено през 1954 година 40,000 кгр. жито и в с. Ковачица - Ломско. Хляба от същото силно мирише на мухъл и кооператорите негодуват. В същото ТКЗС се намериха 120 кофи жито хвърлени в една яма.

Поради лоша организация и слабо ръководство и контрол от ОНСДТ-Видин, ТКЗС с. Ново село - Видинско, не са покрити и вследствие на дъждовете подлежат на разваляне около 30,000 броя тухли, разхвърлени са по стопанския двор около 4 м³ букви летви, към 55 м³ чамови и букви дъски, които са деформирани и стават негодни за употреба, по улиците в селото стоят неприбрани волски коли и каруци.

В ТКЗС с. Връв - Видинско не са обрани 500 декари лозя навреме и голяма част от гроздовата реколта се е развалила. В стопанския двор се намират 150 греди и 90,000 бр. тухли, които не да добре покрити и вследствие на дъждовете подлежат на разваляне. Също така есента 1954 година в стопанския двор е била оставена около 15 тона царевича открита и мухлясаа - негодна за консумация. Около 20 кофи царевичак е разпилян по стопанския двор и негоден за фураж.

В ТКЗС с. Брегово - Видинско са разхвърлени из двора на стопанството около 8 м³ дъски, 1000 кгр. конопено семе е било хвърлено в един от оборите на стопанството и е почти изгнило, върху 400 декара не е бил дообран памука.

В първо ТКЗС на с. Буковци - Оряховско, в резултат на лоша организация са развалени 100 тона конопени стъбла и 100 тона конопено семе, вследствие на което на стопанството са нанесени щети за около 80,000 лева, а второ ТКЗС в същото село от разхищение на конопени стъбла е загубило около 100,000 лева.

Председателя на ТКЗС с. Голям Извор - Разградско - Георги Георгиев Германов, член на БКП, се намира изцяло под влиянието

КРДОПБГДСРБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРБНА
Дата: 22.08.2015г. Секретар: /1981

6. -

36

на кулака Ради Недков Колев, разложил се в и не взема мерки за съхраняване на кооперативното имущество. Слънчогледовите пати са изгнили 100 %, купица царевича са били оставени на открито и изядени или стъпкани в калта от добитъка.

През 1954 година в с. Пепелна - Беденско по вина на председателя на стопанството Петър Вълчев, който е член на БКП са обрани и складирани 35 тона дини, предназначени за РКС и една част за кооператорите. Поради непредаването на същите, се развалят и стопанството търпи загуба в размер на 11,000 лева. За случая е известен ОК на БКП.

Кражбите на кооперативно имущество са взели масови размери в Ломска, Видинска и други околии на страната. В същите са замесени не само вражески елементи, но и членове на БКП, предимно заемащи отговорни места в ТКЗС.

В ТКЗС с. Трапиче - Русенско, магазина на стопанството, член на БКП, домакина на същото - , безпартийни и , безпартийни са откраднали 5 тона жито.

Горните са предадени на прокурора.

В ТКЗС с. Кочов - Русенско в продължение на 2-3 години са извършени редица кражби, от , и , които са откраднали 3 агнета, 2 тона ечемик, една каруца жито и др. вещи, възлизащи на около 2000 лева.

Същите са бивши членове на ЗМС /Сърбински/, понастоящем безпартийни, но вражески настроени.

В ТКЗС с. Семерджиievo - през различни времена на 1954 година са извършени кражби от страна на лицето от същото село, безпартийни, при които са откраднати 500 кгр. захар, жито и др. вещи, възлизащи на 6,000 лева.

от с. Хубавене - Врачанско, като домакин на ТКЗС и партийни секретар е присвоил жито, царевича и други селско-стопански продукти, възлизащи на обща стойност 12,170 лева.

от с. Лютиброд - Врачанско - безпартийни, като домакин на ТКЗС е присвоил жито, царевича и вино на стойност 7,770 лева.

КРДОПБГДСРСБНА	1
чл. 31, ал. 6	
от ЗДРДОПБГДСРСБНА	
Дата : 22.06.2016г. Секретар : <i>[Signature]</i>	

7. -

21

от с. Бели Извор - Врачанско - безпартиен, като домакин на ТКЗС е присвоил 900 кгр. жито, 88 кгр. фасул, 4 кгр. захар.

от с. Малорад - Враховско - безпартиен, като домакин на ТКЗС е присвоил зърнени храни за около 25,000 лева.

През м. октомври 1954 година от с. Ракитица - Видинско, член на БЗНС, произхожда от кулашко семейство член на Управителния съвет на ТКЗС е обрал около половин декар от лозята на ТКЗС, а също член на Управителния съвет е обрал около 0.200 декара от лозята на ТКЗС.

Една от формите на провеждане вражеска дейност по линия на МТС, това е слагане на различни чужди тела в тракторите, с цел да се предизвикат диверсии.

На 17.II.1954 година при контролна техническа проверка на един отремнтиран трактор, лицето Енчо Енев от ремзавод № 7 Кола-ровград е намерил в магистралния канал конци примесени с бронзови стружки. С поставянето на горните материали се е целало да не се допусне минаването на смазочно масло през магистралата и стопаването на съответните лагери.

В МТС-Каблешково - Поморийско в трактора на един от трактористите първенци е поставена стоманена съчма.

В МТС - Новачене - Никополско през април 1954 година в картера на мотора ЗИС-150 са намерени стружки от чуждо твърдо тяло. Такива стружки са намерени и в трактор КД-35 в същата станция.

Подобни случаи има и с два трактора⁶ МТС-Плевен.

Някои МТС вършат един вид работа, а е отчитат за друга или такава, която въобще не извършват⁷ се отчита като свършена.

По указание на директора на МТС-Хасково др. Димитър Христо Герганов е възприета вредната практика, извършената един вид полска работа да се отчита за друг вид такава. Така например, извършената в ТКЗС-Сусам 70 декара предсеитбена оран е отчетена за извършена 300 декара подметка, като е спазено съотношението 1 декар предсеитбена оран за 4 декара подметка.

Такова заменяване предсеитбената или лятна дълбока оран за подметка има и в следните села:

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата : 22.05.2015г. Секретар: *[Signature]*

8.

1. Крепост и Узунджово – отчетени по 1000 декара подметка, без да е извършена.

2. Клокотница – 1500 декара, Стойково – 100 декара, Александрово – 1500 декара, а ТКЗС-Хасково е отчетена 2500 декара подметка без да е извършена нито декара. Като в този случай подменяването е извършено 1;6.

Подменяне на един вид работа с друг вид е отчетано и в Бургаски окръг.

В ТКЗС Чернозем, ТКЗС –Малък Манастир, ТКЗС-Каравелово, ТКЗС – Гранитово, в с. Бояново и др.

Това подменяване на председателната с дълбока лятна оран за подметка е грубо нарушение на елементарните агротехнически изисквания, създава настроение против МТС, силно затормозва финансовото състояние на ТКЗС и от друга страна лишава държавата от значителни количества храни от натурално заплащане.

ТКЗС – Хасково е заплатило на МТС 6,200 лева в повече. Кооперативните стопанства в Узунджово – 2,200 лева, Сусам – 600 лв., Крепост – 2,200 лева, Стойково – 2,300 лева, Клокотница – 3,000 лева и др.

По време на есенната сеитба през 1954 година редица трактористи, вражески настроени саботираха изпълнението на плана за сеитбата.

Така например, тракториста *[Name]* от с. Динковица - Видинско, активен николапетковист, като тракторист умишлено е саботирал есенната оран, извършвал е аварии на трактора си, замислял е терористически актове, като се е готвел да хвърли бомба в събраниято на партийната организация в с. Градец – Видинско, с цел да създаде суматоха. Някои от трактористите по време на есенната сеитба изоставаха нощем блоковете на ТКЗС и отиваха да сеят на частни стопани.

Така например, тракториста *[Name]* от МТС – Руженци – Белоградчишко с трактор ДТ-54 е изорал на дядо си 20 декара, а също така и на родителите на работещите при него прикачващи. Старши тракториста *[Name]* от същото МТС с трактор ДТ-54 е оран на баща си. Сменният тракторист *[Name]* от същата МТС е

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРБНА	1
чл. 31, ал. 6	
от ЗДРДОПБГДСРБНА	
Дата: 22.06.2016г. Секретар: <i>[Signature]</i>	

9. -

93

орал пак на частници. За тия услуги трактористите са получавали пари, ракия и др. Такива случаи има в МТС-Кула и др.

По линия на животновъдството.

Вражеските елементи провеждат активна подривна дейност и по линия на животновъдството.

На 19.XII.1954 година от село Медешевци - Кулско, частен стопанин, вражески елемент, минавайки през стопанския двор на ТКЗС хвърля миша отрова в близост до кокошарника, с цел отравяне кокошките на стопанството.

През 1953 година ДЗС Петрич са умрели 776 броя пилета. През месец януари - февруари 1954 година по вина на домакина на стопанството, брат наизменник на Родината, който вместо ДДТ за третиране на кравите против паразитни заболявания е дал калциев арсенат, от който са заболяли 19 броя и 3 от тях умират.

На 22.I.1954 година в една от конюшните на ДЗС "В.Коларов" край Коларовград са наранени с един и същ остър предмет 4 кончета арабска порода, от които 1 умира, а останалите 3 предназначени за разплод са били бракувани, въпреки че са много ценни приплоди.

През 1954 година в ДЗС "Янко Стефанов" край село Мечка - Русенско са умрели поради лошото гледане над 700 свине майки, свине за угояване и малки прасенца.

От 25.XII.1953 година до 15.II.1954 година поради лоши грижи в ДЗС "Сталин" - Свищовско са умрели 439 малки прасета, а в ДЗС "Дунав" - Свищовско са умрели 170 прасета. За това са известени Околийския и Окръжен комитети на БКП, но никакви мерки не са взети и от никого отговорност не е търсена.

В ТКЗС в с. Обретеник - Беленско по вина на Управителния съвет на стопанството не е добро състоянието в скотовъдните ферми в стопанството. Недостатъчни са грижите за селско-стопанските животни, вследствие на което смъртността при тях, особено при младите животни е голяма.

Така например, през 1953 година са умрели 623 кокошки или 36 % от общия брой; 1334 пилета или 60 %; 180 овце и 52 шилета.

През 1954 година са умрели 265 кокошки, 2054 пилета, 219 овце, 206 прасета. За един къс срок от 2 месеца са откраднати 6 прасета.

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 22.06.2016г. Секретар: <i>Лия</i>

10. -

По вина на конегледача през 1954 година в продължение на 6 месеца са одушени 2 коня. Не е предприето нищо от страна на ОК. на БКП, нито от ОНСДТ, за да се потърси отговорност за това положение, а виновниците⁴ бъдат наказани.

На 8 декември 1954 година член на ТКЗС село Бояджик - Ямболско е одушил 72 кокошки собственост на ТКЗС, с цел да отмъсти на бригадира на животновъдната ферма Моно Иванов Вълчев, който няколко дни преди това е уволнил жена му от поста гледачка на кокошките. За тази му дейност е даден на прокурора.

През 1953 година в резултат на хранене на конете в ТКЗС - Каварна - Балчишко с развалена слама, по която се е образувала "черна гъбичка", умират 27 коня.

През първата половина на 1954 година ветеринарните органи по места сигнализират, а Окръжния НСДТ гр. Сталин през м. юни с.г. издава със заповед, с която задължава местните народни съвети да почистят старите и развалени слами, а складирането на сламата и сеното от новата реколта решително да се подобри, за да спре разпространението на болестта "стахиоботрис алтернанс".

Въпреки категоричната забрана на Окр.НСДТ гр. Сталин да не се използва развалена и загнила слама за храна на конете председателите на ТКЗС в с. Гурковс и Шабла, Балчишко продължиха да хранят конете със слама, по която е имало и черна гъбичка в резултат на което в първото стопанство се получава отравяне в тежка форма 62 коня, от които 29 умират, а в ТКЗС - Шабла, умират 27 броя по същата причина.

П О Ж А Р И

През 1954 година на ТКЗС и частни селски стопани, бяха нанесени редица щети от избухнали пожари по време на вършитбата и други кампании.

Така например, на 4 август 1954 година в гр. Тополовград на общия харман е избухнал пожар, вследствие на който са изгоряли 14,500 кгр. жито - пшеница и 30 тона слама и плява. Причината е липса на искрозащител на ауспуховата тръба на трактора. При пожара е изгоряла и вършачката. Загубите възлизат на около 75,000 лева.

На 12 август 1954 година е избухнал пожар в хармана на ТКЗС с. Брегово - Хасковско, в резултат на което е изгоряла вършачката,

КРДОПБГДСРСБНА	1
чл. 31, ал. 6	
от ЗДРДОПБГДСРСБНА	
Дата: 22.06.2016г. Секретар: <i>[Signature]</i>	

11. -

25

30 тона слама и 1,800 снопа. Пожара е предизвикан от искри от електромотора на аспиратора за изтласкване на сламата.

На 10 август 1954 година избухва пожар в един от стопански дворове на ТКЗС с. Николаево – Плевенско. Изгоряли са покривите на 2 обора, 4 телета, 1 кон, дървен материал и др. Пожара е предизвикан от пожарната бригадира – канд. член на БКП, поради лошото отношение към нея от страна на ръководството. Същата е предадена на съдебните власти.

На 29 юли 1954 година от искри на трактор поради непочистване на искрозащитателите е предизвикан пожар в хармана на частните стопани Иван Денчев от с. Ст. Караджа – Провадийско. Заедно със снопите е изгоряла и вършачката. Преди избухването на пожара на хармана са ходили инспектора от управление ППЗ – София – Моис Салтзев и инспектора от отделение ППЗ – Сталин – Стамо Русев, а половин час преди пожара на място е ходил и взведен командир от Околийско управление МВР – Провадия, но никой не е обърнал внимание на тракториста да почисти решетките.

ИЗВРАЩЕНИЯ НА ПАРТИЙНАТА И ПРАВИТЕЛСТВЕНА ПОЛИТИКА

По масовизиране на някои ТКЗС-та

В с. Алфатар – Сидлистрянско на 14 септември 1954 година по нареждане на Околийския комитет на БКП е била изпратена група агитатори от 20 души с отговорник Жеко Колев – инструктор на ОК на БКП, в която са били включени от околийския център и 16 души местни ръководители от селата. Задача да проведат агитация на тяхните стопани и масовизират ТКЗС-та.

С цел да проагитират селяните за членове на ТКЗС на 19 септември 1954 година е проведена блокада в селото под претекст, че е имало военно обучение.

Агитаторите са поднасяли на селяните готови написани декларации за влизане в ТКЗС. Тези, които са отказали подписване на декларациите, са били викани по два-три пъти в селсъвета за проагитиране, като селяните Крум П. Данчев, Пеню П. Данков, Атанас К. Генев, Йордан Лечев Хаджийски и др.

12. -
26

По същия начин е провеждана агитация за масовизиране на ТКЗС в някои села в Казанлъшка околия. Така в село Шаново са били изпратени на 16 септември 1954 година от Околийския комитет на БКП лицата : Паташев и др., които с местните ръководители на селото са извиквали селяните през ноща в читалището и са ги карали да станат членове на ТКЗС. Тия, които не са се съгласявали, са ги наругавали и заплащали. Поради тая причина лицата Борис Колев, Иван Бъчваров, Димитър Кирев, Петър Пандов и др. са избягали в полето и след 3 дни са се завърнали понеже председателя на МНСДТ съобщил по радио-уредбата, че ако не се завърнат, ще ги обявят за нелегални.

През време на агитацията в с. Ветрен - Казанлъшко агитаторите Стефан Петков, Желъ Алтънов и Нежданко Минчев са нанесли побой на селяните Димо Иванов, Петър Иванов и др. селяни, понеже отказали да станат кооператори. Поради тази причина 7 селяни избягали в полето, където престояли 3-4 дни.

Такива случаи на насилствено привличане на селяните в ТКЗС има в с. Николаево, където на другия ден са подадени 2 заявления за излизане от ТКЗС, а в с. Нова махала са подадени 13 заявления от новопривлечените кооператори за излизане

По изкупуване на задължителните държавни зърно-
доставки - реколта 1954 година.

На редица места в Старозагорски, Пловдивски, Благоевградски, Сталински и Бургаски окръзи са допуснати извращения на постановлението на Министерския съвет и ЦК на БКП във връзка с прибиране държавните зърнодоставки от реколта 1954 година.

През м. август 1954 година в селата: Коларево, Трънково, Грудево, Бъдаче, Маджерите, Горно Ботево, Диня и др. от Старозагорски околия по нареждане на местните председатели и народните съвети на депутатите на трудещите се са извършвани блокади на селата от служащите в съветите и са били връщани от работа онези стопани, които не са издължили зърнодоставките. В резултат на това в някои от селата като: Трънково, Коларево, Диня и др. са възникнали инциденти между стопаните и служителите в селсъветите, задържани са някои стопани, правени са опити за побой и пр. Някои от случаите са станали в присъствието или със знанието на пълномощника на ОК на БКП в гр. Стара Загора - Иван Симеонов.

13. -

22

След проведена безрезултатна агитационна разяснителна работа по издължаване зърнооставките в с. Татарезо - Първомайско, околийски прокурор Ивайло Божилов и председателя на селсъвета вземат решение и след съгласуването му с ОК на БКП, задържали 20-30 души частни стопани неиздължили зърнооставките си, които по списък конвоирани от местната милиция, заедно с чергите били изпратени на прокурора в гр. Първомай. Трима от задържаните били подведени под съдебна отговорност, а останалите след предупреждение били освободени.

Председателя на селсъвета в с. Добриново - Поляновградско Кольо Иванов Пензов е извикал късно през ноща четирима честни стопани неиздължили зърнооставките и им нанесъл побой.

Председателя на селсъвета в с. Главан - Харманлийско е подписал изложение до Правителството за намаляване на зърнооставките и е наредил същото да се разнесе за подпис чрез десетарския апарат в селото.

В селата: Самуилово, Камен, Блатец, Крушаре, Тополчане, Бело войвода и др. от Сливенска околия, местните административни партийни ръководители, съвместно с пълномощниците от околийския център, предварително си разпределяли частните стопани и на групи от 2-3 души търгвали след полунощ по домовете на стопаните да ги будят и принуждават да прекарват зърнооставките си. Това е принудило голяма част от неиздължилите се стопани нощно време да напускат домовете си и да спят по полето, бостаните и другаде.

В някои села кулашките и вражески елементи през най-усилените селско-стопански кампании, отклоняват неукрепналите кооператори от работа в ТКЗС, като ги вихат да работят на частните им ниви. Същевременно агитират неукрепналите кооператори да напуснат стопанството. Така например по време на есенната сеитба в с. Слановци - Оряховско кулашки елементи и други частни стопани са вземали за бериба на царевица кооперативни членове, като са им давали по една кофа царевица на обран декар или пък царевичак. Кулашки елементи в Севлиеvsка околия увещаваат неукрепналите членове на ТКЗС да напуснат ТКЗС, като им обещаваат да им дадат земя и да им помогнат да си купят инвентар. Агент "Николаев" донеся, че кулака Гинчо Парашкевов Димов от с. Коевци - Севлиеvsко е увещаваал агента и

14. .

25

лицето Стефан Йорданов Стоев от същото село да напуснат стопанството, като той цел да им даде земя, убеждавал ги е, че въз от стопанството ще са по-добре, сочейки себе си за пример.

От донесенията на агент "Стойчо" и "Дойчо" е установено, че обекта на лична активна разработка "Подстрекател", водеща се на Генчо Минков Генов от с. Цар Петрово - Кулско, кулашки елемент е установено, че обекта искал да проагитира кооператорите Стоян Иванов Шкалков, Рангел Петров Младенов, Иван Игнатов Йонов да напуснат ТКЗС и същите сторили това, като обекта им оказал материална помощ.

От донесението на агент "Ян" от 3.1.1955 година е видно, че лицето Борис Стоев - бивш притежател на семенарска къща в София се е изказал, че материално е добре, че си е произвел доста жито, царевича и др., които продавал. Казал е, че лесно намира работници и по всеко време - главно от ТКЗС, кооператорите се натискат да работят при мене, понеже им плащам по 20 лева на ден, а за това, че са отсъствували от работа в ТКЗС ги глобяват по 1-2 трудовни, т.е. 1-2 лева. От това те имат сметка.

София, 27.1.1955 г.

ЗАМ.НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ №-то:

/подполковник

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И КОЛЕКТИВИЗАЦИЯТА

103

Из архивите

412

И. Б. Сунг.
Т. Е. М. М.

★
ОКРЪЖНО УПРАВЛЕНИЕ
№ 450
2.5
г. СТ. ЗАГОР

КРОПОГДРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗОРДОПГДРСБНА

Строго поверително!

ДО ОКРАЙНСКИТЕ НАЧАЛНИЦИ МВР 28
В О К Р Ъ Г А

На 15.11.т.г. се свиква четвъртата конференция на ТКЖ. Делегатите ще бъдат избрани на Сколийски конференции. Въз връзка с това да се извърши следното:

1. Чрез Сколийските комитети на БКП-се уведомят за датата на Сколийската конференция и броя на делегатите.
2. Ако между кандидат делегатите има вражески елементи, които не бива да се допускат до конференцията това да стане на самата Сколийска конференция, като се предложат други подходящи делегати. Съгласуват се с първите секретари на БКП.
3. При положение, че за някои от делегатите избрани за националната конференция има сигнали за терористически или други активни вражески действия, да бъдат уведомени незабавно, като се изпрати и справка за същите направи до К-к III-то управление София с копие до нас.
4. Такива елементи да се подсигурат с агентура между делегатите и се съобщи на III-то управление какви за връзка със същата.

Отпечатано в 9 экз.
От 1 до 7 Окол. МВР
8 и 9 към дело
Написала: К.А.

ОКРЪЖНИ НАЧАЛНИК МВР: /п/
Подполковник: Богданов
В е р н о,
СЕКРЕТАР И. В. Е.:
ст.лейтенант:

104

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

Строго поверително!

30

До Другаря
ОКРЕЖЕН НАЧАЛНИК МВР
СТАРА ЗАГОРА

З. Енев
М. Симео

На № 450 от 2.II.1955 г.

Приложено изпращаме Ви другаря началник списък на делегатите определени за националната конференция на ТКЗС от Чирпанска околия в които няма вражески елементи и се на служба.

Приложение - списъка.

№ 854 Чн-665-10 февруари 1955 година - Чирпан

Напеч. 3 екс.
1 адресанта
1 изпълнителя
1 дн.
Изп. Г. Христов.

ОКОЛИЙСКИ НАЧАЛНИК МВР:
Майор - *З. Енев*
ЗАМ. ОКОЛИЙСКИ НАЧАЛНИК МВР:
Ст. л. *...*

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И КОМПЕТИТИВНОСТТА

105

Из архивите

414

Лично, строго-поверително!

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

2

СПЕЦИАЛНО СЪОБЩЕНИЕ
=====

На 26 септември т.г. лицето ЕНЮ ПЕТКОВ СТАЛЕВ - частен среден стопанин, от село Християново, Ст-Загорско, е депозирал писмена молба в която се жалва, че на 24 с.м. по повод на това че е отказал да стане член на ТКЗС, му е бил нанесен тежък побой. Към молбата е приложил медицинско свидетелство, от което се вижда, че Сталев има счупени четири ребра.

От извършената проверка и разследване се установи:

Във връзка с приемане на нови членове в ТКЗС в окръга, ставащо на основата на изявено желание от редица средни стопани, на 23 и 24 септември в село Християново, Старо-Загорска околия е бил изпратен АНГЕЛ КАЗАКОВ - инструктор към Околийски Комитет БКП гр. Ст-Загора.

Същият заедно с партийното ръководство в селото, председателя на съвета и председателя на ТКЗС, решили да проагитират най-напред онези частни стопани, които до сега не са изразявали желание да станат членове на ТКЗС и които влизане /според преценката на местните партийни ръководители/ щяро да улесни масовизирането на стопанството в село Християново.

Като са оценили, че без натиск, напелязаните стопани, не ще се съгласят да станат членове на ТКЗС по взаимно съгласие и без реагиране от страна на инструктора КАЗАКОВ, те са започнали да привикват някои селяни. в съвета и след това в училището, където след като не са получавали съгласие, са употребили насилие, допуснали са грубости, ругатни.

Така на 24. септември към 20 часа в съвета е бил повикан частния стопанин ЕНЮ ПЕТКОВ СТАЛЕВ - среден селянин. Оставили го да чака до 1 часа през ноца, след което е бил отведен в училището. Тук в присъствието на членовете на партийното бюро и инструктора КАЗАКОВ, СТАЛЕВ е бил убеждаван да стане член на ТКЗС. Съдия е отказал и бил отведен в затъмнена стая за да си "помислел". След малко отново е бил повикан и след като повторно е отказал, му е бил нанесен тежък побой. Преди побоя, част от присъстващите в т

ва число и КАЗАКОВ, са напустнали стаята, но както се преценява, след като вече са се договорили да набият СТАЛЕВ. След няколкократно спиране и отпочване на побоя, СТАЛЕВ е бил принуден да подпише декларация за "доброволно" влизане в ТКЗС.

По същия начин на 25 т.м. са постъпили и със следните селяни - МОНЮ ИЛИЕВ МОНЕВ и ТЕНЕ ГОСПОДИНОВ ГИНЕВ на които е бил нанесен побой в "тъмната стая", където са били изпратени след като са отказали да станат членове на стопанството.

Побой в по-лека форма са малтретирани, нагрубавани и заплашвани още 5 души все средни стопани.

Както на 25, така и на 26 септември, от същите партийни и административни ръководители е била създадена обстановка, която да създава страх в привикваните за агитиране стопани - водени са били не през улици, а през странични пътеки, около училището са били поставени постове, не е било пуснато електрическо осветление и т.н.

Разследването на случая се забави поради това, че участниците в тези извършения по договореност, твърдяха до днес /3 октомври/, че не са нанасяли никакви побоища и че всичко това е извършено от врагове, че ребрата на СТАЛЕВ са били счупени от преминала през него каруца и т.н. такава позиция вземаха и пред бюрото на Сколийския Комитет.

На 3 октомври т.г. след като се събраха достатъчно доказателства, същите повикани пред бюрото, направиха признания както на извършените престъпления, така и за договореността за скриване пред бюрото и милицията.

На днешното си заседание, бюрото на Сколийски Комитет на БКП съгласувано с Окръжния Комитет на Партията, изключи виновните и реши да ги предаде на съд. По нареждане на Окръжния прокурор, от органите на ДС се провежда дознание, което в срок от 3 дни ще завърши и лицата ще бъдат предадени на съд.

Води се дознание на:

1/ГЕОРГИ ЖЕЛЯЗКОВ КАЗАНОВ - роден на 22.X.1926 год. в село Тракия, Ст-Загорско, женен, средно селски произход, образование средно, член на БКП от 1954 година, инструктор към ОК на БКП Ст-Загора.

2/ГАНЮ ТЕНЕВ ЕНЕВ - роден на 30.I.1921 година в село Християново, Ст-Загорско, женен, бедно селски произход, образование IV-ти клас, член на БКП от 1946 година, председател на селсъвета в

3. -

Ц

село Християново.

3/ПЕНЮ КОЙЧЕВ ПЕНЕВ - роден на 1.IX.1927 година в село Християново, Ст-Загорско, женен, бедно селски произход, образование средно, член на БКП от 1953 година, секретар на БКП в село Християново.

4/АНГЕЛ ИЛИЕВ ДИМИТРОВ - роден на 15.IV.1932 година в село Християново, женен, бедно селски произход, образование IV-ти клас, кандидат член на БКП и секретар на ДСНМ в село Християново, бригадир в ТКЗС в същото село.

5/МИХАЛ ВЪЛЕВ КОСЕВ - роден на 13.V.1913 година в село Християново, женен, средно селски произход, образование IV-ти клас, член на БКП от 9.IX.1944 година, член на ТКЗС в същото село.

3 октомври 1955 год.

гр. Ст-Загора

Отпечатано в 3 екз.

Написала: ДИ

ОКРЪЖЕН НАЧАЛНИК МВР:

Молковник -

Строго -секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Дж. Кумбичев
да ми се уреди
изготвен отговора
срещно на 15-3 сеп.
4 5/56 5/18
за
Димитров,
първоначално
Т.К.
5/13

С П Р А В К А

ОТНОСНО: състоянието на
ТКЭС в страната

В резултат на проведените правителствени и партийни мероприятия, редица ТКЭС укрепнаха и получават добри добиви. Така например, ТКЭС в с. Явтра, Горнооряховско получи пшеница средно от декар по 277 кгр., ечемик - 292 кгр.; ТКЭС "Първи май" - в с. Обединение, Търновско получи пшеница 218 кгр. от декар, ечемик 293.6 кгр. от декар и други.

В Сталински окръг 19 ТКЭС са раздали аванс пшеница над 5 кгр., а в Пловдивски окръг 100 ТКЭС са раздавали паричен аванс от 4-6 лева.

Сега в страната има 2,730 трудово кооперативни земеделски стопанства, които обединяват 53.9% от селските стопани и повече от 61 % обработваема земя.

От началото на т.г. до края на м. септември с.г. има образувани 42 нови трудово кооперативни земеделски стопанства. Приети са около 20,000 нови членове с повече от 500,000 декара земя.

Независимо от постигнатите успехи в много от ТКЭС съществуват сериозни слабости: лоша организационна работа, правят се груби извращения на решенията на Партията и Правителството разхищения, кражби, недържавническо отношение към имуществата на ТКЭС, непроситими загуби по прибиране на реколтата и пр.

Контрареволуционните елементи, особено кулаци и закоравяли николапетковисти, използват горните слабости и водят активна борба за компроментиране мероприятията на Партията по укрепването на ТКЭС и построяването на социализма на село.

В заловената инструкция на Геметовския комитет се дават указания да се провежда систематически скрит саботаж на всяко правителствено начинание ... малко "да се произвежда и дава на държавата, а това, което се дава да бъде лопокачествено..."

2.6-3

Новото в линията на врага на село е ,че действа много по-скрито, като провежда подривните си действия по единично или организирано в не големи групи, като често прибегва до остри форми - терор, пожари и др.

Всички разкрити напоследък нелегални групи в селата, независимо от това дали са от бивши опозиционери, кулашки или младежки - целят да рушат и разлагат ТКЗС, като на някои места се опитват и успяват да влизат в ръководството на кооперативните стопанства и от там да провеждат вредителства и разложителна дейност. Такива опити са правени през тази пролет в Русенски, Врачански, Пловдивски, Плевенски и други окръзи, на годишните кооперативни отчетно изборни събрания.

Характерен случай в това отношение е разкритата и осъдена група от кулаци, бивши полицаи, николапетковисти в с. Козлодуй - Оряховско. Групата е успяла да оглави III ТКЗС и отпочнала разлагането му.

Врагът насочва своите усилия за изкарване от строя на част от мощната селскостопанска-техника, основата на социалистическото селско стопанство у нас.

Главно бивши собственици на трактори и вършачки, кулашки николапетковистки елементи, сега загнездили се на работа в МТС и ДЗС провеждат вредителство и диверсионни актове по машините, извършват некачествен ремонт.

Вражески елементи, работещи в ремзавод № 7 - Коларовград са ремонтирали некачествено тракторите, поставяли са стари и негодни части, запущвали са с конци и стружки маслените канали в моторите, поради което тракторите бързо са се разбивали и износвали.

В районите, където кооперирането няма масови размери, врага пречи на влизането в ТКЗС, затруднява образуването на ТКЗС, а против досега образуваните действа активно от вЪн, саботира изхупването на държавните зърнодоставки.

Съпругата на Иван Томов, кулак от с.Безденица - Михайловградско е казала, че у тях са идвали при съпруга й голям брой частници - богати и някои средни селяни да се съветват, какво да правят с образуването на ТКЗС. Томов им казал, че в никой случай не бива да се записват за членове, тъй като идвал края на комунистите. Същият предупреждавал останалите да не го посещават у дома а да се срещат из нивите.

3.5

Вражеският елемент Вълчо Данов Ценов от с.Бяла Рада, Видинско е говорил на земеделските стопани да не стават членове на кооперативното стопанство, като е разправял, че от "горе" има нареждане за това.

Въпреки излезлите напоследък редица партийни и правителствени документи за укрепване и развитие на животновъдството, същото все още се намира в не добро състояние.

В сравнение с 1939 год., броя на кравите в страната е с 103.44%, на птиците 106.56 %, а на овце 76.02 %. Само при свинете приръста е по-чувствителен – 165%. Сред много ветеринарни лекари съществува тенденцията, заболяванията и умираанията на добитъка да отдават обикновено на "лошото хранене и гледане" на същия. Такива "обяснения" обикновено с охота се приемат за верни от Дирекция Ветеринарно дело, при Министерство на земеделието, защото при това положение от тях отговорност за смъртността не би се търсила. Тази обстановка създава добри възможности за безнаказана престъпна дейност на враговете всред ветеринарните среди.

Вражеските елементи от неспециалисти действуват по различен начин, като там, където им се отдаде убиват, тровят, преуморяват добитъка на ТКЗС и ДЗС.

Вражеската агитация и пропаганда, главно "на ухо" се използва на широко, с цел да се разколебаят някои още неукрепнали кооператори, да се руши трудовата дисциплина, поощряват кражбите и разхищенията на кооперативното имущество, разпространяват се всевъзможни слухове за предстояща война за разтуряне на ТКЗС и др.

Врагът се опитва да пречи на изпълнението на постановлението на ЦК на БКП "За по-нататъшна борба за високи добиви в селското стопанство".

С цел да убият вярата на трудещите се селяни в политиката на Партията, бившите лидери на опозицията, стоящи на вражески позиции го окачествяват като "подигравки" със селяните, говорят за "необходимостта" да се увеличи още повече изкупните цени на зърното, че кооперативната система на село трябвало да бъде премахната, като неприложима за нашата страна; злепоставят комунистите, които от града отиват на работа в село, като пускат различни видове и др.

Направени бяха и се правят и сега опити да се провалят изпратените от Партията другари при избирането им в ТКЗС.

4. -
5

Кънчо Георгиев, бивш член на БЗНС /о/ от с.Върба – Кола-
ровградско се изказал, че изпратения по постановлението за пред-
седател на кооперативното стопанство комунист, щели да се мъчат
всячески да го провалят и принудят сам да избяга от стопанството
или да го накажат.

Лошото организационно състояние на редица ТКЗС, слабото
им ръководство и разложителна дейност на вражеските елементи,
дават възможност да останат неприбрани и се развалят големи ко-
личества селскостопански продукти и ощетява кооператорите.

Така например в ТКЗС "Сталин" село Кирилметодиево – Старо-
загорско, основано непосредствено след 9.IX.1944 год. и до сега
се води безпринципна борба в партийната организация, където чле-
новете са се разделили на две групи и тая борба дава отражение
и в организацията и работата на кооперативното стопанство.

Първият секретар Коста Славов и изпълняващ длъжността
председател на ТКЗС Слави Димов, вместо да се заемат с подобрява-
не организацията и укрепване трудовата дисциплина у кооперативните
членове, раздухват вражди ,в резултат на което работата в сто-
панството сериозно страда. От м. юни до сега не е проведено нито
едно кооперативно събрание. До средата на м.ноември т.г. още не
е било обрано гроздето от лозята, голяма част от което е изгнило.

Ябълките на същото стопанство са били натрупани на купове
из овощните градини и когато по-късно започнали да ги прибират,
една значителна част е била изхвърлена, тъй като са били изгнили.
Кръмното цвекло не е било извадено навреме и се е наложило да бъде
изваждано при крайно неподходящи условия и не е изкарано от бло-
ковете. Кооператорите изразяват открито своето недоволство от тия
и други непорядки на местните административни и партийни ръководи-
тели и търсят удобни начини да напуснат селото.

В с.Петърч – Софийско, партийната организация е разделена
на три. Едната група е оглавявана от Огнян Христов – бивш пред-
седател на селсъвета, другата – начело с председателя на ТКЗС –
Младен Тасин, а третата с Павел Кръстанов – стар партиен деятел.

Бдителността е слаба и в канцеларията на ТКЗС са назначе-
ни вражески елементи, като: счетоводителя Любчо Иванов – бивш
царски офицер и помощниците му – Никола Найденов – изтъкнат опо-
зиционер от БЗНС и околията, Свилен Толев – чорбаджийски зет и

Тодор Атанасов - бивш опозиционер, изпратен в ТВО, в момента завежда трудовите.

Васил Кръстанов Кръстев, син на кулак от същото село използва това и агитира, че комунистите са изгубили. всякакъв прес-тиж в селото, отдали са се на кражби и населението е ударило кой как може.

Всичко това било добре дошло - "колкото по-зле, толкова по-добре".

Възнаграждението на кооператорите ежегодно намалява:

*Мисля че сега
от кулаците
както е отначало
на кооператорите*

Година	пшеница	царевича	вечерик
1951	2.860 кг.	600 гр.	700 гр.
1954	1.430 "	-	300 "
1955	1.000 "	300 "	200 "

Кооперативното стопанство имало да прибира царевича от оца около 500 декара в началото на декември.

На ТКЗС с.Костинброд - Софийско преди два месеца председателя е бил сменен заради пиянство; а заместник председателя и партийния секретар водят безпринципни борби. Счетоводството е в много лошо състояние. Кооператорите открито се изказват, че било по-добре да се изгорят всички книги и се започне отново.

Партийният секретар Владимир Митев Цветанов казва, че от 21 комунисти, членове на кооперативното стопанство всички плуват повече или по-малко в кражби или имат забъркани сметки със стопанството.

Към 30 ноември т.г. стопанството имало да прибира около 150 декара царевича и 120 декара крмино цвекло.

В с.Сушица - Горнооряховско в управителния съвет на стопанството са влезли роднини, които си нагласяват така нещата, както им диктуват интересите. Допускат се разхищения и кражби без да се търси отговорност.

Магазинера на стопанството със съгласието на председателя една нощ през пролетта на 1955 год. с камион изхвърля в дерето около 2,500 кг. пшеница, понеже съдата се е била развалила. Има изхвърлена и развалена царевича. В кооперативните стопанства в с.Букьовци - Оряховско през 1954 год. са развалени стотина тона конопени стъбла и семе, поради което коопе-

КРДОПБГДСРБНА	1
чл. 31, ал. 6	
от ЗДРДОПБГДСРБНА	
Дата : 22.05.2015г. Секретар: <i>[Signature]</i>	

6. 1/1

раторите са загубили около 180,000 лева, докато конопената фабрика е на около 200-300 метра от стопанския двор. Както миналата, така и тая година, царевцата на стопанството е стояла до късно през м. ноември необрана, а при прибирането се е получило голямо разхищение и кражби.

Кражбите и разхищенията на кооперативното имущество съществуват в много кооперативни стопанства.

Само през 1954 год. са разкрити 1451 стопански престъпления в селското стопанство, от които 1080 в ТКЗС и 371 в МТС и ДЗС. Установените нанесени щети за същото време възлизат за ТКЗС над 2,800,000 лева, за МТС и ДЗС над 1,200,000 лева, а заедно със свързаните тясно със селското стопанство престъпления по органите на държавни доставки – общо над 5,400,000 лева.

През 1954 год. присвоенията и кражбите от длъжностни лица съставляват 55 % от стопанските престъпления, докато през 1953 год. са били 48 %. Тоя вид престъпления нараства.

Характерен случай за организирани присвоения в ТКЗС е бил разкрит в с.Царев брод – Коларовградско. Домакина на стопанството, изключен от РМС през 1946 год. за присвояване на организационни пари, заедно с овцевъдния бригадир – бивш полицай и съден за кражби, полевъдния бригадир – враждебно настроен елемент и други членове на стопанството са присвоили над 9,543 крр. жито, царевца, ечемик, фий и други селскостопански произведения, като са оцетили с десетки хиляди лева ТКЗС.

Овцевъдния бригадир отделно е извършил присвояване на фураж, определен за изхранването на стадата. Вместо определената норма по 200 гр. зърно, той е раздавал по 100 гр. на глава. Поради недохранването измрели 368 овце и агнета, а в останалите продуктивността била ниска.

Много бивши търговци и частници, закупуват големи количества селскостопански произведения от производителните райони на страната и ги продават там, където недостигат такива, било за консумация, или за отчитане на доставките. С тази незаконна търговия и спекула те намаляват доходите на кооператорите и реализират големи печалби.

Председателят и счетоводителят на ТКЗС с.Три кладенци – Врачанско, се свързали със спекуланти от София, Пазарджик и Асенов-

град и продавали с тонове фондово жито. Понеже частниците нямат право да търгуват като непроизводители, председателят и счетоводителят упълномощили член на стопанството с документ, в който вписват неверни обстоятелство, че е натоварен да продава зърно от ТКЗС. Пълномощникът бил командирован със спекулантите, за да им служи за параван и, за да заблуждава в случай на проверки органите на милицията, че житото не е на частниците, а на стопанството.

Подобни случаи има много.

Не малко загуби селското стопанство търпи и от пожарите. Така, през 1954 год. в селскостопанските обекти са станали 511 пожари, над 1,100,000 лева щети.

От м. януари до м. юни т.г. са избухнали 121 пожари със загуби над 240,000 лева.

В кооперативното стопанство "Стоил войвода" - Новозагорско в резултат на пожар избухнал в кошарите са изгоряли 84 овце мериносоподобни, 1 агне и 1 крило от кошарата. Щетите възлизат на около 50,000 лева.

В кошарата на ТКЗС с. Могилица - Смолянско, също е избухнал пожар, вследствие на който изгоряли 97 овце и кошарата. Щети около 52,000 лева.

Много кооперативни стопанства получават незадоволително възнаграждение. Благоевградски окръг от всичко 52 ТКЗС, 18 от тях авансират до 2 лв., 3 ТКЗС - от 2 до 4 лв., 14 ТКЗС - от 4 до 6 лв., 17 ТКЗС над 6 лева.

Сталински окръг от 354 ТКЗС, 289 авансират от 1 до 2 лв., 60 ТКЗС - от 2 до 4 лв. и 5 ТКЗС не са давали паричен аванс.

Плевенски окръг от 182 ТКЗС, 92 авансират от 1 до 3 лв., 83 ТКЗС - от 2 до 4 лв. и 7 ТКЗС - от 4 до 6 лв.

Пловдивски окръг от 232 ТКЗС, 32 авансират от 1 до 2 лв., 99 ТКЗС - от 2 до 4 лв., 100 - от 4 до 6 лв., а 1 ТКЗС не е авансирало.

Натуралният аванс зърно, раздаден на кооператорите от някои окръзи е следният:

Сталински окръг 30 ТКЗС са авансирали до 1 кг., 74 ТКЗС - от 1 до 2 кг., 102 ТКЗС - от 2 до 3 кг., 123 ТКЗС - от 3 до 5 кг. и над 5 кг. - 19 ТКЗС.

Старозагорски окръг от 318 ТКЗС, 49 ТКЗС са авансирали до 1 кг., 188 ТКЗС - от 1 до 2 кг., 67 ТКЗС - от 1 до 3 кг., 5 ТКЗС - от 3 до 5 кг. и 9 ТКЗС не са раздавали аванс.

Врачански окръг с 355 ТКЗС - 73 ТКЗС са авансирани до 1 кг., 217 ТКЗС - от 1 до 2 кг., 56 ТКЗС - от 2 до 3 кг., 2 ТКЗС - от 3 до 5 кг. и 7 ТКЗС не са раздавали аванс.

Пловдивски окръг с 232 ТКЗС, 121 ТКЗС са авансирани до 1 кг. пшеница, 82 ТКЗС - от 1 до 2 кг., 13 ТКЗС - от 2 до 3 кг., а 16 ТКЗС не са авансирани.

Приблизително такова е положението и в останалите окръзи.

Болшинството кооперативни стопанства дават паричен аванс от 1 до 2 лв. и натурално заплащане от 1 до 2 кг. на трудоден.

По места някои местни, административни и партийни ръководители правят груби извращения при образуването на ТКЗС или масовизирането им. Тази тяхна дейност не укрепва ТКЗС, а грубо нарушава принципа на доброволността при кооперирането, като в с.Християново - Старозагорско.

През настоящата година постъпват оплаквания от редица ТКЗС в страната против рязкото увеличение на данъка върху общия доход.

Така, кооперативните стопанства в селата: Първенец, Коматеево и Марково - Пловдивско през 1953 год. са заплатили трите заедно данък общ доход на сума 55,000 лева.

През настоящата година горните стопанства са обединени в едно и са платили данък общ доход за 1954 год. в размер на 625,000 лева - почти 12 пъти повече.

ТКЗС "V-ти конгрес" в гр. Петрич за 1953 год. е платило данък върху общия доход 17,000 лева, а за 1954 год. им се иска 286,720 лева или близо 17 пъти повече.

ТКЗС с.Склаве - Санданско за 1953 год. е платило 5,600 лева, а за 1954 год. им се иска 61,580 лева. Такива случаи има в много ТКЗС, които отглеждат предимно интензивни култури.

Съгласно закона за данъка върху общия доход, обнародван в "Известия" на Президиума на народното събрание, бр. 132 от 6 юни 1950 год., трудово кооперативните земеделски стопанства се облагат с данък общ доход, съгласно дял IV, чл. 21, който гласи "облагаем доход на ТКЗС е brutния доход в пари и натура, осъществен през изтеклата година". В допълнение на тоя закон, Министерския съвет е издал 802-то разпореждане от 6 октомври 1950 год., въз основа на което до края на 1953 год., облагаемия доход за ТКЗС, добит от интензивни култури, като: памук, лен, коноп, лавандула,

рацин, мента и други технически култури, а така и, от грозде, малини, ягоди, овоция и др., се установява по нормите на чл. 28 от закона за данък върху общия доход.

/Определени твърди норми на декар/.

След изтичане срока /1953 год./ на 802-то разпореждане на Министерския съвет, трудовите кооперативни земеделски стопанства се облагат с данък общ доход не върху определени норми на декар, а върху реалния добив на декар. Този начин на облагане рязко повишава данъка, особено на тези стопанства, които отглеждат най-вече интензивни култури, което дърпа назад много кооператори при отглеждането на интензивни култури, тъй като от частните стопани, данъка върху общия доход се събира въз основа на определени норми на декар, защото за тях не се прилага срока на 802-то разпореждане, поради което и плащат по-малко данък от кооператорите.

Между кооператорите се говори, че облекченията, дадени им с постановлението на ЦК на БКП от 31.І.1955 год. , сега им се отнемат.

*Тогорно ми се
не е ли кой
и как в пазар
за плаща,
който ценя
на турска -*

С постановлението от 31.І.1955 год. се намалява натуралното заплащане на МТС с 50% за извършена работа на кооперативното стопанство, обаче с постановление на Министерския съвет от 18 юли 1955 год. се нарежда, начиная от 1 август 1955 год. мелниците да вземат уема натурално вместо пари, както е било до тогава, като за смилането на брашното се взема уем по 8 %, а за смилане на ярята - 6 %.

Това положение създава недоволство сред кооператорите и същите открито говорят, че вместо да имат известно облекчение, на практика се получава увеличение.

Така например, в ТКЗС "Сталин" в с.Кирилметодиево - Старозагорско за извършена работа в МТС на кооперативното стопанство през 1954 год. , същото е заплатило 50 тона натурално заплащане. За същата работа извършена от МТС през 1955 год., съгласно постановлението, стопанството заплаща 50 % по-малко или 25 тона храна.

За изхранването на кооператорите, стопанството смила годишно около 400 тона пшеница. При уем 8 %, стопанството дава на мелницата около 32 тона пшеница.

За горното е видно, че кооперативното стопанство през 1954 год. е давало 50 тона храни, а през 1955 год. 57 тона, или с 7 тона в повече и то предимно пшеница.

Враговете използват това, съпоставят размера на уема сега с този на капиталистите преди национализацията на мелниците и задават въпроса при вражеската агитация: "Коя власт е народна"?

С постановление дългосрочното кредитиране на ТКЗС се отпуска най-много за 10 години.

Клоновете на Българска инвестиционна банка по места намаляват по собствена преценка тези срокове за отделните ТКЗС, което довежда до сериозно финансово затруднение редица кооперативни стопанства.

Така, ТКЗС "Мичурин" в гр. Мичурин има задължения към Българска инвестиционна банка 232,984 лева, а ежегодните постъпления от неделимия фонд, от който трябва да се заделят парични средства за трайни насаждения, за инвентар, капитални вложения, изплащане на задълженията на стопанствата и други, възлиза на 12,238 лева.

Това кооперативно стопанство, за да си изплати задълженията, трябва 19 години да внася целия си неделим фонд, ако не се подобри положението, без да плаща лихви или предприема някаква стопанска дейност.

ТКЗС "Ст.Аврамов" - в с.Аврамово - Котленско има задължение към Българска народна банка 314,200 лева и към Българска инвестиционна банка 371,200 лева или всичко 685,400 лева.

Задълженията си към Българска народна банка стопанството трябва да изплати до края на 1958 год., като в края на 1955 год. изплати 10,000 лева, през 1956 год. изплати 105,300 лева, през 1957 год. 141,000 лева и през 1958 год. 27,000 лева.

За да изплати задълженията си към Българска инвестиционна банка, ТКЗС следва да внесе през 1955 год. 44,313 лева плюс 8,000 лева годишна лихва, както и за следващите години до погасяването напълно задълженията си.

От сметките за предполагаемите приходи и разходи за 1955, 1956 и 1957 г. се вижда, че за разпределение на кооператорите ще останат средно от 300,000 до 350,000 лева, което ще доведе до заплащане около 50% от полагаемото се възнаграждение на кооператорите.

В Министерство на земеделието са постъпили искания от някои ТКЗС в Благоевградски, Пловдивски, Бургаски, Русенски и Сталински окръзи, изпратени чрез окръжните народни съвети на депута-

тите на трудещите се да се опростят от държавата задължения на ТКЗС в горните окръзи в размер на около 100,000,000 лева.

Търговските организации, като Районните кооперативни съюзи, "Плод-зеленчук", предприятията в системата на управление "Консервна индустрия" все още лошо търгуват в кооперативните стопанства. Същите не изпълняват договорните си задължения, не изкупуват надплановата продукция в ТКЗС, която се разваля или пропада и това се отразява зле върху заплащането на трудодена на кооператорите, създава недоволство.

В много кооперативни стопанства в Търновски окръг има стотици тонове кромид лук и арпаджик, складиран по блоковете на ТКЗС предназначен за износ, изложен на атмосферните влияния, без всякакви грижи от страна на когото и да било и голяма част от него е вече развален.

На ТКЗС с. Градина - Търновско, на блока вече са изгнили почти 300 тона кромид лук, на ТКЗС с. Самоводене - Търновско в блока арпаджика е струпан на купове. Голяма част от него е вече покарал пера.

ДИП "Панайот Цвиев" по договор е трябвало да изкупи от кооперативното стопанство в с. Сушица - Горнооряховско до края на м. август т.г. 240 тона кромид лук, а са го приели през м. ноември т.г. и то само първо качество, като са отказали да изкупят второто качество, въпреки че го имат договорирано.

Изкупната цена на арпаджика определен за износ и тоя за вътрешния пазар е една и съща - 1.92 лв., независимо, че за продукцията за износ се налага допълнителна манипулация.

Така например ТКЗС с. Върбовка = Павликенско за подготовката на 145 тона арпаджик, предназначен за износ е изразходвано допълнително 8,000 трудовни, което довежда до чувствително намаление заплащането на трудоден.

Вследствие на горното, кооператорите говорят открито, че няма смисъл да произвеждат качествена продукция, тъй като същата се определя за износ, изразходват се допълнително трудовни, а цената е еднаква, както за вътрешния пазар и продукцията за експорт и до сега още не е изкупена.

Трудово кооперативните земеделски стопанства освен това имат и значителни вземания от редица изкупвателни и други организации към 31 юни 1955 г.

12. -
13

От МТС 754 ТКЗС имат да вземат 2,711,543 лева за продадени селскостопански инвентар и машини.

От РКС-та, 475 ТКЗС имат да вземат 2,463,405 за предадена селскостопанска продукция.

От "Земснаб" - в ликвидация, 220 ТКЗС имат да вземат 917,567 лева за продадени расови животни.

От ДСП "Текстилни влакна" 131 ТКЗС имат да вземат 462,026 лева за продадени пашкули, памук, вълна.

От ДСП "Месоцентра" 442 ТКЗС имат да вземат 1,375,027 лева за продадени животни.

От други организации - селсъвети, селкоопи, промкомбинати и други организации - 2,076 ТКЗС имат да вземат 51,537,700 лева.

Или всичко 59,407,178 лева.

Вследствие на тия и други слабости в кооперативните стопанства и разложителната дейност на врага и ниското заплащане на трудодея, една част от кооператорите напускат стопанствата и отиват на работа в държавните предприятия, където получават редовно паричното си възнаграждение и стопанствата остават без работна ръка, от което още повече се влошава работата.

Русенски окръг има напуснали кооперативните стопанства над 11,000 кооператори, от които само в Русенска околия 5,800 души.

В с.Скравена - Ботевградско, ТКЗС има 700 членове, а редовно на работа излизат от 80 до 100 души, а в най-напрегнатите кампании излизат от 250-300 души. Излизащите на работа са предимно жени, малко младежи и стари хора. Мъжете са отишли да работят в горското стопанство, промишлеността и другаде, а само в отдел "Чистота" при СГНСДТ работят около 70 души.

Вследствие на горното, през 1954 год. работата е изостанала. Продукцията е прибрана при големи загуби, в резултат на което възнаграждението на трудодея е бил 3 лв., включително и натуралното заплащане, като пшеница са получили по 300 гр.

От 60 души офицери и войници уволнили се сега по съкращението от гр. Левски, няма пожелали да отидат на работа в кооперативното стопанство при поканването им от страна на местните ръководители, въпреки че на по-голямата част от тях родителите са членове на ТКЗС.

за кантв
първо и
кота - през
м.г. или
през м.г

13. -
14

Съкратените офицери от Стара-Загора също са отказвали да отиват на работа в ТКЗС.

В някои кооперативни стопанства изпратените хора по постановлението от 31.I.1955 год. са напуснали, а други желаят да бъдат освободени и търсят удобен момент.

В ТКЗС с.Ново-село - Търновско от върналите се 20 човека до сега 8 души са напуснали и 4 души се готвят да напуснат.

За партиен секретар на партийната организация при ТКЗС в с. Добромирка - Севлиево е бил изпратен Милчо Недев Колев. Съдия след престояване около един месец, отказал да работи и се завърнал в гр.Павликени. За тази му постъпка е изключен от Партията.

Такова е положението и в с.Дебелец - Търновско, където върналите се по постановлението - председателя на ТКЗС, партийния секретар, отчетника и др. се подготвят да бъдат освободени. Такива случаи има и другаде в страната.

Всичко това влияе върху стопанската и икономическа мощ на ТКЗС и върху психологията на частните стопани, особено над средняците. В някои села на страната селяните отказват да влизат в съществуващите ТКЗС, а другаде са провалени опитите да се образуват нови ТКЗС. Не са редки случаите, когато членове на Партията и БЗНС отказват да влизат в ТКЗС.

В Кулска околия в селата: Раброво - при партийна организация от 40 членове, не се е записал никой за член на ТКЗС, Киряево от 48 члена са се записали само 14; Тополовец - от 43 членове са се записали само двама и то и двамата на работа в гр.Кула.

Такова е положението и в селата: Каленик, Полетковци и други от същата околия.

В с.Бяла Рада - Видинско от 73 членове на Партията, са се записали само 17 души; в с.Флорентин - от 30 членове на БКП и в с. Винарово от 60 членове, нито един не е пожелал да стане член на кооперативното стопанство.

Такова е състоянието и в с.Страцимир, Градец, Смърдан и други от Видинска околия.

Изключени са били от Партията за отказ да се запишат в ТКЗС: в с.Върбовчовец - Белградчишко всички членове на партийното бюро без секретаря; с.Боровци - Берковско 27 членове; с.Барутин - Пецеровско 14 членове и пр.

Влиза или
ли членове
в това.

14. 75

В с.Пелатиково – Кръстендилско от 34 членове на БЗНС са станали членове на ТКЗС – 7; с. Невястино от 13 членове – 5 човека.

В Елинпелинска околия са приети през 1955 год. само 5 души сдружени земеделци, Ширдопска – 3, Ихтиманска – 12, Самоков – 9, Станке Димитров – 5, Радомирска – 2, а в останалите околии на Софийски окръг няма новоприети членове на ТКЗС сдружени земеделци.

Отказа на някои партийни членове и сдружени земеделци да станат членове на кооперативните стопанства е дал лошо отражение и върху безпартийните.

При отказа си да се записват за членове на ТКЗС, частните стопани изтъкват, че работата в ТКЗС е много повече, отколкото при частниците и е ниско заплатен трудов деня, докато частниците при по-малко труд били по-добре.

На пленума на окръжната дружба в Благоевград, състояла се на 26 август т.г. председателя на околийската дружба в гр.Петрич, Илия Ставрев се изказал: "... ТКЗС имат по-голямо производство от частниците, обаче доходите на кооператорите са по-малки, защото като се плати в натура на 5-6 бригадири, които не вземат участие в производството с труда си, към тях се прибавят домакина, счетоводители, касиери, деловодители, председатели и други, които също не влагат труд, а вземат от продуктите и, като се заделят фондовете, за кооператорите остава много малко, затова частниците са по-добре.

В с.Мулетарово, Петричко е запланувано да се изгради ТКЗС. Ходихме няколко пъти, както сдружени земеделци, така и хората от БКП не желаят да станат кооператори, като казват, че никой не може да ни убеди, че 10,000 лв. са повече от 50,000 лв. В това село има много частници, които са взели по 50,000 лв., а няма кооператор от близките ТКЗС, който да е взел повече от 10,000 лв. Даже кооператори са работили на частници срещу заплащане.

В с.Бяла Рада – Видинско почти всички селяни говорят, че няма да образуват ТКЗС докато околните кооперативни стопанства идват да купуват от тях плява за животните и жито за тях за изхранване, когато до преди изграждане на околните кооперативни стопанства хората от с.Бяла Рада са купували жито от тях, за да се изхранят.

Така например, с.Войници, което е съседно на с.Бяла Рада през 1954 год. не си е прибрало плявата, в резултат на което през цялата зима са ходили да купуват от частниците от с.Бяла Рада.

Това положение е обезкуражавало частните стопани не членове на ТКЗС.

19. юни 1957.

Същият

21

С П Р А В Е А

За предполагаемото парично и натурално заплащане на кооператорите в ТКЗС в окръга.

През отчетната 1955 година в Плевенски окръг са приети за нови членове на ТКЗС 660 домакинства с 14.508 декара земя.

Добивите в ТКЗС сравнение с миналата година значително се повишиха. Така например през настоящата година са добити от отделните култури средно за окръгав кгр. на декар, както следва:

Пшеница	- 156.600 кгр.	при добив от миналата год.	122.200
Ечемик	- 177.500 кгр.	- " -	130 кгр.
Царевица	- 200 кгр.	- " -	171 кгр.
Боб	- 129 кгр.	- " -	78 кгр.

Значително се увеличи млеконадоя в окръга средно от крава. Така например при 465 литра млеконадоя за 1954 год. тази година имаме увеличение на 867.800 л.

Изпълнен е също така и плана за говедата през годината 102% и плана за телетата 108.5 %, а за прасетата 102.6 %.

По предварителните данни с които разполагаме се предполага, че паричният трудов ден в окръга по отделните околии за 1955 година ще бъде следния:

Плевенска околия от 54 стопанства, 10 стопанства ще дадат до 3 лв. на трудов ден, останалите стопанства в околията ще достигнат 5 до 6 лева.

Като най-добри стопанства в околията които ще достигнат най-висок паричен трудов ден се очертават селата: Аспарухово с 9 лв. на трудов ден, Подем над 8 лв., Пордим над 6 лв. и др.

Има обачесела в околията които значително изостават и едва ще достигнат по 2 лв. на трудов ден. Такива са селата Тученица което ще приключи годината с едва 1 лв. на трудов ден, с. Бохот към 1.60 лв., Горталово приблизително към 2 лв. и др. такива.

Ловчанска околия.

Средно за околията ще се получи в края на годината от 3 до 4 лева на трудов ден. Най-добре са селата: Ивхим Чавдарци над 9 лв., Асеновци над 7 лв., Слатина над 6 лв. и др. някой такива. Най-зле в околията са селата: Кърпина, Брестово и Славяни които ще достигнат по 2 лв. на трудов ден

Луковитска околия.

Общо за околията трудовият ден през годината ще бъде между

3 и 4 лв. Като най-добри стопанства се отчертават селата Садовец с над 5 лв. на трудоден, Телиш и Бужаново също към над 5 лв.

Най-зле в околията за сега се отчертават селата: Орешене и Бресница които ще достигнат към 2 лв. на трудоден, а с. Карлуково към 1.50 лв. на трудоден и др.

Свищовска околия.

Средно за околията трудодена през годината ще достигне между 4 и 5 лв. Като най-добри села се отчертават следните:

Масларево, Моравя, Белене, Павел, Червена които ще достигнат по над 6 лв. на трудоден парично през годината, а ТКЗС Свищов 11 лв. на трудоден. Като слаби ТКЗС в околията са селата Божурлука, Беляново и Кривина с трудоден към 2 лв. за годината.

Никополска околия.

Средно за околията трудодена за околията ще достигне около 3 лв. парично. Като по-добри ТКЗС-та се отчертават селата: Бряст, Гулянци и Изгрев които ще достигнат над 5 лв. на трудоден. По-слаби ТКЗС-та в околията с нисък трудоден са селата: Дебово и Осъм с трудоден към 1.50 лв., а с. Заграждан към 2 лв. и др.

Троянска и Тетевенска околии.

Вгорните околии ТКЗС са съвсем малко и немасовизирани, а освен това изградените такива все още не са добре укрепнали. Така например средно през годината паричният трудоден в тези околии ще достигне от 3 до 4 лв..

Раздаден аванс преица на трудоден през 1955 год.

През годината е раздаден аванс в окръга както следва:

В 43 ТКЗС-та са дадени до 1 кгр. на трудоден. В 115 ТКЗС-та са раздадени от 1 до 2 кгр. на трудоден. В 21 ТКЗС-та са раздадени от 2 до 3 кгр. на трудоден и в 3 ТКЗС-та са раздадени от 3 до 5 кгр. на трудоден аванс. Предполага се, че в края на годината средно за окръга ще се падне по 2 кгр. на трудоден царевича.

27.XII.1955 год.
гр. Плевен

ИЗГОТВИЛ СПРАВКАТА:

лейтенант

184

Строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Д О К Л А Д

Относно, оказаната помощ по изпълнението на заповед И-402 по линия на кулаците във Врачански окръг.

Съгласно заповед № 159/17.ІІІ.1956 год. на Зам.Н-к У-ние ІІІ-то бе командирован в Окръжно У-ние МВР-Враца, с задача оказване помощ по установяването на действителния контингент по линия на кулаците - бивши и настоящи, а така също установяване отношението им към ТКЗС. и политиката на властта в Белослатинска и Оряховка околии.

От изпълнението на горепосочените задачи, съвместно с Околийските началници и техните заместници установих следното:

В Оряховска околия бе установени 266 кулаци, при определянето на които другарите са изхождали от основния критерий, т.е. правилно са определени установените кулаци.

След проверката и анализа на наличните материали, установихме, че в околията понастоящем има 226 кулаци, от които 95 са настоящи. Общия брой на кулаците в околията понастоящем е с 40 души по малко, поради това, че селата, Рогозен, Алтимир и Сираково са минали към Белослатинска околия, а Малорад към Врачанска околия.

Чувствително се намали броя на настоящите кулаци. Така например преди настоящата проверка, настоящите кулаци са били 179 а след проверката, въз основа на дадените от ръководството на МВР. указания, установихме че настоящи кулаци в околията има само 95 души. Това изменение се дължи главно поради неспазване на основния принцип, стисно кои трябва да бъдат определени като настоящи кулаци. Определяни са за настоящи кулаци, бивши такива, които живеят добре, но не експлоатират чужд труд.

От установените 95 настоящи кулаци, постоянни наемни работници /ратаи/ ползват само 7 кулаци, а останалите 88 използват временно наемни работници, през всички селскостопански кампании, или основната селскостопанска работа за обработването на нивите и лозята им се извършва от наемните работници.

Отношението на установените 226 кулаци към властта е следното:

125

а/ кулаци които се проявяват като активни врагове и могат да увеличат във вражеска дейност свои привърженици и хора над които могат да влияят са 34 души. + 48 + 27

б/ само недоволстват, мърморят против властта и местните органи, но не се решават да отидат на вражески действия са към 146 кулаци. + 57 + 71

в/ примирили се и стоящи на неутрални и изчаквателни позиции, са към 20 кулаци. + 23 + 27

г/ минали на 0. в. позиции и са склонни да провеждат и подкрепят правителствените мероприятия и политика в селското стопанство са към 4 кулаци. + 1

Общо в околията в ТКЗС. работят 41 кулаци. Отношението на същите към стопанствата е: + 33

а/ вражеска и разложителна дейност в ТКЗС. провеждат 1 кулак.

б/ работят добре в ТКЗС. 4 кулаци. + 14 + 12

+ 6 + 8

в/ колебливи и работещи посредствено от немаи каде в ТКЗС. 6 кулаци. + 13 + 1

В околията към 86% от домакинствата са членове на ТКЗС.. Намного кулаци са установени в районите, Кнежа - 45. Селановци - 31. и Козлодуй - 23 кулаци.

Общо в околията с броя на примирилите се кулаци и тия които само мърморят, против ТКЗС. са към 217 кулаци, а за ТКЗС. са към 9 кулаци.

Вражеската дейност на кулаците в околията се изразява в провеждане на пропаганда за предстояща война, агитация против мероприятията на властта и против ТКЗС./Прилагам 4 справки и 1 сведение./ Вражеската дейност се провежда от около 60% от установените кулаци в околията и е характерна като тежна линия на дейност.

В Белослатинска околия, преди да извърши проверката по контингентасъщия по линия на кулаците е бил общо 122 кулака, от които като настоящи кулаци са били определени 114 души.

След извършването на проверката, се установи че общия брой на кулаците е 133 души, или с 11 в повече приети заедно с трите села преминали от Ориховска в Белослатинска околия. От прегледа на наличните материали, въз основа на които са определяни кулаците се установи, че същите правилно са определени като такива, обаче по отношение на определянето на настоящите кулаци, не е изхождано от основния критерии и е допусната голяма грешка. Така например от прегледа на наличните материали въз основа на които са определяни настоящите кулаци се установи, че само 40 души от тях са настоящи кулаци, които понастоящем експлоатират чужд труд, която цифра приехме за реална. Неправилността на Околийското У-ние на МВР-Бела Слатина по отношение определянето по рано на настоящите кулаци се състои в това, че за настоящи кулаци са определяли бивши такива въз основа само

на това, че живеят добре и са активни врагове на власта.

От установените сега 40 настоящи кулаци в околията, 4 от тях използват постоянни наемни работници /ратам/, останалите 46 ползват временно наемни работници през всички селскостопански кампании.

Отношението на установените 133 кулаци към власта е следното:

а/ кулаци които се проявяват като активни врагове и могат да увеличат във вражеска дейност свои привърженици и хора над които могат да влияят са 48 души.

б/ само мърморят и недоволстват против власта и местните органи, но не се решават да утидат на вражески действия са към 57 кулаци.

в/ примирили се и стоящи на неутрални и изчаквателни позиции са 23 кулаци.

г/ изнашли на ОФ позиции и са склонни да провеждат и подкрепят правителствените мероприятия и политика в селското стопанство са към 5 кулаци.

Общо в околията в ТКЗС. работят 33 кулаци. Отношението на същите към ТКЗС. е:

а/ вражеска и разложителна дейност в ТКЗС. провеждат 12 кулаци.

б/ работят добре в ТКЗС. 14 кулаци.

в/ колебливи и работещи посредствено от немаи каде в ТКЗС. 18 кулаци.

В околията към 80% от домакинствата са членове на ТКЗС. Най-много кулаци са установени в районите, Коинарски - 26, Галешки - 21 и в Чумаковски - 19 кулаци.

Общо в околията за ТКЗС. са към 35 кулаци, а против ТКЗС. са към 65 кулаци.

Вражеската дейност на кулаците в околията се изразява в провеждане на пропаганда за предстояща война, агитация против мероприятията на власта и против ТКЗС./Прилагам 1 справка и 3 донесения от които е видно вражеската дейност на кулаците/Вражеската дейност се провежда от около 60% от установените кулаци в околията и е характерна като тежка линия на дейност.

25. II. 1956 год.
гр. Враца.

Зам. Н-к II отделение при V отдел на
III У-ние:

Капитан J. Савов.

Из архивите на ДС

435

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И КОЛЕКТИВИЗАЦИЯТА

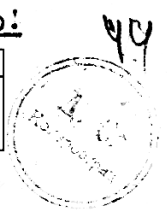
109

Из архивите

436

Строго секретно!

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

С П Р А В К А

ОТНОСНО: Вражески прояви във връзка
масовизацията на ТКЗС-та в Коларов-
градски окръг.

В изпълнение указанията на Партията и правителството за масовизация на ТКЗС и изграждането на нови такива в окръга се получиха следните резултати:

№ по ред	О К О Л И И	!подадени заяв. ! !общо домакин-от ! !ства тах ! !турци!	Приети общо	Земя декари	
1.	К-д града	68	16	52	415
2.	К-д околията	6547	4235	6029	222112
3.	Нови Пазар	4565	2909	4246	126092
4.	Омуртаг	1348	549	1261	35956
5.	Попово	2786	795	2270	59917
6.	Преслав	1067	572	890	22895
7.	Търговище	3702	2264	3504	95845
<u>ВСИЧКО:</u>		<u>20083</u>	<u>11340</u>	<u>18252</u>	<u>563232</u>

От получените по агентурен път данни вражеската дейност по масовизацията на ТКЗС в окръга си остава същата упомената в първата справка, с изключение на това, че напоследък се получиха агентурни данни от страна на вражеските елементи по линия на БЗНС/о/за навлизане и овладяване ръководствата в ТКЗС и БЗНС, какъвто е случая с Омуртагска Новопазарска и Търговишка околии.

Така например:

На 23. III. 1956 година агент "ПЕТКОВ" донася, че при масовизацията на ТКЗС и попълване управителния съвет на същото в с.Т. Икономово

КРДОПБГДСРСБНА	1
чл. 31, ал. 6	
от ЗДРДОПБГДСРСБНА	
Дата : 22.06.2016г. Секретар : <i>[Signature]</i>	

- 2 -

45

и Кус, Новопазарска околия предвид водената вражеска агитация сред турското население от страна на лицето -криминален престъпник успява да провали избирането на предложеният от партията председател на ТКЗС ИВАН ТОДОРОВ КОВАЧЕВ, като на негово място бива избран нов такъв.

От донесението на същия агент е видно, че в резултат на организирана вражеска агитация от страна на вражеските елементи ДОБРИ СТАНЧЕВ ИВАНОВ-бивш полицай, ЕНЧО КАРЛОВ ВАСИЛЕВ, ПЕНЮ ЙОРДАНОВ и ПЕНЮ РУСЕВ от с. Могила, Новопазарско на 5. III. 1956 година при попълване на управителния и контролен съвет на ТКЗС успяват да провалят предложените от партията кандидати, като на тяхно място биват посочени и избрани двама души кулашки елементи. За целта има изготвен подробен план с разработени активни мероприятия за изясняване дейността на същите и вземането им на разработка.

На 9. III. 1956 година агент "МЕТАЛИК" донася, че на общо кооперативно събрание в с. Лиляк, Търговищко е предложен за член на управителния съвет на ТКЗС лицето КОЙЧО ПЕТРОВ СТОЯНОВ-бивш фашистки кмет и съден от народния съд, който по време на масовизацията на ТКЗС е разпространявал вражески слухове и агитирал вражески елементи масово да навлизат и да овладяват ръководствата на ТКЗС и БЗНС.

Към същия е насочена проверена агентура с цел уясняване вражеската му дейност и вземане отношение по същия.

На 10. III. 1956 година агент "УХО" донася, че в разговор с лицата: СТЕФАН ТОДОРОВ СТОЙЧЕВ от с. Лиляк, Търговищко, бивш н.п., изпращан в ТВО след 9.9.1944 година, магазинера МЕХМЕД ХАЛИЛОВ от гр. Търговище и СТОЙЧО АТАНАСОВ СТОЕВ от същото село във връзка с масовизацията на ТКЗС, Стойчев се е изказал: "Ще трябва да се запишем в Земеделския съюз и по едно събрание ще вземем болшинство, а от там и ръководството на ТКЗС ще бъде от наши хора. Каквото решим, такова ще бъде".

По същото донесение са разработени задачи на агента от Околийски началник МВР, дадена е линия на поведение с цел проверка, каква е линията на врага в другите села на околията, какви членове влизат в управителния съвет на стопанствата и ръководствата на БЗНС.

На 14. III. 1956 година председателя на Селсъвета в с. Новосел, Коларовградско-АТАНАС ХРИСТОВ, председателя на ТКЗС ХРИСТО ХАРАЛАНОВ от с. Средня, партийния секретар ЙОРДАН ЙОСИФОВ и прислужника на съвета ЙОРДАН ИВАНОВ от с. Средня, Коларовградско повикват частния стопанин РЕДЖЕБ МУСТАФОВ в пълномощничеството на с. Средня с цел да го проагитират за член на ТКЗС, но след като същия отказва, те го отвеждат в канциларията на ТКЗС, където му нанасят побой.

Из архивите на ДС

437

По указания на ОК на БКП-случая бе обследван от Околийско управление в МВР-Коларовград в резултат на което председателят на съвета и милиционера са изключени от партията и снети от длъжност, а партийния секретар и председателя на ТКЗС са наказани с порицание с вписване в документите им от ОК на БКП.

За всички сигнали по места е уведомена Партията и са набелязани мероприятия от наша страна за изясняването им и вземане мерки.

9.III.1956 год.
г. Коларовград.

ОКРЪЖЕН НАЧАЛНИК МВР:
...IV.1956 г. Полковник

Строго-секретно!

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

59

СПЕЦИАЛНО СЪОБЩЕНИЕ

ОТНОСНО: получени сигнали за извършения във връзка с масовизацията на ТКЗС в селата Градец и Кутово - Видинско и с.Лиличе-Брачанск

Във връзка с масовизацията на ТКЗС са получени сигнали за извършения на Партийната и Правителствена политика в селата Градец и Кутово - Видинско и с.Лиличе - Брачанско.

В показанията си лицето МАНОЙЛО ГЕОРГИЕВ МИТРОЕВ от с.Градец, Видинско, пише следното: "На 25.III.56 год. излезох към селсъвета с.Градец към 15 ч. след обедпри мен дойде общинския прислужник ИВАН ПЕРЧЕВ и ми каза: "Манойло ела, че те вика председателя"... Аз веднага отидох в съвета и като влезох в стаята на председателя там бяха МИТКО МЕИЦОВ - партиен секретар при ТКЗС, САВО СТЕФАНОВ, ТОШКО ЖИЛАНОВ, КРЪСТЮ АНГЕЛОВ МИЛЧОВ, СЛАВЧО ИВАНОВ МИЛАДЕНОВ всички от с.Градец и двама непознати за мен лица. Попитах същите защо ме викат и ми се отговори, че ме викат да стана член на ТКЗС. Аз им казах, че след като си посъветвам с домашните си може да се запиша. Те настояваха да подпиша декларация, но аз отказах и по едно време двамата непознати с Митко Меицов излезоха, а останаха при мене КРЪСТЮ АНГЕЛОВ МИЛЧОВ, СЛАВЧО ИВАНОВ МИЛАДЕНОВ, ТОШКО ПЕРЧЕВ ЖИЛАНОВ и САВО СТЕФАНОВ....и започнаха да ме бият. Ударите ми нанесоха по главата, по гърдите по ръцете и аз не можех да правя, започнах да плача силно, но ме предупредиха да невикам защото ще ме прибият..... След това КРЪСТЮ АНГЕЛОВ МИЛЧОВ излезе и след 10 минути наново ме заставиха да подпиша декларация и започнаха да ме бият кой къде завърне по тялото ми. Минаха след това около 20 минути и наново започнаха да ми нанесат удари.... След този побой КРЪСТЮ АНГЕЛОВ МИЛЧОВ ме преведе в друга стая на секретара на съвета.... След около половин час в стаята влезе при мен лицето

ГЕОРГИ КРУМОВ ЙОНОВ и започна да ме псува на майка и да ме бие най-жестоко....Обърна ме на земята и започна да ми нанася удари с обущата си в гърдите и аз просто припаднах....След този силен побой Георги Крумов излезе и след малко отново влезе в стаята, като водеше със себе си ТОМО МИШЕВ ЦАЧЕВ и ТОШКО ЖИЛАНОВ и започнаха наново тримата да ме бият....Към 1 часа през ноща влезе при мене ГЕОРГИ КРУМОВ ЙОНОВ и ми каза следното: Слушай аз те освобождавам без да знаят другите, но да не си посмел да говориш никъде, че сме те били защото ако науча това ще разкътаем целототи семейство".

В показанията си лицето МИКО ИЛИЕВ ШЕКЕРЕНДОВ от с. Градец - Видинско, пише следното: "На 25. III 1956 година както всека сутрин така и сега занесох млеко от кравата си на мандрата....В тоя момент при нас дойде общинския прислужник ИВАН ПЕРЧЕВ и ми каза: "Дядо Мико ела тук, че те вика ИВАН ЙОНЧОВ ДОБРИНОВ - зам. председател на селсъвета"....и Перчев ме въведе в стаята на писарите. Тук заварих ИВАН ДОБРИНОВ който ми каза следното: Дядо Мико имашли месо за даване, аз му отговорих, да имам. В същия момент влезоха две непознати за мен лица и ИВАН ДОБРИНОВ веднага избяга на вън....Същите започнаха да ме принуждават да подпиша декларация за член на ТКЗС, но аз им казах, че не съм засега.....Те започнаха да ме бласкат, да ми затискат устата....и в тоя момент влезоха лицата МИТКО МАРКОВ ФЪРКОВ, СЛАНЧО ИВАНОВ ИЛАДЕНОВ, КРЪСТЮ АНГЕЛОВ МИРЧЕВ, ПАВЕЛ МАРИНОВ ТРИФОНОВ/Бабин/ и РАШО РАДОСЛАВОВ.....и започнаха да ме блъскат и бият и да ме поставят на стол да седна за да се подпиша. Аз не исках да се подпиша и МИТКО ФЪРКОВ и др. ми затиснаха устата да немога да викам и започнаха със силни удари с краката си да ме бият.....След този побой аз казах на същите, чакайте да отидем по вънка, но те не ми обърнаха никакво внимание и аз бях принуден да се изходя по малка нужда в панталонитеси. Като видяха това веднага ме изведоха до клозета.....и след това наново ме отвлекоха в стаята на писарите.....Тук беше СТАНКО ДИМИТРОВ КЕЧАШКИ, МИТКО МЪИЦОВ и още много хора, като разбрах, че имаше голям човек от Враца към когото всички се обръщаха. Станко Кичашки- председател на ТКЗС ми донесе декларация да подпиша, но аз отказах. Тогава стана този от Враца ли беше откъде беше не знам, наругаме и каза: освободете го за да се махне и аз излязох".

В показанията си лицето ПЕТАР ФЛЮРОВ СТАНЕВ от с. Градец - Видинско пише следното: "На 25. III. 1956 година отидох към 8 часа на мандрата.....Като минах покрай селсъвета лицето ТОМО МИШЕВ ЦАЧОВ - заведущ общинската милиция при същия ме посрещна с пушка и ми каза: Ти

си арестувантръгвай веднага без да се разправяш..... и ме отве-
де в селсъвета в стаята на председателя където беше МИТКО МЕИЦОВ,
АЛЕКСАНДЪР ВРАЩЕЛИЯТА, ИВАН ДОВРИНОВ и др. непознати лица..... и не-
познатите ми казаха, че ме викат за да стана член на ТКЗС. Аз им отго-
ворих, че за сега неможех, че несъм говорил с домашните си....., обаче
те настояваха да подпиша декларация. След като започнаха да ми се ка-
рат..... взехме две непознати лица от стаята на председателя и ме
прехвърлиха в стаята на секретара на съвета. Тук заварих НИКОЛА АТА-
НАСОВ ПЕРОВ и РАНДЖО РАДОСЛАВОВ и започнаха да ме агитират всички да
стана член на ТКЗС..... Аз нежелаях да се подпиша и това ги не-
рвира и ХРИСТО ДИМИТРОВ АТАНАСОВ хвана ръката ми в която държах даме
джаната си изви ми ръката и ме удари силно по десната ръка..... Тога-
ва двете непознати лица започнаха да ми викат: "Ти нямали да се подпи-
шеш и ме псуваха и единия от тях взема един бастун и ме удари два пъти
по гърба..... Аз започнах да викам силно, но другият ми затисна
устата с ръцете си и недаде възможност да викам..... Освободиха ме към
10 часа през ноща, дадох ми БОЯН МИКОВ КАРТИН за да ме заведе до дом
понеже неможех да ходя. Тук ТОМО МИШОВ ЦАЧОВ преди да бъде освободен
ми каза: "Слушай да не си смеял да кажеш, че си бит, защото ще ти те-
глим крушума и ме освободиха".

В показанията си лицето СТАН МАРИНОВ ПЕТРОВ от с. Кутово - Ви-
динско, пише следното: "На 18. III. 1956 година..... ме закара в съвета
мошния пазач НИКОЛА МАРИНОВ МАРИНОВ и ме остави в канцеларията на
председателя. След това ме преместиха в стаята на писарите, където при
мене идваха ТЕОФИЛ СТАНЕВ, ГЕНАДИ СТАНЕВ, ЕЛЕФТЕР ФЛОРОВ, ЯНО ФЛОРОВ и
др. които ми говориха да стана член на ТКЗС. Аз им казах, че несъм
против ТКЗС, но да отида в къщи да се разбера със семейството си, но
те ми казаха, че от тук нема да искочиш докато не се запишеш.... Към
2 часа през ноща идваха от канцеларията милиционера ЦВЕТАН АНГЕЛОВ
ГЕОРГИЕВ и ме взе за ръката и ме вкара в магазина и с едно влизане
двама души почнаха да ме бият с юмруци и аз паднах долу, те ме ритна-
ха с крака. Това трая около 15 минути. След това двамата излязоха....
и при мен идва ЯНО ФЛОРОВ..... Искареха ме горе в съвета пак в същата
стая и пак почнаха да ме карат да се запиша в ТКЗС. Аз пак им отказах
..... След известно време ЦВЕТАН АНГЕЛОВ пак ме вкара в магазина и
почнаха пак по същия начин да ме бият..... След това отидохме пак
горе в същата стая и по това време идва председателя на съвета БАН-
КО НИКОЛОВ, ГЕНАДИ СТАНЕВ и ЯНО ФЛОРОВ и почнаха отново да ме карат
до подпиша декларация и аз им казах същото..... След като се събва
и дойде женами ние се оговорихме да станем членове на ТКЗС и се за-

писах, след което ме пуснаха и аз си отидох в къщи към 12 часа през дена на 19.III.1956 година".

В показанията си лицето ГЕНАДИ НЕДЕЛКОВ ПЕТРОВ от с.Кутово-Видинско, пише следното: "На 18.III.1956 година към 16 часаотидох с НИКОЛА МАРИНОВ - служител в съвета и ме затвориха в стаята на бирника.....В стаята стоях около 20 минути сам.След това дойде комисията и почнаха да ме проагитирват за влизане в ТКЗС.Това трая около до 1 часа през ноща,но аз им отказвах.....Към 2 часа дойде при мен ЕЛЕФТЕР ФЛОРОВ ДИНОВ и ми каза да влезе в ТКЗС,но аз му отговорих същото.Тогавя той ми каза да си ходя в къщи.Аз си тръгнах,но когато стигнах на външните врати на съвета ме посрещна ЦВЕТАН АНГЕЛОВ - общински милиционер и ми каза,че няма да си отидеш в къщи..... и ме бута в магазата на съвета.....Вътре в тъмното понаха да ме бият двама души с юмруци.....Така продължи около 15 минути.....После дойде ЦВЕТАН АНГЕЛОВ и ме откара в стаята на бирника.По късно при мен дойде ТЕОФИЛ СТАНЕВ и почна пак да ме убждава да влезе в ТКЗС.След него дойде ЕЛЕФТЕР ФЛОРОВ..... и той ме удари на два пъти в гърдите и си излезе.....Сутринта към 8 часа дойде АНГЕЛ ТОМОВ - отговорни от гр.Видин и ГЕРАСИМ НИКОЛОВ и Томов ме запита още ли несъм подписал.....После те тръгнаха с мен в къщи.По пътя Томов ме пита дали съм бил бит през ноща....при идването ми в къщи аз се разбрах със старите и подписах декларацията за влизането ми в ТКЗС....."

На 23.III.1956 година при отиването на Околийския Н-к МВР и Н-к Отделение НМ-Враца в с.Миляче - Врачанско,в една от стаята на селсъвета заварват един частен стопанин.На въпроса им какво прави в тази стая,същия отговорил,че е задържан поради това,че не иска да стане член на ТКЗС още от сутринта и че заедно с него е задържан и брату който се намирал в една от другите стай на съвета.При проверката се установява,че действително и брату е задържан от сутринта по същия повод.При направената бележка от тяхна страна на председателя на селсъвета - Панталеев,че не основателно задържа гражданите последния сърдито е казал:"Няма ващо да ме плащите,ако ще ми помагате,помогнете ми,но не ме плашеете,аз съм ги извикал да ги агитираме и сме ги разделяли за да нямам възможност да се оговарят"

За горните случаи е уведомен първия секретар на Окр.К-т на БКП - Враца.

28.III.1956 год.
гр.Враца

и.д.ОКРЪЖЕН НАЧАЛНИК МВР:

/Подполковник Урванел

Да се минимизира, предната с горна част се заточават, когато мвр да се изготвят, само с оглед да се работят, които са свързани с работата и наблюдението.

Строго секретно!
ИРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
597
ОТ ЗДРДОПБГДСРБНА
14.4.56г.
Да се работят и отенбурски елементи,
J. Кулишанов

ОТНОСНО: състоянието на контингента кулаците в страната и как същият се работят.

От направените на място допълнителни проверки в някои окръзи и околии се констатира, че в основата си установяването на кулаците е правилно извършвано, съгласно дадените ръководството указания.

На някои места, обаче са допуснати съществени отклонения поради недостатъчно сериозното и формално отношение. Пловдивски окръг отчита през м. декември 1955 година общо 786 кулаци, от които 391 настоящи. След направената проверка само Пловдивска околия отчита 872 кулаци, от които 211 настоящи. Пазарджишка срещу 245 отчита 363 от които 240 настоящи. Левскиградска 91 срещу 26. Общо само в трите околии се установиха 1,326 кулака, от които 517 настоящи.

Нереално е бил определен брой на кулаците в редица други околии на страната. В Елховска околия, вместо 235 са дали 51 души. В Ломска и Видинска околии от Брачански окръг са дали завишен брой. Първата е посочила 605 кулака, от които 226 настоящи, а се указаха 364, от които 58 настоящи; Втората съответно 358 и 236, а се указаха 197 общо от които 106 настоящи.

Завишен брой е констатирано и в Старозагорска околия. Среду 665 - 476 общо и срещу 147 - 26 настоящи.

Бивши кулаци са установени във всички райони на страната, където има повече и по-добре обработваема земя.

Настоящи кулаци, обаче са установени предимно в районите, където се обработват интензивни култури, индустриални, зеленчуци,

2. - 25
24

|| а също така и ония краища и околии, в които се отглеждат овоцни градини и лозя и по-малко в зърнопроизводителните райони.

Така в Пловдивска околия от 872 кулаци 211 са настоящи, в Пазарджишка от 363 - 240 настоящи. Във Видинска околия с по-силно развито лозарство са установени от 197 кулаци - 106 ~~са~~ настоящи, а в Ломска околия от 364 - 58 настоящи.

Установен е общ брой в цялата страна 11,971 кулаци, от които настоящи кулаци са 2,387. Като частници работят 6,869, във ТКЗС 2,298 /броя на същите в последно време се е увеличил, тъй като много от тях влизат в ТКЗС/, в МТС - 95, в ДЗС - 38, в други обекти 284.

От установените кулаци 4,092 са бивши членове на БЗНС/о/, 468 са членове на БЗНС-ОФ, останалите са безпартийни, една част от които са членували в бивши буржоазни партии.

Понастоящем в затворите излежават присъдите си 153 кулака съдени за провеждана от тях антинародна дейност, за неизпълнение на държавни доставки и др., а общо от 9 септември 944 година до сега през затворите и ТБО са минали 1,279 кулака, като някои от тях са наказвани по няколко гъти.

Всички кулаци бивши и настоящи са намалили земята си давайки я на ТПС комисии, с оглед да се намалят данъчните им облагания и държавните доставки.

В проверените 58 околии са установени 1,790 настоящи кулаци. От тях около 20 % ползват постоянно наемна работна ръка || от един до двама работника. *50 души*

Останалите ползват само временна работна ръка при усилената селскостопанска работа, както при прибиране на реколтата, по отглеждането на лозята и пр., за която цел наемат от 50[?] до 100 и повече работници. *в година*

На някои места кулаците дават на исполица онази част от земята, която сами не могат да обработват, особено това е характерно в райони населени с турско население.

Така например, кулака Ахмед Афузов Мохаремов от с. Просена Русенско в момента е притежател на 85 декара земя, от която обработва 50 декара, а останалата е дал с договор от 1953 год. на турците Мурад Юсеинов Мурадов 25 декара и на Юсеин Ахмедов Кочуков 10 декара.

3. - 16
25

Кулака Никола Русев Минчев от с.Малко Времево, Русенско, който преди 9.IX.1944 година е притежавал 300 декара земя им над 100 овце, вършачка с трактор, казани за ракия и др. панастоящем на свое име е оставил 100 декара земя, която е раздал на бедни селяни от селата Голямо и Малко Враново, които му ги обработват и внасят държавните доставки.

Кулака Иван Колев Червеноводски от с.Ново село, Русенско до 1955 година е притежавал и обработвал 180 декара ниви, които е раздавал на бедни селяни да ги обработват под наем, а пред властта представлял работата, че ги е подарил. След разкриването му същия е дал голяма част от земята си на държавата.

Кулака Рангел Петров Пиперков от с.Брестник, притежава 120 декара ниви и 60 декара лозя. Същият е раздал част от земята си на бедни и ^{неориентирани} селяни за обработване. Настройва ги против ТКЗС и ги приема при себе си на работа, а на ратая си е дал 15 декара земя, за да я обработва лично за себе си, като по този начин го държи в подчинение и същия му обработва и останалата земя.

Някои кулаци, лишени от възможността да експлоатират чужд труд в кооперирани райони и околии, отиват в некооперирани; закупуват голямо количество земя и отпочват да експлоатират местното население.

Така например, кулака Нено Атанасов Неков от с.Аспарухово, Провадийско през 1951 година отива в с.Климент, Коларовградско, закупува двеста декара земя, като една част от нея обработва с наемна ръка, а другата е дал на исполица на малсимотни турци.

По същият начин са постъпили и кулаците Иван Иванов Инджев от с.Черна, Провадийска, закупил двеста декара земя в с.Климент, Коларовградско, Микчо Колев Загорев от гр.Коларовград, закупил имот в с.Боруй, Коларовградско, Божин Стоилов Дачев от Царев брод, Коларовградско, закупил имот от с.Осеновец и др.

Въпреки проведените редица партийни и правителствени мероприятия за ограничаване и премахване на експлоатацията, от страна на кулаците над бедното селско население и лишаването от възможност кулаците да търгуват и припечелват лесно, то същите все още намират начини да се измъкват от законите и да вършат незаконна търговия, да си отчитат държавните доставки без да внасят такива, укриват земята си и др.

26/27

Така, кулака Стоян Трифонов Гърбатов от с.Тръстеник, Русенско живее заедно със синът си, обаче за себе си е оставил 20 декара земя и за синът си 40 декара, като в двамата държат поотделно овце. Овцете им пасе ратай.

Кулака Стойко Димов Статев от с.Червена вода, Русенско, който е записал за себе си 40 декара земя, на брат си, който работи в София 20 декара и на името на лицето Илия Чернев Доробанов 10 декара, а всичките ниви сам обработва.

На много места кулаците обработват земя в повече, отколкото са декларирали, за която не дават никакви доставки и данъци, която умело укриват.

Така например в Русенска околия на много места ТКЗС са получили от ТНС комисији много земя, но същите вземат и обработват най-хубавата, а по-слабата изостават, като никой не води сметка каква част е оставена. Кулаците се възползват от това и незаконно разорават и използват такива земи, за които не ги облагат с доставки и данъци.

По сведения на чиновника по земеделието д-р.Петър Маринов се установи, че много кулашки елементи, а и средни и бедни селяни от село Щръклево работят земя в повече, която е заграбена при масовизацията на ТКЗС през 1950/51 година. Същите са открити едва през есента на 1955 година при измерването на земята лично от Маринов и са обложени съответно с доставки. Такава са заграбили Къню Кънев 6 декара, Никола Гайков Омахов 23 декара и др. Маринов е поставил въпроса пред председателя на съвета да се оправят земите на горните кулаци, но той не е взел мерки.

Кулака Лило Кънчев Билев от с.Цар Петрово, Кулско до 55 г. е работил укрити 40 декара ниви, които не са били обложени с доставки, от които ниви също е получавал продукти и е давал на бедни селяни, някои от които са били членове на ТКЗС, като същевременно е вършил разложителна дейност против ТКЗС.

Кулака Кемал Исмаилов Пехливанов от с.Ясенково, Коларовградско, бивш председател на селсъвета, умислено е разбил имота на всички кулаци в селото, по партидите на бедни и средни домакинства, като е оформил финансови договори за продажба с цел намаляване на държавните доставки. В резултат на горното през 1953-1954 год. държавните доставки на всеки кулак /6 души/ са били намалявани с 1000 кгр. Същият е разкрит и в момента подследствен.

5. - 28

Кулаците на село все още търгуват и то най-вече със животни. Така например, кулака Стайко Димов Статев от с. Червена Вода, Русенско, търгува по следния начин: пролетно време закупува овце с агнета, в последствие продава агнетата и вълната и изкарва парите на овцете, които му остават без пари и есента ги продава и то повечето на наденици, които продава по тъмни пътища, от което още повече печели. С парите закупува свине, които уговява и през зимата продава на месоцентра. Пролетта наново закупува овце и така ната-тък.

Кулака Еню Пенев Енев от с. Писанец, Русенско търгува с овце, свине, коне и др. също като Стойно Димов, като в тази му търговия го улеснява ръководителя на пункта Месоцентра в с. Вятково, Иван Станчев Кехайов, член на БКП.

От общия брой установени кулаци на оперативен отчет се водят 6,461 5.4. %, от които 42 обекта се разработват по 12 гр. предварителни разработки, 18 обекта се разработват по 5 гр. акт. разработки, 42 обекта на лични активни разработки и 20 на лични предварителни разработки, 833 ИД и 5,549 ОД, или на разработки и ИД се водят 955 обекти 7.1. %.

По-добре е организирана агентурно-оперативната работа сред кулаците във Врачански окръг, където се водят 2 групови активни разработки, 4 групови предварителни, 39 лични активни, 6 лични предварителни разработки, 158 ИД и 512 ОД.

Б резултат на по-добрата работа през настоящата година беше разкрита и обезвредена вредителска група от кулаци и други вражески елементи в ТКЗС - с. Козлодуй, Оряховско.

Реализирани бяха и други кулаци, обекти на активни р/ки.

Сравнително по-добре работят по ~~финансова~~ кулаците също така Плевенски, Старозагорски и други окръзи.

Има окръзи и околии, в които не се води на активна р/канито един кулак, въпреки наличието на сигнали за остра вражеска дейност. Такива са окръзите: Сталин, Коларовград, Благоевград и околията: Тулянска, Свищовска, Разградска, Беленска, Бургаска, Поляновградска, Новопазарска и други.

За наблюдение на установения вражески контингент по кулаци се използва агентурен апарат, както следва:

6. - 29
888

а/ агенти - 1,310;

б/ информатори - 1,382;

Освен това на 13 резиденти се възлагат задачи и за наблюдение на кулаците.

Темпа на водените разработки по кулаците е много бавен, с което ^{или} се дава възможност да нанасят поражения на селското стопанство. Така например, групова предварителна разработка "Кулаци" в Горна-Оряховица, вече повече от година се води без да е работено по същата и да са получени съществени данни.

Агентурата по други линии, имаща възможности да работва и кулаците, не се използват достатъчно.

Общо за страната на 4-5 кулака се пада 1 с.с. с такива възможности. Това на пръв поглед е достатъчно, за да се обезпечи с агентурно наблюдение голямата част от кулаците, като се има предвид, че една част от установения контингент в момента не се проявява активно.

Действителното положение с агентурното обезпечение и наблюдение на кулаците, обаче е съвсем друго. От направените по-точни проверки в някои околии на Русенски, Сталински и Коларовградски окръзи, се констатира, че едва за 25-30 % от водещите се на отчет кулаци постъпват агентурни донесения, т.е. се наблюдават агентурно.

Така, в ДС-Силистра от общия брой установени кулаци 117 се получават донесения за 20. При това в 9 села на околията няма вербована никаква агентура. В Русенска околия от установените 193 кулака донесения постъпват по 60 от тях. В Коларовградски окръг донесения постъпват общо за 30% от взетите на отчет кулаци. В Омурташка, Преславска и Новопазарска околии постъпват донесения за под 20% от контингента. В Толбухинска за 35%, В Провадийска за 10 %, във Видинска за 12%, Ломска 20%.

По-активна работа фактически е отпочната след излизане на заповед И-402, по-точно от н.ноември и декември 1955 год.

От установените при проверката на 58 околии общо 8,551 бивши и настоящи кулаци 787 или около 10% стоят на вражески позиции, ползват се с доверие сред вражеските елементи, могат да оказват влияние и над други хора от селото и ги увличат след себе си и в даден момент могат да бъдат ползувани за контрареволуционна дейност, като някои и сега вършат такава. Това се потвърждава от

287 - 30

реализираните разработки в Козлодуй, Оряховско, Крива Паланка - Ломско Оряхово, Свиленградско и др.

Това се потвърждава и от редица агентурни данни.

Агент "Топола" на 6.II.1956 година съобщава, че кулака Парашкев Парашкевов Димитров от с.Горна Митрополия - Плевенско - обект на разработка му доверил, че в селото съществува нелегална организация за борба против народната власт. Димитров поставил задача на източника да се стреми на всяка цена да компроментира и зеленостави "продалият" се на комунистите медицински фелдшер на ТКЗС.

Агент "Марков" на 10.II.1956 год. съобщава, че бившия кулак, сега частник Атанас Кънов Атанасов от с.Долен Дъбник, Плевенско, обект на разработка, е заявил следното: "Ние дъбчани сме земеделци - гичевисти и такива ще си останем. Аз имам връзки в София с комунисти от високи постове, които са вече убедени, че не могат да одържат властта, защото народа така ги е намразил, че за една нощ ще ги изчистиш. Знаеш ли колко често членовете на ТКЗС идват при мен за услуга, защото нямат хляб, ръжат и се зъбят, но още ги е страх да роптаят, ама и ние не оставаме назад и им отваряме очите".

Агент "Искър" в донесението си от 9.I.1956 година съобщава, че Тодор Йотов от с.Оряховица - Плевенско, бивш репресиран кулак, обект на ОД на именния ден на сина му, пред всички гости е заявил, че редовно се информира за политическото положение от Христо Нинков, бивш народен представител, сега на работа в "Пренос-превоз" гара Сердика - София, който редовно посещава английската легация, от където го информират за събитията. Апелирал е пред гостите във връзка с предстоящите избори на 12.II.т.г. всеки да хване по 5 човека, които да гласуват против ОД, за да разберат, че има хора, които ги мразят.

Кулака Стефан Ежабраимов от с.М.Гузовици, Троянско, водещ се на ОД е злословил против предложените кандидати за народни съветници, които според него целели да образуват ТКЗС в селото. Нарекъл е предател излезлият с декларация бивш активен николапетковист Стойчо Тепалов, като казал, че той не заслужава никакво уважение и доверие от страна на останалите николапетковисти.

308. - 31

Тази категория активно проявяващи се кулаци се наблюдава по-добре. За повече от 50 % постъпват агентурни донесения. В някои околии за всички активно проявяващи се има донесения, а в други за 50 %. Така, за Коларовградско околия за всички 36 активни врагове има донесения. В Новопазарска за 10 обекта има донесения. В Провадийска и за двамата водещи се обекти има донесения. В Тервелска от 5 обекта, за четири има донесения. В Толбухинска околия от 21 обекта, донесения има само за 9 и т.н.

Около 41 % от кулаците мърморят, недоволстват по различни правителствени мероприятия или от местните органи, но не се решават да отидат на вражески действия.

За тази категория има донесения за около 30%. Така, в Толбухинска околия от 60 души недоволстващи, донесения има в делата на 21, в Коларовградска за 60%, в Новопазарска за 25%, Оморташка околия за 20%, Търговицка за 50%, Преславска 20 %. За другите околии липсват данни.

Друга една също така не малка част от кулаците към 42 % са се примирили и заемат изчаквателни позиции. Чакат да видят как ще се развият събитията, изгубили са вяра в лъжите на опозицията и англоамериканците и в редица случаи са склонни да поддържат някои правителствени и местни мероприятия.

От тази категория постъпили донесения за около 20 % от обектите. За отношението им към народната власт се съди главно от официални данни и от впечатленията на работниците.

Информатор "Август" на 11.X.1955 год. донася, че кулака Марко Илиев Марков от с.Дебелец, Провадийско се изказал: "Аз вече съм изгубил кураж и преценявам, че на всякъде комунизма ще спечели, може би ще минат 20 години, но светът ще се комунизира. Ето и на запад почнаха да се комунизират."

Кулака Борис Георгиев Додов от с.Кубратово, Софийско е направил следните изказвания пред агент "Сливен": "Не вярвам вече на никой, американци и англичани, вече 10 години ни лъжат. На много места руснаците печелят и нищо чудно да се комунизира целият свят. А на наряда му свикнахме и не ни тежи, тъй като вземат от всички от бедни и богати. Даже тази година зас бедните по-силно ви очукаха".

Информатор "Огнян" на 12.II.1956 година съобщава, че обекта на ОД Димитър Атанасов Лефеджиев от с.Изворско, настоящ кулак се изказал по международното положение така: "Ясно е, че от развиващата се от няколко години политика СССР жъне успех. Ако отиде така още най-малко 10 години, целият свят ще се комунизира. Много тактична политика имат, а и много строят, народите виждатки това едни след други минават на тяхна страна. Ето в нас огромни строежи на разни заводи и тия крупни постройки никой не може да отрече. Хората не са доволни само от едно – от големите доставки, ако те са по-малко, от това по-хубаво няма".

Агент "Иван" на 16.XI.1955 год. съобщава, че при разговор с кулака Михаил Сълез, обект на ОД от с.Радомирци, Луковитско, относно международното положение е казал: "Нищо не става, скоро и не може да има нещо. Преговори, конференции и толкова. А ние да си гледаме работата, защото по мое схващане, нито споразумение ще стане в скоро време, нито скарване ще стане".

Една малка част от кулаците около 7-8 % са минали на ОФ позиции и са склонни да провеждат и подкрепят правителствените мероприятия и политиката в селското стопанство, по-голямата част от тях са и членове на ТКЗС и добре работят. Няма данни за каква част от тях има донесения и за каква не.

Така например, кулака Йото Петков Динков от с.Лесидрен, Тетевенско пред агент "Динков" се изказал, че одобрява политиката на народната власт. Допускат се отделни слабости, както отгоре, така и по места, но те ще се изяснят и оправят, а колелото на историята няма да се върне и е излишно да се чака, а трябва да се включи в активна работа". Същия понастоящем е председател на ОФ в село.

Агент "Лебед" донася, че кулака Павел В.Атанасов от с.Садовец, Луковитско е казал: "Ние остаряваме и направихме грешка заедно не се сработихме с младежите, за да им помогнем, но аз занаят ще им оказвам помощ въпреки, че те може да не ми върват, но аз ще работя за новото, защото старото си отива".

Бивши кулаци, сега частни стопани братята Димитър и Никола Рогови от с.Преселници, Г.Тошевско са изказали желание да влезат в ТКЗС, където честно щели да работят. Разкайвали се, че навремето са сгрешили за дото не са влезли в ТКЗС, за което са били причина други хора. Същите редовно са си издължавали държавните доставки и са подали заявления за записване в ТКЗС.

JEL

Бившия кулак Иван Донков Хаджиев от с. Бежаново, Луковитско се е изказал, че съжалявал за своята опозиционна дейност, като с това попречил на синовете си и ако бил в ТКЗС заедно със синовете си щял да бъде и той добре. "На времето – казал той – аз се повлякох от някои лекета и отидех в затвора. Американците и англичаните само лъжат и ако има прости хора нека ги слушат, но аз вече не ги слушам и не им вярвам".

От проверените 58 околии в ТКЗС има влезнали 1,697 бивши кулаци. От тях 151 или 8.8% провеждат вътре в ТКЗС вражеска разложителна дейност. За почти всички от тях има агентурни донесения.

От донесенията на агент "Плуг" е видно, че бившия кулак сега член на ТКЗС – Стефан Радев Йонков от с. Обнова, Плевенско е казал, че много се е излъгал с влизането си в ТКЗС, но затова бил виновен неговия син. Съдия на общо кооперативно събрание по отношение на премахване на рентата е казал: "Какво ще ни правите гладни, щом ни вземате нивите, по-добре ни изморете заради вас ще умрем от глад ние".

След него на събранието в същия дух се изказал бившият кулак Блажо Атанасов, сега член на ТКЗС. В резултат на тяхните изказвания е бил провален дневния ред на събранието за премахване на рентата.

Бившия кулак Илиа Пенев Белев от с. Агатозо, Севлиево, член на ТКЗС пред с.с. "Петков", който е каруцар в стопанството е казал: "Гледай ми добре конете, че ще дойде време отново да си ги взема".

В село Осмар, Преславско, кулака Димитър Петров Вичев събирал около себе си членовете на ТКЗС Марин Иванов Вичев, Петър Павлов Петров, Марин Димитров Ватов, Параскев Йорданов Вичев и Йордан Петров Маринчев и ги е водил в дома си на почерпване, създавал си е тесни връзки с тях и след известно време последните се започнали да не излизат на работа и напускат ТКЗС.

Около 30-35% 582 души работят добре в ТКЗС. Други около 45% 746 души са колебливи и работят посредствено от немай къде и За тия категории кулаци няма данни за колко постъпват донесения. Същите се наблюдават много слабо.

Голяма част от кулаците в страната са против ТКЗС, особено това ярко и лесно се очертава в онези райони, където няма образувани ТКЗС или образуванията такива не са масовизирани: Видинска,

11. - 34

Харманлийска, Левскиградска, Троянска, Тетевенска, Севлиевска и др.

Там, където кооперативните стопанства са масовизирани и укрепнали кулаците са изолирани и голяма част от същите изявват желание да се запишат за членове на ТКЗС, като част от тях не са убедени, но чувствуват, че не могат да издържат на ограничителните мерки, които провежда Партията и Правителството спрямо тях. Една част от кулаците се убеждават, че животът върви напред, искат със желание да заработят за кооперативното дело и подават заявления. От установените 9,551 кулаци в проверените 58 околии, 1,157 се изявили желание да станат членове на ТКЗС и са за кооперативно обработване, против влизане в ТКЗС са 4,794 и за 2,600 не се разполага с данни за отношението им към ТКЗС.

Получените до сега данни от направените реализации и агентурни материали показват, че основната линия на вражеска дейност, провеждана от кулаците, е сриване на партийни и правителствени мероприятия в селското стопанство — главно срещу ТКЗС, като използват всички възможни начини и средства; от вражеската агитация и пропаганда до вредителство, диверсията и терористическите актове.

Най-масовата форма на вражеска дейност на кулаците е вражеската агитация и пропаганда. Разпространяват се всевъзможни слухове, с цел да се въява смущение, несигурност и колебание сред кооператорите и частните стопани, да се руши трудовата дисциплина в ТКЗС, ДЗС и др., да се разколебава вярата на селското население в политиката на Партията и Правителството.

Кулака Дамян Николов Недков от с. Белотинци, Михайловградско, съден от Народния съд казал, че в най-близко време ще почне война и властта в България ще бъде сменена, всички ТКЗС ще бъдат разтурени. Когато тяхните хора отидат на фронта, трябва да избиват комунистите и помагат на противника за ускоряване идването на свободата им.

Кулакът Матю Гочев Киров от с. Тръстиково, Бургаско пре-разпространявал предаванията на радио "Гърляни" за саботиране плановете на комунистите в село, ТКЗС, МТС и, че само по този начин ще можели да се отърват.

Кулака Пенко Иванов Мирчев от с.Сенник, Севлиево, изключен от ТКЗС в началото на 1955 година подтиква открито кооператори да излизат от ТКЗС, заявявайки им: "Ще ви дам пари и земя да си обзаведете частно стопанство".

На особена остра и злостна агитация е подложено турското население в страната, което в голямата си част е слабо грамотно и изостанало. На същите голямо влияние указват радиопредаванията на радио Анкара, които се слушат от кулаците турци и разпространяват въсред бедното турско население, като го подстрекават към неизпълнение на държавните доставки, не влизане в ТКЗС и т.н.

Агент "Захариев" съобщава, че кулака Павел Добрев от с. Искра, Силистренско е съветвал турците Мустафа Караусинов и Мустафа Мехмед моли ги да отидат и се оплачат пред турската легация в София, че масовизацията през 1955 година на ТКЗС в тяхното село е станала насилствена. Същите действително са посетили легацията.

По време на изборите вражеските елементи на село и по-специално кулаците, не можаха да окажат сериозна и организирана съпротива. Болшинството от тях гласуваха за ОФ.

Някой от кулаците взеха положително отношение към изборите, както е и случая със Стоян Минков от с.Средище, Тервелско, който в деня на изборите предложи нейната си за пренасяне на стари хора до избирателните секции и изказванията му пред селяните бяха в полза на ОФ.

Друга част от кулаците, виждайки безизходното си положение, правеха изказвания, целящи да омаловажат значението на изборите. Те сравняваха изборите с изборите в капиталистическите страни и говореха, че у нас няма свободни избори и т.н.

Пред агент "Касапски" на ДС-Толбухин Марин Станчев Маринов, бивш кулак е казал, че тези избори за тях нямали значение и те са се уговорили помежду си, че трябва да гласуват, защото в противен случай ще бъдат репресирани и посъветвал агента да гласува за ОФ.

Най-злостни и твърди кулашки елементи открито водеха агитация за проваляне на изборите, чрез задраскване имената на кандидатите, неотиване да се гласува и тн.

35 13. - 26.

Така например, Гочо Димитров Пукарев, кулак от с. Владимирово, Тополовградско е ходил по домовете на селяните и открито е агитирал да не се гласува за кандидатите на ОФ.

Кулака Васил Стефанов Георгиев от с. Дъбова махала, Ломско е казал на агент "Беров", че Америка искала в с. Дъбова махала да има четири верни човека, в лицето на Стефанов, Антон Иванов Благоев, Ангел Живков и Тома Александров – жив. в София. По-нататък е казал, че трябва да проагитират близките си приятели и роднини да задраскват бюлетините, а самите те да гласуват открито, с цел да заблудят органите на Властта.

Кулашките и николапетковистки елементи Иван Ценов Спасов, Борис Кирилов Иванов, Изетан Белов Горанов, Петко Свиленов Петков и Елио Ганов Велков от с. Славотин, Михайловградско, подържани от председателя на селсъвета Димитър Младенов Лазаров, член на БКП, са водили борба за отхвърляне посочените от Партията съветници. На тяхно място са посочвали такива съветници, които щели да предпазят ТКЗС от масовизация и които при конструирането на новия изпълком ще изберат Димитър Младенов Лазаров за председател, който като такъв до сега незаконно им е давал дърва, облекчавал ги е при изпълнение на наряди, спъвал е масовизацията и есчически ги е защитавал. Димитър Младенов Лазаров като председател на съвета предварително е раздал бюлетини на горните лица, с цел задраскване на едни и еписване други.

Същият случай има и в с. Капитановци, Бидинско.

Кулака Беню Петков Христов от с. Гъбане, Севлиево пред агент "Партенев" е казал: "Може да докарат и полицайте на власт, но няма да избираме за съветници тези, които са посочени. Аз ще се кандидатирам. В същото село при определяне на кандидатите на общо селско събрание, двама изключени комунисти открито са казвали: "Не искаме съветници, които са за ТКЗС. Доктора нека си гледа пряхката работа, а не да се занимава с политика. Трябва да изберем съветници, които да защитават нашите интереси. Предлагаме за такъв съветник Беню Петков Христов /горепосочения/.

В резултат на вражеската агитация е провалена кандидатурата на медицинския лекар Иван Карагъзов.

36 14. -37

Такова е положението и в с.Младен,Севлиево, където е провалена кандидатурата на Младен Георгиев Андреев, член на БКП и председател на ТКЗС.

Използвайки колебанията и несъзнателността на някои членове на ТКЗС, кулашките елементи подбуждат такива членове на ТКЗС към саботажи, вредителства и разхищения, насочвайки ги и как да извършват това.

Кулашкият елемент и бивш опозиционер Георги Илиев Йоцов от с.Арчар, Видинско, казва на група вражески елементи, че те не откън, а откътре трябва да действуват за разлагане на ТКЗС.

За пример посочил кооператора Рафаил Декон, който закупил за ТКЗС овце от Добружа по 300 лева, а после същите били бракувани и продадени по 80 лева и който продал голямо количество любеници от ТКЗС, а в касета на същото внесъл минимална сума. "Само така - казва Йоцов - като бием стопанството по касиата, ще можем да го разложим".

Овчаря от ТКЗС в с.Странско, Чирпанско - Петър Русев - бивш опозиционер земеделец, доверява на наш агент, че умишлено не пускал агнетата редовно да бозаят, в резултат на което те заболявали и умирали. Същият посъветвал и агента да прави това, ако иска да измират агнетата на стопанството.

Кулашки елементи, загнездили се на работа в МТС и ДЗС провеждат вредителски и диверсионни актове по машините, извършват некачествен ремонт, вследствие на което машините бързо и лесно се повреждат.

През есенно-зимния ремонт на 1954-1955 год. на машинния парк в МТС с.Красен,Генералтошевско, бившите притежатели на едър земеделски инвентар, понастоящем на работа в МТС като трактористи Колю Шопов, Димитър Чапаков и Кирил Колев, използвайки влиянието си над техническия ръководител Желязко Иванов Чавънов, член на БКП, успели да го подведат и извършат некачествен ремонт, като поставят на 6 трактора ДТ-54 пергаментова хартия за попълване на лупта на основните лагери, вместо да ги подменят.

Пред последните две години бе установено, че в някои ТКЗС кулашки елементи правят дръзки опити да оглавят стопанствата и от вътре да вършат своята разложителна дейност, като обикновено се съзряват с реакционните елементи в село - опозиционери, бивши полицаи и др.

15. - 38

Типичен е известният случай с III ТКЭС в с. Козлодуй, Орязовско.

Такива опити бяха установени във Врачански, Русенски, Пловдивски, Плевенски и Коларовградски окръзи.

Особено злостно е напоследък кулашката агитация против държавните доставки и по-специално за саботиране на постановлението на Министерския съвет за задължителните държавни доставки на месо и мляко.

Кулашките елементи са базата на николапетковисткото подполие.

Кулашките елементи и опозиционерите в Лезскиградска и други околии са въздействували и върху друмбите на БЗНС и редица години са ги държали настрана от ТКЭС или са разколебавали честните земеделци за влизането им в ТКЭС.

Кулашките елементи остро реагират спазу излезлите с декларации бивши опозиционери земеделци.

Приведените по-горе данни говорят, че кулаците представляват сериозен вражески контингент, на който се опира вражеското подполие и изменническите центрове, особено в борбата му за ериване на мероприятията в село. Този контингент на много места се подценява от оперативните работници. Същият трябва сериозно да се разработва и наблюдава цялостно, а не откъснато, като се съобразяваме с това, къде е концентриран и по месторабота, какви са връзките им и каква е политическата им принадлежност.

С излизането на заповед И-402, работата по кулаците се активизира, но главните сили на почти целия оперативен състав бяха насочени към препроверка и доуточняване на кулаците. Управлението от своя страна оказва помощ, както по установяването и препроверката на кулаците, така и по конкретни разработки, водени на кулаци, които работят най-вече против ТКЭС и ДЭС.

Основната слабост в досегашната работа е, че кулаците като контингент все още се разработват изолирано, не се търсят връзките им и взаимната им дейност с другите категории врагове и не се използва в тая връзка цялата налична агентура в дадения район.

Работата по изпълнение на заповед № 402 е в ход. Болшинството от оперативния състав са се заели енергично за качественото изпълнение и първите резултати се чувствуват.

~~58~~ 16. - 39

Ще се доуточнят окончателно кулашките елементи, които са се изплъзнали от нашия поглед и се установи къде се намират сега кулаците - бивши крупни собственици на земя и на едър земеделски инвентар, къде са концентрирани най-много в МТС, ДЗС, ТКЗС и в животновъдните ферми.

Работата за цялостното агентурно наблюдение на кулаците и пресичане на тяхната вражеска дейност ще бъде засилена и ще се подпомагат оперативните работници в окръзите по-отблизо от страна на управление III, като ще се обърне особено внимание на дейността на кулашките елементи срещу ТКЗС, МТС, животновъдните ферми.

Резултатите от работата по кулаците ще се обобщават и анализират периодически в управление III.

НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ III ДС -
- Генерал майор:

Гушев

Написано в 4 екз.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго секретно!

139

НАЧАЛНИК ОКРЪЖНО УПРАВЛЕНИЕ МВР

№ 6368
21.11.1956г.

Д. Начев
Д. Мухоморов за училниците
18.11.1956
10.4.1956
Д. Начев
18.11.1956
10.4.1956
18.11.1956
10.4.1956

Масовото навлизане на земеделските стопани в ТКЗС и образуването на голям брой нови кооперативни стопанства в повечето случаи се съпровожда с активна вражеска дейност от страна на кулашките и други вражески елементи на село.

Получават се редица данни, които показват, че враговете се стремят да попречат и недопуснат укрепването и масовизирането на ТКЗС, прибегват в много случаи до терористически и диверсионни действия.

Кулаци, бивши членове на БЗНС/о/ и други водят злостна агитация, разпространяват вражески листовки и слухове с цел да разколебаят и подтикнат селяните да не влизат в ТКЗС или да отложат влизането си в ТКЗС за наесен, разчитайки на "някакви събития".

Има редица сигнали, че кулашките и други вражески елементи се заканват, че влизайки в ТКЗС, вътре ще вредят и пречат.

Напоследък има редица случаи на масово заболяване и измиране на добитък в стопанствата, поради лошо гледане и формално изпълнение на служебните задължения от страна на някои ветеринарни органи. Много често стават и пожари в селско-стопански обекти, причините за които рядко се установяват от нашите органи.

Като се има предвид, че проявите от подобен характер продължават, нужно е да се усили агентурното наблюдение на вражеския контингент на село, да се обърне особено внимание на обслужването на МТС, от добрата работа на които до голяма степен ще зависи успеха на масовизираните и новообразувани ТКЗС.

Трябва да се има предвид, че съгласно сключената спогодба между съветското и нашето правителство, само за 2-3 години машинния парк в МТС ще се увеличи двойно и МТС занаят ще играят огромна роля в изграждането и укрепването на ТКЗС. Вражеските

2.-

140

елементи промъкнали се на работа в МТС, извършват некачествен ремонт, слагат чужди тела в машините, не са редки случаите, когато тракторите се тропат поради липса на масло. Всичко това враговете се опитват да замаскират умело и финно. С цел да не се допусне похабяването на нова техника и да не се спъне работата на МТС, е необходимо враговете в МТС активно да се разработват, като за целта се използва агентурата по всички линии.

Да се подобри наблюдението на вражески настроените ветеринарни лекари, зоотехници, ветеринарни фелдшери и пр.

Необходимо е също така да се подобри работата по разкриването на истинските причини и виновниците за ставашите пожари в селско-стопанските обекти, което до сега става незадоволително.

За всички по-сериозни прояви на врага или произшествия трябва бързо и точно да се уведомява и управление III - ДС.

НАЧАЛНИК III УПРАВЛЕНИЕ ДС
ген.майор:

Написано в 12 екз.
За всички окръзи
Написала: ЦС

Строго секретно 16

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

 41

СПЕЦИАЛНО СЪОБЩЕНИЕ

ОТНОСНО: Вълненията сред новоприетите членове на ТКЗС, сред турското население в дуловския, исперихския и Тутраканския околии.

На 17.IV.56 година, група от 17 кооператори от ТКЗС, с. Черник-дуловско, са отишли в стопанският двор и са взели 25 коня, които преди влизането им в ТКЗС, са били тяхна собственост. В резултат на проведената разяснителна работа, конете са били върнати обратно. По нареждане на Околийският Прокурор, са задържани двама турци кооператори, които са подкудители за вълнението.

На 18.IV.56 година в с. Боил-исперихска околия, всички кооператори начело с партийният секретар, са разграбили доoitъкът на ТКЗС. След проведената разяснителна работа, разграбеното е било върнато.

В с. Ивен-шишменова същата околия са подадени 58 заявления, за напускане от ТКЗС. По време на разяснителната работа е направен опит за ненавяняне поощр на партийният секретар.

В с. Пороино-дуловско, членовете на кооперативното стопанство, са разграбили доoitъка и са отишли да работят по собствените си ниви. В с. Погоър, същата околия са разграбени 60 коня. Същото е било направено и в с. Гресица, където освен конете е разграбен и останалият доoitък.

В дулово около 100 души мъже и жени са извършили малколика манифестация по улиците на селото. Отишли са в Градския съвет от където са искали да им бъде разрешено напускането на ТКЗС. След като не получили положителен отговор, се явили пред Околийският Комитет на ВКЦ, със същите искания. След това, се ориентирали към събиране по 5 лева на човек за изпращане делегат в София.

42

В. с. Капиновци- Исперихска околия, са подадени 20 заявления за напускане от ТКЭС, и едновременно с това, всички кооператори в повишено настроение се събрали пред ТКЭС, с намерение да си вземат дооитъка. Чили са готови да се оият.

В. с. Средноселци- Исперихско, на 18 и 19 .IV.56 година кооператорите по време на работата в полето са изготвили заявление за напускане на ТКЭС.

От 18 до сега, има създадено силно настроение за разграбване на дооитъка в с. Завет-Исперихско. В резултат на разяснителните мерки това не е допуснато, но настроението е преминало и на 20 т.м. в ТКЭС са събрали около 50 членове и в повишено настроение са искали да им бъде дадено по 2 декара земя за лично ползване от есенните. Преди дър влязат в ТКЭС им било обещано от местни фактори, че ще им дадат по 2 декара земя готова засята за лично ползване, което не е изпълнено.

От 18 и 19 т.м. в с. Владимировци-Исперихска околия има създадено настроение за разграбване на дооитъка.

По същото време в с. Сушево- Куоратско е написано колективно заявление за напускане на кооперативното стопанство, подписано от 190 души.

На 19.т.м. в с. Търновци- Тутраканско са разграбени 18 коня които още не са върнати.

Вечерта на 19.IV. в с. Печеница- Исперихска околия са били подадени 130 заявления за напускане от ТКЭС. Разграбили дооитъка който откарвали по домовете си, а след това се отправили към с. Делчево, където се намират инвентара на ТКЭС, те са обединено стопанство за да си го вземат. Там били посрещнати от старите кооператори които не позволили да бъде разграбен инвентара. Стигнало се до спречквания без да е имало побой. На 20 инвентара в Делчево бил разграбен от жени туркини и е бил направен опит за нанасяне удар с вилка на Началник НМ- Исперих.

На 20.IV.56 година, към 11.30 часа в с. Печеница група жени разбили вратата на Челсъвета и искали да оият председателя. Побоя бил предотвратен. След това разграбили дооитъка и инвентара от ТКЭС. В с. Свещари Исперихско, след общоселско събрание, турците кооператори са посегнали да оият председателя на Челсъвета, но не успяли. Причината е била тая, че не им била дадена земя за лично ползване.

На 19.IV.56 година, след 23 часа кооператорите от ТКЭС, с. Веселец

Из архивите на ДС

462

Кубратско са искали да разграбят дооитъка. Били взети мерки и това не е било допуснато. През същия ден в с. Прелез - Кубратско, се събрали над 200 души кооператори които дошли пред съвета, с искане да им бъде върнат инвентара.

На 20.IV. към 8 часа сутринта всички кооператори са нахлули в ТКЭС и са разграбили дооитъка и инвентара. Бил е ударен партиен работник.

На същата дата в с. Средноселци е разграбен всичкият добитък на ТКЭС. Това е станало при завръщането на [име], който е бил в турската легация-София. При неговото явяване в селото кооператорите се надигнали за разграбване. Същият се явява като подбудител за това. Веднага след разграбването той е взел каруцата си и заедно с жена си напуснал селото в неизвестна посока. Предполага се да е към дулово. Взети са мерки за установяването му. На същата дата е бил разграбен дооитъка и инвентара в селата Делчево, Буковец и Дъвино-Исперихска околия. В с. Дъвино е ударен с камък наш милиционер.

На 20.IV. вечерта в с. Духовец са разграбили инвентара.

В почти всички случаи, разграбванията се вършат от жени туркини които са много възбудени, дръзки и предизвикателни. Вълненията са предимно в новообразуваните ТКЭС-та и там където, новоприетите членове надвишават числото на старите членове на ТКЭС. Вълнуват се само кооператорите от турски произход.

20.IV.56 година
гр. Русе.

Зам. Н-К ОКРЪЖНО УПРАВЛЕНИЕ МВР
[Подпис]
[Подпис]

21.IV.56 година.

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата : 22.05.2016г. Секретар : [Подпис]

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И КОЛЕКТИВИЗАЦИЯТА

II 4

Из архивите

АРХИВНА ВЕРСИЯ
ПРАВЛЕНИЕ
Отдел

№ И - 1023

3.7.4

София

Handwritten signature

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго-секретно
Екз. №...

Handwritten initials

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ГЕНЕРАЛ-ПОЛКОВНИК - д-р. ЦАНКОВ

Т У К

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

ОТНОСНО: допуснати извържения
в ТКЗС с. Богданово, Богданци,
Кирово, Желязково и Загорци,
Грудовско.

Донасям, че във връзка с масовизацията на ТКЗС и образуване нови такива в Грудовска околия са допуснати известни извържения на правителствената и партийна политика, изразяващи се в следното:

Чаоф от стопаните от с. Богданово, Грудовско са станали членове на ТКЗС поради известно насилие над тях. Така например за да бъде заставен даден стопанин да стане член на ТКЗС му е връчвано известие за отчитане на възложения му наряд месо вместо за първото за четвъртото тримесечие на годината. Ония стопани които не са желали да изпълняват това са били заплашвани с затвор и нанасян побой. На друга част от стопаните е определено да засеят 4-5 дкр. тютюн, което не е било по силите и възможностите им. Такива са случаите с лицата Иван Герасимов, Стоян Николов Бекиров, Мария Димитрова Гюлемезова и Димитър Желязков Граматиков от с. Богданово, Грудовско. В същото село местния актив и агитационния апарат е агитирал пред населението, че ако не станат членове на стопанството правителството ще издаде постановление по отношение на нарядите, които те няма да са в състояние да изпълняват. При образуване на ТКЗС стопаните свинари които са били по горите принудително чрез полските милиционери са били сваляни в селото и заставени да станат членове на ТКЗС. Така се е получило с жителя на с. Богданово Иван Димов.

Подпредседателя на стопанството в с. Богданово - Пею Георгиев Пеев в агитацията си за влизане в ТКЗС между другото е заявил, че всички ония стопани които не желаят да станат членове на ТКЗС ще трябва да напуснат селото и отидат в Турция, тъй като живот за тях в селото няма да има.

В същото ТКЗС на 11 от новоприетите членове са били заплашени овцете, с които те влизат в стопанството, без знанието на

останалите членове, а по отношение на другите това не е извършено. Характерно е това, че тези стопани на които са заплатени овцете са преди всичко близки и роднински връзки на председателя на ТКЗС и на председателя на съвета. Този факт на несправедливо подхождане към новоприетите членове в ТКЗС е създал недоволство в стопанството и под влиянието на вражески настроени елементи се стига до там, че от 250 членове, 230 от тях на 16. т. м. са влезли в оборите, разграбили добитъка и инвентара и го отнесли по домовете си.

На 20. т. м. когато началник МВР - Грудово майор Вангелов се е намирал в с. Богданово пред него се явили група жени с ножове под престилките си, които са му заявили да престанат да водят всякаква агитация за влизане в ТКЗС, защото в противен случай трупове щели да се търкалят. През същия ден когато горския милиционер Димитър Батакчиев е бил барабана из селото за да се върнат членовете в стопанството, няколко жени са отишли при него и не му позволили да продължава това, като хвърляли с камъни по него.

Подобно настроение има създадено и в сред членовете на стопанствата в с. Богданци и Кирова, Грудовско. Например, до 21. т. м. в с. Богданци са разграбили инвентара и добитъка си 16 членове на ТКЗС.

Някои стопани от с. Кирова за да не станат членове на ТКЗС и запазят имота си съзнателно заминават за гр. Бургас, където продават добитъка си и остават на работа по мините. Такъв е случаят с Петър и Георги Тондеви, Петко Киров, Иван Петков и др.

По данни на местния жител Стойно Николов Руктев лицата Пею и Цветко Караянакиев, Никола Иванов Налбантов, Петко Иванов Найденов, Тодор Найденов, Дянко Иванов Налбантов, Иван Кужов, Тодор Янакиев Кръстев и Янаки Цветков Караянакиев/последния емигранционно настроен надчетен с 8,000 лева / работили организирано за разтуряне на стопанството.

Във своята агитация пред стопаните в с. Кирова за да станат членове на ТКЗС Георги Пеев Айрамов - началник отдел "Търговия" ОНС - Грудово член на околийската дружба по време на събрание на членовете на БЗНС публично се изказал, че те не са никаква дружба, а са свине и царски глави негодни за никаква дейност.

В същото село лицето Цветко Караянакиев за да бъде заставен да стане член на стопанството е заплашван и глобяван от председателя на местния народен съвет - Димитър Стоянов Караджулов. В резултат на всичко това на 19 и 23 т. м. по стените на съвета в с.

6476

Кирово е било написано: "Смърт на Караджулов, махни се от съвета, говедо върви си от тука".

Недостатъчно съзнателно се опазва кооперативния инвентар в с. Желязково където цяла зима плуговете на стопанството се намират по блоковете на открито. В резултат на това плуговете са негодни за използване в предстоящата селско-стопанска работа.

На 13.2.56 г. в с. Загорци, Грудовско се срутва навеса под който е имало 5 селомашини комбайна. Същите са били разбити и докарани до негодност. Изчислените загуби на държавата възлизат на 500,000 лева.

Причините за създаването се положение в упоменатите ТКЗС-та на Грудовска околия са, че при образуването и масовизацията на същите е нарушен принципа на доброволността, при агитацията за влизане в стопанствата са допускани грубости и по отношение на някои от членовете е подхождано несправедливо.

За допуснатите извършения е уведомен ОК на БКП - Грудово.

За недопускане на безнаказани нарушения на границата са вземат агентурни и физически мерки в района на 3 комендатура от 6 граничен отряд.

ЗАМ. НАЧАЛНИК НА ГРАНИЧНИТЕ ВОЙСКОВЕ-МЕР

ГЕНЕРАЛ-МАЙОР

Отпеч. в 2 екз.

Екз. № 1-адресанта

" № 2-к.д.

Изпълнител: *Иванов*
/майор/

Написала: Н. Славова

27.4.56 г.

Строго-секретно!

№ 60

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

Handwritten signature/initials

СПЕЦИАЛНО СЪОБЩЕНИЕ

КРДОПБГДСРБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРБНА
Дата : 22.05.2015г. Секретар : *[Signature]*

ОТНОСНО: опит за нанасяне побой на третият секретар на ОК на ВКП-Омуртаг-Чаушев и нанасяне побой на партийния инструктор МАХРЕМ ОСМАНОВ МАХРЕМОВ от частните стопани на селата Плъстина и Церовище, Омуртагско.

На 5 май 1956 година частните стопани в с.Плъстина, Омуртагско организирано закарват добитъка си в определеното за ТКЗС пасище. От местния народен съвет отиват отговорни другари и ги предупреждават да изкарват добитъка си, на което те отказват. След това отива при тях третият секретар на ОК на ВКП др. ЧАУШЕВ, който се намирал в селото и ги предупредил да изкарат добитъка си. Тогава лицето се нахвърлил и хванал др. ЧАУШЕВ за ревера на палтото с цел да му нанесе побой. Другаря ЧАУШЕВ виждайки, че може да се получат нежелани резултати ги оставил. На следващият ден в селото пристига околийският прокурор, който установява, че главни виновници и организатори за създалото се положение са - бивш търговец на добитък, вражески настроен, обект на службата и - вражески настроен, нарежда да се задържат и ги подвежда под съдебна отговорност.

На 7.V.1956 година вечерта турците от с.Церовище, Омуртагско провеждат събрание в джамията и под давлението на -син на в селото, вражески настроен, вземат решение сутринта да закарат добитъка си на кооперативното пасище. На 8.V.1956 година сутринта всички частници от селото-около 200 души мъже и жени организирано закарват добитъка си на кооперативното пасище. На място е отишел пълномощника на съвета и ги предупредил да напуснат пасището, но те отказали. След това отиват кварталния отговорник ИЛИЯ БУКОВ и инструктора при ОК на ВКП МАХРЕМ ОСМАНОВ МАХРЕМОВ, които започнали да разясняват на селяните че не бива така да постъпват и ако има някои въпроси за разрешаване да ги отнесат до Околийски народен съвет. Турците обаче не

61³⁶

обръчайки внимание на думите заобикалят МАХРЕМОВ на когото
 наниса удар с кол. В същия момент главният органи-
 затор подканя и останалите към бой, които
 се спущат и нанасят още няколко удара на МАХРЕМОВ. Виждайки, че по-
 ложението става опасно, кварталният отговорник-лейтенант БУКОВ стреля
 два пъти във въздуха, което за момент стреска турците и през което
 време МАХРЕМОВ успява да се освободи и избяга. След това наново го
 подгонват, но не успяват да го настигнат, като са го преследвали около
 3 км. разстояние.

На място отиват Околийския прокурор и третия секретар на
 ОК на БКП и наши оперативни работници, които разясняват на население-
 то, че така не бива да се постъпва и ако претинцират за пасището да
 отнесат въпроса до Околийски народен въвег за разрешение. Турците
 обаче открито заявшли, че въпроса не е бил до пасището, а не искат да
 има в селото ТКЗС.

По нареждане на прокурора главните виновници -
 и -вражески настроени са задржани, въпре-
 ки опита им да се укрят и избягат и са подведени под съдебна от-
 говорност. Подведена е под съдебна отговорност, без да бъде задржана
 и ,която е нанесла удари на партийния ин-
 структор МАХРЕМОВ и се явява подстрекателка между жените против ТКЗС.

15 V 1956 год.
 Коларовград

ОКРЪЖЕН НАЧАЛНИК ИЕР:
 Полковник-

Г. Гурманов

КРДОПБГДСРСБНА	1
чл. 31, ал. 6	
от ЗДРДОПБГДСРСБНА	
Дата : 22.06.2015г. Секретар : <i>[Signature]</i>	

Из архивите на ДС

468

Строго секретно.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

До
ОКРЪЖНИТЕ И ОКОЛИЙСКИ
НАЧАЛНИЦИ НА М.В.Р.

Във връзка с образуването на нови и масовизирането на старите ТКЗС ~~в страната~~, в някои райони вражеските елементи засилиха дейността си против провежданите от Партията и Правителството мероприятия на село.

Врагът по места се опитва да използва допуснатите от местни деятели отделни извращения при кооперирането, за да увеличи и подбужда средни и бедни селски стопани към дейност против ТКЗС. Някои деятели на бившата земеделска опозиция и други вражески елементи развиват антинародна дейност като разпространяват най-различни вражески слухове и клевети и приканват неукрепнали кооператори и частни стопани на борба против ТКЗС.

Също така се засили дейността на чуждите разузнавания и контрареволуционни задгранични централи, които по радиото, чрез разпръскване над страната със самолети и балони листовки и по други пътища се мъчат да увлекат част от българските граждани във вражеска дейност против мероприятията на народната власт.

В някои околии се увеличиха случаите на писане и разпространяване на вражески листовки, анонимни писма с клеветническо и заплашително съдържание. На редица места вражески елементи събират и преразпространяват хвърлените от самолети и балони антинародни позиви.

По повод на засилената вражеска дейност на село, в редица окръзи бяха извършени арести на подбудители и активни участници в подривната дейност против ТКЗС. Много от тези арести не са съгласувани и оформени чрез ръководството на министерството. Следствието на много от задържаните се води в околийте ~~по линия~~ ^{от околийте} на народната милиция, което крие опасност да не се проведе качествено следствие и да останат неразкрити истинските подбудители и цялата вражеска дейност на задържаните.

С цел своевременно да се пресече всеки опит на врага да подрива Трудово-кооперативните земеделски стопанства и да подвие бурна гражданска война, както и усилията за тяхното укрепване на Партията и Правителството, необходимо е строго да се спазва следното:

1. Да се активизира цялата налична агентура на ДС и НМ за навременното разкриване престъпните замисли на врага в селското стопанство, като усилията на органите на ДС и НМ се насочат към предотвратяване изпълнението на тези замисли.

На част от агентурата, по преценка на окръжните и околийски началници на МВР и техните заместници, може да се дават задачи за разлагане и разколебаване увлечените от врага селски стопани.

2. Най-активно действащите вражески елементи, чиято дейност е насочена против Трудово-кооперативните земеделски стопанства и такива, които систематически провеждат вражеска агитация, насочена против Партията и Правителството, или преразпространяват пуснатите със самолет и балони писма с противонародно съдържание, след документиране на тяхната престъпна дейност, да се предлагат за арест и съд.

За арести, извършвани по спешност с разрешение на прокурорските органи по места, своевременно да се долага на ръководството на МВР, съгласно действащите заповеди.

Следствието на всички задържани във връзка с вражеската им дейност против ТКЗС да се води по линия на ДС и да се изясняват докрай побудите за извършеното деяние, кои са евентуалните подстрекатели и съучастници. Получените данни да се съобщават своевременно в министерството.

3. Да се засили работата по издирването на анонимните писачи, клеветници и разпространители на вражески листовки и срещу вражеските елементи да се вземат най-строги мерки, за да се пресече подобна противонародна дейност.

Не бива да се позволява на враговете да използват самокритиката на Партията във връзка с борбата против култа на личността и борбата за преодоляване на трудностите в социали-

*Ако в резултат
Деленият ВР
сигурно предприемат
мерки*

*информирани
замислите и
на врага
и ДС*

*застъпници
Околийските и околийски комитети на ВКП да
Съветските и на местни писачи със
сигурно*

- 3 -

тическото строителство, за да настройват трудещите се против мероприятията на народната власт и тяхното изпълнение.

Нужно е да се повиши бдителността и активността на оперативния състав на ДС и НМ за своевременното пресичане на антинародната дейност на вражеските елементи.

.....1956 година

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ:

Генерал-полковник - _____

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И КОЛЕКТИВИЗАЦИЯТА

II 7

Из архивите на

472

Финанс. новина
за съответния
за материалите и 6531
26.6.56
28.06.56

ОКРЕТНИ НАЧАЛНИК МВР
ДО ОКОЛИИ СЕТИ НАЧАЛНИК МВР
гр. ПЛЕВЕН
26.6.56

Строго секретно: 31

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

ДО ОКОЛИИ СЕТИ НАЧАЛНИК МВР

гр. Луковити

В част от новоприетите кооператори съществуват настроения да прибират есеиниците частно. На някои места се направиха опити за нарушение на блоковете.

Вражеските елементи раздухват тези настроения, подстрекават към масово нарушаване на правителствените разпоредби, към палежи ако не им се разреши да хънат.

С цел недопускане прояви от подобен характер е необходимо да се изградят в новосоздаваните ТКЗС актив от добри наши комунисти и се отпочне системна охрана на блоковете. Нашите органи да вземат участие, както в изгатаване на нарядите, така и в системните проверки по време и всички нарушения да се предават на Прокурора за подвеждане под отговорност.

В който случай не бива да се допускаме щото нарушенията да добият масов характер. За това е необходимо към първите нарушения веднага да се вземат съответни мерки - дознание и изпращане на Прокурора.

За всяко нарушение да бъде уведомен незабавно.

ЛУКОВИТИ
28.6.56
Дело №

Написано 8 екс.
7 за околиците
8 към дело
Изпълнил: Нинев
Началник: ПС
26.6.56 г-Плевен

ОКРЕТНИ НАЧАЛНИК МВР
ПЛЕВЕН
26.6.1956 г.

г-р. Удварски

СЕКРЕТНО

Строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

1

С П Р А В К А

За насоката, формите и мащаба
на вражеската дейност в селско-
то стопанство през първото по-
лугодие на 1956 година.

През пролетта на 1956 година най-активните враждебни елементи на село: кулаците, бившите неразоръжили се опозиционери, бивши полицаи, някои бивши царски офицери и др., подстрекавани и насърдавани от предаванията на вражеските радиостанции, от разпръсканите със самолети вражески позиви и по указания на капиталистическите разузнавания и задграничните контрареволуционни централи, се активизираха и активно пречеха за масовото навлизане на селските стопани в кооперативите.

След XX конгрес на КПСС и особено след Априлския пленум на ЦК на БКП враговете на село станаха по-нагли, считайки, че се е създала обстановка за преминаване към пряко разтуряне на кооперативите. Те представяха партийните и правителствени мероприятия провеждани до тогава за погрешни, биеха срещу партийното и държавно ръководство, раздуваха съществуващите трудности по организацията на работата в новообразуваните кооперативи. Главен аргумент на враговете в тяхната агитация против масовизирането на ТКЗС беше, че като се отправят критики по партийни ръководители в СССР и у нас, това означавало генерална ревизия на икономическата политика на Партията на село.

Отделни вражески елементи се ориентираха към остри форми на борба, прибегвайки към терористични действия срещу активни агитатори, честни кооператори, партийни и административни органи. За това време в страната бяха отбелязани по-характерни 48 случаи

на закани за извършване на терор и терористически актове. Бяха извършени 29 умишлени палежи на селско-стопански постройки на отделни активисти /село Горно Церовене, Михайловградско и село Горно Ябълково, Бургаско/ поставяне на взрив в дърва за огрев на отговорника по масовизацията в с. Златица, Пирдопско, опит за опожаряване стаята в която останали да пренощуват председателя на селсъвета и двама инструктори от ОК на БКП в с. Рояк, Провадийско и др./опита за покушение в с.Каравелово,Новопазарско/

Увеличи се разпространението на вражески листовки и анонимни заплашителни писма, насочени против ТКЗС и местни активисти. За това време бяха отбелязани 58 по-характерни такива случаи. Най-много вражески листовки бяха разпространени в Софийски и Врачански окръзи.

По всички сигнали за готвен терор нашите органи своевременно вземаха мерки и благодарение на това не беше допуснато покушение, макар на отделни места вражески елементи или подстрекавани от такива селски стопани да нанасяха побой над активисти водещи агитация за масовизиране на ТКЗС.

В Софийски, Русенски, Старозагорски, Бургаски, Пловдивски и Коларовградски /във Врачански, Сталински и Плевенски окръзи по 1-2 случая/ бяха направени 34 организирани от врага опити за разграбване на добитъка, придружени с демонстрации.

Особено остър характер разграбванията взеха в Русенски, Софийски и Коларовградски окръзи.

В резултат на провежданата вражеска агитация от страна на турските легационни чиновници у нас, турското население отпочна разграбване на добитъка и инвентара в някои новообразувани ТКЗС в Коларовградски и Русенски окръзи.

АКЪ СЮЛЕЙМАНОВ от с. Дичево, Тутраканско, посетил турската легация в София и депозирал заявления за изселване в Турция. От легацията му казали, че ще бъде по-добре, ако заминат с добитъка си в Турция.

След завръщането си в село разказал за дадените му указания от легацията. Последвало разграбване на добитъка.

ЕДИН ИСМАИЛОВ ИБРЯМОВ от с. Капиновци, Исперихско, среден селянин, безпартиен, нов член на ТКЗС, работещ в "Пренос-превоз" гр. Исперих чул от бивш полицай, че имало постановление на Министерския съвет и реч на др. Югов в които се казвало, че селяните,

10 3.-

които желаят могат да напуснат ТКЗС, като подадат незабавно заявления.

ИБРАИМОВ още същия ден отива в селото, събират се в една одая, разказва чутото и веднага написва чернова на заявление, която била пръсната из селото. Настроението било подсилено и от съобщение за указанията от турската легация.

На следващия ден станало разграбване на добитъка.

От с. Капиновци заминали веднага "куриери" в околните села: Подаива, Средноселци, Печеница, Завет и др., които занесли черновата за заявление за напускане ТКЗС, съобщили, че те са разтурили ТКЗС и си взели добитъка и инвентара.

Турците в тези села последвали примера на Капиновци.

Най-типични случаи на разграбване имахме в следните села:

В с. Дичево, Тутраканско, тълпа от около 100 човека турци и българи отишли в стопанския двор, разграбили добитъка и нанесли побой на председателя на селсъвета и инспектора по НМ, когото обезоръжили.

В с. Севар, Кубратско, тълпа от кооператори разграбили кооперативния добитък и инвентара, нанесли побой на председателя на ТКЗС и един бригадир, а след това се отправили към сградата на селсъвета, обезоръжили милиционера и потърсили председателя на селсъвета, за да го убият.

В с. Ясенково, Коларовградско, по време на общо кооперативно събрание, където присъствували над 400 души, счупват електрическата крушка, нанасят побой на партийния инструктор и след това отиват в стопанския двор и разграбват 200 чифта добитък.

В с. Слокошица, Кюстендилско, тълпа предимно от жени разграбили добитъка и инвентара, а вечерта като научили, че е пристигнал втория секретар на ОК на ВКП др. СТОЙНЕ МИЛЕВ, който провеждал съвещание с актива на Партията в стаята на селсъвета, заобиколили я и издигнали лозунги против ТКЗС, като искали МИЛЕВ да излезе, за да се разправят с него.

Намесата на нашите органи предотвратила инцидента.

По време на тези вълнения в цялата страна бяха задържани 200 души, от които 132 средняци, 32 бедни и 36 от богат произход. Базпартийни - 175, членове на ВЗНС - 14, на ВЗНС /о/ - 8 и трима членове на Партията. От всички задържани 27 са жени.

25 са осъдени на различни години затвор, 107 дадени под съд, 7 са подследствени.

22 4.-

От задържаните 141 бяха кооператори и 59 частни стопани.

Следствието на задържаните показва, че отделните случаи на разграбвания и метежи, с изключение на районите с турско население, нямат връзка помежду си и не са дело на организирано вражеско подполие.

В резултат на активната намеса на Партията и проведените агентурно оперативни мероприятия от нашите органи добитъкът и инвентара бяха върнати обратно в ТКЗС, а инициаторите и подбудителите предадени на съд.

Добре е работило окръжно управление МВР Стара Загора, което умело и навреме е съчетало партийните с наши мероприятия и предотвратило 29 случая на разграбване на кооперативно имущество.

Предотвратени са и в Софийски 4 случая, Врачански 4 случая, Сталински 6, благодарение на взетите превантивни мерки от нашите органи.

В Русенски и Софийски окръзи където станаха най-много и остри вълнения, ръководствата чрез бързи и енергични мерки овладяха положението и недопуснаха разпространение в други села.

Особено активно работи др. майор Киров.

Ръководството на окръжно управление МВР Бургас и на окол. управление МВР Грудово допуснаха цяла седмица да се разграбва кооперативното имущество и се разлага ТКЗС в с. Богданово, Грудовско създадо се обстановка на безвластие. Всичко това дало своето отражение и в околните села.

При това положение не са били взети никакви мерки, считайки, че това положение трябва да се оправи от Партията.

Едва след една седмица са задържани четири лица организатори, след което положението се нормализирва бързо.

След тоя случай окръжното ръководство си направило съответните изводи и при вълнение в с. Люляково, Айтоско, бяха взети бързи и енергични мерки и положението нормализирано за кратко време.

В последно време много зачестиха пожарите с явна предумисъл, диверсионни актове - Грудовско повече от 10 бр., Врачански окръг над 15 бр. и др.

Необходимо е да се отбележи, че една съвсем незначителна част от авторите на пожарите са разкрити.

Вражески елементи във Врачански, Софийски, Плевенски и Старозагорски окръзи /кулаци, заможни средняци, бивши активни

опозиционери, полицаи и др./ организирахме подаване на заявления за напускане на ТКЗС. В тази насока някои кооператори бяха подстрекавани със спекулативна цел и от някои адвокати /имаше случаи в това число членове на Партията - Пловдивско и др./ За това време са подадени повече от 4,000 заявления. Най-масово е подаването на заявления в Софийски, Врачански и Старозагорски окръзи.

Вражески елементи във Врачански, Софийски, Плевенски и Старозагорски окръзи с цел да създадат впечатление, че всички стопани искат да напуснат кооперативите, прибягнаха до фалшифициране на подписи под заявления за напускане, а след разобличаването им се готвят наново да активизират своята дейност по време на прибиране на реколтата, като подстрекават неукрепналите нови кооператори да приберат частно засетите от тях есенни култури. Готвят се и се заканват, че ако това не се разреши, щели да прибягнат до палежи.

По-хитро действащият враг провеждаше линия на окопаване в ТКЗС, виждайки, че не може да спре масовизацията и че има опасност да бъде изолиран. На редица места вражески елементи навлязоха дори първи в кооперативите, успяха да се настанят и в управителните съвети. Отбелязани са редица характерни изказвания на такива врагове, които се готвят отвътре да рушат стопанствата, да спъват издължаването на държавните доставки, да раздухват антимеркантистки настроения, да насърчават разхищенията, безотчетността, кражбите с което да компроментират стопанствата и икономическата политика на Партията на село.

В някои околии във връзка с масовизацията на старите и изграждането на нови ТКЗС, лошото организационно състояние на част от тях и активизиране на вражеската дейност нацелена да бъдат разложени кооператорите и разтурени ТКЗС, оперативната обстановка е доста затруднена, поради което се налага от управление III ДС и съответните окръжни управления МВР да се помогне на следните околийски управления МВР: Грудовска, Провадийска, Сталинска, Ловечка, Севлиеvsка, Михайловградска, Видинска, Станке Димитровска Кюстендилска и Левскиградска.

В момента вражеските елементи активно подстрекават и подбуждат неукрепналите нови членове на ТКЗС към частно прибиране есенниците от тяхните бивши ниви. Имаме вече не малко такива нарушения в Сталински, Русенски, Ст. Загорски, Коларовградски и др.

вече към
13.000

Примери

226

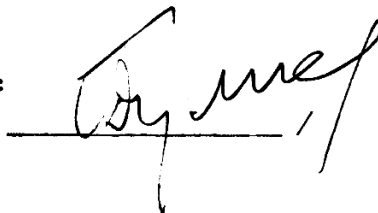
На места нашите органи съгласувано с прокуратурите са задържали и предавали на съд нарушителите на кооперативната собственост, а другаде са ги предупреждавали с протокол.

Съществува реална опасност в ония ТКЗС, които се получи малко възнаграждение на трудовена, кооператорите масово да започнат да подават заявления за напускане на ТКЗС, а другаде могат да напуснат ТКЗС и без заявления, което положение сериозно ще затрудни подготовката и провеждането на есенната сеитба.

София, 6.VII.1956 год.

НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ III:

/Генерал майор

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И КОЛЕТИВИЗАЦИЯТА

1119

Строго секретно!

128
21

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата : 22.06.2016г. Секретар : *[Signature]*

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

ОТНОСНО: вражески прояви по линия
селското стопанство.

От данните с които разполага III у-ние ДС е видно, че през последните месеци вражеските елементи на село засилиха своята дейност против мероприятията на Партията и Правителството за укрепване и масовизиране на кооперативните стопанства. Една от най-ярко изразените форми на вражески дейност през този период е извършване на палежи на селскостопански сгради и обекти. Значителна част от пожарите са извършени върху селскостопански обекти принадлежащи на председатели на ТКЗС и други активисти работещи по укрепване и масовизиране на ТКЗС. Голяма част от тях са придружени с анонимки заплашващи активистите не само с палеж но и с убийства. На някои места врагът от закани премина към действия. Така например на 20 септември т.г. беше убит с нож председателя на ТКЗС с. Белотинци, Белосградчишко

- член на БКП от изключен от Партията като чужд елемент. На 6.Х.т.г. беше намушкан с нож председателя на ТКЗС с. Боячево, Търговишко. На 5.ХІІ.т.г. е била хвърлена през нощта бомба в дома на председателя на ТКЗС с. Чипровци, Михайловградско. Бомбата се е възпламенила, но жертви няма.

Най-разпространената форма на вражеска дейност сега на село е вражеската агитация и пропаганда. Вражеските елементи на село - кулаци, николапетковисти, бивши полици и офицери и други подхранвани от капиталистическите радиопентрели разпространяват най-злостни слухове за предстояща война, за смяна на правителство

Из архивите на ДС

22

то, за разтурване на ТКЗС с което увличат част от средните и бедни селяни. Така например лицата _____ и _____ от село Смолянови, Михайловградско с цел да спънат масовизацията на стопанството през м. април т. г. запалват кошарите на председателя на комисията по масовизацията Иван Стефанов, член на БКП.

Поради неурожая тази година на някои места в страната отделни ТКЗС се намират в затруднено положение по изхранване хората и добитъка. Липсата на хляб за хората и фураж за добитъка създава условия за недоволства и напускане стопанствата от някои кооператори, което пък разлага и разстройва трудовата дисциплина. Така например ТКЗС с. Звездет, Исперихско след като е изпълнило държавните си доставки, натуралното заплащане на МТС и заделило различните фондове е раздало по 64 кгр. на глава за цяла година. По повод горното партийното бюро на първичната парт. организация при ТКЗС е направило изложение до околийския, окръжния и ЦК на БКП в което пише: "Настроението на кооператорите е лошо. Духът е понижен, започва да се руши трудовата дисциплина. Отделни хора от някои бригади отказват да се явят на работа. Съществува опасност това настроение да се изрази в протестни вълнения каквито тук имаше през пролетта само че с по-сериозен мотив - за хляб".

Станалите напоследък събития в Унгария и Полша дадоха отражение и в нашето село, където започнали на широко да ги коментират и открито ~~рушат~~ властта. По донесение на с. с. Козлов от 29. X. т. г. се вижда, че много селяни от с. Ресен Търновско заявили, че не напуснат ТКЗС и няма да дават от сега нататък нищо на държавата. Група младежи се готвели тези дни да напуснат селото и дойдат в София в очакване на важни събития.

Както в центъра така и по места се вземат бързи и енергични мерки от нашите органи за изясняване докрай всички постъпили сигнали, като се уведомяват и околийските и окръжни комитети на партията.

30. X. 1956 год.

С о ф и я

НАЧАЛНИК _____

/ _____

КРДОПБГДСРБНА	1
чл. 31, ал. 6	
от ЗДРДОПБГДСРБНА	
Дата : 22.05.2015г. Секретар : _____	

Из архивите на ЦС

480

Строго - секретно!

10

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

ОТНОСНО: - добитите данни за изселване в Турция и напущане на ТКЗС от страна на турското население в окръга.

От постъпилите агентурни и официални данни в окръга се вижда, че след турското население настроението за изселване в Турция не е изчезнало, а напротив се разраства. С тази разлика, че през 1956 година сред турското население се водеше агитация за напущане на ТКЗС-та след което щяло да им се разреши изселване в Турция, то понастоящем се говори само за изселване. Трябва да се отбележи, че настроението за изселване в Турция се подсилва от страна на турските представителства, които дават указания на посетилите ги турци да говорят сред турското население, че въпроса за изселването ще се разреши в скоро време. В тази връзка в окръга са побити следните данни:

През м. март т. г. агент "Горанов" и агент "Агова" на ДС-Сливен донасят, че туркинята МАГБУЛЕ АЛИЕВА от гр. Сливен в края на м. февруари т. г. е посетила турското консулство в Бургас, като е носила със себе си паспортите на група турци желаещи да се изселят в Турция. В процеса на водения разговор с консула, същия изказал оудване защо от Сливенска околия няма желаещи да се изселят и й дава указания да съобщи на всички турци желаещи да се изселят да отидат в консулството и подадат документи, които той от своя страна щял да изпрати в Анкара за мнение.

На 14. III. т. г. агент "Симеонов" на ДС-Сливен донася, че турчина Осман Осмаданов от с. Ковачево, Сливенско е говорил сред турското малцинство, че между България и Турция се водят преговори за изселване в Турция и че скоро този въпрос щял да бъде

2. -

разрешен. Същия си е продал имота и чака разрешение за изселване.

От донесението на аг. "Симеонов" на ДС-Сливен се вижда, че обекта на О.Н.Д. Мехмед Османов, ходжа в с.Новачево, постоянно води агитация за изселване в Турция. Говорил е сред група турци - събрани в джамията, че комунистите развърщавали муселманите, като ги учели да пият вино, да не тачат рамазана и да не вярват в Бога. След това е казал, че е необходимо час по скоро да си отидат в Турция. Под влияние на съмия в с.Новачево е бил закупен един радиопарат за да слушат новините от Турция и ги разпространяват. След това е говорил, че живота в Турция е по-хубав и подтиква населението към изселване.

На 28.III.т.г. обекта на О.Н.Д. ЕМИН БАЛЕВ от село Ръжена, Казанлъшко се е изказал пред агент "Шукри", че най-голямото му желание било да може да прехвърли двамата си сина в Турция и тогава да става каквото ще с него, но от татък само синовете му да могат да живеят добре. При този разговор е казал, че желанието на турците за изселване не е изчезнало и че по-голямата част от турското население е готово за това.

Учителката ФЕТОВА от с.Александрово, Казанлъшко на 16.IV.т.г. е разпространявала слуха, какво, че по радиото е било съобщено, че ще се отваря границата за Турция и изселването в най-скоро време ще стане.

За обекта на О.Н.Д. МУСТАФА АХМЕДОВ КИЧУКОВ - от с.Х.Пимитрово, Казанлъшко са побити данни от аг. "Карагъзов", каквото че Кичуков преплага на агента заедно да отидат в консулството в Пловдив за да проверят какво става с въпроса за изселването, където наред с това щели да предадат едно писмо адресирано до Министър-прецсидента на Турция, чрез което да го уведомят за желанието на турците в България да се изселят в Турция.

На 18.II.т.г. агент "Шукри" донеся за учителя в с.Копринча, Казанлъшко - АХМЕД ИБРЯКОВ МОЛЛОВ, който се е изказал, че събранията на ТКЗ-та са само пашарма, че главите на хората са се подули, тъй като е било лъжа, че живота в ТКЗ-та не е хубав. След това е казал, че той в ТКЗ-то няма да работи, до сега е бил добре но мислял за хората, които са зле.

В същото донесение аг. "Шукри" донеся, за турчина АЛИ РЕДЖЕБОВ - от с.Х.Пимитрово, Казанлъшко, който се изказал, че навремето са били най-богатите турци в селото и не са свикнали на такъв беден живот. Имали храна за една-две години затова, н ли да работят в ТКЗ- докато я изядат.

3. -

19

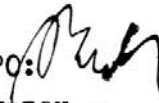
Агент "Шукри" от 19.III.т.г. донесе, за турчина АПТУЛА СЕЛЕЙМАНОВ от с.Скобелево, Казанлъшко следното:- "комунистите е казал Сюлейманов, вече си отиват, ще ги впрегна в кола да ме закарат до Казанлък и ме върнат обратно, ще събера боцливи тръни и ще ги накарам да играят боси по тях. Свевен това е водил агитация за изселване в Турция, като е посочвал, че живота там е по-хубав.

През м.март т.г. чрез мероприятие "9" се добиха данни, за турчина МЕХМЕД КАРАБАДЖАК от с.Търничене, Казанлъшко, който в писмото си до братовчед си Карабаджак в Турция, пише, че е чел писмото му пред 15 турци в селото си, които са останали много доволни и са желали да се изселят в Турция.

В настоящия момент прояви за напуване в ТКЗС в окръга ни няма установени, каквито имаше през пролетта на 1956 година, в Чирпанска и Казанлъшка околия. В Чирпанска околия през 1956 година под навлението на турския консул в Пловдив 22 турски домакинства направиха колективна молба до Председателя на министерския съвет на Народна република България с копие - турската легация - София, чрез която искаха да им се разреши да разтурят стопанството в с.Горно ново село, след което им се уреди въпроса за изселване в Турция. Подобно настроение имаше създадено и в селата Копринка, Х.Димитрове и Ръжена, Казанлъшко.

9.V.1957 год.
гр.Стара Загора

НАЧАЛНИК СЪДЕЛЕНИЕ II-РО:

капитан -

ДЪРЖАВНА СЪГУРНОСТ
И КОМПЮТРИЗАЦИЯТА

I 2 I

Из архивите

484

стр. секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

Относно някои извършения при провеждане на масовизацията на ТКЗС в някои райони на Провадийска околия.

От 10.II.1958 год. в околията се предприе акция по масовизиране ТКЗС и учредяване на такива в някои села като Поляците, Медовец и др.

В началото на акцията изпратените отговорни другари като агитатори по масовизацията успяха да убедят известна част от частните стопани и последните, убедени и разбрали сериозността на акцията, се приобщиха към кооператорите като подадоха заявления за членове на ТКЗС и дори повечето от тях станаха агитатори за убеждаване на други частни стопани.

Обаче наред с положителните страни на тази акция се допускаха по места неубедени частни стопани да напушат домовете си и отиват из балкана или в други околии, съседни на нашата като Айтошка, Колеровградска и с дни и седмици не се връщат при семействата си. Има и дори и такъв случай когато на един частен стопанин почива 3 годишно дете и същият не се е върнал на погребението му. Случая е в с. Лопушна. Има и такива случаи, когато стопани се укриват в собствените си домове и или в близки техни с цел да не влизат в ТКЗС.

По характерни случаи на масово излизане извън село е в селата Лопушна, Медовец, Поляците, където са предимно турци. Въпреки разясняването, убеждаването и прилагането на всички форми на агитация, голяма част от тия стопани не се завръщат по домовете си и не желаят да станат кооператори. Всичко това от своя страна доведе до известни нарушения и извършения на партийната и правителствена политика по кооперирането на село. По характерни случаи са следните:

В селата Аспарухово, Друмево, Славейково и др. се провеждаше блокада на селата с цел да не се дава възможност на някои частни стопани да **багат** и се укриват извън село. В селата Градинарово, Друмево и др. председателите на съветите, пълномощниците и др. отговорни другари са си служили с писмени разписки и съобщения за явяване на стопани в СНС **уж** за служебни справки. В с. Лопушна на някои по заможни стопани след съобщението ако не се **явя** се глобяват и на един от тях му са описани и иззети вещи срещу глоба посредством финансовите власти. В с. Друмево при идването на рейса не се разрешава да пътуват

пътници от селото без бележка от съвета. Има случаи и то в повечето от селата, където се викат частните стопани в съветите и пълномоществата, агитират се, задържат се с часове и дни да стоят в съветите и пълномоществата, дори ако бащите не са явят, се викат и задържат синовете и докато не се подпишат декларациите за членове на ТКЗС, не се освобождават. При противопоставяне на някои стопани им се налага побой какъвто е случая със с. Свчага, където трима стопани им е нанесен побой и същите са подали молби с прикрепени към тях медицински удостоверения до околийския прокурор. В с. Китен лицето Балин Драгнев Ненов е подал молба до прокурора че е бит от Крум Димитров Дончев от същото село. Лицето Михаил Иванов Димитров от същото село, служител при МВР-Варна е бил обиден и наречен фашист от пълномощника на същото село затова, че не е убедил баща си за член на ТКЗС. Председателя на СНС с. Блъсково нарежда на милиционера при съвета да зрестува ~~Кочевски~~ го зетвори в стаята, където му е нанесен побой от милиционера. В с. Воряна при отвеждане на добитъка на новоприетите кооператори в стопанския двор някои от тях се противопоставят и не дават инвентаря и добитъка си. Има случаи, когато е ударен милиционера при СНС с. Дългопол с ръка от частник. В същото село след събрание по разясняване на масовизацията частник се спуснал върху районния секретар на ОК на БКП др. Къртов да му нанесе побой когато последния е казал пред група лица на площада за необходимостта от кооперирането. Дори въпросното лице се е изразило какво, че известни хора като него са получавали само заплати, а не работели, а като него такива са ги карали да влизат в ТКЗС.

Носят се слухове из околията какво че в Коларовградска околия частните стопани, които не искали да влизат в ТКЗС са ги вземали с камиони и откървели дадалеко докато ги накарат да станат кооператори, а в Русенска околия са ги отвеждали с камиони на Дунава като са ги заплашвали, че ще ги хвърлят в реката ако не се съгласят да станат членове на ТКЗС.

17. II. 1953 год.

гр. Провадия

ИЗГОТВИЛ:

ЗАМ. ОК. НАЧАЛНИК МВР:

заб. с. Рибейкови има излез в гората около 100 души сестрици. Свине си идват поново време за храна и както тридират. В гората. Където си кладат огъни и тукерват вършею. Накрал на гората исавайт костри и като видят нлкой от своето се отегли на вътре в гората.

24. II. 1953 г.

Е. Димитров

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И КОМПЮТРИЗАЦИЯТА

I22

Из архивите

486

*Др. Обличав
да се съставят
до 14 ноем. от
да се съставят
не да се съставят
да се съставят
да се съставят*

М. В. Р.
ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
№ В 413
1956
СОФИЯ

Строго секретно!
№ 2076
24.11
11

В. С. С. С. С. С.
183

Н-К ОКРЪЖНО УПРАВЛЕНИЕ МВР

СТАРА ЗАГОРА

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Съобщаваме Ви, че през настоящата година на територията на окръга Ви, ще работят самолети от селскостопанската авиация. Самолетите ще изпълняват селскостопански задачи на отделни ТКЗС и ДЗС. Същите самолети ще бъдат гарирани извън селищата на избраните за целта площадки. Обстановката при която работат екипажите на самолетите дават възможност на вражеските елементи да се доближават до тях и осъществяват престъпните си замисли било чрез диверсия по отношение на самолета или чрез отвлечането му и измяна на Родината. За да бъдат избегнати всякакви престъпни деяния по отношение на самолетите, наредете при пристигане на самолети от селскостопанската авиация във вашия окръг, да се организира милиционерска охрана на същите по време престоя им на площадките, а там където не разполагате с милиционери да се поставят за охрана проверени и годни да опазват от посегателство самолетите граждани. Същите да се инструктират да недопускат външни лица до самолетите, освен техните екипажи. Да се засити вниманието както на охраната, така и на другите наши органи по отношение на бившите летци - вражески настроени, които в никакъв случай да не се допускат до самолетите.

Да се вземат съответно мерки и по отношение вражеския контингент и особено по онези за които има сигнали и улики, че са годни на диверсионни действия и измяна на Родината, като се усилва агентурното и физическото им наблюдение по време работата на самолетите и да не се допускат до същите.

ЗАМ. Н-К УПРАВЛЕНИЕ III ДС
- полковник:

ЗАМ. НАЧАЛНИК ОТДЕЛ
- майор:

13 екс./Щ.
12 окр. у-ния
1 към дело
Изпълн.: Хр. Дойчинов.

[Handwritten signatures and official stamps]

Строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Д О К Л А Д

За проявите на контрареволуционните
и кулашки елементи в селското стопан-
ство и състоянието на агентурно-опера-
тивната работа на органите на Д.С.

І. ДИНИЯТА НА ВРАГА И МЕТОДИ НА ВРАЖЕСКАТА
ДЕЙНОСТ В СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО.

В резултат на правилната политика на Партията и Прави-
телството нашето селско стопанство върви към непрекъснат подем.

Кооперативният строй окончателно победи и с всеки из-
минат ден укрепва и се развива.

От началото на 1958 г. беше започната акция за изграж-
дане на нови ТКЗС в някои изоставани планински околии и райони,
където до сега са изградени 331 ТКЗС, както следва: Софийски
окръг - 56 ТКЗС, Благоевградски - 52, Плевенски - 41, Коларов-
градски - 37, Врачански - 32, Хасковски - 31, Бургаски - 29,
Пловдивски - 20 и т.н.

В настоящият момент в страната ни са изградени повече
от 3,300 ТКЗС, в които е включена 92% от обработваемата земя
и 93% от всички домакинства в страната.

ТКЗС в страната се обслужват от 202 МТС, 8 ремзаводи,
15 бази за автотракторни и резервни части.

Освен ТКЗС в страната има 49 ДЗС с 31 филиала и над 2
милиона декара земя.

За тия успехи в селското стопанство допринесе правилна-
та политика на Партията по отношение на бившите земеделци опози-
ционери и бивши кулаци, на които се даде възможност при условие,
че скъсат с враждебните си настроения и прояви да членуват в ТКЗС
и да приобхват усилията и способностите си за развитието на ТКЗС.

Вражеската пропаганда намира все по-лош прием сред тях, класовият враг все повече се изолира, а много бивши опозиционери, заблудени средни селяни и случайно попаднали под влиянието на врага бедни стопани се приобщиха към ОФ.

Много бивши опозиционери по места признаха публично грешките си, навлезоха в БЗНС и ТКЗС, където работят честно. На редица места приобщаването на бившите опозиционери спомогна за масовизирането на ТКЗС или за изграждането на нови такива.

Утвърждаването и издигането на редица бивши опозиционери на отговорни длъжности в държавния апарат и в ТКЗС по места и заангажирването им в политическа дейност спомогна за приобщаването и навлизането в ТКЗС на голям брой бивши опозиционери и селски стопани намиращи се под тяхно влияние.

През годината прецениха и осъдиха опозиционната си дейност като депозираха декларации за приобщаване към народната власт 29 бивши ръководни дейци на опозиционния земеделски съюз и 714 редови членове в цялата страна.

Разложението и приобщаването на бившите опозиционери към ОФ и навлизането им в ТКЗС оказва влияние и на кулашките и другите вражески елементи на село.

През последните две години в процеса на масовизиране ТКЗС бяха приети и голям брой кулаци. По такъв начин сега по-голямия процент кулаци членуват в ТКЗС.

Въпреки, че базата, влиянието и броят на вражеските елементи са ограничени, в селското стопанство все още има значителен по брой вражески контингент, една част от който провежда активна вражеска дейност.

Против успешното социалистическо развитие на селското стопанство работят значителен брой вражески елементи на село и в града из средите на бившите земеделци опозиционери, бившите кулаци, бивши фашистки и други буржоазни елементи, вражески настроени агрономи, лекари и други специалисти, свещеници, вражески елементи сред турското малцинство и др., дейността на които е насочена към сриване провежданите от Партията и Правителството мероприятия.

Указания за подривна дейност те получават от задграничните шпионски и емигрантски централи по радиото, чрез пускане на пропагандни материали от самолети, балони и др.

3. -

В предаванията си радио "Горанин" заплашваше отделни активисти в селското стопанство, приканваше селските стопани да не засяват за втори път унищожените от градушка и наводнение ниви. Приканваше да се води агитация и борба за заплащане на по-големи обезщетения, с което щело да се предизвика допълнително финансово затруднение на комунистическата власт. Поздравяват жители на някои села за "съпротива" срещу кооперирането. Отправят призови да се следва примера на жители от села където все още няма ТКЗС и т.н.

В едно от предаванията си "Горанин" поставя следните лозунги:

"Незадължително коопериране на земята", "Разтурване на производителните кооперации", "Посодряване на частното обработване на земята", "Увеличаване земята за частно ползуване до 8 декара", "Намаляване на държавните доставки" и др.

Тълкувайки по своето решенията на XX конгрес на КПСС и на Априлския пленум на ЦК на БКП враговете на село станаха по-нагли считайки, че се е създала обстановка за разтуряне на кооперативите.

След взетите мерки от страна на нашите органи, на 5 ноември 1956 г. и проведените мероприятия за укрепване на ТКЗС от Партията и Правителството, врагът бе чувствително умирен, но не се отказа от борбата си против ТКЗС, а измени тактиката си.

След като разбраха, че ако стоят още на открити вражески позиции ще бъдат окончателно изолирани и разобличени, вражеските елементи възприеха нова тактика - да влизат и се прикрият в БЗНС и ТКЗС и там да намерят съответни начини да разлагат и рушат.

В началото на 1957 г. по време на провежданите годишно отчетни събрания на ТКЗС, на много места вражеските елементи направиха опит да овладеят управителните съвети на ТКЗС. Такива прояви имаше в Старозагорски, Врачански, Русенски, Пловдивски, Хасковски и други окръзи. Бивши членове на БЗНС, стоящи на вражески позиции, бивши кулаци, бивши полицаи и др. на отделни места организирано подготвяха проваляне листите на УС на ТКЗС предлагани от партийните организации и се опитваха да издигнат свои кандидати.

Такава линия провеждаха предимно врагове из средите на бившите земеделци опозиционери и кулаци, на някои места със съучастие на други вражески елементи.

Някои от "приобцилите се" бивши опозиционери стоят тайно на вражеските си позиции като пред свои доверени лица казват, че това е "тактика на запазване силите" на бившата земеделска опозиция за "благоприятен момент", дават и на други указания да навлизат в БЗНС и ТКЗС, където при "добра работа" след няколко години щяли да се доберат до ръководствата и БЗНС щял да се окаже в тяхни ръце, а в ТКЗС щели да имат голяма възможност да рушат от вътре.

Така са говорили Тодор Кънев Лалчев - гичевист - адвокат от София, Димитър Попигнатов от Ямбол, бивш член на ПП на ЗМС/о/, д-р Борис Ненов - бивш депутат от БЗНС/о/, личен приятел на Гемето, Цветана Трифонова Цачева - известна опозиционерка от с.Бела Черква, Павлиkenско, Спас Манчев - гичевист от София и др.

През м. септември 1957 г. бившият активен опозиционер Христос Костадинов от с.Клокотница, Хасковско, "приобцил се" и сега инструктор на БЗНС в Димитровград, във връзка с опита на бивши опозиционери да навлезат групово в дружбата в с.Гарваново и да завземат ръководството, се изказал пред наш агент: "Там опозицията искаше изведнаж да навлезе в дружбата и си избере свое ръководство. Не може така, бе братлета, тая работа прилича на преврат. Всички ще разберат какво искате. Един по един се записвайте в дружбата. Днес един, утре друг, та никой да се не сети, че опозицията навлиза в дружбата".

В с.Знаменосец, Старозагорско, бившият председател на БЗНС/о/ в селото агитирал активно за избиране ново ръководство на БЗНС, от бивши опозиционери и давал указания как да водят агитация и кои лица да бъдат избрани в управителния съвет на ТКЗС.

На общо кооперативното събрание в с.Лилак, Търговишко е бил предложен за член на УС на ТКЗС Койчо Петров Стоянов, бивш фашистки кмет, съден от Народния съд. По време на масовизацията на ТКЗС Стоянов също е "агитирал" вражеските елементи да навлезат масово и да оглавят ръководството както на ТКЗС така и на БЗНС.

Такива опити са констатирани във всички окръзи на страната. Нашите органи долавяха повечето от тях и навреме сигнализираха партийните комитети, като предотвратяваха действията на врага.

На много места в Русенски, Плевенски, Софийски и други окръзи нездрави членове на БЗНС, подтиквани от врагове, подемах кампания за "масовизиране" и "подмладяване" на дружбите, приемайки

бивши опозиционери, вражески елементи и младежи без оглед на политическите им настроения.

Някъде се издигат гласове за "равни права" с БКП в ТКЗС, за "разпределяне на службите" между организациите на БКП и БЗНС и т.н.

На околийската конференция на БЗНС в Тутракан Всеволод Юнитин, член на БЗНС, участник в беломигрантския корпус в Югославия, бивш член на НТС, задържан след 9.IX.1944 г., изпраща бележка до председателя на околийското ръководство Колю Киряков да се постави въпроса за "привличане на младежите".

След това работата се активизира. На годишното събрание на ДСНМ с.Богданци, Колю Киряков отишъл и провел агитация да влизат младежи в БЗНС, защото приемането там било по-лесно. Записали се 6 младежи активисти. Така станало и в селата Подлее, Зафирово, Долно Ряхово и др.

Сава Добрев, секретар на ОНС-Тутракан е обградил с членове на БЗНС, назначил сам посоченият по-горе Всеволод Юнитин, а двамата активно вербоват за членове на дружбата служителите - младежи.

Такава кампания се провежда и в селата Ситово, Ширково, Светослав, Добруджанка - Силистренско, където са приемани и младежи вражески настроени. В с.Краново, председателя на селкоопа, член на БЗНС е заплашвал магазина, че ще го уволни от работа ако не стане член на БЗНС.

В с.Ново село, Русенско са приети 4 младежи бивши активни земсисти, опозиционери, които в близко време има вероятност да оглавят дружбата.

В с.Писанец, Русенско, дружбата е оглавена от вражески елементи и има по-голямо влияние в селото от партийната организация. От 53 членове на дружбата, 27 са бивши опозиционери и участници в нелегални организации.

Такива случаи има и в Плевенски окръг. Председателя на окол.ръководство на БЗНС в Ловеч Георги Босолов давайки указания за масовизиране на дружбите се е изсказал, че могат да се приемат за членове всички с изключение на отявлените фашисти.

В с.Крайняци, Станкедимитровско в края на м.ІІ.т.г. е проведено събрание на дружбата за обсъждане дневния ред на свикването се на другия ден годишно отчетно събрание на ТКЗС в селото. Събранието не приело съгласуваната с партийната организа-

6. -

ция листа и поискала не комунистите, земеделците да са болшинство в УС на ТКЗС.

Такива настроения има и в дружбите в селата Усойка, Флороп Тополница, Баланово и др. Една от причините за това е нездравото околийски и градско ръководство на БЗНС в гр. Станке Димитров.

Независимо от това, че вражеските елементи на село променят тактиката си и методите на борба една част от тях не се отказват от организираната нелегална контрареволуционна дейност. В тая насока са усилията и пропагандата на задграничните емигрантски и шпионски центрове, които дават указания да се издирват, привличат и укрепват бившите земеделци опозиционери и други враждебни елементи и да се подготвят за подривна дейност в нашата страна.

Има агентурни данни, че част от бившите земеделци-опозиционери провеждат организирана нелегална контрареволуционна дейност, изграждат нелегални групи, набавят оръжие, подготвят диверсионни и терористични актове, правят опити за установяване връзки със задграничните централи, провеждат вредителска и разложителна дейност против ТКЗС.

Други установяват връзки помежду си, събират средства и подпомагат репресираните и тяхните семейства, укрепват духът на колебливите използвайки налични легални форми да се събират - сборове, седанки, именни и рождени дни и др.

По данни за нелегална дейност се водят 4 групови активни, 2 групови предварителни и 19 лични активни разрадки по линия на бивши земеделци опозиционери.

Най-сериозни са сигналите за съществуване на нелегални организации в Пловдивска, Пещерска, Асеновградска и Силистренска околии.

През годината беше разкрита и обезвредена такава нелегална организация от бивши репресирани земеделци-опозиционери в Левскиград поставила си за цел чрез позиви и други средства да подготвя вражеските елементи за активна въоръжена борба, като за тая цел са снабдили с пишуца машина, пистолет и взривни вещества.

През 1956 г. имаме 72 случая на закани за извършване на терористически актове. Бяха убити 8 души - председатели на ТКЗС, на седсъвети и активисти, а на 14 бяха нанесени телесни повреди. През 1957 г. са констатирани 32 случая на закани, но нямаме конкретни опити за терор, ако изключим двата случая на побой над комисииите в Омурташко и Велинградско през 1958 г.

7. -

Докато през 1956 г. са отбелязани 158 случая на пожари с явни улики за диверсионна цел, през 1957 г. такива случаи има 34-по неизвестни причини и 19 с явно диверсионен умисъл, авторите на 6 от които са разкрити. Един от тях е беден селянин, безпартиен 1 ратник, 1 турчин безпартиен, обиден от местните ръководители и другите 3-ма враждебно настроени елементи.

Една от постоянните форми на вражеска дейност в селското стопанство е диверсионните актове, с цел изваждане от строя на селскостопанските машини, унищожаване добитъка, сградите и имуществото на ТКЗС или на отделни активисти в селото.

През 1957 г. са констатирани 7 случая на явни диверсии по машините в МТС, авторите на 2 от които са разкрити; при първата 3-ма трактористи, безпартийни младежи, от бедни семейства, вражески настроени, слагали сол в резервуара, а при втория случай - старши тракторист, вражески елемент, 40 годишен, слагал гайки в мотора на трактора.

Констатирани са 15 диверсии по животни и птици на ТКЗС и 3 диверсионни актове срещу имущество на ТКЗС /извън пожарите/, авторите на които не са разкрити.

Разкриваемостта на пожарите и другите диверсионни актове е слаба. Една от основните причини е, че все още в много такива случаи не се извършва от органите на ДС разследване на произшествието. Ако такова се извършва, то в повечето случаи се възлага на неопитни оперативни работници, без участието на специалисти или с голямо закъснение, без да се спазват основните принципи при разследване на произшествията.

Разследванията не се извършват с последователност и настойчивост, след първите неуспехи се изостават и в много случаи не се завеждат разработки.

Разследването не се съпровожда с активна агентурна работа по предполагаемите автори, а ако се завеждат след това разработки по тях не се работи активно, настъпателно и бързо с агентура. Не се съгласуват и съчетават мероприятията и възможностите на ДС и НМ

Характерна форма на вражеска дейност, особено в районите където се провеждаше масовизация или изграждане на нови ТКЗС, е вражеската агитация и разпространението на анонимни позиви и писма с клеветническо или заплашително съдържание, анонимки против ТКЗС, против Партията и народната власт, подканящи към вражески действия и други.

Най-много анонимки са разпространени в окръзите - Хасково, Русенски, Врачански и други, където през 1957 г. се провеждаше масовизация и изграждане на нови ТКЗС.

Общо, разпространението на анонимки в селата се намалява, а в градовете расте. Разкрити са към 60%, а в отделни окръзи над 80% от авторите на анонимките.

Авторите на анонимките в селата са предимно младежи родители на които са влезли с нежелание в ТКЗС, обидени по разни поводи или лица участващи в контрареволуционни организации.

През 1956 г. в резултат на вражеската пропаганда в много села бяха подадени масово заявления за напускане на ТКЗС. В две села бяха откраднати от канцеларите на ТКЗС заявленията за членство и други документи.

През 1957 г. такива случаи не са констатирани.

Само в 6 окръга през 1956 г. бяха направени 34 опити на врага за организирано разграбване на добитъка и инвентара на ТКЗС, а през 1957 г. няма нито един такъв случай.

Това показва, че ТКЗС са укрепнали, кооператорите са получили по-големи доходи, проведените от Партията и Правителството мероприятия засилиха вярата им и на врага не се отдаде да организира провокации.

От друга страна това потвърждава извода, че врагът изоставя тактиката на открити действия и приема методите на маскрана подмолна борба.

Все още има успех вражеската агитация сред турското население.

При акцията за изграждане на ТКЗС през първите месеци на 1958 г. в много села на Коларовградски, Варненски, Хасковски, Пловдивски и др. окръзи турците упорито отказват да влезат в ТКЗС, напускат селата и се укриват в гората или в други села, а на някои места станаха инциденти, бяха бити другарите от комисиите /Омуртажко и Велинградско/, отделни лица направиха опити да избягат в Турция.

Под влияние главно на пропагандата на капиталистическите радиостанции и на вражеската агитация вътре в страната отделни младежи от селата правят опити да изменят на Родината.

През I-то шестмесечие на 1957 г. са получени сигнали за бягство на 60 младежи, от които 37 само от Хасковски окръг. Половината от младежите са от средноселски семейство и се занимават със земеделие.

9. -

Друг вид вражеска дейност в селското стопанство по която органите на ДС малко работят са кражбите и разхищенията на кооперативното имущество, които дават много лоши политически последици и пречат за сплотяването на кооператорите, създават недоволство в тях, а по-наукрепналите настройват против ТКЗС.

С тия случаи широко спекулира врага и ги използва за своята разложителна агитация.

Докато през 1956 г. са разкрити 990 кражби с 2,600,000 лв. загуби, само за 8 месеца на 1957 г. са били разкрити 817 кражби, за над 3,000,000 лева и предотвратени 283 кражби. Най-много кражби са разкрити в Софийски окръг - за 713,000 лева, в Плевенски - за 596,000 лева и в Благоевградски - за 375,000 лева и т.н.

В това отношение недостатъчно се съгласува работата на ДС и НК и не се използват докрай възможностите на агентурния апарат на ДС.

III. ВРАЖЕСКИ КОНТИНГЕНТ И ОПЕРАТИВЕН ОТЧЕТ

Въпреки ясните разпореждания в заповед № 10 на др. Министър, все още вражеският контингент в обектите на селското стопанство не е уточнен от окр. управления и не се отчита верно.

Това не дава възможност да се направи верен анализ за количеството на вражеските елементи, за тяхната концентрация по обекти, за формите и методите на вражеската им дейност.

Известни данни в това отношение дават Врачански, Плевенски и Софийски окръзи, но без достатъчен анализ.

Във Врачански окръг в обектите на селското стопанство работят общо 4,117 души вражески настроени лица, от които 1295 - бивши земеделци опозиционери; 1313 - бивши кулаци; 399 - бивши полицаи; 466 - бивши фашистки дейци; 72 легионери и 572 други.

В Плевенски окръг - 1,498 вражески контингент, от които: 750 - бивши земеделци опозиционери, 344 - бивши кулаци, 75 бивши полицаи, 108 - бивши фашистки дейци и 222 други.

В Софийски окръг - 1,040 вражески контингент, от които 477 - бивши земеделци опозиционери; 139 - бивши кулаци; 127 - бивши полицаи; 92 бивши фашистки дейци и 205 други.

На оперативен отчет съгласно данните от годишните доклади на окръзите се водят в цялата страна - 2,702 обекти, която цифра е значително по-малко от числото на вражески настроените елементи в селското стопанство.

Една от причините за това е, че по места все още не е изпълнена заповед № 10 в пункта, който задължава да се разработват и считат вражеските елементи от другите линии там, където работят ако не провеждат организирана вражеска дейност характерна за линията по която протичат.

Това показва, че голям брой бивши земеделци-опозиционери фашисти, полицаи, царски офицери и други, само фигурират в отчета по тия линии, тъй като не провеждат организирана контрареволуционна дейност, а в обектите на селското стопанство, където могат да вършат друга престъпна дейност никой не ги наблюдава.

Състоянието на оперативния отчет в края на 1957 г. е следното:

О к р ъ з и	Към 1. I. 1957 г.					Към 31. XII. 1957 г.							
	Гр. акт.	Л. акт.	Гр. пр.	Л. пр.	Ано- ним-ки	Изм дир ОНД	Гр. акт.	Л. ак. пр.	Гр. пр.	Л. пр. ним-ки	Изм дир ОНД		
София	-	5	-	3	6	-	-	1	1	3	6	-	-
Пловдив	-	1	-	2	-	-	384	-	1	-	3	-	402
Бургас	-	-	-	-	16	-	23	-	1	-	1	15	-
Варна	-	2	-	1	3	-	127	-	-	-	2	5	113
Русе	-	2	-	-	-	-	80	-	6	1	1	2	101
Плевен	-	1	-	1	-	-	50	-	1	-	-	-	50
Стара Загора	-	-	-	2	-	-	114	-	-	-	4	-	311
Коларовград	-	1	-	-	-	2	538	-	1	-	-	-	2 538
Хасково	-	-	-	-	-	-	19	-	3	-	1	3	84
Враца	-	21	-	7	-	-	262	-	21	1	1	11	386
Търново	-	1	-	-	-	-	21	-	1	-	-	-	507
Благоевград	-	1	1	-	-	-	53	-	-	-	-	-	60
В отделението	-	3	-	3	-	-	22	-	2	-	5	-	115
Всичко:	38	1	19	25	2	1693	38	3	21	42	2	2667	

Анализа на данните на отчета показват следното:

В цялата страна не са водени през 1957 г. групови активни разработки по селското стопанство, въпреки че има реализирани редица обекти. Групови разработки са водени и реализирани по линия на БЗО.

Незначителен е броят и на груповите предварителни разработки /3/. През годината са новооткрити 3 гр.пр.р/ки, 2*от които са реализирани.

Броят на личните активни разработки не се е променил, което показва, че сигналите за активна вражеска дейност не са се увеличили през годината и, че по водените активни разработки е работено незадоволително, недостатъчно активно и бързо, поради което са реализирани само 3, а 12 са закрити и съответно толкова новооткрити и получени от другите линии.

Увеличен е броят на анонимните разработки в резултат на по-добрият контрол и помощта на отделението в центъра по производствата подозрителни като диверсии.

В резултат на такива разработки през годината бяха открити авторите на 6 пожара и 2 диверсии по машините на МТС.

През годината са увеличени ОНД с около 1,000, в резултат на по-добро изпълнение на заповед № 10.

В Старозагорски, Врачански и Търновски окръзи са прехвърлени значително число обекти от другите линии за разработване по селско стопанство, във Варненски, Русенски, Целевски и Благоевградски такива обекти не са прехвърлени, а Софийски и Бургаски окръзи въобще не отчитат нито един обект на ОНД по селско стопанство, което е явно в противоречие със заповед № 10 и с утвърдената практика на работа в такива обекти.

Освен посоченият в горната таблица вражески контингент по селското стопанство, в оперативният отчет се водят още 4,073 кулаци.

До сега кулаците се разработваха и отчитаха линейно, като строго обособен контингент. Целта беше да се установят всички кулашки елементи и представляващите интерес да се вземат на съответен оперативен отчет.

В изпълнение на заповед I-25 на др.Министър, контингента на кулаците беше прегледан от работниците в окръзите и не представляващите оперативен интерес или неправилно определени като кулаци бяха снети от отчета. Така от 10,976 кулаци на цялата страна в началото на 1957 г., останаха в отчета към 31.XII.1957 г. 4,073.

Тъй като кулашките елементи в страната са установени, болшинството от тях работят в обектите на селското стопанство, същите не са обединени в политическа организация, за да имат харак

терна организирана контрареволуционна дейност считаме, че разработването и отчитането им по-нататък като отделна линия е нецелесъобразно и противоречи на заповед № I-10, поради което предлагаме същите да се разработват по "селско стопанство" наред с работещите там бивши земеделци опозиционери, полицаи, фашисти и др., които в много случаи се явяват и кулашки елементи. Така например, до сега по линия на бивши земеделци опозиционери, буржоазни партии, фашисти и др. се разработваха 1,828 кулашки елементи, по-голямият процент от които не са провеждали организирана контрареволуционна дейност и сега ще бъдат прехвърлени за агентурно разработване по линия на селското стопанство.

Състоянието на оперативният отчет на кулаците сега е следното:

О к р ъ з и	Към 1. I. 1957 г.						Към 31. XII. 1957 г.					
	Гр. акт.	Л. акт.	Гр. пр.	Л. пр.	НИ	ОД	Гр. акт.	Л. акт.	Гр. пр.	Л. пр.	ОНИ	ОД
София	-	-	-	1	5	248	-	-	-	1	173	-
Враца	-	11	-	2	142	740	-	13	-	-	382	282
Плевен	-	4	-	-	55	539	-	3	-	-	508	-
Търново	-	1	-	-	24	256	-	-	-	-	154	-
Русе	-	2	-	5	45	517	-	7	-	2	490	-
Варна	-	-	-	-	40	522	1	-	-	-	402	-
Бургас	-	-	-	1	37	635	-	-	-	1	262	-
Стара Загора	-	-	-	1	79	570	-	-	-	2	321	-
Пловдив	-	-	-	1	20	522	-	-	-	-	306	-
Хасково	-	-	-	-	29	65	-	-	-	-	71	-
Коларовград	-	-	-	1	45	552	-	-	-	-	422	-
Благоевград	-	-	-	-	19	68	-	-	-	-	69	-
Всичко:		18		12	540	5314	1	23		6	3760	282

Работата в окръзите по агентурното наблюдение на кулаците е незадоволителна. Нито в един отчетен доклад не е посочено къде са концентрирани кулашките елементи, колко от тях са в ТКЗС, колко в МТС, ДЗС и др.

На активен оперативен отчет се водят 0.7%, което показва, че контингента до сега само е установен и регистриран в отчета, но не е обезпечен с агентурно наблюдение там където работи и може да провежда вражеска дейност - ТКЗС, МТС, ДЗС и др.

През 1957 г. по линия на селското стопанство и кулаци в страната са реализирани 2 гр.пр. р/ки, 4 лични активни, 14 лични предварителни, 57 ОНД с всичко 79 обекта и са задържани без разрабтки 70 лица.

От всички задържани са осъдени на затвор 67 лица, в ТВО са изпратени 27 и останалите са освободени.

По социален произход осъдените се разпределят; от работнически и бедно селски - 2; от средноселски и дребнобуржоазен - 27; от кулашки - 38.

По политическа принадлежност: безпартийни 57; бивши земеделци опозиционери - 8 и членове на БКП - 2.

Посочените 67 обекта са осъдени за извършени диверсии, за вражеска агитация, за вражески действия против ТКЗС, за опити за бягство и други.

За недегална контрареволуционна дейност и за други остри вражески прояви, има реализирани и осъдени по линия на БЗО 51 обекта и 14 изпратени в ТВО, разкрити и осъдени са и по останалите линии значителен брой лица, които живеят на село и вражеската им дейност е била насочена и против нашите мероприятия в селското стопанство.

Основният извод, който може да се направи за състоянието на оперативния отчет в настоящия момент е, че все още същият не отговаря на активността на врага в селското стопанство, част от контингента не е обезпечен с агентура, още не сме в състояние да предотвратяваме всички опити за диверсии, а авторите на някои от тях остават неразкрити.

IV. АГЕНТУРЕН АПАРАТ.

В началото на 1957 г. по линия на селското стопанство и кулаците се отчитаха 2,727 сътрудника: от тях са изключени във връзка с прекатегоризацията 453 и 57 са предадени по други линии. През годината са нововербовани 294 агента или в началото на 1958 година се разполага всичко с 2,511 агента по селското стопанство и 384 агента по кулаците и с общо 623 резидента. Освен това там работят и голям брой агенти от другите линии.

Условията на работа в селската местност дават възможност широко да се използва агентурата по всички линии, с която разполага оперативният работник, да се използват маршрутните ѝ възможности и да се изградят резидентурни групи.

Постигнатото до сега в това отношение е незадоволително. Слабо се използват агентите от другите линии, малко агенти се изпращат в маршрут, а по-голямият процент от резидентите са без агентура.

По-добре работещи резидентурни групи има в Софийски окръг - 23, в Старозагорски - 20, във Врачански - 60. В останалите окръзи с резидентите се работи незадоволително.

В Плевенски окръг от 59 резиденти, 26 не ръководят никаква агентура, във Варненски окръг през годината са изключили 9 резидента, а са вербовали 2 без да имат изградена нито една нова резидентурна група, с останалите резиденти работят слабо.

Недостатъчно се работи с резидентурните групи и в Русенски, Плевенски, Търновски и Благоевградски окръзи.

През годината бяха подобрени контрола и помощта на окръзите. В Резултат на това работата по линията е била по-целенасочена, резултатите по разработките по-добри. Докато през 1956 г. са били задържани без разработки над 400 души в страната, а по разработки са реализирани 12 обекта, през 1957 г. без разработки са задържани 51, а по разработки са репресирани 98 обекта.

От работниците на отделението в центъра бяха реализирани през 1957 г. 5 разработки.

Контингентът в обслужваните от тях обекти е добре установен и обезпечен с агентура.

Все още обаче е в достатъчна агентурата из средите на специалистите в централните ведомства, научни и други институти към М-во на земеделието, които биха могли да изясняват важни сигнали за неблагоприятията и по животновъдството и др. или да се използват като маршрутни агенти с големи възможности.

Недостатъчно организирано и системно работи отделението по произшествията в страната подозрителни като диверсии.

За ликвидиране на посочените слабости, за подобрене на работата и за изпълнение задачите поставени в решенията на ЦК на БКП от 18 май 1957 г. и заповед 10 на др. Министър,

П Р Е Д Л А Г А М :

1. Да се продължи и разшири работата по разложението на бившите земеделци-опозиционери, като се използват частно приобщилите се за работа в ТКЗС.

2. При водене разработките на бившите земеделци-опозиционери, особено на груповите дела да се търсят канали и връзки със задграница с ръководителите на БНК, като за целта отдел V оказва активна помощ с изпращането на оперативни работници и агентура.

3. Отдел V да окаже помощ на окръжните и околийски у-ния за изясняване в срок от 3 месеца на всички сигнали за наличие на нелегални групи в страната, като всички групови разработки се вземат на контрол в управлението.

4. При разследване на пожарите и аварияте по селскостопанските обекти да се изпращат в помощ на место квалифицирани оперативни работници от отдела. При всички ж случаи, когато авторите не бъдат разкрити, отделението да обезпечи завеждането на разработки, да ги вземе на контрол и да оказва активна помощ.

5. В срок от 3 месеца с помощта на управлението да се приведат в известност всички агенти с маршрутни възможности, както в центъра, така и в окръзите и околията и да се започне активна работа с тях съобразно възможностите им.

6. Да се засили помощта на окръзите с цел да се обезпечат с агентура всички МТС, ДЭС и по-големите ТКЗС в страната. Да се окаже помощ при изграждането на резидентурни групи в селските райони, в МТС, ДЭС и големи ТКЗС.

7. Околийските управления да насочат усилията си към вербовка на агентура из средите на кулашките елементи, особено из средите на колебаещите се, а работниците в окръзите и в отделението да положат усилия за вербовка на агентура из средите на специалистите.

8. Да се уточнят всички лица репресирани от народната власт, работещи в обектите на селското стопанство и вземат съответно на оперативен отчет.

9. При отиване в командировка в окръзите да се оказва системно помощ за точното изпълнение на заповед № I-10.

10. Да се подобри метода на работа на отделението по селското стопанство така, че същото да обезпечавя успешно ръководство и контрол на агентурно-оперативната работа по линията за цялата страна.

София, 17.III.1958 г.

НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ III ДС -

- Генерал майор:

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И КОМПЮТЕРИЗАЦИЯТА

I24

Из архивите на

502

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

Строго секретно!

*Банков
Необходимо е от наш
от страна да се предприемат
е от страна на ДР и ВР
ОКР. Н. Ф. [Signature]*

В. Окръжен [Signature]

Във връзка с външноръчен подем на трудящите се в окръга за откриване на сроковете по изпълнението на петгодишния народно-стопански план и обединяването на ТКС в някои райони, врагът неумолимо активизира своята дейност, за да спъва осъществяването на тази задача.

Възниква в предвид горното, под личното ръководство на окръжните началници да се извърши следното:

1. По агентурен път да се провери съществува ли подготовка от страна на вражеските елементи за избиране на свои хора в управителните съвети на обединяващите се кооперативни стопанства и при установяването на такъв данни, своевременно да се уведомява ОК на ОКР и окръжното ръководство и вземат мерки за разкриване инициаторите и пресече вражеската им дейност.

2. По агентурен и официален път да се вземат мерки да опасаване от диверсии установките обекти (дурава, машинотракторния парк, животновъдните ферми и др.).

3. Също така по агентурен път да се изяснява отношението на вражеските елементи по обединяването на ТКС и как подготвящите се да провеждат вражеска агитация и разпространяват листовки против обединяването, да се вземат мерки за изолвирането им и пресичане на тази им дейност.

4. За всички установени полаголучия при обединяването на ТКС, своевременно уведомявайте ОК на ОКР и окръжно у-ние ВР.

Написано в 11 окт.
изпълнител: Гр. Стефанов
написала: Ауно ва
16. X. 1958 година

ОКР Окръжно управление ВР: Уруц
ПОЛКОВНИК

Строго секретно.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
ОТ ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

ОТНОСНО: Получените данни във връзка със обединяването на ТКЗС във Видинска околия.

Във връзка с уедначаването на ТКЗС във околията ни се получава следните агентурни и официални данни:

На 9.XI, т.г. се обединява селата на така наречената "Златен рог" в околията ни в едно ТКЗС с център с. Кутово. Сямото ще разполага с около 85,000-дек. земя, която напълно ще бъде наполявана от Гомударската напоителна-система. Витузвизма е голям особено сред обикновените кооператори, които напълно подкрепят това мероприятие. Няма данни за опити от страна на врага да се проявява в това отношение. За отбелязване е това, че нито един наш ръководител по места не са съгласни, дори спъват обединяването, както е случая със председателя на селсъвета с. Покрайна-Видинско, поради това, че седалището на обединените ТКЗС е определено да бъде в с. Кутово, а не в тяхното с. Покрайна, че било по голямо.

От донесението на агент "Иванов" от 3.XI, 196 г. е видно че ръководителите на селата-Срацимир, Въртоп и Райтанци са съгласни да се обединят, но при условие, че център ще стане гара Срацимир.

По данни на агент "Томич" от 8.XI, т.г. узнаваме, че същият е присъствал при водения разговор между ръководните другари от с. Смигловци-Видинско, които са казвали, че не са съгласни да се обединят с ТКЗС в Дунавци, тъй като последните са си похарчили всичките фондове, а Смигловци имат над 100,000 лв. таква която пак щели да ги похарчат в с. Видбол. Освен това не са съгласни и по причина, че с. Видбол ще им изсече строителния дървен материал и ще строят само в тяхното село.

Във връзка с обединяването на ТКЗС с. Брегово прояви на врага няма, обаче ръководителите на с. Косово и Ракитница със всички сили пречат за обединяването му, тъй като те не са съгласни да отидат във с. Брегово. Народът обаче посреща със задоволство това обединяване. Стигнало се дори до там, че тях ръководители на демонстративно

напускат пунктното съвещание и секретаря на ОК-на БКП в Видин д-р. Младен Сиреняков е требвало да ходи в селата и да разяснява този въпрос. От всичко казано до тук е видно, че кооператорите дори с ентузиазъм посрещат тия оедравания, но тук и там някои ръководители все още спъват работата.

За вражески прояви все още нямаме сериозни данни във връзка с оедраването. Почти цялата агентура е инструктирана по тия въпроси.

11.XI.1968 г.
гр. Видин

ИЗГОТВИЛ: Е. М.

Строго секретно.

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

СПЕЦИАЛНО СЪОБЩЕНИЕ

ОТНОСНО: Разпространен слух в Русенски окръг, че през пролетта на 1959 год. добитъка и домашните животни оставени за лично ползване ще бъдат облагани с големи количества наряди и данъци.

През м.ноември т.г. в Русенски окръг са получени данни че в някой околии като Исперихска, Дуловска и Кубратска-всред кооператорите-предимно турци е разпространен слуха, че през пролетта на 1959 год. добитъка и домашните животни оставени за лично ползване, ще бъдат облагани с големи наряди и данъци.

На 7.XI.1958 год. аг. "Надир" на ДС Исперих донася, че в с.Владимировци-Исперихско лицето: Мехмед Салимов Меткебли-роден през 1879 год. в с.Вогданци, Исперихско, безпартиен, посещавайки село Владимировци в разговор с лицето Мустафа Рамаданов е казал, че в тяхното село до СНС е било получено нареждане, според което добитъка и домашните животни оставени за лично ползване щели да бъдат облагани през 1959 год. с големи данъци. На една крава ще се плащало по 500 лв. за овцете по 100 лв. на глава и пр.

На 29.X.1958 год. пълномощника на с.Яребица-Дуловско е уведомил управлението, че лицето Кямил Махмудов Ваз-роден през 1903 год. в същото село е разправял в джамията, че щяло да има увеличение на данъците-на една каруца с четири колела щяло да се плаща 400 лв. за една овца 80 лв. и за крава по 600 лв.

Подобни изказвания за облагане на добитъка и домашни вещи с големи данъци са провели лицата Ахмед Акифов Салиев род. през 1917 год. в с.Овен-Дуловско и Мехмед Исмаилов Салиев род. през 1904 год. в с.Водно, Дуловско.

Във връзка с установяване автора и първоисточника на разпространения слух в Исперихска околия е проведено дознание-разпитани са били лицата: Меткебли, Рамадинов и Осман Исмаилов Емурлов, но положителни данни не са получени. Същите в показанията си говорят, че не са правили такива изказвания, а това са го чули от други.

От направените проверки е установено, че в резултат на този слух в селата Владимир овци,

11

Богданци, Здравец и Подайва-Исперихско са били отбелязани случаи на безплатно клане на добитък и голямо предлагане за продажба.

Във връзка с пресичане на слуха придобитите данни са докладвани на ОК на БКП в Исперих и Дулово.

Дадени са указания да се инструктират ОР от ДС, НМ и кварталните отговорници, при обиколка на районите наред с другите задачи да изясняват до каква степен се разнася слухът, кой го разнася и какво отражение дава, в която насока да се инструктира и наличната агентура.

19.XI.1958 год.

Русе

Н-К ОКРЪЖНО У-НИЕ МВР

Полковник-

Из архивите на ДС

506

Строго секретно!

40

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

48
12/4

С П Р А В К А

ОТНОСНО: реорганизацията на ТКЗС
в нашата страна и дейността на
вражеските елементи на село.

В началото на 1958 г. в страната имаше 3,467 ТКЗС, а към 15.XII.1958 г. при завършване окрупняването на ТКЗС и изграждането на нови такива, предимно в балкански райони, станаха 644 окрупнени и 78 несобединени (главно новообразувани в балкански райони, или към същата дата в страната имаше всичко 722 ТКЗС.

През 1958 г. в страната са изградени общо 69 нови ТКЗС. След окрупняването средният размер на обработваемата земя в уедрените ТКЗС е бил 70,000 декара, като средно едно обединено ТКЗС е изградено върху територията на 5-6 населени места, а в редица случаи са обхващали 10 до 20 населени места. Така например, ТКЗС в с.Кричим, Пловдивско, обхващаше 17 населени места с 42,000 души и 170,000 декара земя; с.Братя Даскалови, Чирпанско - 17 населени места със 150,000 декара обработваема земя; с.Стамово, Старозагорско - 7 села със 113,000 декара земя; гр. Павликени - 6 населени места със 150,000 декара обработваема земя и мн.др.

По указания на ЦК на БКП, от средата на м.февруари 1959 г. онези ТКЗС, които имат повече от 80,000 декара земя бяха разкрупнени на по-малки кооперативи. Това разкрупняване засегна около 205 ТКЗС и към 28.II.1959 г. в страната са образувани 947 кооперативи, като ориентировката е да се създадат около 1,000 ТКЗС. В момента цялостната реорганизация на ТКЗС не е приключена, още повече, че наред с разкрупняването в някои райони предимно балкански се извършва и окрупняване, какъвто е

47 125
41 2.-за посветение
какви
данни има
турците,
ТК.

случая с Габровски окръг, където към 15.XII.1958 г. е имало 28 ТКЗС, а към 28.II.1959 г. са окупени в 17 ТКЗС.

Враждебно настроените елементи на село, като бивши неразоръжени се спозиционери, кулаци, полицаи и др., подстрекавани и насърчавани от предаванията на вражеските радиостанции, а всред турското и българо-мохамеданско население от легационни чиновници от турската легация, активизират своята вражеска дейност. Особена активизация на вражеска пропаганда и агитация имаме в края на 1958 г. и в началото на 1959 г. по време на масовизирането и изграждането на нови ТКЗС в балканските райони, уедряване на кооперативите в края на 1958 г. и разкрупяване на някои ТКЗС през м.февруари т.г. Така например, по време на масовизацията и образуването на нови ТКЗС в Родопския и Пиринския райони, населени предимно с турци и българо-мохамедани, същите оказаха не-малка съпротива.

Тук
тоже
тоже
съществува
ТК.

В Гоцеделчевска околия, в резултат на вражеска агитация във връзка с кооперирането, мероприятията за съкращаване на петилетката и акцията за разбулването на жените - българо-мохамеданки, се почувствува особена активност. В резултат на това през м. декември 1958 г. избяга зад граница лицето ИСА МУРТАЗОВ РАМАДАНОВ, на 40 години от с.Туховище, а на 25.I.1959 г. измениха на Родината семействата на ИБРАХИМ МЕХМЕДОВ и ЮСЕИН РАМАДАНОВ, от с.Годяшево - всичко 8 души. Общо в Гоцеделчевска околия, освен горните случаи, са постъпили 13 сигнала за бягство зад граница.

В Смолянски окръг вражеските елементи - българо-мохамедани са използвали религията за агитация и борба против кооперирането, като агитират, че според Корана било грях да станат доброволно членове на ТКЗС. Такава агитация на враговете в българо-мохамеданското селище Търън, Смолянско, в началото на тази година е затруднила значително Партията при кооперирането на същото село. Освен това, пак в Смолянско, в част от българо-мохамеданското население, съществуват изменнически настроения, като през 1958 г. са получени общо 28 сигнала за измяна, а към края на годината двама от тях успяха да изменят на Родината.

В друга част от българо-мохамеданите, живеещи в Карджалийски и Смолянски окръзи, съществува настроение, подклаждано

48 423.-

факети!
за преселване
судна

от турската пропаганда, за напускане на този край и преселване във вътрешността на страната (в полските райони). От селата Дъждовница, Бонсак, Костино, Върбенци, Пъдарци, Скална глава, досега са се изселили 17 семейства, от селата Стражевци и Островица 706 души; а от с. Пъдарци повече от половината от семействата се готвят да се изселват. Населението на горните села се заселва най-вече в Бургаски окръг в селата Извор и Панчарево. Това обстоятелство застрашава да останат незасети значителни тютюневи площи, които други години са били обработвани.

По време на окрупняването на ТКЗС, в края на 1958 г., болшинството от враговете на село започнаха да се проявяват против това мероприятие на Партията и Правителството.

В донесението на агент "Генчев" от 13.XII.1958 г. е видно, че ЦАНУ ХРИСТОВ, от с. Стояново, Ловешко, обект, бивш кулак, по повод уедряването на ТКЗС се изказал, че може държавата да си е поставила за цел да подобри някои западнали ТКЗС, обаче, според него нищо нямало да излезе, тъй като нашето правителство сега е попаднало като повреден кораб сред море, който се мъчи да се спасява, обаче не знае на къде да тръгне.

АНГЕЛ ФЛОРОВ МУЗАКОВ, с. Ново село, Видинско, бивш търговец, казал, че с това уедряване на стопанствата се цели да се създадат колхози и, че там направят тези колхоза, и че пом направят тези колхоза, хората нямало да имат свине, овце, кокошки и др. "Сега за три години ние трябва да ликвидираме с тия неща, после в стряс като войска от даден район няма да мърдаш никъде - това значи колхоз".

ВАСИЛ ГЕНОВ СТОЯНОВ от с. Бреговица, Търновско, казал: Това ще бъдат вероятно последните мероприятия на комунистите - уедряване на ТКЗС и реформите на околийските градове. Сега и от техните хора ще останат без работа като нас. Нека и да поскупят малко и разберат от сладостта на така наречената народна власт. Според мен няма да имат време да видят другарите за колко време ще изпълнят петилетката. Напразен ще е шумът, който вдигат, че ще я изпълнят за три години. За тези три години ще станат много неща. Моят баща ми пише, че в Австрия

Канчо Кучер
Стойков
Андрей
Мисирков
Мисирков

49 43 4.-

животът е хубав, човекът е човек, а не като тука роб. Такива и подсъбни изказвания се получават значително.

По време на окрупняването на ТКЗС и масовизирането на старите такива в почти цялата страна дейността на врага се изразяваше в провеждане на вражеска агитация, а в Смолянски, Кърджалийски и Благоевградски окръзи в подготовка и измяна на Родината. Друга вражеска дейност, като терор, диверсии, пожари и други във връзка с реорганизацията на ТКЗС не се констатира, което говори, че врагът за разлика от 1956 г. не смее да излезе на открита вражеска дейност.

При окрупняването на ТКЗС някои ръководители, ръководители се от местни "патриотични настроения" допуснаха да се нанесат загуби на кооперативните стопанства. Така например, във Видинска околия, по вина на някои ръководители бе допуснато унищожаването на свошни дръвчета, лозя и др. Така в с. Синаговци, бяха изсечени десетки декари канадска топола, с цел да не остане собственост на уедреното ТКЗС и да се увеличи трудовия ден на с. Синаговци.

В с. Гурково, същата околия, е допуснато да се продадат голяма част от свинете на ТКЗС, пак със същата цел.

В селата Димковци, Плакудер и др. е допуснато изсичането на череши, орехи и др. овощни дървета.

В с. Кулата, Петричко, има малък рибарник. В същия е имало дребни рибки, които по нареждане на УС на ТКЗС били изловени и продадени, с цел доходите да останат на ТКЗС с. Кулата, а не да бъдат продадени на обединеното ТКЗС.

Разкрупняването на някои ТКЗС през м. февруари даде повод на враговете в село отново да се активизират и клеветят Партията, комунистите и предричат падането на властта. РАДИ ДОБРЕВ от с. Джиново, Новозагорско, безпартиен, казал: "Сега чувам, че стопанствата ще се разделят, по-големите села щели да останат самостоятелни, защото досегашното е било грешка. Май, че много грешки станаха, които правят другарчетата, но да не направят някоя голяма грешка, че да не могат да я оправят".

СТОЯН СЕРВЕЗОВ от с. Млекарево, Новозагорско, обект на разработка, пред агент "Ковачев" на 16. II. т. г. е казал: "Комунистите си отиват вече, едно по едно започнаха да развалят.

504 44 5.-

Няма да отидат далеч, но преди да паднат ще изчистят много от нас, затова трябва да бъдем много внимателни".

РАЙКО ДЕЛЧЕВ АТАНАСОВ от с.Ножарево, Свиленградско, пред аг."Стою" се е изказал, че в селото им хората започнали да отиват на работа другаде, понеже след уедряването на ТКЗС станала каша, щяло да има голяма безработица, не само в тяхното село, но и в цяла България. Положението от ден на ден отивало на по-лошо".

ПЕТЪР ЕНЧЕВ, обект на разработка от гр. Чирпан, пред аг."Райков" казал:"Намаляването на ТКЗС става защото много техни хора останали без работа, почнаха да негодуват. Това ги стресна много защото щяха да дойдат до положение да се разцепят на няколко крила и да започнат да се самоизяждат и затова се връщат назад. За това чуждите радиостанции казват, че ТКЗС в България са разнебитени и объркани. Ще дойде време когато ще забравят фашисти и кулаци и ще гледат сами един друг да се справят, така че всичко само по себе си ще дойде".

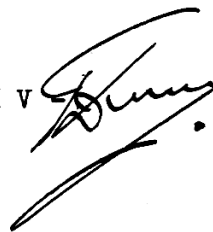
КОЛЪО ИВАНОВ, безпартиен, от с.Верен, Чирпанско, пред същия агент казал:"С тези стопански работи другарите взеха да се излагат. В продължение на един месец правят няколко промени със събирането на общините и кооперативите. Ту ги правят големи, ту малки и накрая излиза да не им се вярва в нищо".

Освен с устна агитация, вражеските елементи на село си служат с изпращане на анонимни заплашителни писма. За времето от м.декември 1958 г. до края на февруари т.г. са изпратени 7 по-характерни и злостни анонимни заплашителни писма. Така например до председателя на с.Сребърна, Силистренско, е изпратено анонимно заплашително писмо, с което го предупреждават да напусне председателското място защото в противен случай ще бъде ликвидиран и мн.др.

4.III.1959 г.

С о ф и я

Н-К ОТДЕЛЕНИЕ II, ОТДЕЛ V
ПОДПОЛК.:

ПС/2 екз.

ДЪРЖАВНА СЕКРЕТНОСТ
И КОЛЕКТИВИЗАЦИЯТА

I28

Из архивите на

512

Handwritten signatures and initials

Строго секретно!

9

Handwritten number 708

КРДОПБГДРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДРСБНА

С П Р А В К А

За възнагражденията на председателите на обединените ТКЗС-та и друг ръководен персонал и отражението сред кооператорите.

Съгласно постановлението на ЦК на БКП и Министерския съвет за председатели на много обединени ТКЗС-та са изпратени другари от обществено-политическия и държавен апарат. На същите се дава възнаграждение като се начисляват по 80-120 трудовни, твърда заплата от 250-400 лева и 70% от заплата, която са получавали преди това.

По този начин на възнаграждение болшинството от председателите на обединените стопанства, които са към 600 души получават от 3-4,000 лева месечен доход, а някъде и повече.

Това нещо кооператорите коментират и изчислявайки доходите на ръководителите по места изразяват недоволство, че възнаграждението е твърде голямо.

Например на председателя на обединеното стопанство в с.Каблешково, Бургаски окръг месечната му възнаграждение било: 100 трудовни по 28 лева, 300 лева твърда заплата и 70% от предишната заплата около 1000 лева или всичко 4,100 лева.

Възнаграждението на останалия ръководен персонал в ТКЗС, като подпредседатели, партийни секретари, агрономи и др. се определя пък в зависимост от това на председателя.

На много места вражески елементи използват това обстоятелство, за да подсилват агитацията си против ТКЗС и настройват кооператорите против мероприятията на Партията и народната власт.

2. - 10
139

ТОДЪ ПЕТРОВ ТОДЕВ от с. Орлово, Хасковско, вражески елемент казал: "Съкратиха ОК на БКП и ги изпратиха по ТКЗС за графове и чокои само, че в друга форма. Сега те ще получават още по-големи заплати и ще живеят като лордове, а такива като нас ще се напъват като грешни да изкарат едно парче хляб."

ПЕТЪР СТОЯНОВ ДЕЧЕВ, бивш кулак от с. Оряховица, Старозагорско казал, че обединението на ТКЗС става, за да могат по-лесно да ги командват. Това не са вече председатели, а унгарски графове.

БОНЧО ПЕТКОВ, вражески елемент от с. Таймище, Търговишки окръг се изказал: "Тази година бяхме горе-долу добре, но занапред ще гладуваме. Сега председателите вместо да получават по една заплата, вземат две, нека им е лошо."

АЛЕКСАНДЪР АРНАУДОВ от гр. Гоце Делчев се изказал, че тази година въпреки многото грозде, ябълки и тютюн, трудовия ден в ТКЗС е по-малък от миналата година, понеже давали на председателите на стопанствата по 3-4,000 лева на месец. "Комунистите се борят на думи против капитала, а нас ни смучат както си искат - казал АРНАУДОВ.

ГЕОРГИ ДИМИТРОВ КОНДАКЧИЕВ - финансов изпълнител в с. Бяло поле, Ивайловградско изразил недоволство от това, че председателя на ТКЗС щял да получава по 2,000 лева и 80 трудовни на месец, а те щели да работят за 15 лева на ден.

В гр. Омуртаг членове на ТКЗС говорили, че щом ръководителите ще вземат толкова много пари, нямало да се грижат за тяхното материално осигуряване.

София, 7 април 1959 г.

ЗАМ. НАЧАЛНИК ОТДЕЛ V
- Майор

Изпълнител:

Подполк. Димов

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
И КОЛЕКТИВИЗАЦИЯТА

129

Из архивите

514

Строго-секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

94

= С П Р А В К А =

ОТНОСНО; състоянието на ТКЗС на територията на У-к МВР-Михайловград.

На територията на Участъка има обединени стопанства общо 18, които обединяват стопанствата на 61 села.

1. ОТКЗС с. Лехчево-Михайловградско, обединява 3 села.

През 1958 година общо на трудовен е дадено 16 лева, в натура и пари.

През 1959 година е запланувано да се даде в натура и пари общо 18 лева, а за годината ще приключат с 14 лева. Спадане на трудодена се дължи на това, че през годината в района на ОТКЗС имаше голяма суша, която унищожи слънчогледа и царевичата. Недоволство от страна на кооператорите няма, тъй като виждат от къде идва понижени на трудодена. Отлив на работна ръка няма. Личното ползване не е отнето. За напускане няма подадени заявления.

2. ОТКЗС с. Владимирово обединява 2 села.

През 1958 година бе запланувано и дадено общо 17 лева на трудовен-в натура и пари.

През 1959 година бе запланувано на трудовен 18 лева, обаче приключва с 14 лева на трудовен. Причината за понижаване на трудодена е сушата, която обхваща района. Личното ползване не е отнето. Кооператорите излизат на работа и няма молби за напускане от ТКЗС. За с. Мърчево е характерно това, че работната ръка е недостатъчна, тъй като една част от коператорите работят в ДИК-"Г.Генов", а също и жените на служителите в селото не ходят редовно на работа.

3. ОТКЗС с. Мадан, обединява 3 села. Същото стопанство за 1959 година е запланувало общо 17 лева на трудовен, а ще приключи за годината общо с 13 лева на трудовен, което се дължи на сушата в този район. Недоволство от страна на някои кооператори има, което се изразява, че някои от тях имат много-членни семейства и много

от членовете на семействата са неработоспособни, а работоспособните не могат да изкарат необходимият доход за изхранване на цялото семейство. Молби за напускане на ТКЗС няма подадени. Личното ползуване не е отнето.

4. ОТКЗС с. Габровница обединяващо 3 села.

През 1958 година общо на трудов ден бе запланувано и дадено 14 лева, а през 1959 година е запланувано общо 19.20 лева на трудов ден. До сега е дадено аванс 15 лева и в края на годината ще приключат общо с 19.20 лева на трудов ден. Заявления за напускане няма подадени, няма отлив на работна ръка, а също няма и недоволство от страна на кооператорите.

5. ОТКЗС с. Д-р. Йосифово обединява 2 села.

През 1958 година бе запланувано и дадено по 14.30 лева общо на трудов ден, а през 1959 година е запланувано общо 16 лева на трудов ден. До сега е дадено аванс 11 лева, 3 кгр. жито и 11 кгр. царевича и в края на годината ще се приключи общо с 16 на трудо ден, както е запланувано в плана.

6. ОТКЗС с. Винище обединяващо 4 села.

През 1958 година са дали общо на трудо ден 5.40 лева, а през 1959 година е запланувано да се даде общо на трудо ден 13 лева. До сега е дадено аванс 4 кгр. жито и 4 лева на трудо ден и се очаква в края на годината да се приключи с 13 лева на трудо ден.

За ОТКЗС с. Винище и с. Д-р Йосифово е характерно това, че през 1958 година имаше отлив на работна ръка, като кооператорите отиваха и работеха на различни държавни обекти, а през 1959 година започнаха да се прибират от държавните обекти, работят в ТКЗС и няма отлив на работна ръка. Няма заявления за напускане от ТКЗС, а също така и личното ползуване не е отнето.

7. ОТКЗС с. Войчиновци обединяващо 5 села.

През 1958 година са запланували общо на трудо ден 14.35 лева а са дали общо на трудо ден 12.35 лева.

През 1959 година е запланувано общо на трудо ден 13.34 лева, а в края на годината ще приключат с 10.50 лева общо на трудо ден. Причината за понижаване на трудо ден се състои в това, че не от всички култури са получили запланувания добив. През годината има отлив на работна ръка, като известна част от работниците отиват да работят в ДИК "Г. Генев", а друга част от работниците отиват да работят в различни държавни обекти, което затруднява и затормозява работата в ТКЗС с работната ръка.

Личното ползуване не е отнето. Няма подадени заявления за напускане от ТКЗС, обаче им се дава общо на среден добив.

дали
кооператорите
за напускане

кооператорите
за напускане
за напускане

8. ОТКЗС с. Стубел , обединяващо 4 села.

През 1958 година същото не е имало общ план, поради това че през същата година се е обединило. Същото е приключило с 10.92 лева.

За 1959 година са запланували натурално и парично по 11.20 лева а ще приключат с 12.50 лева, или възнаграждението на трудодена ще бъде преизпълнен.

*Фалш
към 1959 г.*

В същото стопанство се чувства отлив на работна ръка в село Сумер и Трифоново от където същите напускат и отиват на работа по строителните обекти, като в новостроящият се завод в с. Бели Извор и др.

До сега няма установени негодувания от страна на кооператорите
До сега няма подадени заявления за напускане стопанството.

Замята на лично ползване на е отнета и се ползва от кооператорите

9. ОТКЗС с. Георги Дамяново, обединява 4 села.

През 1958 година са запланували и дали общо на труд ден 18 лева а през 1959 година имат запланувано общо на труд ден 20 лева и са приключили общо с 20 лева на труд ден. Няма отлив на работна ръка, няма подадени заявления за напускане на ТКЗС и няма негодувания от страна на кооператорите.

*чрез
наследя*

10. ОТКЗС с. Гаврил Геново, обединяващо 5 села.

През 1959 година са запланували общо на труд ден 18 лева , а са приключили с 12 лева на труд ден. Причината за понижаване на трудо дена се състои в това, че при заплануването не са се съобразили с реалния доход, който ще получат от обработваните култури. Отлив на работна ръка има, особено строителните работници които отиват да работят по различни държавни обекти. Причината за отлив на работната ръка се състои в това, че трудовия ден в ТКЗС-то е по малък , а по държавните обекти вземат по голямо парично възнаграждение на ден. Няма подадени заявления за напускане на ТКЗС. Има общо негодуване от страна на кооператорите, което се дължи на това, че трудовия ден е ниско платен.

11. ОТКЗС -с. Говежда- обединяващо 3 села.

През 1959 година е запланувано общо на труд ден 12 лева, а са приключили общо на труд ден с 11 лева. Причината за понижаване на трудо дена се състои в това, че плана по сейдбата не е изпълнен, като с. Дива Слатина с 50%, с. Говежда с 15%. Има отлив на работна ръка, тъй като една част от работниците отиват да работят в Мино проучване , една част отива в дърводобива и една част отива да работи в мина Чипровци. Причината за отлив на работната ръка е, че трудовия ден е ниско платен. През 1960 година в с. Дълги Дел 70% от мъжете - работна ръка не желаят да бъдат запланувани за работа в ТКЗС, а се изказват че ще отидат да работят по държавни обекти, тъй като ще бъдат по-добре платени.

Из архивите на ЦС

516

В с: Дълги Дел има подадени 3 заявления за напускане на ТКЗС, като в заявленията се мотивират, че като частници ще могат да отидат да работят за пари на различни държавни обекти. 1 заявление е подадено в с. Говежда, като в заявлението кооператора посочва същите причини.

(12) ОТКЗС с. Копиловци обединяващо 2 села.

През 1959 година са заплапували общо на трудо ден 13.90 лева, а ще приключат с 12 лева. Причината за понижаване на трудо дена се състои в това, че всички култури не навреме са прибрани, което е дало и голяма загуба. Заявления за напускане на ТКЗС няма, обаче отлив на работна ръка има и главно на жените, тъй като в горните села е застъпено климатството от което са ангажирани общо около 600 жени и изкарват по голям доход. До сега не е установено да има голямо негодуване от страна на кооператорите. Личното ползване не е отнето.

(13) ОТКЗС- Михайловград обединяващо -7 села.

През 1958 година преди обединението Михайловград и с. Купарник са получили 17.54 лева общо на трудо ден, а селата Крапчене- 10.52 лева, Николово- 10.53 лева, Белогинци- 9.57 лева, Благово- 5.21 лева, Мала Кутловица 11 лева и с. Живовци- 7.72 лева, общо на трудо ден.

През 1959 година обединението стопанство гр. Михайловград е заплапувало общо на трудо ден по 15 лева и в края на годината ще приключи с 15 лева. Няма подадени молби за напускане на ТКЗС, а също така няма решение да се отнеме личното ползване.

През годината всред кооператорите в Михайловград има недоволство тъй като през 1958 година са вземали общо на трудо ден 17.54 лева, а през 1959 година вземат по 15 лева на трудо ден, което се явява и причина, да има и отлив на работна ръка, като известна част от работниците отиват да работят по различни държавни строителни обекти и други учреждения, където са по-добре платени.

(14) ОТКЗС с. Долна Вереница- обединяващо 2 села.

През 1959 година общо на трудо ден е заплапувано 14.20 лева и в края на годината ще приключат общо на трудо ден с 14.20 лева-заплапуваното. В сравнение с м.г. имат повишение с 5 лева на трудо ден. Няма отлив на работна ръка, няма недоволство от страна на кооператорите и няма заявления за напускане на ТКЗС. Не е отнето личното ползване.

(15) ОТКЗС с. Студено Буче обединяващо 2 села.

През 1958 година на трудов ден е било дадено общо 13.87 лева. През 1959 година е било заплапувано общо на трудо ден 16 лева. До сега за годината е дадено общо на трудо ден 16 лева и се смята, че плана ще бъде изпълнен и ще се даде допълнително възнаграждение на трудо ден. Отлив на работна ръка няма, недоволства от страната на кооператорите също няма, няма и подадени заявления за напускане на ТКЗС. Управителния съвет на стопанството е вземало решение личното ползване да се намали от 5

*Стигна
Копиловци
е отнето*

Стигна

Из архивите на ДС

декари на 3, обаче се е създавало общо негодуване от страна на кооператорите, за което се събра отново управителния съвет и личното ползване се оставя на 5 декари.

*Добитък
пр ден*

16. ОТКЗС в селата Чипровци, Бели Мел и Превала има повишен е на възнаграждението на трудо дена. Така например за 1958 година възнаграждението на трудо ден при ТКЗС с. Чипровци е бил 6 лева, а през н.г. 12,20 ли ТКЗС с. Превала м.г. е 9 лева, а през н.г. 12 лева. В ТКЗС с. Бели Мел м.г. са дадени по 9 лева, а сега 12 лева. Същите стопанства за 1959 година имат следния план: ТКЗС с. Превала запланува за трудо ден общо 13.80 лева, а на края на с.г. ще дадат по 12 лева общо на трудо ден или плана за т.г. няма да се изпълни с 1.80 лева. ТКЗС с. Бели Мел е запланувано за т.г. 13 лева, а ще се раздадат общо на трудо ден по 12 лева, или няма да покрият плана с 1 лев. ТКЗС с. Чипровци са запланували за т.г. 10 лева, а на края на годината ще дадат по 12 лева общо на трудо ден.

Или в сравнение с м.г. при тези стопанства т.г. има повишение на възнаграждението на трудо дена. В същите стопанства няма отлив на работна ръка, в момента, обаче през годината има недостиг на такава, поради това че мъжете в с. Чипровци са на работа в ДМП "Чипровци".

В ТКЗС с. Чипровци има подадени заявления от 7 кооператори да напуснат постоянната си работа като гледачи на добитък, като се мотивират че възнагражденията са малко и не могат да задоволят нуждите на семейства си, но не и да напуснат въобще и стопанството. Същите предимно са членове на Партията и не може да се търси вражеска подбуда.

Личното ползване в горните стопанства е запазено.

ЗАМ. НАЧАЛНИК ОТДЕЛ ДС:

Т. Мадар
/подполковник/

26. XII. 1959 год.
гр. Михайловград

Строго секретно! 30

100-146

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

С П Р А В К А

ОТНОСНО: някои неблагоприятия
в ТКЗС и как същите се използва-
ват от вражеските елементи на
село.

В последно време в някои кооперативни стопанства съществува настроение за напускане на ТКЗС и отиване на работа в държавните обекти, като в отделни села се заканват да напуснат ТКЗС, а в други са вече напуснали.

Така например, от ТКЗС в село Долен Дъбник, Плевенски окръг, са заминали на работа в държавните обекти около 140 души. В село Пресяка, Ловешки окръг – 280 души. В други села кооператори предупреждават писмено или устно, че през 1960 година няма да работят в ТКЗС. Така, в ТКЗС село Секирово, Пловдивски окръг са предупредили, че няма да работят в ТКЗС 180 души; село Генерал Николаево – същият окръг – над 200 души. Има настроение за напускане и в селата: Бягово, Красново и др. села на Пловдивски окръг. От село Енина, Старозагорски окръг има подадени 60 заявления за напускане на ТКЗС. Настроения за напускане в ТКЗС има и в село Лсково, Старозагорско, където от общо 270 кооператори, от пролетта до сега са напуснали селото 140 души. В село Павел баня, същият окръг има 480 кооператори, а на редовна работа излизат само 150 души. Село Габарево – 350 кооператори, на работа излизат само 120 души, които в последно време също не излизат на работа.

Седем полевъдни бригадири от село Остеново, Старозагорско, измежду които и един член на БКП към средата на м. декември т.г. са подали заявление за напускане на ТКЗС. След вземане на партийни мерки, същите са изтеглили заявленията си и ходят на работа в ТКЗС.

100 а² - 14/13

Около 20 гледачи на добитък в ТКЗС Ново село към ОТКЗС Старозагорски бани са подали заявления за напускане на ТКЗС. В селата Остра могила и Солица към същото ОТКЗС има настроения за напускане, като някои кооператори подават заявления да бъдат освободени от постоянна работа като гледачи на добитък.

Голяма част от кооператорите в село Михайлово, Старозагорско заявявали открито на ръководството, че ако трудовият е нисък, ще напуснат ТКЗС и ще отидат на работа в мините. Такива настроения има и в други села на Старозагорски окръг.

На троения за напускане на ТКЗС има и в Русенски окръг.

Така например в ДЗС-Бяла са постъпили над 100 заявления от кооператори от селата Ценово, Долна Студена, гр. Бяла и др. за постъпване на работа в ДЗС. Такива има подадени и в ДЗС-Дунав от селата: Караманово, Новград и др. и от Търновски окръг в селата: Горно Абланово, Екзарх Йосиф и други.

От село Кацелово, Русенско, няколко групи кооператори са заминали на работа в държавни обекти във Варна.

От селата: Карън, Върбовка и Острица много кооператори заминават на работа в мините и други държавни обекти. Особено много напускат кооперативните стопанства гледачите на добитък като това особено се засилва след появата на "Шап" в окръга.

Масово напускане имаме и в някои ТКЗС-та с планински терен на Търговишки окръг и засилване в градовете и в поголемите села. Такива са ОТКЗС село Антоново, в състава на което влизат 17 малки селца. Село Лиляк, като от ТКЗС Александрово в състава на горното ТКЗС са останали около 40 кооператори, върху които могат да се заплануват трудовни.

Село Якорета, Благоевградски окръг до сега са напуснали 50 кооператори и има настроение и в други да напускат. Село Кавракирово - същия окръг, около 70-80 кооператори са напуснали ТКЗС и отишли на работа в горското стопанство, а за през 1960 година нито един мъж от селото не е искал да се запланува за работа в ТКЗС. На два пъти жените от същото село са правили опит да събират пари и да изпратят делегати в София да искат да се отделият от ОТКЗС с център село Първомай, състоящо се от 22 села.

Като една от основните причини за напускане на ТКЗС кооператорите изтъкват намаляването на трудовия ден в

101 з. - 442

сравнение с миналата година. Това особено се отнася за укрепналите кооперативни стопанства, които през миналите години са получавали по-високи трудовен, а сега след обединението същият е намалял.

Така например, ОТКЗС с център Манолово, Врачански окръг, най-добре укрепнали стопанства са селата Манолово и Остеново. През 1958 година трудовенят им изчислен в пари е бил за Остеново 20 лева, а за Манолово 16 лева, а през тази година на ОТКЗС се очертава да бъде 13 лева трудовен.

Във връзка с горното, голяма част от кооператорите заявяват, че няма да работят за сметка на другите села.

Остро реагират и кооператорите от село Кирилметодиево Старозагорско. Същите през 1958 година са получили на трудовен по 21.15 лева, а сега след обединяването се очаква да получат по 15 лева. По данни на счетоводството на ОТКЗС е видно, че според дадената продукция през 1959 година, ОТКЗС поотделно имат трудовен, както следва: село Кирилметодиево - 20.40 лева, село Еленино - 14 лева, село Богомилово - 12.20 лева, село Лясково - 6.80 лева.

В редица кооперативни стопанства намалението на трудовена идва от влягането на много трудовни в строителството, животновъдството, мелиоративно строителство, от които през настоящата година не е получена продукция.

Така например, село Салановци, Врачанско миналата година е получило 16 лева на трудовен, а сега се очаква да получат 10-12 лева. ТКЗС село Лясковец миналата година е получило 19 лева; ТКЗС Оряхово - 14.80 лева, а сега и двете ТКЗС очакват да получат по 13 лева. Намаление на трудовена има и в следните ТКЗС на Врачански окръг: Остров, Бутан, Хайредин, Михайлово, Кнежа, Козлудуй и др.

Така например в село Остров, миналата година е отчело 23 лева на трудовен, а тази година се очаква да приключи с 12-14 лева на трудовен. Основна причина за това се счита отделянето на средства за строеж на отводнителен канал, закупуването на крави и други животни, строеж на модерна фурна, баня, птичарници и други.

1074. - 33
148

В някои кооперативни стопанства изразходваните трудовни за направата на ямки и торови саксии не дадоха никакви резултати а изразходваните трудовни способствуват за намаление възнаграждението на кооператорите.

Така например в село Голямо Враново, Русенско е изразходвало за направата на ямки и торови саксии 70,000 трудовни, ТКЗС-село Маржен - 10,000 трудовни и други. Ямките в горните села не са били изготвени качествено и при засяване на царевича не навсякъде са могли да ги намерят. Това наложило тяхното разрушаване и царевичата е била засята по обикновения начин. Там където царевичата е била засята в ямки, поради сушата е изгоряла и дала по-ниски добиви, отколкото тази засята по обикновения начин.

От предварителни данни на кооперативните стопанства на Плевенски окръг, относно очакваното приключване на сметките се установява следното:

Валовата продукция на кооперативните стопанства през настоящата година е увеличена със 10% или със 149,864,000 лева спрямо миналата година. Независимо от това увеличение, дохода за разпределение е намален с 87,631,000 лева. През 1958 година са били разпределени в пари и натура 476,772,000 лева, или 68% от общия доход, а тази година ще бъдат разпределени 389,141,000 лева, или 52% от общия доход.

През 1958 год на дохода на трудожен е бил 19.80 лв. а през 1959 година по план 21.12 лева, а ще се реализира около 13 лева.

Като основни причини за намаление трудоженя те изтъкват:

Значителна част от валовата продукция са фуражи, които са произведени през настоящата година, обаче не се включват в дохода за разпределение, а се заделят за изхранване на животните през следващата година.

Голямото отчисление от неделимия фонд. През настоящата година са отчислени 37,016,000 лева в повече спрямо миналата година и въпреки това средствата на фонда не стигат.

Докато миналата година за мелiorативно строителство кооперативните стопанства са изразходвали 119,000 трудовни, то тази година същите нарастнали на 700,000 трудовни.

Чувствително загуби са нанесени на някои кооперативни стопанства поради недоброто ръководство на някои ръководители и проваляне на някои култури по липса на работна ръка и не добра организация.

Така например, в село Голямо Буково, Бургаски окръг е допуснато да се повреди 250 тона пшеница и 200 тона царевица; в село Богданово, същият окръг е оставено да измръзне 50 тона цвекло, а в село Факия - пак от съдия окръг, поради лош контрол и отчетност липсват 150 овце, 30% от фмя унищожен поради ненавременното му прибиране.

ОТКЗС гр. Айтос, вместо предвидените им по план 35,000 пилета, са вземали 9,000, от които са останали живи 2,000 бр. За 1960 година по план се предвижда да вземат 85,000 броя, но считат да не ги вземат, защото едно пиле им струвало 18 лева, а ги продавали по 9 лева. За тях по-добре било билетата да измират докато са били малки им костват по 1.50 лева - по-малко щели да загубят.

В село Павел Баня, Старозагорски окръг поради лоша работа от 250 декара цвекло, са получили по 340 кгр. от декара, вместо по 3,800 кгр. От 400 декара тютюн са получили само 136 тона, вместо 440 тона. В село Габарево, същият окръг, от 100 декара мента, вместо да получат по 1600 кгр. масло, са получили едва 404 кгр., а от 100 декара тютюн получили само 35 тона, вместо заплануваните 100 тона.

Въпроси, по които и кооператорите остро реагират, е премахването на земята за лично ползване на кооператорите. Поради липса на фураж, след премахването на частното ползване, по-голяма част от кооператорите в бившата Поморийска околия са ликвидирали добитъкът си. Така например, в село Горица - от 400 домакинства, нито едно не притежава крава. По едно прасе притежават около 100 домакинства, докато през миналата година почти всяко домакинство е имало прасе за личните си нужди и около 250-300 прасета са предадени угонни за държавата.

104 в. - 150³⁵

В момента голямо изколване и разпродажба на добитъка за лично ползуване имаме сред кооператорите на някои ТКЗС от Русенски окръг, като село Мартен, Николово и други.

Статистически данни за Ловешки окръг показват, че общо за окръга животните в кооперативния и частен сектор към 10.XII.1959 година са били по-малко, отколкото са били към 1.I.1959 година. Изключение правят само птиците и овцете, въпреки че животните на кооперативните стопанства са показали увеличение.

В Старозагорски окръг добитъка за лично ползуване на кооператорите е намалял за времето от 1.I. до 10.XI.1959 година, както следва: говеда - със 6,120 броя, овце - с 13,612 броя, козите - с 2,798 броя.

Намаление на добитък за лично ползуване в Плевенски окръг за периода от 1.I. до 10.XI.1959 година е както следва: говеда - с 3,738 броя, в това число крави - 1973 броя, биволи - с 2,373 броя, овце - 17,214 броя, птици с 15,000 броя и др. Намалението на добитъка за лично ползуване се обяснява с липсата на фураж, главно след отнемане на земята за лично ползуване на кооператорите.

Намалението на трудована и отнемането на личното ползуване на кооператорите, ни довежда до негодование на част от кооператорите, което на редица места се използва от вражеските елементи, които се стремят да разширят това недоволство и да обхванат по-голям брой кооператори.

Така например, агент "Попов" на ДС-Бургас от 25.XII.1959 година донася, че в разговор с НЕНЧО РУСЕВ МИХАЙЛОВ от с. Дъскотна, вражески настроен се е изказал, че в ТКЗС няма никакъв ред, малко от хората живеели, а другите им били роби, работели и хляба си не могли да изкарат. В разговор между АЛИ СМАЙЛОВ, вражески настроен ДИНКО БЕЛЕВ и БРЕДЖЕБ АДЕМОВ КАБАНОВ, БЕЛЕВ е казал, че труда на дъскотненските кооператори го ядели турците от останалите села на ОТКЗС, защото бригадирите им надписвали трудовни. СМАЙЛОВ отговорил, че не са виновни тези турци, а са виновни тия, които ги накараха да влезнат на сила в ТКЗС. Нека да отворят границата и ще видиш, че всички турци ще си отидат в Турция.

От донесение на агент "Борко", обекта на ОНД ВЕЛИЗАР ИРДАНОВ БАЛТОВ от село Остров, Врачанско се е изказал така: " Не е изключено сегашното приключване на годината да стане нещо, тъй като кооператорите няма да получат добро възнаграждение. То и робия е било, но такова нещо не е било - да работиш цяла година и да не можеш да изкараш за хляба. Това е социален егизъм, а не социализъм, какъвто те лъжат."

По донесение на агент "Стефанов"- обекта на ОНД СТОЯН ШОКАЛСКИ от село Букьовци, сдия окръг, се е изказал: "Ти имаш много трудодни, но са празни. Малко дават другарчетата. Храната ти знаеш се изкарва в Русия, за да ги храним и затова няма за насфжито и кукуруз се ражда при тия машини, но малко дават, колкото да не се умре, не е далеч денят, когато ще дават само хлебчето и торбичката. Това е лошо, но дано не стигнем до там, въпреки че сме тръгнали."

По донесение на агент "Любомир", обекта ФИЛИП ДИКОВ ФИЛИПОВ, от село Бутан, бивш командир на "Бранник", съкратен учител, се е изказал, че работите в ТКЗС не вървят добре и нямало да се вземе нищо за трудоден, че с толкова пари и жито нямало да се стигне до никъде.

ДОНЧО НЕНОВ от село Дунавци, Старозагорски окръг, обект на ОНД, на 14.XI.1959 година се е изказал пред група кооператори, че не можело да се работи от сърце в ТКЗС, защото виждал какво щиезда стане. Ръководителите изготвили план за 22 лева на трудоден, а сега оповестяват, че щели да дадат по 15 лева. Никой от тях не се интересувал от живота на кооператорите. Стопанството било станало "куче влачи - диря нема". Никой не правел сметка, че хората изнемогвали.

КИРО ДОБРЕВ от село Самуилово, Старозагорско, обект на ОНД, на 26.XI. 1959 година пред агент "Берчев" се изказал, че като дойдат на власт ще разтурят ТКЗС и на всеки щели да дадат по равно земя и инвентар и тогава щяло да има високи добиви и всички щели да бъдат по-добре, отколкото са сега. "Ето - казал - Коледа приближава, а памука и другите култури още не са прибрани, но на тези мъки скоро ще дойде край."

106 в. - 37

На 5 4.IX.1959 година АХМЕД АРБАЛИ от село Остеново, се изказал пред агент "Несторов", че ако отчетат нисък трудовен ще напусне стопанството и ще отиде на работа в гр.Калофер, а след него и другите турци ще напуснат.

Агент "Стайков" на ДС-Плевен от 24.XII.1959 г. съобщава ,че обекта ИВАН ГЕОРГИЕВ СТЕФАНОВ, бивш член на БЗО, от село Обнова е казал:"Защо ни трябваха нашите съюзници /става въпрос за съставните села на ТКЗС/, да се обединяваме. Няма да вземем нищо. От 25 лева миналата година - на 15 лева тази година на. Защо им трябваше разсаден памук, за който отидоха много трудовни, а няма полза.Все със селото си правят опити, а после нищо няма да вземем. "

Същият агент донеся, че против обединението се е изказал и обекта СТЕФАН РАДЕВ,ИОНКОВ от същото село, който между другото казал:"Видяли управниците, че ТКЗС се малко пооправили и хайде да ги обединят - отново в калта,пак за сметка на селяните.

По повод отнемане частното ползуване на кооператорите ДИМИТЪР ГЕОРГИЕВ от Пордим,Плевенско е казал на председателя на ТКЗС:"Селска къща без прасе и кокошки не може. Но щом не дават царевича на кооператорите, вие им отнемате възможността да отглеждат домашни животни и птици и селянин, който няма кокошки и прасе почва лошо да ви мисли. Вие нямате интерес от тая работа." В бригадата ,в която работи същият ,се е изказал, че ще събере членовете на домакивството си, патките и кокошките за да си направи снимка, за доследен път, тъй като ТКЗС не дава царевича и няма да има възможност за в бъдеще да отглежда животни." Същият както преди 9.IX.1944 година ,така и след тази дата е безпартиен.

От донесението на агент "Господин" е видно, че КОСТАДИН ИВАНОВ ВАНЧЕВ, безпартиен, от село Пордим, Плевенско казал:"Много по-добре си бяхме ние сами, а сега не може да се разбере кой пие, кой яде и кой плаща. Да може да ни отделият по-добре ще стане. Ние ,докато си бяхме сами всичко си беше в ред, работата вървеше много добре."

София, 29.XII.1959 г.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ II -

- Подполковник :

СПИСЪК НА СРЕЩАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

БДТМ	– Български държавен тютюнев монопол
БЖНС / БНЖС	– Български народен женски съюз
БЗКБ	– Българска земеделска кредитна банка
БЗНС	– Български земеделски народен съюз
БЗО	– Бивша земеделска опозиция
БИБ	– Българска инвестиционна банка
БКП	– Българска комунистическа партия
БНБ	– Българска народна банка
БСД	– Българо-съветско дружество
ВМРО	– Вътрешна македонска революционна организация
ВНС	– Велико народно събрание
ГНС	– Градски народен съвет
ГПР	– Групова предварителна разработка
ГС	– Горска стража
ДДС	– Дирекция Държавна сигурност
ДЗ	– Доброволен заявител
ДЗС	– Държавно земеделско стопанство
ДИО	– Държавно индустриално обединение
ДИП	– Държавно индустриално предприятие
ДМТС	– Дирекция машинно-тракторни станции
ДНМ	– Дирекция на народната милиция
ДО	– Държавно обединение
ДПК	– Държавна планова комисия
ДСНМ	– Димитровски съюз на народната младеж
ДСП	– Държавно стопанско предприятие
ДТП	– Държавно търговско предприятие
ЕОПО	– Единна окръжна партийна организация – ОФ
ЗЕМСНАБ	– Земеделско снабдяване
КНИК	– Комитет за наука, изкуство и култура
КПСС	– Комунистическа партия на Съветския съюз
ЛАР	– Лична активна разработка
ЛПР	– Лична предварителна разработка

МДХП	– Министерство на доставките и хранителната промишленост
МЗГ	– Министерство на земеделието и горите
МНСДТ	– Местен народен съвет на депутати на трудещите се
МС	– Министерски съвет
МТС	– Машинно-тракторна станция
НД	– Наблюдателно дело
ОД	– Отчетно дело
ОЗПС	– Общ земеделски професионален съюз
ОК на БКП	– Окръжен/Околийски комитет на БКП
ОНД	– Отчетно наблюдателно дело
ОНС	– Окръжен/Околийски народен съвет
ОНСДТ	– Окръжен/Околийски народен съвет на депутати на трудещите се
ОР	– Оперативен работник
ОФ	– Отечествен фронт
ПКО	– Противокомунистическа организация
ПО	– Помощен отчет
ППЗ	– Противопожарна защита
РКС	– Районен кооперативен съвет
СБСД	– Съюз на българо-съветските дружества
СБПФ	– Съюз на борците против фашизма
СГНСДТ	– Софийски градски народен съвет на депутати на трудещите се
СНМ	– Съюз на народната младеж
СНС	– Селски народен съвет
ССА	– Селскостопанска академия [„Г. Димитров”]
СССР	– Съюз на съветските социалистически републики
ТВО	– Трудово-възпитателно общежитие
ТКЗС	– Трудово кооперативно земеделско стопанство
ТПК	– Трудово-производителна кооперация
ТПС	– Трудово поземлена собственост
ТСКСБ	– Таен съпроводителен комитет Свободна България
УАТ	– Управление на автомобилния транспорт
УДБ	– Управа държавне безбедности (Югославската тайна служба „Безопасност”)
УППЗ	– Управление противопожарна защита
УС на ТКЗС	– Управителен съвет на ТКЗС

ЦЗИИ	– Централен земеделски изпитателен институт
ЦИИ	– Централен изпитателен институт
ЦК на БКП	– Централен комитет на БКП
ЦКС	– Централен кооперативен съюз
ЦУ на ЗЕМСНАБ	– Централно управление на ЗЕМСНАБ
ШЗО	– Школа за запасни офицери
ЯК	– Явочна квартира

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ФОНДОВЕ И АРХИВНИ ЕДИНИЦИ

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 820; 1255; 1602; 1647; 1648;
1779; 1783; 2042; 2043; 2143; 2145; 2148; 2149; 2617; 3087; 3650; 3679;
3774; 3776

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 3, а. е. 3

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 8, а. е. 199; 209

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а. е. 2; 9

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а. е. 552; 553; 554; 559; 623;
732; 733; 1133; 1308; 1455; 1460; 1462; 1586; 1587; 1698; 1824

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а. е. 101; 227; 236; 247; 303;
305; 306; 307; 325; 326; 330; 332; 333; 334; 417; 514; 574; 578; 584

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 66, оп. 1, а. е. 36

Велико Търново

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 1, а. е. 28 (ВТ)

Видин

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 7, оп. 1, а. е. 315; 317 (Вд)

Враца

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 340; 777; 979 (Вр)

Кюстендил

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 52 (Кн)

Ловеч

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 1а, а. е. 51 (Лч)

Монтана

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1а, а. е. 46 (Мх)

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 2а, а. е. 10 (Мх)

Пазарджик

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 7, оп. 1, а. е. 13 (Пз)

Плевен

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 3, оп. 1а, а. е. 202 (Пл)

Стара Загора

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1140; 1157; 1160; 1166 (СтЗ)

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ И КОЛЕКТИВИЗАЦИЯТА (1944-1959)

Документален сборник

Първо издание

Формат 60×90/8
Печатни коли 66,5

Печат „Военно издателство“ ЕООД

ISBN 978-954-2986-62-1